T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARKEOLOJİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

KAPADOKYA BÖLGESİ İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ:
Göltepe ve Kestel Kazıları ile Aksaray, Nevşehir, Niğde illeri Yüzey Araştırması Buluntuları

Abdullah HACAR

Danışman
Yrd. Doç. Dr. A. Semih GÜNERİ

İZMİR - 2016

DOKTORA
TEZ ONAY SAYFASI

2010801491

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Adı ve Soyadı : Abdullah HACAR

Tez Başlığı : Kapadokya Bölgesi İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği: Göltepe ve Kestel Kazıları İle Aksaray, Nevşehir, Niğde İlleri Yüzey Araştırması Buluntuları

Savunma Tarihi : 23.06.2016

Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.A.Semih GÜNERİ

JÜRİ ÜYELERİ

Ünvanı, Adı, Soyadı	Üniversitesi	İmza
Yrd.Doç.Dr.A.Semih GÜNERİ	-DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Binnur GÜRLER	-DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Mustafa DAŞ	-DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Doç.Dr.Çiler ÇİLİNGİROĞLU ÜNLÜSOY	-EGE ÜNİVERSİTESİ	
Doç.Dr.Göksel SAZCI	-ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	

Oybirliği (✓)
Oy Çokluğu ( )

Abdullah HACAR tarafından hazırlanmış ve sunulmuş "**Kapadokya Bölgesi İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği: Göltepe ve Kestel Kazıları İle Aksaray, Nevşehir, Niğde İlleri Yüzey Araştırması Buluntuları**"başlıklı tezi kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Mustafa Yaşar TINAR
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Doktora Tezi olarak sunduğum "Kapadokya Bölgesi İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği: Göltepe ve Kestel Kazıları ile Aksaray, Nevşehir, Niğde illeri Yüzey Araştırması Buluntuları" adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

14.01.2016

Abdullah HACAR

ÖZET

Doktora Tezi

Kapadokya Bölgesi İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği: Göltepe ve Kestel Kazıları ile Aksaray, Nevşehir, Niğde illeri Yüzey Araştırması Buluntuları

Abdullah HACAR

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Arkeoloji Anabilim Dalı

Arkeoloji Programı

Bu çalışmada, hakkında oldukça kısıtlı bilgilere sahibi olduğumuz Kapadokya Bölgesi'nin İlk Tunç Çağı çanak çömleği değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında değerlendirilen özgün malzeme, 'kazı' ve 'yüzey araştırması' olmak üzere iki farklı araştırma tekniğinden elde edilmiştir. Kazı buluntuları, yaklaşık MÖ 2900-2200 mutlak ve görece tarihlere sahip Göltepe yerleşmesi ve Kestel maden ocağından gelmektedir. Her iki alanın arkeolojik kazısı 1980'li yılların sonu ile 1990'lı yılların başlarında Prof. Dr. Aslıhan Yener başkanlığında yapılmıştır.

Değerlendirilen malzemenin ikinci kısmını oluşturan yüzey araştırması buluntularının büyük kısmı 1993-2001 yıllarında aralıklarla başlangıçta Prof. Dr. Ufuk Esin daha sonra Prof. Dr. Sevil Gülçur'un başkanlığını yürüttüğü çalışmalardan elde edilmiştir. Kabaca Aksaray, Nevşehir ve Niğde il sınırlarını kapsayan bu yüzey araştırmasında tespit edilen 25 İTÇ yerleşmesi çalışmamıza dahil edilmiştir. 1987-1992 yıllarında Prof. Dr. Yener başkanlığında, Niğde ilinin güney kısmında gerçekleştirilen yüzey araştırmalarından elde edilen 6 arkeolojik alanın çanak çömlek malzemesi de bu çalışmada değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın ana hedefi kapsamında, Kapadokya İTÇ çanak çömleği mal grubu ve form tiplerine ayrılarak incelenmiştir. Tasnif sonucunda çanak çömleğin üretim teknikleri, formları, yüzey işlemleri, bezemeleri ile dönemsel ve bölgesel gelişimleri tanımlanmıştır. Kapadokya bölgesinde İlk Tunç Çağı'nda yaşanan sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasal dönüşümlerin komşu bölgelerin

buluntuları ile birlikte yorumlanması, çalışmanın ikinci hedefi olarak nitelenebilir. Bu konudaki yorumlamalarda öncelikle yine bu çalışma kapsamında tanımlanan çanak çömlek buluntuları yol gösterici olmuştur. Bunun dışında kültürel gelişime katkı sağlayan, bölgenin jeolojisi, coğrafi konumu ve çevre bölgelerdeki buluntular dikkate alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarihöncesi Arkeoloji, Kapadokya Bölgesi, İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği, Göltepe ve Kestel Kazıları, Aksaray, Nevşehir ve Niğde illeri Yüzey Araştırması

ABSTRACT

Doctoral Thesis

Doctor of Philosophy (PhD)

Early Bronze Age Pottery of the Cappadocia Region: Finds from Göltepe and Kestel Excavations and Aksaray, Nevşehir, Niğde Surveys

Abdullah HACAR

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department of Archaeology

Archaeology Program

This thesis examines the Early Bronze Age pottery of the Cappadocia region, of which our knowledge is limited. The pottery analysed here has been recovered from surveys and excavations conducted in the region. Excavation finds include pottery from Göltepe settlement and Kestel Mine with an absolute and relative date of 2900-2200 B.C.. Both sites were excavated in late 1980s and early 1990s by Prof. Aslıhan Yener.

Most of the survey pottery was retrieved during the field researches conducted in Aksaray, Nevşehir and Niğde provinces between 1993-2001, first by Prof. Ufuk Esin and later by Prof. Sevil Gülçur. Twenty five Early Bronze Age settlements identified during these surveys are included in this study. Additionally, pottery from 6 other archeological sites, which were identified during surveys conducted in the southern district of Niğde province between 1987-1992 by Prof. Aslıhan Yener, is also analysed.

Within the main aim of this study, the Cappadocian Early Bronze Age pottery is classified according to ware and shapes. As the result of this classification, production techniques, surface treatments, decoration, regional, and chronological developments are determined. The second aim of the study is the interpretation of socio-cultural, economic and political changes in Early Bronze Age Cappadocia in light of the pottery finds of Cappadocia and

neighbouring regions. The geology and geographical location of the region, which effect the cultural developments, are also considered.

Key words: Prehistoric archaeology; Cappadocia region; Early Bronze Age pottery; Göltepe, Kestel excavations; Aksaray, Nevşehir, Niğde surveys

KAPADOKYA BÖLGESİ İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ: GÖLTEPE VE KESTEL KAZILARI İLE AKSARAY, NEVŞEHİR, NİĞDE İLLERİ YÜZEY ARAŞTIRMASI BULUNTULARI

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ii
YEMİN METNİ iii
ÖZET iv
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER viii
KISALTMALAR xvi
TABLOLAR LİSTESİ xviii
ŞEKİLLER LİSTESİ xix
EKLER LİSTESİ xxi

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞMA ALANININ TANIMI

1.1. ALANIN SINIRLARI 10
1.2. JEOLOJİK ÖZELLİKLER 11
1.3. COĞRAFİ ÖZELLİKLER 13
1.4. COĞRAFİ VE JEOLOJİK ÖZELLİKLERİN KÜLTÜREL GELİŞİME ETKİLERİ 16

İKİNCİ BÖLÜM
ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ VE KAPADOKYANIN BU DÖNEMDEKİ YERİ

2.1. ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ 21
2.2. KAPADOKYA VE ÇEVRESİNDE YAPILAN İLK TUNÇ ÇAĞI ARAŞTIRMALARI 28

2.2.1. Yüzey Araştırmaları 28
2.2.2. Kazı Çalışmaları 31
2.2.2.1. Acemhöyük 31
2.2.2.2. Kültepe 33
2.2.2.3. Alişar 35
2.2.2.4. Tarsus 39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÇALIŞMA KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLEN İLK TUNÇ ÇAĞI BULUNTU ALANLARI

3.1. KAZISI YAPILMIŞ BULUNTU ALANLARI 44
3.1.1.Kestel 44
3.1.1.1. Konumu 44
3.1.1.2. Araştırma Tarihçesi, Amacı, Kapsamı ve Yöntemi 45
3.1.1.3. Mimari ve Tabakalanma 49
3.1.2.Göltepe 52
3.1.2.1. Konumu 52
3.1.2.2. Araştırma Tarihçesi, Amacı, Kapsamı ve Yöntemi 53
3.1.2.3. Mimari 55
3.1.2.4. Tabakalanma 58
3.2. YÜZEY ARAŞTIRMALARINDA TESPİT EDİLMİŞ BULUNTU ALANLARI 59
3.2.1. Aksaray ili İTÇ Buluntu Alanları 60
3.2.1.1. Alayhan/Höyük Tepe(O34/01) 60
3.2.1.2. Bekârlar Höyük (P43/17) 60
3.2.1.3. Bozyer Höyük (P34/35) 61
3.2.1.4. Büyük Deller Kaya Üzeri Yerleşimi (P34/21) 61
3.2.1.5. Büyüktepe (Büyük Türbe Tepe) (P34/16) 61
3.2.1.6. Canavarlıtepe (Bağlar Mevkii)(P33/68) 62
3.2.1.7. Çeltek (P33/15) 62
3.2.1.8. Çeşme Höyük(P33/19) 62

3.2.1.9. Çuğunözü Tepesi (P33/48) 62
3.2.1.10.Geyral Höyük (P33/41) 63
3.2.1.11. Kayamahmut Höyük (P34/38) 63
3.2.1.12. Küçük Türbe Tepe/Türbe Tepesi/Küçük Tepe (P33/14) 63
3.2.1.13. Kültepe(Gülağaç) (P33/40) 64
3.2.1.14. Malayır Tümülüsü (P33/55) 64
3.2.1.15. Sırçantepe (O33/2) 64
3.2.1.16. Sıtmatepe (P33/52) 65
3.2.1.17. Tepesidelikhan Höyük (Öresin)(P33/35) 65
3.2.1.18. Toptepe Höyük(P33/20) 66
3.2.1.19. Yalman Höyüktepe(O34/6) 66
3.2.1.20. Yoncalı Höyük (P34/3) 66
3.2.1.21. Zohul 1(P34/7) 66
3.2.2. Nevşehir ili İTÇ Buluntu Alanları 67
3.2.2.1. Karahöyük 67
3.2.2.2. Taştepe(O33/1) 67
3.2.3. Niğde ili İTÇ Buluntu Alanları 67
3.2.3.1. Kiledere 67
3.2.3.2. Niğde Höyük 68
3.2.3.3. Küçük Çanak Tepe (Ç30) 68
3.2.3.4. Evliya Tepe 68
3.2.3.5. Gümük Tepe (Ç15) 69
3.2.3.6. Kapıtaşı Mevkii (Ç23) 69
3.2.3.7. Kızıl Höyük 69
3.2.3.8. Kılavuz Höyük (Höyük Tepe) (Ç22) 69

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KAPADOKYA İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ MAL GRUPLARI

4.1. A GRUBU: AÇKILI MALLAR 70
4.1.1. Kırmızı Açkılı Mal-A.1 (Red Burnished Ware) 70
4.1.2. Kahverengi Açkılı Mal-A.2 (Tan Burnished Ware) 73

4.1.3. Koyu Yüzlü Açkılı Mal-A.3 (Dark Burnished Ware) 75
4.1.4. Devetüyü Açkılı Mal-A.4 (Buff Burnished Ware) 77
4.2. B GRUBU: ANADOLU METALİK MAL (ANATOLIAN METALLIC WARE) 78
4.2.1. B.1 Yalın Metalik Mal-B.1 78
4.2.2. Klasik Metalik Mal-B.2 81
4.3. C GRUBU-İNCE MALLAR 90
4.3.1. Kırmızı Açkılı İnce Mal-C.1 (Fine Burnished Ware) 90
4.3.2- Koyu Yüzlü Açkılı İnce Mal-C.2 93
4.3.3. Siyah Ağız Kenarlı Mal-C.3 (Black Topped Ware) 94
4.4. D GRUBU-YALIN MALLAR 95
4.4.1. Taşçık Katkılı Kırmızı/Turuncu Mal-D.1 (Red-Orange Gritty Ware). 95
4.4.2. Mika Katkılı Mal-D.2 (Micaceous Ware) 98
4.5. E. GRUBU-KABA MALLAR 99
4.5.1. Taşçık Katkılı Fırın Kabı Malı-E.1 (Baking Tray) 99
4.5.2. Saman Katkılı Kaba Mal-E.2 (Coarse Chaff Ware) 100
4.6. F GRUBU-İTHAL MALLAR 101
4.6.1. Çark Yapımı Yalın Mal-F.1 (Plain Simple Ware) 101
4.6.2. Siyah-Kahverengi Lekeli İnce Mal-F.2 (Smeared Wash Ware) 102
4.6.3. Suriye Gri Malı-F.3 103
4.6.4. Batı Anadolu Kırmızı Astarlı Mal-F.4 (Red Coated Ware) 103

BEŞİNCİ BÖLÜM

KAPADOKYA İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ FORMLARI

5.1. KASELER 106
5.1.1. Ka.1 Tipi 107
5.1.2. Ka.2 Tipi 107
5.1.3. Ka.3 Tipi 108
5.1.4. Ka.4 Tipi 109
5.1.5. Ka.5 Tipi 110
5.1.6. Ka.6 Tipi 112

5.1.7. Ka.7 Tipi 112
5.1.8. Ka.8 Tipi 113
5.1.9. Ka.9 Tipi 116
5.1.10. Ka.10 Tipi 117
5.1.11. Ka.11 Tipi 118
5.1.12. Ka.12 Tipi 118
5.1.13. Ka.13 Tipi 119
5.1.14. Ka.14 Tipi 119
5.1.15. Ka.15 Tipi 121
5.1.16. Ka.16 Tipi 121
5.1.17. Ka.17 Tipi 123
5.1.18. Ka.18 Tipi 123
5.1.19. Ka.19 Tipi 124
5.1.20. Ka.20 Tipi 125
5.1.21. Ka.21 Tipi 126
5.1.22. Ka.22 Tipi 126
5.1.23. Ka.23 Tipi 127
5.1.24. Ka.24 Tipi 127
5.2. TESTİLER 128
5.2.1. Te.1 Tipi 128
5.2.2. Te.2 Tipi 129
5.2.3. Te.3 Tipi 129
5.2.4. Te.4 Tipi 130
5.2.5. Te.5 Tipi 132
5.2.6. Te.6 Tipi 132
5.2.7. Te.7 Tipi 134
5.2.8. Te.8 Tipi 135
5.3. ŞİŞELER 135
5.3.1. Ş.1 Tipi 135
5.3.2. Ş.2 Tipi 136
5.4. ÇÖMLEKLER 136
5.4.1. Ç.1 Tipi 137

5.4.2. Ç.2 Tipi 139
5.4.3. Ç.3 Tipi 140
5.4.4. Ç.4 Tipi 141
5.4.6. Ç.6 Tipi 143
5.4.7. Ç.7 Tipi 143
5.4.8. Ç.8 Tipi 144
5.4.9. Ç.9 Tipi 146
5.4.10. Ç.10 Tipi 147
5.4.11. Ç.11 Tipi 148
5.4.12. Ç.12 Tipi 149
5.4.13. Ç.13 Tipi 150
5.4.14. Ç.14 Tipi 151
5.5. DEPOLAMA KAPLARI 152
5.5.1. Dk.1 Tipi 152
5.5.2. Dk.2 Tipi 153
5.5.3. Dk.3 Tipi 154
5.5.4. Dk.4 Tipi 154
5.5.5. Dk.5 Tipi 154
5.5.6. Dk.6 Tipi 155
5.5.7. Dk.7 Tipi 156
5.5.8. Dk.8 Tipi 156
5.5.9. Dk. 9 Tipi 157
5.5.10. Dk.10 Tipi 158
5.5.11. Dk.11 Tipi 158
5.5.12. Dk.12 Tipi 159
5.5.13. Dk.13 Tipi 160
5.5.14. Dk.14 Tipi 161
5.5.15. Dk.15 Tipi 162
5.6. FIRIN KAPLARI 162
5.6.1. Fk.1 Tipi 163
5.6.2. Fk.2 Tipi 164
5.6.3. Fk.3 Tipi 164

5.6.4. Fk.4 Tipi 165
5.6.5. Fk.5 Tipi 166
5.7. FİNCANLAR 166
5.7.1. F.1 Tipi 166
5.7.2. F.2 Tipi 167
5.8. KAPAKLAR 167
5.8.1. Kap.1 Tipi 167
5.9. MİNYATÜR KAPLAR 168
5.10. KULPLAR VE TUTAMAKLAR 168

ALTINCI BÖLÜM
GENEL DEĞERLENDİRME

6.1. KAPADOKYA İTÇ ÇANAK ÇÖMLEĞINE İLIŞKIN GENEL DEĞERLENDIRME 171
6.1.1. İTÇ Ia Çanak Çömleği 171
6.1.2. İTÇ Ib Çanak Çömleği 172
6.1.2.1. Kaseler 173
6.1.2.2 Testiler 175
6.1.2.3. Çömlekler 175
6.1.2.4. Depolama Kapları 177
6.1.2.5. Fırın Kapları 178
6.1.3. İTÇ II Çanak Çömleği 179
6.1.3.1. Kaseler 180
6.1.3.2 Testiler 183
6.1.3.3. Şişeler 184
6.1.3.4. Çömlekler 185
6.1.3.5. Depolama Kapları 186
6.1.3.6. Fırın Kapları 188
6.1.3.7. Fincanlar 188
6.1.4. İTÇ IIIa Çanak Çömleği 189
6.1.4.1. Kaseler 189

6.1.4.2 Testiler 191
6.1.4.3. Şişeler 191
6.1.4.4. Çömlekler 192
6.1.4.5. Depolama Kapları 193
6.1.4.6. Fırın Kapları 194
6.1.4.7. Fincanlar 194
6.2. GÖLTEPENİN TABAKALANMASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME 194
6.3. B-GRUBU ANADOLU METALİK MALIN ÜRETİMİ VE İŞARET ETTİĞİ TOPLUMSAL YAPIYA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME 197
6.4. GENEL YERLEŞİM TİPLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME 202

SONUÇ 205
KAYNAKÇA 210
EKLER

KISALTMALAR

AÇED	Aksaray İli Çevre Durum Raporu
AJA	American Journal of Archaeology
AST	Araştırma Sonuçları Toplantısı
B.	Boyun
bkz.	Bakınız
C14	Karbon 14
cm	Santimetre
ÇE.	Çukur Ev
IstMitt	Istanbuler Mitteilungen
İTÇ	İlk Tunç Çağı
kal.	Kalibre
Kat.	Katalog
KST	Kazı Sonuçları Toplantısı
m	Metre
Mil.Y.	Milyon Yıl
MÖ	Milattan Önce
NEÇED	Nevşehir İl Çevre Durum Raporu
OTÇ	Orta Tunç Çağı
Ppm	Milyonda bir/*Parts per million*
SKÇ	Son Kalkolitik Çağ
STÇ	Son Tunç Çağı
Şek.	Şekil
TY.	Teras Yapısı
TTK	Türk Tarih Kurumu
Y.	Yapı
yak.	Yaklaşık
O.	Oda

Mal Grupları:

A.1	Kırmızı Açkılı,
A.2	Kahverengi Açkılı Mal
A.3	Koyu Yüzlü Açkılı Mal
A.4	Devetüyü Açkılı Mal
B.1	Yalın Metalik Mal
B.2	Klasik Metalik Mal
C.1	Kırmızı Açkılı İnce Mal
C.2	Koyu Yüzlü Açkılı İnce Mal
C.3	Siyah Ağız Kenarlı Mal
D.1	Taşçık Katkılı Kırmızı/Turuncu Mal
D.2	Mika Katkılı Mal
E.1	Taşçık Katkılı Fırın Kabı Malı
E.2	Saman Katkılı Kaba Mal
F.1	Çark Yapımı Yalın Mal
F.2	Siyah-Kahverengi Lekeli İnce Mal
F.3	Suriye Gri Malı
F.4	Batı Anadolu Kırmızı Astarlı Mal

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yüzey Malzemesi Toplanmış Buluntu Alanlarının Genel Niteliği s. 227
Tablo 2: Göltepe Yerleşmesinin Dönemsel Mekan Analizi s. 228
Tablo 3: İTÇ Ib/Göltepe 3a Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları s. 229
Tablo 4: İTÇ II/Göltepe 3b Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları s. 229
Tablo 5: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları s. 230
Tablo 6: Yüzey Malzemesi Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları s. 230
Tablo 7: Form Tiplerinin İTÇ Alanlarındaki Dağılımı s. 231
Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi s. 241

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kapadokya ve Yakın Çevresindeki İTÇ Buluntu Alanlarını Gösteren Harita s. 246
Şekil 2: Kapadokya Bölgesi Yer Şekilleri s. 247
Şekil 3: Anadolu İTÇ II Kültür Grupları ve Kapadokya'nın Yeri s. 247
Şekil 4: Kestel Maden Ocağı Planı s. 248
Şekil 5: Göltepe Topoğrafya Planına İşlenmiş A-E Alanları s. 248
Şekil 6: Göltepe Mimarisini Karakterize Eden Çukur Evlerden 2 Örnek (Alan A ÇE. 7 ve ÇE. 8'in Planı) s. 249
Şekil 7: Kestel ve Göltepe Kalibre c14 Tarihleri s. 249
Şekil 8: Anadolu İTÇ Kronoloji s. 250
Şekil 9: Niğde Aladağlar (Batı Yönünden) s. 250
Şekil 10: Ecemiş Fayının Oluşturduğu Doğal Geçidin Kuzey Kısmı s. 251
Şekil 11: Melendiz Suyu ve Vadisi s. 251
Şekil 12: Kuruçay Deresinin Oluşturduğu Vadi ve Kestel s. 252
Şekil 13: Kestel Maden Girişindeki Ana Kayaya Oyulmuş 'Çok Çukurlu Sabit Cevher Zenginleştirme Atölyesi' s. 252
Şekil 14: Kestel'de Ana Galeriye Açılan Maden Tünelleri s. 253
Şekil 15: Kestel Maden Ocağın Üzerinden Göltepe ve Aladağlar s. 253
Şekil 16: Göltepe (Batı Yönünden) s. 254
Şekil 17: İTÇ Ib/Göltepe 3a Mal Gruplarının Oransal Dağılımı s. 254
Şekil 18: Göltepe Kaselerinin Dönemsel Oranları s. 255
Şekil 19: İTÇ Ib/Göltepe 3a Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 255
Şekil 20: İTÇ Ib/Göltepe 3a Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 255
Şekil 21: Göltepe Testilerinin Dönemsel oranları s. 256
Şekil 22: Göltepe Çömleklerinin Dönemsel Oranları s. 256
Şekil 23: İTÇ Ib/Göltepe 3a Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 256
Şekil 24: İTÇ Ib/Göltepe 3a Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 257
Şekil 25: Göltepe Depolama Kaplarının Dönemsel Oranları s. 257
Şekil 26: İTÇ Ib/Göltepe 3a Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları s. 257
Şekil 27: İTÇ Ib/Göltepe 3a Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 258

Şekil 28: Göltepe Fırın Kaplarının Dönemsel Oranları s. 258
Şekil 29: İTÇ II/Göltepe 3b Mal Gruplarının Oransal Dağılımı s. 258
Şekil 30: İTÇ II/Göltepe 3b Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 259
Şekil 31: İTÇ II/Göltepe 3b Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 259
Şekil 32: İTÇ II/Göltepe 3b Testilerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 260
Şekil 33: İTÇ II/Göltepe 3b Testi Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 260
Şekil 34: İTÇ II/Göltepe 3b Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 260
Şekil 35: İTÇ II/Göltepe 3b Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 261
Şekil 36: İTÇ II/Göltepe 3b Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları s. 261
Şekil 37: İTÇ II/Göltepe 3b Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 261
Şekil 38: Göltepe Dönem 3b Fırın Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 262
Şekil 39: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Mal Gruplarının Oransal Dağılımı s. 262
Şekil 40: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 263
Şekil 41: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 263
Şekil 42: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 263
Şekil 43: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 264
Şekil 44: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları s. 264
Şekil 45: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 264
Şekil 46: Yüzey Malzemesi Mal Gruplarının Oransal Dağılımı s. 265
Şekil 47: Yüzey Malzemesi Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 265
Şekil 48: Yüzey Malzemesi Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 266
Şekil 49: Yüzey Malzemesi Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 266
Şekil 50: Yüzey Malzemesi Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları s. 267
Şekil 51: Yüzey Malzemesi Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı s. 267
Şekil 52: Yüzey Malzemesi Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları s. 267

EKLER LİSTESİ

EK 1: Katalog

GİRİŞ

Kapadokya'da ilk arkeolojik araştırmalar 19. yüzyıl gibi oldukça erken bir tarihte başlamıştır (Chantre 1898). Arkeoloji, bu tarihlerde gezgin ya da koleksiyoner uğraşı olmaktan çıkarak yavaş yavaş bir bilime dönüşmekteydi. Çalışma bölgemizdeki ilk araştırmaların üzerinden geçen yaklaşık 120 yıl gibi çok kısa bir sürede Arkeoloji, bilim olma yolunda oldukça fazla mesafe katetmiştir. Özellikle son 30 yılda gelişen teknoloji ile birlikte kullanılan kimyasal, fiziksel ve biyolojik analizlerle insanlık tarihine ilişkin hiç olmadığı kadar yoğun ve kesin bilgiler elde edilmeye başlanmıştır. Arkeolojide bilim olma yolunda ilk adımların atıldığı böylesine erken tarihlerde araştırmalara başlanmasına rağmen, Kapadokya tarihöncesi toplumlara ilişkin halen içerisinde boşluklar barındıran bir bölgedir.

Yaklaşık 30 yıl önce İstanbul Üniversitesi Prehistorya Bölümü'nün başlattığı araştırmalarla bölgenin Çanak Çömleksiz Neolitik kültürleri yavaş yavaş anlaşılmaya başlanmıştır.[1] Daha sonra bu çekirdek ekibin bölünerek araştırmalarını genişletmesi bölgenin Paleolitik, Çanak Çömlekli Neolitik ve Kalkolitik kültürleri hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır. Ankara Üniversitesi Önasya Arkeolojisi Bölümü tarafından 1940'lı yıllardan başlayarak günümüze değin süren araştırmalar sonucunda ise Kapadokya'nın 2. binyılı hakkında oldukça geniş bilgiler edinilmiştir. Bugün için Anadolu'nun birçok bölgesine göre Kapadokya'nın bu dönemlerine ilişkin bilgilerimiz daha fazladır.

Tüm bu araştırmalar dışında bölgenin Son Kalkolitik (SKÇ) ve İlk Tunç Çağı (İTÇ) hakkında bilgilerimiz halen oldukça sınırlıdır. Bölgenin 3. binyılına ilişkin kısıtlı bilgilerimiz, genel olarak dönemin son evresine tarihlenen Kültepe ve Acemhöyük tabakalarından gelmektedir. Bu kazılar dışında, bölgede değişik dönemlerde yürütülen yüzey araştırmalarından, 3. bin yıl çanak çömleği hakkında kesin olmayan bilgiler mevcuttur. Ancak yüzey araştırmalarının doğasından kaynaklanan nedenlerden ötürü, buluntuların kesin tarihlemesinde çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada Göltepe yerleşmesi ve Kestel maden ocağı kazıları ile Aksaray, Niğde ve Nevşehir illerindeki 31 buluntu alanının yüzeyinden elde edilen çanak

[1] Çalışma alanımızda yapılan arkeolojik araştırmalar hakkında detaylı bilgiler için '2.2. Kapadokya ve Çevresinde Yapılan Arkeolojik Araştırmalar' başlığı altına bkz.

çömlekler değerlendirilmiştir (Şek.1, Tablo1). Göltepe kazılarından elde edilen kesin ve görece tarihler, yerleşmenin İTÇ'de yaklaşık MÖ 2900-2200 yıllarında iskan edildiğini göstermektedir (Şek.7-8). Kestel maden ocağı buluntuları da Göltepe ile paralel bir zaman dilimini işaret etmektedir.

İlk Tunç Çağı'nın geniş bir zaman dilimini kapsayan bu buluntu alanlarının iyi yorumlanması hem yukarıda değinildiği gibi Kapadokya bölgesinin bilinmeyen bir döneminin aydınlatılması hem de bugüne kadar bölgede ve yakın çevresinde yapılmış birçok yüzey araştırmasından elde edilen buluntuların kesin olarak tarihlendirilmesi için önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma ile Anadolu'da önemli sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasal dönüşümlerin yaşandığı bu dönemde Kapadokya'nın çevresi ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğu anlaşılabilecektir.

Amaç

Çanak çömlek hammaddesi kil olan bir üründür. Kil kolay şekil aldığı için çanak çömlek üreticisi, ona şekil vermede sınırsız olanaklara sahiptir. Yalnız form olarak değil açkı, astar, kabartma, çizi, sokma, boya gibi tekniklerle kabın yüzeyine yapılacak bezemede de usta, hayal gücü ile sınırlıdır (Nissen, 2004: 32-33). Bu nedenle gerek form gerekse de bezeme olarak sayısız nitelikte çanak çömlek geçmiş kültürlerde karşımıza çıkmaktadır. Çanak çömleğin değişik şekillerde üretilebilmesinin yanında kolay kırıldığı için kullanımdan çabuk kalkan bir özelliğe sahip olması çok kısıtlı zaman dilimlerinde çok sık değişikliğe uğramasına neden olmuştur.

Bu nedenlerden hangisi geçerli olursa olsun çanak çömlekteki değişikliğin aynı zamanda kültürdeki bir değişiklik anlamına geldiği düşünülebilir (Nissen, 2004: 35-36). Değişiklik düşünce yapısında, beslenme alışkanlığında veya tüm kültürde meydana gelmiş olabilir. Değişikliğin niteliği çanak çömleğin konteksti ve kültür dizini içerisinde değerlendirilmesi ile anlaşılabilir. Dayanıklı ancak işlevsel olarak kısa ömürlü ve çok çeşitlilikte olan çanak çömlekler, tarih öncesi toplumlarda meydana gelen değişim/dönüşümleri en iyi yansıtan ve böylece o toplumları en iyi şekilde anlamamızı sağlayan buluntu gruplarının başında gelir.

Çanak çömleğin sağladığı bu olanaklar, Kapadokya sınırları içerisinde kalan Göltepe ve Kestel kazı buluntuları ile Aksaray, Nevşehir ve Niğde illerinde yer alan 31 arkeolojik alanın İTÇ çanak çömleğinin değerlendirildiği bu çalışmada mümkün olduğunca kullanılmaya çalışılmıştır. Alanın kendi içerisindeki kültürel yapısı ve çevre bölgelerden gelen veya çevre bölgelere bu bölgeden yayılan olası etkiler çanak çömlek üzerinden tanımlanmaya çalışılmıştır.

Bu kapsamda tez çalışmamızın temel amaçları da şekillenmiş olmaktadır. Çalışmamızın, Anadolu İTÇ'si için tartışılan kültürel sorunları da göz önüne alarak, belirlenmiş amaçları maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir:

- Göltepe ve Kestel kazıları ile yüzey araştırmalarında ele geçen İTÇ çanak çömleğinin üretim tekniklerini, formlarını, yüzey işlemlerini, bezemelerini ve dönemsel gelişimlerini tanımlamak,
- Kazı buluntularından yola çıkarak, yüzey malzemesi değerlendirilen yerleşmeleri tarihlendirmek ve tespiti yapılan mal gruplarının yayılım alanını tanımlamak
- İTÇ başlarından itibaren hissedilen uzmanlaşmanın çanak çömlekte yansımalarının olup olmadığını saptamak,
- Eğer çanak çömleğe yansıyacak düzeyde bir uzmanlaşma var ise olası sonuçlarını yorumlamak,
- Çanak çömlekteki olası dönemsel gelişimleri veya kırılmaları tespit etmek,
- Kapadokya ve yakın çevresinin, özellikle Batı Anadolu'da tespit edilmiş İTÇ kültür grupları tarzında bölgesel bir ayrışmaya sahip olup olmadığını, eğer varsa tahmini sınırlarını tespit etmek,
- Anadolu'nun diğer İTÇ buluntuları da göz önünde bulundurularak dönemin sosyal, ekonomik ve siyasi yapısını yorumlamak, ekonomiye yeni katılan girdilerin bu yapılara etkisini tespit etmek,
- Bölgenin jeolojik ve coğrafi özelliklerinin kültürel gelişime etkilerini saptamak.

Kapsam

Çalışmanın kapsamı, genel olarak 3 başlık altında incelenebilir: 1) buluntu grubu, 2) dönem ve 3) coğrafya.

Tez kapsamında değerlendirilen çanak çömleklerin tamamı Kapadokya'nın batı kesimine aittir. Değerlendirilen malzeme genel olarak 2 farklı araştırma yöntemi olan, kazı ve yüzey araştırmalarından elde edilmiştir. Tezin genel omurgasını ve aynı zamanda buluntuların büyük kısmını oluşturan çanak çömlekler, Prof. Dr. Yener başkanlığında 1988 yılında detaylı bir yüzey taraması ve 1990 ile 1993 yılları arasında kazıları gerçekleştirilen, Niğde ilinin güneyindeki dağlık alanda yer alan Göltepe yerleşmesinden gelmektedir (Şek.1) (Yener, 1992: 275; 2000: 101). Diğer kazı malzemesi yine Yener başkanlığında 1987-1996 yıllarında aralıklarla kazısı yapılan Göltepe yakınlarındaki Kestel maden ocağından elde edilmiştir.

Yüzey araştırması buluntularının büyük çoğunluğunu 1993-2001 yıllarında aralıklarla önce Prof. Dr. Esin daha sonra Prof. Dr. Gülçur'un başkanlığını yürüttüğü 'Aksaray, Nevşehir ve Niğde İlleri Yüzey Araştırması'nda tespit edilen 25 İTÇ yerleşmesinden toplanan çanak çömlekler oluşturmaktadır (Şek.1, Tablo 1) (Gülçur, 1995; 1997; 1999; Esin ve diğerleri, 1998). Bu yüzey araştırmalarının sınırları kabaca Nevşehir ilinin güneyi, Aksaray ilinin tamamı ve Niğde ilinin kuzeyini kapsamaktadır. Niğde ilinin güney kısmına ait yüzey buluntularını ise 1987-1992 yıllarında Prof. Dr. Yener başkanlığında yapılan yüzey araştırması sırasında 6 alandan toplanan malzemeler oluşturmaktadır (Yener, 1993:235; 2000:81-85, Table 2). Kapadokya'nın batı kesiminde gerçekleştirilen her iki yüzey araştırmasının sınırları birleştirildiğinde çalışmamızın coğrafi sınırları da oluşmuştur. Buna göre, günümüz Aksaray ve Niğde illerinin tamamı ve Nevşehir ilinin güney kısmı çalışmamızın kesin sınırlarını oluşturmaktadır (Şek.1).[2]

Bu çalışmanın dönemsel sınırı ise yaklaşık olarak tüm İlk Tunç Çağı (I-III) evrelerini kapsamaktadır. 2. bölümde ve 'değerlendirme' bölümünün 'kronoloji'ye ilişkin kısmında detaylı olarak üzerinde durulduğu gibi Anadolu'nun İTÇ'si için uzmanlarca önerilen tarihler değişiklik göstermektedir. Bu çalışmada, İTÇ için

[2] Çalışma alanımızın, coğrafi ve jeolojik özelliklerini de içeren geniş tanımı 'Birinci Bölüm'de verilmektedir.

kullanacağımız yaklaşık tarihler şu şekilde verilebilir: İTÇ Ia 3300-2900, İTÇIb 2900-2700, İTÇII 2700-2450, İTÇ IIIa 2450- 2200, İTÇ IIIb 2200-2000.

Değerlendirilen buluntuların İTÇ kronolojisindeki yeri ise biraz farklılık göstermektedir. Kazı buluntularının elde edildiği Göltepe'ye ait buluntular daha çok MÖ 2900'den sonrasına aittir. Ayrıca MÖ 2200'den sonrasına tarihlenen buluntular da yok denecek kadar azdır. Bu nedenle mutlak tarihlere sahip buluntular genel olarak İTÇ Ib ile IIIa arasına aittir. Tez kapsamında İTÇ Ia olarak değerlendirdiğimiz buluntular ise göreceli olarak tarihlendirilmiştir. Bu buluntular Göltepe'de SKÇ çanak çömleği ile birlikte ana kayaya oyulmuş çukurlardan veya karışık bazı kontekstlerden elde edilmiştir. Ayrıca yüzey malzemesi toplanmış bazı yerleşmeler ile Kestel kazısı, İTÇ Ia'ya tarihlenen az sayıda buluntu vermiştir. Bu kapsamda özetle tezin dönemsel kapsamının İTÇ Ia (göreceli)/İTÇ Ib-İTÇ IIIa'ya (göreceli ve mutlak) tarihlendirilen buluntuları içerdiği söylenebilir.

Yukarıda tanımlandığı şekliyle kapsamı oluşturulan bu çalışma, genel olarak 3 kısma ayrılarak incelenebilir:

a) Alanın ve dönemin genel özellikleri hakkında bilgiler içeren 1. ve 2. bölüm,

b) Çalışma kapsamındaki İTÇ merkezlerinin ve özgün malzemenin değerlendirildiği ve 3., 4. ve 5. bölüm,

c) Tanımlanan özgün malzemenin kendi içinde ve ilk bölümde verilen genel bilgiler göz önünde tutularak değerlendirildiği '6. Değerlendirme' ve 'Sonuç' bölümleri.

Çalışmanın tüm bölümlerinde genel olarak yukarıda tanımlanan kapsam sınırları içerisinde kalınmıştır. Ancak 'Değerlendirme' ve 'Sonuç' bölümlerinde buluntuların daha geniş bir bakış açısıyla değerlendirilebilmesi için zaman zaman buluntu grubu, dönem ve coğrafi olarak kapsamın dışına çıkılmıştır.

Yöntem

Değerlendirilen buluntuların, iki farklı türde arkeolojik araştırma sonucunda elde edilmiş olması çalışmamızın öncelik sırasını da belirlemiştir. Bu doğrultuda yüzey araştırmalarına göre her anlamda daha kesin bilgiler veren kazı buluntuları

öncelikle ele alınmıştır. Göltepe ve Kestel kazı buluntuları, günümüzde Koç Üniversitesi Arkeoloji Laboratuvarı, Niğde Arkeoloji Müzesi depoları ile bu müzeye bağlı Celaller Köyü Göltepe kazı deposunda muhafaza edilmektedir. [3] Tez çalışmaları sırasında 2012-2014 yıllarında bu depolardaki her iki kazıya ait hemen hemen tüm buluntular üzerinde inceleme yapılmıştır.[4]

Prof. Dr. Esin ve Prof. Dr. Gülçur başkanlığında yapılan 'Aksaray, Niğde, Nevşehir illeri Yüzey Araştırması' buluntuları ise muhafaza edildiği, İstanbul Üniversitesi Prehistorya Laboratuvarı'nda 2014 yılında incelenmiştir. Yener başkanlığında yapılan yüzey araştırması buluntularına yönelik incelemeler ise yine buluntuların muhafaza edildiği Niğde ili, Celaller Köyü Göltepe kazı deposunda yapılmıştır.

Genel mal gruplarının ve formların belirlenmesini kapsayan atölye çalışmalarında yukarıda belirtildiği gibi kazı buluntularına öncelik verilmiştir. Elde edilen ilk sonuçlardan sonra yüzey araştırması buluntuları değerlendirilmiştir. Böylece tahminimizin ötesinde bölgesel anlamda benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkaran net sonuçlar elde edilmiştir. Atölye çalışmasında izlenen yöntemin tersine, tez yazımında, bütünlüğün bozulmaması ve gereksiz tekrarlardan kaçınmak adına kazı ve yüzey araştırması buluntuları herhangi bir bölümlendirme yapılmadan verilmiştir. Örneğin mal grupları ve form tiplerinin tanımlandığı, 4 ve 5. Bölüm'de verilen bilgiler tüm Batı Kapadokya İTÇ çanak çömleği için yapılmıştır. Ancak mal grupları veya formlarda rastlanan çeşitli varyasyonların kaynağı detaylı şekilde açıklanmıştır.Mal gruplarına yönelik yapılan gruplamalarda, birincil olarak üretim tekniği, hamur özellikleri, katkısı, pişirme tekniği ve dereceleri ile yüzey işlemleri dikkate alınmıştır. Bu şekilde mal grupları öncelikle genel olarak, daha sonra ise alt gruplara ayrılmıştır. Tasnif sonucunda bu mal gruplarına ait profil veren ağız kenarı ve dip parçaları ile kulp ve ünik gövde parçalarının tümü değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda Göltepe'de dönemsel ayrımı yapılmış toplam 1032 ve karışık kontekstlerden elde edilmiş toplam 60 adet tüm kap veya ağız kenarı ve dip parçası

[3] Yıllar önce tamamlanmış arkeolojik araştırmaların buluntularını değerlendirmek hiç kuşkusuz kendi içerisinde zorluklar barındırmaktadır. Ancak çalışma kapsamında değerlendirdiğimiz iki araştırmanın da sağlam belgelenmiş ve günümüze kadar düzenli bir şekilde korunmuş olması buluntular üzerindeki incelememizi kolaylaştırmıştır.

[4] Bu iki kazıya ait ilk etapta değerlendirilen parça sayısı yaklaşık 17.000 kadardır.

incelenmiştir.[5] Kestel'de ise göreceli olarak İTÇ'ye tarihlendirilen 36 ağız kenarı ve dip parçası tespit edilmiştir. Aynı şekilde yüzey araştırmaları içerisinde toplam 182 ağız kenarı ve dip parçası değerlendirmeye alınmıştır.

Genel olarak yapılan gruplamalarda ve kullanılan terimlerde, Anadolu İTÇ çanak çömlek literatürünün oluşmasını sağlamış, Mellink, Mellaart, French ve Özgüç gibi bilim insanlarının çalışmalarına bağlı kalınmıştır. Söz konusu bilim insanlarının daha önceleri yaptığı çalışmalarda, burada değerlendirdiğimiz çoğu mal grubunun benzerleri tanımlanmıştır. Bu nedenle, isim ve terimlerin daha önce tanımlandığı şekilde, kullanılmasına özen gösterilmiştir. Ancak yayınların bir çoğunun yabancı dilde olması sebebiyle, eğer daha önce yapılmamış ise kaçınılmaz olarak terimlerin Türkçe çevirisi yapılmıştır. Çeviride, birebir bir terim çevirisi yerine, anlamsal açıdan Türkçe'de daha uygun olan karşılıkları tercih edilmiştir. Yine de her yapılan çevirinin yanında italik yazı tipi ile literatürde kullanılan yabancı dildeki karşılığı verilmiştir.[6]

Çanak çömleğin tasnifinden sonra toplam 6 genel mal grubu ve 17 alt mal grubu oluşturulmuştur. Hem metin içerisinde hem de katalogda kullanım kolaylığı sağlaması amacıyla genel mal gruplarına 'harf", alt gruplara ise 'arap sayıları' ile numara verilmiştir. Örnek olarak; ilk genel grup olan 'Açkılı Mal'a 'A' harfi ile, bu grubun ilk alt grubu olan "Kırmızı Açkılı" mal grubuna "1" sayısı ile numaralandırma yapılmıştır. Böylece 'Kırmızı Açkılı Mal' için gerekli yerlerde kısaca 'A.1' kullanılmıştır.

Mal gruplarını tanımlanırken, hamur, yüzey veya boya için kullanılan renk tonları için ayrıca Munsell renk kataloğunda yer alan renk kodları verilmiştir (Munsel, 2010). Hamur niteliğini tanımlarken katkı cinsi ve boyutları için kullanılan ölçütler ise şu şekilde belirlenmiştir:

Katkı Türü;

Taşçık: Her türlü renge sahip düzensiz şekildeki inorganik partiküller

Kireç: Beyaz renkte düzensiz şekildeki kırılgan yapıya sahip partiküller

[5] Atölye çalışmaları sırasında, Niğde Müzesi teşhirindeki ve depolarındaki bazı buluntular incelenememiştir. Bu sayılar incelenemeyen buluntuları kapsamamaktadır.

[6] Örneğin 'taşçık katkılı kırmızı mal/*red gritty ware',* 'Batı Anadolu kırmızı astarlı mal/*red coated ware',* 'anadolu metalik malı/*anatolian metallic ware'* gibi

Kum: Taşçıklara göre daha düzgün hatlara sahip genellikle orta-ince boyutlardaki partiküller

Saman: Her türdeki kıyılmış bitkisel katkı

Katkı Boyutları;

İri: 2.0 mm'den daha büyük

Orta: 2.0mm-0.5mm

İnce: 0.5-0.2 mm

Çok ince: 0.2'den daha küçük

Çalışmada tanımlanan form tipleri işlevlerine göre belirlenmiş genel formların altında verilmiştir. Bu genel formlar kase, testi, şişe, çömlek, depolama kabı, fırın kabı, fincan ve kapaklardan oluşmaktadır. Formlarda yapılan tasniflerin nasıl ve hangi esaslara göre yapıldığı genel form tipi başlıkları altında verilmiştir. Bu başlıklarda, örneğin bir kase formunun diğerlerinden ne şekilde ayrıldığına ilişkin bilgiler verilmiştir. Formlarda da tıpkı mal gruplarında olduğu gibi kullanım kolaylığı sağlayacağı düşünülerek numaralandırmaya gidilmiştir. Numaralandırmada ana formlar için o form isminin ilk veya ilk iki harfi, formların alt tipleri için ise arap numaraları kullanılmıştır. Örneğin kase formundaki tipler için numaralandırma sırasıyla "Ka.1, Ka.2, Ka.3..." şeklindedir. Benzer olarak testi için "Te.1, Te.2..." şeklinde kısaltmalar kullanılmıştır.

Göltepe kazı ve yüzey araştırması buluntularına yönelik yapılan incelemede istatistiksel verilere önem verilmiştir. Elde edilen sonuçların tamamına, tasnif sırasında ayrılan ağız kenarı veya dip parçaları kullanılarak ulaşılmıştır. Bu çalışmada verilen istatistiksel sonuçları ikiye ayırmak doğru olacaktır. Bunların ilkini 'genel sonuçlar' olarak nitelendirebiliriz. Bu sonuçlar mal gruplarının veya formların birbirlerine oranını veya dönemsel dağılımlarını kapsamaktadır. İkinci istatistiksel çalışma ise her bir mal grubunun veya form tipinin kendi içerisindeki oransal sonuçlarını içermektedir. Genel istatistiksel sonuçlar 6. Bölüm'de, diğer sonuçlar ise 4. Bölüm'de her mal grubu ve 5. Bölüm'de her form tipi başlığı altında verilmiştir.

Çalışmanın eki olarak sunulan katalogda her buluntuya ait aşağıda tanımlanan başlıklarda künye bilgileri verilmiştir. Bu bilgilerin yanında hemen hemen tüm buluntuların çizimi ve fotoğrafları verilmiştir. Bununla, okuyucunun hakkında bilgi

aldığı buluntunun formu ve görünüşüne sayfa çevirmeden kolaylıkla ulaşabilmesi amaçlanmıştır. Katalogda yer alan buluntular formlarına göre sıralanmıştır. Her form tipi içerisindeki sıralamada öncelik kazı malzemelerine verilmiştir. Buna göre tüm alanlarda görülen bir form tipinde sırasıyla Göltepe, Kestel ve yüzey yerleşmelerinin buluntuları yer almaktadır. Bazı form tiplerinde oldukça fazla sayıda örneğe sahip Göltepe buluntuları ise kendi içerisinde, o formu en iyi yansıtan bir örnek verildikten sonra kronolojik olarak sıralanmıştır. Yüzey buluntuları ise ele geçtiği alanın ismine göre alfabetik sırayla verilmiştir.

Yukarıda değinilen, katalogda yer alan başlıklar ve açıklamaları şu şekildedir:

Kat. No.: Katalog sıra numarası

Yerleşme: Buluntunun ele geçtiği yerleşme

Buluntu No: Kazı veya yüzey araştırması sırasında verilen buluntu numarası

Buluntu Yeri: Eğer kazı buluntusu ise açması ve mekanı, eğer yüzey buluntusu ise 'Yüzey'

Mal Grubu: Mal grubu kodu. Örneğin; kırmızı açkılı mal için 'A.1'

Form Tipi: Form tipi kodu. Örneğin; kase tip 1 için 'Ka.1'

A./D.B.∅: cm cinsinden ağız, dip veya boyun çapı (testilerde ölçü kulptan çekik ağız kenarına)

h: Yükseklik

Üretim tekniği: El, fitil veya çark yapımı

Buluntu Çizimi

Buluntu Fotoğrafı

Tanım: Hamur özellikleri: katkı, pekişme durumu, renk (Munsell, 2010)

Fırınlama durumu,

Yüzey işlemleri: astar, sıvazlama, renk (Munsell, 2010), açkı, bezeme durumu

Yayın: Eğer daha önce yayınlanmış ise kaynakçası

Tarihleme: Kesin veya göreceli olarak tarihlendirilmesi. Göltepe kazı buluntuları için İTÇ evresi ile birlikte Göltepe'deki dönemi, yüzey buluntuları için yalnızca İTÇ evresi.

BİRİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞMA ALANININ TANIMI

1.1. ALANIN SINIRLARI

Çalışma alanın antik ismi olan ve günümüzde halen kullanılan Kapadokya adının kökenine ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. En önemli ve erken yazılı kaynak MÖ 6. yüzyılın sonlarına ait Bisitun Dağı kayalıklarındaki yazıtta görülmektedir. Burada Pers Kralı Dareios'un kendisine bağlı krallıkları sıraladığı listede 'Katpatuka' kelimesi yer almaktadır (Sevin, 1998: 47). Büyük olasılıkla 'güzel atlar ülkesi' anlamına gelen bu yazıttan yola çıkılarak 'Kapadokya' adının Farsça kökenli olduğu düşünülmüştür. MÖ 5. yüzyılda ise Herodotos Tarihi'nde, birçok yerde Kapadokya ismi geçmektedir (I: 72-73; V: 49; VII: 26). Buna karşılık ismin kökeninin Luvice'ye veya coğrafi yerel adlara dayandığı da ileri sürülmektedir (Esin, 1998: 65).

Kapadokya bölgesinin kesin sınırları, tıpkı adının kökeninde olduğu gibi, tartışmalıdır (Esin, 1998: 65). Bunun en büyük nedeni alanın sınırlarının siyasi gelişmelere göre daralması veya genişlemesidir (Sevin, 1998: 47-48). Araştırmacının, araştırma amacı ve kapsamına göre bölge sınırları, kuzeyde Ankara, Çorum, Tokat, doğuda Malatya ilini içerisine alacak kadar genişletilebilmektedir (Esin, 1998: 66-67).

1980 sonrasında yaptığı araştırmalarla bölgenin tarihöncesi arkeolojisinin anlaşılmasına katkı sağlayan Esin, bu konudaki belirsizlikleri Arkeolojiye kıyasla bölge için daha kesin sınırlara sahip Jeolojiden yararlanarak aşmaya çalışmaktadır (Esin, 1998: 66-68). Esin, büyük olasılıkla, yukarıda belirtildiği gibi kültürel anlamda zaman içerisinde sınırları oldukça değişken olan bölgeye, belli esaslar çerçevesinde değişken olmayacak bir sınır çizmeyi amaçlamıştır. Böylece Jeolojinin, günümüz Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kayseri il sınırlarını kapsayan, Kapadokya Volkanik Bölgesi/*Cappadocian Volcanic Province* olarak çizdiği sınırlar Esin tarafından 'Çekirdek Kapadokya' olarak adlandırılmış ve kullanılmaya başlanmıştır (1998: 67). Oldukça kesin ve anlaşılır olduğu için 'Çekirdek Kapadokya' bölge sınırları, bu çalışmada da kullanılmıştır. Buna göre Kayseri ili ve Nevşehir ilinin

kuzeyi dışındaki tüm Kapadokya Volkanik Bölgesi, çalışma alanımızın sınırları içerisinde kalmaktadır (Şek.1). Ayrıca aşağıda detaylı olarak tanımlanacak Jeolojik oluşumu farklı Orta Torosların Niğde ili sınırları içerisinde kalan bölgesi de alanımız sınırları içerisinde yer almaktadır.

1.2. JEOLOJİK ÖZELLİKLER

Jeolojik oluşum süreci bağlamında Kapadokya'nın bu çalışmada ele alınan kısmını bölgesel olarak ikiye ayırmak doğru olacaktır. Bu alanlardan ilki, çalışma alanımızın küçük bir kısmını oluşturan, Niğde ilinin güneyinde kalan Orta Toros Dağları'nın kuzey bölgesidir. İkinci bölge, birinci bölge dışında, yukarıda tanımlanan 'Kapadokya Volkanik Bölgesi'ni içine almaktadır (Şek.1-2).

Birinci bölge çalışma alanının ve aynı zamanda Niğde ilinin güneyinde yer alan Çamardı ilçesini ve yakın çevresini kapsamaktadır. Bu alan, Arap ve Avrasya plakalarının sıkışması ile meydana gelen Alp-Himalaya orojenik sisteminin bir parçası olan Orta Toros Dağları'nın bir kısmını kapsamaktadır (Şek.2) (Okay, 2008: 20-21, 33). Bölge, bu sıkışma sırasında meydana gelen çökme ve yükselmeler nedeniyle oldukça dağlık ve jeolojik çeşitliliği yüksek bir alandır. Alanın en yüksek jeolojik oluşumları Bolkardağ (3.524m) ve Aladağ (3.756m) sıradağlarıdır (Şek.9-10, 15). Bu dağlar genel olarak Paleozoik ve Mezozoik yaşta kayaçlardan oluşmaktadır. Ancak bazı alanlarda daha genç formasyonlar bu temel kayaçları, bazı alanlarda ise daha yaşlı formasyonlar, genç formasyonları uyumsuz olarak örtmektedir. Örneğin, Eosen yaşlı Celaller ve Çamardı formasyonları Paleozoik ve Mezozoik yaşlı temel kayaçları uyumsuz olarak örtmüştür. Daha erken bir formasyon olan Üst Paleosen yaşlı Eski Burç Grubu ise Celaller formasyonunun üstene gelmektedir (Parlar ve diğerleri, 2006: 2-5). Bölgenin bu karışık jeolojik yapısı ileriki bölümlerde göreceğimiz gibi insanın kültürel gelişiminde önemli bir etkisi olan zengin çoklu maden yataklarının oluşmasını sağlamıştır (Lehner ve Yener, 2014: 531).

Birinci bölgenin önemli diğer jeolojik yapıları ise fay hatlarıdır. Alanın batısında kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu Tuz Gölü ve doğusunda kuzeydoğu-güneybatı uzantılı Ecemiş fayları geçmektedir (Toprak, 1998: 56-58). Her iki fay hattı bu alan içerisinde birbirlerine yaklaşmaktadır. Özellikle Ecemiş fayı,

Tarihöncesi toplumları için Orta Anadolu'yu Kilikya ve aynı zamanda tüm Yakındoğu'ya bağlayan önemli bir doğal geçit vazifesi görmüştür (Şek.2-10).

Kapadokya'nın karakteristik yeryüzü şekillerine sahip ikinci bölgesi, birinci bölgenin aksine, daha yakın zamanlara kadar jeolojik aktivitelerini sürdürmüştür. Ancak bölgenin temel kayaçlarının birinci bölge ile aynı dönemde, Paleozoik ve Mezozoik yaşlı metamorfik kayaçlardan oluştuğu düşünülmektedir (Toprak ve Göncüoğlu, 1993: 359). Bu temel kayaçların üstünde ise sırasıyla Üst Kretase Dönemi ofyolitleri, Üst Kretase-Paleosen Dönemi Plutonik kayaçları ve Eosen kireç taşı kayaçları bulunmaktadır (Toprak, 1998: 58; Toprak ve Göncüoğlu, 1993: 359).

Günümüzdeki yer şekilleri ise Üçüncü Jeolojik zamanın ikinci yarısındaki Neojen döneminde başlayan ve Kuaterner Döneminde de devam eden jeolojik aktivitelerin sonucunda oluşmuştur (Tuncel, 1998: 19). Neojen Dönem'de Arap ve Avrasya plakalarının sıkışması ile başlayan bu volkanik hareketlilik sonucunda etrafa yayılan yoğun lav ve tüf yukarıda belirtilen tüm yaşlı kayaçları örtmüştür (Tuncel, 1998: 28-30; Aydın, 2009: 12). Kuarterner Dönemi'nde de devam eden bu jeolojik hareketler sonucunda etrafa yayılan lav ve tüfler, başta nispeten daha büyük 19 tane volkan ve daha küçük irili ufaklı çok sayıda bacadan yayılmıştır. Bölgenin en yüksek dağları değişik yaşlara sahip Erciyes (3917 m), Hasan (3268 m), Melendiz (2963 m) ve Keçiboyduran (2727 m) strato-volkanları (tabakalı) ile Göllüdağ (2157 m) domudur (Toprak, 1998: 59, Tablo.1; Esin, 1998: 67). Bunlardan Erciyes (2.50-1.43 Mil.Y.) ve Hasandağı (0,78-0.277 Mil.Y.) Plio-Kuarterner, Keçiboyduran ve Melendiz (6.5-5.1 Mil.Y.) Erken Pleistosen ve Göllüdağ (1.15-0.86 Mil.Y.) Erken Kuarterner dönemlerine aittir (Toprak, 1998: 50, Tablo 1).

Başta bu 5 önemli büyük volkanik dağ ile diğer küçük volkan ve bacalardan püsküren, içerisinde değişik mineralleri barındıran lav ve tüflerin kalınlığı zaman içerisinde birikerek yüzlerce metreyi aşmıştır (Tuncel, 1998: 24-27). Yüksek basınç sonucu oluşan püskürmelerin ve rüzgarların etkisiyle lav ve tüfler kuzeyden güneye yaklaşık 170, doğudan batıya 150 km'lik bir alana yayılmıştır (Tuncel, 1998: 24-27).

Dış dinamiklerin etkisi volkanik aktivitelerin halen devam ettiği Pluvial-Pleistosen Bölüm'de özellikle artan yağışlar ile doğru orantılı olarak artmıştır. Yağış çeşitliliği, gece-gündüz sıcaklık farkı ve bölgeyi farklı zamanlardaki püskürtmeler ile kaplamış farklı maddelere sahip lav ve tüfler, aşınmaların değişik oranda ve türde

olmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda günümüzdeki çok çeşitli yer yüzü şekilleri meydana gelmiştir (Tuncel, 1998: 28-30, 40-41).

Neojen Dönem'den itibaren uzun süre devam eden volkanik hareketlilik günümüz Kapadokya'sının sıra dışı yer şekilleri dışında insanların kültürel gelişimini etkileyen ve ona yön veren birçok hammaddenin de oluşmasını sağlamıştır. Bunların en önemlileri obsidyen, bazalt ve metalik madenlerdir. Obsidyen kaynakları özellikle Erciyes, Göllüdağ, Nenezi ve Acıgöl'de görülmektedir. Bunlar içerisinde en genç olanı Acıgöl kalderasıdır. Yapılan tarihleme ölçümleri 182.000 ile 19.000 yıl öncesini işaret etmektedir (Toprak, 1998: 59). Buna göre tüm Paleolitik çağlarda volkanik aktiviteler devam etmiş ve bölgenin Tarihöncesi toplulukları bu aktiviteleri gözlemlemiştir (Esin, 1998: 70). Bazalt akıntıları ise Hasan ve Melendiz strato-volkanları ile Keçikalesi kalderasında görülmektedir (Toprak, 1998: 50, Tablo 1).

Çalışma alanımızın bu kısmında, tarihöncesinde işletilmiş olabilecek maden yataklarının tespitine yönelik şu ana kadar detaylı bir incelenme yapılmamıştır. Ancak Kapadokya Volkanik Bölgesi'nde yer alan ve bölgedeki çoğu volkan ile aynı jeolojik özelliklere sahip Erciyes Dağı'nda yapılan araştırmalar, bölgedeki genç volkanların da önemli madenler içerebileceğini göstermektedir. Prof. Dr. F. Kulakoğlu başkanlığında yapılan yüzey araştırmasında Erciyes dağı eteklerinde Senir Sırtı mevkiinde içerisinde yüksek oranda kalay elementi barındıran yazganit mineralinin işletildiği ocaklar tespit edilmiştir. Alanda toplanan yüzey buluntuları, bu maden ocaklarının Son Kalkolitik Dönem'den başlayarak özellikle İTÇ II-III'de, bu çalışmanın kapsamındaki Göltepe ile paralel bir zaman diliminde, işletildiğini göstermiştir (Yener ve diğerleri, 2015: 604, fig.7-8). Bölgedeki diğer volkanlarda yapılacak yeni araştırmalar olasılıkla benzer sonuçlar verecektir.

1.3. COĞRAFİ ÖZELLİKLER

Bu bölümde genel olarak üzerinde durulacak coğrafi özellikler, tarih öncesi toplumların kültürel gelişimine yön veren akarsular, vadiler, ovalar ve platolar olacaktır. Bu coğrafi özelliklerin şekillenmesi, bölgenin jeolojisi ile iç içedir (Toroğlu, 2006: 17-18). Bölgenin derin vadileri, menderesler yapan akarsularca volkanların yayarak biriktirdiği tüfleri aşındırması sonucu oluşmuştur (Tuncel, 1998:

40-42). Ovaların çoğu ise Neojen Dönem'de başlayarak Kuaterner Dönemi'ne kadar devam eden jeolojik hareketler sonucu oluşan göl veya geniş çukurlarda tüf ve akarsuların taşıdığı alüvyonların birikmesi ile oluşmuştur (Toroğlu, 2006: 18).

Bölgenin kuzey sınırını oluşturan Kızılırmak dışında Batı Kapadokya Bölgesi içerisinde tüm yıl suyu bulunan akarsu sayısı oldukça azdır. Aksaray ili sınırları içerisindeki en önemli akarsular Melendiz (Uluırmak) ve Karasu'dur. Her iki akarsu, bölgenin jeolojik özelliğinden dolayı derin yataklarında menderesler oluşturarak akmaktadır.

Melendiz(Ulu Irmak) akarsuyu, Melendiz Dağı kuzeyinden doğarak sırasıyla Ihlara Vadisi, Belisırma, Selime, Kızılkaya ve Gökçe köylerinden geçerek Tuz Gölü'ne dökülmektedir (Esin ve Harmankaya, 1999: 117) (Şek.1, 11). Ancak yoğun sulama ve Aksaray ilinin su ihtiyacını karşılamak için inşa edilen, Gökçe Köyü'nün doğusundaki Mamasun Barajı nedeniyle özellikle bahar ve yaz aylarında Tuz gölüne ulaşamadan kurumaktadır (AÇED, 2012: 7). Günümüz için söz konusu olan bu durum, tarihöncesi iklimi ve sulama yoğunluğu düşünüldüğünde geçerli değildir. Bu dönemlerde Melendiz nehri, çalışma alanımızdaki en büyük ovalardan biri olan ve bölgenin en büyük höyüklerinden Acemhöyük'e ev sahipliği yapan Yeşilova'yı suladıktan sonra muhtemelen Tuz Gölü'ne dökülmekteydi. Çanak çömleksiz Neolitik Dönem'den itibaren Melendiz kenarında yerleşmelerin kurulduğu görülmektedir. Bu çalışmada buluntuları değerlendirilen Sıtmatepe ve Toptepe höyükleri, Melendiz kenarına kurulmuş İTÇ dönemine tarihlenen yerleşmelerdir (Şek.1).

Karasu Çayı ise doğduğu Aksaray ili Gülağaç ilçesinin doğusundan ilçenin güneyine doğru akmaktadır (AÇED, 2012: 6). Burada yer alan bölgenin büyük ovalarından olan Gülağaç ilçesinin güneyinde yer alan ovayı suladıktan sonra Demirci Beldesi'nden geçerek Çatalsu Köyü'nün güneyinde Melendiz Suyu ile birleşmektedir (Şek.1). Çalışmamız kapsamında yüzey buluntularını değerlendirdiğimiz Bekarlar, Küçük ve Büyük Türbe Tepe ile Kültepe höyükleri, Karasu Çayı'nın suladığı Gülağaç ilçesinin güneyindeki ovada yer almaktadır (Şek.1). Özellikle Küçük ve Büyük Türbe Tepe ile Kültepe höyüklerinin Karasu kıyısında yer aldıkları söylenebilir. Büyük Deller yerleşmesi ise, Karasu yakınında kaya üzerinde kurulmuş bir plato yerleşmedir (Şek.1).

Melendiz suyunun suladığı diğer bir ova Melendiz ovasıdır. Keçiboyduran, Melendiz ve Göllüdağ arasında ortalama 1550 m yükseklikte yer almaktadır (Şek.1). Ova, Melendiz akarasuyu ve bu akarsuyu besleyen çok sayıda küçük kolun getirdiği alüvyonların birikmesi sonucunda oluşmuştur (Toroğlu, 2006: 21). Bu akarsular günümüzde halen ovayı sulamaktadır. Oldukça yüksek bir kotta bulunmasına rağmen ovada birçok arkeolojik alan tespit edilmiştir. Bunlardan biri de Neolitik Çağ ve Kalkolitik Dönemlere ait buluntular veren, Doç. Dr. E. Bıçakçı başkanlığında kazılarına devam edilen Tepecik-Çiftlik Höyüğü'dür (Bıçakçı, 2001).

Platoda, Melendiz ve Karasu akarsularını besleyen çok sayıda küçük nitelikte akarsu kolları mevcuttur. Bu kolların bazıları günümüzde yaz aylarında kurumaktadır. Ancak bazı kollar üzerinde bulunan tarihöncesi yerleşmeler belki de bu kolların daha önceden yıl boyunca aktıklarını göstermektedir. Çuğunözü Tepesi, Geyral, Sırçantepe, Tepesidelikhan Höyük bu çalışmada malzemesi değerlendirilen, Melendiz'in platodaki kolları üzerinde kurulmuş yerleşmelerdir (Şek.1). Bu yerleşmelerin bir çoğu akarsu kollarının jeolojik çöküntüleri doldurarak oluşturduğu tarıma uygun küçük nitelikteki ova veya vadi alanlarında konumlanmıştır.

Acısu Deresi, Nevşehir-Aksaray sınırında yer alan Acıgöl ilçesinin güneydoğusundaki küçük bir ovayı sulamaktadır. Günümüzde bu dere üzerine bir baraj inşa edilmiştir (NEÇED, 2012: 33). Çalışmamızda buluntuları değerlendirilen Taştepe Höyüğü Acıgöl ovasının kuzeydoğu kenarında Acısu Deresi kıyısına yakın bir konumda yer almaktadır (Şek.1).

Bölgenin geniş ovalarından biri olan Misli (Derinkuyu) Ovası Kapadokya bölgesinin tam merkezinde, çalışma alanımızın doğu sınırında yer almaktadır. Jeolojik aktiviteler sırasında oluşan bir çökme çukurunun zaman içerisinde dolması ile meydana gelmiştir (Toroğlu, 2006: 18). Bu ovanın kuzey kısmı günümüzde Nevşehir ili, güney kısmı ise Niğde ili sınırları içerisinde kalmaktadır. Ovayı, yazları kuruyan çok sayıdaki çayın yanı sıra Uluağaç, Ağsak ve Murtaza Dereleri sulamaktadır (Toroğlu, 2006: 54, Harita 4). Misli ovasında bu güne kadar yapılan yüzey araştırmalarında çok sayıda tarihöncesi alan tespit edilmiştir. Bu alanlardan İTÇ buluntularına sahip Kiledere Höyüğü'nün buluntuları çalışmamızda değerlendirilmektedir.

Misli ovası güneydoğu-kuzeybatı yönlü bir boğaz ile çalışma alanımızın güneybatısında yer alan Bor Ovasına bağlanmaktadır. Bu boğazın Bor ovası ağzında buluntularına çalışmamızda yer verdiğimiz Niğde ili merkezinde yer alan oldukça büyük nitelikteki Niğde Höyük yer almaktadır. Bor ovası esas olarak Ereğli ovasının devamı niteliğindedir (Toroğlu, 2006: 19). Pleistosen'de göl alanı olduğu düşünülmektedir. Zaman içerisinde volkanik tüflerin ve alüvyal dolguların birikmesi ile ova niteliği kazanmıştır. Ovayı Keçiboyduran ve Melendiz dağlarından gelen birçok akarsu sulamaktadır. Bunlardan en büyükleri Niğde Çayı ve Boyalık Deresidir. Bor Ovası ve devamı niteliğindeki Ereğli ovasında yapılan araştırmalarda birçok tarih öncesi alan tespit edilmiştir (Mellaart, 1963; Güneri, 1989).

Çalışma alanımızın en güney kısmı, besin üretimine çok da uygun olmayan dağlık alanlardan oluşmaktadır. Bu dağlık alanlarda birçok akarsu ve bu akarsuların etkisiyle aşınmış birçok vadi bulunmaktadır. Ayrıca yukarıda tanımlanan jeolojik hareketler sonucu oluşmuş Ecemiş koridoru ile bölge, Orta Anadolu'yu Kilikya'ya ve aynı zamanda Suriye'ye bağlayan bir koridor vazifesi görmektedir. Hem bu nedenlerden hem de sosyo-ekonomik nedenlerle özellikle Kalkolitik-İTÇ'de değişen hammadde ihtiyacından dolayı bu dağlık bölgede oldukça fazla sayıda tarihöncesi alan görülmektedir. Çalışmamız kapsamında değerlendirilen, başta Göltepe ve Kestel olmak üzere Küçük Çanaktepe, Evliyatepe, Gümüktepe, Kapıtaşı, Kızılhöyük ve Kılavuztepe bu dağlık bölgede yer alan arkeolojik alanlardandır. Kestel maden ocağı dışındaki yerleşmelerin genel niteliğine bakıldığında çoğunluğunun akarsu kenarında, çevresine hakim doğal bir tepede konumlandığı görülmektedir.

1.4. COĞRAFİ VE JEOLOJİK ÖZELLİKLERİN KÜLTÜREL GELİŞİME ETKİLERİ

Bölgenin jeolojisi ve coğrafyasının, Paleolitik Çağ'dan itibaren tarihöncesi toplumların yaşam tarzına çok önemli etkileri olduğu görülmektedir. Bu uzun zaman diliminde gelişen insan kültürü ile birlikte yaşamsal birincil ihtiyaçlar da değişmiştir. Buna rağmen bu bölge, insan topluluklarının tercih ettiği alanların başında gelmiştir. Her ne kadar tarihöncesi dönemleri tek bir başlık altında toplamak doğru bir

yaklaşım olmasa da, bölgenin coğrafi ve jeolojik özelliklerinin Paleolitik Dönem'den itibaren kültürel gelişime olan etkilerini genel olarak 3 başlık altında toplayabiliriz:

Bölgenin;

- dönemler boyunca değişen alet teknolojisinin dayandığı hammaddeleri barındırması (obsidyen, bazalt ve metalik madenler)
- değişik besin ekonomilerine sahip toplumlara uygun, yoğun çeşitlikte besin sağlaması (avcılık-toplayıcılık, besin üretimi)
- avantajlı coğrafi özelliklere sahip olması (korunaklı ve aynı zamanda doğal yollarla çevre bölgelere bağlı).

İnsanın kültürel evriminde etkisi bulunan en eski hammaddelerden biri doğal cam/obsidyendir. Yukarıda tanımlanan Neojen Dönem'de başlayan jeolojik hareketler sonucu oluşmuş obsidyen, Paleolitik Çağ'dan başlayarak İTÇ sonlarına kadar Yakındoğu tarihöncesi topluluklarının alet yapımında kullandıkları başlıca hammaddelerden biri olmuştur (Balkan-Atlı, 2008; Esin ve Harmankaya, 1999: 117). Son yıllarda yapılan araştırmalar Kapadokya'nın bu özelliğinden dolayı insan toplulukları tarafından oldukça erken tarihlerden itibaren ziyaret edildiğini göstermiştir (Balkan-Atlı, 2008: 192-197). Prof. Dr. N.B. Atlı başkanlığında yapılan Göllüdağ ve Nenezi obsidyen yataklarını kapsayan araştırmalar sonucunda, Kapadokya obsidyeninin, Alt Paleolitik Çağ'dan itibaren işletildiği anlaşılmıştır (Balkan-Atlı ve diğerleri, 2008: 54-69). Alt ve Orta Paleolitik Çağ'a ait buluntular Kaletepe'de kazı başkanlığınca '3. Dere' olarak isimlendirilen alanda, 160 000'e tarihlenen jeolojik tabakalarca kilitlenmiş alt seviyelerde ele geçmiştir (Balkan-Atlı ve diğerleri, 2008: 55-60). Bu nedenle ele geçen buluntuların 160 000 ile 1 000 000 yıl öncesine ait oldukları düşünülmektedir.

Kaletepe kazıları ve çevresindeki yüzey araştırmaları, Kapadokya obsidyeninin Neolitik ve Kalkolitik Dönemler'de de işletilmeye devam edildiğini ayrıca burada işlenen obsidyenin Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ'da Yakındoğu'nun güney bölgelerine ve Kıbrıs'a yayıldığını göstermektedir (Balkan-Atlı, 2008: 192; Balkan-Atlı ve diğerleri, 2008: 53-54). Kuşkusuz bu dağıtımda yukarıda tanımlanan, Orta Anadolu ve güney bölgelerini birbirine bağlayan doğal geçitlerin kolaylaştırıcı etkisi olmuştur.

Bölgenin Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ'daki özel yerini kanıtlayan diğer buluntu alanı ise önceleri Prof. Dr. Esin, daha sonra ise Prof. Dr. Özbaşaran başkanlığında kazıları yapılan Aşıklı yerleşmesidir. Dönemi için oldukça kompleks yerleşim tabakalarını barındıran Aşıklı, bu özelliğinden dolayı zaman zaman 'öncü-kent' olarak nitelenmiştir (Esin ve Harmankaya, 2007: 256). Bulunduğu bölgeye özgü olarak kültürel gelişimini sağlamış Aşıklı'nın şimdilik MÖ 9. binyıl ortalarından başlayarak 8. binyıl ortalarına kadar yaklaşık bin yıllık bir süre iskan gördüğü anlaşılmaktadır (Özbaşaran, 2013: 1-2). Aşıklı'ya ilk yerleşen grupların, yerleşim alanı olarak burayı seçmelerinde ve yerleşmenin zaman içerisinde gelişkin köy niteliği kazanmasında, bölge jeolojisinin sunduğu hammadde yanında bu hammaddenin işlenmesi ve özellikle doğal yollar kullanılarak tüm Yakındoğu'da ticaretinin yapılması muhtemelen önemli rol oynamıştır (Esin ve Harmankaya, 1999: 117-128; Özbaşaran, 2013: 2). Ancak bunun dışında böyle bir yerleşmenin oluşması için, bölgenin coğrafya ve iklimi ile kültüre alınmamış besin çeşitliliğinin ilk tarım ve hayvan evcilleştirme denemelerinin yapılabilmesine imkan verecek özellikte olması gerekmektedir. Aşıklı yerleşmesinin konumlandığı Melendiz akarsuyunun suladığı vadi ve çevresinin yabani hayvan çeşitliliğine fazlasıyla sahip olduğu ortaya çıkarılan buluntulardan anlaşılmaktadır (Özbaşaran, 2013: 3-4; Esin ve Harmankaya, 1999; 126-127). Buluntular ayrıca hem belli türdeki hayvanların hem de bitki türlerinin kültüre alınma denemelerinin yapıldığını göstermektedir.

Kalkolitik Dönemle birlikte yavaş yavaş alet üretiminde kullanılan hammadde değişmeye başlamıştır. Bu süreçte taş aletler baskın bir şekilde kullanılmaya devam etse de İTÇ ile birlikte kullanılan hammadde maden lehine artmıştır. Kapadokya'nın jeolojik oluşum sürecinde meydana gelen madenlerinin ilkel işletim tarzına uygun olması, bölge yerleşimlerinin bu önemli hammadde değişikliğinde de öncü bir rol üstlenmelerini sağlamıştır.

İnsanın kültürel gelişiminde önemli bir aşama olan maden teknolojisine ilişkin bölgedeki en erken veriler, Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ Aşıklı yerleşmesinden bilinmektedir. 2. tabakada ele geçen çok sayıda doğal bakırdan boncuk ve cevher örneklerinin köken analizleri, Orta Torosların kuzeyindeki Bolkardağ ve Bakır Çukuru ile uyumlu sonuçlar vermiştir (Esin, 1999: 27-29).

Orta Toros Dağları'nın tarihöncesi madenciliğindeki öneminin Kalkolitik Dönem'de daha da arttığı son yapılan araştırmalarda görülmektedir. Güvercinkayası I-II ve Köşk Höyük I başta olmak üzere yüzey araştırmalarında tespit edilmiş birçok yerleşmenin standartlaşmış mimari ve çanak çömlek buluntuları, MÖ 6. binyıl sonu ile 5. binyıl başlarında bölgede yeni bir örgütlenmeye gidildiği göstermektedir (Gülçur, 1999; 2004: 147). Son olarak, bu çalışmada malzemesi değerlendirilen Kestel maden ocağı ile çevresindeki bazı yerleşmelerde, Orta Kalkolitik Dönem'in standartlaşmış çanak çömlek buluntularına ulaşılmıştır. Bu buluntular belki de maden üretiminin uzmanlaşmış üretim evrelerini kapsayacak şekilde ilk defa Orta Kalkolitik Dönem'de gerçekleştiğini göstermektedir (Hacar, hazırlık aşamasında).

Nitekim çağdaş yerleşmelerde madencilikle ile ilgili ele geçen uzman işi buluntular da bunu kanıtlamaktadır. Köşk Höyük I. tabakasındaki maden üretiminin son aşaması olarak nitelenebilecek ergitme işleminin yapıldığını gösteren bir fırın ile çok çukurlu taşlara ait parçalar ve bakır artıkları ortaya çıkarılmıştır (Öztan, 2002: 56-57). Ayrıca Kapadokya dışında bölge ile ilişkili olduğu anlaşılan Canhasan ve Mersin-Yumuktepe'nin buluntuları önem taşımaktadır. Canhasan I 2B tabakasında ısıtılıp, dövülerek şekillendirilmiş topuz başı ile Mersin-Yumuktepe'nin XVI. tabakasında ise ergitilmiş bakırdan dövülerek şekillendirilmiş balta ve iğneler, bu dönemde madencilikte gelinen uzmanlaşmayı açıkça göstermektedir (Yalçın, 1998: 286; 2000: 114-115; Caneva ve Köroğlu, 2010: 44; Garstang, 1953: 134-140, fig.80b, 85).

Orta Kalkolitik Dönem, Güvercinkayası'nın taş mimarili ana yapı katları ve Köşk höyük I. tabakasında görülen şiddetli bir yangından sonra yaklaşık MÖ 5. binyılın ilk çeyreğinin ardından son bulmaktadır (Gülçur, 2012: 219-220; Öztan 2002: 56, 59). MÖ 4750-4500'de yaşanan kültürel değişimden, İTÇ I (MÖ 2900) sonlarına kadar, bu bölgede arkeolojik veriler oldukça azdır. Ancak Kestel ve bölgedeki diğer buluntu alanları ile esas olarak İTÇ II ve III'de aktif olarak işletilen Kayseri Hisarcık Senir Sırtı'nda ele geçen sınırlı sayıdaki SKÇ buluntuları, hammadde kaynaklarının bu dönemde de işletildiğini göstermektedir (Aksoy, 1998; Yener ve diğerleri, 2015).

İTÇ'ye ilişkin şu ana kadarki bilgilerimiz yine sınırlıdır. Ancak bu çalışma sonucunda ulaşılan yeni veriler, mevcut bilgilerimizi arttırmaktadır. Bölgenin

jeolojik ve coğrafi özelliklerinin, dönemin kültürel düzeyi ile birlikte belirlediği İTÇ yerleşim tiplerine ilişkin analizler çalışmamızın '6. Bölümü'nde detaylı olarak verilmiştir. Bu nedenle şimdilik İTÇ'de bölgenin avantajlı hammadde, çevre ve coğrafi özelliklerinin kültürel gelişime etkisinin sürdüğünü belirtmekle yetinilecektir. Özellikle bölgenin jeolojisinin sağladığı maden ile çevre bölgelerle ilişkilerin düzenli ve kontrollü olmasını sağlayan coğrafi özellikler yeni dönemde bölgede oluşan sosyo-ekonomik ve siyasi değişikliklerde de belirleyici olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM
ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ VE KAPADOKYANIN BU DÖNEMDEKİ YERİ

Bu bölümde Anadolu'nun İTÇ kronolojinin genel hatları, bu kronoloji üzerinde süren tartışmalar ile Kapadokya ve yakın çevresinde yapılan İTÇ araştırmaları hakkında genel bilgiler verilecektir.

Orta Anadolu İTÇ kronolojisini Batı Anadolu'dan ayırmak mümkün değildir. Anadolu'nun İTÇ kronolojisi bütün olarak değerlendirildiğinde ise kendi içerisinde bazı sorunlar barındırmaktadır. Bu nedenle tez kapsamında değerlendirilen kazı ve yüzey buluntularının yorumlanmasından önce Anadolu İTÇ kronolojisine ilişkin farklı görüşlerin bir arada verilerek, çalışmamıza uygun bir kronolojinin oluşturulmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu kapsamda bu bölümün ilk kısmı kronolojinin genel çerçevesinin tanımlanmasına ayrılmıştır.

Bölümün ikinci kısmı, yine Göltepe ve Kestel kazıları ile Aksaray, Niğde ve Nevşehir yüzey araştırmalarından elde edilen buluntuların daha sağlıklı değerlendirilebilmesine yönelik olarak, Kapadokya ve bölge ile ilişkili yakın çevresindeki çağdaş yerleşmelere ayrılmıştır. Bu kısımda bugüne kadar tamamlanmış veya devam eden kazı ve yüzey araştırmaları hakkında genel bilgilerin yanı sıra özellikle tez kapsamında değerlendirilen malzemeye katkı sunacak buluntular stratigrafi bilgisi ile birlikte verilecektir.

2.1. ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ[7]

İTÇ[8] terimi Anadolu kazılarında 20. yüzyılın başlarından itibaren Troya, Alişar ve Kültepe gibi kazılarda kullanılmaya başlanmıştır (Blegen, 1950: 22-24; Osten, 1937: 208-270; Özgüç T. ve Özgüç N., 1953: 78-81). Ancak bu dönemlerde, özellikle Orta Anadolu yerleşmelerinde terim, günümüz kronolojisinde yaklaşık İTÇ III evresi ile Eski Hitit Dönemi arasındaki zaman dilimini kapsamaktaydı. Daha sonra Bittel'in Orta Anadolu İTÇ'sinin başlangıcı için önerdiği MÖ 2500 yılı genel

[7] Göltepe'nin Anadolu İTÇ kronolojisi içerisindeki yeri '6. Bölüm'de incelenecektir.
[8] İngilizcesi "Early Bronze Age" olan bu terim, Türkçede "İlk Tunç Çağı" dışında Eski Tunç Devri, Eski Tunç Çağı, Erken Tunç Çağı veya Erken Bronz Çağı olarak kullanılmıştır/kullanılmaktadır.

kabul görmüştür (Mellaart, 1957: 65). Bu dönemden önceki, günümüzde yaklaşık İTÇ II olarak nitelediğimiz zaman dilimi için ise Bakır Çağı/*Copper Age* terimi kullanılmıştır.[9]

Geçen yüzyılın ortalarında yapılan Tarsus kazıları ile bu tartışmalı durum az da olsa netleşmiştir. İTÇ I den STÇ sonuna kadar kültür dolusu barındıran Tarsus'da bu dönemlerde meydana gelen tüm kültürel değişiklikler, çoğu yerleşmeye göre çok daha net izlenebilmektedir (Mellink, 1965: 109). Ayrıca özellikle İTÇ'de gelişen ticaretteki konumu nedeniyle kilit bir öneme sahiptir. Bu kilit konum Tarsus'un Anadolu'nun kendi içerisindeki yerel gruplardan ve yakın doğudaki diğer bölgelerden çok çeşitli buluntulara sahip olmasına neden olmuştur. Tüm bu özellikler Tarsus İTÇ kronolojisinin Anadolu yerleşmeleri için kullanılmasını kolaylaştırmıştır.

Bugün kullandığımız İTÇ kronolojisi, büyük ölçüde Tarsus'da oluşturulan kronolojinin Troya ile eşleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Tarsus gibi uzun ve kesintisiz kültür tabakaları ile değişik bölgelerden ithal buluntu çeşitliliğine sahip Troya'ya uygulanacak eşleştirme ile sadece Batı Anadolu değil bu dönemin tüm Ege kültürleri, Yakındoğu hatta Mısır arasında kronolojik bağ oluşturulabilecekti.

Ancak Tarsus ile Troya'nın kronolojik karşılaştırma ve eşleştirmeleri birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bunların başında Troya kazılarındaki eksiklikler ve Tarsus'taki kültürel değişikliklere göre oluşturulmuş kronolojinin, uzak bir bölgede yer alan Troya'nın kültürel değişiklikleri ile çoğu zaman paralellik göstermemesi gelmektedir.

1950'lerde başlayarak özellikle 1970'li yıllarda birçok araştırmacı tarafından İTÇ kronolojisi ile ilgili hazırlanan yayınların bu sorunlara çözüm getirme kaygısı güttüğü görülmektedir. Özellikle Mellaart, Mellink, Renfrew, Easton ve Yakar'ın yayınları günümüzde kullanılan Ege ve Anadolu İTÇ kronolojisinin oluşturulmasına önemli katkılar sunmuştur. Ancak bugün dahi önemli bazı kronolojik tartışmaların sürdüğünü belirtmek gerekmektedir.

[9] 20. yüzyılın ilk yarısını, arkeoloji çağ sisteminin Anadolu kronolojisine oturtulmaya çalışıldığı ilk dönem olarak değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü yukarıda günümüzdeki çağ sistemine karşılık gelen Bakır Çağı ve İTÇ'nin aslında o dönemde bile çoğu zaman birbirinden farklı değerlendirildiği görülmektedir. Örneğin Koşay bazı yayınlarında Bakır Çağı'nı MÖ 3000 ile 2000 yılları arasında değerlendirirken Osten ve Özgüç, bu çağı günümüzün İTÇ II-IIIa ya denk gelecek şekilde kullanmıştır (Koşay, 1947: 34; Osten, 1937: 110-207; Özgüç, 1947: 312, 317).

Anadolu İTÇ kronolojisini oluşturmanın, yukarıda belirtilen bilim insanlarının görüşleri de dikkate alındığında oldukça karmaşık bir süreç olduğu anlaşılmaktadır. Aslında tek tek yerleşmelerin bu zaman dilimindeki yerine ilişkin yapılan tartışmalar bir yana bırakılırsa esas sorunun, Tarsus ve Troya tabakalarının eşleştirilmesi ve bu eşleştirmelerde Tarsus İTÇ I ile Troya I başlangıcının hangi tarihe oturtulması gerektiğine ilişkin değişik bakış açılarından kaynaklandığı görülmektedir. Örneğin Easton'un ilk ve Mellaart'ın ikinci kronolojisinde Troya I başlangıcının, MÖ 4. binyıl ortalarına tarihlendirilmesi, aslında sadece Troya'nın İTÇ kronolojisindeki yerini değiştirmekle kalmıyor, kültürel katmanlarını Troya'ya göre belirlemiş hemen hemen tüm Batı ve çoğu Orta Anadolu yerleşmelerinin de yerinin değiştirilmesine neden olmaktadır (Easton, 1976; Mellaart, 1962a: 403-405). Aynı şekilde daha erken bir tarihe alınması tersine bir değişikliğe neden olmaktadır.

Buna rağmen artan kazı sayısı, bu kazılardan edinilen bilgi ve radyo karbon tarihleri sayesinde Anadolu İTÇ kronolojisi günümüzde biraz daha kesinlik kazanmıştır. Özellikle Troya'nın yeni dönem kazıları ile en azından 1970'li yıllarda süren Troya İTÇ'sinin ne zaman başladığı ve Troya tabakalarının bu çağların neresine oturtulacağına ilişkin tartışmalar, genel olarak çözüme kavuşmuş gibidir. Ancak yine de doğası gereği, tüm Anadolu için tam olarak kesin ve net bir İTÇ kronolojisinden bahsetmek mümkün değildir.

Bu çalışmada Mellink, Yakar ve Efe gibi çoğu uzmanın kullandığı biçimde Anadolu İTÇ'sinin başlangıcı olarak, Tarsus İTÇ I tabakasının başlangıcı ile eş zamanlı, yaklaşık MÖ 3300 tarihi esas alınmıştır (Mellink, 1992; Yakar, 1985; 1979).[10] Yaklaşık MÖ 2700'lerde sona eren İTÇ I oldukça uzun bir dönemi kapsadığından yine çoğu uzmanın kronolojisinde yer aldığı haliyle a ve b olarak iki evreye ayrılmıştır (Şek.8). İki evre arasındaki kesin ayırım için, Korfmann kazılarında elde edilen Erken Troya I'in başlangıcı olan yaklaşık MÖ 2900 tarihi

[10] İTÇ'nin başlangıcına yönelik olarak yapılan tartışmalar, özellikle Batı Anadolu'da Son Kalkolitik ile İTÇ arasında keskin bir ayırımın olmamasından kaynaklanmaktadır. Son dönemde Efe tarafından belki de Batı Anadolu ve Yakındoğu arasındaki tarihleme uyuşmazlığını yumuşatmak için Geçiş Dönemi terimi kullanılmaya başlanmıştır. Buna göre SKÇ ile İTÇ arasındaki 'Geçiş Dönemi' bizim burada kullandığımız İTÇ Ia ile çağdaş, yaklaşık MÖ 3300 ile 3000/2900 yıllarını kapsamaktadır (Efe ve Ay, 2000: 16-17; Efe, 2004: 16-17).

kullanılmıştır (Korfmann ve Kromer, 1993; Korfmann 1994).[11] Böylece İTÇ I'in ilk yarısı için yaklaşık MÖ 3300-2900, ikinci yarısı için 2900-2700 tarihleri kabul edilmiştir (Şek.8).

İTÇ II için yukarıda görüşlerine yer verilen hemen hemen tüm uzmanlarca kullanılan tarihler benzerdir. Bu çalışmada da İTÇ II başlangıcı ve sonu için Mellink, Yakar ve Mellaart'ın kronolojilerinde Tarsus İTÇ II için verdikleri tarihler kullanılmıştır (Mellink, 1992; Yakar, 1985; 1979; Mellaart, 1962a). Buna göre kronolojimizde İTÇ II, MÖ 2700 ile 2450 yılları arasındaki zaman dilimini kapsamaktadır. İlk Tunç Çağlarının son evresi İTÇ III yaklaşık 450 yıl sürmektedir. Bu nedenle çoğu çalışmada olduğu gibi burada da a ve b olarak iki evre altında incelenmiştir. Böylece İTÇ IIIa için 2450-2200, İTÇ IIIb için 2200-2000 tarihleri kullanılmıştır (Şek.8).

Batı Anadolu'da Yakar, Mellink, Efe ve Korfmann'ın işaret ettiği gibi Tarsus İTÇ Ia (MÖ 3300-2900) evresi ile Kumtepe Ib tabakası çağdaştır (Korfmann, 1995: 261). Beycesultan XX. katı ile son dönemlerde kazılan ve özellikle İTÇ'nin erken evrelerine yönelik kesintisiz kültür katları barındıran Küllüoba'nın 5-3 tabakları bu zaman dilimi içerisinde yer almaktadır (Efe ve Ay, 2000: 31-33; Mellink, 1992) (Şek.8).

Tarsus İTÇ Ib'nin başlangıcı, yukarıda da belirtildiği gibi Troya I'in erken evresinin başlangıcı ile yaklaşık olarak örtüşmektedir. Korfmann başkanlığında yapılan kazılarda alınan C14 örnekleri Troya Ia-c yapı katlarının bu zaman dilimi içerisinde yer aldığını göstermektedir (Korfmann ve Kromer, 1993; 164-169, şek.19-20, 23). Bu nedenle çalışmamızda Troya Ia-c, diğer Batı Anadolu yerleşmelerinden Beycesultan XIX-XVII, Demircihöyük D, Küllüoba 2 tabakaları ile birlikte İTÇ Ib evresine tarihlendirilmiştir (Mellink, 1992: 216, tablo 3; Efe ve Ay, 2000: 31-33).

Kapadokya sınırları içerisinde, şu an için İTÇ Ia ile çağdaş kazısı yapılmış herhangi bir yerleşme yoktur. Kültepe'nin dar alanda çalışılan en alt tabakası olan 18. yapı katı, Özgüç'ün belirttiği gibi, İTÇ Ib sonlarına tarihlenmektedir (Özgüç T. 1986: 36-37). Tarsus haricinde, bu döneme ilişkin bilgi veren çalışma alanımıza en yakın yerleşmeler Alişar ve Çadır Höyük'tür. Ancak Alişar'ın, kazısı 20. yüzyılın

[11] Her ne kadar Korfmann kazıları ile mutlak tarihlere ulaşsak da daha önce Mellaart (ilk kronolojisi), Mellink ve Yakar görece olarak Troya I başlangıcı için benzer tarihleri kullanmıştır (Mellaart, 1957; Mellink, 1992; Yakar 1985).

başlarında gerçekleştirildiğinden özellikle erken tabakalarının tarihlemesi oldukça tartışmalıdır. Diğer taraftan erken katlarda ele geçen buluntu grupları, Anadolu İTÇ kronolojisini Güneydoğu ve dolayısıyla Mezopotamya kronolojisine bağlaması yönünden önemlidir (Özdoğan, 199: 191-192). Alişar'ın 15. katında ilk kez görülen, üst katlarda kalitesi ve sayısı artan, yüksek kaideli kaplar Güneydoğu Anadolu'da Tepecik ve Aslantepe SKÇ sonu buluntuları ile benzerdir (Osten, 1937: 61, fig.65:13, 69, 75:2019, 76:1876, 84:23). Bu nedenle çoğu uzmanın kronolojisinde Alişar'ın 15M katı İTÇ Ia sonu veya İTÇ Ib başlarında yer almaktadır (Mellaart, 1962a: 369; 1957; Mellink, 1992: 216; Orthmann, 1963: 16). Bu çalışmanın kronolojisinde de hem Güneydoğu buluntularına benzerliği hem de son dönemlerde kazısı yapılan benzer buluntulara sahip Çadır Höyük yerleşmesinden elde edin mutlak tarihler göz önünde bulundurularak, Alişar 19M ile 15M arası İTÇ Ia'da, 14M ile 12M arası İTÇ Ib'de gösterilmiştir (Steadman ve diğerleri, 2008: 53, table 1) (Şek.8).

Çadır Höyük modern kazıları, yukarıda da belirtildiği gibi Orta Anadolu SKÇ ile İTÇ kronolojisine katkı sunmaktadır. Kazıyı sürdüren bilim insanlarınca İTÇ Geçiş Dönemi'ne tarihlendirilen IIc.2 tabakasından elde edilen C14 tarihleri (3100-3000), Tarsus İTÇ Ia ile uyumlu sonuçlar vermektedir (Steadman ve diğerleri, 2008: 53-54). Bu tabakaya ait buluntular hem mimari hem de küçük buluntu yönünden önem taşımaktadır. Batı Anadolu'da Demircihöyük ve Küllüoba'da açıkça izlenen 'Anadolu Yerleşim Planı' olarak adlandırılan yerleşim planı özellikle Küllüoba örneği ile paralel bir zaman diliminde Çadır Höyük IIc.2 katında ortaya çıkarılmıştır (Steadman ve diğerleri, 2008: 61-63). Ayrıca yine aynı tabakada ele geçen Alişar benzeri meyvalıklar, her iki yerleşme tabakalarını birbirine bağlamaktadır (Steadman ve diğerleri, 2008: 68-70, fig.18). Bu sonuçlar ile Çadır Höyük IIc.2 katı Alişar 15. tabaka ve Küllüoba Geçiş Dönemi tabakaları olan 5-3 ile paralel olarak Tarsus İTÇ Ia evresinde gösterilmektedir (Şek.8). Çadır Höyük'te İTÇ I olarak değerlendirilen IIc.1 tabakası ise, bu tabakalardan alınan C14 tarihlerinin (MÖ 3000-2800) işaret ettiği gibi Tarsus İTÇ Ib evresi ile çağdaş değerlendirilmiştir (Steadman ve diğerleri, 2008: 53-54).

Tarsus İTÇ II ile çağdaş Troya katları yukarıda belirtildiği gibi oldukça tartışmalıdır. Son dönemde Korfmann, Geç Troya I ile II arasında bir örtüşme olduğunu belirtmiştir. Özellikle Troya I tipik kaplarının yoğun oranlarda Troya II'de

devam etmesi ve Troya II'nin tipik kaplarının Troya Ik evresinde ortaya çıkması bunu kanıtlamaktadır (Korfmann, 1997a: 213-214). Çalışmamızda yer alan kronolojide Korfmann'ın belirttiği bu husus, Mellink, Mellaart, Manning ve Efe'nin kullandığı klasik olarak adlandırılabilecek kronolojik yaklaşımlar da dikkate alınarak kullanılmıştır (Korfmann ve Kromer, 1993: 165-168, Abb.20, 23; Mellink 1965a:115; 1992:216; Mellaart, 1957: 69, 72-73; Efe ve Ay, 2000: 36). Buna göre Troya I'in d katından başlayarak Troya Ij'ye kadar tüm katlar İTÇ II içerisinde yer almaktadır (Şek.8). Troya Ik katı, Korfmann'ın belirttiği gibi Troya II özellikli buluntular içermektedir (Korfmann, 1997: 213-214). Bu nedenle Troya II ile eş zamanlı olan Troya Ik katı ve sonrası Tarsus İTÇ IIIa ile çağdaş değerlendirilmiştir.[12]

İTÇ II'ye tarihlenen Batı Anadolu'daki diğer yerleşim tabakaları genel olarak hemen hemen tüm uzmanlarca paralel yönde değerlendirilmiştir. Beycesultan XVI-XIII katları, Demircihöyük E-G ve Küllüoba 1 tabakaları İTÇ II'ye tarihlenmektedir (Mellink, 1992: 216; Mellaart, 1962a: 386-387; Efe ve Ay, 2000: 1, 32-33).

Kapadokya bölgesi sınırları içerisinde yer alan Kültepe'nin 17-14 tabakaları İTÇ II'ye, Acemhöyük'ün XII ve XI. katları İTÇ II sonlarına tarihlenmektedir (Özgüç T., 1986: 36-37; Mellink, 1992: 217; Ezer, 2014: 5). Bölge yakınlarındaki Konya Karahöyük VII. tabakada ele geçen metalik mallar, bu tabakanın Tarsus İTÇ II sonlarına veya İTÇ IIIa başlarına tarihlenmesi gerektiğini göstermektedir (Şek.8) (Mellink, 1992: 217). Ancak buluntulara yönelik ayrıntılı bir rapor yayınlanmadığı için Konya-Karahöyük tabakalanması şu an için kesinlikten uzaktır. Alişar'da, Osten tarafından Bakır çağı olarak adlandırılan tepedeki 11M-7M katlarını günümüz kronolojisinde İTÇ II başı ile İTÇ IIIa sonu arasındaki dönemde değerlendirmek doğru olacaktır (Şek.8). Alişar'ın terastaki 14T-13T katları da bu döneme tarihlenmektedir. İTÇ II ile III arasında bir ayırım yapmak gerekirse bunu geçiş dönemi/*intermediate* ve Troya II benzeri formların görüldüğü 7. tabakanın başı olarak belirlemek doğru olacaktır (Mellink, 1992: 217; Osten, 1937: 110-111).

[12] Bu değerlendirmede yukarıda bahsedilen hususlar dışında, çalışmamız kapsamında değerlendirdiğimiz bazı buluntuların Geç Troya I'de görülmesi etkili olmuştur. Çalışmamızın sonraki bölümlerinde daha ayrıntılı olarak değinileceği gibi Göltepe İTÇ II çanak çömleğinde önemli bir oranda temsil edilen B.2 klasik metalik mala ait az sayıda örnek Troya I sonlarında görülmektedir (Blegen, 1950: fig.263). B.2 klasik metalik mal çalışma alanımız ile Konya ve Kilikya dışında İTÇ II sonu-İTÇ IIIa'dan erken görülmemektedir. Troas bölgesine ithal olarak ulaşan bu parçaların İTÇ IIIa'dan daha erkene tarihlendirilmesi şu anki bilgilerimize göre oldukça zordur. Bu nedenle B.2 klasik metalik malın görüldüğü Troya Ik katının en erken İTÇ IIIa başlarına tarihlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Böylece Alişar İTÇ II tabakalarında, aslında Mellink'in kronolojine uyulmuştur (Şek.8). Aynı zaman diliminde Çadır Höyük IIb tabakası yer almaktadır.

İTÇ III'de, Batı Anadolu ve Orta Anadolu yerleşmelerinde buluntu açısından büyük benzerlikler görülmektedir. Batı Anadolu'da bu dönemde çark yapımı kaseler, depas ve tankart formları öne çıkmaktadır.[13] Troya'da bu dönemin ilk evresi olan İTÇ IIIa'ya, yukarıda da belirtildiği gibi, Geç Troya I ve Troya II, İTÇ IIIb'ye Troya III ve IV tarihlenmektedir (Şek.8). Beycesultan XII-VI tabakaları tüm İTÇ III evrelerini kapsamaktadır. Demirci Höyük H-Q katları da İTÇ IIIa'da yer almaktadır.

Tüm Orta Anadolu yerleşmeleri İTÇ III'de zengin buluntulara sahiptir. Bu buluntular sayesinde Batı Anadolu ile Suriye ve Mezopotamya kronolojileri birbirine bağlanabilmektedir. Bu yerleşmelerden biri olan Acemhöyük X-VIII. katları buluntularından yola çıkılarak İTÇ IIIa'ya, 7-6. katları İTÇ IIIb'ye tarihlenmektedir (Şek.8) (Mellink, 1992: 217).[14] Kapadokya sınırları içerisindeki bir diğer yerleşme olan Kültepe'de, Batı Anadolu ile Kilikya kronolojisini birbirine bağlayan önemli buluntular ele geçmiştir. 13 ve 12. katta Troya II, Tarsus IIIa benzeri mimari, çark yapımı tabaklar, suriye şişeleri, depas ve geçiş dönemi/*intermediate* boyalı mala ait çanak çömleklerin ele geçmesi kronolojik olarak bu tabakaları Troya II ve Tarsus İTÇ IIIa'ya bağlamaktadır (Özgüç T., 1986: 38-39, fig. 3:22, 3:25, ill.3:14, 3:15; 1963: 35 Lev.X; Mellink, 1992: I:218; Spanos, 1977: 95). Mellaart'ın Erken Kapadokya Dönemi olarak adlandırdığı İTÇ IIIb'de ise Kültepe 11. tabaka yer almaktadır (Şek.8) (Mellaart, 1957: 64-65).

Kapadokya dışında Konya Karahöyük VI. tabaka, İTÇ III özelliği göstermektedir. Alişar'ın tepede 7M, terasta 12T tabakaları bünyesindeki geçiş dönemi çanak çömleği ile İTÇ IIIa'ya tarihlenmektedir (Şek.8) (Osten, 1937: Pl.IV:1-3, 5-6, 8, Mellink, 1992: 217). Alişar III boyalıları olarak bilinen boyalı bir

[13]Easton Troya etkilerinin daha sonraki bir zamanda Doğuya yayıldığını belirtmektedir (Easton, 1976: 152-158). Aynı şekilde Mellaart da İTÇ II'nin, Batı Anadolu'da Orta Anadolu'ya göre daha uzun sürdüğünü ve bu nedenle Troya II benzeri buluntu içeren Orta Anadolu yerleşmelerinin bir yüzyıl daha geç tarihlenmesi gerektiğini belirtmiştir. (Mellaart, 1962a: 369; Lloyd ve Melleart, 1962: 112-113). Her iki araştırmacının birbirine paralel tezlerinin, Mellink, Spanos ve Yakar'ın görüşleri doğrultusunda geçerliliği olmadığı düşünülmüş ve bu çalışmada yer verilmemiştir (Yakar, 1979: 58; Spanos, 1977: 96)

[1414] Öztan ve Özgüç tarafından Acemhöyük'ün X. tabakası İTÇ II sonlarına tarihlenmiştir. Ancak '2.2.2.1. Acemhöyük' başlığında detaylı olarak değerlendirilen bu tabakaya ait buluntuların İTÇ IIIa özellikleri göstermesi nedeniyle Mellink'in görüşleri doğrultusunda İTÇ IIIa başına tarihlenmiştir (Özgüç N., 1993; Öztan, 1989: 409; Mellink, 1992: 217).

tür çanak çömleğin ele geçtiği 6M tabakası ise İTÇ IIIb'ye tarihlendirilmektedir (Orthmann, 1963: 16; Osten, 1937: 209-211). Çadır Höyük IIb-a katları, İTÇ IIIa-b ile uyumlu C14 tarihlerine sahiptir.

2.2. KAPADOKYA VE ÇEVRESİNDE YAPILAN İLK TUNÇ ÇAĞI ARAŞTIRMALARI

Bu bölümde tez alanı sınırlarında gerçekleştirilmiş veya halen yapılmakta olan kazı ve yüzey araştırmaları yer alacaktır. Yüzey araştırmaları başlığı altında Kapadokya'yı tamamen veya kısmen içine alan araştırmalara yer verilecektir. Tez kapsamında buluntuları değerlendirilecek Prof. Dr. Gülçur ve Prof. Dr. Yener başkanlığında gerçekleştirilmiş yüzey araştırmaları hakkındaki bilgiler, III. Bölüm'de verilecektir.

'2.2.2. Kazı Çalışmaları' bölümü ise Kapadokya Bölgesi'nde yer alan kazısı yapılmış veya yapılmakta olan yerleşmeleri kapsamaktadır. Buna ek olarak Kapadokya sınırları dışında kalan ancak bölge ile sıkı bir ilişki içerisinde olduğu anlaşılan Tarsus Gözlükule yerleşmesi ile çalışma alanımızın kuzeyinde kesintisiz bir İTÇ stratigrafisine sahip Alişar yerleşmesine de bu bölümde yer verilmiştir. Kazısı yapılmış yerleşmeler hakkındaki bilgiler; konum, buluntular ve stratigrafiyi kapsayacaktır. Tez kapsamında buluntuları değerlendirilen Prof. Dr. Yener başkanlığında gerçekleştirilmiş Göltepe ve Kestel kazılarına ilişkin bilgiler ise tıpkı yüzey yerleşmeleri gibi III. Bölüm'de verilecektir.

2.2.1. Yüzey Araştırmaları

Çalışma alanımız sınırları içerisinde bugüne yapılan kadar yapılan en detaylı yüzey araştırmaları, buluntularının bu çalışmada değerlendirildiği ve ayrıntılı olarak '3. Bölüm'de üzerinde durulacak olan Esin, Gülçur ve Prof. Yener başkanlığında genel olarak Aksaray, Niğde ve Nevşehir illerinde gerçekleştirilenlerdir. Bunun dışında, çalışma alanımızı kısmen kapsayan bilimsel geziler/yüzey araştırmaları, 19. yüzyılın sonlarından itibaren, değişik uluslardan bilim insanlarınca gerçekleştirilmiştir.

Chantre'nin 1893-1894 yıllarındaki Orta Anadolu ve Kapadokya'da yaptığı araştırmalar bölgedeki en erken arkeolojik araştırmalardandır (Chantre, 1898). Chantre bu araştırmaları sırasında hem Boğazköy'de hem de o dönem Karahöyük olarak adlandırılan Kültepe'de kazılar gerçekleştirmiştir. Kültepe kazılarında bugün için İTÇ IIIa'ya tarihlediğimiz geçiş dönemi*/intermediate* ve İTÇ IIIb'ye tarihlenen Alişar III tipi boyalı çanak çömlekler de ele geçmiştir (Chantre, 1898: 71-91, pl.VIII:1, X, XII). Grothe, Genouillac ve Frankfort, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde bölgede araştırma yapan veya Kapadokya'dan elde edilmiş buluntular üzerinde inceleme yapan diğer bilim insanlarındandır (Grothe, 1911; Genouillac, 1926; Frankfort, 1927). Bunlardan, Grothe 1906-1907'de Kültepe ve Zerezek'te Alişar III tipi boyalılarının da ele geçtiği kazı çalışmalarını gerçekleştirmiştir (Grothe, 1911: 291-294, tf. XV-XVIII). Frankfort ise dönemi için oldukça nitelikli olan eserinde Anadolu, Ege ve Avrupa buluntularını karşılaştırarak olası ilişkiler üzerinde durmuştur (Frankfort, 1927).

Orta Anadolu'nun özellikle tarihöncesi dönemine ait kültürel gelişimini öğrenmemizi sağlayan ilk araştırma *Oriental Institute* bünyesinde Osten ve Schmidt tarafından yapılan Alişar kazılarıdır (Schmidt, 1932; Osten, 1930; 1937; Osten ve Schmidt, 1930). 1927-1932 yılları arasında yapılan kazı çalışmalarında, her ne kadar stratigrafik bazı sorunlar olsa da, bugün kullandığımız kronolojiye göre SKÇ sonundan Osmanlı dönemine tarihlenen buluntular elde edilmiştir.[15] Kazılar öncesinde ise aynı bilim ekibi tarafından Kapadokya bölgesini de kapsayan Hitit coğrafyasında yüzey araştırmaları yapılmıştır (Osten ve Schmidt, 1930: 20-64).

Kültepe'de Prof. Dr. T. Özgüç başkanlığında kazılara başlanması ile Kapadokya ve çevresinde aynı zamanda ilk sistemli yüzey araştırmaları da başlamıştır (Özgüç N., 1947; 1957; Özgüç T., 1947; 1964). Kazılarla artan arkeolojik bilgi birikimi ile 1950-60'lı yıllarda değişik uzmanlarca Kapadokya ve çevresinde yapılan yüzey araştırmaları daha anlamlı hale gelmiştir. Özellikle Mellaart, Orthmann, Seton-Williams ve French tarafından yapılan yüzey araştırmaları, kazılardan elde edilen bilgilerle birlikte değerlendirilerek, bölgenin kültürel ve

[15] Alişar kazı çalışmalarına ilişkin detaylı bilgiler '2.2.2. Kazı Çalışmaları' bölümü altında verilmiştir.

siyasal örgütlenmesi hakkında yorumlamalar yapılmıştır (Mellaart, 1963; 1954; Orthmann, 1963; Seton-Williams, 1954; French, 1969). [16]

Mellaart, Konya ve çevresinde gerçekleştirdiği yüzey araştırmalarından elde ettiği buluntuları Beycesultan, Canhasan, Tarsus ve Yumuktepe kazıları ile karşılaştırarak bölgenin özellikle prehistorik çanak çömlek gruplarını detaylı bir şekilde tanımlamıştır (Mellaart, 1963; 1954). Mellaart'ın yaptığı bu tanımlamalar ve tarihlemeler günümüzde halen büyük ölçüde geçerliliğini korumaktadır.[17]

1960'lı yıllarda Mellaart'ın Konya bölgesinde yaptığı çalışmanın bir benzerini Orthmann, Orta Anadolu için yapmıştır (Orthmann, 1963). Orthmann, çalışmasında Orta Anadolu'da kazısı yapılmış yerleşmeler ile birlikte yüzey buluntularına sahip 30'u aşkın yerleşmenin buluntularını değerlendirmiştir. Bu yerleşmeleri hem kendi içerisinde hem de Batı Anadolu, Kilikya, Suriye ve Doğu Anadolu ile karşılaştırarak olası ilişkileri saptamıştır (Orthmann, 1963). Orthmann yaptığı çalışmada, Orta Anadolu İTÇ yerleşmelerinin tartışmalı olan stratigrafilerine yeni yorumlar getirmiş ve bugün halen kullandığımız Orta Anadolu İTÇ kronolojisinin oluşmasına büyük katkıda bulunmuştur.

Konya bölgesinde Mellaart dışında, 1960'lı yıllardan günümüze sırasıyla French, Güneri, Bahar ve Koçak tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır (French, 1969; Güneri, 1989; Bahar ve Koçak, 2002; Bahar ve Koçak, 2003). Günümüzde ise Ç. Maner Ereğli ve çevresinde yüzey araştırmalarına devam etmektedir.[18] Tüm araştırmalardan elde edilen buluntular, tıpkı Mellaart'ın araştırmaları gibi özellikle Konya ovasının güneyinde yer alan Ereğli ve çevresinin, çalışmamız kapsamında buluntularını değerlendirdiğimiz Göltepe ve bazı yüzey yerleşmeleri ile büyük benzerlik taşıdığını göstermektedir.

Çalışma alanımızın kuzey bölgelerini de kapsayan yüzey araştırmaları ise yakın geçmişe kadar S. Omura tarafından sürdürülmüştür. Tez kapsamında buluntuları değerlendirilen Büyük ve Küçük Türbetepe, Kültepe (Gülağaç),

[16]Todd tarafından 1964-1966 yıllarında çalışma alanımızı da kapsayan yüzey araştırmaları yapılmıştır. Ancak Kalkolitik Döneme ait Kabakulak yerleşmesinin buluntuları dışında yüzey araştırması buluntularına yönelik detaylı bir yayın yapılmamıştır (Todd, 1965: 13-15; Summers, 1991).

[17] Tez çalışmamızın kapsadığı bölge ile komşu ve muhtemelen kısmen aynı kültürel yapıya ait olması sebebiyle, Mellaart'ın tanımladığı birçok mal grubu değerlendirdiğimiz buluntular ile büyük benzerlik taşımaktadır (Mellaart, 1963). Çalışmamızın 4 ve 5. bölümleri ile 'Değerlendirme' ve 'Sonuç' bölümlerinde çalışma alanının doğrudan ilişkili olduğu alanlar ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

[18] Maner tarafından gerçekleştirilen Ereğli yüzey araştırması buluntuları tarafımca 2014 yılında incelenmiştir.

Sırçantepe, ve Tepesidelikhan höyüklerinden Omura başkanlığındaki yüzey araştırmaları sırasında malzeme toplanmıştır (Omura, 1998). Kapadokya'nın ve aynı zamanda çalışma alanımızın doğu kısmında ise yüzey araştırmaları günümüzde Prof. Dr. Kulakoğu başkanlığında sürdürülmektedir.[19]

2.2.2. Kazı Çalışmaları

2.2.2.1. Acemhöyük

Acemhöyük, Aksaray ilinin Yeşilova ilçesinde, Tuz Gölü'nün doğusunda, çalışmamızda yer verilen birçok yerleşmenin de kenarında kurulduğu Melendiz nehri yakınlarında yer almaktadır (Şek.1). İlk dönem kazıları 1962 yılında Prof. Dr. N. Özgüç başkanlığında başlamıştır (Özgüç N., 1968: 3). İkinci dönem kazıları ise 1989 yılında Prof. Dr. A. Öztan başkanlığında başlamış ve halen devam etmektedir. Şu an için Acemhöyük kazılarında 12 yerleşim katı tespit edilmiştir. Bu tabakalardan XII-XI İTÇ II sonlarına, X-VIII İTÇ IIIa, VII-VI İTÇ IIIb'ye tarihlenmektedir (Şek.8).[20]

İTÇ II sonlarına tarihlenen XII ve XI. tabakalarda ele geçen çanak çömlekler genellikle el yapımı kırmızı açkılı mallardan oluşmaktadır (Özgüç N., 1980: 621). Form olarak tabaklar, ilmik kulplu veya kulpsuz kaseler ve çömlekler görülmektedir (Kamış, 2012: 156-159). Anadolu'nun kültürel ilişkileri ve ayrıca kronolojik karşılaştırmalar için önemli olan çark yapımı tabaklar XI. katta görülmeye başlamaktadır. Bu katta ayrıca Batı Anadolu'da sık karşılaştığımız bir savunma sistemine ait mimari buluntular ortaya çıkarılmıştır. Kerpiçten inşa edilmiş sur sistemi toprak bir set ile desteklenmiştir (Öztan, 2015: 64-65). Kazılar sırasında dağınık olarak yüzlerce sapan tanesinin ele geçmesi İTÇ II sonunda Acemhöyük'e yapılan bir saldırıyı gösteriyor olabilir (Öztan, 2014: 142).

İTÇ IIIa evresinin ilk katı olan X. tabaka çanak çömleği önceki iki kat ile aynı niteliktedir. El yapımı kırmızı, kahverengi veya devetüyü açkılı mallar halen yüksek

[19] Kayseri Müzesi eski Müdürü Kodan tarafından, Kayseri ilinin Develi ilçesinden müzeye getirilmiş İTÇ'na ait çanak çömlekler yayınlanmıştır. Bu parçaların Göltepe ve bazı yüzey buluntuları ile benzerliği dikkat çekicidir (Kodan, 1989: 270, pl.49:3, 50).

[20] Öztan ve Özgüç başlangıçta X. tabakayı İTÇ II sonlarına tarihlemelerine rağmen biz burada Mellink'in kronolojisinde belirttiği gibi bu tabakada ele geçen depas, Suriye şişesi ve çark yapımı kase gibi diğer buluntuları da dikkate alarak İTÇ IIIa başında göstermeyi uygun gördük. (Özgüç N., 1993; Öztan, 1989: 409; Mellink, 1992: 217).

oranda temsil edilmektedir (Özgüç N., 1984: 110; 1980: 621). Bunun dışında yenilik olarak tüm İTÇ IIIa tabakalarında görülecek metalik mal grubuna ait parçalar ilk kez ele geçmiştir (Öztan, 1989: 408-409, fig.21-24, 27-29, 35-36; Özgüç N., 1993: 518-519). Öztan, X. kattaki bir fırın kalıntısı içerisinde ortaya çıkarılan metalik mal çanak çömlek parçalarından hareketle bu mal grubunun yerel bir üretim olduğunu belirtmektedir (Öztan, 1989: 410).[21] Acemhöyük X. katta ayrıca çark yapımı, Özgüç'ün hareli seramik olarak adlandırdığı, boyalı bir çanak çömlek türü ile tankart formu da ilk kez ele geçmiştir (Özgüç N., 1984: 110; 1980, 621).

IX. tabakada metalik mallar ve kırmızı açkılı mallar devam etmektedir. Ancak oranları giderek azalan kırmızı açkılı malların yerine, bu çalışmamızda 'F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mal' olarak değerlendirdiğimiz bir mal grubu artış göstermektedir (Kamış, 2012: 161, Grafik 10). İntermediate tipi boyalı çanak çömlek türüne ait parçalar da yenilik olarak IX. katta ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ilk defa bu katta suriye şişesi, kırmızı haç bezemeli kase formları ele geçmiştir (Öztan, 1989: 409). Acemhöyük İTÇ IIIa'nın son katı olan VIII. tabaka genel olarak IX. kat ile benzer buluntulara sahiptir. Ancak metalik mal grubuna ait örnekler oransal olarak azalmıştır (Öztan, 1989: 409, fig.25-26, 34; Kamış, 2012: 162). Ayrıca İTÇ'nin en erken tabakalarından itibaren devam eden el yapımı kırmızı açkılı kaseler de bu tabakada ortadan kalkmıştır. VIII. tabakada kronolojik bağlantıların kurulmasını sağlayan, Kültepe (13-12. tabakalar) tipi alabaster idoller ele geçmiştir (Özgüç N., 1984: 110; Öztan, 1989: 409, fig.39).

İTÇ IIIb başlarına tarihlenen VII. tabakada metalik mala ait parçalar tamamen ortadan kalkmaktadır (Kamış, 2012: 164). Bunun yerine gri seramik olarak adlandırılan bir çanak çömlek türü ortaya çıkmaktadır. Kültepe'den bilinen ve ilk defa bir önceki tabakada ele geçen konik bardakların sayısında da artış görülmektedir. VI. tabakada hareli çanak çömlek devam etmektedir (Özgüç N., 1980: 621). Ayrıca ilk defa Alişar III tipi boyalı çanak çömlekler ortaya çıkmaktadır. Ancak ele geçen örneklerin sayısı ve niteliği dikkate alındığında bu grubun Kapadokya'nın doğusundan ithal edildiği anlaşılmıştır (Kamış, 2012: 164).

[21] Acemhöyük'te metalik malın tüm mallar içerisindeki oranı yalnızca % 2'dir (Kamış, 2012: 42, Grafik.2). Hem bu düşük oran hem de oldukça sınırlı form çeşitliliği bu mal grubunun Acemhöyük'te yerel olmadığı görüşünü güçlendirmektedir.

2.2.2.2. Kültepe

Kültepe, Kayseri il merkezinin 20 km kuzeydoğusunda yer almaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi Özgüç'ün 1948 yılındaki sistemli kazılarından önce Chantre ve Grothe tarafından Kültepe'de kazılar gerçekleştirilmiştir (Chantre, 1898; Grothe, 1911). Bu ilk kazılarda her ne kadar günümüzde İTÇ III dönemine ait olduğunu bildiğimiz geçiş dönemi/intermediate ve Alişar III tipinde boyalı çanak çömlekler ele geçse de esas olarak Kültepe'deki İTÇ tabakaları hakkında bilgilerimiz, Özgüç başkanlığında yapılan ilk sistemli kazılar ve 2009 yılından itibaren Prof. Dr. Kulakoğlu başkanlığında devam ettirilen yeni kazı çalışmalarından gelmektedir (Ezer, 2014: 5). Kültepe'de şuan için en eski yapı katı olan 18. tabaka İTÇ I sonuna, 17-14 katları İTÇ II ve 13-11 katları İTÇ III'e tarihlenmektedir (Özgüç T., 1986: 36-37; Mellink, 1992; Ezer 2014, 5).

Kültepe'nin İTÇ I sonuna tarihlenen 18. kat çanak çömleği hakkında bilgiler oldukça sınırlıdır. Yayınlarda sadece el yapımı, kırmızı astarlı ve açkılı mal grubuna ait parçaların en yoğun grubu oluşturdukları belirtilmektedir. İTÇ II çanak çömleğine ilişkin bilgiler daha nettir. Özgüç, bu dönemi erken(17) orta(16-15) ve geç(14) olarak evrelere ayırmıştır (Özgüç T., 1986: 36-37). İTÇ II'nin orta evresinden itibaren Kültepe'nin belki de onu 2. binyılda kilit konuma taşıyacak, bölgeler arası ilişkilerini geliştirmeye başladığı görülmektedir.[22] Bunu en iyi güneyden ithal çanak çömlek mal grupları ve formlarının sayısındaki artış yansıtmaktadır (Özgüç T., 1986: 36-39, fig.3:10, 3:17; Kontani 1997). Güney etkili ilk örnekler genellikle çark yapımı ince cidarlı, iyi pişmiş şişe ve bardak formlarından oluşmaktadır. 15 ve 14. katta bulunan şişelerin benzerlerine Tarsus, Tayinat, Tell Brak ve Tell Chuera'da rastlanmıştır. Ayrıca Güney Mezopotamya'da dahi benzerlerine rastlanan yatay bant bezemeli metalik malın Kültepe'de ele geçmesi ilişkilerin ne denli geliştiğini göstermektedir (Özgüç T., 1986: 38, fig.3:18, ill.3:11).

Mezopotamya ve Suriye etkili malların İTÇ stratigrafisi içerisinde Orta Anadolu mal grupları ile beraber ele geçmesinin bir diğer önemli sonucu ise

[22] Özgüç'e göre 2. binyılda Asurlular aslında kendileri için yabancı olmayan, İTÇ'den beri bilinen bir bölgeye gelmiştir (Özgüç, 1963: 24). Yeni Araştırmalar Orta Anadolu ile Suriye ve Mezopotamya arasındaki yakın ilişkilerin Orta Kalkolitik Çağ'a kadar geri götürülebileceğini göstermektedir (Gülçur, 2004).

Anadolu, Mezopotamya ve Suriye görece kronolojilerini birbirine bağlamısıdır. İTÇ II sonlarında, tez kapsamında değerlendirilecek olan, Konya ve Niğde bölgelerinde yoğun olan B.2 klasik metalik mal örnekleri de Kültepe'de görülmeye başlamıştır. Bu çalışmada Te.6 tipi olarak değerlendirilen bir testinin benzeri 14. katta, çark yapımı bardak ile birlikte bir mezarda ele geçmiştir (Özgüç T., 1986: 38, fig.3-21). Bunun dışında özellikle İTÇ I'den beri devam ettiği düşünülebilecek yerel el yapımı kırmızı açkılı çanak çömlekler de görülmektedir. Ancak benzerine Göltepe'de de sahip olduğumuz Te.4 olarak adlandırdığımız bir testi tipi dışında detaylı form bilgisi şu an için yayınlanmamıştır (Özgüç T., 1964: 31, lev.1:1; Ezer, 2014: 11, fig.9).

İTÇ III'de Kültepe anıtsal nitelikte mimariye sahiptir. Mimaride megaron planlı yapı tarzının görülmesi İTÇ III'de Tarsus'da ve diğer birçok Batı Anadolu yerleşmelerinde görülen batı etkili bir kültürel değişimin Kültepe için de geçerli olabileceği yorumlarının yapılmasına neden olmuştur.[23] Bu durumu, elde edilen çanak çömlek buluntuları da doğrulamaktadır. Ancak buluntular, güney ile kurulan ilişkilerin de yoğunluğunu sürdürdüğünü göstermektedir. Bu dönemde, ele geçen İTÇ II devamı yerel açkılı mal örnekleri dışında Suriye şişesi, depas, tankart, çark işi gobletler ve tabaklar görülmektedir. Suriye şişeleri 13-11 katlarda bulunmaktadır. Bu kapların ayrıca yerel taklitleri de üretilmiştir (Özgüç T., 1986: 34-35).

İTÇ III'ün çark yapımı monokrom astarsız veya mat kırmızı-kahverengi astarlı kaseleri, Troya II özelinde Batı Anadolu etkisini göstermektedir. Bu örnekler Kültepe'de özellikle 12-11. katlarda görülmektedir. Ancak 13. katta daha küçük örnekleri ele geçmiştir (Özgüç T., 1986: 38-39, fig. 3:22, 3:25, ill.3:14, 3:15). Batı Anadolu ilişkilerini yansıtan diğer formlar depas, tankart ve kırmızı haç betimli kaselerdir (Özgüç T., 1963: 35, Lev.X). Özellikle depasların Orta Anadolu'nun diğer yerleşmelerinde de görülen kırmızı bant bezemeli örnekleri yerel olarak üretilmiştir (Özgüç T., 1986: 39, fig.3:26, ill.3:16, 3:17). Bunun dışında yine Batı Anadolu'ya özgü bazı formlar yerel olarak üretilmiştir (Ezer, 2014: 11, fig.10:1-6).

Kültepe kazıları sayesinde kronolojideki yeri tartışmalı olan bir diğer mal gurubu hakkında net bilgiler elde edilmiştir. Geçiş dönemi/*Intermediate* olarak tanımlanan bu boyalı mal grubu, ince pekişmiş hamurlu, pembemsi kırmızı astarlı,

[23] Mellaart Batı Anadolu ve Konya yüzey araştırmaları sırasında İTÇ II'den sonra birçok yerleşmenin tahrip olduğunu tespit etmiştir. Bunun nedeni olarak da Batı'dan göç eden Luvileri göstermiştir. detaylı bilgi için bkz. Mellaart, 1962b; 1963: 236

kahverengi boya ile yapılmış düz çizgi, zikzak, şevron veya dalga motifleri ile oluşturulmuş bezemeye sahiptir (Ezer, 2014: 11-15, fig.12). Kültepe'de İTÇ IIIa'nın ilk katından (13) başlayarak son katına (11) kadar devam etmektedir (Özgüç N., 1957: 67-70). Özgüç'e göre geçiş dönemi*/intermediate* türü boyalı mal grubu Kültepe'de az miktarda görülen yerel bir boyalı çanak çömlek grubundan türemiştir (Özgüç T., 1963: 34).

Alişar III boyalıları ise İTÇ IIIb'de ortaya çıkmaktadır. Özgüç'e göre bu grup da geçiş dönemi mal grubundan gelişmiştir (Özgüç T., 1963: 24). Bu mal grubu ile birlikte yeni birçok form ortaya çıkmaktadır. Bunlar arasında oval gövdeli, karşılıklı yerleştirilmiş çift kulplu çömlekler, sivri dipli yüksek kulplu kaseler ve silindirik boyunlu fincanlar vardır (Özgüç T., 1947: 319). Kültepe'de ilk olarak 11. katta geçiş dönemi mal grubu ile birlikte görülmekte ve 8. kata kadar devam etmektedir (Omura, 1991: 161). Tepeye paralel olarak Karum 2-4. tabakalarında da bu tipe ait örnekler ele geçmiştir.[24] El yapımı saman ve kum katkılı bu mal geçiş dönemi mal grubuna göre daha kabadır. Çoğunluğu kırmızı veya kirli devetüyü renginde astarlıdır. Bezemeler boya ile yapılmış ince paralel çizgiler, zikzaklar baklava, kelebek, ve üçgenlerden oluşmaktadır (Omura, 1991: 12-13).

2.2.2.3. Alişar

Orta Anadolu'nun özellikle tarihöncesi dönemine ait kültürel gelişimini öğrenmemizi sağlayan ilk araştırma *Oriental Institute* bünyesinde, Osten ve Schmidt tarafından yapılan Alişar kazılarıdır (Schmidt, 1932; Osten, 1930; 1937; Osten ve Schmidt, 1930). 1927-1932 yıllarında yapılan kazı çalışmalarında her ne kadar stratigrafik bazı sorunlar olsa da, SKÇ sonundan başlayarak tarihöncesi dönemlerin tümüne ilişkin buluntulara ulaşılmıştır.

Alişar'ın özellikle erken tabakalarındaki bazı stratigrafik sorunlar nedeniyle birçok uzman kazı başkanlarınca önerilen tabakalara şüphe ile yaklaşmış ve diğer çağdaş yerleşme buluntuları dikkate alınarak tabakaların kronolojideki yeri yeniden

[24] Bu çanak çömleğin İTÇ III sonlarından başlayarak 2. binyıl içlerine kadar devam etmesi Orta Anadolu için İTÇ'den OTÇ'ye geçişin kesintisiz olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Özgüç, 1963: 36-37). Alişar III boyalı çanak çömleğinin Kültepe'deki gelişimi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Omura, 1991: 12-42.

değerlendirilmeye çalışılmıştır. Alişar kazılarındaki karışıklığın aslında iki sebepten kaynaklandığı anlaşılmaktadır:[25] Birincisi dönemin pratik arkeoloji deneyiminin yetersizliği, ikincisi ise Orta Anadolu'ya çağ sisteminin henüz oturtulamamış olmasıdır. Birinci nedenin yarattığı en büyük sorun tabakalanma ile ilgilidir. Kazı başkanlarınca stratigrafisi tam olarak anlaşılmadan verilen Dönem/*Period* numaraları, daha sonra telafisi mümkün olmayan teknik hatalara neden olmuştur. Bu hatalardan en önemlisi Period II ve III ile ilgili olandır (Osten ve Schmidt, 1930).[26]

Osten, dönem numaralarındaki hataları daha sonraki yayınlarda çağ isimleri ve tabaka numaraları vererek düzeltmeye çalışmıştır. Buna göre 19-12 katları Kalkolitik, 11-7 katları Bakır, 6-5 katları İlk Tunç Çağlarına aittir (Osten, 1937: 28, Pl.X). Ancak burada da yukarıda ikinci neden olarak belirttiğimiz sorun ortaya çıkmıştır. Çünkü kazı başkanlığında belli tabakalara verilen çağ isimleri, çağ sistemlerinin Anadolu için henüz tam olarak oturtulamamış bir döneminde yapıldığı için günümüzde kullanılan kronoloji ile farklılık göstermektedir. Alişar'ın günümüz kronolojisindeki yeri tartışmalı olsa da 'İkinci Bölüm'ün başlarında yer verildiği gibi hem çoğu uzmanın ortak görüşleri hem de yeni kazılardan, özellikle Çadır Höyük'ten, elde edilen buluntu ve C14 tarihleri ile birlikte genel olarak Alişar için şu şekildeki bir kronoloji kabul edilebilir (Özdoğan, 1996: 191-192; Mellaart, 1962a: 369; 1957; Mellink, 1992: 216; Orthmann, 1963: 16):

19M-15M=İTÇ Ia,

14M-12M=İTÇ Ib

11M-8M ile teras 14T-13T=İTÇ II

7M, 12T İTÇ=IIIa,

6M=İTÇ IIIb.

---

[25] Alişar yerleşmesi, her ne kadar sorunlu tabakalanmaya sahip olsa da bölgede bu döneme tarihlenen ve kazısı yapılan birkaç yerleşmeden biri olması sebebiyle Orta Anadolu İTÇ'sinin anlaşılmasında kilit öneme sahiptir.

[26] Alişar'ın terasta yapılan kazılarında Kalkolitik Döneme tarihlenen en erken malzemesi üzerinde oldukça gelişkin bir kültürün buluntuları açığa çıkarılmıştır. Kazı başkanlarınca erken buluntuların ele geçtiği tabakalar Period I, hemen üzerinde ortaya çıkarılan gelişkin tabaka ise Period II olarak numaralandırılmıştır. Tepede aynı zamanda sürdürülen ve Period II'den sonraya ait olduğu düşünülen, yoğun miktarda boyalı malların ele geçtiği tabakalara ise Period III denilmiştir. Ancak tepedeki kazılar ilerledikçe aslında Period III olarak adlandırılan tabakaların Period I üzerine oturduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bu iki dönem arasında keskin bir geçişin olmadığı Period I'e ait bazı buluntuların Period III içlerine kadar devam ettiği görülmüştür (Schmidt, 1932: 25-26). Bu durumda Alişar'da Period I'den Period III'e geçilmektedir. Perod II ise Period III ortalarından başlayarak, Hitit dönemine kadar devam eden bir döneme denk gelmektedir.

En erken katlarda (19-15) el yapımı, genellikle taşçık katkılı, çoğunluğu gri, devetüyü ve siyah, çok azı kırmızı astarlı veya sıvazlı çanak çömlekler görülmektedir (Osten, 1937: 52). Astarda mika katkı özellikle kullanılmış ve bu örnekler özenli bir şekilde açkılanmıştır (Osten, 1937: 52). Bazı örnekler oldukça kalitelidir (Osten, 1937: 31). Erken katlardan itibaren görülen koyu yüzlü çanak çömleklerden bazıları çizi bezemelidir. Dörtgen, şevron, çapraz tarama gibi geometrik şekillerden oluşan bu örnekler 12. kata kadar azalarak devam etmektedir. Bazı örneklerde bir alet yardımı ile kil ıslakken parça koparılarak oluşturulmuş bezeme görülmektedir (Osten, 1937: 52, 57, fig.65-66, Pl.I). Boya bezeme bu katlarda oldukça sınırlıdır. 19. katın formlarına ilişkin herhangi bir bilgi yoktur. 18-15 katlarında basit oval veya hafif –S profilli bazıları tek kulplu derin veya sığ kaseler, kaide parçaları, geniş ağızlı çömlekler görülmektedir. 15. katta kronolojiyi oluşturmamıza yardım eden meyvalıklar görülmeye başlamaktadır (Osten, 1937: 61, fig.65:13, 69, 75:2019, 76:1876, 84:23). Bu kapların daha sonraki katlarda kalitesi ve sayısı artmaktadır.

Alişar 14 ve özellikle 13. kattan itibaren yukarıda belirtilen ince siyah açkılı mal dışında kaliteli boya bezeme örnekleri de ortaya çıkmaktadır. Ancak oran olarak düşüktür. 14. katta siyah üzerine beyaz boyalı kase parçaları ele geçmiştir (Osten, 1937: 57, fig. 3-4, Pl.6). 13 ve 12. katlardan itibaren beyaz krem astar üzerine kahverengi ve kırmızı boya ile çizgisel motiflerden oluşan bezemeye sahip çanak çömlek parçaları görülmektedir (Osten, 1937: 57, fig. 64:1-2,4-5, 65:16, pl.I:4, II:1-3). Erken katlardan itibaren görülen ve bezeme olarak nitelenebilecek diğer bir tür de fırınlamada bilinçli olarak oksijenin kesilmesi ile oluşturulmuş alacalı veya siyah ağız kenarlı/*black-topped* örneklerdir (Osten, 1937: 52, fig.68:5-6, pl.I:2-5). Ayrıca giderek artan sayıda, dudağa dikey veya diyagonal olarak işlenmiş açkı vuruşları ile oluşturulmuş bezemeye/*rippled* sahip kaseler ele geçmiştir.

14-12. katta yeni mal grupları ile birlikte yeni kap formları da ortaya çıkmaktadır. Bunlardan en göze çarpanları siyah mal grubuna ait karından dibe geçişte omurgalı –S profilli, bazıları çift kulplu fincanlardır (Osten, 1937: 61, fig.70). Bunun dışında yüksek kaideli meyvalıklar, geniş ağızlı kaide dipli veya küresel gövdeli boyunlu çömlekler ve gaga ağızlı testi bu dönemin formları arasında yer almaktadır (Osten, 1937: 61, fig. 72, 73:1709, 75, 83:6-15). Yeni dönemde meyvalık

profillerinde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Üretim kalitesi artmış, kaideden çanağa geçiş daha yumuşak bir hareketle sağlanmıştır (Osten, 1937: 67).

Osten tarafından Bakır çağı olarak adlandırılan tepedeki 11-7 katlarını günümüz kronolojisinde İTÇ II başından İTÇ IIIa sonu arasındaki dönemde değerlendirmek gerekmektedir. İTÇ II ile III arasında bir ayırım yapmak gerekirse bunu geçiş dönemi/*intermediate* ve Troya II benzeri formların görüldüğü 7. tabakanın başı olarak belirlemek doğru olacaktır (Osten, 1937: 110-111) (Şek.8).

Bu dönemin hakim çanak çömlekleri el yapımı ve kalın kırmızı astarlı ve az veya parlak açkılıdır (Osten, 1937: 151). Kırmızı astarlı çanak çömlekler önceki dönemden farklı olarak bitki katkılıdır. Ayrıca renk çeşitliliği de daha fazladır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu dönemin çanak çömleği orta veya kaba niteliktedir (Osten 1937: 152, Pl.III:1-3). Ancak az oranda da olsa ince örnekler görülmektedir (Osten, 1937: 151). Bunun dışında siyah ağız kenarlı kaseler dönemin başlarında devam etmektedir. Ayrıca çalışmamızda buluntularını incelediğimiz Aksaray, Nevşehir ve Niğde yüzey araştırmasında benzer birçok örneği bulunan birbirine paralel açkı vuruşları ile yapılan bezemeye sahip kase örnekleri de görülmektedir (Osten, 1937: 153-154, fig.161:5,7).

Osten'in Bakır Çağı olarak adlandırdığı dönemin son katında, kullandığımız kronolojide İTÇ IIIa'ya tarihlenen tepedeki 7M ve çağdaşı terastaki 13T'den itibaren, *intermediate* türü çanak çömlek görülmeye başlamaktadır (Osten, 1937: pl.IV:1-3, 5-6, 8). 7M tabakasından itibaren Orta Anadolu'ya özgü devetüyü üzerine kırmızı şerit boyalı depaslar ortaya çıkmaktadır (Osten, 1937: 164, fig.164:1-2, pl.IV:7, VIII:b37, b139, 322). Alişar da, Kültepe gibi çark yapımı ithal şişelere sahiptir. Literatüre Alişar III veya Kapadokya boyalıları olarak geçen ve Kültepe tabakalarında daha iyi izlenen çanak çömlek grubu Alişar'da, Schmidt'in önceleri Period III olarak, daha sonra Osten'in İTÇ olarak tanımladığı tepede, 6 ve 5M tabakalarında ele geçmiştir (Osten, 1937: 209-211). 6M tabakasında geçiş dönemi mal grubu da devam etmektedir (Osten, 1937: 230).

2.2.2.4. Tarsus

Mersin'nin Tarsus ilçesinde yer alan Tarsus-Gözlükule, 1930'lu yıllardan 1940'lı yılların sonuna kadar aralıklarla Goldman başkanlığında kazılmıştır. Kesintisiz bir stratigrafiye sahip olması ve ortaya çıkarılan buluntuların iyi belgelenmesi ve yayınlanması, Tarsus kazılarını özellikle Anadolu'nun İTÇ kronolojisini belirleyen bir yerleşme konumuna getirmiştir. Çalışmamız için bu yerleşmenin önemi ise diğer yerleşmelerden daha büyüktür. Çünkü tez buluntularının esas bölümünü oluşturan birçok mal grubu ve form tipi Tarsus İTÇ tabakalarında sağlam bir şekilde belgelenmiştir.

Tarsus'da İTÇ I'in başlangıcı Batı Anadolu'daki birçok yerleşmenin aksine daha keskin bir kültürel değişiklikle öncülü olan SKÇ katlarından ayrılmaktadır (Mellink, 1989: 319-320; Mellink, 1992: 215; Goldman, 1956:92). Yeni kültür, kendini en çok çanak çömlekte hissettirmektedir. Bu dönem, SKÇ'deki Amuk F ile benzer özelliklere sahip, devetüyü renginde saman yüzlü çark yapımı çanak çömleğin yerine geçen kuzey etkili[27] (Batı Anadolu ve Konya Bölgesi) olabileceği önerilen, el yapımı, taşçık katkılı kırmızı mal/*red gritty ware* ve bu mal ile üretilen belli formlar ile karakterize olmaktadır (Mellink, 1989: 319-320). Yeni dönem Tarsus'da İTÇ I evresinin başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

İTÇ I olarak tanımlanan tabakalar Tarsus'da 27,00-19,00 metrede yaklaşık 8 metre kalınlığında bir dolguyu oluşturmaktadır. Mellink, çanak çömlekten yola çıkarak 27,00-23,00 seviyelerini SKÇ'den İTÇ'ye geçiş, 23,00-19,00 seviyelerini İTÇ I olarak değerlendirilmiştir (Goldman, 1956: 92-93). Mellink'in oldukça fazla sayıda gruba ayırdığı çanak çömlek genel olarak değerlendirildiğinde 3 gruba ayrılabilir: Birinci grup yukarıda da belirtildiği gibi taşçık katkılı mal, ikinci grup Neolitikten beri süregelen koyu yüzlü açkılı mallar ve son grubu az da olsa devam eden Suriye etkili, çark yapımı çanak çömleklerden oluşmaktadır (Goldman, 1956: 92-103).

[27]Mellink başlarda, taşçık veya kum katkılı kırmızı malın ilişkili olduğu bölge için Suriye'yi işaret etmiştir (Goldman, 1956: 97). Çünkü Jebeleh Bölgesi'nde Tarsus'taki bu mal grubu ile benzer bir mal grubu Ehrich tarafından Stone ware olarak adlandırılmıştır. Ancak daha sonra Mellaart'ın Konya ve çevresinde yaptığı yüzey araştırmasında benzer mal gruplarının yaygın olarak ele geçmesi Mellink'in, Mellaart'ın da görüşlerine uygun olarak, bu malın çekirdek bölgesi hakkındaki düşünceleri değiştirmiştir (Mellink,1989: 320).

Taşçık katkılı mallar bir bütün halinde değerlendirilirse buluntuların yaklaşık 1/3'ünü oluşturmaktadır (Mellink, 1989: 320). Özellikle gaga ağızlı testi formu öne çıkmaktadır. Ancak Mellink'in oldukça fazla sayıda alt gruba ayırdığı bu mal ile üretilen ince üretim iyi pişmiş kase, çömlek ve fincanların yanı sıra yemek kapları ve özellikle İTÇ III sonuna kadar üretim tekniğinde çok az değişiklik gözlenen depolama kapları da vardır (Goldman, 1956: 94-97).

Bu alt gruplardan yalın taşçık veya kum katkılı kırmızı mal/*plain red gritty or sandy ware* üretim kalitesine bakılarak 3 grup altında incelenmiştir. Ancak üretim tekniği hemen hemen tüm formlar için aynıdır (Goldman, 1956: 94). Renkler fırınlamadan dolayı kırmızı, kahverengi, turuncu ve kayısı tonlarındadır. Yaklaşık % 50'si beyaz veya kırmızı tonlarında düzensiz şeritlerden oluşan boya bezemeye sahiptir. Boyalı malzemenin bir kısmı üretim tekniği açısından farklılık göstermektedir. Bunlar hem saman hem de taşçık katkı içermektedir. Bu nedenle Mellink, bu malı diğer gruplardan ayrı tutarak kırmızı boyalı geçiş malı/*Transitional Red Painted Ware* olarak adlandırmıştır (Goldman, 1956: 95).[28].

Taşçık katkılı kırmızı mala ait depolama kaplarının üretim tekniğinde bir farklılık yoktur. Formlar, oldukça büyük geniş ağızlı ve gövdeli, düz veya düğme dipli/*stump base* örneklerden oluşmaktadır. Tüm İTÇ boyunca fazla değişiklik göstermemektedir. Bu nedenle depolama kaplarının uzman işi olduğu düşünülebilir. Yalnız ayırıcı bir özellik olarak, İTÇ I depolama kaplarında fırınlamadan önce düğme dibin altına işlenmiş yaprak baskısı vardır (Goldman, 1956: 94).

Mellink'in belirlediği taşçık veya kum katkılı kırmızı mallarının alt gruplarından bazıları, bizim bu çalışmada incelediğimiz buluntuların önemli bir kısmını oluşturan metalik mal ile benzer özelliktedir (Mellaart, 1957: 83; Mellaart 1963, 228-229). Özellikle İTÇ I için Mellink'in taşçık katkılı yalın kırmızı mal/*plain red gritty ware*, taşçık katkılı ince kayısı mal/*red gritty ware:thin apricot subware*, açık renk astarlı pişirme kabı mal/*light slipped cooking pot ware* grupları altında incelediği bazı kaplar, çalışmamızda B.1 yalın metalik mal olarak isimlendirdiğimiz grup ile büyük oranda benzerdir. (Goldman, 1956: 94, 97, 99, 103, fig.237:55, 238:58-60, 239:68, 243:134). Bu konudaki detaylı inceleme 4. ve 5. Bölüm'de verilmiştir.

[28] Mellaart iki boyalı grubun da metalik malın İTÇ I örnekleri olduğunu söylemiştir (Mellaart, 1963: 229)

İTÇ I'in diğer önemli mal grupları da Mellink'in yalın siyah ve kırmızı açkılı/*plain black burnished plain red burnished* olarak adlandırdığı mallardır. Hamur gri-siyah, ince taşçık, kireç, ve çok az mika ve organik malzeme katkılıdır. Yüzey genellikle astarsız siyah ancak fırınlamaya bağlı olarak kahverengi ve devetüyü tonlarında olabilmektedir. Dip dahil açkılıdır. Yatay kulplu, kulpsuz kaseler dik profilli kaseler çömlekler formlar arasında görülmektedir (Goldman, 1956: 95, fig.239-240, 345:M-Q, A-AK). Yalın kırmızı açkılı malın hamur özellikleri bir önceki grupla hemen hemen aynıdır. En yaygın formlar arasında, bazıları yatay kulplu basit kaseler, dik veya dışa eğik profilli kaseler ile testiler görülmektedir (Goldman, 1956: 96, fig. 241:92-109, 345:101-102).

İTÇ II katları Tarsus'da yaklaşık 19,50 ile 12,00 metre arasındaki dolguyu oluşturmaktadır. Anadolu'nun birçok bölgesinde görülen tekdüze çanak çömleğin tersine Tarsus'da genel olarak İTÇ II'de yerel üretim iki çeşit çanak çömlekten söz edilebilir. Bunlar İTÇ I den itibaren devam eden taşçık katkılı kırmızı mal ile Suriye kökenli geleneği devam ettiren yerel ustalarca yapılan açık renkli maldır (Mellink, 1989: 321). İTÇ II'de taşçık katkılı kırmızı mal hala baskınlığını korumaktadır. Özellikle bu kendini en iyi, boyutları minyatürden 50 cm yüksekliğe varan testilerde göstermektedir (Mellink, 1989: 321, Pl.60:1-2). Depolama kaplarının üretim şekli de değişiklik olmadan devam etmektedir. Yeni dönemde artık astar tipik kırmızıdır. Ayrıca bazı depolama kapların da dudak üzerine insize yöntemi ile basit markalar yapılmıştır (Goldman, 1956: 110, fig.256:284, 291-292, 352:287, 289). Kırmızı ve siyah açkılı mal örnekleri bir değişikliğe uğramamıştır. Yalnızca dönemin sonlarına doğru çark yapımı örnekleri ortaya çıkmaktadır (Mellink, 1989: 321).

İTÇ II'de Tarsus, konumu dolayısıyla dönemin artan ticaret mekanizmasının etkisi ile birçok bölge ile bağlantı kurmuştur. Bu nedenle İTÇ II'de yerel çanak çömlek grupları dışında oldukça çeşitlilik gösteren değişik mal grupları da görülmektedir. Bunlardan en yoğun olarak görülenleri Toroslar ve kuzey bölgesi etkili B.2 klasik metalik mal, Amanos etkili kiremit kırmızısı mal, çark yapımı mallar, Fırat bağlantılı metalik mal ve Kıbrıs etkili mallardır (Mellink, 1989: 322-324).

İthal örneklerden Mellink'in Toros dağları ve bitişiğindeki plato bölgesine ait olduğunu söylediği metalik mal/*darboğaz* konumuz kapsamında değerlendirilen

malzemenin önemli bir kısmını oluşturmaktadır (Mellink, 1992: 215; 1989, 322). Yukarıda belirtildiği gibi aslında metalik mal grubunun gelişim çizgisinde olan alt türevleri, Tarsus'da farklı mal grupları içerisinde değerlendirilmiştir. Çalışmamızın 4. ve 5. Bölümü'nde detaylı olarak görüleceği gibi Tarsus İTÇ II'de Mellink'in açık renkli tutamaklı minyatür mal/*light clay miniature lug ware* olarak nitelediği çanak çömlekler de, bizim B.2 klasik metalik mal olarak adlandırdığımız gruba girmektedir (Goldman, 1956: 107-108, 116-117, fig.247; Yener ve Vandiver, 1993: 217). Bunun dışında bizim B.1 yalın metalik mal olarak adlandırdığımız gruba giren çanak çömlek parçaları, İTÇ II'de, Tarsus'da ince taşçık katkılı çizi ve plastik bezemeli kırmızı mal/*fine red gritty ware with incised and plastic ornament ware* grubu içerisinde değerlendirilmiştir.

Tarsus İTÇ III'de çoğu Batı ve Orta Anadolu yerleşmesi gibi Batı etkili bir değişim göstermektedir. Bu mimari ve özelikle de çanak çömlekte kendini açıkça göstermektedir. Metalik malların da içerisinde bulunduğu İTÇ II açık renkli mallar, siyah ve kırmızı çizi bezemeli mallar, saklı astarlı mallar ile SKÇ'den beri devam eden saman katkılı mallar ortadan kalkarken, Batı Anadolu kökenli kırmızı astarlı açkılı malda, İTÇ III-1-2 evrelerinde belirgin bir artış görülmektedir (Goldman, 1956: 131, 134).[29] Kaselerde, tabaklarda, tepsilerde ve yeni formlar olan tankart ve depaslarda bu mal grubu kendini yoğun bir şekilde hissettirmektedir.

Özellikle tek kulplu tankart, depas ve çark izli kaseler, Troya II ile büyük benzerlik göstermektedir. Bu formlar Tarsus'da İTÇ III başından itibaren görülmektedir (Goldman, 1956: 131, fig.265-266). Orta Anadolu yerleşmelerinden iyi bilinen yerel depas formları, taşçık katkılı ve parlak açkılı, İTÇ I ve II de görülen taşçık katkılı kırmızı malın/*red gritty ware* bir başka versiyonundan üretilmiştir (Mellink, 1989: 325, pl.62:1-3, 63:1-4). Çark yapımı olmasına rağmen elde tamamlanmıştır.

İTÇ III'de Tarsus'un Batı Anadolu ve Suriye dışında Kültepe, Alişar ve Acemhöyük gibi Orta Anadolu yerleşmeleri ile benzer buluntulara sahip olması, bu bölgelerle olan etkileşiminin devam ettiğini göstermektedir (Goldman, 1956: fig.268, 283-285). Mellink'in Orta Anadolu Bakır Çağı malzemesi olarak tasnif ettiği, el

[29] Troya'da ve son dönemlerde yapılan çoğu Batı Anadolu kazılarında bu mal kırmızı astarlı mal/*red coated ware* olarak adlandırılmıştır. Bu çalışmada 'F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mal' ismi tercih edilmiştir.

yapımı çok iyi pişmemiş siyah, açık kırmızı ve kahverengi tonlarındaki çanak çömlekler dönemin sonlarına doğru ele geçmiştir (Goldman, 1956: 134-135, 163, fig.283-285).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÇALIŞMA KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLEN İLK TUNÇ ÇAĞI BULUNTU ALANLARI

Bu bölümde tez kapsamında buluntuları değerlendirilen arkeolojik alanlar hakkında genel bilgiler verilecektir. Ana başlıklar, yapılan araştırmanın niteliğine göre 'kazı' veya 'yüzey araştırmalarında tespit edilenler' olarak ikiye ayrılmıştır. Bu bölümde verilecek bilgiler sadece arkeolojik alanın konumunu, alanın niteliği, yapılan araştırmanın amacını, malzemenin elde ediliş biçimini ve tarihlendirilmesini kapsayacaktır. Tez kapsamında değerlendirilen çanak çömlek buluntularına ise sonraki iki bölümde tüm Batı Kapadokya bölgesini kapsayacak şekilde değerlendirilecektir.

3.1. KAZISI YAPILMIŞ BULUNTU ALANLARI

Bu başlık, Niğde ilinin güneyinde, Prof. Dr. Yener başkanlığında 1987 ile 1996 yılları arasında aralıklara kazısı yapılan Kestel maden ocağı ile 1990-1993 yıllarında kazısı yapılan Göltepe yerleşmesini kapsamaktadır.

3.1.1.Kestel

3.1.1.1. Konumu

Niğde ili, Çamardı ilçesi, Celaller Köyü'nün kuş uçumu yaklaşık 2 km batısında, Göltepe yerleşmesinin yaklaşık 1,3 km kuzeybatısında, 37° 48' 47" enlem ve 34° 55' 39" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Orta Anadolu'yu Kilikya'ya bağlayan doğal geçitlerin kuzey kısmındaki dağlık alanda yer alan Kestel-Sarıtuzla'nın güneyinden, içerisinde yüksek oranda Kalay barındıran Kuruçay deresi geçmektedir (Şek.1-2). Kestel bu derenin oluşturduğu vadiden yaklaşık 200 m yüksekte eğimin yumuşadığı bir alanda, deniz seviyesinden yaklaşık 1960 m yükseklikte yer almaktadır (Şek.12). (Yener, 2000: 71; 1988: 18; Kaptan, 1988: 4).

Kestel'in yer aldığı vadi tabanından maden ocağına ulaşım, eğimin fazla olması nedeniyle güçtür. Günümüzde dahi bu alanda, maden işlemede kullanılan taş aletlerden yüzlercesi görülebilmektedir. Bu aletler daha çok yerel olmayan gabro, andezit veya diabaz türünde sert taşlardır (Yener, 2000: 86). Ancak mermer ve kuvartz aletler de ele geçmiştir. Kestel maden girişinin bulunduğu ve nispeten eğimin daha az olduğu alanda ise bu aletlerin yanı sıra ana kayaya oyulmuş 'çok çukurlar' bulunmaktadır (Şek.13) (Kaptan, 1988: 4; Yener, 2000: 86, fig.11). Bu çukurlar madencilerin, maden girişini aynı zamanda işlik olarak kullanıldıklarını göstermektedir (Kaptan, 1988: 7-9; Yener, 1990: 3). Çünkü sabit veya sabit olmayan, üzerinde tek veya çok sayıda çukur bulunan kayaların, cevherin ilk zenginleştirme işleminde kullanıldıkları bilinmektedir. Alanda inceleme yapan Kaptan, bu cevher kırma çukurlarının sayısını 861 olarak vermiş ve bu alanı, "çok çukurlu sabit cevher zenginleştirme atölyesi" olarak nitelendirmiştir (Kaptan, 1988: 7; 1990: 16).

Kestel maden ocağına giriş güney yönünden, yaklaşık 5-8 metre çapında bir koridorla sağlanmaktadır. Bu koridorla geniş bir galeriye ulaşılmaktadır. Cevherin çıkarıldığı maden tünelleri ise bu ana galeriye açılmaktadır (Şek.14). Tünellerin çapları 60 cm'ye kadar daralabilmektedir (Yener ve diğerleri, 1989: 201; Kaptan, 1988: 5).

Bölgede Kestel'in bulunduğu vadi benzeri birçok oluşum bulunmaktadır (Yener, 2000: 80). Bu vadilerde de Kestel benzeri birçok maden ocağının bulunduğu yapılan yüzey araştırmalarından anlaşılmaktadır (Yener, 1985; 1990; Kaptan, 1988). Tarihöncesi toplulukları akarsuların aşındırdığı vadilerde, bu aşındırma sonucunda açığa çıkan maden damarlarını rahatlıkla görerek tanıyabilmişlerdir. Bölgenin uygun jeolojik yapısı, erken madencilik denemelerinin bu bölgede başlamasını sağlamıştır.

3.1.1.2. Araştırma Tarihçesi, Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Yener, Asur metinlerinden Anadolu ve Mezopotamya arasındaki ticarette önemli bir değiş tokuş malı olduğu anlaşılan gümüşün, Anadolu'daki kaynaklarının ve bunun izotop analizleri ile dağılımının tespiti için 1981 yılında Anadolu gümüş kaynaklarının bulunduğu bölgeleri kapsayan bir araştırma başlatmıştır (Yener, 2000: 76; 1988: 17-18; 1985: 93-94).

Anadolu'nun maden rezervlerine sahip çeşitli bölgelerini kapsayan araştırmanın bir ayağı da Asur metinlerinde geçen Orta Toros Dağları'nda yürütülmüştür (Yener, 2000: 76). 1983-84 yıllarında Bolkardağ bölgesinden alınan simli kurşun örneklerinin beklenmedik bir şekilde yüksek oranda kalay içerdiği anlaşılmıştır (Yener, 1985: 97). 1985 yılında H. Özbal ve A. Çağatay'ın yaptığı analizlerde bu örneklerin, içerisinde Kalay barındıran Stannite minerali olduğu kesinleşmiştir (Yener ve Özbal, 1987: 223-224; Yener, 1988: 18; Yener ve diğerleri, 1989: 201; Kaptan, 1988: 2). Aynı bölgede bakır cevherine sahip madenlerin de bulunması Yener'e, erken dönem tunç üretiminin bu bölgede başladığını düşündürmüş ve araştırmalar Bolkardağ bölgesinde yoğunlaştırılmıştır (Yener ve diğereleri, 1989: 201; Yener, 1988: 18; Yener ve Özbal, 1987: 224).

Kalay elementi madencilik tarihinde önemli bir yere sahiptir. Arkeolojik çağ ayırımlarında bir döneme ismini veren tunç/bronzun ana elementlerinden biridir. Tunç/bronz alaşımının, Anadolu madencilik tarihinde ise özel bir yeri vardır. Çünkü birçok bilim insanına göre Anadolu'da verimli olarak işletilebilir kalay cevheri bulunmadığından, en eski tunç buluntular da dahil olmak üzere, tüm tunç buluntularında kullanılan kalay Orta Asya veya Afganistan gibi uzak bölgelerden getirilmiştir (Yener, 2000: 72; Cleuziou ve Berthoud, 1982; Muhly, 1973).

Yener başkanlığındaki 1986 yılındaki çalışmalarda, Çamardı ilçesi yakınlarındaki akarsuların da yoğun miktarlarda kalayoksit/*Cassiterite* içerdiği anlaşılmıştır (Yener, 2000: 71; 1988: 18; Kaptan, 1988: 2). 1987-88 yıllarındaki yüzey araştırmalarında Çamardı ilçesinde toplam 33 tane arkeolojik alan tespit edilmiştir. Bu alanlara Ç1 ile Ç33 arasında numaralar verilerek 1/25000'lik paftalara işlenmiştir. Tespiti yapılan alanlardan biri de bünyesinde yoğun miktarlarda kalayoksit/*Cassiterite* barındıran Kuruçay deresinin bulunduğu vadide, vadi tabanından yaklaşık 200 m yükseklikteki yamaçta yer alan Kestel- Sarıtuzla(Ç2) madenidir (Yener, 2000: 82; 1988: 18; Yener ve Vandiver, 1993: 213).

Anadolu madenciliğinde önemli bir yeri olan kalay cevherinin Kestel maden ocağında yoğun oranda tespit edilmesi ile bu maden ocağında 1987 yılında detaylı bir yüzey taraması yapılmıştır. Ekibe katılan Jeoloji, Kimya ve Maden Mühendisliği bilim dallarından uzmanlar ile disiplinler arası olarak yürütülen araştırma, ilginç sonuçlar ortaya koymuştur (Yener, 2000: 71, 85-87). Buna göre Kestel maden ocağı

yüzey buluntuları, daha çok İTÇ olmakla birlikte Kalkolitik Dönem'den Ortaçağ'a kadar değişik dönemlerden örneklere sahiptir (Yener, 1988: 18; 1990: 3; 2000: 87).

Yüzey araştırmasındaki bu sonuçların sınanması ve erken dönem madenciliği hakkında daha detaylı bilgi edinebilmek için aynı yıl ve takip eden yıllarda kazı çalışmaları yapılmıştır. Arkeolojik çalışmalar ayrıca jeolojik araştırma ve analizlerle desteklenmiştir. Böylece maden içerisindeki cevherleşmenin işlemeye uygun olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen sonuçlar, Kestel maden damarlarında günümüzde dahi % 1.5 oranında kalayın olduğunu göstermiştir (Yener, 2000: 88). Ayrıca maden ocağının erken dönem madenciliğinin gelişimine yönelik önemli bilgiler içerdiği anlaşılmıştır. Böylece başlangıçta Anadolu ve Mezopotamya arasında önemli bir ticaret malzemesi olan gümüş kaynaklarının tespiti için yapılan araştırma, zamanla elde edilen yeni verilerle bambaşka bir amacı hedef almıştır. Bu yeni amaç Yener tarafından;

"...amacımız kalay ve gümüş madenlerinin galerilerini saptamak değil, maden teknolojisinin evrimini, boyutunu ve Anadolu'da bunları idare eden kurumlar ve yönetim mekanizmalarını arkeometrik yöntemler ile açıklamaktır."

şeklinde ifade edilmiştir (Yener, 1988: 19-20). Böylece kazılarda ele geçen metal buluntuların geleneksel arkeolojik yöntemlerle açıklanamayan kaynakları, üretim teknolojisi ve dolaşımı yeni tespiti yapılan kalayın bölgeye getirdiği ekonomik ve politik üstünlük hakkında, ileri teknolojik analizler kullanılarak bilgi edinilmesi hedeflenmiştir (Yener ve Vandiver, 1993: 211).

Kestel maden ocağında 1987 yılında yapılan detaylı yüzey araştırması ve 2 sondaj çalışması sonrasında 1988 yılında tekrar çalışmalara devam edilmiştir. 1988 yılında maden ocağının önemi nedeniyle alandan tekrar yüzey malzemesi toplanmıştır. Bu yüzey araştırmasında belgelemenin daha sağlıklı yapılabilmesi için 1 km'lik alan, 50 metrelik aralıklara sahip 20 kareye bölünerek oluşturulan ızgara/*karelaj/grid* sistemi ile taranmıştır (Yener, 1990: 3). Her karedeki buluntu miktarları bilgisayarlara işlenmiş, böylece buluntu yönünden yoğun alanlar belirlenmiştir (Yener, 2000: 85-86).

1988 yılında sondaj çalışmalarına da devam edilmiştir. S2b, S3 ve S4 olarak isimlendirilen 3 alanda yeni sondaj kazıları yapılmıştır. Bu sondajlardan elde edilen

bilgiler yüzey araştırması buluntularını desteklemiştir. Buna göre buluntular Kalkolitik Dönem'den Orta Çağ'a kadar çeşitlilik göstermekteydi (Yener, 2000: 92-94; 1990: 3-4; Yener ve Vandiver, 1993: 214). Ayrıca sondajlardan elde edilen cevherli toprak örneklerinin, çalışmanın amacına uygun olarak arkeometrik analizleri yapılmıştır. Buna göre Kestel maden ocağında kasiterit olduğu kesinleşmiştir (Yener, 1988: 19, res.6; 1990: 4).

Yapılan disiplinler arası çalışmaların sonucunda ise Kestel'de ana kayacın mermer olduğu ve cevherleşmenin değişik zamanlarda bu mermer içerisinde oluştuğu anlaşılmıştır (Willies, 1992: 241-242; Özbal, 1993: 302-306). Kalay cevheri de daha yoğun oranda kendinden sonra oluşmaya başlayan hematit ile birlikte bulunmaktadır. Kestel'de, halen içerisinde kalay bulunan hematit damarları mevcuttur. Özbal'ın yaptığı analizlerde, mevcut damarlardan alınan örnekler üzerinde yaklaşık olarak 600-700 ppm (milyonda bir) kalay tespit edilmiştir. Göltepe kazılarında ele geçen toz haline getirilmiş hematit içerisinde ise bu oran yaklaşık 8520 ppm'dir. Bu kapsamda Özbal, Kestel'i işleten madencilerin hangi hematit damarının daha yoğun miktarda kalay içerdiğini bildiklerini söylemektedir. Kestel madencileri yoğun miktarda kalay bulunan damarları işleyerek Göltepe'ye getirmişlerdir. Diğer hematit damarları ise işletilmeye uygun bulunmayarak bırakılmıştır (Özbal, 1993: 306-307).

1990-1996 yıllarındaki Kestel maden ocağı kazıları madencilik uzmanlarından bir grup ile birlikte gerçekleşmiştir (Yener, 2000: 89; 1993: 232; Willies, 1991; 1995). Bu araştırmalar sırasında madenin kullanılmayan galerilerinde İTÇ'ye tarihlenen mezarlar ortaya çıkarılmıştır. Kazılar dışında ilk yıllardan itibaren yapılan Kestel çevresindeki yüzey araştırmalarına devam edilmiş ve burada yoğun bir madencilik faaliyetinin yapıldığı belgelenmiştir (Yener, 1990: 4).

Kestel'de yapılan keşiflerle Anadolu'da ve Yakındoğu'daki diğer kalay barındıran alanların da prehistorik dönemlerde işletilip işletilmediği sorunu ortaya çıkmıştır. Anadolu'daki diğer kalay rezervine sahip alanlarda şuan için detaylı bir çalışma yapılmamıştır. Ancak son yıllarda Kayseri Hisarcık'da yazganit isimli mineral içerisinde yüksek oranda kalay tespit edilmesi ile Kültepe Kazı başkanı Kulakoğlu başkanlığında bir araştırma başlatılmıştır. Kestel ve Göltepe çalışmalarını yürüten Yener'in de katıldığı araştırma ekibi yazganit mineralini barındıran Senir

Sırtı isimli kayalıkta prehistorik maden üretimi yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacını taşımaktadır. Elde edilen ilk sonuçlar Kestel/Göltepe tarzı bir üretim tarzının Senir Sırtı'nda da olduğunu göstermesi açısından önemlidir (Yener ve diğerleri, 2015). Kalay içeren stannite mineralinin tespit edildiği Bursa Soğukpınar'da ise detaylı bir araştırma yapılmadığından herhangi bir bilgi yoktur. (Yener, 2000: 72; Kaptan, 1988: 2). Ancak Doğu Avrupa Ülkeleri ile Kafkasya'da kalay ve kullanımı ile ilgili araştırmalar erken dönem tunç üretimine ilişkin bilgiler vermektedir (Huska ve diğerleri, 2014).

3.1.1.3. Mimari ve Tabakalanma

Kestel'de araştırmalar ilk olarak 1987 yılında yapılan detaylı yüzey taraması ile başlamıştır. Yüzey taraması Kalkolitik Dönem'den Orta Çağ'a kadar buluntu vermiştir (Yener, 2000: 85-87; 1990: 3; 1988: 18). Yüzey buluntularının ilginç sonuçlar ortaya koyması nedeniyle ve Kestel madeninde kalay üretiminin yapılıp yapılmadığının daha iyi anlaşılması için yüzey araştırmasının ardından aynı yıl sondaj niteliğinde kazılara başlanmıştır (Yener, 1988: 18-19; 2000: 90). Takip eden yıllarda 1996 yılına kadar aralıklarla kazı çalışmalarına devam edilmiştir.

Kestel birçok galeriye ve tünele sahip olan oldukça büyük olan maden ocağıdır. Bu nedenle kazı çalışmalarından önce belgelemenin daha sağlıklı yapılabilmesi için maden ocağı, 8 (I-VIII) bölüme ayrılmıştır (Şek.4) (Yener, 2000: 88). 1987-89 yıllarındaki çalışmalarda madenin II, III, VI ve VII. bölümlerine toplam 4 sondaj açılmıştır (Yener, 2000: 71, 88-94).

Sondaj 1, 1987 yılındaki ilk çalışmalarda madenin ana girişine yakın bir alan olan bölüm II'de (Chamber), 1,5-2x1 m ebatlarında açılmış yaklaşık 1m derinliğe kadar inilmiştir. Burada daha çok Ortaçağ ile karışık az sayıda Tunç Çağlarına ait çanak çömlek parçaları ele geçmiştir (Yener, 2000: 91; 1988: 18).

Sondaj 2, bölüm (Chamber) VI'da, madenin iç taraflarında üç tünelin ağzının açıldığı alanda 1,5x1 m ebatlarında açılmıştır (Şek.4). Daha sonra ise genişletilmiştir. Bu sondajdan, İTÇ malzemesi yanında alt kodlarda daha erkene tarihlenebilecek homojen özellikte çanak çömlek elde edilmiştir (Yener, 2000: 92; 1988: 18-19, res.5). Koyu parlak açkılı bu mal grubunun yeni yapılan incelemelerde MÖ 6.

binyılın son çeyreği ile 5. binyılın ilk çeyreğine tarihlenen Orta Kalkolitik Dönem'e ait olduğu anlaşılmıştır.[30] İTÇ çanak çömlekleri ise Göltepe ile paralel nitelikte kırmızı ve koyu açkılı, D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile kaba mal gruplarına aittir. Erken dönem çanak çömlek buluntuları ile uyumlu bir şekilde ilkel maden üretim tekniklerine ilişkin bulgular da elde edilmiştir (Yener, 2000: 91). -93 cm koduna kadar kazılan Sondaj 2'nin -68cm kodundan karbon örnekleri alınmıştır. Mutlak tarihler, İTÇ çanak çömleği ile yapılan görece tarihlendirmeyi desteklemektedir (Yener, 1988: 19; 2000: 91-93). Kal. MÖ 2880-2200, 2576-2147, 2469-2133 yılları, kabaca İTÇ Ib ile İTÇ II arasını işaret etmektedir (Şek.7).

1988 yılında, bölüm (Chamber) 3'de açılan Sondaj 3'de Orta Çağ, Helenistik, Demir ve İTÇ çanak çömleği ele geçmiştir (Yener, 1990: 3-4). Ele geçen İTÇ çanak çömleği içerisinde Sondaj 2 buluntularının benzeri kırmızı ve koyu açkılı mal ile taşçık katkılı kırmızı/turuncu ve mika katkılı mal ele geçmiştir (Yener, 2000: 94). Sondaj 4, Bölüm(Chamber) VII'de 2x1 ebatlarında açılmıştır. Ancak fazla derinleşmeden ana toprağa ulaşıldığından daha çok Orta Çağ malzemesi ele geçmiştir (Yener, 2000: 94). Sondaj 2b buluntuları ise daha çok Kalkolitik geleneği yansıtan koyu açkılı mallardan oluşmaktadır (Yener, 1990: 3-4).

Sondajlardan elde edilen cevher örnekleri Smithsonian Enstitüsü'nde ve MTA'da analiz edilmiş ve bu örneklerin kasiterit oldukları kesinleşmiştir (Yener, 1988: 19, res.6; 2000: 93). Sonuçlar her ne kadar Anadolu'da kalay üretimini kanıtlasa da yeni soruları da beraberinde getirmiştir. Örneğin üretim teknolojisinin nasıl olduğu, bu üretimin kimler tarafından yapıldığı, üretilen kalayın nasıl kullanıldığı ve her şeyden önemlisi nasıl bir sistemin parçası olarak bu üretimin gerçekleştirildiği halen belirsizdi. Bu yüzden Yener ve ekibi sonraki yıllarda araştırmalarını genişletmiştir.

Kestel'de 1990-1996 yıllarında İngiliz Madencilik Tarihi uzmanları ile kazı ve araştırmalara devam edilmiştir (Yener, 2000: 89; 1993: 233-235; 1994: 202-203; Willies, 1992; 1995). Bu araştırmalar sonucunda Kestel'e yönelik iki önemli tespitte bulunulmuştur. Bu tespitlerden birincisi Kestel maden ocağının aslında zannedildiğinden çok daha büyük olduğu, diğeri Kestel hakkında daha çok bilgiye ulaşmamızı sağlayan mezarların ortaya çıkarılmasıdır (Yener, 1993: 234-235).

[30] Bu konudaki yayın hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Mezarlar İTÇ'de madenin artık kullanılmayan bölümlerinde inşa edilmiştir (Yener, 2000: 95).

Basit sanduka, küp ve oda mezarların, maden ocağında çalışanlara ait olduğu düşünülmektedir. Gömülen bireyler 5 ile 18 yaş aralığındadır (Yener, 1994: 202). Mezarlardan Antropolojik bilgiler dışında tarihlendirmeyi ve bölgeler arası ilişkileri gösteren arkeolojik buluntular da elde edilmiştir. Çanak çömlekler, mezarların İTÇ II-III dönemlerine ait olduğunu göstermektedir. Ayrıca ele geçen ithal örnekler güney ile kurulan ilişkileri kanıtlamaktadır (Kat. 152) (Yener, 1994: 202, şek.3-7; 1995: çiz.3a). Bu örneklerin dışında yeni galerilerde 1991 yılında iki açma açılmıştır (Şek.4). Ele geçen buluntular İTÇ ve OTÇ çanak çömlek parçalarından oluşmaktadır (Yener, 1996: 235).

Kestel'in bir maden ocağı olması arkeolojik kazılarda alıştığımız tarzda bir tabakalanmanın oluşmasına engel olmuştur. Sondaj ve açmalardan elde edilen malzemenin çoğu karışık olarak elde edilmiştir. Bunun nedeni Orta Kalkolitik Dönem'den Orta Çağ'a kadar maden ocağının aralıklarla işletilmiş olmasıdır. İşletilen maden ocaklarında her seferinde önceki dolguların bozulmasına sebep olacak faaliyetlerde bulunulmuş olması yüksek bir ihtimaldir. Buna rağmen bazı sondaj ve açmalar ile mezar galerileri gibi alanların buluntuları nispeten daha iyi korunmuş kontekstlerdir.

Mimari olarak da elde fazla veri bulunmamaktadır. Maden ocağının girişinde açılan sondajda ele geçen yanmış sıva ve diğer yapı parçaları burada mimari yapıların da olabileceğini akla getirmektedir (Yener, 2000: 87-88). Ancak mimari olarak yerinde korunmuş fazla bir buluntu ele geçmediğinden bu konuda kesin bir şeyler söylemek yanlış olacaktır. Belki de madenin giriş kısmında madencilerin yararlandığı geçici yapılar yer almaktaydı (Yener, 2000: 88). Bunun dışında 1996 yılında gömü bölümünün bitiminin doğusunda kazılan açmada, Göltepe benzeri 2 çukur ev ortaya çıkarılmıştır (Yener, 2000: 96; 1997: 57-59). Yapılarda ele geçen buluntular da Göltepe ile paralel nitelikte İTÇ'ye aittir. Ancak yapıların daha sonra mezar çukuru olarak kullanılması daha fazla bilgi elde etmemize engel olmuştur.

Kestel'de sondaj ve açmalardan elde edilen en erken malzeme son olarak yapılan karşılaştırmalarla 6. bin yılın son çeyreğine tarihlendirilmiştir. Kazılardan elde edilen malzemenin çoğunluğu ise İTÇ'ye aittir. Bunun dışında malzemeye

dayanılarak Orta Çağ'a kadar Kestel'de ara ara maden üretiminin devam ettiği söylenebilir. Görece olarak yapılan tarihlendirmeleri çeşitli sondaj ve açmalardan alınan karbon örneklerinin verdiği C14 tarihleri de desteklemektedir. Buna göre Açma 4'ün alt seviyelerinden alınan örnekler kal. MÖ 3700 ile 3300 arasındadır. Sondaj 2'nin çeşitli seviyelerinden alınan karbon örnekleri ise kal. C14 MÖ 2880 ile 2133 arasını vermektedir (Şek.7) (Yener, 2000: tablo 3; Yener ve diğerleri, 2003: 183, tablo 12).

3.1.2.Göltepe

3.1.2.1. Konumu

Göltepe, Niğde ili, Çamardı ilçesi, Celaller Köyü'nün kuş uçumu yaklaşık 1,1 km güneyinde 37° 48' 09" enlem ve 34° 56' 06" boylamında deniz seviyesinden yaklaşık 1767m yükseklikte yer almaktadır (Şek.1, 15) (Yener, 1992: 276). Bu bölge, Kapadokya bölgesinin güney sınırında, Orta Toros Dağlarının kuzey kısmında, Kilikya ve Orta Anadolu'nun doğal geçitlerle birbirine bağlanmasına imkan sağlamaktadır (Şek.2). Dağlık bir arazide, çevresine hakim yaklaşık 1 km çapında doğal bir tepe üzerinde konumlanmıştır. Göltepe üzerinden, yaklaşık 2 km kuzeybatısındaki Kestel maden ocağı rahatça görülebilmektedir (Şek.15). Yapılan kazılar sonucunda yerleşmenin 8-10 hektarlık bir alanı kapladığı anlaşılmıştır (Yener, 1995: 181).

Bölge, ortalama 1700-1800m yüksekliğinde dağların ve bu dağların arasında dere ve nehirlerin aşındırması sonucu oluşmuş dar vadilerden oluşmaktadır. Bu derelerden biri olan Kuruçay, Kestel maden ocağının güneyinden geçerek Göltepe'nin kuzeyinden akmaya devam etmektedir. Bölgenin ender bulunan tarım arazileri bu dar vadilerin genişleyerek, alüvyonların biriktiği alanlarda bulunmaktadır (Yener, 2000: 81-82). Bu nedenle bölgenin dağlık yapısı verimli tarım yapmaya uygun değildir. Günümüzde kısıtlı bahçe tarımı Kuruçay deresinin oluşturduğu dar vadinin hafifçe genişlediği Celaller köyünün güney sınırında yapılabilmektedir. Bu alanın da İTÇ'nda tarıma uygun bir alan olup olmadığı şu an için bilinmemektedir. Buna karşın Göltepe, günümüzde de yoğun bir şekilde yapılan hayvancılığa uygun

bir alanda yer almaktadır. Besin ekonomisi açısından bu, önemli bir girdi olarak değerlendirilebilir. Ancak kazı buluntularının ve bölgenin potansiyeli dikkate alındığında esas ekonominin İTÇ'de önemi artan maden üretimine dayandığı düşünülmektedir.

3.1.2.2. Araştırma Tarihçesi, Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

1987-1989 yıllarında yapılan detaylı yüzey taraması ve sondaj çalışmaları ile Kestel maden ocağında özellikle İTÇ'de kalay üretimi yapıldığı anlaşılmıştır. Devam eden çalışmalarda Kestel madeninde çalışmış olabilecek toplulukların konakladığı yerleşmelerin tespiti amaçlanmıştır. Böylece erken maden üretimi, aşamaları ve bu üretimin nasıl bir yönetim sistemine bağlı olarak gerçekleştirildiği anlaşılabilecekti (Yener, 1988: 19-20; 1992: 276). 1988 yılında bu kapsamda yapılan yüzey araştırmalarında Kestel'i gören doğal bir tepe üzerinde konumlanmış ve yüzey buluntularından Kestel'e benzer İTÇ malzemesine sahip olduğu anlaşılan Göltepe yerleşmesi (Ç13) tespit edilmiştir (Yener, 2000: 71; 1990: 4) (Şek.15-16).

Göltepe'nin araştırma amaçlarına uygun bir yerleşme olup olmadığını tespit etmek amacıyla 1988 yılında detaylı bir yüzey taraması yapılmıştır. Vaktin sınırlı olması nedeniyle 1 km^2 çapındaki alanda, 50 m arayla, 5 m çapında belirlenen çember içlerinden buluntular toplanmıştır (Yener, 1990: 4, res.8; 2000: 98-99). Buluntular arasında Kalkolitik, İTÇ ve Demir Çağı'na ait çanak çömlek parçaları, taş aletler, cüruf ve fırın parçaları elde edilmiştir. Yüzey araştırması verilerinin değerlendirilmesi ile buluntuların tepe zirvesinde ve Kestel maden ocağını gören yamaçta yoğunlaştığı anlaşılmıştır (Yener, 1990: 4; 2000: 100).

Yüzey buluntularından yukarıda belirtilen araştırma amacına yönelik bilgi elde edilebileceği düşünülerek 1990 yılında kazılara başlanmıştır (Yener, 1992: 275; 2000: 101). Kazı çalışmaları da yüzey araştırması gibi değişik disiplinlerden, uluslararası bir ekiple, Yener başkanlığında 1993 yılına kadar sürdürülmüştür. 4 sezonluk çalışmada toplam 1550 m^2 alan kazılmıştır (Yener, 2000: 101). Ayrıca kazının ilk yıllarında yeraltındaki yapıların konumunun belirlenmesi ve böylece daha verimli alanların kazılması amacıyla Arkeojeofizik araştırmaları yapılmıştır. 2500 m^2

alanda gerçekleştirilen manyetik direnç analizlerinde çeşitli anomaliler tespit edilmiştir (Drahor, 1993).

Kazı çalışmaları öncesinde belgelemenin daha sağlıklı yapılabilmesi için yerleşme, A, B, C-D ve E olarak adlandırılan 4 alana ayrılmıştır (Yener, 1992: 276-277; 1995: 178) (Şek.5). Açmalar, A alanı güney yamaçta ve tepede, B alanı batı yamaçta, C alanı doğu yamaçta, E alanı batı teras ve nehre yakın aşağı kısımlarında açılmıştır (Yener, 2000: 102-103, fig.19).

Göltepe kazısı ilk yıllardan itibaren tahmin edildiği gibi madenciliğin erken evrelerine ilişkin bilgiler vermeye başlamıştır. Kazılarda ortaya çıkarılan hemen hemen her yapıda potalar, çanak fırınlar, toz cevher örnekleri, öğütülmüş cüruflar bulunmuştur (Yener, 1996: 93; 1995: 178-179; 1993: 233). Ayrıca yüzeyde ve kazılar sırasında binlerce taş alet ele geçmiştir. Bu buluntular açıkça madenciliğin üretim safhaları hakkında bilgi vermektedir. Buna göre birinci aşamada Kestel maden ocağında hematit içerisinde bulunan kalay cevheri çıkarılarak ufak parçalara ayrılmıştır. Sonraki işlem bunların Göltepe'ye taşınmasını içeriyordu. Ancak her cevher taşınmaya layık görülmemiş, kalay bakımından zengin cevherler Göltepe'ye taşınmıştır (Yener, 2000: 74; Yener ve diğerleri, 2003: 185-186). Göltepe'ye getirilen cevherler, kazılarda bolca ele geçen taş aletlerin yardımıyla toz haline getirilmiştir (Özbal ve Çıtakoğlu, 1994: 177-178; Yener, 2000: 74). Son aşamada ise potalarda kalay diğer metallerden ayrıştırılmıştır.

1992 ve 1993 yıllarında yapılan deneysel çalışmalarda maden üretim aşamalarına cevap aranmıştır. Değişik geleneksel teknikler ve malzemeler kullanılarak yapılan ergitme deneylerinde alandan elde edilen cevher tozları kullanılmıştır (Yener ve Earl, 1994: 164-167; Özbal ve Çıtakoğlu, 1994: 178-181; Yener, 1996: 94; 1994: 203). Deneysel çalışmalarda önce % 1 oranında kalay barındıran cevher tozu kürek/*vanning shovel* kullanılarak % 10'a kadar zenginleştirilmiştir. Daha sonra potaya alınan cevher üfleçle harlanan ateşte ergitilmiştir. İşlem sonunda cüruf içinde boncuk/*prill* şeklinde kalay elde edilmiştir. İçerisinde yüzlerce kalay boncuğu barındıran cüruflar taş aletlerle kırılarak rahatlıkla cüruftan ayrılmıştır (Yener, 1996: 94; 1994: 203; Yener ve Earl, 1994: 164-167).

Erken maden üretimi ve kalayın kullanımına ilişkin elde edilen bu sonuçlar yapılan kimyasal ve manyetik analizlerle doğrulanmıştır. Özellikle bazı uzmanlarca

Kestel'de bulunan kalay cevherinin işletilmeye yetecek düzeyde olmadığı görüşü, 1990 yılında ele geçen potalar ve diğer verilerle çürütülmüştür (Yener ve Vandiver, 1993: 215).[31] Ele geçen potaların iç yüzeylerine birikmiş camsı cürufların analizlerinde yüzde 99.8 ile 30 arasında kalay içerdiği kanıtlanmıştır. (Yener, 1992: 276, 278-279; 1996: 93; Adriaens ve diğerleri, 1999: 1071-1072; Yener ve Vandiver 1993: 257-258). Yapıların içlerinde ortaya çıkarılmış tozlaştırılmış cevherlerin analizlerinde ise ortalama 6472 ppm oranında kalay tespit edilmiştir (Özbal ve Çıtakoğlu, 1994: 178).[32] Böylece Anadolu madencilik tarihi için çok önemli, aydınlatıcı bilgilere ulaşılmıştır. Kalaylı tunç denemelerinin ilk kez Anadolu insanının kendi kalayını kullanarak yaptığı kanıtlanmıştır (Yener, 1994: 203; Yener ve Goodway, 1992; Yener ve Vandiver, 1993).

3.1.2.3. Mimari

1990-1993 yıllarında yapılan Göltepe kazılarında 4 ana dönem tespit edilmiştir (Yener, 1995: 180-181). Bunlar eskiden yeniye doğru 'Dönem/*Period* 4-1' olarak numaralandırılmıştır. En eski evre olan Dönem 4 SKÇ (belki Orta Kalkolitikten başlayarak) kapsamaktadır. Dönem 3 olarak numaralandırılan sonraki evre ise İTÇ Ib ile II buluntularını içermektedir.[33] Dönem 4 ile 3 arasında muhtemelen bir boşluk vardır. İTÇ IIIa'yı kapsayan Dönem 2 ile Dönem 3 ise kültürel olarak birbirinin devamı olarak gelişmiştir. İTÇ IIIa-Dönem 2 sonunda, yaklaşık MÖ 2200'de, Göltepe'nin terk edildiği anlaşılmaktadır (Şek.7). Demir Çağı buluntularını içeren Dönem 1'de Göltepe'nin tekrar kısa süreli bir yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır.

Göltepe'nin en erken buluntuları Son Kalkolitik Çağ'a tarihlenen Dönem 4'e aittir. Ancak sonraki evre olan Dönem 3 insanlarınca bu tabakanın kalıntıları tahrip edildiğinden mimari veya genel yerleşim dokusu hakkında pek fazla bilgi elde edilememiştir. Göltepe'nin mimarisini karakterize eden çukur evlerin bu dönemden

[31] Kestel ve Göltepe'de kalay üretimine yönelik yapılan eleştiriler ve cevaplar için bkz. Muhly, 1993; Hall ve Steadman, 1991; Yener ve Vandiver, 1993; Yener ve Goodway, 1992.
[32] Göltepe'nin çeşitli yapılarından alınan toz cevherlerin diğer analizleri için bkz. Adriaens ve diğerleri, 1999.
[33] Bu çalışmada çanak çömleğe dayalı olarak kalibre radyo karbon tarihleri yardımıyla Dönem 3, a ve b olarak iki evrede incelenmiştir. Ayrıntılı bilgi bu bölümün '3.1.2.4. Tabakalanma' başlığı altında verilmiştir.

itibaren kullanıldıkları düşünülebilir. Buluntuların çoğunluğu, ana kayaya açılan ve üst tabaka tarafından kilitlenmiş çukurlarda ele geçmiştir. Ayrıca A Alanı, Çukur Ev 1 yapısının batı bölümünde oyulan bir çukur içerisinde Dönem 4 buluntuları ortaya çıkarılmıştır. Bu çukur, içerisindeki buluntularla birlikte bir yangın sonucunda kilitlenmiştir (Yener ve Vandiver, 1993: 221). Çukurdan alınan karbon örnekleri kal. C14 MÖ 4350–3780 tarihlerini vermektedir.

Göltepe'nin en yoğun yerleşim kalıntıları Dönem 3'e aittir. Mimari, Göltepe'nin 4 alanında da ortaya çıkarılan çukur evler ile karakterize olmaktadır (Yener, 1992: 277-278; 1993: 233-234; 1994: 178-181; 1995: 178-179) (Şek.5-6). Bu tip evlerden Alan A'da 12, B'de 1, C-D'de 2, E'de 1 tane açığa çıkarılmıştır. Ölçüleri değişken bu yapıların küçükleri 4x6m büyükleri 9x7 m çapındadır (Yener, 2000: 103; Yener ve diğerleri, 2003: 183, fig.12:2-3). Çukur evlerin üst kısmı ve üst örtüsü ahşap direklerle desteklenen saz/dal ve çamurdan yapılmıştır (Yener, 1992: 278; 1995: 181; 2000: 106). Bu tipteki yapıların zorlu hava şartlarına sahip bölgede avantaj yarattığı düşünülebilir (Yener, 2000: 103-104).

Yapıların içlerinde maden üretiminde kullanılan potalar, çanak fırınlar, toz cevher örnekleri, öğütülmüş cüruflar ortaya çıkarılmıştır (Yener, 1996: 93; 1995: 178-179; 1993: 233). Ayrıca bazı yapılarda depolama alanları, geometrik bezemelere sahip kil mimari parçalar, hematit ağırlıklar ile bu çalışmamızda ayrıntılı olarak değerlendireceğimiz, kırmızı ve koyu açkılı, metalik ve kaba mal gruplarından kaplar ele geçmiştir (Yener, 2000: 105-106; Yener ve Vandiver, 1993: 216-219; fig.4:2-4).

Çukur evler dışında Dönem 3 buluntuları, Alan B'de ortaya çıkarılan 2 teras yapısı ve çevre duvarı ile Alan E'de ortaya çıkarılan yol/*trackway* ve atık çukurunun alt düzeylerinden gelmektedir (Yener, 1995: 178-180). Alan B teras yapılarından nispeten daha büyük olanı yaklaşık 24 m^2 alana sahiptir (Yener, 2000: 107). Yapının kuzey ve güney köşeleri kayaya oyularak oluşturulmuş, batı köşesi ise taş duvar örülerek inşa edilmiştir. Teras yapısı 2, diğer yapının 1m güneyinde yer almaktadır. Her iki yapıda da geometrik bezemelere sahip kilden mimari parçalar, havan, çanak çömlek parçaları, ana kayaya gömülmüş depolama kapları ile bunların yanında taş maden işleme aletleri, pota parçaları ve toz cevher ele geçmiştir (Yener, 2000: 107).

Dönem 3 yapılarının içlerinde, maden üretimini kanıtlayan buluntular dışında günlük kullanım eşyaları, depolama birimleri, çanak çömlek, taş aletler ve küçük

buluntular ortaya çıkarılmıştır. Buluntu topluluğu, çoğu yapının hem maden üretiminde işlik hem de barınma mekanı olarak kullanıldıklarını göstermektedir (Yener, 2000: 105; 1993; 1995: 178-179, 233; 1996, 93).

Alan E'de açığa çıkarılan atık çukuru maden ergitmenin zaman içerisindeki gelişimine dair ipuçları vermektedir. Buluntulardan atık çukurunun Dönem 3'den başlayarak Dönem 2 sonunda kadar kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buluntular arasında binlerce pota parçası ve onlarca kilo ağırlığında toz cevher vardır. Alt seviyelerde ele geçen potaların daha küçük ağız çapına sahip oldukları, potaların ağız çaplarının ve boyutlarının zaman içerisinde büyüdüğü gözlemlenmiştir (Yener, 2000: 103-104).

Dönem 3'de yerleşmenin etrafının bir çevre duvarı ile korunduğu, Alan B'de açığa çıkarılan mimari öğelerden anlaşılmaktadır. Düzensiz taşlar ve kullanımdan kalkan taş aletlerle örülen çevre duvarı yer yer 1 metreye kadar korunmuştur (Yener, 1992: 278; 1995: 180). Plan olarak, bu dönemde Anadolu'nun birçok yerleşmesinde görülen savunma duvarlarına benzer olarak, zikzak şeklindedir (Yener, 2000: 107-108).

İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2, 3'ün devamı olarak gelişmiştir. Buluntularda kayda değer bir değişiklik yoktur. Sadece mimaride yenilik olarak çukur evlerin üzerine kurulmuş taş duvarlı dörtgen yapılar karşımıza çıkmaktadır (Yener, 1995: 180). Ancak bazı çukur evler de kullanılmaya devam etmiştir. Çanak çömlekte ise oransal değişiklikler ile bazı yeni formlar dışında çok fazla değişiklik görülmemektedir.

İTÇ IIIa'dan sonra Göltepe'nin tekrar ara ara iskan gördüğü, kazılar sırasında ele geçen Orta Tunç ve Demir Çağı buluntularından anlaşılmaktadır. Buluntular belli bir tabakaya bağlı olmadan karışık olarak ele geçmiştir. Bu nedenle İTÇ III sonrasındaki buluntular Dönem 1 içerisinde genel olarak değerlendirilmiştir (Yener, 1995: 179).

3.1.2.4. Tabakalanma

Göltepe'de, çoğunlukla yatay tabakalanmanın oluşması stratigrafinin yorumlanmasında bazı güçlüklerin yaşanmasına neden olmuştur.[34] Bunun en büyük nedeni hiç kuşkusuz Göltepe'nin madenci kasabası olması ve uzun yıllar tekrar tekrar kullanılmasına imkan veren tarzda mimariye sahip olmasıdır. Zamandan ve emekten tasarruf etmek isteyen üretici topluluklar kendilerinden önceki topluluklarca ana kayaya oyulmuş, bölgenin coğrafyası ve iklimi için avantaj sağlayan çukur evleri boşaltarak tekrar kullanmışlardır. Bunun sonucunda birçok tabaka bir sonraki tarafından yok edilmiş veya tahrip edilmiştir. Ancak yine de Göltepe'de uzun bir dönem hakkında bilgi veren buluntulara ve güvenilir tarihlere sahip birçok kontekst açığa çıkarılmıştır (Tablo 2).

Göltepe'nin en erken dönemi SKÇ'ye tarihlenen Dönem 4'tür. Yukarıda belirtildiği gibi bu dönemin buluntuları ancak sınırlı alanlardan elde edilebilmiştir. Bunlardan biri kal. C14 MÖ 4350–3780 tarihlerine sahip A Alanı, Çukur Ev 1 yapısının batı bölümünde açığa çıkarılan çukurdur. Bunun dışında buluntularından Alan A Çukur Ev 10'un kilitlediği Çukur 22, Alan A Çukur Ev 11 taban dolgusu ve Çukur 10 bu döneme tarihlenmektedir (Yener ve Vandiver, 1993: 221).

Bir sonraki Dönem 3, oldukça uzun bir zaman aralığını, Anadolu kronolojisinde İTÇIb ve II'ye denk gelen, yaklaşık MÖ 2900-2450 yıllarını kapsamaktadır. a) ve b) olarak 2'ye ayırdığımız Dönem 3'ün ilk safhası olan a), Anadolu İTÇ kronolojisinde İTÇ Ib (MÖ 2900-2700), b) safhası ise İTÇ II (MÖ 2700-2450) ile çağdaştır (Şek.7-8).[35] Bir önceki Dönem 4 ile 3 arasında büyük olasılıkla bir boşluk vardır.

Göltepe'de açığa çıkarılan Dönem 3a/İTÇ Ib ile 3b/İTÇ II kontekstlerinin listesi Tablo 2'de verilmiştir. Dönem 3a'ya tarihlenen bu kontekstlerden Alan A ÇE. 10 Taban kal. C14 MÖ 2876–2801, Alan B TY. 1 Enstalasyon 1, kal. C14 MÖ 2870-2795, TY. 2 Enstalasyon 3 Çukur 16, kal. C14 MÖ 2900-2560 tarihlerine sahiptir (Yener 2000, tablo 4). İTÇ II ile çağdaş Dönem 3b yapılarından Alan A ÇE. 7, kal.

[34] Bu güçlüklerin nedenlerine ve nasıl aşıldığına 'Değerlendirme' bölümünün 'kronoloji' kısmında detaylı bir şekilde değinilecektir.
[35] Dönem 3'ün a ve b olarak ikiye ayrılmasının nedenleri 'Değerlendirme' bölümünün 'kronoloji' kısmında maddeler halinde sıralanıştır.

C14 MÖ 2695-2335 ve Alan C ÇE. 1 kal. C14 MÖ 2780-2605 tarihleri elde edilmiştir (Tablo 2, Şek.7).

Genel olarak İTÇ IIIa'yı kapsayan Dönem 2 ile 3 arasındaki stratigrafi daha net bir şekilde ayrılmaktadır. Dönem 2 mimarisini karakterize eden taş duvarlı dörtgen yapılar, bir önceki dönemin çukur evleri üzerine oturmuştur. İki tabakanın diğer buluntularında ise böylesine net bir ayırım bulunmamaktadır. Buluntularından Dönem 2'nin, 3b'nin devamı şeklinde bir gelişim gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu dönemin yaklaşık kal. C14 MÖ 2490-2200 mutlak tarihleri Alan B TY Dolgusu ile Alan C ÇE. 2 Oda 2'ye aittir (Tablo 2, Şek.7).

Dönem 4 ile 3 arasındaki kesintinin bir benzeri Dönem 2 ve 1 arasında da görülmektedir. Dönem 2 sonlarında yaklaşık MÖ 2200'de Göltepe tekrar terk edilmiş ve ara ara Orta Tunç ve Demir çağlarında kısa süreli olarak tekrar yerleşim görmüştür. Göltepe'de, Dönem 1'de bazı çukur evlerin boşaltılarak kullanıldığı görülmektedir. İTÇ II dışında Demir Çağı buluntularını içeren Alan B Çukur Ev 1 yapısı bu özellikteki yapılardandır.

3.2. YÜZEY ARAŞTIRMALARINDA TESPİT EDİLMİŞ BULUNTU ALANLARI

Bu bölümün buluntu alanlarının çoğunluğu 1993-2001 yıllarında aralıklarla Esin ve Gülçur'un başkanlığını yürüttüğü 'Aksaray, Nevşehir ve Niğde İlleri Yüzey Araştırması'nda tespit veya tekrar ziyaret edilen alanlardan toplanan çanak çömleklerden oluşmaktadır (Gülçur, 1995; 1997; 1999; Esin ve diğerleri, 1998). Bu yüzey araştırmasının sınırları kabaca Nevşehir ilinin güneyi, Aksaray ilinin tamamı ve Niğde ilinin kuzeyini kapsamaktadır.

Bu araştırma sırasında toplanan çanak çömlek genel karakterlerine göre, Gülçur tarafından 7 mal grubuna ayrılmıştır (Gülçur, 1995: 195). Gülçur tarafından Kalkolitik Dönem ve İTÇ'ye tarihlenen M1 ile İTÇ ve OTÇ'ye tarihlenen M2'nin büyük çoğunluğu tez konusu malzeme içerisinde yer almıştır. Diğer mal grupları daha geç döneme tarihlenen malzemelerden oluşmaktadır. Gülçur, M1'i el yapımı, bitkisel ve mineral katkılı, yalın veya kırmızı astarlı, sert açkılı, M2'yi ise el veya

çark yapımı, mineral katkılı, yalın veya kırmızı astarlı, açkılı mallar olarak tanımlamaktadır (Gülçur, 1995: 195).[36]

Tez kapsamında değerlendirilecek Niğde ilinin güney kısmına ait buluntu alanları ise 1987-1992 yıllarında Yener başkanlığında yapılan yüzey araştırmalarında tespit edilmiştir (Yener, 1993: 235; 2000: 81-85, tablo 2).

3.2.1. Aksaray ili İTÇ Buluntu Alanları

3.2.1.1. Alayhan/Höyük Tepe(O34/01)[37]

Aksaray ilinin Merkez Alayhan Köyü'nin yaklaşık 1 km batısında, 38° 31' 45" enlem ve 34° 19' 18" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Platodaki sınırlı tarım yapılabilen bir arazi içerisinde yer alan höyük yaklaşık 50 m çapında 15 m yüksekliğindedir. Batı tarafından yazları kuruyan bir çay geçmektedir (Tablo 1). 1996 yılında Esin ve Gülçur'un içerisinde yer aldığı ortak bir araştırma projesi kapsamında yapılan yüzey araştırmasında tespit edilmiştir (Esin ve diğerleri, 1998: 234). Yüzey buluntuları Orta Kalkolitik ve İTÇ'ye aittir. Çanak çömlek buluntularından bazıları F. Yıldız tarafından değerlendirilmiştir (Yıldız, 2007).

3.2.1.2. Bekârlar Höyük (P43/17)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Bekarlar Belde merkezinde, 38 23' 09'' enlem ve 34 25' 40'' boylamında, Gülağaç güneyinde bulunan ovanın kuzeydoğusunda yer almaktadır (Şek.1). 1993 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilmiştir (Gülçur, 1995: 196, res.3). 7 m yüksekliğindeki höyüğün çapı çevredeki yapılaşmadan dolayı bilinmemektedir (Tablo 1). Yüzeyden toplanan malzemeler Neolitik Dönem'den Demir Çağı'na kadar çeşitlilik göstermektedir.

[36] Mineral katkı içerisinde değerlendirilen mika Gülçur'a göre kilin kendi doğal içeriğinde vardır (1995:196).

[37] Yüzey araştırmalarında ziyaret edilen buluntu alanlarına verilen kodlar başlıklarda parantez içerisinde verilmiştir.

3.2.1.3. Bozyer Höyük (P34/35)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Düğüz Köyünün 1.1 km güneybatısında, 38° 29' 06" enlem ve 34° 21' 22" boylamında yer almaktadır (Esin ve diğerleri, 1998: 236) (Şek.1). Platoda konumlanmış höyüğün çapı yaklaşık 100 m, yüksekliği yaklaşık 15 m'dir (Tablo 1). Genel görünüşü, üzerine tümülüs inşa edilen höyüklere benzemektedir. 1996 yılında Esin ve Gülçur'un içerisinde yer aldığı ortak bir araştırma projesi kapsamında yapılan yüzey araştırmasında tespit edilmiştir (Esin ve diğerleri, 1998: 236). Yüzey buluntuları arasında İTÇ, Demir Çağı, Helenistik ve Roma Dönemine ait malzeme vardır.

3.2.1.4. Büyük Deller Kaya Üzeri Yerleşimi (P34/21)

Aksaray ili Gülağaç ilçesi, Demirci Beldesi'nin 1.6 km kuzeyinde 38° 23' 45" enlem ve 34° 17' 15" boylamında yer almaktadır (Şek.1). 1994 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilmiştir. Çevresine hakim doğal bir kaya üzerinde bulunan yerleşme 150x100 ebatlarındadır (Tablo 1). Yüzey buluntularından Neolitik Dönem, Kalkolitik Dönem, İTÇ, Helenistik ve Roma dönemlerinde yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır (Esin ve diğerleri, 1999: 189-190).

3.2.1.5. Büyüktepe (Büyük Türbe Tepe) (P34/16)

Aksaray ili Gülağaç ilçesi Bekarlar Beldesi'nin 3.8 km batısında, 38 23' 45'' enlem ve 34 23' 12'' boylamında yer almaktadır (Şek.1). 1993 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilmiştir (Gülçur, 1995: 196, şek.1). Daha sonra Omura ve ekibi tarafından tekrar malzeme toplanmıştır (Omura, 1998: 43-44). Kültepe (Gülağaç) ve Küçük Türbe Tepe ile aynı ovada Karasu yakınında yer almaktadır. Höyük 180 m çapında 7 m yüksekliğindedir (Tablo 1). Yüzeyde toplanan malzemeler Neolitik Dönem'den Demir Çağı'na kadar çeşitlilik göstermektedir.

3.2.1.6. Canavarlıtepe (Bağlar Mevkii)(P33/68)

Aksaray ili, Merkez Sevinçli Köyü'nün yaklaşık 1 km güneyinde, platoda, 38° 20' 28" enlem ve 34° 05' 56" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Düz yerleşim alanı olduğundan ölçüleri bilinmemektedir. 1996 yılında Esin ve Gülçur'un içerisinde yer aldığı ortak bir araştırma projesi kapsamında yapılan yüzey araştırmasında tespit edilmiştir (Esin ve diğerleri, 1998: 235). Yüzey buluntuları, SKÇ ve İTÇ I'e aittir.

3.2.1.7. Çeltek (P33/15)

Aksaray ili, Merkez Çeltek Köyü sınırları içerisinde, platoda yer almaktadır (Şek.1). Höyük yaklaşık 100 m çapında 7 m yüksekliğindedir (Tablo 1). 1993 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırmasında malzeme toplanmıştır. Yüzey buluntuları Kalkolitik Dönem ve İTÇ'ye aittir (Gülçur, 1995: 193).

3.2.1.8. Çeşme Höyük(P33/19)

Aksaray ili, Merkez Çeltek Köyü'nün 2 km kuzeydoğusunda, platoda, 38° 19' 40" enlem ve 34° 10' 20" boylamında yer almaktadır (Şek.1). 1992 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilmiştir. Yüzey buluntuları arasında İTÇ, 2. ve 1. binyıl malzemesi vardır.

3.2.1.9. Çuğunözü Tepesi (P33/48)

Aksaray ili, Merkez Genç Osman Köyü'nün yaklaşık 3 km kuzeydoğusunda 38° 25' 52" enlem ve 34° 06' 04" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Aksaray Nevşehir karayolunun Gücünkaya sapağının batısında uzanan kayalık bir vadinin kuzey girişinde konumlanmıştır. Höyük üzerine muhtemelen daha sonraki dönemlerde bir tümülüs inşa edilmiştir (Gülçur, 1999: 112). Ancak tabanın genişliği höyüğün en azından taban kısmının korunduğunu göstermektedir. Höyük tabanı yaklaşık 90 m çapında, yüksekliği ise bilinememektedir (Tablo 1). 1994 yılında

Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespiti yapılarak yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme içerisinde İTÇ dışında 2. ve 1. binyıl buluntuları yer almaktadır (Gülçur, 1999: 112).

3.2.1.10.Geyral Höyük (P33/41)

Aksaray ili, Merkez Pınarbaşı Köyü'nün kuzeybatı sınırında 38° 26' 55" enlem ve 34° 16' 05" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Höyük yaklaşık 130 m çapında, 20 m yüksekliğindedir (Tablo 1). 1993 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespiti yapılarak yüzey malzemesi toplanmıştır (Gülçur, 1995: 194, res.1). Malzeme içerisinde İTÇ'den Helenistik Dönem'e kadar örnekler vardır. Çanak çömlek buluntularından bazıları Yıldız tarafından değerlendirilmiştir (Yıldız, 2007).

3.2.1.11. Kayamahmut Höyük (P34/38)

Aksaray ili, Gülpınar/Hıcıp Beldesi'nin 3,5 km kuzeybatısında 38° 27' 09" enlem ve 34° 21' 30" boylamında, platoda yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 100 m çapında 15m yüksekliğindedir (Tablo 1). 1996 yılında Esin ve Gülçur'un içerisinde yer aldığı ortak bir araştırma projesi kapsamında yapılan yüzey araştırmasında tespit edilmiştir (Esin ve diğerleri, 1998: 237). Yüzey malzemesi İTÇ, Demir Çağları ve Helenistik dönem buluntularını vermektedir.

3.2.1.12. Küçük Türbe Tepe/Türbe Tepesi/Küçük Tepe (P33/14)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Bekarlar Beldesi'nin yaklaşık 4 km batısında, 38 23' 40'' enlem ve 34 22' 50'' boylamında yer almaktadır (Şek.1). Höyük yaklaşık 70 m çapında 6 m yüksekliğindedir. 1993 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilmiştir (Gülçur, 1995: 194). Daha sonra 1996 yılında Omura ve ekibi tarafından tekrar malzeme toplanmıştır (Omura, 1998). Kültepe (Gülağaç) ve Büyük Türbe Tepe ile aynı ovada yer almaktadır. Yüzeyde toplanan malzemeler arasında İTÇ, 2. ve 1. binyıl buluntuları vardır.

3.2.1.13. Kültepe(Gülağaç) (P33/40)

Aksaray ili, Gülağaç ilçe merkezinin 1.75 km güneydoğusunda 38 22' 35''enlem ve 34 21' 15'' boylamında yer almaktadır (Şek.1). Bölgenin en büyük höyüklerinden olan Kültepe, yaklaşık 200 m çapında, 25 m yüksekliğindedir (Gülçur, 1995: 194) (Tablo 1). Karasu tarafından sulanan Gülağaç ilçesinin güneyini kapsayan büyük bir ovada yer almaktadır (Gülçur, 1999: 107). 1993 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından yüzey malzemesi toplanmıştır. Elde edilen buluntular İTÇ'den I. bine kadar çeşitlilik göstermektedir. Çanak çömlek buluntularından bazıları Yıldız tarafından değerlendirilmiştir (Yıldız, 2007).

3.2.1.14. Malayır Tümülüsü (P33/55)

Aksaray ili Gülağaç ilçesi Saratlı Beldesi'nin yaklaşık 2.5 km güneyinde, 38° 26' 10" enlem ve 34° 12' 55" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 90 m çapında 17 m yüksekliğinde oldukça büyük bir tümülüstür (Tablo 1). Ancak tümülüs, muhtemelen bir höyük yakınına veya üzerine höyük toprağı kullanılarak inşa edildiği için yüzeyde yoğun buluntu vermektedir. 1994 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Yüzey malzemesi İTÇ ve 1. binyıla tarihlenmektedir.

3.2.1.15. Sırçantepe (O33/2)

Aksaray ili, Merkez, Bebek Köyü sınırları içerisinde 38° 30' 47" enlem ve 34° 12' 05" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Höyük eski bir krater ağzı olduğu sanılan düz bir arazide Geçit Deresi kenarında, Kılavuz olarak adlandırılan bir tepenin eteklerinde konumlanmıştır (Gülçur, 1999: 113-114). 1994 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Bu malzeme SKÇ ve İTÇ başlarına tarihlenmektedir. Ancak 1996 yılında aynı yerleşmeden malzeme toplayan Omura [38]başkanlığındaki ekip

[38] Omura bu yerleşmeyi Köyönü olarak adlandırmıştır.

Canhasan 2A boyalı çanak çömleklerin ele geçtiğini bildirmektedir (Omura, 1998: 43).

3.2.1.16. Sıtmatepe (P33/52)

Aksaray ili, Merkez, Doğantarla (Göstük) Belde merkezinin 3,5 km kuzeybatısında 38° 23' 45" enlem ve 34° 11' 35" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Eğimli bir arazide Melendiz nehrine güneyden bakan bir yamaçta konumlanmıştır. 100 m çapındaki Sıtmatepe yamaca kurulduğundan yüksekliği tam olarak bilinmemektedir (Tablo 1). Kuzey-kuzeydoğu yönünde taşlarla örülü bir destek duvarı yer yer izlenmektedir (Gülçur, 1999: 111). 1994 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Bu malzeme arasında İTÇ ve Demir Çağlarına ait örnekler yer almaktadır.

3.2.1.17. Tepesidelikhan Höyük (Öresin)(P33/35)

Aksaray ili, Merkez, Bebek Köyü'nün 3,5 km güneyinde, Tepesidelik Han'ın 200 m doğusunda 38 28' 19'' enlem ve 34 12' 29'' boylamında yer almaktadır (Şek.1). Aksaray-Nevşehir karayolunun hemen kenarında yer alan höyük değişik bilim insanlarınca ziyaret edilmiş ve yüzey malzemesi toplanmıştır. Bunlardan ilki 1960'lı yılların başlarında bölgede yüzey araştırması yapan Mellaart'tır. Mellaart topladığı malzeme içerisinde bir tane metalik mal kap parçası ele geçtiğini bildirmektedir (Mellaart, 1963: 230). Bölgede daha sonra yüzey araştırmasına başlayan Gülçur 1993, Omura ise 1996 yılında yüzey malzemesi toplamıştır (Gülçur, 1995: 196, şek.5; Omura, 1998: 43-44). Gülçur başkanlığında toplanan malzeme Kalkolitik Dönem'den, Hellenistik Dönem'e kadar örnekler sunmaktadır.

3.2.1.18. Toptepe Höyük (P33/20)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Kızılkaya Köyü'nün yaklaşık 3.5 km güneyinde, 38° 19' 28" enlem ve 34° 13' 33" boylamında, Melendiz suyuna akan bir kol kenarında, platoda, yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 85 m çapında, 12 m yüksekliğindedir. 1993 yılında Esin ve Gülçur tarafından yürütülen yüzey araştırması sırasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Yüzey malzemesi Kalkolitik ve İTÇ'ye aittir (Gülçur, 1995: 193,197, şek.1). Çanak çömlek buluntularından bazıları Yıldız tarafından değerlendirilmiştir (Yıldız, 2007).

3.2.1.19. Yalman Höyüktepe(O34/6)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Yalman Köyü'nün yaklaşık 750m kuzeydoğusunda, 38° 32' 30" enlem ve 34° 24' 15" boylamında, platoda yer almaktadır (Şek.1). Nevşehir Acıgöl ovasının batı kenarında konumlanan höyük, yaklaşık 100 m çapında 13 m yüksekliğindedir (Tablo 1) (Gülçur, 2000: 153). 1998 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme içerisinde İTÇ, 2. ve 1. binyıl örnekleri vardır.

3.2.1.20. Yoncalı Höyük (P34/3)

Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Cumhuriyet (Delihebil) Köyü'nün yaklaşık 1,5 km kuzeybatısında, 38 29' 51'' enlem ve 34 17' 00''boylamında yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 150 m çapında 5 m yüksekliğindedir (Tablo 1). Höyük platoda, engebeli bir alanda yer almaktadır. 1993 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır (Gülçur, 1995: 194). Malzeme Kalkolitik Dönem'den Roma Dönemi'ne kadar örnekler sunmaktadır.

3.2.1.21. Zohul 1(P34/7)

Aksaray ili, Güzelyurt ilçe merkezinin yaklaşık 1,5 km kuzeybatısında, 38 17' 10'' enlem ve 34 21' 30'' boylamında yer almaktadır (Şek.1). Zohul 1 düz

yerleşim alanı olduğundan ölçüleri tam olarak bilinmemektedir. Ancak buluntular yaklaşık 140 m çapındaki bir alanda görülmektedir. 1993 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme Kalkolitik Dönem, İTÇ, 2. ve 1. binyıl örneklerini içermektedir (Gülçur, 1995: 196).

3.2.2. Nevşehir ili İTÇ Buluntu Alanları

3.2.2.1. Karahöyük

Nevşehir ili, Acıgöl ilçesi, Ağıllı Köyü'nün yaklaşık 3,5 km güneybatısında 38° 28' 00" enlem ve 34° 26' 54" boylamında yer almaktadır (Şek.1). 1999 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme içerisinde Kalkolitik Dönem'den Helenistik Dönem'e kadar örnekler vardır.

3.2.2.2. Taştepe (O33/1)

Nevşehir ili, Acıgöl ilçe, merkezini doğusunda 38° 33' 15" enlem ve 34° 30' 48" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Yerleşme Acıgöl ovasının kuzeybatısında bir kayalığın sırtı ve eteklerinde konumlanmıştır. Acıgöl ilçe merkezinde yer aldığından yerleşmenin etekleri yapılaşmaya maruz kalmıştır (Gülçur, 2000: 154). Bu nedenle kesin ölçüleri anlaşılamamaktadır. 1998 yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme içerisinde İTÇ, 2. ve 1. binyıl örnekleri vardır.

3.2.3. Niğde ili İTÇ Buluntu Alanları

3.2.3.1. Kiledere

Niğde ili Merkez Kiledere Beldesi'nin yaklaşık 1.2 km güneyinde 38° 17' 48" enlem ve 34° 41' 16" boylamında yer almaktadır (Şek.1). Misli (Derinkuyu) ovasının merkezinde konumlanan höyük yaklaşık 160 m çapındadır (Tablo 1). 1994

yılında Gülçur başkanlığında bir ekip tarafından yüzey malzemesi toplanmıştır. Yüzey malzemesi Kalkolitik Dönem, İTÇ, Demir Çağları ve Helenistik dönem buluntularını vermektedir.

3.2.3.2. Niğde Höyük

Niğde ili merkezinde, Bor Ovası'nın devamı niteliğindeki vadide yer almaktadır (Şek.1). Bu vadi aynı zamanda Bor ovası ile Misli Ovasını birbirine bağlayan doğal bir geçit konumundadır. Niğde şehir merkezi içerisinde kaldığından höyüğün tam ölçüleri bilinmemektedir. 1994 yılında Gülçur başkanlığında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında yüzey malzemesi toplanmıştır. Gülçur başkanlığında toplanan buluntular İTÇ, 2. ve 1. binyıla aittir. Ancak alanda daha önce malzeme toplayan Mellaart, Niğde Höyüğü'nde Neolitik Dönem buluntularının da olduğunu bildirmektedir (Mellaart, 1963: 200).

3.2.3.3. Küçük Çanak Tepe (Ç30)

Niğde ili, Çamardı ilçesi, Kızılkapı Köyünün yaklaşık 5 km batısında, Postallı Deresi'nin bir kolunun yakınlarında yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 80 m çapındadır (Tablo 1). Yerleşme dağlık bir arazide çevresine hakim bir tepede, Orta Anadolu'yu Kilikya'ya bağlayan doğal yollar üzerinde konumlanmıştır (Yener, 2000: 82). 1991 yılında Yener başkanlığında gerçekleşen yüzey araştırmasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır (Yener, 1993: 235; 2000: 82, 171, tablo 2). Yüzey malzemesi içerisinde İTÇ ve geç dönem malzemesi ele geçmiştir.

3.2.3.4. Evliya Tepe

Niğde ili, Çamardı İlçesi'nin yaklaşık 3 km kuzeydoğusunda yer almaktadır (Şek.1). Diğer yerleşmeler gibi dağlık bir bölgede konumlanmıştır. 1991 yılında Yener başkanlığında gerçekleşen yüzey araştırmasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Malzeme içerisinde İTÇ ve geç döneme tarihlenen parçalar bulunmaktadır.

3.2.3.5. Gümük Tepe (Ç15)

Niğde ili, Çamardı ilçesi, Üçkapılı Köyü'nün yaklaşık 4 km kuzeyinde yer almaktadır (Şek.1). Yaklaşık 150 m çapındadır (Tablo 1). 1991 yılında Yener başkanlığında gerçekleşen yüzey araştırmasında tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır (Yener, 1993: 235; 2000: 82, 171, tablo 2). Yüzey malzemesi içerisinde Kalkolitik Dönem ve İTÇ malzemesi bulunmaktadır.

3.2.3.6. Kapıtaşı Mevkii (Ç23)

Niğde ili, Çamardı ilçesi, Kılavuz Köyü'nün 4 km doğusunda yer almaktadır. Orta Anadolu'yu Kilikya'ya bağlayan doğal yollar üzerinde konumlanmıştır (Yener 2000: 82) (Şek.1). Yaklaşık 100 m çapındaki yerleşme 1991 yılında Yener ve ekibi tarafından tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır (Yener, 1993: 235; 2000: 82, 171, tablo 2). Yüzey malzemesi İTÇ'ye aittir.

3.2.3.7. Kızıl Höyük

Niğde ili, Çamardı ilçesi, Kızıltepe Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Dağlık bir arazide Postallı Deresi'nin bir kolunun aşındırdığı vadide konumlanmıştır (Şek.1). 1992 yılında Yener başkanlığında bir ekip tarafından tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır. Yüzey malzemesi İTÇ'ye tarihlenmektedir.

3.2.3.8. Kılavuz Höyük (Höyük Tepe) (Ç22)

Niğde ili, Kılavuz Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Dağlık bir arazide Kurbanpınarı Deresi'nin aşındırdığı bir vadi içerisinde konumlanmıştır. Yaklaşık 120 m çapındaki höyük, 1991 yılında Yener ve ekibi tarafından tespit edilerek yüzey malzemesi toplanmıştır (Yener, 1993: 235; 2000: 82, 171, tablo 2). Malzeme içerisinde Kalkolitik Dönem ve İTÇ buluntuları ele geçmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KAPADOKYA İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ MAL GRUPLARI

Çalışma alanımızda değerlendirdiğimiz İTÇ çanak çömleği, yapılan tasnif sonucunda 6 genel, 17 alt mal grubuna ayrılmıştır.[39] Bu bölümde her bir alt grubun tanımı, varyasyonları, yayılım alanları ve tarihlemesi verilecektir. B- grubu metalik mallara özgü olarak ayrıca standartlaşmış üretim aşamalarına değinilen bir alt başlık açılmıştır.

Yeterli sayıda ele geçmeyen bazı ithal mal grupları dışında, hemen hemen tüm mal gruplarına ilişkin istatistiksel veriler de mal gruplarının kendi başlıkları altında yer alacaktır. İstatistiksel bilgiler kazı buluntularına sahip Göltepe ve yüzey yerleşmelerine ilişkin olarak ayrı ayrı verilmiştir. Yüzey buluntularının istatistikleri genel bir başlık altında, Göltepe istatistikleri ise kazılarda tespit edilmiş İTÇ'ye ait 3 döneme ayrılarak verilmiştir: 1) İTÇ Ib-Göltepe 3a, 2) İTÇ II-Göltepe 3b, 3) İTÇ IIIa-Göltepe 2.

Çalışmamızda yer alan mal gruplarına ilişkin istatistiki bilgileri, 'genel' ve 'özel' olarak ikiye ayırmak doğru olacaktır. Genel istatistiksel sonuçlarda tüm mal gruplarının birbirleri ile olan oransal ilişkileri verilmiştir. Böylece dönemsel olarak hangi mal gruplarının daha yoğun hangi mal gruplarının ise sınırlı oranlarda kullanıldığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Her bir mal grubuna ilişkin verilen ikinci istatistiksel verilerde ise bir mal grubunda üretilen formların oransal analizleri yapılmıştır. Bu sonuçlarla bazı mal gruplarında belli bazı formların üretiminin özellikle tercih edilip edilmediği anlaşılmaya çalışılmıştır.

4.1. A GRUBU: AÇKILI MALLAR

4.1.1. Kırmızı Açkılı Mal-A.1 (Red Burnished Ware)

Tüm yerel mal grupları gibi ele geçen örneklerin tamamı el yapımıdır. Genel olarak orta pekişmiş hamur, katkı yönünden iki gruba ayrılır. Göltepe ve Kestel'in de içerisinde yer aldığı Niğde'nin güneyindeki dağlık alanlarda, hamur, genel olarak iri,

[39]Mal gruplarının değerlendirilmesinde kullanılan yöntem 'Giriş' bölümünde açıklanmıştır.

orta ve/veya ince taşçık ve kum katkılıdır (Kat. 1, 24, 90, 95, 96, 110, 119, 149, 154, 174, 175, 278, 349). Bu grubun çok az örneğinde saman katkı görülmektedir. Ancak ikinci grubu oluşturan Batı Kapadokya'nın kuzey bölgelerindeki plato ve ovalarda yer alan yerleşme buluntuları, taşçık ve kumla birlikte daha yoğun oranda saman katkı içermektedir (Kat. 2-3, 8, 10, 65). Hamur renkleri genellikle kırmızı ve turuncu (2.5YR 6/6-8, 5YR 6-5/4-6, 10R 6-5/8, 10YR6/6) tonlarındadır. Ancak siyah renk hamura sahip örnekler de ele geçmiştir.

Yüzey renkleri kırmızı, (2.5YR 6/8-4/8), şarabi kırmızı*/plum-red* (5R 3-4/8, 7.5R 4/6-5/8 veya 10R 4/8, 5/8) tonlarındadır. Yüzeye uygulanan astar genellikle kabın kendi hamuru sulandırılarak uygulanmıştır. Ancak özellikle şarabi kırmızının bazı koyu tonlarında (5R 3-4/8, 7.5R 4/6-5/8) boya astar kullanılmıştır (Kat.5, 10, 24, 90, 149, 258, 261, 311). Astarlarda ender olarak görülen bir başka özellik ise mika katkıdır. Bu örnekler mika katkıdan dolayı parlayan bir yüzeye sahiptir. Bazı örneklerin sadece dışı veya içi astarlı veya açkılıdır. Bazı örneklerin ise yüzey renkleri pişirme tekniğinden dolayı değişiklik gösterir. Bunlardan bazılarının içi siyah, dışı kırmızı renktedir (Kat. 24, 36, 154, 174, 177, 261). Bu kapların pişirilme sürecinde kontrollü olarak oksijen girişinin kesildiği, iç yüzeyin siyah renginin cidarın ortalarına kadar nüfuz etmesinden anlaşılmaktadır. Pişmenin kontrolsüz olduğu örneklerde ise yüzey kırmızı-kahverengi-siyah alacalıdır (Kat. 252, 253).

Yüzeydeki açkı işlemi parlaklık derecesine göre 3 değişik tarzda uygulanmıştır. Bazı örneklerde oldukça özensiz birkaç vuruşun izlendiği açkılama görülmektedir. İkinci tip örnekte açkılama daha yoğun olmasına rağmen yüzey mattır (Kat.36, 175, 177). Üçüncü tip parlak açkılı örneklerin bazılarında açkılama işlemi öylesine abartılmıştır ki işlem sırasındaki baskı sonucu pekişen yüzeyde çatlamalar meydana gelmiştir (Kat. 10, 24, 278, 311).

İstatistiksel Sonuçlar

Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen Dönem 3a'da ele geçen kırmızı açkılı mal grubunun tüm mallar içerisindeki oranı % 14'tür (Şek.17). Bu dönemde şişe, fincan ve fırın kabı dışındaki tüm ana formlardan, kırmızı açkılı mal ile üretilen örnekler bulunmaktadır. Ancak en yoğun görülen formlar % 42 ile temsil edilen kase ve % 33

ile temsil edilen çömleklere aittir (Tablo 3). Ayrıca testi, depolama kabı ve kapak formlarında örnekler de kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir.

İTÇ II'ye tarihlenen 3b'de görülen yoğun çeşitlilik, kırmızı açkılı mal grubunun oranını biraz da olsa düşürmüştür. Özellikle B.2 klasik metalik mal grubuna ait kapların yoğun olarak üretilmeye başlaması tüm açkılı mallar gibi kırmızı açkılı mal kap oranlarının düşmesinde etkili olmuştur (Şek.29). Kırmızı açkılı malın bu dönemdeki temsil oranı yaklaşık % 11'dir. Bu oran içerisindeki ana formların yaklaşık 3/4'ünü kaseler ve çömlekler oluşturmaktadır. Buna rağmen görülen yoğun çeşitlilikte hemen hemen tüm ana formlardan örnekler görülmektedir (Tablo 4).

Göltepe Dönem 2'de bir önceki evreye göre buluntu yoğunluğu azalmaktadır. Buna rağmen kırmızı açkılı mal, bir önceki dönemdeki oranını büyük oranda korumaktadır (Şek.39). Yeni dönemde sadece % 2'lik bir düşüş görülmektedir. Ana form gruplarından kase, şişe, çömlek ve depolama kabı dışındakiler görülmez. Bunların içerisinde ise kaseler % 61'lik oranla kırmızı açkılı formlar arasında en yoğun formu oluşturmaktadır. Diğer ana formların oranları % 13'lük oranla niceliksel olarak birbirleri ile eşittir (Tablo 5).

Çalışmamızda yüzey araştırmalarından elde edilen toplam 182 çanak çömlek parçası değerlendirilmiştir. Kırmızı açkılı mal 49 parça ile yüzey araştırması buluntuları içerisinde en çok ele geçen mal grubu olmuştur. Tüm buluntular içerisindeki oranı yaklaşık % 27'dir (Şek.46). Kırmızı açkılı mal ile en yoğun üretimi yapılan formlar Göltepe ile paralel olarak kase ve çömleklerdir. Tek başına kaseler tüm buluntuların yaklaşık % 63'ünü, çömlekler ise % 21'ini oluşturmaktadır (Tablo 6). Depolama kabı ve şişeler, kırımızı açkılı mal ile üretimi tercih edilen diğer form tipleridir.

Yayılım ve Tarihleme

İTÇ I'den itibaren Anadolu'nun doğusu haricinde tüm bölgelerinde kırmızı astarlı ve açkılı mal grupları diğer mal gruplarına oranla giderek daha yoğun bir şekilde üretilmeye başlamaktadır. Çoğu bölgelerde bu mal grubu benzer hamur özellikleri, pişirme tekniği ve yüzey işlemlerine sahiptir. Bu durum, Anadolu'nun

kendi içerisinde güçlü bir bağa sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bölgeler arası ilişkiler sonucu geniş bir alana yayıldığı düşünülen bu mal grubu daha çok yerel olarak üretildiği için üretim tekniklerinde farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar yukarıda belirtilen katkı çeşitlemesi ve oranları, astar kıvamı ve renk tonları ile açkılama derecelerinde görülmektedir.

Çalışma alanımızda mutlak tarihlere sahip en erken kırmızı açkılı mal grubuna ait örnekler Göltepe yerleşmesinin yaklaşık MÖ 2900 C14 tarihlerine sahip 3a dönemi mekanlarında ele geçmiştir (Kat. 174, 258). İTÇ kronolojisinde Ib evresine denk gelen bu dönemin öncesine ait buluntular, bölge dışında ancak bölge ile yakın ilişkili Tarsus yerleşmesinde ele geçmiştir. Bilindiği gibi Tarsus'da, MÖ 3400/3300-2900'e tarihlenen İTÇ Ia kültürel bir değişiklikle başlamıştır (Mellink, 1989: 319-320; Mellink, 1992: 215; Goldman, 1956: 92). Yeni kültürün kendini en çok hissettirdiği mal gruplarının bir çoğu, çalışma alanımızda İTÇ III'e kadar devam edecek buluntularla benzerlik taşımaktadır. Kırmızı açkılı mal grubu da bu benzer mal gruplarından biridir. Tarsus dışında çalışma alanımıza yakın Alişar yerleşmesi kırmızı açkılı malın kronolojik gelişimi hakkında önemli bilgiler vermektedir. Alişar'ın günümüz İTÇ kronolojisinde Ib'ye denk gelen 13M tabakasından itibaren kırmızı açkılı malın oranı giderek artmaya başlamaktadır (Osten, 1937: 28-30, fig.32).

4.1.2. Kahverengi Açkılı Mal-A.2 (Tan Burnished Ware)

Bu gruba giren örnekler, kırmızı açkılı mal ile benzer olarak, el yapımı, iri, orta ve ince taşçık ve/veya kum katkılı genellikle orta pekişmiş hamura sahiptir. Ancak oldukça kırılgan, gevrek veya çok iyi pekişmiş örnekler de görülmektedir (Kat. 79, 281, 282). Bir önceki açkılı mal grubundan farklı olarak mika katkı daha yoğun oranda kullanılmıştır (Kat. 30, 37, 43, 44, 166, 243, 281, 310). Göltepe'de bitki katkılı örnekler ise kırmızı açkılı mal ile benzer olarak az sayıdadır. Bu örneklerin çoğunluğunda da bitki katkı çok ince kıyılmıştır. Ancak yüzey malzemesinde bitki katkı daha yoğun oranda kullanılmıştır (Kat. 60, 81, 129, 243, 306, 312).

Fırınlama oldukça değişkendir. Çok iyi pişmiş örnekler yanında, siyah özlü orta pişmiş örnekler de görülmektedir. Hamur rengi pişme derecesine bağlı olarak siyah, gri veya kahverengi tonlarındadır.

Bu mal grubunu oluşturan kapların dış yüzeyi kahverengi tonlarındadır. Pişmeden dolayı yüzey renklerinde açık, koyu veya kırmızımsı kahverenginin tüm tonları (7.5YR 5/4, 5YR 6/6,7/8, 2.5YR 3/6-3/2) görülmektedir. Bazıları kahverengi, gri ve siyah renklerinde alacalıdır (Kat. 37, 43, 44, 60, 81, 157, 312). Astar kapların büyük çoğunluğunda görülmektedir. Ancak sıvazlı veya düzeltili örnekler de ele geçmiştir (Kat. 37, 156, 157). Açkılama işleminin kalitesi form tipine göre değişiklik göstermektedir. Kase, testi ve özellikle belli tipteki çömleklerin çoğunluğu parlak açkılıdır. Bu örneklerden bazılarında bilinçli olarak belirginleştirilen açkı vuruş izleri ile efekt verilmiştir (Kat. 50). Bunun yanında mat veya özensiz açkılı örnekler de görülmektedir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de kahverengi açkılı mal grubuna ait örnekler, İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminden itibaren yoğun olarak ele geçmiştir. Kahverengi açkılı mal, bu dönemde en yoğun üretimi yapılan mal grubudur. Toplam 170 ağız kenarı parçasından 49'u % 29'luk oranla temsil edilmektedir (Şek.17). Form çeşitliliği ise fazla değildir. Yalnızca kase, çömlek ve depolama kaplarının üretimi yapılmıştır. Bunlardan kaseler, buluntuların yaklaşık yarısını, depolama kapları ile çömleklerin toplamı ise diğer yarısını oluşturmaktadır (Tablo 3).

İTÇ II'ye tarihlenen bir sonraki evre olan Dönem 3b'de değişik mal gruplarının yoğun bir şekilde üretilmesi ile kahverengi açkılı malın, her ne kadar niceliği artsa da, tüm mallar içerisindeki oranı düşmüştür. Ancak yine de üretimi en fazla yapılan mal gruplarından biridir. 3b'ye tarihlenen 689 ağız kenarı parçasından 94'ü % 14'lük oranla bu mal grubuna aittir (Şek.29). Bir önceki dönemin genel formlarına, yeni dönemde çok az sayıda da olsa testi formları da eklenmiştir. En yoğun temsil edilen formlar % 38 ile çömlekler, % 35 ile kaselerdir. Depolama kaplarının ve testilerin oranı ise sırasıyla % 21 ve % 6'dır (Tablo 4).

Göltepe İTÇ IIIa-Dönem 2'de A.2 kahverengi açkılı malın oranı daha da düşmüştür. Bu dönemde % 10'luk oran ile tüm buluntular içerisinde 4. en büyük gruptur (Şek.39). Üretim yoğunlukları farklılık gösterse de kahverengi açkılı mal ile üretimi yapılmış form tipleri bir önceki dönem ile aynıdır (Tablo 5).

Kahverengi açkılı mal, yüzey araştırmalarından elde edilen buluntuların üretiminde tercih edilen en yoğun 2. gruptur. 182 çanak çömlek parçasının 39'u bu mal grubuna aittir. Tüm mal grupları içerisinde % 21 oranında temsil edilmektedir (Şek.46). Bu mal grubu ile üretilen formlar ve yoğunlukları tamamen Göltepe paralelindedir. Genel formlardan % 57'lik orana sahip kaseler ile % 28'lik orana sahip çömlekler en yoğun üretilen tiplerdir. Bu formların dışında üretimi yapılan depolama kapları % 10, testiler % 5 oranında yer kaplamaktadır (Tablo 6).

4.1.3. Koyu Yüzlü Açkılı Mal-A.3 (Dark Burnished Ware)

Hamur ve üretim tekniği özellikleri önceki iki mal ile benzer, orta pekişmiş, iri, orta ve/veya ince taşçık ve kum katkılıdır. Göltepe'nin tersine yüzey buluntularında daha fazla oranda saman ve mika katkı kullanılmıştır (Kat. 249, 250, 263, 305, 307, 336). Çoğunluğu astarlı ve açkılı olmasına rağmen astarsız veya sıvazlı örnekler de vardır (Kat. 126, 153, 159, 160, 181, 192, 250, 336). Astarlı örnekler gibi astarsız veya sıvazlı örnekler de açkılıdır. Genellikle pişirme veya saklama kabı olarak kullanılan formlar bu özelliktedir. Bu kapların her iki yüzeyi bazen de sadece dışı açkılanmıştır. Oldukça yüzeysel açkılanmış mat örneklerin yanı sıra özenle açkılanmış parlak örnekler de mevcuttur (Kat. 22, 33, 153, 159, 160, 260).

Yüzey renkleri genellikle koyu kahverengi (7.5YR 5/3-4, 6/4, 5YR3/2, 2.5YR 2.5/2), gri (7.5YR 4/1-2, 2.5YR4/1) veya siyah (10YR 2/1,3/1-2, 2.5YR 3/1,2.5/1) tonlarındadır. Bazıları fırınlama nedeniyle alacalıdır (Kat. 126, 127, 153, 160, 192, 252). Sabit, homojen sıcaklığın sağlanarak pişirildiği anlaşılan tek renkli örnekler de sayıca fazladır.

İstatistiksel Sonuçlar:

Koyu açkılı mala ait çanak çömlekler, Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a dönemine ait yapılarda oldukça yoğun olarak ele geçmiştir. Ayrıca diğer açkılı mal örnekleri gibi SKÇ-Dönem 4'te de az sayıda örnek ele geçmiştir. 3a döneminde tüm buluntuların yaklaşık % 20'sini oluşturmaktadır (Şek.17). Bu oran ile 3a döneminde kahverengi açkılı maldan sonra en yoğun üretilen 2. mal grubudur. Bu dönemde diğer açkılı mallar gibi en yoğun, kase (% 38) ve çömlek (% 44) formları bu mal grubu ile üretilmiştir (Tablo 3). Bunun dışında depolama kabı ve testi örnekleri de görülmektedir.

Göltepe'de İTÇ II-3b döneminde diğer açkılı malların aksine koyu açkılı malın yoğun üretimine devam edilmiştir. Bu dönemde en büyük grubu oluşturan B.2 klasik metalik maldan sonra % 16'lık oranla 2. grubu oluşturmaktadır (Şek.29). 689 ağız kenarı parçasından 108'i koyu açkılı mala aittir. Buluntuların yaklaşık yarısını çömlekler oluşturmaktadır (Tablo 4). Bunun nedeni tüm pişirme ve saklama kaplarının üretiminde öncelikli olarak bu mal gurunun tercih edilmesidir. Ancak çömlekler dışında kaselerin üretiminde de % 31'lik oranla oldukça yoğun olarak bu mal grubu tercih edilmiştir. Ayrıca düşük oranlarda da olsa bir önceki dönem gibi depolama kabı, testi ve kapak örnekleri de ele geçmiştir.

İTÇ IIIa'da B.2 klasik metalik mal üretiminin azaldığı, bunun aksine koyu açkılı malın üretiminin ise oransal olarak arttığı görülmektedir. Bu dönem buluntularının elde edildiği Göltepe Dönem 2'de tüm buluntular içerisinde % 21'lik oranla en yoğun üretimi yapılan mal grubudur (Şek.39). Ancak form çeşitliliği azalmıştır. Bu mal grubunda ile sadece buluntuların yaklaşık yarısını oluşturan kase (% 47) ile diğer yarısının çoğunluğunu oluşturan çömlek (% 36) ve depolama kabı (% 17) üretilmiştir (Tablo 5).

Koyu açkılı mal, yüzey araştırması buluntuları içerisinde en yoğun 3. gruptur. Tüm mal grupların yaklaşık % 16'sını oluşturmaktadır (Şek.46). Göltepe'de olduğu gibi kase, çömlek ve depolama kabı üretiminde bu mal grubu yoğun olarak tercih edilmiştir (Tablo 6). Bunun dışında tek kapak örneği görülmektedir.

4.1.4. Devetüyü Açkılı Mal-A.4 (Buff Burnished Ware)

Diğer açkılı mallar ile genel olarak aynı üretim tarzına sahiptir. Genellikle orta-ince taşçık, kum, mika ve saman katkılıdır. Özellikle Göltepe örneklerinde de saman katkının yoğun kullanımı bu malı diğer açkılı gruplardan ayırmaktadır (Kat. 70, 259, 265, 276). Hamur orta pekişmiş, açık kiremit, gri (7.5 YR 6/4, 5YR 5/1) veya devetüyü (2.5YR 7/8, 5YR 6/6, 7/4-6, 7.5 YR 7/4) tonlarındadır. Fırınlama oldukça değişkendir. Siyah-gri özlü kötü pişmiş az sayıda örnek dışında orta veya çok iyi pişmiş örnekler de görülmektedir. Bazı kaplarda kontrollü fırınlamadan kaynaklı iç siyah renktedir (Kat. 38).

Genellikle tüm örnekler astarlıdır. Ancak sıvazlı veya düzeltili örnekler de görülmektedir (Kat. 70). Astarlı örneklerde açık kapların içi ve dışı, kapalı kapların dışı ve boyun hizasına kadar içi astarlanmıştır. Yüzey genellikle hamur rengi tonlarındadır. Astarlı veya astarsız tüm örneklerde değişik derecelerde açkılama görülmektedir. Ancak bazı kapların sadece dışı veya içi açkılanmıştır.

İstatistiksel Sonuçlar:

Devetüyü açkılı malın üretimi diğer açkılı mallar gibi tüm İTÇ boyunca devam etmiştir. Ancak hem Göltepe hem de yüzey malzemesi içerisinde diğer açkılı mal gruplarına oranla daha az sayıda ele geçmiştir. Göltepe İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminde % 8 oranında, 4. en yoğun mal grubudur (Şek. 17). Bu dönemde sadece kase (% 64), çömlek (% 7) ve depolama kabı (% 29) formlarının üretimi devetüyü açkılı mal ile yapılmıştır (Tablo 3).

İTÇ II'de ortaya çıkan yeni mal gruplarından bazılarının yoğun üretimi, devetüyü açkılı mal oranının büyük ölçüde düşmesine neden olmuştur. Bu dönemde artık % 3 gibi oldukça küçük bir oranda temsil edilmektedir (Şek. 29). Bir önceki dönemin ana formları dışında, İTÇ II'de bir kapak formu görülmektedir (Tablo 4). İTÇ IIIa'da bir önceki dönemin çeşitliliğinin azalması devetüyü açkılı mal grubunun oransal olarak yaklaşık % 10'a çıkmasını sağlamıştır (Şek.39). Bu dönemde artık kase üretimi bu mal grubu ile yapılmamaktadır. Örneklerin tümü çömlek ve depolama kaplarına aittir (Tablo 5).

Devetüyü açkılı malın yüzey buluntuları içerisindeki oranı tıpkı Göltepe gibi düşük düzeydedir. Tüm buluntular içerisinde yalnızca % 4 oranında temsil edilmektedir (Şek.46). Üretilen formlar da Göltepe ile paralel olarak kase, çömlek, depolama kabı ve kapaklardan oluşmaktadır (Tablo 6)

4.2. B GRUBU: ANADOLU METALİK MAL (ANATOLIAN METALLIC WARE)[40]

4.2.1. B.1 Yalın Metalik Mal-B.1

Anadolu metalik mallarında iki farklı üretim tekniği tespit edildiğinden bu çalışmada metalik mallar iki gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu başlık altında incelenen grup, isminden de anlaşılacağı üzere, yüzey işlemi yönünden daha yalın bir üretim tarzına sahip metalik mal çanak çömleklerinden oluşmaktadır. Hamur ince taşçık, kireç ve kum katkılı, pekişmiş kahverengi (2.5YR 5/4,4/4-5), kiremit (2.5YR 6/8, 7/6-8) veya devetüyü (7.5YR 7/4) rengindedir (Kat. 35, 40, 49, 53, 124, 143, 144, 145, 341). Pişme derecesi oldukça iyidir. Birkaç istisna dışında hiçbir örnekte siyah veya gri öz görülmemektedir. Kırık cidarlar genellikle oldukça keskindir (Kat. 59, 145, 343, 352, 353).

Çoğunluğu astarsız olmasına rağmen ince kıvamlı kendinden astarlı örnekler de ele geçmiştir (Kat. 352, 353, 355). Astarlı veya astarsız bütün örneklerin yüzeyinde pişme sırasında yanan, katkı olarak kullanılmış kireç boşlukları veya yüzeyi pürüzlü hale getiren kum katkılar rahatlıkla izlenebilmektedir (Kat. 35, 40, 49, 53, 124, 143, 144, 145 341). Bu haliyle D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal/*red-orange gritty ware* ile benzerlik taşımaktadır. Açkı çok az örnekte uygulanmıştır (Kat.53). Yüzeyin pürüzlü hali açkılı örneklerde oldukça hafiftir.

B.1 yalın metalik mal ile bir sonraki başlık altında değerlendirilecek B.2 klasik metalik malın üretim tekniği birçok yönden benzerlik taşımaktadır. Bu

[40] Çalışmamızda B-grubu Anadolu metalik mal olarak adlandırdığımız bu mal için literatürde bu ismin dışında 'darboğaz kapları', 'boyalı metalik mal', yalın taşçık katkılı kırmızı mal/*plain red gritty ware'*, 'taşçık katkılı kırmızı mal: ince kayısı renkli alt grup/*red gritty ware: thin apricot subgroup*', çizi veya kabartma bezemeli ince taşçık katkılı kırmızı mal/*fine red gritty ware with incised or plastic ornament ware*' veya açık renkli tutamaklı minyatür mal/*light clay miniature lug ware* terimleri kullanılmıştır (Mellaart 1962, Goldman, 1956: 94, 99, 107-108, 121, Güneri 1989, Öztan 1989).

benzerliklerden biri, kulpların gövde içerisine açılan bir deliğe sokularak/*peg-type* tutturulmasıdır (Kat. 354, 144). Ayrıca kulplar üzerinde baskı veya sokma tekniği ile yapılan markalar (çömlekçi işareti?/*potter's mark*) bu grupta da görülmektedir. Ancak özellikle İTÇ II'de ortaya çıkan testilerde görülen markaların şekilleri ve kombinasyonları bir sonraki metalik mal grubundan farklılık göstermektedir. Örneğin kulbu boydan boya geçen oluk şeklindeki çizgiler bu gruba hastır. Kulbu dikey kesen oval işaretler ise bu grupta kendine has bir şekilde B.2 klasik metalik mal grubu markalarına göre daha geniş uygulanmıştır (Kat. 142, 143, 145, 205, 350-355).

Uzman işi, belirli aşamaları kapsayan metalik mala özgü üretim tekniği, ele geçen örneklerin fazlalığından dolayı bir sonraki mal grubunda daha detaylı biçimde verilecektir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de bir sonraki grup olan B.2 klasik metalik mala göre daha az sayıda ele geçmiştir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde ise B.1 yalın metalik mala ait herhangi bir kap parçası tespit edilememiştir. B.2 klasik metalik maldan farklı olarak az da olsa Göltepe'nin en erken İTÇ yapılarından başlayarak İTÇ IIIa sonuna kadar bu mal grubuna ait örnekler ele geçmiştir. Tüm dönemlerde B.1 yalın metalik mal grubunun oranları hemen hemen aynıdır. Göltepe 3a döneminde yalnızca 4 parça ile tüm buluntular içerisinde % 2 oranında temsil edilmektedir (Şek.17). Bu dönemde üretilen formlar kase ve testilerden oluşmaktadır (Tablo 3). İTÇ II'de B.1 yalın metalik mal yine bir önceki dönem gibi düşük oranda (% 2) üretilmiştir (Şek. 29). Formların kendi içerisindeki oranları, bir önceki döneme göre testiler lehine değişmiştir. Ele geçen 16 parçanın 11'i testi, 5'i kaselere aittir (Tablo 4). İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'ye ait B.1 yalın metalik malların tüm buluntular içerisindeki oranı yine % 2'dir. Kaselerin bu mal ile üretiminin tamamen ortadan kalktığı görülmektedir. Ele geçen formların tümü testilere aittir (Tablo 5).

Yayılım ve Tarihleme:

Göltepe'de B.1 yalın metalik mal kaplarının en erken örnekleri İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminde görülmektedir (Kat. 35, 124, 341). Erken örnekler nispeten daha iri katkılı ve daha gevrek bir hamura sahiptir. İTÇ II ile İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 3b ile 2'ye ait örneklerde hamur artık daha ince, pekişmiş ve sert bir dokudadır (Kat. 145, 352) . Sert doku hem hamurun daha iyi yoğurulduğunu hem de fırınlamada daha yüksek derecelerde piştiğini göstermektedir. Bunun dışında yukarıda belirtildiği gibi İTÇ II'ye ait testilerde hem erken örneklerden, hem de B.2 klasik metalik mal örneklerinden ayrışan B.1 yalın metalik mala özgü kulp markaları ortaya çıkmaktadır.

B.1 yalın metalik mal grubundan birçok örnek Kilikya ve Konya ovasında görülmektedir. Tez kapsamındaki Aksaray yöresinde ise metalik malın bu türüne ait herhangi bir örnek şimdiye kadar ele geçmemiştir. Aşağıda değinileceği gibi Kilikya ve Konya buluntularını değerlendiren uzmanlar bu mal grubunu, ya genel olarak metalik mal grubu içerisinde ya da kulp markaları veya hamur-yüzey özelliklerindeki bazı farklılıklardan dolayı ayrı gruplar içerisinde değerlendirmişlerdir.

Bu uzmanlardan biri olan Mellink, bizim B.1 yalın metalik mal olarak tanımladığımız örnekleri, Tarsus'da, 3 değişik mal grubu altında değerlendirmiştir. Bu mal grupları şu şekildedir: a) Yalın taşçık katkılı kırmızı mal/*plain red gritty ware*, b) Taşçık katkılı kırmızı mal: ince kayısı renkli alt grup/*red gritty ware: thin apricot subgroup*, c) Çizi veya kabartma bezemeli ince taşçık katkılı kırmızı / *fine red gritty ware with incised or plastic ornament ware* (Goldman, 1956: 94, 99, 121). Tarsus'daki bu örnekler Göltepe ile paralel bir zamana tarihlenen tabakalarda ortaya çıkarılmıştır. Astarsız ve yüzeyi daha pürüzlü bir görünüme sahip B.1 yalın metalik malın en erken örnekleri Tarsus'da İTÇ I'in en erken tabakalarından itibaren görülmektedir (Goldman, 1956: 99, fig.55, 58-60).[41] Mellink, bu erken örnekleri 'yalın taşçık katkılı kırmızı mal grubu/*plain red gritty ware*' ile 'taşçık katkılı kırmızı mal: ince kayısı renkli alt grup/*red gritty ware: thin apricot subgroup*' içerisinde

[41] Örneklerden bazıları Tarsus'da İTÇ I'in en alt katlarında, 28-27.00m derinlikte, ele geçmiştir. Bu nedenle, Göltepe'de her ne kadar en erken örnekler İTÇ Ib'ye tarihlense de, B.1 yalın metalik mal örnekleri, Tarsus'dan yola çıkarak MÖ 3300-3100'e kadar geriye götürülebilir (Goldman, 1956: 99, fig. 237:55).

değerlendirilmiştir (Goldman, 1956: 94, 99). Göltepe'de İTÇ II'de görülen, bizim aynı mal grubu içerisinde değerlendirdiğimiz, hamuru daha iyi pekişmiş ve yüzeyi daha pürüzsüz, genellikle kulplarında marka taşıyan ve Tarsus'da, Mellink tarafından ayrı bir grupta, 'çizi veya kabartma bezemeli ince taşçık katkılı kırmızı mal/ *fine red gritty ware with incised or plastic ornament ware*' olarak değerlendirilen örnekler, bu yerleşmede de İTÇ II'nin erken katlarında ele geçmiştir[42] (Kat. 143, 351-352), (Goldman, 1956: 121, fig.250-251).

Bu mal grubunun görüldüğü bir başka bölge ise Konya ovasıdır. Bölgede araştırma yapan Mellaart, bu çalışmada yalın ve klasik olarak iki grup altında incelediğimiz metalik malları tek bir grupta incelemiştir. Mellaart her iki mal grubunda kolayca ayırt edilebilen, yukarıda belirttiğimiz, farklı üretim özelliklerini ise kronolojik bir gelişim olarak değerlendirmektedir (Mellaart, 1963: 229, fig.15:17-18, 16:1-2,6-7). Ancak bu çalışmada değerlendirdiğimiz Göltepe buluntuları, B.1 yalın metalik mal ile B.2 klasik metalik mal arasındaki farklı üretim tarzının kronolojik bir gelişim olmadığını açıkça göstermektedir. Her ne kadar B.1 yalın metalik mal grubu, daha erken üretilmeye başlansa da, daha sonraki dönemlerde, bizim B.2 klasik metalik mal olarak adlandırdığımız diğer metalik mal grubu ile birlikte İTÇ III başlarına kadar üretilmeye devam edilmiştir.[43]

4.2.2. Klasik Metalik Mal-B.2

Bu gruba giren kaplar, bir önceki B.1 yalın metalik mala göre daha ince mineral katkılı, ve arıtılmış hamura sahiptir. İnce taşçık ve kireç katkılı,[44] oldukça iyi pekişmiş hamur, genellikle devetüyü (7.5YR 7/4-6) (5YR 6/6,7/6), krem (10YR 8/3), gri(10YR 7/1-2), kahverengi(5YR4/4, 6/4, 7.5 YR 6/3, 10R 4/1, 5/8) ve kırmızı (2.5 YR 6-5/8) tonlarındadır (Kat.13, 27, 48, 54-55, 71, 136, 140-141, 147, 194-226,

[42]Tarsus'daki bu örneklerden 250 no'lu buluntu 18,00-18,50, 251 no'lu buluntu 19,00 metrede İTÇ II'nin başlarına tarihlenen tabakalardan ele geçmiştir (Goldman, 1956: 121, fig. 253)

[43] Mellaart, yukarıda belirtilen Tarsus'un erken metalik mal örnekleri üzerinden bu sonuca varmıştır (Mellaart, 1963). Ancak yukarıda da belirtildiği gibi, Mellink'in ince taşçık katkılı kırmızı mal/ *fine red gritty ware with incised or plastic ornament ware*' grubu içerisinde değerlendirdiği İTÇ II örnekleri de bu mal grubunun Tarsus'da da daha sonraları üretiminin yapıldığını göstermektedir (Goldman, 1956: 121, fig.250-251).

[44] B.2 klasik metalik mala ait bazı örneklerin, İnce Kesit ve Nötron Aktivasyon Analizleri (NAA) Doktora tezi kapsamında Friedman tarafından yapılmıştır. B.2 klasik metalik malın ayrıntılı kil bileşenleri için bkz. Friedman, 2000: 161-170.

3329, 331, 337-338, 344-346, 356-367). Oldukça yüksek ısıda fırınlandığından, kırık cidarlar sert camsı özelliktedir. [45]

Açık formların iç ve dış yüzeyleri boyunlu, kapalı kapların ise içte omuz hizası ile tüm dış yüzeyleri astarlıdır. Astar genellikle kendi hamuru inceltilerek uygulanmıştır. Bu nedenle astar rengi fırınlama sırasında oluşan ton farkları dikkate alınmazsa genellikle hamur ile aynı renktedir. Ancak yukarıda verilen renk tonlarının, hamur ve astarda uygulandığı değişik kombinasyonları da görülmektedir. Sayıca daha az orandaki bazı örnekler ise koyu kırmızı, kahverengi, siyah ve mor boya astarlıdır (Kat. 71, 198, 200, 214, 218, 221, 331, 384).

Açkılama büyük oranda dış yüzeyin tamamında mat olarak uygulanmıştır. Ender olarak, özellikle boya astarlı örneklerde parlak açkılama görülmektedir (Kat. 27, 71, 140, 208, 383-384). Aynı oranlarda dış yüzeyin astarsız ve açkısız bırakıldığı örnekler de ele geçmiştir (Kat. 199, 202, 221, 338, 344). Çoğu örnekte açkı vuruş izleri görülebilmektedir. Bazı boyunlu formların ağız kenarından boyun gövde birleşimine dik inen açkı vuruşları ile yapılmış bezeme görülmektedir. Her açkı vuruşu, Orta Anadolu kırmızı açkılı ince mal kaselerindeki gibi altta ve üstte birbirine bağlanmakta böylece zik zak şeklini almaktadır (Kat. 206, 211, 220). Ancak oldukça mat bir açkılama uygulandığından fark edilmesi güçtür. Boyunlu kapların gövdelerinin iç yüzeyinde astar ve açkı görülmez. Bunun yerine çoğu örneğin bu yüzeylerinde bir alet yardımıyla yapılmış sıyırma veya düzelti izleri görülmektedir (Kat. 202, 382, 384). Bu durum aşağıda anlatılacak metalik malın standartlaşmış üretim tarzı ile ilgili olmalıdır.

Üretilen formların çoğunluğu bu mala özgü olarak üretilmiştir. Kaseler dışında metalik mala özgü hiçbir form diğer mal gruplarında görülmez. Te.5-8 testi tipleri, Ç.7-10 çömlek tipleri ve F.1 fincan tipi bu mala özgü kaplardır. B.2 klasik metalik mal kaseler ise diğer mal grupları ile ortak formlarda üretilmiştir.

Kulplu B.2 klasik metalik mal örneklerin büyük çoğunluğunda marka izleri marka*/çömlekçi işareti?* vardır. Bu markların hemen hemen hepsi baskı tekniğinde bir alet yardımı ile yapılmıştır (Kat. 198, 205, 210, 212, 216-219, 221, 223, 337, 342,

[45] Friedman, Göltepe metalik mallarının aslında yüksek ısıda pişirilmediğini, hamurunun içerisinde bulunan piroksen (magnezyum silikat) sayesinde yüksek ısıda fırınlanan kaplar gibi geçirimsiz sert bir yüzeye sahip olduğunu belirtmektedir (2000: 170). Ancak Göltepe'de yüksek ısıya ulaşan fırınlamadan dolayı erimiş bazı kap parçalarının tespit edilmesi tam tersi bir durumu ortaya koymaktadır (Kat. 136).

344, 346, 356-357, 361-366). Ancak çizi tekniğinde uygulanmış çok az örnek de bulunmaktadır. Markalar genellikle kulpların ağız kenarına yakın üst kısımlarında yer almaktadır. Birçok örnekte ise bunun dışında kulpların iç veya yan tarafına, gövde ile birleşen kısımlarının dış tarafına işlenmiştir. Markalar genellikle yan yana veya birbirine dik açılan bir veya daha fazla çizgiden oluşmaktadır. Bazı örnekler bunların dışında nokta veya geniş sığ oyuklar içerir. Her iki şeklin bir arada görüldüğü örneklerde ele geçmiştir.[46]

Testi örneklerinin bir çoğunda kulp karşısında ağız kenarı altında veya omuz üzerinde tutamaklar yer almaktadır (Kat. 139-141, 344-345). Bunlar, genellikle ağız kenarında dikey, omuz üzerinde yatay, ip delikli tutamaklardır. Özellikle omuz üzerinde olanların bazılarında, yarım delinmiş veya deliksiz örnekler de görülmektedir (Kat. 331, 360). Bazı çömleklerde ise iki kulp arasında, omuz üzerinde benzer ip delikli tutamaklar görülmektedir (Kat.225).

Diplerin hemen hemen tümü içbükey profillidir. Bazılarının içbükey kenarları iyice belli edilerek omphalos dip görünümü kazandırılmıştır. Ender olarak bazı kaselerde düz dip görülmektedir (Kat. 48). Ele geçen yalnızca bir örnekte halka kaide görülmektedir. Bu parçanın dipten yukarısı ele geçmediği için tüm form profili hakkında bilgimiz yoktur. Ancak bu örnek de açık bir forma ait olmalıdır.

B.2 klasik metalik malın standartlaşmış üretimine uyan boya bezeme çoğu kapta görülmektedir. Bezeme genellikle siyah, koyu kahverengi, mor ve kırmızı tonlarında oldukça seyreltilmiş bir boya ile yapılmıştır.[47] Genellikle bezeme boyunda veya ağız kenarı içinde ve dışında yatay bantlar şeklinde uygulanmıştır (Kat. 54, 55, 71, 197, 202, 209, 221). Özellikle testiler ve çömleklerde boyundaki bantlara paralel nokta, çizgi, halka veya damla dizileri de işlenmiştir (Kat. 136, 141, 199, 202, 215). Birçok örnekte kulp ile yatay ve dikey tutamaklar da bezeme yapılan renge boyanmıştır. Özellikle testilerde akıtacak hizasında göğse yerleştirilen tutamak üzerine yapılan boya, gövdenin altına doğru akıtılarak bezeme oluşturulduğu görülmektedir (Kat. 140, 141, 226, 363). Benzer teknik kaselerin iç ve dış

[46] Bu şekillerin değişik kombinasyonları ile aslında birbirine benzemeyen sayısız markalar elde edilmiştir. Göltepe'de ele geçen örneklerin büyük çoğunluğu değişik markalara sahiptir. Marka kombinasyonlarındaki bu çeşitlilik markaların belki de çömlekçi işareti olmadığını, mülkiyeti simgeleyen işaretler olduğunu göstermektedir.

[47] Acemhöyük örneklerinde yapılan analizler, kullanılan boyanın Hematit (Fe2O3) olduğunu göstermiştir (Öztan, 1989: 408)

yüzeylerinde de uygulanmıştır (Kat. 48). Bunun dışında kapların tüm dış yüzeyinin boyandığı örnekler de az değildir (Kat. 71, 198, 200, 208, 214, 218, 221, 331, 346).

B.2 klasik metalik malın üretim tarzı ve bu üretim tarzının belirlediği form tipleri hem B.1 yalın metalik mal hem de diğer tüm mal gruplarına göre daha standartlaşmıştır. Göltepe'de ele geçen sayısız örnekten elde edilen veriler belli süreçleri kapsayan üretim aşamaları hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Bu aşamalar aşağıda açıklanmaktadır.

Standartlaşmış Aşamalı Üretim:

B.2 klasik metalik mala ait kap parçalarında, bu malın üretimindeki standartlaşmış tüm aşamalar rahatça izlenebilmektedir. Bu üretimi yapan uzmanlaşmış belli atölyelerin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Özellikle Göltepe'de ele geçen testi ve çömlek gibi boyunlu kap parçaları, bu mal grubuna ait formların uzman eliyle, belli aşamaları kapsayacak şekilde üretiminin yapıldığını göstermektedir.

Boyunlu kapların üretimine ilişkin en iyi bilgi veren parçalar, Göltepe'de sayısız örnekle temsil edilen, yeterli pişme derecesine ulaşmadığı için, gövde-boyun, kulp-gövde veya kulp-boyun birleşim yerlerinden kopan kap parçalarıdır. Bu parçalar, metalik mala özgü olan keskin profilli kapların aslında farklı üretim aşamalarını içeren bir süreçte üretildiklerini göstermektedir.

Göltepe'de ele geçen boyun-gövde birleşim yerinden kırılmış parçaların her iki kısmında negatif ve pozitif baskı veya çizi tekniği ile yapılmış çentik izleri yer almaktadır (Kat. 201, 378-382). Bu çentikler gelişigüzel düzensiz aralıklara açılmıştır. Buna göre B.2 klasik metalik mal formlarının keskin profilleri, ayrı olarak şekillendirilen gövde ve boyun parçalarının birbirlerine birleştirilmeleri ile elde edilmiştir. Bu birleştirme kabın üretim aşamasında gövdeye açılan çentiklerle sağlamlaştırılmıştır. Gövdeye açılan çentiklerin düzensiz olarak açılması, bize bu kapların üretim aşamasını daha iyi anlamamıza olanak sağlamaktadır.

Buna göre, B.2 klasik metalik malın boyunlu kaplarının öncelikle gövdeleri, boynun alt hizasına kadar şekillendirilmiştir. Her ne kadar herhangi bir kanıt elde edilemese de bazı örneklerin şekillendirilmesinde kalıp kullanılmış olması yüksek bir

ihtimaldir. Oldukça standartlaşmış formları, boyutları ve düzgün içbükey dip profilleri buna kanıt olarak sunulabilir. Ayrıca bazı örneklerin gövde içlerindeki sıyırma izleri, kilin kalıba yerleştirilmesi ve oturtulması safhasında oluşmuş olmalıdır.

Gövdeye şekil verildikten sonra henüz ıslak iken boyun ile birleşecek alana bir alet yardımı ile çentikler açılmıştır. Gövdedeki bu izler metalik malın kulplarındaki marka izleri ile benzerdir. Bu nedenle çömlekçi ustasının her iki işlem için de aynı aleti kullandığı düşünülebilir. Gövde henüz kurumadan, kulpların tutturulacağı alan oyulmuş olmalıdır. Bu durum, Göltepe, Acemhöyük ve Konya bölgesi yerleşmelerinde ele geçen B.2 klasik metalik mal kulplarının neden gövde içerisine sokularak/*peg-type* tutturulduğunu açıklamaktadır (Kat. 136, 200, 208, 212, 216, 218, 356-357, 359, 363, 365-367) (Mellaart, 1954: 193; Öztan, 1989: 408). [48]

Boyun, deri sertliğine/*leather hard* kadar kurutulmuş gövde üzerinde şekillendirilmiş olmalıdır. Böylece kuru ve sert olan gövde çentiklerine, ıslak ve yumuşak olan kilin tutturularak kenetlenmesi sağlanmıştır. Göltepe örneklerinden yola çıkılarak boyun ve gövdenin aynı anda şekillendirilip kurumaya bırakıldığı ve birleşecek alanların ıslatılarak birleştirildiği söylenemez. Aksi halde, Göltepe örneklerinde görüldüğü gibi, gövdedeki negatif izlerin her açıdan boyna pozitif olarak geçmesi mümkün olmayacaktır. Kulplar, üretimin bu aşamasında boyunla birleşecek alanın da oyulması ile tutturulmuştur. Bu işlem boyun kurduktan sonra yapılmış olabilir. Çünkü birçok örnekte gövde-kulp birleşimi gibi boyun-kulp birleşim izi de rahatlıkla izlenebilmektedir (Kat. 208).

Bu şekilde hazırlanan form henüz iskelet aşamasındadır. Kulp-boyun, gövde-boyun birleşim izlerinin temizlenmesi için kulplar dahil tüm boyun ve boyun gövde birleşimleri ikinci bir kil tabakası ile kaplanmıştır. Bu kil tabakası içte ve dışta boyun-gövde birleşim izinin fark edilmemesi için omuz hizasına kadar devam

[48] Mellaart ve Öztan tüm metalik mal kulplarının peg-type şeklinde gövde içerisine sokularak birleştirildiğini belirtmiştir (Mellaart, 1954: 193; Öztan, 1989: 408). Göltepe'de de buluntuların büyük çoğunluğu bu görüşü doğrulamaktadır. Metalik malın üretim tarzı, neden kulpların hemen hemen tümünün gövde içerisine sokularak/*peg-type* tutturulduğunu açıklamaktadır. Boyun ve gövde birleşimi keskin açılı bu formların üretiminin İlk Tunç Çağı teknolojisi düşünüldüğünde çift aşamalı olması kaçınılmazdır. Bu çift aşamalı üretimde parçaların en az birinin deri sertliğinde olması gerekmektedir. Bu sertlikteki bir parçaya işlevsel olması istenen bir kulp ise ancak gövde içerisine sokularak/*peg type* tutturulmalıdır. Bu kulpların dışında Göltepe'de yüzeyi kazınarak gövde üzerine tutturulmuş çok az örnek de mevcuttur (Kat. 358).

ettirilerek yedirilmiştir. Birçok örnekte bu işlem gayet düzgün bir şekilde uygulanmışken, oldukça özensiz şekillendirilen, ek kil tabakasının kaplara iyi yedirilemediği parçalar da ele geçmiştir (Kat. 198, 208, 214, 216, 378, 383-385). Aynı husus kulp üzerindeki ikinci kil tabakasında da görülmektedir. İyi pişmemiş bazı kırık kulp parçaları, kulp iskeleti ve onu çevreleyen ikinci bir kil tabakasını açıkça göstermektedir (Kat. 212, 356-357, 359, 365). Bazı örneklerde negatif izlerin dış yüzey çevresinde fırça izleri görülmektedir. Bu fırça izleri büyük olasılıkla, boyun-gövde birleştirme işlemi sırasında oluşan ince düzeltme izleridir (Kat. 378). Astar ve boya bezeme fırınlama öncesindeki son işlemi oluşturmaktadır.

İstatistiksel Sonuçlar:

B.2 klasik metalik mala ait çanak çömlekler, Göltepe'de ilk kez İTÇ II'ye tarihlenen 3b dönemine ait mekanlarda ele geçmiştir.[49] Yaklaşık MÖ 2700'de başlayan bu dönemden İTÇ IIIa sonuna kadar (MÖ 2200) üretiminde önemli bir değişiklik olmadan devam etmiştir.[50] İlk ortaya çıktığı dönemden itibaren Göltepe'de oldukça yoğun bir orana sahiptir. 3b döneminde ele geçen 689 ağız kenarı parçasının 155'i B.2 klasik metalik mal grubuna aittir. % 23'lük oranıyla tüm mal grupları içerisinde en büyük grubu oluşturmaktadır (Şek.29). İTÇ II'de B.2 klasik metalik mal formlarının yaklaşık % 65'i çömleklerden oluşmaktadır. Daha sonra % 20 ile temsil edilen testiler ve % 12 oranındaki kaseler gelmektedir. Fincanlar en düşük oranda temsil edilmektedir (Tablo 4). Bu formların dışında B.2 klasik metalik mal ile üretilen şişe, depolama kabı veya fırın kabı görülmemektedir.

İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de B.2 klasik metalik malın tüm mal grupları içerisindeki oranı % 19'a düşmüştür (Şek.39). Buna rağmen koyu açkılı maldan sonra en büyük 2. mal grubudur. İTÇ IIIa'nın B.2 klasik metalik mal ile üretilen formları nitelik ve nicelik olarak bir önceki dönem ile aynıdır. En yoğun üretilen çömlek formları, bu dönemde de buluntuların yarısından fazlasını (% 53)

[49] Bu mekanlardan biri olan Alan C-D ÇE. 1 kalibre MÖ 2780-2605 C14 tarihlerine sahiptir.
[50] Göltepe'de ele geçen B.2 klasik metalik malların uzun süre boyunca hiçbir değişikliğe uğramaması, bu mal grubunun ele geçtiği sağlam stratigrafiye sahip Tarsus ve Acemhöyük kazıları da göstermektedir (Öztan, 1989; Mellink, 1989: 322).

oluşturmaktadır. 2. büyük grubu oluşturan testiler % 22, kaseler % 16, fincanlar % 9 oranında temsil edilmektedir (Tablo 5).

Yüzey araştırması malzemesi içerisinde oldukça sınırlı sayıda B.2 klasik metalik mala ait çanak çömlek parçası tespit edilmiştir. Büyük Deller, Sıtmatepe, Kiledere, Kültepe yerleşmeleri ile Malayır Tümülüsü'nde toplam 6 parça ele geçmiştir (Tablo 7). Bu sayı tüm mal gruplarının yaklaşık % 2'sini oluşturmaktadır (Şek.46). Profili anlaşılabilen 4 örnekten 3'ü çömlek, 1'i testi formuna aittir (Tablo 6).

Yayılımı ve Tarihleme:

Arkeolojik araştırmalar B.2 klasik metalik malın kabaca Konya, Niğde ve Kilikya bölgelerini kapsayan oldukça geniş bir alana yayıldığı göstermektedir (Mellaart, 1963; Güneri, 1989; Mellink, 1989; Öztan, 1989; Seton-Williams, 1954). Acemhöyük dışında, bu çalışmada değerlendirdiğimiz Büyük Deller, Kültepe(Gülağaç), Malayır ve Sıtmatepe buluntuları, Aksaray ilinin de metalik mala ait buluntuların yayılım alanı içerisinde olduğunu göstermiştir (Kat. 206, 207, 365, 367). Ayrıca Kültepe (Kayseri) ile son dönemlerde kazısı yapılmaya başlanan Topak Höyük'te (Nevşehir) sınırlı sayıda da olsa metalik mala ait kaplar ele geçmiştir (Şenyurt ve diğerleri, 2014: 69, çiz.4.5-6).

Genel bir çerçeve çizmek gerekirse; B.2 klasik metalik mal, Troya'daki şüpheli örnek sayılmaz ise Kapadokya, Konya ve Kilikya bölgelerini kapsayacak şekilde yayılım göstermiştir. Ancak bu geniş coğrafi alanda B.2 klasik metalik malın homojen yoğunlukta dağıldığı söylenemez. Şimdiye kadar yapılan kazı ve yüzey araştırması buluntuları, bu mal grubunun Konya ovasının güney ve Niğde ilinin güneyini de kapsayacak şekilde, güneydoğusunda daha yoğun olarak ele geçtiğini göstermiştir (Mellaart, 1963; Güneri 1989). Bu nedenle başta Mellaart olmak üzere çoğu bilim insanı, bu mal grubunun Karaman, Konya Ereğli ve özellikle Göltepe'nin de içerisinde yer aldığı, Kilikya'ya uzanan doğal yolların kuzey bölgelerinde yaygın olduğunu belirtmişlerdir (Mellaart, 1954: 191; 1963: 211; Güneri, 1989: 115). Mellink de bu doğrultuda Tarsus'taki örneklerin artan metal ticareti ile birlikte Bolkardağ bölgesinden geldiğini düşünmektedir (Mellink, 1989: 322).

B.2 klasik metalik malın merkez bölgesinin, Konya ovasının güneydoğusu ve Kilikya'ya bağlantı sağlayan geçitlerin kuzey kısmı olduğu fikrini Göltepe buluntuları da desteklemektedir. Özellikle yukarıda belirtildiği gibi B.2 klasik metalik malın üretilmeye başlandığı İTÇ II ile devam ettiği İTÇ IIIa dönemlerindeki yoğunluğu bu malın, bu yöreye ait olduğunu kanıtlamaktadır.

Kilikya'da B.2 klasik metalik mala ait örnekler tarihleme açısından tamamen Göltepe ile paraleldir. Tarsus'da, Mellink'in açık renkli tutamaklı minyatür mal/*light clay miniature lug ware* olarak nitelediği, bizim burada B.2 klasik metalik mal olarak nitelediğimiz örnekler, İTÇ II'nin en erken evreleri olan 1-2'den itibaren görülmektedir (Goldman, 1956: 107-108, 116-117, fig.247; Yener ve Vandiver, 1993: 217). Bu mala ait kaplar İTÇ II 5-8 evrelerinde giderek sayıları azalmakla beraber devam etmektedir (Goldman, 1956: 14-15, 116, fig. 247: 188,195; Mellink, 1989: 322). Kilikya'da yer alan bir başka yerleşme olan Kilisetepe'de de durum benzerdir. Kilisetepe'de İTÇ II'nin erken dönemlerine tarihlenen Vi tabakasında metalik mal örnekler ele geçmiştir (Symington, 2007: 302, fig.369:234-237). Konya Ovası yerleşmelerinden elde edilen benzer buluntular da Mellaart tarafından genel olarak İTÇ II'ye tarihlenmektedir (Mellaart, 1963: 228-230 fig.14:38, 16:14,20, 23-25).

Çalışma alanımızın kuzeyinin (Aksaray ve Nevşehir) B.2 klasik metalik malın merkez bölgesine dahil olmadığı anlaşılmaktadır. Öztan, Acemhöyük'te bir fırın içerisinde ele geçen bir örneğe dayanarak metalik mal kaplarının yerel üretim olduğunu belirtmektedir (Öztan, 1989: 410). Ancak tez kapsamında değerlendirilen bu bölgeye ait yüzey malzemesi içerisinde oldukça az sayıda metalik mal örnek tespit edilmiştir.[51] Önceki yıllarda, bu bölgeyi de içine alacak şekilde yüzey araştırması yapan Mellaart da aynı sonuçlara ulaşarak metalik malın Aksaray bölgesine ithal olarak geldiğini söylemiştir (Mellaart, 1963: 228-229).

Ayrıca Acemhöyük İTÇ çanak çömleğini, doktora tezi kapsamında değerlendiren Kamış, bu mal grubunun tüm buluntular içerisinde ancak % 2 gibi oldukça küçük bir grubu oluşturduğunu belirtmektedir (Kamış, 2012: 42, grafik 2).

[51]Tez kapsamında yüzey malzemesini değerlendirdiğimiz Büyük Deller, Sıtmatepe, Kiledere, Kültepe yerleşmeleri ile Malayır Tümülüsü'nde B.2 klasik metalik mala ait çanak çömlek parçaları tespit edilmiştir. Niğde ili sınırları içerisinde yer alan Kiledere'de 3 parça Aksaray ili sınırları içerisinde yer alan diğer alanlarda 1 parça metalik mal ele geçmiştir.

Bu oran B.2 klasik metalik malın Göltepe İTÇ II'sindeki % 23'lük oranı ile karşılaştırıldığında oldukça düşük kalmaktadır. Yakın zamanda kazıları başlatılan Nevşehir ilinde yer alan Topak Höyük'te ise B.2 klasik metalik mal örnekler ele geçmesine rağmen çanak çömleğe ilişkin istatistiksel verileri içeren bir rapor henüz yayınlanmamıştır. Ancak gerek bulunduğu konum gerekse de bölgedeki yüzey araştırması buluntuları B.2 klasik metalik malın ithal olarak bu bölgeye ulaşmış olma olasılığını yükseltmektedir. Aynı şekilde Kapadokya'nın doğusuna doğru, merkez bölgeden uzaklaştıkça bu oranın düştüğü görülmektedir. Kültepe kazılarında ele geçen metalik mal örnekler de niceliksel olarak oldukça düşüktür (Özgüç, 1986: 38 fig.3;21, Kulakoğlu, özel görüşme). Bu nedenle Aksaray ve Nevşehir illeri ile Kapadokya'nın doğu bölgelerinin B.2 klasik metalik malın yoğun olarak görüldüğü merkezin dışında kaldığı söylenebilir.

Metalik malın merkez bölgesinin Anadolu içerisindeki ilişkilerini yansıtan başka bir örnek de Troya'da mevcuttur. Mellaart'ın belirttiği gibi Troya I'in sonlarında görülen iki çanak çömlek parçası, muhtemelen metalik malın merkez bölgesinden Troya'ya ulaşmış ithal örneklerdir (Mellaart, 1957: 83; 1962: 381, Blegen, 1950: 170, fig.250:7).

Tüm bu örnekler İTÇ II'den itibaren metalik malın oldukça geniş bir alana yayıldığını göstermektedir. Ayrıca bu malın yukarıda tanımlanan merkezi bölgesinden uzaklaştıkça oranının da düştüğü izlenmektedir. Mellink'in de belirttiği gibi dönemin artan maden üretimi ve kuzeydeki doğal geçitlerden güneye yapılan maden ticareti, Kilikya'ya metalik malların daha yoğun ve merkez bölgesi ile eş zamanlı olarak ulaşmasını sağlamış olabilir. Yapılan yüzey araştırmaları ve kazı buluntuları da Konya ve Niğde'nin güneyi ile birlikte Kilikya'da da yoğun oranda bu mal grubu örneklerinin olduğunu göstermektedir (Mellaart, 1963; Güneri, 1989; Mellink, 1989; Öztan, 1989); Seton-Williams, 1954).

Merkezden uzaklaştıkça görülen bu niceliksel farklılık metalik malların niteliğinde görülmez. Farklı bölgelerdeki farklı yerleşmelerde ele geçen her örnek birbirinden ayırt edilemeyecek derecede benzerdir (Mellaart, 1963: 228). Bu nedenle merkez bölge dışındaki yerleşmelere belli atölyelerce üretilen bu mal grubunun belki de merkezi bir kontrolle gönderilmiş olduğu düşünülebilir. Bu durum bize iki önemli konu hakkında bilgi vermektedir. Birincisi merkez bölgede uzmanlaşmış belli bir

sınıfın olduğunu ve bu merkez bölgenin Anadolu'nun diğer bölgeleri ile oldukça sıkı ilişkiler kurduğudur.

4.3. C GRUBU-İNCE MALLAR

4.3.1. Kırmızı Açkılı İnce Mal-C.1 (Fine Burnished Ware)

Göltepe'de ele geçen örnekler genellikle ince taşçık, kireç ve/veya kum katkılıdır. Saman katkı, birkaç örnek dışında hemen hemen hiç görülmemektedir (Kat. 107-108). Özellikle çalışma alanımızın kuzey kısmında yer alan yerleşmelerin yüzey malzemesinde ele geçen örneklerde ise ince mineral katkı yanında yoğun olarak saman katkı kullanılmıştır (Kat. 64, 103, 106). Mika katkı çok az örnekte görülmektedir. Tüm örneklerde hamur pekişmiş, kırmızı (10R 5-4/8) veya kiremit (10R 6/8, 2.5YR 6/8) rengindedir (Kat. 98, 101-103, 132-133, 135, 137-138). Genellikle iyi pişmiş ancak siyah-gri özlü veya oldukça gevrek hamura sahip, pişme derecesi düşük örnekler de ele geçmiştir (Kat. 164). Kontrollü fırınlanan içi siyah dışı kırmızı örnekler ise oldukça az sayıdadır (Kat. 95).

Açık kapların iç ve dış yüzeyleri genellikle astarlı ve açkılıdır. Boyunlu kaplarda ise dış yüzeyin tümü, iç yüzeyin ise boyun-gövde birleşimi veya boyundan omuz hizasına kadar astarlandığı görülmektedir. Astar genellikle kırmızı (10R 5-4/6-8) veya şarabi kırmızı/*plum-red* (7.5R 3/4, 5-4/8, 5-4/6, 5R 4/6-8) rengindedir (Kat. 98, 101-102, 132-133, 135, 137-138 227, 233, 308). Ancak muhtemelen pişmeden dolayı kiremit (2.5YR 6/8, 10R 6/8) rengini almış astar da görülmektedir (Kat. Res.132).

Açkılı örneklerin çoğu özenle açkılanarak parlak bir yüzey elde edilmiştir. Bunun yanında orta veya mat açkılı örnekler de görülmektedir. Bazı yüzeylerde ise sert vuruşlarla açkı izleri ile yüzeyde efekt veya bezeme elde edilmiştir. Açkı vuruşları genellikle boyunlu kaplarda dudak altından itibaren dikey olarak uygulanmıştır (Kat. 137, 309). Bu türde açkıya sahip kaselerde ise iki tip açkılama görülmektedir. Bunlardan biri parlak yatay veya düzensiz açkılama ile oluşturulmuş efekt diğeri kaselerin iç yüzeylerine oldukça düzgün dikey açkı vuruşları ile oluşturulmuş bezeme şeklindedir (Kat. 28, 64, 106). İkinci türdeki açkı bezemeler

Göltepe ve çevresindeki yerleşmelerde görülmemektedir. Hem Orta Anadolu'daki benzer örnekler hem de çalışmamızda değerlendirdiğimiz buluntular bu tipteki kaselerin Orta Anadolu ve Kapadokya'nın kuzey yerleşmelerinde yaygın olduğunu göstermektedir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Kırmızı açkılı ince mal, Göltepe'nin İTÇ Ib'ye tarihlenen en erken katı olan 3a'dan itibaren görülmektedir. 3a döneminde tüm mal grupları içerisinde % 6'lık bir oranla temsil edilmektedir (Şek.17). Bu dönemde üretilen iki form vardır. Bunlardan biri olan kaseler % 60 oranında, diğer form çömlekler ise % 40 oranında üretilmiştir (Tablo 3).

İTÇ II'de Göltepe'de ortaya çıkan kırmızı açkılı ince mala özgü Ka.16 ve Te.4 gibi yeni formların yoğun üretimi bu mal grubunun da oranının artmasını sağlamıştır. Örneğin Ka.16 form tipi 3b döneminde tüm kaselerin % 23'ünü oluşturmaktadır (Şek. 30). Kırmızı açkılı ince malın 3b döneminde tüm mal grupları içerisindeki oranı bir önceki dönemin iki katının üstüne çıkarak % 13'e ulaşmıştır (Şek.29). Bu oranla 4. en büyük grubu oluşturmaktadır. Üretilen formlarda çeşitlilik oldukça artmıştır. Sadece fırın kabı ve fincan formlarına ait örneklere rastlanmaz. Kaseler bu dönemde de en baskın formları oluşturmaktadır. Tüm formların yaklaşık % 67'si kase formlarına aittir. Çömlekler % 14'lük oranla ikinci, testiler, % 11'lik oranla üçüncü en büyük grubu oluşturmaktadır (Tablo 4). Bunun dışında kırmızı açkılı mal ile üretilmiş oldukça sınırlı sayıda şişe ve depolama kabına ait parçalar ele geçmiştir.

İTÇ IIIa-Dönem 2'de C.1 kırmızı açkılı ince malın tüm mallar içerisindeki yeri, oransal olarak bir önceki dönem ile benzerdir. Tüm mal grupları içerisinde üçüncü en büyük mal grubunu oluşturarak % 11 oranında yer kaplamaktadır (Şek.39). Önceki dönemlerden itibaren üretilen kase, testi ve çömlek yanında yeni dönemde fincan formu da üretilmiştir (Tablo 5). Ancak bu dönemde de kaseler en baskın formları oluşturmaktadır.

Yüzey malzemesi içerisinde bu mal gurubu oransal olarak daha büyük bir grubu oluşturmaktadır. Tüm mallar içerisinde 3. en büyük mal grubu olarak, yaklaşık

% 20 oranında temsil edilmektedir (Şek.46). Kase, testi, şişe ve çömlekler bu mal grubu ile üretilmiş formlardır. Göltepe ile benzer olarak en büyük form grubunu % 70'lik oranla kaseler, ikinci en büyük grubu % 19 ile çömlekler, üçüncü grubu % 8 ile testiler oluşturmaktadır (Tablo 6). Ayrıca sınırlı sayıda şişe de ele geçmiştir.

Yayılım ve Tarihleme:

Kırmızı açkılı ince malın, özellikle bu mala özgü olarak üretilen formlarla birlikte değerlendirildiğinde oldukça geniş bir alana yayıldığı anlaşılmaktadır. Ancak değişik yerleşmelerden ele geçen birçok örnekte yerel farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu nedenle özellikle metalik mal gibi örneklerin büyük çoğunluğunun sadece belli atölyelerde üretiminin yapılmadığı söylenebilir. Bunun yanında standart üretime sahip iki form tipi olan Ka.16 ve Te.4 ile bazı kaseler üzerinde görülen karakteristik açkı bezeme, bize karşılaştırma yaparak bu mal grubunun yayılım alanını belirleme imkanı vermektedir.

Yukarıda belirtilen her iki form tipi de Göltepe'de yoğun oranda temsil edilmektedir. Bu formlardan Ka.16 kase tipi çalışmamızın kuzeyinde yer alan Bekarlar, Büyük Deller, Büyüktepe, Çeşme, Karahöyük, Kayamahmut, Kiledere, Niğde Höyük, Taştepe, Yalman, Zohul yerleşmelerinde de ele geçmiştir (Kat. 103-106). Ayrıca Çalışma alanımıza komşu bölgelerde yer alan Tarsus'da İTÇ I-II tabakalarında, Alişar Bakır Çağı/*İTÇII* tabakalarında ve Konya Ovası yerleşmelerinde benzer formlar görülmektedir (Goldman, 1956: fig.344:AO, 347: A, Osten, 1937: fig.174:10, 175:11,13, 53; Bahar ve Koçak, 2003: fig.23:64). Bu durum Ka.16 tipinin özellikle İTÇ II ile IIIa'da oldukça geniş bir alana yayıldığını göstermektedir.

Karşılaştırma ve yayılım alanını belirlememize yardım eden kırmızı açkılı ince mala ait bir diğer form Te.4 testi tipidir. Göltepe dışında buluntularını değerlendirdiğimiz Geyral, Kültepe (Gülağaç) ve Zohul alanlarında bu form tipine ait parçalar ele geçmiştir (Kat. 138). Ayrıca benzerlerine Alacahöyük ve Kültepe İTÇ II-III tabakalarında rastlanmaktadır (Özgüç, 1964: 31, lev.I:1; Ezer, 2014: 11, fig.9; Koşay, 1951: lev.CVI:2). Bu form tipinin de Ka.16 gibi oldukça geniş bir bölgeye yayıldığı anlaşılmaktadır.

Göltepe'de rastlanmayan, kaselerin iç yüzeyine uygulanmış dudak altından başlayarak diyagonal bir şekilde dibe inen açkı bezeme yalnızca yüzey yerleşmelerinde tespit edilmiştir (Kat. 28, 64, 106). Bu tür açkı bezemeli kaseler Orta Anadolu Bakır Çağı/İTÇ II yerleşmelerinden bilinmektedir (Osten, 1937: fig.161:5,7). Bu örneklerin Orta Anadolu etkisiyle daha çok Kapadokya'nın kuzey bölgelerine kadar yayıldığı anlaşılmaktadır. Göltepe ve dağlık alanda yer alan yerleşmelerde bu kaselerin ele geçmemesi yayılım alanının çalışma alanımızın kuzeyi ile sınırlı kaldığını göstermektedir.

4.3.2- Koyu Yüzlü Açkılı İnce Mal-C.2

Bir önceki mal grubu ile nitelik yönünden benzer olan bu mal, ince taşçık ve kum katkılı, iyi pekişmiş, siyah (7.5YR 3-2.5/1, 10YR 3/2), koyu gri (2.5 YR 2.5/2, 7.5YR 5-4/2) veya kahverengi (10R 2.5/1-2, 2.5YR 3-4/4, 4/6) hamura sahiptir. Bazı örneklerde mika ve bitki katkı da görülmektedir (Kat. 67, 374-375). Sert ve keskin kırık cidarlar pişme derecelerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir (Kat. 46-47, 67, 99, 131, 374-375).

Örneklerin büyük çoğunluğu kendinden astarlı ve parlak açkılıdır (Kat. 46-47, 67, 100, 228). Ancak bazı örneklerde pişirme tekniğinden dolayı yüzeyde siyah-kahverengi-gri renklerinde alacalanma meydana gelmiştir (Kat. 229, 369). Özellikle bazı kaselerde yatay sert açkı vuruşları görülmektedir (Kat. 46-47). Ayrıca tek veya her iki yüzeyi mat örnekler de ele geçmiştir (Kat. 374-375).

Bu mal grubu altında esas olarak başka mal gruplarına ait olan ancak fırınlama tekniğinden dolayı karbonize olmuş örnekler de değerlendirilmiştir (Kat. 100, 131). Bu örnekler bir tarafa bırakılırsa, az sayıdaki özel üretim yatay açkı vuruşlu veya mat yüzeyli omphalos dipli kasenin büyük olasılıkla Orta Anadolu ithalleri olduğu düşünülmektedir (Kat. 46-47, 374-375).

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a'da koyu açkılı ince mal ile üretilmiş yalnızca 3 parça ele geçmiştir. Bu parçaların 2'si kase, 1'i testi formuna aittir (Tablo

3). İTÇ II-Göltepe 3b döneminde tüm mal gruplarında olduğu gibi ele geçen örneklerin sayısı artmıştır. Bu döneme ait 689 parçadan 23'ü % 3'lük oranla koyu açkılı ince mala aittir (Şek.29). Yeni dönemde bu mal ile üretilen formlara çömlekler de eklenmiştir. Ancak örneklerin yaklaşık % 78 gibi büyük kısmı kaselere aittir (Tablo 4). İTÇ IIIa-Göltepe 2 döneminde koyu açkılı ince mal grubu yine tüm mal grupları içerisinde yalnızca % 2'lik bir orana sahiptir (Şek.39). Bu döneme ait tüm örnekler kaseler aittir.

Bu mal grubu yüzey araştırması malzemesi içerisinde Göltepe ile benzer olarak % 2 gibi oldukça düşük bir orana sahiptir (Şek.46). Tüm parçalar kaseler aittir.

4.3.3. Siyah Ağız Kenarlı Mal-C.3 (Black Topped Ware)

Bu mal grubu kendine özgü hamur yapısı ve pişirme tekniği ile karakterize olmaktadır. Göltepe'de ele geçen örneklerde hamur ince taşçık, kum ve mika katkılı, pekişmiş, siyah veya kahverengindedir. Mika katkılı astar pişirme tekniğinden dolayı içte siyah, dışta gri (5YR 5/1) veya kırmızımsı kahverengini (5YR 6/4) almaktadır (Kat. 45). Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Kiledere Höyüğü'nde ele geçen tek örnek Göltepe'den farklı olarak oldukça kabadır (Kat.18). Hamur taşçık, kum ve mika dışında bitki katkılıdır. İç siyah, dış yeşilimsi kahverengi tonlarındadır.

Tüm örneklerde bu mala özgü fırınlamadan dolayı içteki siyahlık dış yüzeyde ağız kenarı altına taşmıştır. Dış yüzeydeki bu siyahlık ağız kenarını boydan boya geçen bir bant gibi çok düzgün olabilmektedir (Kat. 45, 66). Ancak bu siyah kenarın belirli bir hatta sahip olmayan örnekleri de vardır (Kat. 52). İç yüzeyin siyah rengi fırınlama sonunda oksijen girişinin kesilmesi ile oluşturulmuştur. Kaseler muhtemelen fırınlama sırasında iç içe koyulmuş veya belli bir seviyeye kadar toprağa gömülmüştür. Böylece dış yüzeyinin ağız kenarı altına kadar, indirgenmiş ortamdan etkilenmemeleri sağlanmıştır.

Açkılama oldukça değişkendir. Ele geçen bir örnekte iç parlak açkılı dış mat bir görünümdedir (Kat. 45). Her iki yüzeyin mat açkılı olduğu örnekler de Göltepe'de görülmektedir (Kat. 52). Bazı örneklerin astarına katkı olarak kullanılan mika yüzeyde parlak bir efekt oluşturmuştur (Kat. 45).

Yayılım ve Tarihleme:

Siyah ağız kenarlı kaseler Orta Kalkolitik Dönem'den itibaren Anadolu genelinde birbirinden bağımsız olarak görülmektedir (Sarı, 2007: 647). Bu gruba giren kaseler, Göltepe'de ilk kez İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminde ele geçmiştir. İTÇ II-Göltepe 3b'de de devam etmektedir. Göltepe ile çağdaş, benzer üretim tekniklerine sahip kaseler Demircihöyük, Küllüoba ve Alişar'da görülmektedir (Efe, 1988: 7, 25; Sarı, 2007: 650, res.1:1-2; Efe ve Ay, 2000: 8-10; Osten, 1937: 52, fig.68:4-5, pl.1.5).

4.4. D GRUBU-YALIN MALLAR

4.4.1. Taşçık Katkılı Kırmızı/Turuncu Mal-D.1 (Red-Orange Gritty Ware)

Tipik örnekler, orta-ince taşçık-kum ve kireç katkılı, pekişmiş, kırmızı/turuncu (7.5R 6/8, 10R 6-7/8-6, 5/8) veya kırmızımsı kahverengi (10R 3/6 4/6) hamura sahiptir (Kat. 78, 112, 234, 279, 292-297). Bazı örnekler, pişmeden dolayı siyah, koyu gri veya devetüyü rengini (5YR 7/4) almıştır (Kat. 239, 251, 298). Pişme çoğu örnekte iyi veya ortadır. İyi pişmiş örnekler, oldukça yüksek sıcaklıklarda fırınlanmış olmalıdır. Bu kapların kırıkları oldukça sert ve keskindir. Ayrıca tıpkı Tarsus örnekleri gibi çoğu kabın yüzeyinde pişme sırasında yanan kireç taşı katkılarının çukur izleri görülebilmektedir (Goldman, 1956: 94). Hamur niteliği, üretim tekniği ve pişme dereceleri dikkate alındığında bazı örnekler B.1 yalın metalik mal ile benzeşmektedir (Kat. 112, 179, 235) (Yener, 2000: 102). Özellikle depolama kapları fitil/*coiling* tekniği kullanılarak üretilmiştir (Kat. 290, 292, 294, 296).

Bu mal grubunu, yüzey işlemlerini dikkate alarak ikiye ayırabiliriz. İlk grubu yukarıda bahsedilen pekişmiş hamura sahip iyi pişmiş örneklerdeki çok ince kıvamlı kendinden astar veya sıvazlamaya sahip örnekler oluşturmaktadır (Kat. 290, 292, 285, 291, 294). Bu işlem bazılarında sadece dış yüzeye uygulanmış, iç yüzeyler

sadece düzeltilmiştir. Çoğu örnekte ya hiç açkı görülmez yada çok azında açkılama mat olarak izlenebilmektedir. Pişmenin nispeten iyi olmadığı, gevrek hamurlu ikinci grubun örneklerinde ise genellikle kendinden astar ve nispeten daha iyi açkı yapıldığı gözlemlenmiştir (Kat. 180, 298, 300).

İstatistiksel Sonuçlar:

Taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminden başlayarak İTÇ IIIa- Dönem 2'ye kadar devam etmektedir. Tüm dönemlerde hemen hemen aynı oranlarda % 5 ile % 8 arasında yer kaplamaktadır. İTÇ Ib'de tüm mal grupları içerisinde % 7'lik oranda temsil edilmektedir (Şek.17). Ele geçen örneklerin yarıdan fazlası depolama kaplarına aittir. Bu dönemin diğer formlarından kase ve çömlekler hemen hemen eşit oranlarda üretilmiştir (Tablo 3).

İTÇ II-Göltepe 3b döneminde taşçık katkılı kırmızı/turuncu mala ait buluntu sayısı artsa da ortaya çıkan sayıca fazla yeni mal grupları nedeniyle oransal olarak düşmüştür. Bu dönemde tüm buluntuların % 5'i bu mal grubuna aittir (Şek.29). Depolama kapları İTÇ II'de daha yoğun temsil edilmektedir. Ele geçen parçaların % 70 gibi büyük bir oranı depolama kaplarına aittir. Ayrıca bu mal ile üretilen formların % 15'i çömleklere, % 9'u kaselere aittir. İlk kez ortaya çıkan şişeler ise tüm buluntuların % 6'sını oluşturmaktadır (Tablo 4).

İTÇ IIIa-Göltepe 2'de önceki dönemler gibi bu malın tüm mallar içerisindeki oranı düşüktür. Bu dönemde yaklaşık % 8 oranında temsil edilmektedir (Şek.39). Diğer dönemlerde olduğu gibi depolama kapları buluntuların % 70'inden fazlasını oluşturmaktadır (Tablo 5). Ayrıca kase ve çömlekler bu dönemde üretilmeye devam edilmiştir.

Taşçık katkılı kırmızı/turuncu malın yüzey malzemesi içerisindeki temsil oranı Göltepe ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Bu mal, buluntuların yalnızca % 2'sini oluşturmaktadır (Şek.46). Bu, belki de taşçık katkılı kırmızı/turuncu malın kuzeye doğru yayılımının azaldığını göstermektedir. Ancak yukarıda belirtildiği gibi bu mal grubu ile daha çok depolama kapları üretilmiştir. Yerleşme yüzeylerinde ise daha çok kase, testi veya çömlek gibi daha ince formlar bulunmakta ve toplanmaktadır. Bu durum, yüzey malzemesi içerisinde oranların düşük olmasına

neden olarak gösterilebilir. Yüzey malzemesi olarak ele geçen 3 parçadan 2'si depolama kabı, 1'i kase formuna aittir (Tablo 6).

Yayılım ve Tarihleme:

Göltepe'nin en erken katı olan İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminden başlayarak İTÇ IIIa'ya kadar bu mal grubu devam etmektedir. Ancak özellikle Tarsus buluntularına bakılarak bölgede bu malın üretiminin İTÇ Ia'da başladığı rahatlıkla söylenebilir (Goldman, 1956: 92, 94). Göltepe ile benzer olarak Tarsus'ta da üretim İTÇ III sonuna kadar devam etmiştir. Göltepe ile Tarsus arasındaki bir başka benzerlik üretilen form türlerine ilişkindir. Her iki yerleşmede de bu mal grubu ile daha çok depolama kapları üretilmiştir. Üretim teknikleri Tarsus'un taşçık katkılı kırmızı pithos malı/*red gritty pithos ware* ile büyük benzerlik taşımaktadır (Goldman, 1956: 94, 110, 123). Birçok örneğin, Tarsus örnekleri gibi fitil tekniği/coiling ile üretildiği gözlemlenmiştir. Bu benzerlik, ağız kenarı veya düzleştirilmiş dudak kenarlarında çizilerek oluşturulmuş markalarda da görülmektedir (Kat. 292-293, 297).[52] Bu nedenle Kilikya ve Kapadokya'nın güney kesimi arasında eş zamanlı ve direkt bir ilişkinin var olduğu söylenebilir.

Çalışma alanımızın güney kesiminde yer alan bir diğer yerleşme olan Mersin-Yumuktepe'de de taşçık katkılı kırmızı/turuncu mala ait örnekler ele geçmiştir (Garstang, 1953: fig.126:12). Şu ana kadar çanak çömleklere ilişkin ayrıntılı bir rapor yayınlanmasa da gerek Tarsus ile aynı bölgede yer alması gerekse formların oldukça benzer olması, Mersin-Yumuktepe'nin, çalışma alanımızın güneyi ile Tarsus benzeri bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Kilikya ile bu denli yakın benzerlikler Kapadokya'nın kuzeyinde görülmez. Çalışma kapsamında değerlendirdiğimiz yüzey araştırması malzemesinin oldukça küçük bir kısmı taşçık katkılı kırmızı/turuncu mala aittir. Bu nedenle büyük olasılıkla bu mal grubu metalik mallar gibi daha çok Kilikya ve Güney Kapadokya'da yayılım göstermiştir.

[52] Bu markaların bazıları fırınlama öncesinde bazıları fırınlama sonrasında uygulanmıştır (Goldman, 1956: 124, fig. 256:292).

4.4.2. Mika Katkılı Mal-D.2 (Micaceous Ware)

Ele geçen az sayıdaki örnek genellikle orta-ince taşçık, kum, saman ve yoğun miktarda mika katkılıdır. Hamur, devetüyü (5YR 6-7/6), turuncu (10R 6-7/8) veya kahverengi (5YR 5/4, 2.5YR 4/4, 5/4-8) tonlarındadır. Pişme derecesi ortadır. Yüzey genellikle yalın bırakılmıştır (Kat. 371-373). Ancak yoğun mika katkılı astarlı veya sıvazlı örnekler de ele geçmiştir (Kat.301). Karakteristik bir özellik olarak işlemsiz, astarlı veya sıvazlı tüm örneklerin yüzeyi yoğun mika nedeniyle parlamaktadır.

Çok az ağız kenarı parçası ele geçtiğinden formlar hakkında detaylı bilgi elde edilememiştir. Ancak elde edilen çoğu örnek bir önceki mal grubu örnekleri gibi depolama kaplarından oluşmaktadır. Her ne kadar tam olarak profili anlaşılamasa da bu malın depolama kabı gövde parçalarında kabartma tutamaklar görülmektedir (Kat. 371-373). Bu tutamaklar genellikle gövdenin üst kısmına dağ/dalga şeklinde betimlenmiştir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de tüm dönemlerde oldukça az sayıda örnek ele geçmiştir. 3a ve 3b dönemlerinde tüm buluntuların yalnızca % 2'si bu mal grubuna aittir (Şek.17, 29). İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de bu oran % 1'e düşmektedir (Şek.39). Formlar daha çok depolama kaplarına aittir. Ancak az sayıda kase formları da ele geçmiştir (Tablo 3-5). Yüzey malzemesi içerisinde mika katkılı mala ait herhangi bir örnek görülememiştir.

Yayılım ve Tarihleme:

Anadolu'nun birçok bölgesinde değişik dönemlerde mika katkılı çanak çömlek üretimi yapılmıştır. Daha çok kabartma tutamaklara sahip depolama kapları ile karakterize olan Göltepe örneklerinin şu an için benzerleri tespit edilememiştir.

4.5. E. GRUBU-KABA MALLAR

4.5.1. Taşçık Katkılı Fırın Kabı Malı-E.1 (Baking Tray)

Bu mal grubuna giren tüm formlar fırın kaplarına aittir. Göltepe fırın kapları kendilerine özgü bir üretim tekniğine sahip olduklarından mal grubu olarak da ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Büyük çoğunluğu iri-orta büyüklükte yoğun taşçık ve kum katkılı gevrek bir hamura sahiptir. Hamur rengi siyah, koyu gri (5 YR 3/1) veya kahverengi (5 YR 8/3 5/6, 5/4 3/3, 2.5YR 5/4-6) tonlarındadır (Kat. 313-324, 327-328).

Fırın kaplarının bazı örnekleri fitil/*coiling* tekniği ile üretilmiştir (Kat. 315, 317-318). Ancak bazı örneklerde fitil izleri görülmemektedir. Bu nedenle her fırın kabı fitil tekniği kullanılarak üretilmemiş olabilir. Kapların pişirilecek malzeme ile temas eden iç yüzeyleri özenli bir şekilde sıvazlanmış ve açkılanmıştır (Kat. 314, 315, 318-320, 322). Dış yüzeyler ise genellikle herhangi bir işlem yapılmadan bırakılmıştır. Bu nedenle dış yüzeyde şekil bozuklukları ve katkılar rahatça izlenmektedir. Ancak bazı kapların dış yüzeyi de iç yüzey gibi sıvazlanmış ve özenle açkılanmıştır (Kat. 320, 322-324). İç ve dış yüzeyler genellikle hamur renginde gri veya kahverengidir. Ancak pişirme sırasında oluşan ton farklılıkları da görülebilmektedir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de taşçık katkılı fırın kabı malı/*baking tray* tüm dönemlerde hemen hemen aynı oranlarda temsil edilmiştir. Bu özellikle yeme içme alışkanlıklarında önemli bir değişikliğin olmadığını göstermesi açısından önemlidir. İTÇ Ib-Göltepe 3a ile İTÇ II-3b dönemlerinde taşçık katkılı fırın kabı malı/*baking tray* tüm malların yaklaşık % 6'sını oluşturmaktadır (Şek.17, 29). Sonraki dönem olan Göltepe 2'de oran % 8'e yükselmektedir (Şek.39). Yüzey malzemesi içerisindeki temsil oranı ise yaklaşık % 3'tür (Şek.46).

Yayılım ve Tarihleme:

Benzer üretim tekniklerine sahip fırın kapları Anadolu'da Kalkolitik Dönem'den itibaren yoğun olarak kullanılmıştır. Çalışmamızda değerlendirilen kazı ve yüzey buluntuları Anadolu'nun bu bölgesinde İTÇ boyunca fırın kaplarının üretiminin devam ettiğini göstermektedir. Her ne kadar benzer formlara sahip fırın kapları Anadolu'nun birçok bölgesinde görülse de özellikle belli formlar ve yüzey işlemleri daha net karşılaştırmalar yapmamıza olanak sağlamaktadır. Örneğin kase olarak da değerlendirilebilecek Fk.1 fırın kabı tipi benzerlerine Alacahöyük Bakır Çağı katlarında, Demircihöyük L ve M evrelerinde ve Konya Ovası yerleşmelerinde rastlanmaktadır (Koşay, 1951: lev.CIV:1; Efe, 1988: tf.38:4; Mellaart, 1963: fig.12:1-3). Göltepe'de örneklerini İTÇ IIIa'ya tarihlediğimiz baskı bezemeli fırın kaplarının benzerlerini ise Tarsus'da paralel bir zaman diliminde, İTÇ III tabakalarında görmekteyiz (Goldman, 1956: 158, fig.276:667, 365:667).

4.5.2. Saman Katkılı Kaba Mal-E.2 (Coarse Chaff Ware)

Göltepe çanak çömleklerinde saman katkıya oldukça az rastlanmaktadır. Ancak bu mal grubunda hamura genellikle yoğun olarak iri veya orta kıyılmış saman katılmıştır. Bunun yanında taşçık veya kum katkı da görülmektedir. Hamur oldukça kaba, gevrek siyah-koyu gri (2.5 YR 2.5/1), devetüyü (5YR 6/8) veya kahverengindedir (2.5 YR 5/4 3/2) (Kat. 246, 269, 325-326). Pişme dereceleri kötü veya ortadır. Şekillendirmenin özensiz yapıldığı, kötü pişmiş örneklerden bazılarının fitil/*coiling* tekniği ile üretildikleri anlaşılmaktadır (Kat. 325-326).

Yüzeyler genellikle işlemsiz bırakılmıştır. Bu nedenle yüzeyden rahatlıkla saman katkı izleri görülebilmektedir (Kat. 246, 269, 377). Bunun yanında sıvazlı örnekler de ele geçmiştir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'nin 3a döneminde buluntuların yaklaşık % 3'ü saman katkılı kaba mala aittir (Şek.17). Bu dönemde yalnızca depolama kabı, fırın kabı ve kapak

formlarından örnekler ele geçmiştir (Tablo 3). İTÇ II-Göltepe 3b ile İTÇ IIIa Göltepe 2 döneminde bu mal grubunun oranı % 1'e düşmüştür (Şek.29). 3b döneminde depolama kabı ve fırın kabının yanında kase ve çömlek formları da artık görülmektedir (Tablo 4). Dönem 2'de ise yalnızca kase ve çömleklere ait parçalar ele geçmiştir.

4.6. F GRUBU-İTHAL MALLAR

4.6.1. Çark Yapımı Yalın Mal-F.1

Göltepe'deki yerel malların aksine bu mal grubunun tümü çark yapımıdır. Hamur çok ince mineral katkılı, oldukça pekişmiş bej/krem (7.5 YR 7/6, 10YR 8/4-2) tonlarındadır. Göltepe'de ele geçen örneklerin tamamı gövde parçalarına aittir (Kat. 386-389). Bu nedenle formlar hakkında yeterli bilgi elde edilememiştir. Pişme derecesinin iyi olduğu gözlenen parçalar oldukça ince cidarlı üretilmiştir. Bu kalınlık bazı örneklerde 2-3 mm ye kadar inmektedir (Kat. 386-387).

Örneklerin çoğunun yüzeyi genellikle astar ve açkı yapılmadan işlemsiz bırakılmıştır. Çok az örneğe ise ince kıvamlı kendinden veya boya astar uygulanmıştır. Bazı örneklerde, kabın çarkta şekillendirilme aşamasında yapılmış birbirine paralel oluk veya tarak bezeme görülmektedir (Kat. 387, 389)

Göltepe'de ele geçen 9 parçadan 2'si Dönem 3a'ya, 2'si Dönem 3b'ye, 4'ü Dönem 2'ye ait mekanlardan ele geçmiştir. 1 örnek Dönem 3b ile 2 malzemesinin karışık ele geçtiği Alan B ÇE.1'den gelmektedir. Az sayıdaki bu parçalar herhangi bir profil vermediğinden istatistiksel verilerde kullanılmamıştır.

Yayılım ve Tarihleme:

Bu mal grubu muhtemelen güney ile kurulan ilişkiler sonucunda doğal yollar üzerinde yer alan Göltepe'ye ulaşmıştır. Kuzey Suriye ve Kilikya'da görülen basit yalın malın/*plain simple ware* kuzeydeki yerleşmelerde görülen ithal örnekleri olabilir. Ancak profil verebilecek herhangi bir kap parçası ele geçmediğinden kesin yorum yapmak oldukça güçtür. Benzer çark üretimi çanak çömlekler, İTÇ II'den

itibaren Kilikya'da Tarsus, Orta Anadolu'da Kültepe, Alişar ve Acemhöyük yerleşmelerinde ele geçmiştir (Goldman, 1956: 132-133; Özgüç T., 1986: 38, fig.3:19-20; Ezer, 2014: 11; fig.8; Kontani, 1997; Kamış, 2012: 95-98, lev.115). Göltepe'de en erken örnekler, İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a dönemine ait kal. MÖ 2876-2801 C14 tarihlerine sahip Alan A ÇE 10 tabanından gelmektedir.

4.6.2. Siyah-Kahverengi Lekeli İnce Mal-F.2 (Smeared Wash Ware)

Orta-ince taşçık, kum ve mika katkılı, orta pekişmiş siyah (2.5YR 2.5/1), gri (2.5YR 4-3/1) veya kahverengi (5YR 6/6, 7.5YR 3/4) hamura sahiptir (Kat. 11, 189, 231). Bazı örneklerin hamuru oldukça gevrektir. Ele geçen çok az örnekten bu mal grubunda fırınlamanın oldukça değişken olduğu anlaşılmaktadır. İyi pişmiş örneklerin yanı sıra düşük ısıda pişmiş kırılgan örnekler de vardır.

Bu mal grubunun en karakteristik özelliği genellikle iki değişik renkte uygulanan astarlama şeklidir. Astar, siyah (2.5YR 2.5/1, 5YR 2.5/1), gri (2.5YR 4-3/1, 5YR 5-4/3) veya kahverenginin (5YR 6/6, 7.5YR 3/4) değişik tonları birbirlerine kombinlenerek uygulanmıştır. Astardaki iki renk, düzensiz bir şekilde yer yer birbirleri ile kaynaşmakta veya ayrışmaktadır (Kat. 11, 189, 231). Böylece bu mal grubundaki kapların yüzeyi kendine özgü bir şekilde lekeli bir görünüm kazanmıştır. Bu astarlama genellikle kabın dış yüzeyine yapılmıştır. Ancak her iki yüzeye uygulanmış örnekler de vardır. Açkılama kabın dış veya her iki yüzeyinde parlak veya mat olarak uygulanmıştır.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de Dönem 3b ile 2'ye ait yalnızca 2 ağız kenarı parçası profil vermektedir. Her iki örnek de çömlek formlarına aittir (Kat. 189, 231). Bunun dışında yine az sayıda gövde parçası ele geçmiştir. Bu malın Göltepe'deki temsil oranı her iki dönem için % 1'den düşüktür (Şek.29, 39). Toptepe yerleşmesi yüzeyinde ele geçen bir kase örneği de büyük olasılıkla bu mal grubuna aittir (Kat.11).

Yayılım ve Tarihleme:

Siyah-kahverengi lekeli ince mal/*smeared wash* kap parçaları Göltepe'de ve yüzey malzemesi içerisinde oldukça düşük düzeyde temsil edilmektedir. Bu nedenle detaylı bir karşılaştırma yapmaya imkan vermemektedir. Buna rağmen yüzey işlemi oldukça karakteristik olduğundan bu mal grubunun Suriye kökenli olduğu sanılmaktadır. Benzerleri Amuk I ve Tarsus İTÇ III tabakalarında görülmektedir (Braidwood R. ve Braidwood L., 1960: 446-449, fig.346,347:14-15; Goldman, 1956: 135, fig.270:530). Göltepe'deki örnekler İTÇ II ile IIIa dönemlerine aittir.

4.6.3. Suriye Gri Malı-F.3

Çark üretimi, ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş, gri hamurludur. Fırınlama oldukça iyidir. Çalışmamızda değerlendirdiğimiz Kestel'deki mezar kazısından elde edilmiş tek örnek kendinden astarlı ve açkılıdır (Kat.152). Bu örnek literatürde albastron biçimli Suriye şişesi olarak bilinmektedir. Tüm Yakındoğu'da oldukça geniş bir yayılım alanı bulmuştur.

Kilikya'da Tarsus İTÇ III tabakalarında, Orta Anadolu'da Kültepe ve Acemhöyük İTÇ III tabakalarında Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Gedikli Karahöyük İTÇ III mezarlığında Kestel benzeri alabastron tipinde ithal şişelere rastlanmaktadır (Özgüç N., 1957: 68, res.27; Özgüç T., 1986: fig.3:3; Goldman 1956: 154, fig.268:615-617; Öztan, 1989: 409, fig.39; Kühne, 1976: abb.C:2-5; Duru 2010: 62-63, lev.66.6-10, 13-15).

4.6.4. Batı Anadolu Kırmızı Astarlı Mal-F.4 (Red Coated Ware)

Hamur genellikle orta-ince taşçık, bitki ve mika katkılı, kırmızı (7.5R 6/8), kiremit (10R 6-7/8-6, 5/8), kahverengi (10R 3/6 4/6) veya siyah renktedir (Kat. 6, 7, 32, 89, 376). Pekişme derecesi genellikle orta, pişme dereceleri ise değişkendir. İyi pişmiş örneklerin yanı sıra siyah özlü pişmenin orta veya kötü olduğu gevrek hamurlu örnekler de bulunmaktadır. Bazı örnekler ise yine fırınlamadan dolayı

kırmızı-kahverengi alacalı veya dış yüzeyi kırmızı iç yüzeyi siyah renktedir (Kat.376).

Tüm örnekler kırmızı (10R 5/8), şarabi kırmızı (7.5R 6/4-6, 5R 5/8-6) veya koyu kırmızımsı kahverengi (7.5R 4/4) astarlıdır. Açkılama dereceleri farklıdır. Parlak veya mat bir açkılama görülebilmektedir.

İstatistiksel Sonuçlar:

Göltepe'de Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubuna ait örnekler, ilk defa İTÇ II'ye tarihlenen 3b döneminde ele geçmiştir. Bu dönemde tüm buluntuların yalnızca % 1'lik kısmı bu mal grubuna aittir (Şek.29). Tüm formlar kaselere aittir (Tablo 4). Dönem 2'de oransal bir artış yaşansa da tüm mal grupları içerisinde Batı Anadolu kırmızı astarlı mal yine ancak % 2'lik bir orana sahiptir (Şek.39). Bir önceki dönem gibi tüm formlar kaselere aittir (Tablo 5).

Yayılım ve Tarihleme:

Bu mal grubu gerek formları gerekse üretim tekniği yönünden Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubu/*red coated ware* ile büyük benzerlik taşımaktadır. Göltepe'de İTÇ II'den başlayarak İTÇ IIIa sonuna kadar devam etmektedir. Benzer şekilde Acemhöyük IX. tabakadan itibaren ve Tarsus'un İTÇ III-1-2 evrelerinde bu mal grubunda belirgin bir artış görülmektedir (Kamış, 2012: 161, Grafik 10, Goldman, 1956: 131, 134).

BEŞİNCİ BÖLÜM
KAPADOKYA İLK TUNÇ ÇAĞI ÇANAK ÇÖMLEĞİ FORMLARI

Kapadokya İlk Tunç Çağı çanak çömleği form olarak, 8 genel gruba ayrılarak incelenmiştir. Bunlar; kase, testi, şişe, çömlek, depolama kabı, fırın kabı, fincan ve kapak şeklindedir. Form çeşitliliği, bu genel grupların baş harfleri yanında arap numaraları kullanılarak sıralanmıştır. Örneğin kaselere ait alt form tipleri "Ka.1, Ka.2, ..." şeklinde isimlendirilmiştir. Toplam 24 tip kase, 8 tip testi, 2 tip şişe, 14 tip çömlek, 15 tip depolama kabı, 5 tip fırın kabı, 2 tip fincan ve 1 tip kapak formu belirlenmiştir.

Her bir form tipi başlığı altında 'tanım, varyasyonlar, işlevler, istatistikler, yayılım ve tarihleme'ye ilişkin bilgiler verilmiştir. Tanımlamalarda öncelikle genel ve öne çıkan özelliklerinin tanımlamaları yapılmış, daha sonra ise varyasyonları üzerinde durulmuştur. Bunun dışında eğer varsa form tipine özgü kulp, tutamak, bezeme ve diğer yüzey işlemleri hakkında bilgi verilmiştir.

Göltepe'ye ait istatistiksel verilerin hepsi dönemsel olarak hazırlanmıştır. Yüzey malzemesi ise tüm yerleşim buluntularını kapsamaktadır. Veriler genel olarak her bir form tipinin üretildiği mal grubu/grupları ile bu mal gruplarının, o form tipindeki oransal dağılımlarına ilişkindir. Bu istatistiksel çalışmada herhangi bir görsel kullanılmamış tüm bilgiler form tiplerinin kendi başlığı altında verilmiştir.

Form tiplerinin yayılımı verilirken öncelikle tez kapsamında değerlendirilen yüzey araştırması buluntu alanları daha sonra benzer formlara sahip bölge sınırları içerisinde veya bölge ile ilişkili buluntu alanlarına ait verilere değinilmiştir. Çalışmamız kapsamında değerlendirilen buluntu alanları dışında, tez malzemesi ile en fazla benzerlik taşıyan yerleşmeler, Acemhöyük, Kültepe, Alişar, Tarsus, Mersin Yumuktepe ve Kilisetepe'dir. Batı Kapadokya buluntularıyla yoğun benzerlik taşıdığı anlaşılan Konya bölgesi yerleşmeleri ise bu güne kadar sürdürülen araştırmaların niteliğinden dolayı tek bir isim altında 'Konya Bölgesi' olarak verilmiştir.[53] Hangi formların hangi yerleşmelere veya bölgelere yayıldığının daha iyi anlaşılması için, bu bilgilerin aktarıldığı Tablo 7 hazırlanmıştır.

[53] Konya Bölgesinde sürdürülen çalışmalar genellikle yüzey araştırması niteliğindedir. Bölgenin tek Tarihöncesi dönemleri içeren kazısı S. Alp başkanlığında yapılan Karahöyük yerleşmesidir. Ancak bu yerleşmenin çanak çömlek buluntularını içeren ayrıntılı bir yayın bu güne kadar yapılmamıştır.

İTÇ çanak çömlek form tipleri incelenirken dönemsel bir ayırım yapılmamıştır. Çünkü bazı formlar, kendinden sonraki dönemlerde ya hiç değişikliğe uğramadan ya da ufak değişikliklerle varlığını sürdürmüştür. Ancak her bir form başlığı altında o formun oransal verilerini de içerecek şekilde hangi dönem/dönemlerde görüldüğü, hem Göltepe'den elde edilen C14 tarihlerine, hem de benzer buluntuları içeren yerleşmelerle yapılan analojilere dayanılarak verilmiştir. Bu verilerin tümü Tablo 8'e aktarılmıştır.

5.1. KASELER

Çalışma kapsamında, Kapadokya'nın batı bölgesinde İTÇ Ib-İTÇIIIa dönemine tarihlenen kaselere ait toplam 494 ağız kenarı parçası incelenmiştir. Yapılan tipolojik tasnif sonucunda 24 tip kase formu tespit edilmiştir.[54] Bu formlardan Ka.22 dışındaki tüm tipler Göltepe'de görülmektedir. Ka.4, 6, 11, 13, 17, 19, 21, 23 ve 24 form tipleri ise yüzey malzemesi içerisinde tespit edilememiştir.

Göltepe'de İTÇ tabakalarına ait toplam 387 ağız kenarı parçası bu çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Bu sayıya SKÇ'ye tarihlenen parçalar dahil değildir. Hem form hem de mal grubu olarak en fazla çeşitliliği, aynı zamanda en yoğun kase buluntularına sahip İTÇ II'ye tarihlenen 3b dönemi sunmaktadır. Bu döneme ait incelenen kase sayısı 220 ile tüm dönemlerdeki toplam buluntuların % 61'lik kısmını oluşturmaktadır (Şek.18). İTÇ Ib'ye tarihlenen Dönem 3a ile İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'ye ait buluntular ise nicelik yönünden benzerdir. 74 ağız kenarı parçası ile 3a dönemine ait kaseler % 21; 66 ağız kenarı parçası ile Dönem 2'ye ait kaseler % 18 oranındadır (Şek.18).[55]

Değerlendirilen kaselerin işlevlerinin çok çeşitli olduğunu söyleyebiliriz. En başta yeme, içme ve pişirme gibi alışılmış işlevlere sahip kaplar bu grupta yer almaktadır. Bu işlevlerin dışında Göltepe'ye özgü olarak, cevher miktarını ölçmede

[54] Ele geçen çok az çark yapımı ithal kase parçaları analoji yapılabilecek düzeyde sağlıklı profil vermediğinden belirlenen 24 tip içerisinde yer almamaktadır. Ancak mal gruplarının değerlendirildiği 4. Bölüm'de bu örneklerin olası benzerleri hakkında bilgi verilmiştir.
[55] Bu oransal karşılaştırmalarda dönemi belli olmayan 27 kase parçası yer almamaktadır.

kullanılan kaplar da bulunmaktadır. Özellikle ebatları açısından çeşitlilik sunan Ka.5, 7, 8, 9 form tiplerinden bazı örnekler bu amaçla kullanılmıştır.[56]

5.1.1. Ka.1 Tipi

Dipten ağız kenarına doğru, dışa eğik olarak düz bir profille yükselen yayvan kaselerdir (Kat.1-4). Bu kap tipine ait dip parçası ele geçmemiştir. Ancak profil hareketinden, çoğunluğunun yuvarlak veya hafif düzleştirilmiş dipli olduğu anlaşılmaktadır. Genellikle basit dudak yapısı görülmektedir. Bunun yanında bazı örneklerde dudak, ağız kenarı altından başlayarak incelmektedir (Kat. 1, 4).

Göltepe'de bu kap tipinin ağız çapları 24 ile 33 cm arasında değişmektedir. Yüzey buluntuları da yaklaşık aynı ölçüleri yansıtmaktadır. Ağız çapının yüksekliğe oranı yaklaşık 3,5 ile 7 arasındadır. Bu oranın 6 ve üzerinde olduğu örnekler tabak olarak nitelenebilir (Kat. 1, 3). Büyük olasılıkla yemek kabı olarak kullanılmıştır.

Göltepe dışında yüzey malzemesi toplanan Bekarlar, Çuğunözü, Kültepe (Gülağaç), Tepesidelikhan ve Zohul yerleşmeleri bu form tipine ait örneklere sahiptir (Tablo 7). Form tipinin üretildiği mal grubu Göltepe ve diğer yerleşmelerle uyum içerisindedir. Örneklerin tümü kırmızı ve koyu açkılı mal gruplarından üretilmiştir. Ancak kırmızı açkılı mal grubu oransal olarak daha fazladır. Göltepe'de ele geçen az sayıdaki (toplam 3 adet) örnek Dönem 4 ve 3a'ya aittir.

Göltepe örneklerinden, Ka.1 form tipinin SKÇ ve İTÇ Ib dönemine ait bir form olduğu anlaşılmaktadır. Ancak her ne kadar tespit edilememiş ise de iki dönem arasındaki İTÇ Ia döneminde de kullanıldığı düşünülebilir. İTÇ II'de ise aşağıda ayrıntıları verilecek yeni form tiplerinin ortaya çıkması ile bu basit kase formunun kullanımdan kalktığı veya kullanımının oldukça sınırlandığı anlaşılmaktadır.

5.1.2. Ka.2 Tipi

Bir önceki formdan tek farkı cidarın dışbükey profile sahip olmasıdır(Kat. 5-11). Bu form tipine ait giren herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir. Ancak profil

[56] Bazı kaselerin içerisinde cevher kalıntılarının saptanması da bu görüşü desteklemektedir. Analiz sonuçları için bkz. Yener, 1992: 276, 278-279; 1996: 93; Adriaens ve diğerleri, 1999: 1071-1072, Yener ve Vandiver, 1993: 257-258.

hareketinden hem düz hem de yuvarlak dipli örneklerin olduğu sanılmaktadır. Dudaklar basitçe yuvarlatılmış veya inceltilmiştir.

Göltepe buluntularının ağız çapları 18 ile 28 cm arasında değişmektedir. Yüzey malzemesi ise 12-40 cm ölçülerinde daha değişken örnekler sunmaktadır. Ağız çaplarının yüksekliğe oranı 3.5 ile 6 arasındadır. Göltepe'de ele geçen 12 örnekten 3'ü Dönem 3a, 6'sı Dönem 3b, 3'ü Dönem 2'ye aittir. Erken örnekler kırmızı ve kahverengi açkılı mal ile üretilirken, Dönem 3b'den itibaren bu mal gruplarının yanı sıra klasik metalik ve Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubundan örnekler de görülmektedir (Kat. 6). Kestel'deki bir örnek ise çark yapımı Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubuna aittir (Kat. 7).

Ka.2 form tipine ait örnekler yüzey malzemesi toplanan Canavarlıtepe, Çuğunözü, Taştepe, Tepesidelikhan Höyük, Toptepe ve Zohul alanlarında ele geçmiştir (Tablo 7). Elde edilen buluntular % 30'ar oranlarda A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi açkılı, % 20 oranında A.3 koyu açkılı ve % 10 oranında C.1 kırmızı açkılı ince, D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu ve F.2 siyah-kahverengi lekeli ince mal gruplarından üretilmiştir.

Göltepe'de bu form tipi Dönem 3a-b ve 2'de ele geçmiştir. Erken örnekler ile geç örnekler arasında tipolojik olarak herhangi bir fark görülmemektedir. Ancak Göltepe Alan E Atık Çukuru'nda ele geçen Batı Anadolu kırmızı astarlı mala ait örnek ile Kestel'de ele geçen çark yapımı kaseyi bu grubun dışında değerlendirmek daha doğru olacaktır. Bu iki örnek Batı Anadolu ile İTÇ III'de yoğunlaşacak ilişkilerin aslında İTÇ II'de gelişmeye başladığın göstermesi açısından önemlidir.

5.1.3. Ka.3 Tipi

İlk iki form gibi yayvan kaselerin oluşturduğu bu tipte profil, dip hizasında belli bir genişliğe ulaştıktan sonra ani bir dönüşle düz veya hafif dışbükey olarak ağız kenarına ulaşmaktadır (Kat. 11-18). Bu keskin dönüş bazı örneklerde daha yumuşaktır (Kat. 14, 15). Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmış veya sivriltilmiştir (Kat. 16).

Ka.3 form tipinin ağız çapları Göltepe'de 20 ile 36 cm arasındadır. Yüzey malzemesi içerisinde ise örnekler 15 ile 35 cm arasında değişen ağız çaplarına

sahiptir. Ağız çapının yüksekliğe oranı hem Göltepe hem de diğer alanların buluntuları için 3.3 ile 5.8 arasındadır. Bu form Göltepe ve Kestel dışında Alayhan, Çeltek, Geyral, Tepesidelikhan Höyük ve Kiledere Höyüğü'nde ele geçmiştir (Tablo 7). Yüzey malzemesi ile kazı buluntuları paralel şekilde genellikle A.1 kırmızı A.2 kahverengi veya A.3 koyu açkılı mal grubundan üretilmiş kapları içermektedir. Ancak Göltepe'de üretimi tamamlanmamış bir tane B.2 klasik metalik mal örnek ele geçmiştir (Kat. 13). Ayrıca yüzey malzemesi toplanmış Kiledere Höyüğü'ndeki bir örnek C.3 siyah ağız kenarlı mal grubuna aittir (Kat. 18).

Yeterli sayıda örnek olmaması mal gruplarına ilişkin istatistiksel oranların yapılmasına imkan vermemektedir. Göltepe'deki 9 örnekten 1'i Dönem 4, 8'i 3b'ye tarihlenen mekanlarda ele geçmiştir. Bu bilgiler ışığında Ka.3 form tipinin batı Kapadokya bölgesinde Son Kalkolitik Dönem'den İTÇ II sonuna kadar kullanıldığı söylenebilir (Tablo 8).

5.1.4. Ka.4 Tipi

Dışa eğik yükselen hafif –S profilli yayvan kaseler bu grupta yer almaktadır (Kat. 19-20). Bu kap tipine ait herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir. Çağdaş yerleşmelerdeki örnekler genellikle yuvarlak diplidir. Bir örnekte ağız kenarı altına yerleştirilmiş dikey, ip delikli tutamak görülmektedir (Kat. 19). Göltepe'de ele geçen 3 örneğin ağız çapları 20 ile 30 cm arasındadır. Ağız çaplarının yüksekliğe oranı 2,75-3.75'dir. Yemek kabı olarak kullanılmış olmalıdır.

Yüzey Araştırması malzemesi içerisinde bu form tipine ait herhangi bir kap parçası bulunmamaktadır. Göltepe'deki örneklerin tamamı A.3 koyu açkılı mal grubundan üretilmiştir. Örneklerden biri Son Kalkolitik C14 tarihlerine sahip Alan A ÇE. 1 yapısından, 2'si yine erken buluntu veren Alan E Atık çukurunun alt seviyelerinden gelmektedir. Bu durum Ka.4 form tipinin Son Kalkolitik ve İTÇ I kullanıldığını göstermektedir. Büyük olasılıkla İTÇ I sonundan itibaren artık kullanılmamaktadır. Çevre yerleşmelerde aynı dönemlerde elde edilen benzer nitelikteki buluntular da bunu desteklemektedir. Hafif –S profilli yayvan kaselerin en erken örnekleri Beycesultan Son Kalkolitik Çağ 2'ye tarihlenen XXIX-XXXII tabakalarının yanı sıra Kaklık Mevki ve Küllüoba'nın Geçiş Dönemi tabakalarında

görülmektedir (Lloyt ve Mellaart, 1962: p.7:31-32, 8:23; Efe ve diğerleri, 1995: 380, fig.19:23; Efe ve Ay, 2000: pl.3:1, 10:3).

5.1.5. Ka.5 Tipi

Dipten ağız kenarına doğru dışa eğik bir şekilde düz yükselen profilli, basitçe yuvarlatılmış dudaklıdır(Kat. 21-31). Gövde hareketi, Ka.1 tipine benzer profilde ancak daha derindir. İç bükey dip profiline sahip bir örnek dışında tüm olarak ele geçen kapların tamamı düz diplidir (Kat. 21, 25-26). Büyük bir kısmı basitçe yuvarlatılmış dudağa sahiptir. Bunun yanında düz, sivri veya dışta kalınlaştırılmış dudaklı örnekler de mevcuttur.

Bazı örnekler ağız kenarından veya ağız kenarının hemen altından başlayarak gövdeye uzanan dikey veya yatay kulba sahiptir (Kat. 27, 29-30). Bu örneklerden bir kısmında kulbun tam karşına yerleştirilmiş yaprak/dağ kabartması bulunmaktadır (Kat. 24). Özellikle nispeten daha küçük boyutlu örneklerde ağız kenarının hemen altına yerleştirilmiş yatay, ip delikli tutamak tercih edilmiştir (Kat. 25-26). Bir örnekte daha çok Ç.23'de yer alan kap tiplerinde görülen, kulbun üst kısmının çekilerek sivriltildiği mahmuzlu/boynuz/*horned handle* kulp görülmektedir (Kat.23).

Göltepe örnekleri 8 ile 49 cm yüzey buluntuları 10 ile 40 cm arasında ağız çapına sahiptir. Ağız çapının gövdeye oranı ise tüm buluntular için 1,5 ile 3 arasındadır. Oldukça değişik üretim tarzına ve ölçülere sahip bu form, olasılıkla yeme, içme ve pişirme dışında ölçü kabı olarak da kullanılmıştır.

Göltepe'de Ka.5 form tipine ait toplam 72 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Bu sayı ile kaseler içerisinde sayıca en fazla 2. form tipini temsil etmektedir. En yoğun 3b Dönemi'nde ele geçmesine rağmen Dönem 4, 3a ve 2'de de görülmektedir.

4. döneme ait 2 kap parçası, kendi içerisinde benzer niteliklere sahip 3a-b ve 2. tabaka buluntularından farklılık göstermektedir. Her iki örnek de koyu yüzlü mal ile üretilmiştir. Ancak hem yüzey işlemi hem de yüzey rengi bakımından daha koyu yüzlü mal grubunun geç örneklerinden farklılık göstermektedir. Bu örneklerde genellikle iç açkısız ancak düzgün bir şekilde sıvazlanmış, dış ise parlak veya yarı parlak şekilde açkılanmıştır (Kat. 22). Yüzeyin pürüzsüz bir görünüme sahip olduğu bu nitelik ile siyaha çalan daha koyu renk, erken formları geç örneklerden ayıran bir

özelliktir. Form açısından ise erken ile geç örnekler arasında önemli bir fark görülmemektedir.

3a döneminde ele geçen 11 parçadan 4'ü A.1 kırmızı, 5'i A.2 kahverengi 2'si A.3 koyu açkılı mal ile üretilmiştir. Ka.5 form tipi ve üretim tarzına ilişkin 3a-b ve 2 dönemleri arasında bir ayırım yapmak zordur. Genel olarak aynı üretim tarzının aynı formlarla devam ettiği görülmektedir. Oransal olarak 3b döneminde diğer dönemlere göre oldukça fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu döneme ait 41 parçada hemen hemen tüm mal gruplarından örnekler görülmektedir. Ancak üretimde ağırlıklı olarak A.1 kırmızı, A.2 kahverengi, A.3 koyu ve C.1 kırmızı açkılı ince mal grupları tercih edilmiştir.

Göltepe'nin İTÇ IIIa'ya tarihlenen 2. döneminde toplam 9 parça ele geçmiştir. Bunlardan birer örnek A.2 kahverengi, A.3 koyu, C.2 koyu açkılı ince ile B.2 klasik metalik ve F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı, 2 örnek ise kırmızı açkılı mal grubu ile üretilmiştir. Kalan 2 parçanın oldukça aşınmış yüzeyleri üretildikleri mal gruplarının tespitine imkan vermemiştir.

Yüzey malzemesi toplanmış Bekarlar, Bozyer, Canavarlıtepe, Çuğunözü, Gümüktepe, Kızıl Höyük, Kiledere, Taştepe, Tepesidelikhan H., Toptepe, ve Yoncalı'da bu form tipine giren kap parçaları ele geçmiştir (Tablo 7). Üretildikleri mal gruplarına ilişkin oranlar Göltepe ile benzerdir.

Ka.5 form tipinin basit bir kase tipi olarak tarih öncesi dönemde uzun bir süre kullanıldığı anlaşılmaktadır. Çağdaş hemen hemen tüm yerleşmeler de bu form tipinde sayısız örnekler sunmaktadır. Tez kapsamında değerlendirilen yüzey malzemesinin büyük çoğunluğu, üretildikleri mal grupları göz önünde alınarak Göltepe'nin 3a-b ve 2 dönemleri ile çağdaş, İTÇ Ib-İTÇ III'e tarihlendirilmektedir. Mal gruplarının benzerliği yanında Göltepe Dönem 3a-b ile benzer, ağız kenarı altından başlayarak gövdenin üst kısmına veya ortasına uzanan dikey veya ağız kenarı altında yer alan yatay kulplu örnekler Gümüktepe, Kiledere ve Toptepe yerleşmelerinde ele geçmiştir (Kat. 29-31). Bozyer ve Toptepe'nin açkı bezemelerine sahip örnekleri ise daha çok Orta Anadolu Bakır Çağı/İTÇ II örnekleri ile çağdaştır (Kat. 28) (Osten, 1937: fig.161.5,7).

5.1.6. Ka.6 Tipi

Göltepe'de iki örnekle temsil edilen bu form dipten ağız kenarına doğru hafif dışa eğik yükselen, bardak olarak da nitelenebilecek kaplardan oluşmaktadır (Kat. 32-33). Profil iki örnekten birinde dışbükey diğerinde içbükey harekete sahiptir. İki örnek de kulpludur. Ancak bir örnekte ağız kenarı, kulp hizasında dışa eğik şekilde yukarıya doğru çekilerek yükseltilmiştir (Kat. 33). Bu örneğin tek dikey kulbu dudak hizasından başlayarak dibin gövdeyle birleştiği alana bağlanmaktadır. Yuvarlak dip çok hafif düzleştirilmiştir. Ağız çapı 7,1 cm yüksekliği ise 5,7 cm'dir.

Diğer örnek ise Orta Anadolu'da İTÇ III için tipik olan depas formundadır (Kat. 32). Kulp ağız kenarı altından yükselerek gövdenin alt kısmına bağlanmaktadır. Dip kısmı ele geçmemesine rağmen profil hareketinden yuvarlak olduğu anlaşılmaktadır. Ağız çapı 12.5 cm yükseklik ise muhtemelen 10 cm'dir. Her iki örnek de içki kabı olarak kullanılmış olmalıdır.

Ka.6 form tipinin depas türü kabı F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı/*red coated* diğer örneği ise A.3 koyu açkılı mal grubu ile üretilmiştir. Her iki örnek de Göltepe'de İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2 mekanlarında açığa çıkarılmıştır. Yakın bölgelerdeki buluntular Göltepe'nin tarihlerini doğrulamaktadır. Depas türü içki kabının bu formuna benzer en yakın örnekleri, Tarsus'un İTÇ III'e tarihlenen tabakaları ile Kültepe'nin 12 ve 11b tabakalarında bulunmaktadır (Goldman, fig.266:489, 494; Özgüç, 1986: fig.3.18).

Yüzey malzemesi içerisinde bu forma ait herhangi bir parça elde edilememiştir.

5.1.7. Ka.7 Tipi

Dışa eğik, dışbükey yükselen gövde profili bu kap için belirleyici özelliktir (Kat. 34-42). Genellikle düz dipli ancak ender olarak yuvarlak veya hafif içbükey dip profili de görülmektedir. Dipten gövdeye geçiş keskindir. Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmıştır. Ancak dudağı üstten düzeltilmiş örnekler de görülür (Kat. 35-36, 39). Bu form tipin için ağız kenarı altından başlayarak gövde ortasına veya alt kısmına uzanan tek veya karşılıklı yerleştirilmiş dikey şerit kulplar karakteristiktir

(Kat.34-40). Ancak bazı kulplar oval veya içbükey kesitlidir. Yüzey araştırması malzemesinden elde edilen yalnızca bir örnekte ise mahmuzlu/boynuz kulp görülmektedir (Kat. 41).

Göltepe'deki kapların ağız çapları, 57 cmlik bir örnek dışında, 13 ile 33 cm arasında değişmektedir(Kat. 38). Toptepe ve Kızıl Höyük'ten elde edilen iki yüzey parçasının ağız çapları ise 18 ve 32 cm ölçülerindedir. Ağız çapı yükseklik oranı 1,5 ile 2.5 arasındadır. Özellikle Göltepe'de çok çeşitli ölçülerde değişik kap örneklerinin olması bu kapların içki dışında ölçek kabı olarak da kullanılmış olabileceğini göstermektedir.

Göltepe'de ele geçen 32 örneğin tamamı, Dönem 2'ye ait şüpheli bir örnek dışında, 3a ve 3b dönemlerine aittir. Bu örneklerden 13'ü 3a, 14'ü 3b mekanlarında, 4'ü ise yüzey veya test sondajlarında ortaya çıkarılmıştır. Göltepe 3a ve 3b dönemlerine ait tüm örnekler hem mal grubu hem de form olarak oldukça benzerdir. Her iki dönemde de A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilen örnekler buluntuların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Diğer örnekler A.1 kırmızı, A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı, B.1 yalın metalik, ve C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir. İki yüzey malzemesi ise kırmızı ve kahverengi açkılı mala aittir(Kat. 41-42).

Ka.7 form tipi Göltepe'de İTÇ Ib ile ortaya çıkmakta ve İTÇ II sonuna kadar devam etmektedir. İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de ise yalnızca bir örnek ele geçmiştir. Bu durum Ka.7 form tipinin İTÇ III'te kullanımdan kalkığını gösteriyor olabilir. Göltepe ile paralel olarak bu formun, İTÇ I ve II de Kilikya'da oldukça yaygın bir şekilde kullanıldığı ele geçen buluntulardan anlaşılmaktadır. Kilikya'da Tarsus İTÇ I ve II tabakalarında, Mersin Yumuktepe Tr X'un xb-xc evrelerinde bu form tipi görülmektedir (Goldman, 1956: fig.345:A, C, BH, 101, 261:351-352, 354; French, 1969: fig.25:f; Garstang, 1953: 126:5,6). N. Özgüç'ün İTÇ II sonu-III başlarına tarihlediği Acemhöyük'ün X tabakasında da benzer formlar ele geçmiştir (Kamış, 2012: 202, lev.25:128, 37:170,171).

5.1.8. Ka.8 Tipi

Büyük çoğunluğu yarım küre formuna sahip kaselerden oluşur. Ancak genel olarak yuvarlak veya düz dipli, hafif dışbükey profilli basit kaseler bu grup içerisinde

yer almaktadır (Kat. 43-67). Çok az örnek içbükey dip profiline sahiptir (Kat. 50-51). Büyük çoğunluğunun dudağı basitçe yuvarlatılarak tamamlanmıştır. Bunun dışında inceltilmiş veya düzleştirilmiş dudağa sahip örnekler de görülmektedir.

Ka.8 kaselerinin büyük çoğunluğu kulp veya tutamağa sahiptir. İTÇ Ib'den itibaren görülmeye başlayan kulpların, büyük çoğunluğu dudaktan yükselerek gövdeye uzanan ilmik kulp şeklindedir (Kat. 43-44, 56, 58, 65). Ancak dudaktan başlayarak, yükselmeden, gövdeye uzanan şerit kulplar da görülmektedir (Kat. 50, 60). Kulplar dışında bazı örnekler ağız kenarının hemen altına uygulanmış yatay, ip delikli tutamağa sahiptir (Kat. 49, 51-52).

Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 8 cm ile 46 cm arasında değişmektedir. Ancak kulplu ve tutamaklı örneklerin daha küçük boyutları hemen dikkati çekmektedir. Bu kapların ağız çapı 8 cm ile 19 cm arasındadır. Yüzey malzemesi içerisindeki örnekler de Göltepe ile paralel şekilde 9 ile 29 cm arasındadır. Kulplu örneklerin ağız çapı ise 11-19 cm ölçülerindedir. Bu denli değişken ölçüler büyük olasılıkla kapların işlevleri ile ilgilidir. Ka.7 form tipi gibi bu form tipi de öncelikli olarak yeme-içme fonksiyonlarına sahiptir. Ancak aşağıda açıklanacağı üzere özellikle A- türü açkılı mallar ile üretilen kaselerin ölçü kabı olarak da kullanılmış olması yüksek bir ihtimaldir. Göltepe ve yüzey malzemesi için bu form tipinin ağız çapı yükseklik oranı çoğu örnekte 2 olmasına karşın genel olarak 1,8 ile 2.5 arasında değişiklik göstermektedir.

Göltepe'de Ka.8 tipi kaselerden, Dönem 4'te 6; 3a'da 26; 3b'de 50; 2'de 17 örnek ele geçmiştir. Konteksti belli olmayan 4 parça ile birlikte toplamda 104 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Bu sayı ile dönemsel bir ayırım yapılmaz ise de Göltepe'de en yoğun kullanılan kase formudur. 4. tabaka örneklerinin tamamı A.3 koyu açkılı mal grubu ile üretilmiştir. Herhangi bir kulp veya tutamak görülmemektedir.

3a mekanlarında ele geçen 26 parçanın da büyük kısmını açkılı mallar oluşturmaktadır. Ancak İTÇ II-Göltepe 3b'de bu formunun üretiminde, B.1 yalın veya B.2 klasik metalik ve C.1-2 ince açkılı mal grupları gibi daha ince mallar tercih edilmiştir. Kase üretiminde pek de tercih edilmeyen B.1 yalın ve B.2 klasik metalik mal, 3b döneminde bu form içinde % 22 oranında temsil edilmektedir (Kat. 49, 53-55). Bunun yanında artan üretim çeşitliliğine paralel olarak her iki dönemde de

hemen hemen tüm mal gruplarından örneklere rastlanılmaktadır. 3a-b dönemlerine ait ünik iki örnek üretildiği mal bakımından önem taşımaktadır. Siyah ağız kenarlı mal grubundan ender olarak ele geçen örneklerden biri İTÇ Ib'ye tarihlenen (kal. C14 MÖ 2876-2801). Alan A ÇE 10 Taban'dan, diğeri İTÇ II'ye tarihlenen Alan E ÇE. 1'in geç dönem dolgusunda ele geçmiştir (Kat. 45, 52). Bu mala ait bir başa örnek yüzey malzemesi toplanmış Toptepe'den gelmektedir (Kat. 66).

Göltepe'nin Dönem 2 malzemesi Alan A Yapı 1-2, C-D Yapı 1-2 ve Atık Çukuru'nun üst seviyelerinden gelmektedir. Elde edilen parçalardan üretimin benzer şekilde devam ettiği anlaşılmaktadır. Ancak 3a tabakasından itibaren ilmik kulpların abartılı olarak yükseldiği görülmektedir (Kat. 56). Dönem 2'nin, Ka.8 formları bir önceki dönem gibi çoğunlukla açkılı ve ince mal grupları ile üretilmiştir.

Ka.8 form tipinin, arkeolojik kazısı yapılmış çağdaş yerleşmelerdeki benzer buluntular göz önüne alındığında İTÇ'de oldukça popüler olduğu ve yoğun bir şekilde üretildiği anlaşılmaktadır. Çalışma kapsamında değerlendirilen yüzey araştırması malzemesi içerisindeki Ka.8 form tipinin diğer formlara oranı da Göltepe ve diğer yerleşmelere benzer şekilde fazladır. Toplam 23 parça Alayhan, Bozyer, Büyüktepe, Çeşme, Geyral, Kayamahmut, Kiledere, Taştepe, Tepesidelikhan ve Toptepe alanlarından toplanmıştır (Tablo 7). Üretildikleri mal grupları oransal olarak Göltepe ile benzer olmasına rağmen bu mal gruplarının niteliklerinde bazı bölgesel farklılıklar görülmektedir. Yüzey malzemesinde, Ka.8'in üretiminde daha çok ince mal grupları tercih edilmiştir. İnce mal üretimi kaseler içerisinde kuzey etkili Bakırçağ/İTÇ II açkı bezemelileri de görülmektedir (Kat. 64, 67) (Osten, 1937: fig.161.5,7). Kestel'de ele geçen B.2 klasik metalik mal ile üretilmiş Ka.8 form tipine ait bir örneğin ise Göltepe 3b tabakası ile çağdaş olması gerekmektedir (Kat. 59).

Bu form Göltepe'de Son Kalkolitik-Dönem 4'ten başlayarak, bazı form değişiklikleriyle, Period 2 içlerine kadar varlığını sürdürmüştür. Anadolu genelinde birçok çağdaş yerleşmede kulplu veya kulpsuz benzer tip kase formları görülmektedir. Tarsus İTÇ I-III, Acemhöyük XII-X, Alişar Kalkolitik/*İTÇ I*,ve Bakır Çağı/*İTÇ II* tabakalarında, Beycesultan XIX. tabakasında, Demircihöyük D-G ve Küllüoba 2. evrelerinde Poliochni'nin Mavi, ve Kuruçay'ın 2 ve 1. tabakalarında benzer kaseler ele geçmiştir (Goldman, 1956: fig.346:138; Kamış, 2012: 208,

lev.33:157-158; Osten, 1937: fig.161:5, 7; Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14:3, 9; Seeher, 1987: tf.30:1-2, 51:8; Efe ve Ay, 2000: pl,15:9,12).

5.1.9. Ka.9 Tipi

Dışbükey profil, kabın en geniş halini aldığı gövdenin orta veya üst kısmından itibaren ağız kenarına doğru dik veya hafif içe eğik yükselmektedir (Kat. 68-77, 337-338). Dudaklar basitçe yuvarlatılmış, dipler ise yuvarlak veya düz profillidir. Genellikle yalın formlar görülmesine rağmen bazı kaplarda ağız kenarından veya ağız kenarının hemen altından başlayarak gövdeye uzanan dikey ilmek veya şerit kulplar bulunmaktadır (Kat. 68, 71-72). Bir örnekte ağız kenarı altına yerleştirilmiş at nalı şeklinde, diğer bir örnekte gelişigüzel şekillendirilmiş tutamak vardır (Kat. 69-70).

Emzikli kapların üretiminde de genellikle bu form tipi tercih edilmiştir. Bu tip kapların akıtacağı genellikle gövdenin üst kısmı ile ağız kenarı altındaki bölgeye yerleştirilmiştir (Kat. 73). Bu form tipine giren biberon olarak nitelenebilecek diğer iki emzikli kap ise ‘5.9. minyatür kaplar’ başlığı altında incelenecektir (Kat. 337-338).

Göltepe’de Ka.9 form tipi 7 cm ile 39 cm arasında ağız çapına sahiptir. Kestel'deki bir örnek 9 cm, yüzey araştırmasında ele geçen örnekler ise 9-26cm ölçülerindedir. Tüm örnekler için ağız çapın yüksekliğe oranı ise 1 ile 2 arasındadır. İşlevleri bir önceki kase formu ile aynıdır. Ancak özellikle daha büyük ölçülerdeki örnekler pişirme kabı olarak da kullanılmıştır.

Ka.9 form tipi, Göltepe’de 35 ağız kenarı parçası ile temsil edilmektedir. Bu örneklerden 3 tanesi Dönem 4’e kontekstlerde ele geçmiştir. Üretildikleri mal grupları A.1 kırmızı, A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı maldır. Kalan örneklerden 7’si Dönem 3a, 12’si Dönem 3b, 9’u Dönem 2’ye ait mekanlarda, 4’ü tabakası belli olmayan kontekstlerde ele geçmiştir. Tüm tabaka buluntularında hem üretim tekniği hem de form olarak bir değişiklik yoktur. Yalnızca 3b döneminden itibaren B.2 klasik metalik mal örnekler ortaya çıkmaktadır. Bu form tipinin üretiminde en çok -yaklaşık yarısı- koyu açkılı mal grubu tercih edilmiştir. Bunun dışında oransal olarak

sırasıyla B.2 klasik metalik, C.1 kırmızı açkılı ince, A.2 kahverengi ve A.4 devetüyü açkılı ve D.2 mika katkılı mal grupları ile üretimi yapılmıştır.

Yüzey malzemesi içerisinde 6 ağız parçası ile temsil edilen Ka.9 form tipine ait buluntular Bozyer, Çeltek, Çeşme, Kiledere, Sırçantepe ve Toptepe'den ele geçmiştir (Tablo 7). Bunlar A.1 kırmızı, A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı mal grubuna aittir.

Ka.9 tipi kaseler hemen hemen her dönemde Anadolu yerleşmelerinde yoğun olarak kullanılmıştır. Bu nedenle arkeolojik araştırması yapılan diğer yerleşmelerle karşılaştırmayı ele geçen kulplu, emzikli veya B.2 klasik metalik mal gibi karakteristik özellikleri üzerinden yapmak daha doğru olacaktır. Bunlardan biri olan Göltepe 3b'ye ait B.2 klasik metalik mal ilmik kulplu kasenin çok yakın benzeri Acemhöyük X. tabakaya ait bir çocuk mezarında ele geçmiştir (Kat. 71) (Özgüç, N., 1993: 517-520, fig.1:c). Bunun dışında Ka.9 tipine özgü akıtacaklı örneğin benzerleri Alişar I'de, Tarsus İTÇ II'de ele geçmiştir (Kat. 73) (Osten, 1937: fig.181:7; Goldman, 1956: fig.347:BD). Ayrıca 3b'de ele geçen, emziğe 90 derecelik açı ile yerleştirilmiş kulba sahip emzikli minyatür kapların benzerleri Demircihöyük L-M evrelerinde görülmektedir (Kat. 337-338) (Efe, 1988: tf.29:2).

5.1.10. Ka.10 Tipi

Düz veya hafif dışbükey profile sahip derin kaseler bu grubu oluşturmaktadır. Herhangi bir dip parçası ele geçmediğinden dip profili hakkında bilgi yoktur. Ancak dik gövde profili muhtemelen keskin bir açıyla düz bir dibe bağlanmış olmalıdır (Kat. 78-81). Ele geçen örneklerin yarısı ağız kenarı altından başlayarak gövde ortasına uzanan dikey kulba veya ağız kenarı altına uygulanmış tutamağa sahiptir. Göltepe ve yüzey buluntularının ağız çapı 15 ile 37 cm arasındadır. Tahmini ağız çapı yükseklik oranı 1-1,5'dir.

Ka.10 form tipi tüm kase formları içerisinde oldukça az bir orana sahiptir. Göltepe'de A.2 kahverengi açkılı ve D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal olmak üzere iki ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Yüzey malzemesinde ise Çeşme, Taştepe, Toptepe ve Yoncalı alanlarından toplam 6 ağız kenarı parçası bulunmaktadır (Tablo 7). Bunların mal grupları ise A.2 kahverengi, A.3 koyu açkılı ve C.1 kırmızı açkılı

ince mal şeklindedir. Taşçık katkılı kırmızı/turuncu ve ince mal grubundaki birer örnek hariç pişirme işlevine sahip kaselerdir.

Bu form tipi Göltepe'de İTÇ Ib ve II'ye tarihlenen mekanlarda ele geçmiştir. Anadolu'da Kalkolitik Dönem'den itibaren görülen bir kap tipidir. Pişirme işlevine uygun formu, uzun dönemler boyunca tercih edilmesini sağlamıştır. Benzer örnekler Konya bölgesinde, Göltepe ile paralel olarak İTÇ I-II'de görülmektedir (Mellaart, 1963: 216-217, fig.9:37-38).

5.1.11. Ka.11 Tipi

Bu grubu oluşturan kaselerin profilleri dipten yukarıya doğru genişleyerek omuz bölgesinde içe dönmektedir. Ağız kenarı dışta kalınlaştırılmış veya dışa çekik dudakla sonlandırılmıştır (Kat. 82-84). Düz veya hafif içbükey diplidir. Bir kısmında dudaktan veya ağız kenarı altından yükselerek gövdeye uzanan dikey kulp veya gövde üzerine yerleştirilen tutamak görülmektedir (Kat. 83). Örneklerin ağız çapları 9 ile 16,5 cm arasındadır. Ağız çapının yüksekliğe oranı 1-1,5'dir

Yüzey araştırması malzemesi içerisinde bu form tipine girebilecek herhangi bir örnek ele geçmemiştir. Göltepe'de Dönem 3b mekanlarında 8, Dönem 2 mekanlarında 2 örnek ele geçmiştir. Dönem 3b örneklerinin tamamı C.1 kırmızı veya C.2 koyu ince açkılı mal ile üretilmiştir. Profil olarak daha basit dudak yapısına sahip Dönem 2 örnekleri ise A.3 koyu açkılı mala aittir. (Kat. 84). Acemhöyük'de, Tip 12, 13 ve 15 grupları altında değerlendirilen bazı örnekler Göltepe Ka.11 tipi ile benzerlik taşımaktadır (Kamış, 2012: 70-72, lev.40:180).

5.1.12. Ka.12 Tipi

Bu form tipi, dudaktan dik yükselerek gövdenin üst kısmında birleşen ilmik veya içbükey kesitli kulpları ile karakterize olmaktadır. Profil gövdenin orta kısmında en geniş halini alarak, ağız kenarına doğru dik veya hafif içe eğik yükselmektedir (Kat. 85-86). Düz dipten gövdeye geçiş oldukça yumuşaktır.

Göltepe'deki 4 ağız kenarı parçasından 2'si Dönem 3a'ya ait Alan A ÇE. 5, diğer 2'si Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE.2 ve Alan E Yol'da ele geçmiştir. 3a örnekleri

A.4 devetüyü açkılı, 3b örnekleri ise C.1 kırmızı açkılı ince ve B.2 klasik metalik mal ile üretilmiştir. Yüzey araştırmasında ele geçen A.1 kırmızı açkılı mal grubuna ait 1 örnek Sıtmatepe'den gelmektedir (Tablo 7). Ka.12'nin ağız çapı 9 ile 25 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı 1,2 ile 1,8 arasında değişmektedir.

Göltepe'de İTÇ Ib ile İTÇ II'ye tarihlenen 3a ve 3b dönemlerinde ele geçen Ka.12 benzeri kaselere Acemhöyük İTÇ II ve III'e tarihlenen XI ve VIII. tabakalarında, Küllüoba'nın Geçiş ve İTÇ'ye tarihlenen evrelerinde rastlanmaktadır (Efe ve Ay 2000: pl. 1:6, 3:7, 6:6, 16:17).

5.1.13. Ka.13 Tipi

Gövdenin ortasına doğru en geniş şeklini alan profil, ağız kenarına doğru tekrar daralmaktadır. Gövdenin bu oval hareketi bazı örneklerde oldukça keskindir (Kat. 87-88). Dudaklar basitçe yuvarlatılmıştır. Herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir. Bir örnekte ağız kenarı altından başlayarak gövde ortasına uzanan dikey kulp görülmektedir (Kat. 87).

Göltepe'de 3b dönemine ait kulplu bir örnek dışında 2 örnek Dönem 2'ye ait mekanlarda ortaya çıkarılmıştır. Örnekler A.2 kahverengi ve C.1 kırmızı açkılı ince mal grubuna aittir. Ağız çapları 16 ile 22 cm ağız çapının yüksekliğe oranı cm, ağız çapının gövdeye oranı 2,25 ile 2,7 arasındadır.

Yüzey araştırması malzemesi içerisinde herhangi bir örnek tespit edilememiştir.

5.1.14. Ka.14 Tipi

Dipten ağız kenarına, çoğunlukla düz veya ender olarak çok hafif dışbükey olarak, yükselen profile sahiptir. Genellikle yayvan olan bu formun ayırıcı özelliği dudağının içte kalınlaştırılmasıdır (Kat. 89-93). Herhangi bir dip parçası bulunamadığından dip profili hakkında bilgi elde edilememiştir. Ancak hem mal grubu hem de genel form benzerliği nedeniyle Ka. 16 tipi gibi düz veya hafif içbükey dip profiline sahip olduğu düşünülmektedir. Bazı örneklerde dudaktan gövdeye uzanan dikey şerit kulplar görülmektedir (Kat. 90-91).

Ka.14 form tipinin ağız çapları 20 ile 42 cm arasında değişmektedir. Ağız çapının yüksekliğe oranı ise oldukça değişkendir. Bu oranın 4 olduğu yayvan kaselerin yanı sıra oranı 2 olan normal kaseler de bu grupta bulunmaktadır.

Göltepe'de toplam 13 ağız kenarı parçası Ka.14 form tipindedir. Bu örneklerin 11 tanesi İTÇ II-3b'ye ait mekanlardan gelmektedir. 3b örneklerinin üretiminde iki A.3 koyu açkılı örnek dışında çoğunlukla kırmızı mal grupları tercih edilmiştir (Kat. 89-93). Bunlardan 4'ü C.1 kırmızı açkılı ince, 3'ü F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı, 2'si A.1 kırmızı açkılı mala aittir. Dönem 2'ye ait 2 örnek Alan C-D Y. 2 ve Alan E Atık Çukuru'nun üst seviyelerinde ele geçmiştir. Her iki örnek de F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubu ile üretilmiştir. Dönem 3b ve 2 formlarının üretimi arasında herhangi bir fark yoktur. Yemek kabı olarak kullanıldıkları düşünülen bu tipin oldukça özenli üretimi olduğu ilk bakışta dikkati çekmektedir.

Göltepe dışında bu form tipinde 1 kase parçası Kestel'de, 2 örnek de Yalman ve Kapıtaşı alanlarında ele geçmiştir (Kat. 92-93) (Tablo 7). Bu örneklerin 2'si A.1 kırmızı, 1'i A.2 kahverengi açkılı mala aittir. Kapıtaşı'ndaki örnek dışında diğerleri Göltepe gibi ince üretim değildir.

Ka.14 tipi kaseler, form olarak Batı Anadolu'da tespit edilen dudağı içte kalınlaştırılmış kase örnekleri ile büyük benzerlik taşımaktadır. Ancak Batı Anadolu'da oldukça erken bir tarihte, SKÇ'de görülmeye başlamaktadır. Kumtepe Ib, Küllüoba 6, Akhisar-Manisa SKÇ yerleşmeleri ve Troya I, erken örnekleri barındıran yerleşmeler arasındadır (Korfmann ve diğerleri, 1995: abb.29:2, 30:5, 32:1, 37:3; Efe ve Ay, 2000: pl 1:10; French, 1961:102, fig.5:32-38; Blegen, 1950: fig.264:12). Konya Ovası'ndaki benzer buluntular ise bölgede yüzey araştırması yapan Mellaart tarafından daha geç bir döneme, İTÇ II'ye, tarihlenmiştir. Mellaart bunun nedeni olarak, bu kase tipinin Tarsus etkisiyle batıya göre daha geç bir dönemde ortaya çıktığını belirtmektedir (1963: 214, fig.13-15). Göltepe 3b buluntuları, Mellaart'ın bu yorumunu doğrular niteliktedir. Ka.14 tipi kaseler Göltepe'de ilk olarak İTÇ II'ye tarihlenen 3b mekanlarında ele geçmiştir. Ayrıca İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de devam etmektedir. Bunun dışında örneklerin bazıları Mellaart'ın yorumunu doğrulayacak şekilde yerel olmayan F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mal grubu ile üretilmiştir.

5.1.15. Ka.15 Tipi

Profil dipten omza doğru düz veya hafif dışbükey bir şekilde dışa eğik yükselmektedir. Formun ayırıcı özelliği dudağın içe çekik olmasıdır (Kat. 94-97). Göltepe'de ele geçen bir dip parçasından, bu tipin düz dip profiline sahip olduğu anlaşılmaktadır (Kat. 94). Bir örnekte ağız kenarından başlayarak gövdenin üst kısmına birleşen şerit kulp bulunmaktadır (Kat. 95).

Göltepe'deki iki örnek Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE.7 dolgusu ile Alan C-D ÇE. 1'in dış kısmında ele geçmiştir. A.2 Kahverengi ve C.2 kırmızı açkılı ince mal grubu ile üretilmiştir. Kestel'de ele geçen bir örnek ise kırmızı-koyu açkılı mal grubuna aittir (Kat. 96). Yüzey malzemesi içerisinde bu form tipine giren iki örnek Büyüktepe Höyük'te ele geçmiştir (Tablo 7). Bu kaselerin mal grupları A.4 devetüyü ve A.2 kahverengi açkılıdır (Kat. 97). Tüm örnekler için ağız çapları 23 ile 28 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı ise 2 ile 3 arasındadır.

Göltepe'de ele geçen örnekler İTÇ II'ye ait mekanlardan gelmektedir. Kestel'deki örneğin hamur ve yüzey niteliği ise daha erken -SKÇ veya İTÇ I- olabilecek niteliktedir. Ancak yüzey malzemesi Göltepe ile aynı döneme, İTÇ II'ye ait olmalıdır. Benzer form tipine ait örnekler, Beycesultan İTÇ I'e tarihlenen XIX. tabakada, Tarsus İTÇ II tabakalarında Acemhöyük İTÇ II-III katları olan XII-VII'de ve Alişar Bakırçağı/İTÇ II tabakalarında karşımıza çıkmaktadır (Kat.94) (Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14:20-23; Goldman, 1956: fig.347:AC; Kamış, 2012: 235, lev. 57:249, 62:272-273, 67:292; Osten, 1937: fig.175:53-56). Ayrıca Konya Bölgesi yüzey araştırmalarında da aynı form tipinden örnekler toplanmıştır (Mellaart, 1963: fig.9:12)

5.1.16. Ka.16 Tipi

Göltepe ve Batı Kapadokya Bölgesi için en karakteristik kase tipidir. Gövde profili dipten başlayarak düz veya hafif dışbükey biçimde, dışa eğik yükselmektedir (Kat.98-106). Bu kap tipini karakterize eden en önemli özellik ağız kenarının yapısıdır. Dipten omza kadar standart bir şekilde yükselen cidar, omuzdan itibaren kalınlaşmaktadır. Bu kalınlık dudağa doğru tekrar incelmektedir. Dudağın bu formu,

içe dönmeye meyilli bir profil sağlamıştır. Ele geçen dipler içbükey profillidir (Kat. 98). Bazı örnekler dışta ağız kenarı üzerine yerleştirilmiş kabartma memeciğe sahiptir. Derin örneklerin ise bir çoğunda dudaktan başlayarak gövde ortasına uzanan karşılıklı yerleştirilmiş çift dikey kulp görülür (Kat. 98, 100-101). Kulplar genellikle cepheden bakıldığında, dudaktan gövdeye sağa yatık bir şekilde inmektedir.

Tüm buluntular için ağız çapı 18 ile 38 cm arasındadır. Ağız çapının gövdeye oranı yaklaşık 3-5 olan yayvan, 2-3 olan normal ve 1.5-2 olan derin kaselere de bu grup içerisinde rastlanmaktadır.

Göltepe'de 3a'ya tarihlenen, Alan B TY.2 Enstalasyon 3'te ele geçen 1 örnek sayılmaz ise 67 örneğin tümü Dönem 3b ve 2'ye aittir. Bunlardan 51'i Dönem 3b, 9'u Dönem 2 ve 6'sı dönemi belirsiz kontekstlerde ele geçmiştir. Bu rakamlarla Ka.16 kase tipi dönemsel bir ayırım yapılmaksızın Göltepe'de Ka.8 ve K.5 tiplerinden sonra oransal olarak en büyük 2. grubu oluşturmaktadır. İTÇ II-3b döneminde ise en yoğun kullanılan kase tipidir (Şek.30). Dönem 3b ile 2 arasında herhangi bir tipolojik fark görülmemektedir. İlk çıkışından itibaren standart bir üretime sahiptir. 3b'nin hemen hemen tüm mekanlarında ele geçmiştir. Bu formun üretiminde genellikle A.1 kırmızı veya C.1 kırmızı açkılı ince mal grupları tercih edilmiştir. Her iki mal grubu ile üretilen kapların oranı % 84'tür. Ancak fırınlama sırasında oluşan renk farklarından dolayı az sayıda, koyu ve kahverengini alan ve bizim burada koyu veya kahverengi açkılı olarak ayırdığımız örnekler de vardır (Kat. 99, 100). Dönem 2'ye ait örnekler ise A.3 koyu ve A.1 kırmızı açkılı birer örnek dışında tümü kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir.

Ka.8 form tipinin oldukça geniş bir alana yayıldığı yüzey malzemesi içerisinde yoğun bir şekilde temsil edilmesinden anlaşılmaktadır (Tablo 7). Bekarlar, Büyük Deller, Büyüktepe, Çeşme, Karahöyük, Kayamahmut, Kiledere, Niğde Höyük, Taştepe, Yalman, Zohul yerleşmelerinde toplam 22 ağız kenarı parçası bu form tipindedir. Yüzey buluntuları da tıpkı Göltepe gibi bu formun standart bir şekilde üretildiğini göstermektedir. Buluntular az sayıdaki A.2 kahverengi açkılı mal dışında A.1 kırmızı veya C.1 kırmızı açkılı ince mal grubuna aittir. Yüzey malzemesi içerisindeki Taştepe örneklerinden ikisi Orta Anadolu yerleşmelerinde görülen açkı bezemeli iç yüzeye sahiptir (Kat. 106).

Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen bir örnek dışında buluntuların hepsi İTÇ II ve IIIa'ya aittir. Ancak en yoğun İTÇ II'de kullanıldığı yapılan oransal analizlerde açıkça görülmektedir (Şek. 31). Yüzey malzemeleri Ka.16 kase tipinin bu bölge çok tutulduğunu ve böylece oldukça geniş bir alana yayıldığını göstermektedir (Tablo 7). Bu dönem için moda halinde oldukça geniş bir alana yayıldığını bölge çevresinde kazısı yapılan diğer yerleşmeler de göstermektedir. Tarsus İTÇ I-II tabakaları ile Alişar Bakır Çağı/*İTÇII* tabakaları benzer buluntulara sahiptir (Goldman, 1956: fig.344:AO, 347:A; Osten, 1937: fig.174:10, 175:11, 13, 53). Ayrıca Konya Ovası'nda yapılan yüzey araştırmaları Ka.16 tipinin bu bölgeye de yayıldığını göstermektedir (Bahar ve Koçak, 2003: fig.23:64).

5.1.17. Ka.17 Tipi

Bir önceki kase tipi ile benzer form özelliklerine sahiptir. Ayırıcı özellik olarak bu form tipi, üstü düzleştirilmiş yivli ağız kenarına sahiptir (Kat. 107-109). Herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir.

Göltepe'de bu form tipine ait 4 ağız kenarı parçasından 3'ü Dönem 3b'ye 1'i Dönem 2'ye ait mekanlarda ele geçmiştir. Ağız çapları 17 ile 29 cm, tahmini ağız çapı yükseklik oranı ise 3 ile 4 arasındadır. Bu örneklerden ikisi C.1 kırmızı açkılı ince, birer örnek ise A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiştir. Yüzey malzemesi içerisinde Ka.17'ye ait olabilecek herhangi bir parça ele geçmemiştir.

5.1.18. Ka.18 Tipi

Bu grup hafif –S gövde profiline sahip derin kaselerden oluşmaktadır (Kat. 110-111). Göltepe kazılarında bu tipe ait tüm kap ele geçmediği için dipler hakkında bilgimiz yetersizdir. Ancak hem profil formu hem de çağdaş yerleşmelerdeki benzer örnekler dikkate alındığında yuvarlak dipli olduğu anlaşılmaktadır. Dudak genellikle basitçe yuvarlatılmış veya üstte düzleştirilmiştir. Bir örnek dışta ağız kenarı altında dikey, ip delikli tutamak taşımaktadır.

Göltepe'de toplam 8 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Bu örneklerden 2 parça Dönem 3a, 3'er parça Dönem 3b ve 2'ye aittir. 3a örnekleri A.1 kırmızı açkılı ve B.1

yalın metalik mal grubu ile üretilmiştir. 3b örneklerinden 2'si A.3 koyu açkılı 1'i B.2 klasik metalik mala aittir. Dönem 2'ye ait Alan A Yapı 2 ve Alan E Platform yapılarında elde edilen 3 örnek ise A.3 koyu açkılı ve D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilmiştir. Yüzey malzemesi içerisindeki Tepesidelikhan Höyük'ten toplanan bir parça bu form tipindedir (Tablo 7). Bu örnek ise koyu açkılı mal grubundandır. Hem Göltepe hem de yüzey buluntuları için bu form tipinin ağız çapları 14 ile 30 cm arasındadır. Ağız çapı yükseklik oranı ise yaklaşık 1.25-2.5'dir.

Ka.18 form tipi özellikle İçbatı Anadolu'da SKÇ'nin sonlarına doğru oldukça geniş bir yayılım göstermiştir. Denizli ve kuzeyde Eskişehir çevresindeki yerleşmelerde görülmektedir (Efe, 1994: 27). Kuruçay 6. tabakası, Beycesultan'ın XX-XXII. tabakalarında, Küllüoba'nın Geçiş Dönemi sonlarına tarihlenen 3. evresinde benzer formlar ele geçmiştir (Duru, 1996: lev.55:6; Lloyt ve Mellaart, 1962: p.13:11, Efe ve Ay, 2000: pl.10:5, 6, 8, 10). Kilikya ve Orta Anadolu yerleşmelerinde ise Ka.18 form tipi Göltepe paralelinde İTÇ I ve III'de görülmektedir. (Goldman, 1956: fig.345:AB, AR; Osten, 1937: fig.176:14-15, 57-58).

5.1.19. Ka.19 Tipi

Bu tip, detaylarda bazı farklılıklar göstermesine rağmen genel olarak şişkin karınlı -S profilli kaselerden oluşmaktadır (Kat. 112-114, 339). Ağız kenarı bazı örneklerde dışa çekik bazı örnekler de ise boyundan sonra dik yükselmektedir. Ele geçen dip parçalarından bu tipte hem içbükey hem de düz dip kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Şişkin karınlı -S profilli kaselerin bir kısmı kulpludur. Genellikle boyun üzerinden başlayarak gövdenin karın hizasına uzanan dikey kulplar görülür. Kulpların dışa eğik yükseltilmiş formu, Ç.1 için karakteristik olan mahmuzlu/boynuz kulplara benzemektedir (Kat. 113). Omuz üzerine yerleştirilmiş memecikli kaplar da görülmektedir (Kat. 339). Bazı örnekler ise gövdenin üst kısmına yerleştirilmiş akıtacağa sahiptir (Kat. 112). Ka.19'un bu özellikleri ile hem içki hem de sıvı kabı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu form tipinin ağız çapları 7 ile 19 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı 1 ile 1.7 arasındadır.

Ka.19 form tipine ait herhangi bir yüzey malzemesi tespit edilememiştir. Göltepe'de ele geçen 11 örneğin 2'si Dönem 3a, 6'sı Dönem 3b, 3'ü Dönem 2'ye aittir. Akıtacaklı ve minyatür 3 örnek dışındaki tüm örnekler A.3 koyu veya A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiştir. İki akıtacaklı örnek mika katkılı ve taşçık katkılı mala, 1 minyatür örnek ise kırmızı açkılı ince mala aittir.

5.1.20. Ka.20 Tipi

Bir önceki form tipinden keskin hatları ile ayrılmaktadır. Dipten omza doğru dışbükey olarak dışa eğik yükselen ve omuz hizasında içe kırılan profile sahiptir (Kat. 115-117). Omuzdan itibaren profil iki şekilde devam etmektedir. Birinci örnekte omuzdan ağız kenarına doğru profil dışa eğik yükselmekte böylece tüm kap profili dışa eğik -S şeklini almaktadır (Kat. 116). İkinci tip, omuzdan sonra hemen hemen dik yükselen profile sahiptir (Kat. 115, 117). Ele geçen dip parçalarından, bu formun düz dipli olduğu anlaşılmaktadır. Ancak çağdaş yerleşmelerde ortaya çıkarılan yakın benzerlerinde bu formun içbükey örnekleri de görülmektedir.

Göltepe'de bu forma ait 3 parça ele geçmiştir. Örneklerden 1'i Dönem 3a, 2'si Dönem 2'ye ait mekanlarda ele geçmiştir. İTÇ Ib-3a örneği D.2 mika katkılı mal ile İTÇ IIIa-Dönem 2 örnekleri ise C.1 kırmızı ince açkılı mal ile üretilmiştir. Yüzey malzemesi içerisindeki A.3 koyu açkılı maldan tek örnek Yalman Höyük'te ele geçmiştir (Tablo 7). Tüm örnekler için ağız çapı 8 ile 23 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı yaklaşık 1,5 ile 2 arasındadır.

Göltepe'deki mika katkılı ile Yalman Höyük'teki A.3 koyu açkılı mala ait erken örnekler dışarıda bırakılırsa ince mal gruplarına ait kapların, üretim tarzı ve profildeki keskin hatları ile metal taklidi olduğu anlaşılmaktadır (Kat. 117). Alacahöyük İTÇ III "H" Mezarında, Göltepe'nin minyatür örneğine oldukça benzer altın bir kasenin ele geçmesi bu yöndeki düşüncelerimizi güçlendirmektedir. (Koşay, 1951: 60-63, lev.LXXXI:16; Toker, 1992: fig.49:23). Form olarak neredeyse birebir benzer bu örnek dışında, formun genel özelliklerini taşıyan kaselere birçok çağdaş yerleşmede rastlanmaktadır. Troya IV ve İTÇ III'e tarihlenen Ahlatlıbel bunlar arasında sayılabilir (Blegen, 1951: pl.187:2-4; Orthmann, 1963: tf.24:5/50, 28:6/05). Bunun dışında, dışa eğik –S profilli örneklerin benzerlerine Tarsus'un İTÇ III

tabakalarında, Acemhöyük V. tabakada, Troya IV ve V'te, Beycesultan XII. tabakasında ve Alacahöyük'ün Bakır Çağı/İTÇ II tabakalarında rastlanmaktadır (Kat. 116) (Goldman, 1956: 137, fig.353:411; Kamış 2012, 258, lev.97.404-405; Blegen, 1951: pl.182:6-10, 251:7-9; Lloyt ve Mellaart, 1962: 201-203, p.47:7-9; Koşay, 1938: lev.75:25-26).

5.1.21. Ka.21 Tipi

Dipten dışa eğik şekilde yükselen profil gövde ortasında veya üst kısmında kırılarak, dik veya hafif dışa eğik ağız kenarına ulaşmaktadır (Kat. 118-119). Kestel ve Göltepe'de yalnızca birer örnek ele geçmiştir. Kestel'deki örneğin profil hareketinden dolayı meyvalık olduğu sanılmaktadır (Kat. 119). Göltepe örneğinin dibi hakkında ise kesin bilgi yoktur. Ancak kaideli bir meyvalık yerine düz dipli kase olması daha yüksek bir olasılıktır. Kahverengi açkılı bu örnek Dönem 2'ye ait Alan E Atık Çukuru'nun üst seviyelerinde ortaya çıkarılmıştır. Bu örneğin ağız çapı tam olarak ölçülememiştir.

Kırmızı açkılı mala ait Kestel örneği 15 cm ağız çapına sahiptir. Ağız çapının yüksekliğe oranı ise yaklaşık 3'tür. Bu formun, benzer örneklere sahip diğer yerleşmeler de dikkate alınarak, Göltepe örneğinden daha erkene İTÇ Ia'ya tarihlenmesi gerekmektedir. Alişar'da benzer formlar İTÇ I'e tarihlenen 15-13 tabakalarında ele geçmiştir (Osten, 1937: 77, fig.75: e1705, pl.VII: e1705-1706). Göltepe örneğinin benzerine Alişar ve Tarsus İTÇ II ve III tabakalarında rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.347:Z, 353:H; Osten, 1937: fig.175:57).

5.1.22. Ka.22 Tipi

Bir önceki form tipinden tek farkı omuzda kırılan profilin yukarı yönlü hareketinin içe eğik olmasıdır (Kat. 120-121). Kestel'deki bir örnek dışında, yüzey malzemesi içerisinde Çuğunözü ve Evliya Tepe alanlarından birer örnekle temsil edilmektedir (Tablo 7). Kestel'deki örnek A.4 devetüyü, diğer iki örnek ise A.2 kahverengi açkılı mal grubuna aittir. Ağız çapları 13 ile 25 cm, tahmini ağız çapı yükseklik oranı 1,5 ile 2 arasındadır.

Göltepe'de tespit edilemeyen, Ka.22 form tipinin benzerlerine İTÇ I ve II'ye tarihlenen komşu bölge yerleşmelerinde rastlanmaktadır. Alişar'ın kazı başkanlarınca önceleri Dönem/*Period* I olarak numaralandırılan, daha sonra ise Kalkolitik ve Bakır Çağı olarak isimlendirilen aslında İTÇ I-II'e tarihlenmesi gereken tabakalarda, Acemhöyük'ün İTÇ III'e tarihlenen VI-V tabakalarında, Tarsus'un İTÇ II-III tabakalarında benzer kaseler görülmektedir (Goldman, 1956: fig.347:AB,AF, 353:H; Kamış, 2012: 223-224, lev.54; Osten, 1937: fig.175:27, 30-32, pl.VII:379a).

5.1.23. Ka.23 Tipi

Dipten dışa eğik yükselen profil omuz hizasında keskin bir kavisle içe dönerek ağız kenarına ulaşmaktadır (Kat. 122). Ele geçen tek ağız kenarı parçasında dudak içte kalınlaştırılmıştır. Bu örnek ayrıca omuz üzerinde yarım ay şeklinde kabartma tutamak taşımaktadır. Ağız kenarı olmayan ancak profil hareketinden bu formun omuz parçası olduğu anlaşılan başka bir örnek üzerinde de benzer bir tutamak yer almaktadır. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Ka.23 tipine ait herhangi bir parça tespit edilememiştir. Göltepe'deki tek örneğin ağız çapı 16,5 cm ağız çağının yüksekliğe oranı yaklaşık 1,3'tür. Dönem 3a'ya ait mekanlarda ele geçen, ağız kenarı ve gövde parçası, C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir.

5.1.24. Ka.24 Tipi

Göltepe'de tek örnekle temsil edilen bu tip, geniş bir dibe ve dipten yukarıya doğru dışbükey yükselen gövde profiline sahiptir (Kat. 123). Dudak içe dönmeye meyillidir. Ağız çağı ile dip çapı neredeyse eşittir. İç bükey profile sahip dipten gövdeye geçiş keskindir. Dudaktan yükselerek gövdenin üst kısmında birleşen karşılıklı iki dikey kulba sahiptir. Ağız çapı 20 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı 2.35'tir.

Yüzey malzemesi içerisinde benzerine rastlanılmayan bu form tipi Göltepe'de Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE.12'de ele geçmiştir. D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilmiştir. Benzerlerine Konya ovası yerleşmeleri ile Tarsus İTÇ III tabakasında rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.358:451; Mellaart, 1963: fig.9:2-3).

5.2. TESTİLER

Göltepe'de testi formlarına ait toplam 8 form tipi belirlenmiştir. Bu tiplerden Te.4, Te.6 ve Te.8 oldukça standartlaşmış üretime sahiptir. Bu standart üretimde üretildikleri mal grupları etkili olmuştur. Tez kapsamında buluntularını değerlendirdiğimiz Kapadokya yerleşmelerinde, Göltepe'de tespit edilen form tiplerinden Te.2 ve Te.4'ye ait az sayıda örnek ele geçmiştir. Kestel'de ise yalnızca B.2 klasik metalik mala özgü bir tip olan Te.6 tespit edilmiştir.

Göltepe'de Dönem 3a'da 4, 3b'de, 58, 2'de 12 olmak üzere toplam 74 tane testi ağız kenarı parçası elde edilmiştir. Bu durum testi formlarının özellikle İTÇ II'de oldukça yaygın bir şekilde kullanıldığını göstermektedir (Şek.21).

5.2.1. Te.1 Tipi

Dipten yukarıya doğru genişleyen gövde profili, boyna doğru tekrar daralmakta, boyundan ağız kenarına doğru içbükey yükselmektedir (Kat. 124-126). Ancak bu tipe giren kısa, sıkma boyunlu örnekler de bulunmaktadır (4128). Örneklerin büyük çoğunluğunda testinin akıtacak kısmı ağız kenarının çok hafif dışa çekilmesi ile oluşturulmuştur. Akıtacağın tam karşısında dudaktan başlayarak gövdenin üst kısmına uzanan dikey kulp bulunmaktadır. Kulplar şerit veya yuvarlak kesitlidir (Kat. 125-126). Ele geçen örneklerin dipleri düz veya hafif içbükey profillidir. Örneklerin ağız çapları 3,4 ile 14 cm arasındadır.

Yüzey malzemesi içerisinde Te.1 form tipine ait herhangi bir örnek elde edilememiştir. Göltepe'de ise Dönem 3a'ya ait Alan A ÇE.10 Çukur 3, Dönem 3b'ye ait Alan A Ç.E.6, ÇE.12, Alan B TY. 1 ve Alan E Yol'da toplam 6 örnek ele geçmiştir. Bunlardan 3a örnekleri B.1 yalın metalik mal, 3b örnekleri ise A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı mal ile üretilmiştir.

Te.1 tipinin Göltepe örnekleri İTÇ Ib-II'ye tarihlenen Dönem 3a ile 3b mekanlarında ele geçmiştir. Çevre yerleşmelerden elde edilen örnekler de Göltepe ile paraleldir. Mal grubu ile birlikte değerlendirildiğinde benzerleri Tarsus İTÇ I tabakalarında karşımıza çıkmaktadır. (Goldman, 1956: fig.237:55). Daha erken

örnekler ise bölge dışında, İçbatı Anadolu'da İTÇ Geçiş Evresi/İTÇIa'da görülmektedir (Efe T. ve Efe D. 2001:47, res.7)

5.2.2. Te.2 Tipi

Bir önceki form tipi ile en önemli farkı boynunun daha uzun olmasıdır. Uzun boyun neticesinde bu form tipi daha ince ve uzun bir görünüme sahiptir (Kat. 127-130, 340). Akıtacak bir önceki tipe göre daha belirgindir (Kat. 128). Bir örnekte akıtacak hizasında gövdenin üst kısmına yerleştirilmiş yarım ay şeklinde kabartma tutamak görülmektedir (Kat. 127). Minyatür örnekler, gövde profilindeki çok hafif daralma hareketiyle oluşturulmuş geniş-uzun boyna sahiptir (Kat. 340). Bu örneklerin akıtacağı iri örneklere göre daha belirsizdir. Tüm örneklerde tek dikey kulp akıtacağın karşısına yerleştirilmiştir. İçbükey dibe sahip bir örnek dışında tamamı düz diplidir (Kat. 127-128).

Göltepe'de ele geçen 4 örnekten 2'si Dönem 3a'ya aittir. Diğer örnekler Dönem 3b ile 2'ye ait mekanlarda ele geçmiştir. Ancak Dönem 2'ye ait örnek Alan A Yapı 2'de karışık bir kontekstten gelmektedir. Bu nedenle bu örneğin de 3b veya 3a'ya ait olması yüksek bir ihtimaldir. Göltepe'deki tüm Te.2 tipi testiler, A.2 kahverengi veya A.3 koyu açkılı mala aittir. Yüzey malzemesi içerisinde Kültepe (Gülağaç) ve Toptepe'den 2 örnek bu form tipindedir (Kat. 129-130). Bu iki örnek de A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiştir.

Göltepe'de Te.2'ye ait bir örnek kal. MÖ 2876–2801 C14 tarihlerine sahip, Alan A ÇE.10 tabanından ele geçmiştir. Elde edilen diğer örnekler ise yine 3a veya İTÇ II'ye tarihlenen 3b mekanlarından gelmektedir. Benzer örnekler Göltepe ile paralel şekilde Alişar I/İTÇ Ib-II'de görülmektedir (Schmidt, 1932: fig.52: b2730, pl. b2730)

5.2.3. Te.3 Tipi

Gövde ve dip parçası ele geçmediğinden profil hakkında bilgi edinilememiştir. Ele geçen boyun ve ağız kenarı parçalarından, ince silindirik veya hafif içbükey boyun profiline sahip olduğu anlaşılmaktadır (Kat. 131-132). Testinin

gaga ağzı dışa eğik bir şekilde yukarı doğru uzatılmıştır. Dikey kulp ağız kenarından başlamaktadır. Mersin Yumuktepe ile Tarsus'daki benzer örneklerden bu form tipinin küresel gövdeli, silindirik uzun boyunlu olduğu, akıtacağının yukarı doğru uzatıldığı anlaşılmaktadır (Mellink, 1989: 320-321, pl.60:1-3; Goldman 1956: fig.237:56; Garstang, 1953: fig.126:7,8).

Yüzey malzemesi içerisinde bu form tipine girebilecek örnek tespit edilmemiştir. Göltepe'de ele geçen C.1 kırmızı ve C.2 koyu ince açkılı mal grubuna ait 2 örnekten biri 3a'ya ait Alan B TY. 2 Ç.16'dan, diğeri 3b'ye ait Alan C-D ÇE. 1 dolgusundan elde edilmiştir (Kat. 131-132).

Te.3 form tipi benzerlerine, Göltepe ile çağdaş olarak, Tarsus'da İTÇ I ve II'de, Mersin Yumuktepe'de Tr X'un x-y evrelerinde rastlanmaktadır (Mellink, 1989: pl.60:1-3; Goldman, 1956: fig.237:56; Garstang, 1953: fig.126:7, 8). Mellink, Tarsus'daki örnekleri Batı Anadolu etkili olarak değerlendirmiştir (1989: 320-321).

5.2.4. Te.4 Tipi

İçbükey dipli, gövde-dip birleşimi keskin, dipten omza kadar genişleyen gövde profili omuz hizasında keskin bir dönüş yaparak boyna ulaşmaktadır. (Kat. 133-138). Profildeki bu hareketle omuz oldukça belirginleştirilmiştir. Boyun, ağız kenarına doğru dışa eğik içbükey yükselmektedir. Gaga biçimli akıtacak, keskin içbükey kesitli ve bazı örneklerde dışa doğru abartılı çekiktir (Kat. 133). İnce geniş şerit kulp, dudak üzerinden hafif dışbükey hareketle omza uzanmaktadır. Bazı örneklerde omuz hizasında kabartma yarım ay biçimli tutamak görülmektedir (Kat. 133).

B.2 klasik metalik mala ait bir örnekte, gövde profili omuz kısmında daha yumuşak bir hareketle dönmektedir. Dudaktan omza uzanan kulp da oval kesitlidir (Kat. 136). Ayrıca ince ve kırmızı mal örneklerinden farklı olarak metalik mal için tipik olan bant ve damla boya bezeme görülmektedir.

Göltepe'de Te.4 tipine ait toplam 15 parça testi ele geçmiştir. Örneklerin büyük çoğunluğu kırmızı açkılı ince mal grubuna aittir. Hatta Te.4 form tipi bu mala özgü bir form olarak değerlendirilebilir. Ancak aşağıda dönemsel olarak açıklanacağı

gibi B.1 yalın ve B.2 klasik metalik ile C.2 koyu ince açkılı örneklerde görülmektedir.

Göltepe'de ele geçen 15 örnekten yalnızca biri 3a dönemine aittir. Bu örnek de çoğunluğun aksine A.1 kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir. Ayrıca form olarak da geç örneklerin aksine akıtacak kısmı kısa tutulmuştur. 3b dönemine ait 12 örnek ise genellikle C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir. Yalnızca birer örnek A.1 kırmızı açkılı, B.1 yalın ve B.2 klasik metalik mal ile temsil edilmektedir. Özellikle ince mala ait örnekler bu formun karakteristik tipini oluşturmaktadır (Kat. 133, 135, 137-138).

Dönem 2'ye ait iki örnekten biri B.1 yalın metalik diğeri kırmızı açkılı ince mal grubuna aittir. Dönem 3b ile 2 arasında tipolojik bir farklılık görülmemektedir. Kestel'de ele geçen ve Göltepe 3b ile çağdaş olarak değerlendirilen bir örnek D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilmiştir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde, Te.4 tipine ait 3 parça Geyral Kültepe(Gülağaç) ve Zohul alanlarında ele geçmiştir (Tablo 7). Bunlar da Göltepe ile paralel şekilde C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu ile üretilmiştir(Kat. 138).

Te.4 form tipi Kapadokya ve kuzeyinde geniş bir yayılım gösteren İTÇ'nin karakteristik form tipleri arasındadır (Tablo 7). İlk örnekleri Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen Dönem 3a'da ele geçen bu form en yoğun İTÇ II'de kullanılmıştır. Ayrıca yoğunluğu azalsa da İTÇ IIIa evresinde kullanımının devam ettiği görülmektedir. Çalıştığımız bölge ve yakın çevresindeki araştırmalar bu form tipinin daha çok Kapadokya'nın doğusu ile kuzeyinde yaygın olduğunu göstermektedir. Bu dönemde gelişen ilişkilerle birlikte Göltepe'nin de içerisinde bulunduğu geniş bir bölgeye yayıldığı anlaşılmaktadır. Benzerlerine özellikle Kayseri ili yerleşmelerinde,[57] Alacahöyük ve Kültepe İTÇ II-III tabakalarında rastlanmaktadır (Özgüç, 1964: 31, lev.I:1; Ezer, 2014: 11, fig.9; Koşay, 1951: lev.CVI:2). Kültepe'deki örneklerden hareketle, Özgüç bu formu metal taklidi, tek renk parlak açkılı mal grubunda değerlendirmiş ve daha sonra yaygınlaşacak Hitit monokrom çanak çömleğinin öncüsü olarak nitelendirilmiştir (1964: 31, lev.I:1).

[57] Kayseri Müzesi'nde bu form tipine ait birçok örnek satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Müze yetkilileri ile yapılan görüşmede bu kapların büyük olasılıkla Kayseri ili kökenli oldukları bildirilmiştir. Kültepe'deki örnekler de bu durumu doğrular niteliktedir.

Göltepe'de Te.4'e öykünülerek üretildiği anlaşılan B.2 klasik metalik mala ait tek örneğin benzerlerine ise daha çok Tarsus İTÇ II tabakalarında, Konya Ovası'nda ve Niğde Bölgesi'nde rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.247: 188-189; Mellaart, 1963: fig.10:13, 15:3; Öztan, 1989: fig.3).

5.2.5. Te.5 Tipi

Gövde ve dip parçası ele geçmediği için profil hakkında kesin bir bilgi elde edilememiştir. Ancak B.2 klasik metalik mala özgü olan bu form tipinin, bu malın genel özellikleri ve çağdaş yerleşmelerdeki benzerleri dikkate alındığında, içbükey dip ve küresel gövde profiline sahip olması yüksek bir olasılıktır. Gövdeden boyna geçiş keskin açılı, boyundan itibaren hafif içbükey dışa eğik yükselen profillidir (Kat. 139). Oval kesitli akıtacak içbükey, dışa eğik profilli yükselmektedir. Akıtacağın hemen altına dikey, ip delikli tutamak yerleştirilmiştir. Dikey kulp ağız kenarının altından başlamakta ve muhtemelen omuz kısmına birleşmektedir.

Göltepe'deki tek örnek İTÇ II'ye tarihlenen 3b dönemine ait Alan E Atık Çukuru'nun alt seviyelerinden elde edilmiştir. Yukarıda belirtildiği gibi B.2 klasik metalik mala özgü bir form tipidir. Benzerleri Acemhöyük İTÇ IIIa'ya ait IX. tabakada, Tarsus İTÇ II tabakalarında, Mersin Yumuktepe Tr X'un alt seviyelerinde görülmektedir (Öztan, 1989: 411, fig.5; Goldman, 1956: fig.247:190; Garstang, 1953: fig.122).

5.2.6. Te.6 Tipi

Küresel veya oval gövde, boyna keskin bir açıyla bağlanmaktadır. Profil boyundan ağız kenarına doğru dışa eğik yükselmektedir (Kat.140-141, 341-346). Dudak basitçe yuvarlatılmış, düz veya içe devrik formdadır. Ağzın akıtacak kısmı hafif yukarı ve dışa doğru çekiktir. Dip içbükey profilli, dip-gövde birleşimi keskindir. Kulp, ağız kenarının hemen altından başlayarak oval bir hareketle gövdenin üst kısmına uzanmaktadır. B.2 klasik metalik mala ait çoğu formda görüldüğü gibi genellikle kulbun üst, yan veya alt kısımlarında çizi veya baskı tekniği ile yapılmış markalar bulunmaktadır. Ağız kenarı altında akıtacak hizasına

dikey ve yine aynı hizada gövdenin omuz kısmına yatay yerleştirilmiş ip delikli tutamak bu form için tipiktir (Kat. 140-141, 342, 344, 345). Bu testi tipinin minyatür örneklerinin oldukça yoğun bir şekilde kullanıldığı ele geçen çok sayıdaki örnekten anlaşılmaktadır (Kat.341-346).

Büyük örneklerde özellikle boyun hizasında metalik mala özgü boya akıtılarak oluşturulmuş bezeme görülürken minyatür örnekler boyun hizasına kadar veya tüm dış yüzey boyanmıştır (Kat. 345-346). İçte ve dışta ağız kenarına paralel yapılmış boya bant hem minyatür hem de diğer örnekler için tipiktir. Ancak özellikle minyatür kaplarda yalın bırakılmış Te.6 tipi örnekler de vardır (Kat. 341-344).

Yüzey malzemesi içerisinde bu form tipine girebilecek kulp ve gövde parçaları ele geçmiş olsa da ağız kenarı parçası tespit edilemediğinden kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Kestel maden ocağında ele geçen bir minyatür testi örneği ise bu form tipindedir (Kat. 346). Üretim tekniği ve bezemeleri Göltepe örneklerinden farksızdır.

Göltepe'de ele geçen 33 örnekten 28'i Dönem 3b, 5'i Dönem 2'ye aittir. 3b'ye tarihlenen B.1 yalın metalik mala ait 2 parça dışında tüm örnekler B.2 klasik metalik mal ile üretilmiştir. Bu nedenle Te.6, B.2 klasik metalik mala özgü bir form tipi olarak nitelendirilebilir. Tüm B.2 klasik metalik mal form tipleri gibi Te.6'da oldukça standart uzman üretimi bir formdur. Bu nedenle Dönem 3b ile 2 arasında üretim tekniği açısından bir fark görülmemektedir.

Göltepe'de Te.6 form tipinin ilk örnekleri İTÇ II'ye tarihlenen 3b mekanlarında ele geçmiştir. Ancak Dönem 4 ve 3a ile karışık buluntu veren Alan A ÇE 1'de ele geçen B.1 yalın metalik mala ait bir örnek İTÇ Ib'ye ait olabilir (Kat. 341). Benzer örneklerin Tarsus İTÇ I tabakalarında ele geçmesi bu olasılığı güçlendirmektedir (Goldman fig.237:55, 238:58, 60, Mellink 1989, Pl.58:3a-b).

Bu erken olabilecek örnek bir yana bırakılırsa, Te.6 form tipi Göltepe'de esas olarak İTÇ II-Dönem 3b'ye özgü bir kaptır. İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de ise bu formun oransal olarak azaldığı çok net olarak görülmektedir. Benzer olarak bu form tipi özellikle Konya bölgesi yerleşmelerinde ve Acemhöyük İTÇ II sonu İTÇ III başlarına tarihlenen X. tabakasında görülmektedir (Mellaart, 1963: fig.14:28-29, 38, 41; Öztan, 1989: fig.20, 23-24). Minyatür örneklerinin ise İTÇ II ve III'de geniş bir alana yayıldığı anlaşılmaktadır. Konya bölgesi yerleşmeleri, Kültepe İTÇ II sonu-

IIIa'ya tarihlenen 14. ve 13. tabakalarında, Tarsus İTÇ II tabakalarında benzer tip testi formu ele geçmiştir (Mellaart, 1963: fig.12:15; Öztan 1989: fig.6-9,12, pl.121:6-12, 122; Özgüç, 1986: 38, fig.3.21; Goldman, 1956: 116, fig.247: 193-194).

5.2.7. Te.7 Tipi

Dip ve gövdeye ait olabilecek herhangi bir parça ele geçmediğinden, tüm profil hakkında bilgi elde edilememiştir. Ele geçen kulplu ağız kenarı parçaları yüksek akıtacaklı dar boyunlu bir testi formuna aittir (Kat. 142-145). Metalik maldaki standartlık göz önünde tutulursa, komşu bölgelerde ele geçen benzer örnekler, Göltepe'deki bu form tipi hakkında bilgi vermektedir (Öztan, 1989: fig.1, pl.121:1,4; Mellaart, 1963: fig.15:15-19, 16:1, 2, 6; Goldman, 1956: 121, fig.253:250-251). Buna göre içbükey dipli, küresel gövdeli, dar boyunlu bir testi tipidir. Dip-gövde-boyun birleşimleri oldukça keskindir. Metalik mala özgü kulp markaları bu form için de tipiktir. Ancak bu markalar diğer metalik mal formlarının aksine, tüm kulbu kaplayan daha uzun çizgiler veya geniş oval noktalardan oluşmaktadır (Kat. 142-143, 145). Markalardaki bu değişik tarz komşu bölge yerleşmelerindeki örneklerde de görülmektedir.

Yüzey malzemesinde Te.7 form tipine girebilecek herhangi bir buluntu ele geçmemiştir. Göltepe'de ele geçen 10 parça Dönem 3b ve 2'ye ait mekanlarda ortaya çıkarılmıştır. Bunlardan 8'i Dönem 3b'ye ait Alan E ÇE.1, Yol ve Atık Çukuru'ndan 2'si Dönem 2'ye ait Alan C-D Y.2, Alan E Y.1 mekanlarından elde edilmiştir. Örneklerde dönemsel bir farklılık görülmemektedir. Hepsi B.1 yalın metalik mal grubuna aittir.

Te.7 testi tipi Göltepe'de, İTÇ II ve IIIa'ya tarihlenen mekanlarda ele geçmiştir. Kazı malzemesi olarak Göltepe dışında yayınlanmış herhangi bir parça görülmemektedir. Ancak Niğde ve Konya yerleşmelerinde Te.7 testi tipinin yaygın olduğunu, Mellaart, Güneri ve Öztan'ın araştırmaları göstermektedir (Mellaart, 1963: fig.15:15-19, 16:1, 2, 6; Güneri, 1989: res.9:15; Öztan, 1989: 410-411, fig.1, pl.121:1,4)

5.2.8. Te.8 Tipi

Küresel gövdeli silindirik boyunlu basit veya dışa çekik dudaklı testiler bu gruba girmektedir (Kat. 146-148). Dip parçası ele geçmediğinden profili hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Ancak muhtemelen diğer metalik mal formlar gibi içbükeydir. Dudaktan yükselerek gövdenin üst kısmına birleşen kulp, bu form tipinin karakteristik özelliğidir (Kat. 146-148). Te.6 benzeri ağız kenarının iç veya dış yüzeyi ile boyun hizasında bant boya bezeme görülmektedir.

Yüzey malzemesi içerisinde herhangi bir örnek tespit edilememiştir. Göltepe'de 6 örnek Te.8 form tipindedir. Bunlardan 4'ü Dönem 3b'ye diğer 2'si Dönem 2'ye aittir. Dönemin Atık Çukuru'nda ele geçmiştir. Tüm örnekler B.2 klasik metalik mala aittir. Bir önceki form gibi İTÇ II-IIIa'ya özgü bir testi formudur. İTÇ II örnekleri Kilikya'da Tarsus İTÇ II'de karşımıza çıkmaktadır (Goldman, 1956: 116-117, fig.247:198)

5.3. ŞİŞELER

5.3.1. Ş.1 Tipi

Ele geçen parçalar yalnızca ağız kenarı ve kısmen boyun parçalarından oluşmaktadır. Bu nedenle form tipinin gövde ve dip profiline ilişkin herhangi bir bilgi elde edilememiştir. İç bükey boyun profili, basitçe yuvarlatılmış veya hafif dışa çekilmiş dudak ile sonlandırılmıştır (Kat. 149-151).

Benzer ağız kenarı parçaları Çuğunözü ve Tepesidelikhan Höyüğü'nde ele geçmiştir (Tablo 7). Bu örnekler A.1 kırmızı ve C.1 kırmızı açkılı ince mal grubuna aittir. Göltepe'de ele geçen toplam 9 ağız kenarının 7'si 3b, 2'si 2. döneme aittir. 3b dönemine ait 4 örnek C.1 kırmızı açkılı ince mal, 2 örnek D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal, 1 örnek A.1 kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir. Dönem 2'ye ait iki örnek ise A.1 kırmızı açkılı mala aittir.

Göltepe'de İTÇ II-IIIa'ya ait Ş.1 form tipi, gövde ve dip profiline ilişkin detaylı bilgi bulunmadığından kesin karşılaştırmalara imkan vermemektedir.

5.3.2. Ş.2 Tipi

Ş.2 form tipine giren tek örnek Kestel'deki mezardan elde edilmiştir. Suriye şişesi olarak bilinen bu form Anadolu İTÇ yerleşmelerinde oldukça yayılım bulmuştur. Çark üretimi bu örnek, alabastron tipindedir. Yuvarlak, içte kalınlaştırılmış dip ve dipten gövdeye doğru genişleyen, karından boyna doğru daha yumuşak bir hareketle, tekrar daralan gövde profiline sahiptir (Kat. 152). Gövdenin üst kısmı ile ağız kenarı parçası ele geçmemiştir. Ancak diğer yerleşmelerdeki örnekler bu formun kısa, dar içbükey boyun ve dışa çekik boğumlu ağız profiline sahip olduğunu göstermektedir (Özgüç, 1986: fig.3:3; Goldman, 1956: fig.268:615-617; Kühne, 1976: abb.C:2-5).

tipindedir. Bu form tüm Yakındoğu'da oldukça geniş bir yayılım göstermiştir. Aynı şekilde Anadolu İTÇ III merkezlerinde de ithal ve yerel taklit üretim Suriye şişeleri görülmektedir. Tarsus, Kültepe ve Acemhöyük İTÇ III tabakalarında ve Gedikli İTÇ III mezarlığında Kestel benzeri çark yapımı ithal örnekler ele geçmiştir (Özgüç N., 1957: 68, res.27; Özgüç T., 1986: fig.3:3; Goldman, 1956;154, fig.268:615-617, Öztan, 1989: 409, fig.39; Kühne, 1976: abb.C:2-5, Duru, 2010: 62-63, lev.66:6-10, 13-15) Kültepe ve Küllüoba yerleşmesinde ise yine çark yapımı yerel taklit Suriye şişeleri görülmektedir (Efe T. ve Efe D., 2001: 55, res.27).

5.4. ÇÖMLEKLER

Göltepe, Kestel ve yüzey malzemesi toplanan İTÇ yerleşmelerinden elde edilen çömlekler, kaseler gibi zengin form çeşitliliği sunmaktadır. İTÇ Ib ile İTÇ IIIa arasına tarihlenen çömleklere ait toplam 392 ağız kenarı parçası 14 form tipine ayrılarak incelenmiştir. Bunlar içerisinde Ç.14 dışındaki tüm tipler Göltepe'de tespit edilmiştir. Yüzey malzemesi içerisinde ise Ç.6-7 ve 10 form tiplerine ait herhangi bir parça tespit edilememiştir.

Göltepe'de ele geçen toplam 338 adet çömlek ağız kenarı parçasının büyük bir oranı İTÇ II'ye tarihlenen Dönem 3b'ye aittir (Şek.22). Ç.14 dışındaki tüm formları barındıran bu döneme ait 244 parça tüm dönemler içerisinde % 73 oranında yer kaplamaktadır. İTÇ Ib'ye tarihlenen Dönem 3a ile İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem

2'nin oranları ise % 13 ve % 14'tür (Şek.22). Bu dönemlerde ele geçen çömlek parçası sırasıyla 43 ve 46 adettir.

5.4.1. Ç.1 Tipi

Düz veya yuvarlak dipli küresel gövdeli, boyunsuz, daralan ağızlı/*hole-mouth* çömlekler bu grupta yer alır (Kat. 153-167). Gövde profili detayda üç değişik şekilde biçimlendirilmiştir. Birinci grup tam küresel gövdeye, ikinci gruptakiler yanlardan biraz basık dışbükey gövde profiline sahiptir. Sayıları daha az olan üçüncü gruptakilerin profilleri, gövde ortasında veya biraz daha üst kısımda keskin bir dönüş sergilemektedir. Tamamına yakını basit dudak yapısına sahipken ender olarak içte kalınlaştırılmış veya hafif dışa çekik dudak profili de görülür (Kat. 160-162).

Bu form tipi çok çeşitli kulp ve tutamak formu sunmaktadır. En sık görülen, dudaktan veya ağız kenarı altından yükselerek keskin bir hareketle gövdeye uzanan mahmuzlu (boynuz)/*horned handle* kulp formudur (Kat. 153, 156-157, 159-160, 166). Bu kulplardan bazılarının yüksek kısımları bilinçli olarak çekilerek sivriltilmiştir. Ağız kenarı altına yerleştirilen yatay kulp, bu forma ait başka bir kulp çeşididir (Kat. 158, 161). Bazen mahmuzlu/boynuz kulp ile yatay kulp aynı kapta karşılıklı olarak yerleştirilmiştir (Kat. 159). Bazen de kulp karşısında yarım ay/dağ biçimli tutamak yer almaktadır (Kat. 157). Bunun dışında ağız kenarı altından başlayarak gövdeye uzanan basit dikey kulp ve ağız kenarı altına yerleştirilen memecik biçimli tutamaklar görülmektedir (Kat. 162-163, 165). C.1 Kırmızı veya C.2 koyu ince açkılı mal grubuna özgü oldukça özenli bir şekilde üretilmiş örneklerde ise üçgen görünüşe sahip kulp dudaktan yükselerek gövdenin üst kısmına bağlanmaktadır (Kat. 164, 368-367). Bu örneklerde ayrıca kulp karşısında ağız kenarı altına akıtacak, kulp ile akıtacak arasına kabartma yarım ay şeklinde tutamak yerleştirilmiştir (Kat. 164). Bu örnekler diğerlerine göre oldukça özenli bir üretime sahiptir.

Ç.1 tipine ait, Göltepe örneklerinin ağız çapları 10 ile 24 cm arasındadır. Yüzey buluntuları da paralel şekilde 11 ile 25 cm arasında ağız çaplarına sahip kaplardan oluşmaktadır. Ağız çaplarının yüksekliğe oranları ise yukarıda tanımlanan 3 alt grupta farklılık göstermektedir. İlk gruptaki küresel gövdelilerde oran 1,1 ile 0,9

arasındadır. İkinci grupta bu oran 0,8'e kadar düşmektedir. Diğer iki gruba göre, gövdenin keskin hareketi nedeniyle yüksekliği daha az olan 3. gruptaki örneklerin ağız çapının yüksekliğe oranı 1.1 ile 1.4 arasındadır.

Bu form tipinin oldukça geniş bir kullanım alanı olduğu görülmektedir. Küçük boyutlardaki ve özenli üretilmiş örnekler sıvı veya içki kabı olarak, daha iri ve kalın cidarlı örneklerin ise pişirme kabı olarak kullanıldıkları yüzeylerindeki is izlerinden anlaşılmaktadır. Bunun dışında iri boyuttaki kapların saklama ve depolama amaçlı kullanıldıkları görülmektedir.

Ç.1, Göltepe'de en sık rastlanan kap tiplerinden biridir. Tüm tabakalarda toplam 102 adet ele geçmiştir. Dönem 3a'ya ait mekanlarda çoğunluğu A.1 koyu ve A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiş 18 örnek ele geçmiştir. Yalnızca birer örnek A.1 kırmızı ve A.4 devetüyü açkılı mal ile üretilmiştir. En yoğun kullanım 68 parça ile 3b dönemindedir. Bu tabakanın hemen hemen her yapısında Ç.1 tipine ait örnekler ele geçmiştir. Bunun nedeni büyük olasılıkla bu formun yukarıda belirtilen çok çeşitli kullanım alanlarına sahip olmasıdır. İşlevinin belirlediği bir başka özellik de üretim tekniğidir. Çoğunlukla pişirme ve saklama kabı olarak kullanılan bu form tipinin üretiminde bir önceki dönem gibi genellikle A.3 koyu ve A.2 kahverengi açkılı mal tercih edilmiştir. Çok az örnek A.1 kırmızı ve A.4 devetüyü açkılı ile C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu ile üretilmiştir. Dönem 3b'ye ait 68 parçadan 43'ü A.3 koyu açkılı, 17'si A.2 kahverengi açkılı, 3'er tanesi A.4 devetüyü ve C.1 kırmızı açkılı ince, 1'er tanesi A.1 kırmızı açkılı ve kaba mal grubuna aittir. Dönem 2'de A.1 koyu açkılıların oransal fazlalığı devam etmektedir. Kestel maden ocağı kazısında ele geçen 4 örnekten 2'si koyu, 1'er örnek ise kırmızı ve kahverengi açkılı mala aittir.

Göltepe'de tabakalar arasında tipolojik olarak herhangi bir fark görülmemektedir. Ancak boynuz kulplu örnekler yalnızca İTÇ Ib-Dönem 3a ve İTÇ II-Dönem 3b'de görülmektedir. İnce açkılı mal grupları ile üretilen akıtacaklı örnekler ise ilk defa 3b'de ortaya çıkmakta ve Dönem 2 boyunca devam etmektedir.

Yüzey araştırmalarında, Büyüktepe, Çuğunözü, Evliyatepe, Kiledere, Taştepe, Toptepe yerleşmelerinden toplam 9 adet Ç.1 formuna ait ağız parçası toplanmıştır (Tablo 7). Bunlardan 5'i kahverengi, 2'si koyu, 1'i kırmızı ve 1'i ince koyu açkılı mal grubuna aittir.

Ç.1 form tipi Anadolu'da Neolitik Çağ'dan itibaren en sık görülen kap formlarındandır. Form olarak hem yemek hem pişirme hem de depolamaya uygun olması uzun dönemler boyunca kullanılmasını sağlamıştır. Göltepe Dönem 4, 3a-b ve 2 örnekleri ile Anadolu'daki diğer yerleşme buluntuları, SKÇ ve İTÇ boyunca bu kap formunun yaygın olarak kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu nedenle karşılaştırma yapılabilecek bir form olarak görülmemelidir. Ancak Göltepe Dönem 3a ile 3b boyunca karakteristik olarak görülen boynuz kulplu örnekler bize, bölge ve yakın çevresinde net bir tarihleme ve bu formun yayılımını tanımlama imkanı vermektedir.

Göltepe'de Ç.1 form tipi altında değerlendirdiğimiz boynuz kulplu kap benzerlerinin SKÇ ve İTÇ'de Konya Ovası yerleşmelerinde yaygın olduğu, bölgede gerçekleştirilen yüzey araştırmalarından anlaşılmaktadır (Mellaart, 1963: 199-236; Bahar, 1997: 369; Bahar ve Koçak, 2003: 21-51). Ayrıca Son Kalkolitik Canhasan I 1 tabakasında bu kap tipinin değişik formları ele geçmiştir (French, 2005: fig.80:1-2, 185:6). Bunun dışında Kilikya'da Göltepe ile paralel bir dönemde Tarsus İTÇ I tabakalarında görülmektedir (Goldman, 1956: 103, fig.243:132). Orta Anadolu'nun kuzeyinde yer alan ve nispeten daha erken bir döneme tarihlenen Büyük Güllücek ile Alacahöyük ve daha kuzeyde yer alan İkiztepe benzer örnekler sunmaktadır (Koşay ve Akok, 1957: lev.18; 1966: lev.151: 30, 32; Dönmez, 2000: lev.147-151; Alkım ve diğerleri, 2003: pl.X-XI). Önemli bir husus olarak, boynuz kulplu örnekler Kapadokya sınırları içerisinde yer alan Acemhöyük'te İTÇ II ve III başlarına tarihlenen XII-X tabakalarında ele geçmiştir.[58] X. tabakadan sonra ise Göltepe ile benzer bir dönemde ortadan kalktığı gözlemlenmektedir (Kamış, 2012: 115-116).

5.4.2. Ç.2 Tipi

Bir önceki form tipi gibi boyunsuz çömleklere ait bir formdur. Ancak gövde profilinin farklı olması ve daha derin olmaları nedeniyle Ç.1'den ayrılmaktadır (Kat. 168-173). Herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir. Ele geçen gövde-dip birleşimlerinden düz veya yuvarlak dipli oldukları düşünülebilir. Gövde dipten ağız

[58] Şu an için Acemhöyük'ün en eski yapı katı XII. tabakadır. İlerleyen zamanlarda yapılacak kazılarla daha erken katlara ulaşılması, büyük olasılıkla, boynuz kulplu bu formun Göltepe ile benzer şekilde daha erken bir tarihten itibaren kullanıldığını gösterecektir.

kenarına doğru dışbükey bir profilde uzanmaktadır. Bazı örneklerde bu dışbükeylik çok hafiftir. Hatta bir kısmında, profil, gövde ortasından ağız kenarına doğru düz bir şekilde içe eğik yükselmektedir (Kat. 170-173). Dudaklar tüm örneklerde basitçe yuvarlatılarak sonlandırılmıştır. Ele geçen birçok parçada ağız kenarı altından gövdeye uzanan dikey kulp veya ağız kenarı altına yerleştirilen yatay kulp görülmektedir (Kat. 168, 170).

Göltepe örneklerinin ağız çağları 13 ile 38 cm arasındadır. Ağız çaplarının yüksekliğe oranları ise ölçülebilen örneklerde 0,6 ile 0,8 arasındadır. Yüzey buluntularının ağız çapları 10-30 cm ölçülerindedir. Ağız çaplarının yüksekliğe oranları ise Göltepe ile aynıdır. Ç.2 form tipi işlev olarak bir önceki form tipi gibi çok çeşitlidir. Nispeten daha küçük boyuttakiler içki kabı, bunun dışındaki örnekler ise pişirme ve saklama kabı olarak kullanılmıştır.

Göltepe'de, Ç.2 form tipine ait 11 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Bunlardan 1'i 3a, 7'si 3b, 3'ü 2. döneme tarihlenen mekanlardan gelmektedir. Bir önceki form tipi gibi üretimde genellikle A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı mal tercih edilmiştir. Dönem 2'ye ait yalnızca 1 örnek A.1 kırmızı açkılı mala aittir. Kestel'de ele geçen bir örnek ise devetüyü açkılı mal ile üretilmiştir.

Yüzey malzemesinin 7 örneği Canavarlıtepe, Çuğunözü ve Toptepe yerleşmelerinden gelmektedir (Tablo 7). Göltepe ile benzer bu örneklerin üretiminde de çoğunlukla A.3 koyu ve A.2 kahverengi açkılı mal tercih edilmiştir.

5.4.3. Ç.3 Tipi

Kabın alt kısmından karna doğru genişleyen gövde profili ağız kenarına doğru tekrar daralmaktadır. Gövde bazı örneklerde ovoid bazılarında ise küreseldir (Kat. 174-177). Herhangi bir dip parça ele geçmediğinden dip profili hakkında bilgi yoktur. Bu formun ayırıcı özelliği olan dudaklar, tüm örneklerde dışta kalınlaştırılmıştır. Dudağın kalın kısmından gövdeye keskin bir açı ile geçilmektedir. Dudağın bu profili depolama kaplarından Dk.2 tipi ile benzerlik taşımaktadır. İki form arasındaki ayırım genel olarak büyüklük ve hacme göre yapılmıştır.

Göltepe'de ele geçen az sayıdaki örnek tutamaklara veya dikey şerit kulplara sahiptir (Kat. 174-176). Kabartma yaprak/dağ biçiminde şekillendirilen

tutamaklar ağız kenarı altına yerleştirilmiştir. Ağız çapları 13 ile 30 cm, ağız çapının yüksekliğe oranı 0,8 ile 1,2 arasında değişmektedir. Yüzey malzemesinden elde edilen tek örnek 32 cm ağız çağına sahiptir. Bu örnek de Dk.2 form tipi altında değerlendirilmiştir. Özellikle Göltepe kazısından elde edilen Ç.3 tipi örneklerin, pişirme ve saklama kabı olarak kullanıldıklarını görülmektedir.

Göltepe kazılarından elde edilen 36 örnekten 7'si Dönem 3a, 27'si Dönem 3b, 2'si Dönem 2'ye aittir. Ç.3 form tipinin üretiminde özellikle A.1 kırmızı açkılı mal tercih edilmiştir. 3b döneminde buluntuların % 67'si bu mal grubuna aittir. Bunun dışında az sayıda A.2 kahverengi, A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı mal örnek de bulunmaktadır. Bu forma özgü olarak, A.1 kırmızı açkılı mala ait bazı örneklerin, kontrollü fırınlama ile iç yüzeylerinin siyah renk almasına özellikle dikkat edilmiştir (Kat. 174-177).

Ç.3 form tipi Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a döneminde görülmeye başlamaktadır. Bu form dönemler arasında üretim tekniği açısından herhangi bir fark olmadan İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'ye kadar devam etmektedir. Anadolu'da erken dönemlerden itibaren kullanılmaya başlandığı anlaşılan Ç.3 çömlek formunun elde veri olmamasına rağmen İTÇ Ia evresinde de kullanılmış olması yüksek bir olasılıktır. Nitekim Tarsus'un İTÇ I tabakalarında ele geçen benzer form tipine ait parçalar bu ihtimali güçlendirmektedir (Goldman, 1956: fig.235:38-39, 245:125).

5.4.4. Ç.4 Tipi

Gövde profili genel olarak bir önceki form tipi ile aynıdır. Değişiklik sadece ağız kenarı profilinde söz konusudur. Ağız kenarı, daralan gövde profilinden sonra, dik veya hafif içe eğik bir şekilde yükselmektedir. Profildeki bu hareket bu tipe kısa boyunlu bir görünüm kazandırmıştır (Kat. 178-184). Göltepe'de ele geçen az sayıdaki örnek dikey şerit kulp veya tutamaklara sahiptir (Kat. 179-180, 182). Tutamaklar ağız kenarı altına kabartma yaprak/dağ biçiminde şekillendirilerek yerleştirilmiştir.

Göltepe örneklerinin ağız çağları oldukça değişken, 8,5 ile 35 cm arasındandır. Çeşme Höyük ile Çuğunözü yerleşmelerinde ele geçen 2 örnek ise 15 ve 22 cm ağız çaplarına sahiptir. İşlevleri bir önceki form ile aynıdır.

Göltepe'de ele geçen toplam 17 ağız kenarı parçasından 3'ü Dönem 3a, 9'u Dönem 3b, 5'i Dönem 2'ye aittir. 3a mekanlarında ele geçen tüm örnekler A.2 kahverengi açkılı mala aittir. 3b döneminde de buluntuların yaklaşık yarısı aynı mal grubu üretilmiştir. Dönem 2'ye ait 5 parçadan 2'si A.3 koyu açkılı, 1'er tane A.1 kırmızı, A.4 devetüyü açkılı ve E.2 saman katkılı kaba mala aittir. Çuğunözü ve Çeşme Höyük'ten toplanan 2 parça A.2 kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir (Kat. 183-184).

Ç.4 form tipinin İTÇ Ib'den başlayarak İTÇ III'ün ilk yarısına kadar kullanıldığı Göltepe buluntularından anlaşılmaktadır. Benzer formlar Tarsus İTÇ I tabakalarında görülmektedir (Goldman, 1956: fig.346:123)

5.4.5. Ç.5 Tipi

Küresel gövdeli, geniş, kısa sıkma boyunlu çömlekler bu grubu oluşturmaktadır (Kat. 185-191). Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmış veya dışa dönük formdadır. Herhangi bir dip parçası ele geçmemiştir. Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 9 ile 32 cm arasındadır. Yüzey malzemesi ise 16 ile 25 cm arasında ağız çapına sahip örnekler sunmaktadır. Nispeten daha küçük boyuttaki örnekler muhtemelen içki kabı olarak kullanılmıştır (Kat. 186). İri boyuttaki örnekler ise sıvı veya saklama kabı olarak kullanılmıştır.

Göltepe kazılarında ele geçen 14 ağız kenarı parçasından 4'ü 3a, 9'u 3b dönemlerine aittir. Dönem 2'ye tarihlenen yalnızca 1 örnek kal. MÖ 2490-2200 C14 tarihlerine sahip Alan B TY. 2 dolgusundan gelmektedir. 3a ve 3b örnekleri üretim tekniği açısından oldukça benzerdir. Önceki form tiplerinin aksine çoğunlukla daha ince bir işçiliğe sahiptir. Parçaların yarıya yakını C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu ile üretilmiştir. Bunun dışında A.1 kırmızı, A.2 kahverengi, A.3 koyu açkılı mala ait örnekler de ele geçmiştir. Dönem 2'ye ait tek örnek ise üretildiği mal açısından farklılık göstermektedir. Bu örnek Göltepe'de ender olarak görülen F.2 siyah-kahverengi lekeli ince mal/*smeared wash* grubuna aittir (Kat. 189).

Ç.5 form tipine ait 5 parça Kiledere, Küçük Türbetepe, Kültepe (Gülağaç), Taştepe ve Toptepe yerleşmelerine ait yüzey malzemesinde tespit edilmiştir (Tablo 7). Bunlardan 3'ü A.1 kırmızı, 1'i A.2 kahverengi ve diğer 1 örnek de A.3 koyu

açkılı mala aittir. Bunun dışında Kestel maden ocağı kazısında ele geçen kahverengi ve koyu açkılı mal grubu ile üretilmiş iki örnek de bu form tipine aittir (Kat. 190).

Göltepe İTÇ Ib'de ilk örneklerine rastlanan Ç.5 çömlek formunun İTÇ II'de kullanımının arttığı görülmektedir. İTÇ IIIa da ise yerel olmayan bir mal grubu ile üretilmiş tek örnekle temsil edilmektedir. Ç.5 benzeri çömlekler Tarsus'un İTÇ I tabakalarında, Beycesultan XIX. tabakasında, Küllüoba 4 ve 2. evresinde ele geçmiştir (Goldman, 1956: fig.344:W, E, 346:O; Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14: 26,27; Efe ve Ay, 2000, pl.9:2, 19:1, 4).

5.4.6. Ç.6 Tipi

Profil olarak bir önceki form tipine benzemektedir. Tek fark gövde-boyun birleşiminin daha yumuşak olmasıdır. Profildeki bu özellikten dolayı boyun, bir önceki forma göre daha belirsizdir (Kat. 192-193). Göltepe'de ele geçen 3 örnek de omuzdan başlayarak gövdenin orta kısmına uzanan dikey kulplara sahiptir. Bu örnekler 19, 28 ve 32 cm ağız çapına sahiptir. Tümü pişirme kabı olarak kullanılmıştır.

Göltepe'de Ç.6 tipi üç örnekten biri Dönem 4'e tarihlenen Alan A ÇE 10 Ç. 22'de ele geçmiştir. Diğer iki örnek ise 3a ve 3b dönemlerine aittir. Örneklerden 2'si A.2 koyu açkılı, biri E.2 saman katkılı kaba mala aittir. Yüzey malzemesi içerisinde Ç.6 form tipine ait herhangi bir kap parçası tespit edilememiştir.

5.4.7. Ç.7 Tipi

Göltepe'de ele geçen parçaların çoğunluğu boyun ve boynun devamı gövde parçalarından oluşmaktadır (Kat. 194-197). Bu nedenle dip profili hakkında bilgi elde edilememiştir. Ancak B.2 klasik metalik mala özgü bir form olarak içbükey dipli oldukları düşünülebilir. Boynun devamı niteliğindeki parçalardan ise tam olarak gövde profili çıkarmak zordur. Tam küresel veya yanlardan biraz basık gövde profiline sahip olmaları yüksek bir ihtimaldir (Kat. 195). Gövdeden boyuna geçiş tüm B.2 klasik metalik mal örneklerinde olduğu gibi keskindir. Boyun gövdeden ağız kenarına içe eğik yükselmektedir. Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmıştır. Ancak

dışa çekik veya dışta kalınlaştırılmış veya üstten düzleştirilmiş örnekler de görülmektedir (Kat. 195-197) Bazı parçalarda ağız kenarı altından omza uzanan markalı dikey kulp görülmektedir (Kat. 196). Bazı omuz parçalarında ise yatay, ip delikli tutamaklar vardır (Kat. 195). Bunlardan bazıları yarım delinmiştir.

Ç.7 form tipinin tamamı B.2 klasik metalik mal ile üretilmiştir. Bu mal grubuna özgü boya bezeme Ç.7 form tipindeki kaplarda da görülmektedir. Boya bezeme genellikle içte ve dışta ağız kenarına ve dışta boyna yatay bant şeklinde uygulanmıştır. Bunun dışında B.2 klasik metalik mal kaplarda karakteristik olan boyna paralel, nokta veya boya akıtılarak oluşturulan çizgi dizileri görülmektedir. Boynun veya kulp çevresinin tamamen boyandığı veya boynun dış yüzeyine boya akıtılarak düzensiz dikey dalgaların oluşturulduğu örnekler de vardır (Kat. 194-196).

Göltepe'de ele geçen 14 parçadan 8'i Dönem 3b, 6'sı Dönem 2'ye aittir. Yüzey malzemesi içerisinde, Ç.7 form tipine ait olabilecek herhangi bir parça tespit edilememiştir. Ancak profil vermeyen bazı gövde veya kulp parçalarının bu form tipine ait olma ihtimalleri vardır (Kal. 365-367). Göltepe örneklerinin ölçüleri oldukça değişkendir. Ağız çapları 6 ile 18 cm arasındadır. Muhtemelen sıvıların servisinde ve saklanmasında kullanılmış olmalıdır.

Ç.7 form tipi Göltepe'de İTÇ II'nin başlarında ortaya çıkmakta, İTÇ IIIa boyunca devam etmektedir. Bu formun en yakın benzerleri yalnızca Konya Ovası'ndan bilinmektedir (Mellaart, 1963: 228-230, fig.16:16-17). Ancak aşağıda görüleceği gibi B.2 klasik metalik mala özgü Ç.7 form tipine benzer diğer çömleklerin benzerlerine Göltepe ile paralel bir zaman diliminde, Tarsus İTÇ II tabakalarında, Acemhöyük X. tabakasında rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.247:191; Özgüç N., 1984: 110; Öztan, 1989: 407-414, fig.27-28)

5.4.8. Ç.8 Tipi

Genel profil bir önceki form tipi ile aynıdır. Profildeki tek fark gövdeye keskin bir açıyla bağlanan boynun ağız kenarına doğru dik yükselmesidir (Kat. 198-207). Bazı boyun profilleri hafif içbükeydir (Kat. 201, 204, 206). Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmıştır. Ancak devrik, dışta kalınlaştırılmış veya üstten düzleştirilmiş formlar da görülmektedir (Kat. 198, 203). Diğer boyunlu B.2 klasik metalik mal

çömlekler gibi ağız kenarı altından başlayarak omza uzanan markalı (çömlekçi işareti)/*potter's mark* dikey kulplara sahiptir (Kat. 198, 205).

Ç.7 form tipinde görülen boya bezeme çeşitleri bu form içinde geçerlidir. Ancak kabın tüm dış yüzeyinin boyandığı örneklere daha sık rastlanmaktadır (Kat. 198, 200, 204, 207). Bunlara ek olarak B.2 klasik metalik mal örneklerde ender görülen, ince fırça işçiliği ile uygulanmış bezemeler de görülmektedir. Bu örneklerden biri, boyundaki bant bezeme altına sıralanmış içi boş daire dizisine diğeri boynun üst kısmında boyna paralel sıralanmış birbirini kesen ince çizgilerden oluşan bezemeye sahiptir (Kat. 199, 202). Göltepe örneklerinde Ç.8 form tipinin ağız çapları 6 ile 22 cm arasındadır. Bir önceki form tipi gibi sıvı servisinde veya saklanmasında kullanılmış olmalıdır.

Yüzey malzemesinde yalnızca Büyükdeller ve Sıtmatepe'den ele geçen birer örnek Ç.8 form tipindedir (Kat. 206-207) (Tablo 7). Bunların ağız çapları 7.5 ve 14 cm'dir. Büyük Deller örneğinin dış yüzeyinde ağız kenarındaki bant boya dışında daha çok C. grubu ince mala özgü kaplarda rastlanılan açkı bezeme görülmektedir (Kat. 206). Bu örnekteki dikey açkı vuruşları bant bezemeden başlayarak boyun gövde birleşimine dek devam etmektedir. Benzer bezemeler Göltepe'de Ç.9 form tipinde görülmektedir.

Ç.8 form tipi B.2 klasik metalik mal grubuna özgü bir çömlek formudur. Göltepe'de toplam 41 ağız kenarı ele geçmiştir. Bunlardan 36 tanesi Dönem 3b, 5 tanesi Dönem 2'ye aittir. Bu nedenle daha çok İTÇ II'ye ait bir form tipi olarak değerlendirilebilir. Ç.8 tipi çömleğin yoğun kullanımı 3b dönemine tarihlenen hemen hemen her yapıda ele geçmesinden anlaşılmaktadır. İTÇ IIIa'ya tarihlenen az sayıdaki buluntu, bu dönemde Ç.8'in kullanımının azaldığını gösteriyor olabilir.

Çağdaş yerleşme buluntularından bu form tipinin kullanımının oldukça yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Ç.8 çömlek tipi benzerlerine Konya Ovası İTÇ yerleşmelerinde, Tarsus İTÇ II tabakalarında, Acemhöyük İTÇ III başlarına tarihlenen X. tabakasında rastlanmaktadır (Mellaart, 1963: 228-230, fig.16:18-19, 23-25; Güneri, 1989: res.8:2, 9, 12; Goldman, 1956: fig.247; Öztan, 1989: 407-414, pl.123:3, fig;27).

5.4.9. Ç.9 Tipi

Küresel gövdeli, gövde boyun birleşimi oldukça keskindir. Önceki iki B.2 klasik metalik mal çömlek tiplerinden farklı olarak boyun profili düz, içbükey veya dışbükey olarak dışa eğik yükselmektedir (Kat.208- 224). Gövde profilinde cidar kalınlığı bazı örneklerde 3.5 mm'ye kadar düşmektedir. Ele geçen dip parçalarının tümü içbükey profile sahiptir. Ağız kenarları genellikle basitçe yuvarlatılarak sonlandırılmıştır. Ancak dudağı dışta kalınlaştırılmış veya dışa devrik ağız profiline sahip kaplarda ele geçmiştir (Kat. 209, 224).

Bu formda ağız kenarının hemen altından başlayarak gövdeye uzanan dikey kulp tipiktir. Bu kulpların ağız kenarına yakın kısmında, yanlarında veya gövdeye uzanan alt kısmında markalar yer almaktadır (Kat. 212, 216-219, 221, 223). Marka izlerinden bazılarının kazılarak bazılarının ise baskı tekniği ile işlendiği anlaşılmaktadır. Bazı örneklerin omuz kısmında, iki kulp arasına denk gelecek şekilde, tam veya yarım delinmiş yatay, ip delikli tutamaklar yerleştirilmiştir.

Önceki iki form tipi gibi Ç.9 form tipinin birçok örneği içte ve dışta ağız kenarı boyunca yatay bant boya bezeme taşımaktadır. Bunun dışında bazı örneklerde dış yüzey veya kulp ve boyun tümüyle boyanmıştır (Kat. 208, 213, 214, 218, 221-222). Ender olarak boyundaki boya banda paralel olarak sıralanmış nokta dizileri görülmektedir (Kat. 215). Göltepe'de ele geçen iki örnekte ise daha çok ince mala özgü form tiplerinde rastladığımız açkı bezeme görülmektedir. Açkı vuruşları, ağız kenarında ve boyun gövde birleşiminde yer alan boya bantların arasına, zikzak şeklinde uygulanmıştır (Kat. 211, 220). Bu haliyle Büyük Deller'e ait yüzey malzemesi içerisinde tespit ettiğimiz Ç.8 örneği ile büyük benzerlik taşımaktadır (Kat. 206).

Göltepe örneklerinin ağız çapları 10 ile 24 cm arasındadır. Kestel'de ele geçen örneklerden ağız çapı alınabilen iki örneğin ölçüleri 15 ve 15,5 arasındadır. Yüzey malzemesinde tanımı yapılabilen tek parça ise Kızıl Höyük'ten gelmektedir (Tablo 7). Bu parçanın ağız çapı da 15 cm'dir. Ç.9 tipi çömleklerin işlevleri, Ç.7 ve 8 tipleri ile aynıdır (Kat. 224).

Ç.9 form tipi, Ç.7 ve Ç.8 gibi B.2 klasik metalik mala özgü çömlek formudur. Göltepe'de tüm parçalar Dönem 3b ve 2'de ele geçmiştir. Ancak yine de

oransal olarak örneklerin yaklaşık % 90'nının 3b dönemine ait mekanlarda ele geçtiği vurgulanmalıdır. Ele geçen toplam 54 parçadan 48'i İTÇ II'ye tarihlenen 3b dönemine aittir. İTÇ III başlarında ise kullanımın daha az tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Göltepe'nin buluntularının Ç.9 tipi çömleklerinin kullanımı ve tarihlenmesi ile ilgili ortaya koyduğu sonuçları, benzer buluntulara sahip yerleşmeler de desteklemektedir. Tarsus'da benzer formlara ilk defa İTÇ II tabakalarında rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.247:191). Konya Ovası yerleşmelerinden elde edilen benzer buluntular da Mellaart tarafından genel olarak İTÇ II'ye tarihlenmektedir (Mellaart, 1963: 228-230, fig.14:38, 16:14, 20, 23-25). Göltepe'ye nispeten daha yakın olan Acemhöyük'te ise İTÇ IIIa'ya tarihlenen X. tabakasında rastlanmaktadır (Öztan, 1989: 407-414, pl.123:1a, fig.25-26, 28-29). Ancak Acemhöyük İTÇ III öncesinin oldukça sınırlı alanlarda araştırıldığı hatırlatılmalıdır. Bu nedenle ilerleyen yıllarda yapılacak kazılarla Acemhöyük'te de Göltepe paralelinde sonuçların elde edilme olasılığının yüksek olduğunu düşünmekteyiz. Bunun dışında son yıllarda kazı çalışmalarına başlanan Topak Höyük İTÇ III katlarında bu çömlek formu ele geçmiştir (Şenyurt ve diğerleri, 2014: 69, çiz.4:5-6).

5.4.10. Ç.10 Tipi

Oldukça belirgin içbükey dipli, küresel gövdeli, gövdeden boyna geçiş keskin, boyundan ağız kenarına dışa eğik profillidir (Kat. 225-226). Diğer B.2 klasik metalik mal çömleklere göre daha geniş ve kısa boyunludur. Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmıştır. Ancak dışa çekik dudaklı örnekler de vardır. Bazı örneklerde omuz üzerine karşılıklı yerleştirilmiş dikey kulplar görülmektedir. Bu kulplar basit şerit kulp olarak veya farklı iki parçanın birleştirilmesi ile şekillendirilmiştir (Kat. 225-226). İki parçalı kulplarda omuz üzerine yerleştirilen üst parça boyun hareketine paralel olarak yükselmektedir (Kat. 226, 362). Kulplu örneklerde iki kulp arasına tam veya yarı delinmiş yatay, ip delikli tutamaklar yine omuz hizasına gelecek şekilde yerleştirilmiştir (Kat. 225-226).

Bazı örneklerde form ve kulplardaki sıra dışılık, yapılan boya bezeme ile sürdürülmüştür (Kat. 226). Bu örneklerde kulplar tümüyle boyanmıştır. Boyunda,

ağız kenarı içinde ve dışında ise bant bezeme görülmektedir. Bir örnekte, boyundaki banda paralel olarak yapılan damla sırası, iki kulp arasına, yerleştirilen tutamağa kadar devam ettirilmiştir. Tutamak üzerinde ise gövdenin üst kısmına kadar uzanan, boya akıtılarak oluşturulmuş soyut bezeme yer almaktadır.

Ç.10 tipi B.2 klasik metalik mal grubuna ait bir formdur. Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 8,5 ile 14 cm arasındadır. Yüzey malzemesi içerisinde bu tipte herhangi bir kap parçası tespit edilememiştir. İşlevleri diğer B.2 klasik metalik mal çömlekler ile aynı olmalıdır.

Göltepe'de ele geçen 9 parçanın tamamı İTÇ II-3b dönemine ait mekanlarda ele geçmiştir. Bu nedenle tamamıyla İTÇ II'ye ait bir çömlek formu olarak değerlendirilebilir. Bu tipin yayılımının da kullanım süresi gibi kısıtlı olduğu düşünülmektedir. Benzer örnekler sadece Konya Ovası yerleşmelerinden bilinmektedir (Mellaart, 1963: fig.14:32, 34-37).

5.4.11. Ç.11 Tipi

Düz dip profili, içte merkeze doğru kalınlaşmaktadır. Dip ile gövde açılı bir şekilde birleşmektedir. Gövde yukarı doğru dışa eğik yükselerek omuz hizasında oval bir hareketle içe dönmektedir (Kat. 227-228). Gövdenin bu formu, C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilen Te.4 tipi testilerle aynı profil özelliklerini yansıtmaktadır. Boyundan ağız kenarına doğru profil tekrar dışa eğik yükselmektedir. Boyunlu metalik mal çömleklerinin tersine gövdeden boyna geçiş, yumuşak oval bir hareketle sağlanmıştır. Dudak genellikle dışa dönük olarak tamamlanmıştır.

Bu tipe ait tüm bir örnek, omuz hizasında karşılıklı yerleştirilmiş yatay ve dikey iki kulba sahiptir. Dikey kulp omzun üst kısmında dik açıyla yükselerek ani oval bir hareketle omzun alt kısmına birleşmektedir. Yatay kulp da bu harekete uyum göstererek omza dik bir şekilde yükselmektedir. Gövde üzerinde iki kulbun ortasında, daha çok dekoratif amaçlı yapıldığı düşünülen yarım ay/dağ şeklinde kabartma tutamak yerleştirilmiştir (Kat. 227). Ele geçen parçaların ağız çapları 13 ile 22 cm arasındadır.

Göltepe'deki 3 örnek Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE 6, 9 ve Alan C-D ÇE. 1'den gelmektedir. Yüzey malzemesi içerisinde Toptepe yerleşmesine ait iki örnek

tespit edilmiştir (Tablo 7). Göltepe ve Toptepe'nin Ç.11 form tipi kapları, tamamen C. grubu ince açkılı mal ile üretilmiştir. Bunlardan bazıları kırmızı bazıları da koyu ince açkılı mal grubuna aittir (Kat. 227-228).

Ç.11 form tipine benzer herhangi bir çömlek bu güne kadar devam eden kazılarda bölge içerisinde veya komşu bölgelerdeki yerleşmelerden bilinmemektedir. Ancak gövde profilinin Te.4 ile tamamen benzer olması bu testi formundan yola çıkarak karşılaştırma yapmamıza olanak sağlamaktadır. Böyle bir karşılaştırmada Alacahöyük ve Kültepe yerleşmeleri Göltepe ile paralel tarihler ortaya koymaktadır. Te.4 form tipi başlığı altında da belirtildiği gibi her iki yerleşmede bu form İTÇ II-III'e tarihlenen tabakalarda görülmektedir (Özgüç, 1964: 31, lev.I:1; Ezer, 2014: 11, fig.9; Koşay, 1951: lev.CVI:2).

5.4.12. Ç.12 Tipi

İçbükey dipli, dipten gövdeye geçiş hareketi yumuşak, küresel veya yanlardan basık küresele yakın gövdelidir (Kat. 229-238). Gövdeden içbükey profilli boyna geçiş genellikle keskindir. Dudaklar basitçe yuvarlatılmış, dışa dönük veya çekiktir. Bu form tipine ait kaplarda iki farklı şekilde yerleştirilmiş dikey kulp görülmektedir. Birinci gruptakiler boynun ortasından başlayarak omza uzanan dikey kulplara sahiptir (Kat. 234). İkinci gruptaki formların kulpları ise omuzdan başlayarak gövde ortasına bağlanmaktadır (Kat. 229, 233).

Göltepe'de ele geçen Ç.12 form tipine ait örnekler oldukça değişken ağız çapı ölçülerine sahiptir. Genel olarak ölçüler 10 ile 31 cm arasında değişmektedir. Kestel'de ele geçen iki örneğin ağız çapları ise 17 ve 23 cm'dir. Bu 2 örnekten biri C.1 kırmızı açkılı ince diğeri A.1 kırmızı açkılıdır (Kat. 236). Yüzey malzemesi içerisinde bu form tipine giren ağız kenarı parçaları Evliyatepe, Kayamahmut, Kızılhöyük ve Kiledere yerleşmelerinden gelmektedir (Kat. 237-238) (Tablo 7). Bu buluntuların ağız çapları da 8 ile 24 cm arasındadır. 5 parçadan A.2 kahverengi açkılı olan biri dışında tüm örnekler C.1 kırmızı açkılı ince mala aittir.

Göltepe'de ele geçen 19 parçadan 5'i Dönem 3a, 13'ü Dönem 3b, 1'i Dönem 2'ye aittir. Göltepe'de de bu formun üretiminde genellikle C.1 kırmızı veya C.2 koyu açkılı ince mal grupları tercih edilmiştir. Her iki ince malın toplam oranı

tüm buluntuların % 50'sini oluşturmaktadır. Bunun dışında A.1 kırmızı, A.2 kahverengi açkılı veya D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu, veya F.2 siyah-kahverengi lekeli mal gruplarından az sayıda örnekler vardır.

Ç.12 form tipinin esas olarak İTÇ Ib ile İTÇ II'de kullanıldığını Göltepe örnekleri göstermektedir. Dönem 2'ye ait bir örnek, bu form tipinin İTÇ III başlarında az da olsa kullanılmaya devam ettiğini gösteriyor olabilir. Bu formun en yakın benzerleri Göltepe ile paralel bir dönemde, Alişar'ın İTÇ I sonuna tarihlenebilecek 12M tabakasında ele geçmiştir (Osten, 1937: 61, fig.73: e1709). Tarsus ve Mersin'de ise daha geç bir dönemde ortaya çıkmaktadır. Tarsus İTÇ III tabakalarında, Mersin Yumuktepe XIb katında Ç.12 benzeri çömlekler ele geçmiştir (Goldman, 1956: 151, fig.276: 589; Garstang, 1953: fig.145:5).

5.4.13. Ç.13 Tipi

Geniş düz dipli, şişkin karınlı, gövde profiline sahiptir. Profil gövde ortasından itibaren boyna doğru daralmaktadır. Gövdeden boya geçiş oldukça yumuşaktır. İçbükey boyun profili dışa eğik bir şekilde ağız kenarına uzanmaktadır (Kat. 239-242). Dudak hafif dışa çekiktir. Tüm veya nispeten boyun-gövde kısmı korunmuş parçaların çoğunda boyun ortasından veya boyun-gövde birleşiminden başlayarak, omza uzanan iki dikey kulp görülmektedir (Kat. 239, 241). Ayrıca Göltepe'de ele geçen iki örnekte iki kulp arasına yerleştirilmiş kabartma yarım ay/dağ betimi vardır. Bir örneğin ise boyun gövde birleşimine paralel tırnak bezeme ve yaklaşık boyun ortasına denk gelen kısma paralel iki oluk bezeme yapılmıştır (Kat. 240).

Göltepe ve yüzey malzemesinde tespit edilen Ç.13 tipinin ağız çapları birbirine uyumlu bir şekilde 8 ile 25 cm arasındadır. Ç.13 işlevlerinin kap boyutlarına göre değişiklik gösterdiği düşünülebilir. Küçük boyuttakiler daha çok sıvı veya saklama, nispeten daha büyük boyuttakiler depolama amacıyla kullanılmış olmalıdır.

Göltepe'de ele geçen 12 parçanın 4'ü Dönem 3a, 6'sı Dönem 3b ve 1'i Dönem 2'ye aittir. Form tipinin üretiminde özellikle 3 mal grubu, A.1 kırmızı, A.2 kahverengi açkılı veya D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal grubu tercih edilmiştir.

Bu 3 mal grubunda da ağırlıklı üretim, tüm dönemler için % 55 oranıyla D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile yapılmıştır. Bazı örnekler pişme sırasında koyu kahverengi veya gri tonlarını almıştır (Kat. 239). Diğer örnekler ise A.1 kırmızı, A.2 kahverengi ve C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir. Yüzey malzemesi içerisinde Alayhan, Bozyer, Çeşme, Evliyatepe, Kızılhöyük ve Taştepe yerleşmelerine ait toplam 7 parça, Ç.13 tipindedir (Tablo 7) (Kat. 242). Göltepe'nin tersine bunlardan yalnızca Evliyatepe'de ele geçen örnek D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mala aittir. Diğer örneklerden, 2'şer tane A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi, 1'er örnek ise A.3 koyu ve C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilmiştir.

Ç.13 form tipini Göltepe 2. tabakasında ele geçen 1 örnek sayılmaz ise tamamen İTÇ Ib ile İTÇ II'ye tarihlemek gerekir. Çağdaş yerleşmelerde şu an için benzerlerine rastlanmamıştır.

5.4.14. Ç.14 Tipi

Dip ve gövde parçası ele geçmediğinden profilleri hakkında kesin bir bilgi yoktur. Yalnızca buluntular gövdenin boyundan aşağıya doğru genişlediğini göstermektedir. Ele geçen ağız kenarı ve boyun parçaları bu çömlek tipi için geniş kısa boynun tipik olduğunu göstermektedir (Kat. 243-245). Boyundan ağız kenarına uzanan profil dışa eğik içbükey formludur. Dudaklar dışa dönük veya basitçe yuvarlatılmıştır.

Göltepe'de Ç.14 benzeri çömlek ele geçmemiştir. Tüm örnekler yüzey yerleşmelerine aittir. Büyüktepe, Çeşme, Evliyatepe, Toptepe yerleşmelerinde toplam 6 parça ele geçmiştir (Tablo 7). Bunların ağız çapları 17 ile 28 cm arasında değişmektedir. Ele geçen parçaların 4'ü A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiştir. Kalan 2 örnekten biri A.1 kırmızı diğeri A.3 koyu açkılı mal aittir.

Her ne kadar Göltepe'de bu form tipine benzer örnek ele geçmediğinden kesin bir tarihleme yapılamaz ise de üretim tekniğine, mal gruplarına ve genel form tipine bakıldığında bu form da İTÇ I ve II'ye tarihlenmelidir.

5.5. DEPOLAMA KAPLARI

Göltepe, Kestel ve yüzey malzemesinin İTÇ Ib ile İTÇ IIIa arasına tarihlenen 187 depolama kabı parçası, 15 form tipine ayrılarak incelenmiştir. Bu form tiplerinin tamamı Göltepe kazılarında temsil edilmektedir. Yüzey malzemesi içerisinde ise yalnızca Dk.1, 2, 5-7, 11-13 ve 15 form tiplerine ait parçalar tespit edilmiştir (Tablo 7, Şek.51).

Göltepe'de ele geçen oldukça fazla sayıda depolama kabı parçası olmasına rağmen 167 tanesinden profil alınabilmiştir. Dk.13'e ait 1 örnek Dönem 4'e ait kontekstten ele geçmiştir. Bunun dışında örneklerin % 62'lik gibi büyük bir oranı Dönem 3b'ye aittir (Şek.27). Bu dönemde ele geçen toplam ağız kenarı sayısı 103'tür (Tablo 4). Dönem 3a ile 2'ye ait depolama formlarının oranları ise hemen hemen aynıdır. Tüm kaplar içerisinde 32 parçanın ele geçtiği 3a Dönemi kapları % 19, 31 parçaya sahip Dönem 2 kapları % 18 oranında temsil edilmektedir (Şek.27).

5.5.1. Dk.1 Tipi

Genel olarak Ç.1 form tipi ile benzer profile sahiptir. Ç.1'in daha iri boyuttaki ve depolama işlevine sahip örnekleri Dk.1 tipini oluşturmaktadır. Dipten yukarıya doğru genişleyen profil, gövde ortasından itibaren çok yumuşak bir hareketle tekrar daralmaktadır (Kat. 246-250). Düz dipte cidar gövdeye oranla daha kalındır. Ağız kenarı dip ile hemen hemen aynı hizada sonlandırılmıştır. Dudaklar basitçe yuvarlatılmıştır. Ele geçen bazı örneklerde karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulp ağız kenarının hemen altından başlayarak gövdenin üst kısmına uzanmaktadır (Kat. 246). Bir örnekte ise Ç.1 ile benzer şekilde, ağız kenarı altına memecik biçimli tutamaklar yerleştirilmiştir (Kat. 247). Yüzey ve Göltepe örneklerinin ağız çapları 22 ile 47 cm arasındadır. Tamamı saklama veya depolama amaçlı kullanılmıştır.

Dk.1 depolama kabı tipi Göltepe'de İTÇ'ye ait 3 dönemde önemli bir değişiklik olmadan devam etmektedir. A.4 devetüyü açkılı ve E.2 saman katkılı kaba mala ait 1'er örnek dışında tüm kaplar A.2 kahverengi veya A.3 koyu açkılı mal ile üretilmiştir. Ele geçen 14 parçadan 4'ü Dönem 3a, 7'si Dönem 3b, 3'ü Dönem 2 mekanlarından gelmektedir. Yüzey malzemesi içerisinde bu form tipine ait Kiledere,

Taştepe ve Toptepe yerleşmelerinden toplam 4 parça elde edilmiştir (Kat. 248-250) (Tablo 7). Bunlardan 2'si A.2 kahverengi, birer tanesi de A.3 koyu ve A.1 kırmızı açkılı mala aittir.

Dk.1 form tipi, Ç.1 çömlek tipi gibi Anadolu'da dönemler boyunca kullanılmıştır. İTÇ Ib-IIIa'da Göltepe örneklerinin üretimine önemli bir değişiklik olmadan devam edilmiştir.

5.5.2. Dk.2 Tipi

İçbükey veya düz diplidir. Dibe keskin bir şekilde bağlanan profil buradan karna doğru genişleyerek ağız kenarına doğru tekrar daralmaktadır (Kat. 251-254). Bu formun ayırıcı özelliği dudak yapısıdır. Dudaklar tüm örneklerde dışta kalınlaştırılmıştır. Dudağın kalın kısmından gövdeye keskin bir açı ile geçilmektedir. Bazı örneklerde gövdenin üst kısmına karşılıklı olarak yerleştirilmiş dikey kulp görülmektedir. Bu kulplar şerit veya yüksek kulp biçiminde olabilmektedir (Kat. 251-253). Bazı örneklerde iki kulp arasına, kulpların gövde ile birleşen üst kısmına denk gelecek şekilde hizalanan yaprak/dağ biçimli kabartma tutamaklar yerleştirilmiştir (Kat. 252-253). Form özellikleri genel olarak Ç.3 ile benzer olsa da boyutları ve işlevleri bazı farlılıklar göstermektedir. Dk.2 form tipi sadece depolama amacı ile kullanılmıştır.

Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 22-39 cm arasındadır. Yüzey malzemesinden elde edilen tek örnek ise 32 cm ağız çağına sahiptir. Taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal grubuna ait bu örnek Küçük Çanaktepe'de ele geçmiştir (Kat. 254).

Göltepe Dönem 2'ye ait Alan A Y.1 mekanında ele geçen 1 örnek dışında, örneklerin tamamı 3a ve 3b dönemine aittir. Dönem 3a mekanlarında ele geçen 3 örnek A.1 kırmızı ve A.3 koyu açkılı ile D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilmiştir. Dönem 3b'de ise Dk.2 form tipinin üretimi sadece kırmızı ve koyu açkılı mal ile yapılmıştır. Bu döneme ait 9 parçanın 5'i A.1 kırmızı, 4'ü A.3 koyu açkılı mala aittir. Dönem 2'ye ait tek örnek A.4 devetüyü açkılı mala aittir. Tarihleme ve karşılaştırma Ç.3 form tipi ile benzerdir.

5.5.3. Dk.3 Tipi

Geniş, hafif içbükey dipli, dipten yukarı hafif –S profilli gövdeye sahiptir. Kısa, geniş boyun, ağız kenarının dışa düzensiz olarak çekilmesi ile oluşturulmuştur. Karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulp boyun-gövde birleşiminden başlayarak gövdenin üst kısmına uzanmaktadır (Kat. 255). Oldukça kaba bir üretimdir.

Göltepe Dönem 3a'ya ait A.4 devetüyü açkılı mal ile üretilmiş tek örnek 18 cm ağız çapına sahiptir. Dk.3 tipinin en yakın benzeri Küllüoba'nın SKÇ sonları ile Geçiş Dönemi'ne tarihlenen 6 ve 5. evrelerinde rastlanmaktadır. (Efe ve Ay, 2000: pl.2:5, 4:6, 5:5).

5.5.4. Dk.4 Tipi

Düz dipli, dipten karın bölgesine doğru genişleyen profil, karın bölgesinden boyna doğru neredeyse dik yükselmektedir. Profil boyun kısmında ise çok hafif içe eğilmekte, ağız kenarına doğru tekrar hafifçe dışa dönmektedir (Kat. 256). Dudak dışa çekik olarak tamamlanmıştır. Karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulp, boynun alt kısmından başlayarak gövdeye uzanmaktadır. Ağız çapı 31 cm'dir.

Yüzey araştırması malzemesi içerisinde benzeri görülmeyen bu form Göltepe'de tek örnekle temsil edilmektedir. Bu tek örnek de karışık buluntular barındıran Alan B ÇE 1 mekanında ele geçmiştir. A.3 Koyu-A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilen bu örnek büyük olasılıkla İTÇ IIIa'ya tarihlenmelidir. Benzer form tipine sahip kaplar İTÇ sonlarında Tarsus ve Aphrodisias'ta görülmektedir (Goldman, 1956:158, fig.276: 661; Joukowsky, 1986: fig.427:4).

5.5.5. Dk.5 Tipi

Bu forma ait dip parçası ele geçmediğinden dip profili hakkında bilgi yoktur. Ele geçen parçalardan gövde profilinin dipten sonra genişlediği, gövde ortasından boyna doğru tekrar daraldığı anlaşılmaktadır (Kat. 257-264). Gövdeden boyna geçiş oldukça yumuşak bir hareketle sağlanmıştır. Profil geniş boyundan ağız kenarına doğru, genellikle dik yükselmektedir. Ancak boyun profili içbükey dik veya içe eğik

yükselen örnekler de görülmektedir. Dudaklar çoğunlukla basitçe yuvarlatılmış, içte veya dışa kalınlaştırılmıştır.

Ele geçen örneklerden bazıları ağız kenarı altından veya boynun başlangıcından başlayarak gövdenin üst kısmına uzanan karşılıklı iki dikey kulba sahiptir (Kat. 257, 259-260, 262). Göltepe örneklerinin ağız çapları, küçük boyuttaki bir örnek dışında, 22 ile 38 cm arasında değişmektedir. Çömlek olarak da değerlendirilebilecek diğer örneğin ağız çapı 16 cm'dir (Kat.259). Bütün form özellikleri Dk.5 tipinde olan bu örnek, bütünlüğün bozulmaması için bu başlık altında değerlendirilmiştir. Kestel'de ele geçen bir örnek 22 cm, Sırçantepe ile Tepesidelikhan Höyük'ten toplanan 2 parça 26 ve 28 cm ağız çaplarına sahiptir (Kat. 262-264) (Tablo 7). Kestel ve Sırçantepe örneği A.3 koyu, Tepesidelikhan Höyük örneği A.1 kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir.

Göltepe'de Dk.5 tipinde toplam 13 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. Bunlardan 4'ü Dönem 3a, 8'i Dönem 3b, 1'i Dönem 2'ye aittir. 3a ve 3b dönemlerinde ele geçen tüm örnekler A- grubu yerel açkılı mallardan üretilmiştir. Bunlardan 4'ü A.1 kırmızı, 3'ü A.2 kahverengi, 2'si A.3 koyu, 3'ü A.4 devetüyü açkılıdır. Dönem 2'ye ait tek örnek mika katkılı mal grubuna aittir.

Dk. 5 tipi İTÇ Ib'den başlayarak İTÇ III başlarına kadar Göltepe'de kullanılmıştır. Ayrıca Tarsus İTÇ I tabakalarında benzer örnekler ele geçmiştir (Goldman, 1956: fig. 346:C).

5.5.6. Dk.6 Tipi

Tüm olarak herhangi bir örnek ele geçmemiştir. Ancak gövde profilinin genel olarak bir önceki form tipi ile benzer olduğu anlaşılmaktadır. Gövdeden boyna geçiş hareketi, basitçe yuvarlatılmış dudak yapısı da Dk.5 ile benzerdir. Farklılık olarak boyundan ağız kenarına doğru profil dışa eğik yükselmektedir (Kat. 265-270). Bir önceki form gibi bazı örneklerde karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulp görülmektedir (Kat. 265-267).

Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 23 ile 38 cm arasında değişmektedir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Zohul'da ele geçen bu tipe ait kırmızı açkılı bir örnek 30 cm ağız çapına sahiptir (Tablo 7).

Göltepe'de ele geçen toplam 25 ağız kenarı parçasından 6'sı Dönem 3a, 10'u Dönem 3b, 9'u Dönem 2'ya aittir. Tüm dönemlerde ağırlıklı olarak A-grubu açkılı mallarla üretim yapılmıştır. Bunun dışında D.2 mika katkılı mal ile E.2 saman katkılı kaba mala ait 3 örnek de ele geçmiştir. Profil açısından bir önceki form tipinden fazla farklılık göstermeyen Dk.6, üretim tarihleri açısından da farklı değildir. Göltepe'de Dönem 3a ile Dönem 2 arasında ele geçen örneklerde hem üretim tekniği hem de form açısından önemli bir değişiklik görülmemektedir. Bu durum Dk.6'nın İTÇ Ib'den İTÇ IIIa'ya kadar standart bir şekilde üretildiğini göstermektedir.

5.5.7. Dk.7 Tipi

Düz dipten itibaren genişleyen profil gövdenin üst kısmından boyna doğru tekrar daralmaya başlamaktadır. Geniş sıkma boyundan itibaren keskin bir açı ile profil dışa dönmektedir (Kat. 271-273). Dudak dıştan hafif kalınlaştırılarak, oval bir form kazandırılmıştır. Karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulp omuzdan gövdenin üst kısmına uzanmaktadır. İki kulp arasına omuz hizasına denk gelen kabartma yaprak/dağ biçimli tutamak yerleştirilmiştir (Kat. 271-272).

Göltepe'de ele geçen iki örneğin ağız çapları 22 ve 24 cm'dir. Her iki örnek de Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE. 2 mekanında ele geçmiştir. Bunlardan biri A.1 kırmızı diğeri A.2 kahverengi açkılı mala aittir. Yüzey buluntusu olarak sadece Gümüktepe'de ele geçen bir ağız kenarı parçası bu form tipini yansıtmaktadır (Kat. 273) (Tablo 7). Bu örnek A.4 devetüyü açkılı mal grubuna aittir.

Dk.7 form tipinin Göltepe örnekleri İTÇ II'ye ait Dönem 3b'de ele geçmiştir. Yakın benzeri Acemhöyük'te İTÇ IIIa'ya tarihlenen X. tabakada küp mezar olarak kullanılmıştır (Özgüç N., 1993: 518, fig.1a). Bu durum Dk.7'nin İTÇ II'den başlayarak belki de İTÇ III boyunca bölgede kullanıldığını göstermektedir.

5.5.8. Dk.8 Tipi

Düz dipli, dipten yukarıya doğru hafifçe genişleyen profil, gövde ortasından veya gövdenin üst kısmından itibaren yine hafif bir hareketle daralmaktadır. Gövdeden geniş içbükey profilli boyna geçiş oldukça yumuşaktır (Kat. 274-276).

Dudak bazı örneklerde dışa döndürülerek diğerlerinde ise basitçe yuvarlatılarak sonlandırılmıştır. Tüm örnekler, boyundan omza uzanan karşılıklı yerleştirilmiş iki dikey kulba sahiptir. Kulp formları çeşitlidir. Oval profilli kulpların yanı sıra boynuz kulp da görülmektedir (Kat. 274-275).

Yüzey araştırması buluntuları içerisinde Dk.8 form tipine ait herhangi bir parça ele geçmemiştir. Göltepe'de ele geçen 4 örneğin ağız çapları 29 ile 40 cm arasında değişmektedir. Ele geçen örneklerin tümü Dönem 3b'ye ait mekanlardan gelmektedir. Örnekler A.1 kırmızı, A.2 kahverengi ve A.4 devetüyü açkılı mal, ve E.2 saman katkılı kaba mal ile üretilmiştir.

Dk. 8 form tipi Göltepe'de İTÇ II'ye tarihlenen 3b döneminde görülmektedir. Kazısı yapılmış komşu yerleşmelerde birebir benzeri tespit edilememiştir. Ancak bu form tipi genel hatları ile bir sonraki form tipi Dk.9 ile benzerlik taşımaktadır. Dk. 9 tipi depolama kapları aşağıda belirtileceği üzere İTÇ III döneminde kullanılmaktadır. Bu nedenle Dk. 8 form tipinin de benzer şekilde İTÇ II'den başlayarak İTÇ III'te de kullanımının devam ettiği önerilebilir.

5.5.9. Dk. 9 Tipi

Bir önceki form tipi ile benzerlikler taşımasına rağmen geniş ve kısa gövde yapısı ile bu gruptan ayrılır. İçbükey dipli, şişkin gövdeli profil, boyna doğru daralmaktadır. Geniş boyundan ağız kenarına içbükey bir hareketle, dışa eğik geçilmiştir (Kat. 277-278). Dudaklar bazı örneklerde dışa çekik bazılarında ise basitçe yuvarlatılmıştır. Karşılıklı yerleştirilen iki dikey kulp, boyun gövde birleşimi veya omuzdan başlayarak gövdenin üst kısmına uzanmaktadır.

Yüzey araştırması buluntuları içerisinde benzeri tespit edilemeyen Dk.9 tipinin Göltepe'de ele geçen 3 örneği 25, 32 ve 33cm ağız çapına sahiptir. 3 örnekten 1'i 3a, 2'si 3b'ye aittir. Bunlar A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi açkılı mal grubu ile üretilmiştir.

Göltepe'de ele geçen örnekler İTÇ Ib-II'ye tarihlenen mekanlardan gelmektedir. Benzer profile sahip kaplar Aphrodisias'da İTÇ'den OTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne denk gelen İTÇ 4'e tarihlenmiştir (Joukowsky, 1986: fig.439:35).

5.5.10. Dk.10 Tipi

Dipten itibaren genişleyen profil, omuz hizasında oval bir hareketle içe eğilmektedir. Omuzdan boyna geçiş keskin bir açıyla sağlanmıştır (Kat. 279). İç bükey profilli boyun hafif dışa eğik yükselmektedir. Tüm örneklerde dudak dışta kalınlaştırılmış veya dışa çekiktir. Dip içbükey profillidir. Bazı örnekler omuz hizasında karşılıklı yerleştirilmiş iki yatay kulba sahiptir. Bu iki kulp arasında yine aynı hizada kabartma at nalı biçimli tutamak bulunmaktadır (Kat.279).

Göltepe örneklerinin ağız çapları 22 ile 25 cm arasındadır. Ele geçen 4 örnekten 2'si Dönem 3a, 2'si Dönem 3b'ye aittir. Bunlardan 2'si D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal diğer 2'si A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı mala aittir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Dk.10 benzeri herhangi bir kap parçası tespit edilememiştir.

5.5.11. Dk.11 Tipi

Düz veya içbükey dipli, dipten itibaren düzenli bir şekilde genişleyerek gövdenin üst kısmında yumuşak bir hareketle tekrar daralan profillidir. Hemen hemen örneklerin tümünde gövdeden boyna geçişte profil kırılmaktadır.[59] İçbükey boyun profili ağız kenarına doğru genellikle dik yükselmektedir (Kat. 280-288). Ancak hafif içe veya dışa eğik boyun profili de görülmektedir. Dip gövde birleşimi keskindir.

Tüm veya tüme yakın olarak ele geçen örneklerden bu tip kapların boyun ortasından veya az altından başlayarak omza uzanan karşılıklı iki dikey kulba sahip oldukları anlaşılmaktadır (Kat. 280-281, 287). Kulp hareketinin gövde ile uyumlu olmasına özen gösterilmiştir. Bazı örneklerde iki kulp arasında omuz hizasına denk gelen at nalı/ dağ biçimli tutamak yerleştirilmiştir (Kat. 287). Göltepe örneklerinin ağız çapları 18 ile 43 cm arasındadır. Büyüktepe, Çuğunözü ve Taştepe

[59] Dk.11 tipine ilişkin Göltepe örnekleri üzerinden vurgulanması gereken bir diğer husus ise şudur: Ağız kenarı parçası ele geçmediğinden profili tam olarak çözülememiş, özellikle D.2 mika katkılı mal grubu ile üretilmiş kabartma dağ veya dalga betimine sahip gövde parçalarının gövde ve boyun profilleri Dk.11 ile büyük benzerlik taşımaktadır (Kat. 371-373). Kesin olmasa da bu gövde parçalarının Dk. 11 tipine ait olma olasılığı yüksektir.

yerleşmelerinde ele geçen yüzey araştırması malzemesine ait 3 örneğin ağız çapları ise sırasıyla 24, 25 ve 24 cm'dir (Tablo 7).

Dk.11 form tipi Göltepe'de en yoğun ele geçen depolama kabı formudur. Ele geçen toplam 38 parçanın Dönem 3a'ya tarihlenen 5'i dışında büyük bölümü Dönem 3b'ye aittir. İki dönem arasında üretim tekniği veya form açısından herhangi bir fark yoktur. Dönem 3a'da 3 örnek A.2 kahverengi açkılı 1'er örnek A.3 koyu açkılı ve E.2 saman (taşçık) katkılı kaba ile üretilmiştir. Dönem 3b örneklerinden 11'i A.2 kahverengi, 9'u D.2 mika katkılı mal, 4'er tanesi A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı, 3'ü A.1 kırmızı açkılı, 2'si D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal gruplarına aittir. Yüzey malzemesinde tespit edilen 3 örnek de A.1 kırmızı açkılı mal grubuna aittir.

Göltepe buluntuları, bu formun İTÇ Ib'de kullanılmaya başladığını ve yoğunluğunun İTÇ II'de artarak devam ettiğini göstermektedir. Ancak İTÇ IIIa'da büyük olasılıkla Dk.11 tipinin kullanımı sona ermiştir. Kazısı yapılmış Alişar yerleşmesinin İTÇ Ib sonlarına tarihlenmesi gereken 12. tabakasında ve Mellaart'ın Konya Ovasında gerçekleştirdiği yüzey araştırmasında benzer formlar ele geçmiştir (Mellaart, 1963: fig.12:41; Osten, 1937: fig.71)

5.5.12. Dk.12 Tipi

Oldukça karakteristik bir forma sahiptir. Dar silindirik düğme dip/*stump-base,* gövde birleşimine kadar masiftir. Yumurta biçimli gövde profili, göğüs kısmından itibaren içe eğilmektedir. Gövdeden boyna geçiş yumuşak bir hareketle sağlanmıştır. Uzun içbükey veya düz boyun profili dik veya hafif dışa eğik yükselmektedir (Kat. 289-298).

Bu forma ait örneklerde iki tip dudak yapısı görülmektedir. Bunlardan daha az oranda rastlanan birincisi basit yuvarlak dudaktır (Kat. 291). Yaklaşık % 80'lik oranda temsil edilen ikinci tipte ise dudak üstte düzleştirilmiş ve dışa doğru çekilmiştir (Kat. 289-290, 292-294, 297-298). Bu alan bazı örneklerde tespit edildiği gibi, işlevsel olarak Tarsus benzeri markaların kazınması için kullanılmıştır (Kat. 292-293, 297) (Goldman 1956, 110, fig.256:284,291-292, 352:287,289). Basit düğme diplerin yanı sıra bazı örneklerde kaidenin alt kısmını yatay olarak çevreleyen bir halka görülebilmektedir (Kat. 289, 295, 296). Karşılıklı yerleştirilmiş çift kulp,

ağız kenarı altından veya boyun ortasından başlayarak boyun ve gövdenin birleştiği kısma uzanmaktadır (Kat. 289, 291).

Göltepe'de ele geçen çok sayıdaki örneğin ağız çapları 18 ile 41 cm arasında değişmektedir. Kestel kazılarında ele geçen bir ağız kenarı parçasının ağız çapı tespit edilememiştir. Toptepe'de yüzey buluntusu olarak ele geçen bir örnek ise 18 cm ağız çapına sahiptir.

Dk.12 form tipine ait Göltepe'de Dönem 3a mekanlarında 3, Dönem 3b mekanlarında 20, Dönem 2 mekanlarında 11 ağız kenarı ve dip parçası ele geçmiştir. Toplam 34 örnek ile depolama kapları içerisinde en yoğun 2. grubu oluşturmaktadır. Tabakalar arasında şu an için üretim ve form gelişimi açısında herhangi bir fark görülmemektedir. Örneklerin tamamı D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal grubuna aittir. Kestel'de ele geçen gövde ve ağız kenarı parçaları da Göltepe buluntuları ile paraleldir (Kat. 297). Ancak Toptepe örneğinin farklı bir fırınlama ve yüzey işlemine sahip olduğunu belirtmek gerekmektedir. Fırınlamada, Göltepe buluntularının aksine kontrollü olarak dış yüzeyin siyah iç yüzeyin kırmızı rengini alması sağlanmıştır (Kat. 298). Yüzeyinde ise yine Göltepe'nin yalın örneklerinin aksine astar ve açkı görülmektedir.

Dk.12 tipi depolama kapları Göltepe'de İTÇ Ib'den başlayarak İTÇ II ve III boyunca devam etmektedir. Ancak en yoğun kullanım İTÇ II ve IIIa'da olmuştur. Benzer örnekler, Göltepe ile paralel olarak, Tarsus'da İTÇ I tabakalarından başlayarak İTÇ III'e kadar üretimde önemli bir değişiklik olmadan kullanılmıştır (Goldman, 1956: 96, 100, 123, fig.238:70, 256:284, 286b, 346:69, 70, Q, 352:287,285). Her ne kadar tarihlemesi tartışmalı olsa da kabaca İTÇ II sonu-III'e tarihlenebilecek, Mersin Yumuktepe TrX'un alt seviyeleri olan xc-xy evrelerinde benzer formlar ele geçmiştir (Garstang, 1953: fig.126:12). Çalışma alanımıza uzak bir bölgede yer alan Aphrodisias Pekmez Trench 1'de küp mezar olarak kullanılan benzer bir form ortaya çıkarılmıştır (Joukowsky, 1986: fig.371).

5.5.13. Dk.13 Tipi

Dip profiline ilişkin herhangi bir veri yoktur. Ele geçen parçalardan gövdenin yalnızca üst kısmına ilişkin bilgi edinilebilmektedir (Kat. 299-307). Buna göre geniş

gövde geniş boyna doğru daralmakta ve bazı örneklerde gövdeden boyna geçişte profil kırılmaktadır. Boyun, ağız kenarına doğru içbükey veya düz olarak içe eğik yükselmektedir. Basitçe yuvarlatılmış dudak yanında üstten düzleştirilmiş örnekler de görülmektedir (Kat. 299).

Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 12 ile 33 cm arasındadır. Özellikle küçük boyuttaki az sayıdaki örnekler çömlek olarak nitelenebilir. Bütünlüğün bozulmaması için burada tek bir form tipi altında incelenmiştir (Kat. 303). Kestel maden ocağı kazısında ve yüzey araştırmalarında ele geçen ve ağız çapları 14 ile 18 cm arasında değişen örnekler de bu kapsamda değerlendirilebilir (Kat. 304, 306). Yüzey araştırmasında ele geçen ve daha büyük boyutta olan diğer iki örnek ise 28 ve 34 cm ağız çapına sahiptir.

Göltepe'de 9 ağız kenarı parçasından 1'i Dönem 4'e, 3'ü Dönem 3a'ya , 4'ü Dönem 3b'ye ve 1'i Dönem 2'ye ait mekanlarda ele geçmiştir. Mika katkılı mal ile üretilen Dönem 4 örneği, Kapadokya'nın batı kesiminde Orta Kalkolitik Çağ boyunca oldukça yaygın olan depolama kapları ile benzerlik içerisindendir (Gülçur, 2004: 145-146, fig.7:2, 8:1, 9:1; Öztan ve Açıkgöz, 2011: 139, fig.2). 3a ve 3b dönemi parçaları A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi açkılı, D.1 taşçık katkılı kırmızı, D.2 mika katkılı açkılı ve E.2 saman katkılı kaba mal ile üretilmiştir.

Kestel maden ocağında ele geçen ve daha çok Göltepe'nin Dönem 4 buluntusuna benzeyen 2 örnek A.1 kırmızı açkılı mala aittir. Alayhan, Çeşme, Çuğunözü, Kiledere, Kılavuz Höyük yerleşmelerinde ele geçen 5 örnekten kahverengi açkılı biri dışında tümü A.3 koyu açkılı mal ile üretilmiştir (Tablo 7).

5.5.14. Dk.14 Tipi

Dip profiline ilişkin herhangi bir veri elde edilememiştir. Gövde profiline ilişkin ise yalnızca gövdenin üst kısmına ait bir parça bilgi vermektedir. Buna göre omzun altına kadar hemen hemen dik gelen gövde profili, omuz hizasında keskin olarak nitelenebilecek bir şekilde içe dönmeye başlamaktadır (Kat. 308-309). Profildeki bu hareketten dolayı omuz belirgindir. Gövdeden boyna geçiş keskindir. Geniş, orta uzunluktaki boyun, dik veya çok hafif içe eğik profillidir. Dudaklar dışta hafif kalınlaştırılmıştır.

Bu form tipinde görülen kulplar oldukça özenli yerleştirilmiştir. Karşılıklı olarak omuz hizasında başlayan dikey kulplar, hafif yükseldikten sonra gövde profiline paralel bir hareket izleyerek gövdeye bağlanmaktadır. Göltepe'de birçok form için tipik olan, iki kulp arasında omuz hizasına denk gelen kabartma yaprak/dağ biçimli tutamaklar, bu form için de kullanılmıştır.

Dk.14 form tipine ait Göltepe'de yalnızca 2 parça Dönem 3b'ye ait mekanlarda ele geçmiştir. Ağız çapları sırasıyla 21 ve 31 cm'dir. Oldukça kaliteli bir üretime sahip bu örnekler C.1 kırmızı açkılı ince mala ait ender görülen depolama kaplarındandır. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Dk.14 benzeri herhangi bir örnek ele geçmemiştir.

5.5.15. Dk.15 Tipi

Dip ve gövde profiline ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ele geçen tüm parçalar boyun ve ağız kenarı parçalarına aittir. Örneklerin hepsi içbükey profilli, uzun boyunlu depolama kaplarına aittir (Kat. 310-312). Dudaklar genellikle basitçe yuvarlatılmış veya hafifçe dışa çekilmiştir.

Göltepe'de ele geçen 5 örneğin ağız çapları 20 ile 36 cm arasındadır. Yüzey buluntuları arasında, Toptepe ve Karahöyük'te ele geçen A.1 kırmızı ve A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmiş 2 örneğin ağız çapları 22 ve 24 cm'dir (Kat. 311-312) (Tablo 7). Göltepe örnekleri, yüzeyde ele geçen bir parça dışında Dönem 2'ye ait Alan A Y1 ve Alan C-D Y2 mekanlarından gelmektedir. 5 örnekten 3'ü A.3 koyu, diğer 2'si A.2 kahverengi ve A.4 devetüyü açkılı mal grubuna aittir.

5.6. FIRIN KAPLARI

Formlar genel olarak kulpsuz ve tutamaksız geniş sığ kaplardan oluşmaktadır. Göltepe, Kestel ve yüzey malzemesinin fırın kapları toplam 5 form tipine ayrılarak incelenmiştir. Göltepe kazılarında tüm tiplerden örnekler elde edilmiştir. Ancak yüzey buluntuları yalnızca Fk.2 ve 3 tipinde örnekler sunmaktadır (Tablo 7). Fk.4 tipi dışında fırın kaplarının tamamı, tüm buluntu alanlarında, kaba olarak nitelenebilecek kendine özgü bir mal grubu olan E.1- taşçık katkılı fırın kabı malı

/*baking tray ware* ile üretilmiştir. Dışta çoğu zaman herhangi bir işlem uygulanmamıştır. İçte ise hemen hemen tüm kaplarda sıvazlama, düzelti veya açkı işlemi görülmektedir. Fk.4 tipi ise yine kaba özellikte E2-saman katkılı kaba mal ile üretilmiştir.

Göltepe'de form verebilen toplam 75 adet fırın kabı ele geçmiştir. Bunlardan 12 tanesi Dönem 3a, 47 tanesi Dönem 3b, 13 tanesi Dönem 2'ye aittir. 3 örnek ise yüzey veya dönemi belli olmayan kontekstlerden ele geçmiştir (Tablo 3-5).

5.6.1. Fk.1 Tipi

Form olarak Fk.2 ve 3 ile benzerlik taşıyan bu tip, fırın kaplarının daha küçük boyutlusu olarak tanımlanabilir. Cidar yüksekliği ile ağız çapı arasındaki oran dikkate alındığında kase grubu içerisinde de değerlendirilebilir. Ancak formun, hamur ve üretim tekniği dikkate alındığında 'Fırın Kapları' başlığı altında değerlendirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür.

Düz dipli, dip ile gövde birleşimi dik açılı, dipten itibaren dik veya hafif dışa eğik yükselen profillidir (Kat. 313-314). Bazı örneklerde cidar kalınlığı ağız kenarına doğru incelmektedir. Genellikle basit yuvarlak dudak yapısına sahiptir.

Yüzey malzemesi içerisinde herhangi bir örnek tespit edilememiştir. Göltepe'de ele geçen 4 örneğin ağız çapları 6 ile 26 cm arasındadır. Ağız çapının yüksekliğe oranı 2,6 ile 4 arasında değişmektedir. Tüm örnekler Dönem 3b'ye ait Alan A ÇE 7, 9 ve Alan E Atık Çukuru'nun alt seviyelerinde ele geçmiştir. Tümü E-Grubu malların alt grubu olarak değerlendirilen E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı /*baking tray ware* ile üretilmiştir (Kat. 313-314).

Göltepe'de İTÇ II'ye ait 3b yapılarında ele geçen Fk.1 form tipi, İTÇ II-IIIa'da, Anadolu'nun geniş bir coğrafyasında yayılım göstermiştir. Alacahöyük Bakır Çağı/İTÇ II katlarında, Demircihöyük L ve M evrelerinde ve Konya Ovası İTÇ yerleşmelerinde benzer tiplere rastlanmıştır (Koşay, 1951: lev.CIV:1; Efe, 1988: tf.38:4, Mellaart, 1963: fig.12:1-3).

5.6.2. Fk.2 Tipi

Bir önceki formun 'Fırın Kapları' gurubunda değerlendirilmesine yönelik dile getirilen hususlar bu formun bazı örnekleri için de geçerlidir. Düz veya hafif içbükey dipli, dip ile gövde birleşimi keskin açılıdır. Gövde profili, ağız kenarına doğru dışa eğik, düz bir şekilde yükselmektedir (Kat. 315-318). Genellikle dudak dışa çekik veya basitçe yuvarlatılmıştır. Bazı kapların dış yüzeyinde üretim tekniğinden kaynaklı kabaca yatay oluklar görülmektedir (Kat. 315).[60] Az sayıdaki örneğin diplerine, bir alet yardımı ile spiral şeklinde baskı bezeme yapılmıştır (Kat. 316-317).

Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 18 ile 34 cm, ağız çapı yükseklik oranı 3 ile 6 arasındadır. Çuğunözü Höyük'de yüzey malzemesi olarak ele geçen tek örneğin ağız çapı 21 cm, ağız çapı yükseklik oranı yaklaşık 3'tür. Göltepe'de ele geçen 13 örneğin 2'si Dönem 3a, 8'i Dönem 3b, 3'ü Dönem 2'ye aittir. 3a'da ele geçen 2 örnek basit tarzda üretilmiştir. Yukarıda bahsedilen fitil tekniğinde üretilen tüm örnekler ise Dönem 3b ile 2'ye aittir. Bunun yanında 3b döneminde basit tarzda üretilen Fk.2 örnekleri de devam etmektedir. İTÇ IIIa-Dönem 2 örneklerinin ikisi ise dip kısmının dış yüzeyinde baskı tekniği ile yapılmış spiral bezeme taşımaktadır (Kat. 316-317). Tüm örnekler E.2 taşçık katkılı fırın kabı malı/*baking tray ware* ile üretilmiştir.

Göltepe'de İTÇ Ib'den başlayarak İTÇ IIIa'ya kadar değişik tekniklerle üretilmeye devam etmiş, Fk. 2 form tiplerinin benzerleri çağdaş hemen hemen tüm yerleşmelerde ele geçmiştir. Dönem 2'ye tarihlenen, baskı bezemeye sahip iki parçanın benzerlerini ise Tarsus'da, paralel bir dönemde, İTÇ III tabakalarında görmekteyiz (Goldman, 1956: 158, fig.276:667, 365:667).

5.6.3. Fk.3 Tipi

Fk.3 tipi diğer formlara göre daha geniş ve sığ kaplardan oluşmaktadır. Bu nedenle bazı örnekleri tepsi olarak nitelendirilebilir. Bu form genel olarak düz veya hafif içbükey dibe ve dik veya dışa eğik gövde profilline sahiptir (Kat. 319-324). Bazı örneklerin dip-gövde birleşimi dışa doğru çekilmiştir. (Kat. 319-320, 322). Bir

[60] Fitil/*coiling* tarzındaki bu üretim tekniği taşçık katkılı fırın kabı malı başlığı altında açıklanmıştır.

önceki form gibi üretim tekniğinden kaynaklı dış yüzeyde kaba yatay oluklar görülmektedir. Ancak dış yüzeyin de iç yüzey gibi sıvazlandığı ve açkılandığı örnekler de ele geçmiştir. Dudaklar çoğunlukla basitçe yuvarlatılmış veya gelişi güzel bir şekilde dışa çekilmiştir (Kat. 321).

Göltepe'de ele geçen Fk.3 tipi fırın kaplarının ağız çapları 24 ile 55 cm, ağız çapı yükseklik oranı 5 ile 11.5 arasındadır. Yüzey malzemesi olarak Alayhan, Canavarlıtepe, Tepesidelikhan, ve Toptepe yerleşmelerinden toplanmış 5 parçanın ölçülebilen ağız çapları 26 ile 34 cm, ağız çapı yükseklik oranları 6 ile 7 arasındadır (Tablo 7).

Fk.3 tipi Göltepe'de ele geçen toplam 53 örnekle, fırın kapları arasında en büyük grubu oluşturmaktadır. Bunlardan 8'i Dönem 3a, 32'si Dönem 3b 10'u Dönem 2'ye aittir. 3 örnek ise dönemi kesin olmayan kontekstlerde ele geçmiştir. Dönemler arasında herhangi bir fark görülmemektedir. Yalnızca bir önceki form tipinde olduğu gibi fitil tekniği kullanılarak üretilmiş örnekler ilk defa Dönem 3b'de görülmektedir. Tüm örnekler E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı/*baking tray ware* ile üretilmiştir.

Fk.3 form tipi fırın kapları Kalkolitik Dönemden itibaren Anadolu'nun bu bölgesinde yoğun olarak kullanılmıştır. Göltepe ve diğer çağdaş yerleşmelerde benzer formların ele geçmesi, İTÇ'de de benzer yeme içme alışkanlıklarının devam ettiğini göstermektedir.

5.6.4. Fk.4 Tipi

Önceki fırın kaplarına göre daha kalın cidarlı ve kaba üretilmiştir. Düz dipli, gövde dip birleşimi diğer örneklere göre daha yumuşak, gövde profili dışa eğiktir (Kat. 325-326). Dudaklar basitçe yuvarlatılarak tamamlanmıştır. Fk.4 tipine ait Göltepe'de yalnızca 3 örnek ele geçmiştir. Yüzey araştırmasında ise bu form tipine ait herhangi bir örnek tespit edilememiştir. Göltepe örneklerinin ağız çapları 24, 35 ve 50 cm'dir. Ağız çapının yüksekliğe oranı 2,8 ile 3,3 arasındadır. 3 örnekten 1'i 3a, 2'si 3b dönemine aittir. Fk.4 form tipi önceki fırın kabı tiplerinden farklı olarak E-2 saman katkılı kaba mal ile üretilmiştir.

5.6.5. Fk.5 Tipi

Fk.5 form tipi gövde profiline sahip olmayan, hafif içbükey yassı bir taban profilinden oluşmaktadır. Bu haliyle ters çevrilmiş bir kapağa benzemektedir (Kat. 327-328). Dudaklar basitçe yuvarlatılmıştır. Göltepe'de ele geçen iki örneğin yüzey çapları 29 ve 35 cm'dir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde bu form tipine ait herhangi bir örnek ele geçmemiştir. Göltepe'de ele geçen bir örnek 3a, diğeri 3b dönemine aittir. Her iki örnek de E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı/*baking tray ware* ile üretilmiştir.

5.7. FİNCANLAR

Göltepe'de ele geçen toplam 8 fincan formu 2 tipe ayrılarak incelenmiştir. Bunlardan 7'si F.1, 1'i F.2 form tipine aittir. İki form tipi de genel olarak birbirlerine benzemelerine rağmen üretildikleri mal grubunun özelliklerini yansıtmaktadırlar. Örneğin, tamamı B.2 klasik metalik mal ile üretilmiş F.1 tipi daha keskin hatlıdır. C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilen F.2 ise özellikle gövde ve boyun birleşiminde bir önceki form tipine göre daha yumuşak hatlara sahiptir.

F.1 tipi Dönem 3b ile Dönem 2 yapılarında, F.2 tipi ise Dönem 2 yapısında ortaya çıkarılmıştır. Yüzey buluntuları içerisinde fincan formuna ait olabilecek herhangi bir parça tespit edilememiştir.

5.7.1. F.1 Tipi

İçbükey dipli, küresel gövdeli, geniş kısa sıkma boyunlu, ağız kenarı dışa eğik profillidir (Kat. 329-331). Bazı örneklerde ağız kenarı düz ilerlerken bazılarında akıtacak kısmı daha yüksek ve dışa çekiktir. Tüm olarak ele geçen örneklerde tek dikey kulp izlenebilmektedir. Kulp akıtacak karşısında, dudaktan yükselerek omza uzanmaktadır. Kulpların bazıları marka*/çömlekçi işareti?* taşımaktadır. Genellikle akıtacak altında, gövdenin omuz kısmı üzerine yatay, ip delikli tutamak yerleştirilmiştir. Tutamakların bazıları yarım delinmiştir.

F.1 form tipine ait herhangi bir örnek yüzey araştırması malzemesi içerisinde ele geçmemiştir. Göltepe'de ele geçen örneklerin ağız çapları 4,6 ile 10,5 cm arasında değişmektedir. Ağız çapı ile yükseklik oranları ise yaklaşık 1'dir.

Göltepe'de, F.1 tipi fincanlardan 5 örnek Dönem 3b, 2 örnek Dönem 2 mekanlarında ele geçmiştir. Örneklerin tamamı B.2 klasik metalik mal grubuna aittir. Benzer B.2 klasik metalik mal fincanlar Acemhöyük XIII. katta ve Niğde bölgesindeki yerleşmelerde görülmektedir (Öztan, 1989: 413-414, fig.33-34). Mal grubuna bakılmaksızın benzer formdaki örneklere ise Alişar I'de ve Kusura B evresinde rastlanmaktadır (Osten, 1937: fig.168; d2764, pl.8:b125; Lamb 1937: pl.VII:5,7).

5.7.2. F.2 Tipi

İçbükey dipli, küresel gövde profiline sahiptir. Boyundan ağız kenarına geçiş, F.1'e göre daha yumuşak, içbükey bir hareketle sağlanmıştır (Kat. 332). Kabın akıtacak kısmı çok hafif yükseltilmiştir. Tek dikey kulp akıtacak karşısında dudak üzerinden yükselerek gövdenin karın bölgesine birleşmektedir.

F.1 gibi bu form tipine ait herhangi bir örnek yüzey malzemesi içerisinde tespit edilememiştir. Göltepe'de ortaya çıkarılan 1 örnek ise Dönem 2'ye aittir. Bu örneğin ağız çapı 7 cm, ağız çapı yükseklik oranı yaklaşık 1'dir. Göltepe'de C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu ile üretilen F.1 tipi fincan benzerleri aynı zaman diliminde Alacahöyük, Alişar ve Tarsus'un İTÇ III tabakalarında görülmektedir (Koşay,1951: lev.CI: 3; Osten, 1937: pl.VIII: b341; Goldman, 1956: 141, fig.358: 459).

5.8. KAPAKLAR

5.8.1. Kap.1 Tipi

Ele geçen kapakların büyük çoğunluğu basitçe yuvarlatılmış dudağa sahip düz veya hafif içbükey profillidir (Kat. 333-336). Tüme yakın kapaklarda tutamak veya kulp görülmektedir (Kat. 333, 336).

Göltepe'de 3a ve 3b dönemlerine ait mekanlarda ele geçen 9 örneğin ağız çapları 17 ile 30 cm arasında değişmektedir. E.2 saman katkılı kaba mala ait bir örnek dışında tümü A- grubu açkılı mallar ile (3'ü koyu, 3'ü kırmızı, 1'i devetüyü açkılı) üretilmiştir. Yüzey araştırması malzemesi içerisinde Kiledere'de ele geçen bir örnek dışında kapak formu tespit edilememiştir (Kat.336). Bu örneğin ağız çapı 22 cm'dir.

5.9. MİNYATÜR KAPLAR

Göltepe'nin minyatür kap çeşitliliği oldukça fazladır. Ele geçen kapların tamamı form olarak diğer kapların küçük birer kopyası veya yakın benzerleri niteliğindedir. Özellikle belli tipteki kase ve testi formlarının küçük örnekleri oldukça fazla tercih edilmiştir.

Bunlar içerisinde Ka.9 form tipine ait Göltepe'de ele geçen iki emzikli minyatür kap özellikle dikkat çekmektedir. İki örnekte de akıtacak ağız kenarının hemen altına, akıtacağa 90 derece açı ile kulp yerleştirilmiştir. Ancak iki örneğin kulpları ayrıntıda farklılık gösterir. Birinci örnekte dudak üzerinden yükselen kulp oval bir hareketle tekrar başladığı yere bağlanmaktadır. (Kat. 338). İkinci örnekte ise kulp yine dudak üzerinden yükselmesine rağmen daha geniş bir oval hareketle ağız kenarının altında birleşmektedir (Kat. 337). Ka.19 formu, minyatür örnekleri görülen bir başka kase tipidir. Metal taklidi olduğu düşünülen bu –S profilli kase, omuz üzerinde memecik taşımaktadır (Kat. 339).

Testilerden en sık Te.6 tipine ait minyatür kaplar üretilmiştir (Kat. 341-346). Genel form özelliklerinin yanı sıra bu testilerin markalı kulpları ve ip delikli veya deliksiz tutamakları bire bir kopyalanmıştır. Te. 6 dışında az sayıda Te.2 testi tipine ait minyatür örnek de ele geçmiştir (Kat. 340).

5.10. KULPLAR VE TUTAMAKLAR

Çalışma kapsamında değerlendirilen çanak çömleklerde oldukça değişik formlarda kulp ve tutamak görülmektedir. Bu nedenle kulpların ve tutamakların biçimsel olarak sınıflandırılarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Kulplar genel

olarak, şerit, ilmik ve boynuz formunda üretilmiştir. Tutamakların ise genel olarak geniş ve alçak kabartma şeklindeki at nalı, yaprak, dağ ve memecik ile ip delikli daha yüksek biçimleri görülmektedir.

Kulp ve tutamakların biçimlerini daha çok üretildikleri mal grupları belirlemiştir. A. grubu açkılı mallarda çoğunlukla şerit ve ilmik kulp görülmektedir. Şerit kulp, özellikle Ka.5, 7, 8, 9, 14-16, Te.1, 4, Ç.1 formlarında tercih edilmiştir (Kat. 27, 29, 31, 34, 40, 50, 68, 90, 95, 98, 100-101, 125, 133, 162). Bu formlardan Ka.7 tipi kaselerde şerit kulp özellikle tercih edilmiştir. Hatta şerit kulpların bu formun karakteristik bir parçası olduğu söylenebilir (Kat. 34, 36-40). Kulplar genel olarak kenarlardan basık oval kesitlidir. C.1 kırmızı veya C.2 koyu ince açkılı mal grubuna ait kapların kulplarının tamamına yakının standartlaşmış, düzgün ince kesitli şerit kulplardan oluştuğunu vurgulamak gerekmektedir (Kat. 100-101, 133, 308). Bunun dışında içbükey kesitli şerit kulplar da görülmektedir (Kat. 85).

İlmik kulp ve boynuz (mahmuzlu)/*horned* kulp en sık görülen diğer kulp formlarındandır. Bunlardan ilmik kulp özellikle Ka. 8 ve 9 form tiplerinde yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır (Kat. 44, 56, 58, 65, 71-72). Daha çok A.grubu açkılı mallarda sık karşılaştığımız boynuz (mahmuzlu)/*horned* olarak nitelenen kulba ise en çok Ç.1 çömlek tipinde rastlanmasına rağmen Ka.5, 7, 19, Ç.11, Dk.8 form tiplerinde de görülmektedir (Kat. 23, 41, 113, 153, 156-157, 159-160, 227, 275, 347-348).

Şerit veya ilmik kulp formu dışında az sayıda değişik formda kulp, malzeme içerisinde yer almaktadır. Bunlardan biri oldukça ince bir üretime sahiptir. Üçgen görünüşe sahip bu kulp tipinin tamamı C.1 kırmızı veya C.2 koyu açkılı ince mal ile üretilmiş kaplara aittir. Formu tanımlanabilen bir örnek akıtacaklı Ç.1 çömlek tipine aittir (Kat. 164). Diğer iki örneğin formu tanımlanamasa da Ç.1 form tipine ait olması yüksek bir olasılıktır (Kat. 368-369). Diğer bir kulp çeşidi depolama kabı ve bazı iri çömleklerde görülmektedir. Tamamen işlevsel olarak şekillendirilen bu kulplar, yerleştirildikleri kabın taşıyıcılığını arttırmak için üretim aşamasında cidar içerisine sokularak tutturulmuştur (Kat. 349). Ayrıca yine bu amaçla kulplar birleşim yerlerine doğru kalınlaştırılmıştır (Kat. 239, 252, 271, 281, 308).

Göltepe çanak çömlek mal grupları içerisinde hiç şüphesiz en dikkat çekici kulplar B-grubu metalik mallara ait olanlardır. Bu grup, genel olarak ilmik kulp olarak da değerlendirilebilecek oval kesitli oldukça standartlaşmış kulplardan

oluşmaktadır. Ancak özel olarak şekillendirilmiş kulplar da vardır (Kat. 358, 362-364). Hemen hemen tüm kulplar, kap ile birleştikleri alanda cidar içerisine/*peg-type* sokularak tutturulmuştur (Kat. 200, 208, 212, 216, 218, 221, 354-357, 365-366).[61] Bunun dışında bu kulpların en büyük ayırıcı özelliği, üzerlerinde taşıdıkları marka/*çömlekçi işareti?* izleridir. İlk bakışta bir çoğunun benzer işaretlere sahip olduğu düşünülebilir. Ancak eğer markaların kulptaki yeri, işleniş şekli ve tekniği gibi değişkenler göz önünde bulundurulursa, genellikle kulpların her birinin farklı izler taşıdığı görülmektedir (Kat. 198, 205, 210, 212, 216-219, 221, 223, 341-346, 350-357, 361, 366)

Tam veya yarı delinmiş ip delikli tutmaklar da B.2 klasik metalik mal için tipiktir. Özellikle Te.5 ve Te.6 tipi testilerde akıtacak altına dikey, aynı hizada omuz üzerine yatay, ip delikli tutamaklar yerleştirilmiştir (Kat. 139, 140-141, 342, 344, 345). Ç.7-10 tipi çömleklerde ise genellikle iki kulp arasında, omuz üzerine tutturulmuştur (Kat. 195, 225). F.1 fincanlarında yine testiler gibi kulbun karşısında omuz üzerine yerleştirilmiştir (Kat. 329-331). B.2 klasik metalik mal testi ve çömlekler dışında, yatay, ip delikli tutamaklar, Ka. 4, 5 ve 8 tipi kaselerin ağız kenarı altında görülmektedir (Kat. 19, 25-26, 49, 52, 57).

Çalışma kapsamında değerlendirdiğimiz çanak çömlekler için tipik bir başka tutamak çeşidi yarım ay/yaprak/dağ biçimli olanlardır. Hemen hemen her genel formda severek uygulandığı anlaşılmaktadır. Basit profilli kaselerde genellikle ağız kenarı altına yerleştirilmiştir (Kat. 24, 122). –S profilli kaselerde ise omuz hizasında yer almaktadır (Kat. 115-117). Testilerde, akıtacak hizasında veya akıtacak kulp arasında omuz üzerine, çömlek ve depolama kaplarında iki kulp arasında yine omuz üzerine denk gelecek şekilde yerleştirilmiştir (Kat. 127, 133, 164, 174-176, 227, 229, 239, 252-253, 271, 308). Bunun dışında Ka.10, Ç.1 ve Dk.1 form tiplerinin ağız kenarı altına yerleştirilmiş memecik biçimli tutamaklar görülmektedir (Kat. 80, 247).

Mika katkılı mal ile üretilmiş, tam olarak profili bilinmeyen, depolama kaplarında alışılmışın dışında tutamaklar görülmektedir. Yüksek dağ/dalga biçimli tutamaklar kapların omuz kısmına yerleştirilmiştir (Kat. 371-373). Bu kabartma tutamakların çoğunun tepe kısımları oval bir şekilde oyulmuştur.

[61] Kulpların üretim aşamalarını da kapsayan ayrıntılı değerlendirme '4.2.2. Klasik Metalik Mal' başlığı altında yapılmıştır.

ALTINCI BÖLÜM
GENEL DEĞERLENDİRME

6.1. KAPADOKYA İTÇ ÇANAK ÇÖMLEĞİNE İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME

Çalışmamız kapsamında buluntuları değerlendirilen Göltepe doğal geçitler üzerindeki coğrafi konumu ve madenci yerleşmesi olması nedeniyle birçok bölge ile iletişim halinde olmuştur. Bu nedenle yerleşmenin İTÇ çanak çömleği oldukça çeşitlilik göstermekte ve çevre bölgelerde yer alan az sayıdaki kazısı yapılmış yerleşmelerin tümü ile belli oranlarda benzerlik taşımaktadır. Bu yerleşmelerden en önemlileri çalışma alanımızın kuzeydoğusundaki Alişar, doğusundaki Kültepe, güneyindeki Tarsus ve bölgemiz sınırları içerisinde kalan Acemhöyük'tür.[62]

Göltepe İTÇ kontekstlerinden elde edilen radyo karbon mutlak tarihlerinin yanı sıra her biri değişik coğrafyalarda bulunan, yukarıda sıralanan yerleşmelerle benzer buluntulara ulaşılması, buluntulara yönelik yapılan tarihlendirmenin güvenilirliğini arttırmaktadır. Göltepe'nin sunduğu bu yoğun çeşitlilik ayrıca çalışma alanımızdaki 31 yerleşmenin yüzeyinden elde edilen çok sayıdaki çanak çömlek parçasının tanımlanmasını kolaylaştırmış ve birçok örneğin dar bir zaman aralığına yerleştirilmesini sağlamıştır.

6.1.1. İTÇ Ia Çanak Çömleği

Bu çalışmanın esas konusunu oluşturan buluntular İTÇ Ib ile İTÇ IIIa arasındaki zaman dilimine (yak. MÖ 2900-2200) tarihlenmektedir. Çalışma alanımızda Orta Kalkolitik Dönem sonundan başlayarak, bu çalışmanın da kapsamını oluşturan İTÇ Ib evresine kadar insan yaşayışları hakkında derli toplu hemen hemen hiçbir bilgi mevcut değildir. Çalışma kapsamındaki İTÇ Ia evresi de bu bilinmeyen zaman dilimi içerisinde yer almaktadır.

[62]Göltepe buluntuları İTÇ boyunca, bu yerleşmelerden en fazla Tarsus-Gözlükule ile benzerlik taşımaktadır. Anadolu İTÇ kronolojisinin omurgasını oluşturan bir yerleşme ile oldukça fazla benzerlik taşıması Göltepe buluntularının değerlendirilmesinde avantaj sağlamıştır.

Buna rağmen yüzey araştırmaları ve çoğunlukla tahrip olmuş kazı tabakalarından elde edilen buluntular Kapadokya'nın SKÇ ve İTÇ Ia dönemine ilişkin kopuk bilgiler vermektedir. Bu buluntu yerlerinden en önemlileri çalışma kapsamında buluntuları değerlendirilen Kestel maden ocağı ve Göltepe'dir. Her iki alanın kazısında da mutlak tarihlere sahip SKÇ'ye tarihlenen kontekstlerden az da olsa çanak çömlek buluntuları elde edilmiştir (Şek.7).

Kestel ve Göltepe kazılarında ele geçen SKÇ'ye ait çanak çömlek formlarından bazıları çalışmamızda değerlendirdiğimiz İTÇ Ib'ye tarihlenen kaplarla benzerlik taşımaktadır. Bu durum, iki dönem (SKÇ ile İTÇ Ib) arasında yer alan İTÇ Ia evresinin çanak çömleklerine ilişkin bazı yorumlar yapmamıza imkan sağlamaktadır. Buna göre bizim bu çalışmada İTÇ çanak çömleği için oluşturduğumuz Ka.1, 4, 5, 8, 9, 18 kase, Te.1 testi, Ç.1, 2, 6 çömlek, Dk.11, 13 depolama kabı ile Fk. 3 fırın kabı formları SKÇ'den itibaren kullanılmaktadır (Kat. 22, 69, 192). Aynı formların İTÇ Ia evresinde de kullanımının sürdüğü önerilebilir. Bunun dışında Alişar'da İTÇ Ia'dan başlayarak İTÇ Ib'de de devam eden meyvalık benzeri kaplar Kestel ve Evliyatepe'de ele geçmiştir (Osten, 1937: 77, fig.75: e1705, pl.VII: e1705-1706). Bu çalışmada Ka.21 ve Ka.22 tipi olarak sınıflandırılan üç örnek, büyük olasılıkla İTÇ Ia evresine ait olmalıdır (Kat. 119-121).

6.1.2. İTÇ Ib Çanak Çömleği

Kapadokya Bölgesi İTÇ Ib çanak çömleğinde, bizim burada A. grubu olarak tanımladığımız açkılı mallar önemli bir yer tutmaktadır. Tarihleme açısından bu dönemin en kesin buluntularının elde edildiği Göltepe 3a döneminde A. Grubu malların toplam oranları, tüm mal grupları içerisinde yaklaşık % 71'dir (Şek.17). A grubu mallar içerisinde ise % 29 ve % 20'lik oranlarıyla A.2-kahverengi ve A.3-koyu açkılı mal grupları öne çıkmaktadır. Batı Anadolu İTÇ'sinde önemli bir yeri olan A.1 kırmızı açkılı mal grubu % 14, A.4 devetüyü açkılı mal grubu % 8 ile temsil edilmektedir (Şek.17).

İTÇ Ib buluntuları içerisinde, yaklaşık % 6-7'lik oranlarda C.1 kırmızı açkılı ince mal, D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ve E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı yer kaplamaktadır (Şek.17). Bunun dışında % 2-1 veya daha düşük oranlarda B.1

yalın metalik mal, C.2 koyu açkılı ince mal, C.3 siyah ağız kenarlı mal, D.2 mika katkılı mal, E.2 saman katkılı kaba mal görülmektedir.

Göltepe İTÇ Ib genel formlarında kaseler ve çömlekler en büyük iki grubu oluşturmaktadır. Kaseler tüm formlar içerisinde % 44, çömlekler % 25 oranında yer tutmaktadır (Tablo 3). 3. en büyük grubu % 19'luk oranıyla depolama kabı formları oluşturmaktadır. Bunun dışında İTÇ Ib'de oransal olarak düşük de olsa fırın kabı(% 7), testi(% 3) ve kapak(% 2) formları da üretilmiştir (Tablo 3).

6.1.2.1. Kaseler

Göltepe ve yüzey örnekleri bu dönem kaselerinin büyük bölümünün A-grubu açkılı mallar ile üretildiğini göstermektedir. Göltepe'de ele geçen A.1 kırmızı, A.2 kahverengi, A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı mal grubuna ait kaselerin toplam oranı yaklaşık % 77'dir (Şek.19). A-grubu açkılı mallar içerisinde ise en yoğun temsil edilen mal grubu tüm buluntuların, % 34'ünü oluşturan A.2 kahverengi açkılı mal grubudur. Daha sonra sırasıyla % 18'lik oranla A.3 koyu, 13'lük oranla A.1 kırmızı, % 12'lik oranla A.4 devetüyü açkılı mal gelmektedir (Şek.19). Bunun dışında % 8'lik oranla C.1 kırmızı açkılı ince mal önemli oranda temsil edilmektedir. İTÇ Ib'de oldukça düşük oranlarda görülen B.1 yalın metalik mal, D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ve C.3 siyah ağız kenarlı mal ise hem tarihleme hem de bölgesel karşılaştırmalar için büyük önem taşımaktadır.[63]

Her ne kadar yüzey araştırması malzemesine ilişkin istatistikler, dönemsel ve mekânsal bir ayırım yapılmadan hazırlanmış olsa da sonuçları, Göltepe ile paralel olması nedeniyle önem taşımaktadır (Şek.47). Yüzey araştırmasında ele geçen kaselerin büyük çoğunluğu da A- grubu açkılı mallar ile üretilmiştir. A.1 kırmızı (% 29), A.2 kahverengi(% 20), A.3 koyu(% 15) ve A.4 devetüyü(% 5) açkılı malların toplam oranı tüm kaselerin yaklaşık % 69'unu oluşturmaktadır. Bu malların dışında % 24'lük oranla C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu önemli bir yer tutmaktadır (Şek.47).

Göltepe'de İTÇ Ib'ye tarihlenen 74 kase, yalnızca Ka.1-2, 4-5, 7-10, 12, 16, 18-20 ve 23 tiplerine aittir (Şek.20). Ka.1, 4-5, 8-9 ve 18 form tipleri Göltepe'nin en

[63]Karşılaştırma ve tarihlemeye ilişkin detaylı bilgi için 4. Bölüm'de ilgili mal grubu başlığına bkz.

erken dönemi olan 4'e ait kontekstlerde de görülmektedir. Bu nedenle bu kase formlarının, İTÇ Ia'yı içine alacak şekilde, SKÇ'den başlayarak İTÇ Ib'de kullanılmaya devam edildiği düşünülmektedir. Göltepe 3a döneminde, Ka.8, 7, 5 ve 9 form tipleri nicelik yönünden öne çıkmaktadır. En yoğun grubu oluşturan Ka.8 form tipi İTÇ Ib-Göltepe 3a dönemi kaselerinin % 35'ini oluşturmaktadır. Daha sonra ise sırasıyla % 18 oranında Ka.7, % 15 oranında Ka.5 ve % 9 oranında Ka.9 form tipi temsil edilmektedir (Şek.20).

İTÇ Ib'de oransal olarak öne çıkan kase formlarının Kapadokya bölgesi yerleşmelerinde de paralel olarak geniş bir alana yayıldıkları görülmektedir. Ka.5, 8 ve 9 çalışmamız kapsamında yüzey buluntularını değerlendirdiğimiz Kapadokya bölgesi İTÇ yerleşmelerinin bir çoğunda tespit edilmiştir (Tablo 7). Bu formlardan Ka.5 ve 8 tipleri dönemsel bir ayırım yapılmadan yüzey malzemesi değerlendirilen yerleşmelerden sırasıyla 12 ve 10 tanesinde ele geçmiştir. Sayısal olarak değerlendirildiğinde her iki form tipinin toplam oranlarının tüm yüzey buluntularının yaklaşık % 41'lik kısmını oluşturdukları görülecektir (Şek. 48). Bunun dışında Göltepe'de nispeten daha az oranlarda temsil edilen Ka.1, 2 ve 9 form tipleri de Kapadokya bölgesinde oldukça yayılım görmüştür (Tablo 7).

İTÇ Ib Kapadokya çanak çömleğinde önemli yer kapladığı görülen Ka 7, 8 ve 9 form tiplerinin çağdaş bir zaman diliminde İTÇ I ve II'de Anadolu'da geniş bir alanda yayılım gördükleri anlaşılmaktadır (Tablo 7). Ka.7 form tipi Kilikya'da Tarsus İTÇ I ve II tabakalarında ve Mersin Yumuktepe'nin tarihlemesi tartışmalı Tr X'un xb-xc evrelerinde görülmektedir. (Goldman, 1956: fig. 345:A, C, BH, 101, 261: 351-352, 354; French, 1969: fig.25:f; Garstang, 1953: 126: 5,6). Ka.8 tipi ise basit formu ile değişik dönemlere tarihlenen çok sayıda yerleşmede uzun süre kullanılmıştır. Ancak değerlendirdiğimiz malzeme içerisinde yer alan özellikle ilmik kulplu örnekler bize daha net bir karşılaştırma imkanı vermektedir. Tarsus İTÇ I tabakalarında, Beycesultan XIX. tabakasında, Demircihöyük D-G ve Küllüoba 2. evrelerinde benzer ilmik kulplu kaselere rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.346, 138; Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14:3, 9; Seeher, 1987: tf.30:1-2, 51:8; Efe ve Ay 2000: pl.15:9, 12).

6.1.2.2 Testiler

Göltepe'de ele geçen testilere ait toplam 75 ağız kenarından yalnızca 5'i (% 16) İTÇ Ib-Dönem 3a'ya aittir (Tablo 3, Şek.21). Esas çeşitlilik İTÇ II ve IIIa'da görülmektedir. İTÇ Ib'nin az sayıdaki örnekleri A.1 kırmızı ve A.2 koyu açkılı mal ile B.1 yalın metalik ve C.2 koyu açkılı ince mal grupları ile üretilmiştir. Özellikle B.1 yalın metalik mala ait Te.1 tipi bir örnek, bu mal grubunun üretiminin başlangıç tarihinin belirlenmesinde büyük önem taşımaktadır (Kat. 4128). Bu dönemin diğer testi formları Te.2 ve Te.3 tiplerine aittir. Yüzey buluntularını değerlendirdiğimiz Kapadokya bölgesi yerleşmelerinden yalnızca ikisinde Te.2 form tipine ait parçalar ele geçmiştir (Tablo 7).

B.1 yalın metalik mal ile üretilen Te.1, üretildiği mal grubu dikkate alınarak değerlendirilse en yakın benzerinin Tarsus İTÇ I tabakalarında ortaya çıkarıldığı görülmektedir (Goldman, 1956: fig.237:55). Ancak bizim burada B.1 olarak adlandırdığımız mal grubuna ait bazı örnekler Mellink tarafından yalın taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal/*plain red gritty ware* altında değerlendirilmiştir. Mal grubu dikkate alınmaz ise daha erken örnekler İçbatı Anadolu'da İTÇ Geçiş Evresi/İTÇIa'da karşımıza çıkmaktadır (Efe-Ay Efe 2001:47 Res.7).

Göltepe'deki örnekleri A.1 kırmızı ve C.2 ince mal grubuna ait olan Te.3 tipi testileri Mellink'in Batı Anadolu etkisi olarak görmektedir (Kat.131-132). Bu form tipinin en yakın benzerlerine Tarsus'un İTÇ I ve II tabakalarında, Mersin Yumuktepe Tr X'un x-y evrelerinde rastlanmaktadır (1989:320-321 Pl.60;1-3; Goldman 1956; fig.237;56; Garstang 1953:fig 126;7,8). Te.2 testilerinin en yakın benzerleri ise bölgenin kuzeyinde yer alan Alişar I/İTÇ Ib-II'de görülmektedir (Schmidt, 1932: fig.52: b2730, pl.b2730).

6.1.2.3. Çömlekler

Göltepe'de ele geçen toplam 338 adet çömlek ağız kenarı parçasının 43'ü % 13'lük oranla İTÇ Ib'ye tarihlenen 3a dönemine aittir (Şek.22). Çömlek formlarının üretildiği mal gruplarında A grubu açkılı mallar öne çıkmaktadır. A.1 kırmızı, A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı mallardan üretilen çömleklerin toplam oranı yaklaşık

% 82'dir (Şek.23). C.1 kırmızı açkılı ince mal ile D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ise sırasıyla % 9 ve % 7 oranında temsil edilmektedir (Şek.23).

Bu dönemde B.2 klasik metalik mala özgü Ç.7-Ç.10 form tipleri ile İTÇ II'ye özgü olduğu anlaşılan Ç.11 dışında bütün çömlek formları Göltepe'de ele geçmiştir (Tablo 8). Ç.14 form tipi ise yalnızca yüzey araştırması malzemesi içerisinde tespit edilmiştir. Göltepe 3a-İTÇ Ib'de öne çıkan çömlek formu Ç.1 tipidir. Tüm formlar içerisinde % 42'lik bir oranla temsil edilmektedir (Şek.24). Bunun dışında en yoğun grupları % 16 oranla Ç.3, % 12 oranla Ç.12, % 9'ar oranlarla Ç.5 ve Ç.13 oluşturmaktadır (Şek.24).

Yüzey malzemesi içerisinde Göltepe'de de yoğun oranda ele geçmiş Ç.1, 5, 12 ve 13 tipleri önemli bir yer tutmaktadır (Tablo 7). Yüzey araştırması malzemesi dönemsel bir ayırım yapmadan toplu olarak incelendiğinde, Ç.1 tipinin, Göltepe paralelinde en büyük grubu oluşturduğu görülmektedir. Bunun dışında oransal olarak büyükten küçüğe sırasıyla Ç.5, 13, 14 ve 12 tipleri gelmektedir (Şek.49).

Göltepe ve çalışma alanımızdaki birçok yerleşmede oldukça yoğun olarak ele geçen Ç.1 form tipi Anadolu'da Neolitik Çağ'dan itibaren kullanılan bir çömlek formudur. Göltepe ve Kestel'deki örnekler de aslında bu form tipinin SKÇ'den itibaren kullanıldığını göstermektedir. Ancak Göltepe'de İTÇ Ib'den itibaren bazı yeni özellikler görülmeye başlamaktadır. Bu özelliklerden en önemlisi boynuz/*horned handle* kulplarının en erken örnekleri Konya bölgesinde Canhasan I'in SKÇ'ye tarihlenen 1. tabakasında ele geçmiştir (French, 2005: fig.80: 1-2, 185:6) (Tablo 7). Aynı bölgede SKÇ ve İTÇ başlarında bu formun yaygın olduğu bölgede gerçekleştirilen yüzey araştırmalarından anlaşılmaktadır (Mellaart, 1963: 199-236; Bahar, 1997:369; Bahar ve Koçak, 2003: 21-51). Kilikya'da ise Göltepe ile oldukça benzer buluntulara sahip Tarsus yerleşmesinin İTÇ I tabakalarında ele geçmiştir (Goldman, 1956: 103, fig.243:132).

Ç.3, 4 ve 5 form tipleri için de aynı durum söz konusudur. Bu formların da en yakın benzerleri paralel bir zaman diliminde Tarsus yerleşmesinde görülmektedir Goldman, 1956: 98, 102, fig.235: 38-39, 243:125, fig.346:123, fig.344:W, E, 346:O) (Tablo 7). Ç.5'in bölge dışındaki benzerleri ise daha erken bir tarihte, Beycesultan XIX. tabakada, Küllüoba 4 ve 2. evrelerinde ele geçmiştir (Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14: 26,27; Efe ve Ay, 2000: pl.9:2, 19:1,4). Ç.12 formunun İTÇ Ib dönemindeki

benzeri Alişar'ın İTÇ I sonuna tarihlenebilecek 12M tabakasında görülmektedir (Osten, 1937: 61, fig.73: e1709).

6.1.2.4. Depolama Kapları

Göltepe'de tüm dönemler boyunca depolama kaplarına ait toplam 167 ağız kenarı parçası ele geçmiştir. 32 parça ile İTÇ Ib-Göltepe 3a dönemine tarihlenen depolama kapları bu sayının % 19'unu oluşturmaktadır (Şek.25). Mal gruplarında en yoğun grubu A- açkılı mallar oluşturmaktadır. A.1 kırımızı (% 12), A.2 kahverengi (% 38), A.3 koyu (% 9) ve A.4 devetüyü (% 13) açkılıların oluşturduğu bu grubun toplam oranı % 72'dir (Şek.26). Bunun dışında % 19'luk oranla temsil edilen D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal, A.2 kahverengi açkılı maldan sonra en yoğun kullanılan ikinci mal grubu olmuştur (Şek.26).

İTÇ Ib-Dönem 3a'da Dk.1-3, 5-6, 9-13 form tipleri üretilmiştir (Tablo 8, Şek.27). Her ne kadar ele geçen parça sayısının azlığı kesin yorumlar yapmamıza engel olsa da oransal olarak bu dönemde en çok, yoğunluk sırasına göre Dk. 6, 11, 5 ve 1 formları tercih edilmiştir. Tüm formlar içerisinde Dk. 6 % 19, Dk.11 % 16, Dk.5 ile Dk.1 % 13 oranında temsil edilmektedir (Şek.27). Dönemsel bir ayırım yapılmadan değerlendirilen yüzey malzemesi içerisinde ise Dk.1, 2, 5-7, 11-13 ve 15 form tiplerine ait parçalar tespit edilmiştir (Tablo 7). En yoğun 3 grubu % 25 % 20 ve % 15 ile sırasıyla Dk. 13, Dk.1 ve Dk.11 form tipleri oluşturmaktadır (Şek.51).

Dk.1 ve 2 form tipi olarak Ç.1 ve 3 tipilerinin daha büyük boyutlusu olduğundan, Ç.1 ve 3 için yapılan karşılaştırmalar bu depolama kapları için de yapılabilir. İTÇ Ib'ye özgü bir depolama kabı olan Dk.3 tipinin en yakın benzeri ise Küllüoba'nın SKÇ sonları ile İTÇ Geçiş Dönemi'ne tarihlenen 6 ve 5. evrelerinde rastlanmaktadır. (Efe ve Ay, 2000: pl. 2:5, 4:6, 5:5). Göltepe'de en erken örnekleri İTÇ Ib'de görülen ve İTÇ II'de devam eden Dk.9 tipi ise Aphrodisias'da daha geç bir döneme Orta Tunç Çağı'na Geçiş Dönemi'ne denk gelen İTÇ 4'e tarihlenmiştir (Joukowsky, 1986: fig.439: 35). Dk.11 tipi benzeri depolama kapları, Alişar'ın İTÇ Ib sonlarına tarihlenmesi gereken 12M tabakasında ve Mellaart'ın Konya Ovasında gerçekleştirdiği yüzey araştırmasında ele geçmiştir (Tablo 7) (Mellaart, 1963: fig.12:41; Osten, 1937: fig.71)

Göltepe'de esas olarak bir sonraki dönemde yoğun bir şekilde üretilecek Dk.12'nin ilk örnekleri İTÇ Ib-3a döneminde görülmektedir (Tablo 8). D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal grubuna özgü olan bu depolama kabı formu İTÇ IIIa sonuna kadar üretiminde önemli bir değişiklik olmadan devam etmiştir. Çalışma alnımızın güneyinde yer alan Tarsus'da da benzeri bir durum söz konusudur. Dk.12 form tipi İTÇ I tabakalarından başlayarak İTÇ III'e kadar üretimde önemli bir değişiklik olmadan kullanılmıştır (Goldman, 1956: 94, 100, fig.238:70, 346:69, 70, Q, 256:284, 286b). Aynı bölgede yer alan Mersin Yumuktepe'deki örnekler ise büyük olasılıkla İTÇ II sonu-III'e tarihlenmelidir (Garstang, 1953: fig.126:12).

6.1.2.5. Fırın Kapları

Göltepe kazılarında ele geçen 72 fırın kabı parçasından 12'si (% 17), İTÇ Ib-3a dönemine aittir (Tablo 3, Şek.27). Fk.4 tipi dışında, fırın kaplarının tamamı, E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı ile üretilmiştir. Fk.4 tipi ise yine kaba özellikte E.2 saman katkılı kaba mal ile üretilmiştir. Göltepe 3b'de Fk.1 dışındaki tüm fırın kabı tipleri az da olsa temsil edilmektedir (Tablo 7). Elde edilen 12 parçanın 8'i Fk.3 tipi fırın kaplarına aittir. Geriye kalan örneklerden 2'si Fk.2 ve 1'er tanesi Fk.4 ve 5'e aittir. Kestel ve yüzey malzemesi içerisinde ise sadece Fk.2 ve 3 tipinde örnekler vardır. Bu formlardan Fk.3, yüzey malzemesini değerlendirdiğimiz yerleşmelerde daha yoğun oranda tespit edilmiştir (Tablo 7).

Fk.2 ve 3 Göltepe'de İTÇ Ib'den başlayarak İTÇ IIIa'ya kadar değişik tekniklerle üretilmeye devam etmiştir. Benzer formlar Anadolu'nun birçok yerleşmesinde Kalkolitik Dönem'den itibaren görülmektedir. Bu yerleşmelere SKÇ'ye tarihlenen Beycesultan'ın XXIV-XXII. katlarında, Kuruçay'ın 6. katında, Küllüoba'nın 6. ve İTÇ Geçiş Dönemi 3. katı örnek olarak verilebilir (Lloyt ve Mellaart, 1962: p.13:12-17; Duru, 1996: lev.78:3-5; Efe ve Ay, 2000: pl.1:15, 14:4-7).

6.1.3. İTÇ II Çanak Çömleği

Kapadokya'da İTÇ II çanak çömleğinde yoğun bir çeşitlilik görülmektedir. Bu dönemde hem yeni mal grupları hem de yeni formlar ortaya çıkmıştır. Bu mal grubu ve formlardan bazıları, bu dönem ve sonraki dönem olan İTÇ IIIa'da oldukça yoğun bir şekilde üretilerek çalışma alanımız ve çevresindeki geniş bir alanda yayılım göstermiştir. Bunlardan biri olan, bu çalışmada B.2 klasik metalik mal olarak adlandırdığımız grup, Göltepe'nin İTÇ II'ye tarihlenen 3b döneminde üretimi en çok yapılan çanak çömlek mal grubu olmuştur. Göltepe'de bu döneme tarihlenen 689 adet ağız kenarı parçasından 155 tanesi B.2 mal grubuna aittir. Bu sayı ile tüm mal grupları içerisinde % 23'lük bir orana sahiptir (Şek.29). Bunun dışında oldukça düşük oranlarda temsil edilse de kültürel ilişkiler göstermesi açısından önemli ithal örnekler de ilk defa İTÇ II'de ortaya çıkmaktadır. F.1 çark yapımı yalın mal, F.2 siyah-kahverengi lekeli ince mal ile F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı örnekler bu ithal mal gruplarındandır.

Bir önceki dönemin açkılı malları, B.2 klasik metalik mal grubunun yoğun üretimi neticesinde oransal olarak düşmüştür. Buna rağmen tüm açkılı alt mal grupları toplandığında % 44 gibi ciddi bir oranda temsil edildikleri görülmektedir (Şek.29). İTÇ Ib'ye göre önemli bir diğer değişiklik C-grubu ince malların üretimindeki artışta görülmektedir. C.1 kırmızı ve C.2 koyu açkılı ince mal grupları bir önceki döneme göre oransal olarak yaklaşık iki katına çıkarak İTÇ II'de toplamda % 16 oranında temsil edilmiştir (Şek.29). D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı İTÇ II'de de bir önceki dönemin oranlarını yaklaşık olarak muhafaza etmektedir.

İTÇ II'nin yoğun çeşitliliği üretilen formlara da yansımıştır. Hemen hemen tüm genel formlardan örnekler görülmektedir. Ancak yine en yoğun iki grubu % 35 ile çömlekler ve % 32 ile kaseler oluşturmaktadır (Tablo 4). Depolama kapları % 15'lik oranı ile yine 3. en büyük form grubunu oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla testiler (% 8), fırın kapları (% 7), şişeler (% 1), fincanlar (% 1) ve kapaklar (% 1), gelmektedir (Tablo 4).

6.1.3.1. Kaseler

İTÇ II'ye tarihlenen Göltepe 3b döneminin zengin buluntuları kendini en iyi kaselerde göstermektedir. Bu dönemde ele geçen 220 örnek, hem mal gruplarında hem de form tiplerinde yoğun çeşitliliği içerisinde barındırmaktadır. Çalışmamızın 4. Bölümü'nde tanımladığımız mal gruplarının hemen hemen hepsi İTÇ II- Göltepe 3b kase form tipleri içerisinde temsil edilmektedir (Tablo 4, Şek.30). Ancak Göltepe 3b kaselerinde, belirgin bir farkla ince mal olarak nitelenebilecek gruplar öne çıkmaktadır. Bunlardan biri olan C.1 kırmızı açkılı ince mal grubu, kaselerde üretimi en fazla tercih edilen mal grubu olmuştur. 3b dönemine tarihlenen 220 kasenin 60'ı ile tüm buluntuların % 28'lik kısmını bu mal grubu oluşturmaktadır (Şek.30). Göltepe'de % 8'lik oranda temsil edilen C.2 koyu yüzlü açkılı mal ile üretilen kaselerle birlikte C-grubu ince malların tüm kaseler içerisinde kapladığı oran yaklaşık % 36 olmaktadır. Bu oranın yüksekliğinde özellikle, aşağıda belirtileceği üzere, bu mala özgü bazı formların yoğun üretimi etkili olmuştur.

A-grubu kırmızı, kahverengi ve koyu açkılı mallar, kırmızı açkılı ince maldan sonraki en yoğun mal gruplarını oluşturmaktadır. Sırasıyla % 16'lık oranla koyu, % 15'lik oranla kahverengi ve % 14'lük oranla kırmızı açkılı mal grupları kaselerde üretimi tercih edilen 2., 3. ve 4. mal grupları oluşmuştur (Şek.30). 5. sırada ise % 9'luk oranla bu dönemde ilk kez üretimi başlayan B.2 klasik metalik mal yer almaktadır. B.2 klasik metalik malın kaselerdeki bu oranı, aşağıda verilecek testi ve çömlek formları göz önünde bulundurulduğunda oldukça düşük kalmaktadır (Şek.32-34). Muhtemelen B.2 klasik metalik mal, kaselerde üretimi çok fazla tercih edilmiş bir mal grubu olmamıştır. Bu duruma testi ve çömleklerde olduğu gibi kendine özgü kase form tiplerinin olmayışı da neden olarak gösterilebilir. Ele geçen B.2 klasik metalik mal kaseler tamamen diğer mal grupları ile de üretimi yapılan form tiplerindedir.

Bu döneme ait F. tipi ithal mallar kültürel ilişkileri yansıtması açısından önem taşımaktadır. Bunlardan biri olan F.1 çark yapımı yalın mala ait parçalar her ne kadar kesin olarak tanımlanabilecek profil vermese de Suriye ile çalışma alanının

olası ilişkilerini kanıtlaması yönünden önem taşımaktadır.[64] Bu dönemde görülen bir diğer yenilik ise tüm mal grupları içerisinde yalnızca % 2'lik yer kaplayan, Batı Anadolu etkili bir mal grubudur (Şek.30). Diğer kırmızı mal gruplarından farklı bir üretim tarzına sahip, çalışmamızda F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mal olarak değerlendirilmiş bu grup Batı Anadolu ile ilişkilerin İTÇ II'de gelişmeye başladığını göstermesi açısından önemlidir

İTÇ II çanak çömleğinin yoğun çeşitliliğinin kendini hissettirdiği bir diğer alan form tipleridir. Bu dönemde tasnifini yaptığımız çoğu form tipi görülmektedir. Buna rağmen kullanımdan kalmış veya bir sonraki evrede üretimine başlanacak bazı form tipleri görülmemektedir. Ka.1, 4, 6, 20-23 İTÇ II-Göltepe 3b döneminde görülmeyen az sayıdaki form tipleridir (Tablo 8).

Ka.14, 15, 16 form tipleri ise ilk defa İTÇ II'de ortaya çıkmaktadır (Tablo 8).[65] Bunlardan Ka.16 form tipi İTÇ II'de hem Göltepe hem de yüzey buluntularını değerlendirdiğimiz Kapadokya bölgesinde en yoğun kullanıma sahip kase formu olmuştur. Göltepe'ye ilişkin ise daha net rakamlar vermek gerekirse, İTÇ II'ye tarihlenen 220 kase parçasından 51 tanesi % 23'lük oranla bu forma aittir (Şek.31). Her bakımdan özel bir üretime sahip bu form özellikle C.1 kırmızı açkılı ince mal ve A.1 kırmızı açkılı mal ile üretilmiştir. Çalışmamız kapsamında yüzey buluntuları değerlendirilen Batı Kapadokya yerleşmelerinden 11 tanesinde K.16 formuna ait toplam 22 parça ele geçmiştir (Tablo 7). Yüzey araştırması buluntuları da Göltepe ile benzer sayısal sonuçları vermektedir. Ka.16 tipi dönemsel bir ayırım yapılmadan verilen yüzey araştırması istatistiklerinde % 20'lik oranla 2. en büyük form tipini oluşturmaktadır (Şek.48).

Bir önceki dönemden itibaren yoğun bir kullanıma sahip Ka.8 ve 5 form tipleri de bu dönemde benzer yoğunluklarda kullanılmaya devam etmiştir. Göltepe'de Ka.8 form tipi 50 ağız kenarı parçası ile Ka.16'dan sonra en büyük 2. grubu oluşturmaktadır (Şek.31). Tüm buluntular içerisinde % 19'luk orana sahip Ka.5 kase formuna ait 41 parça ele geçmiştir. Bunun dışında yine önceki dönemde yoğun bir kullanıma sahip Ka.7 ve 9 ile ilk defa üretilmeye başlanmış Ka.11 ve 14

[64] F.1 çark yapımı yalın mala ait ağız kenarı parçası ele geçmediğinden bu mal grubu istatistiksel sonuçlarda yer almamaktadır.
[65] Ka.16 form tipine ait yalnızca 1 örnek Göltepe İTÇ Ib-3a dönemine ait Alan B TY.2 Enstalasyon 3'te ele geçmiştir.

form tipleri ele geçen benzer sayıdaki parçalarla yaklaşık % 6-4 oranlarında yer kaplamaktadır (Şek.31).

Belli tiplerin yoğun üretimi önceki döneme ait bazı kase formlarının ortadan kalkmasına neden olmuştur. Ka.1 ve 4 formlarının İTÇ II-Göltepe' 3b'de ele geçmemesi böyle bir nedenden kaynaklanmış olmalıdır.

Bir önceki dönemin yoğun üretime sahip Ka.7, 8 ve 9 form tipleri gibi, Kapadokya bölgesinde İTÇ II döneminde oldukça yoğun üretildiği gözlenen Ka.16 form tipi de çevre bölgelerde geniş bir yayılım bulmuştur. Kilikya'da Tarsus İTÇ I-II tabakalarında, Orta Anadolu'da Alişar Bakır Çağı/*İTÇ II* tabakaları ve Konya Ovası İTÇ yerleşmeleri benzer buluntulara sahiptir (Goldman, 1956: fig.344:AO, 347: A; Osten 1937: fig.174: 10, 175: 11,13, 53, Bahar ve Koçak, 2003: fig.23:64).

Bunun dışında çalışma alnımızda az sayıda ele geçen Ka.14, 15 form tipleri Anadolu içerisindeki kültürel ilişkileri göstermesi açısından önemlidir (Kat.89-97). Bunlardan Ka.14, Batı Anadolu'da oldukça erken bir tarihte, SKÇ'de ortaya çıkmaktadır. Bu erken örnekler başta Troya I'in erken katları olmak üzere Kumtepe Ib, Küllüoba 6 ve Akhisar-Manisa SKÇ yerleşmelerinde görülmektedir (Blegen, 1950: fig.264:12; Korfmann ve diğerleri, 1995: abb.29:2, 30:5, 32:1, 37:3; Efe ve Ay, 2000: pl.1:10; French, 1961: 102, fig.5:32-38). Ka.14 form tipi de çalışma alanımızda en erken, Mellaart'ın Konya Ovası yerleşmeleri için işaret ettiği gibi, İTÇ II'de ortaya çıkmaktadır (1963: 214). İçe çekik dudağa sahip Ka.15 tipinin bölgemize en yakın benzerleri ise Acemhöyük XII-VII, Tarsus İTÇ II tabakalarında, Alişar Bakırçağı/İTÇ II tabakalarında ve Konya Bölgesi yerleşmelerinde görülmektedir (Lloyt ve Mellaart, 1962: p.14:20-23; Goldman, 1956: fig.347:AC; Kamış, 2012: 235, lev.57:249, 62:272-273, 67:292; Osten, 1937: fig.175:53-56, Mellaart, 1963: fig.9:12).

Ka.24, İTÇ II-Göltepe 3b'de ilk defa görülen ve değişik formu ile dikkat çeken bir başka kase tipidir. Kabın yüksekliğine oranla ağız ve gövde çapı oldukça geniştir (Kat.123). En yakın benzerine Konya ovası yerleşmeleri ile Tarsus İTÇ III tabakalarında rastlanmaktadır (Goldman, 1956: fig.358:451; Mellaart, 1963: fig.9:2-3).

6.1.3.2 Testiler

Testilere ait en yoğun buluntular, Göltepe'de İTÇ II-3b döneminde ele geçmiştir. Yoğun çeşitlilik sonucunda çalışmamızda tasniflediğimiz 8 testi tipi de bu dönemde görülmektedir (Tablo 8, Şek.33). Ancak oransal olarak ilk defa üretilmeye başlanan Te.4 ve Te.6 testi tipleri sayıca ağır basmaktadır. İki formun toplamı testilerin yaklaşık % 70'ini oluşturmaktadır (Şek.33). 3. en büyük grubu yine İTÇ II'de ilk defa üretilmeye başlanan Te.7 form tipi oluşturmaktadır. Bu testi tipinin oranı tüm testiler içerisinde yaklaşık % 14'tür. İlk defa üretilmeye başlanan Te.5 ve 8 tipleri ise daha az oranlarda temsil edilmektedir. Bu iki formun yaklaşık oranları sırasıyla % 2 ve % 3'tür (Şek.33). Bunun dışında bir önceki dönemden itibaren görülen Te.1, 2 ve 3 testi tipleri de devam etmektedir. Bunlar içerisinde Te.1(% 8) nispeten daha fazla üretilmiştir. Diğer iki tip ise % 2 oranında temsil edilmektedir.

Mal gruplarında İTÇ II'de B- grubu metalik mallar öne çıkmaktadır. Tek başına testilerin yaklaşık yarısı, B.2 klasik metalik mal ile üretilmiştir (Şek.32). Bu sayıya B.1 yalın metalik mallar da katıldığında oran yaklaşık % 71 olmaktadır. Te.5, 6, 7 ve 8 tipleri tamamen B-grubu metalik mallarla üretilmiş testi tipleridir.

Üçüncü en yoğun mal grubunu ise C.1 kırmızı açkılı ince mal oluşturmaktadır (Şek.32). Bu mal grubu da % 17 oranında temsil edilmektedir. Metalik ve kırmızı açkılı ince malın oransal olarak fazla olmasında, Göltepe'de en çok rastlanan Te.4 ve Te.6 tiplerinin standart bir şekilde bu mal grupları ile üretilmesi etkili olmuştur. Anlaşılan İTÇ II'de uzman üretimi bu formlar oldukça talep görmüş ve buna paralel olarak fazla sayıda üretilmiştir.

Bir önceki dönemden itibaren görülen Te.1, 2 ve 3 form tipleri gibi yeni dönemde ilk defa üretilmeye başlanan diğer testi formlarının benzerlerine de oldukça geniş bir alanda rastlanmaktadır. İTÇ II-Göltepe 3b'de yoğun bir üretime sahip Te.4 tipi testi parçalarına çalışma alanımızda yer alan 3 yerleşmede rastlanmıştır (Tablo 7). Ancak bu testi tipinin yayılım alanı çalışma bölgemizle sınırlı değildir. Özellikle benzerlerine çalışma alanımıza komşu, doğu ve kuzey bölgelerinde rastlanmaktadır. Kayseri ili yerleşmeleri, Kültepe İTÇ II-III tabakaları, Alacahöyük bu yerleşmeler arasındadır (Özgüç, 1964: 31, lev.I:1; Ezer, 2014: 11, fig.9; Koşay 1951: lev.CVI:2).

B.2 klasik metalik mala özgü Te.5 benzerlerinin çağdaş örnekleri Kilikya'da Tarsus İTÇ II tabakalarında, Mersin Yumuktepe Tr X'un alt seviyelerinde görülmektedir (Goldman, 1956: fig.247:190; Garstang, 1953: fig,122). Acemhöyük'te ele geçen benzer örnek ise İTÇ IIIa'ya ait IX. tabakada ele geçmiştir (Öztan, 1989: 411, fig.5).

Tek başına Göltepe testilerinin yaklaşık yarısını oluşturan B.2 klasik metalik mala özgü bir diğer form olan Te.6 testilerinin yayılım alanı, minyatür örnekleri ile beraber değerlendirildiğinde, Kilikya'dan Konya ve Kayseri bölgelerine kadar uzanmaktadır. Bu formun da Göltepe ile çağdaş ilk örnekleri Kilikya'da karşımıza çıkmaktadır. Tarsus İTÇ II tabakalarında benzer örnekler ele geçmiştir (Goldman, 1956: 116, fig.247: 193-194). Çalışma alanımız sınırları içerisinde yer alan Acemhöyük'te ise tüm benzer örnekler gibi biraz daha geç bir dönemde, İTÇ III başlarına tarihlenen X. tabakasında görülmektedir (Öztan, 1989: fig.20, 23-24). Konya bölgesinde özellikle Mellaart tarafından yapılan yüzey araştırmalarında bölgedeki birçok yerleşmenin benzer formlara sahip olduğu anlaşılmaktadır (Mellaart, 1963: fig.12:15, 14:28-29, 38,41). Araştırmanın niteliğinden dolayı kesin bir şey söylemek doğru değilse de büyük olasılıkla bu bölgenin metalik mal buluntuları Göltepe ve Kilikya paralelinde İTÇ II'ye ait olmalıdır. Çalışma alanımızın doğusunda yer alan Kültepe'de ise bu tipin minyatür örnekleri İTÇ II sonu-IIIa'ya tarihlenen 14. ve 13. tabakalarında ele geçmiştir (Özgüç, 1986: 38, fig.3:21).

Te. 6'ya kıyasla daha az sayıda ele geçen Te.7 tipinin benzerlerine Niğde ve Konya yerleşmelerinde, Te.8 tipinin benzerlerine ise Tarsus İTÇ II tabakalarında rastlanmaktadır (Mellaart, 1963: fig.15:15-19, 16:1, 2, 6; Öztan, 1989: 410-411, fig.1, pl.121:1,4; Goldman, 1956: 116-117, fig.247:198)

6.1.3.3. Şişeler

Şişe formlarından Ş.1 tipi Göltepe'de en erken İTÇ II-3b döneminde görülmektedir. Oldukça az sayıda ele geçen bu örnekler yalnızca ağız kenarı ve boyun parçalarına aittir. Göltepe'de ele geçen toplam 7 örnek A.1 kırmızı açkılı mal C.1 kırmızı açkılı ince mal ve D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilmiştir

(Tablo 4). Benzer örnekler, çalışma kapsamında buluntularını değerlendirdiğimiz Çuğunözü ve Tepesidelikhan Höyük'de ele geçmiştir (Tablo 7).

6.1.3.4. Çömlekler

İTÇ II'ye ait yoğun buluntu barındıran Göltepe çömlek formları açısından da zengindir. Göltepe'de bu dönemde ortaya çıkan yeni mal grupları ile formlar, diğer tüm genel formlarda olduğu gibi çömleklerde de, zengin bir çeşitlilik meydana getirmiştir. Bu durum bir önceki dönemden farklı olarak hem mal gruplarında hem de form tiplerinde bazı oransal değişikliklerin oluşmasına neden olmuştur.

İlk defa İTÇ II-Göltepe 3b'de üretilmeye başlanan B.2 klasik metalik mala ait çömlekler, bir önceki genel form olan testilerde olduğu gibi en büyük grubu oluşturmaktadır. İTÇ II'ye ait 244 çömlek formunun 101 tanesi yaklaşık % 41'lik oranla, bu mal grubu ile üretilmiştir (Şek. 34). Bu durumun oluşmasında, aşağıda değinileceği gibi B.2 klasik metalik mala özgü bazı formların yüksek oranda üretilmesi etkili olmuştur (Şek. 35). Bunun dışında sırasıyla koyu açkılı mal % 21, kahverengi açkılı mal, % 15, kırmızı açkılı mal % 11 oranında temsil edilmektedir. Ancak yukarıda belirtildiği gibi İTÇ II-Dönem 3b çömleklerinin niceliksel fazlalığı hemen hemen tüm mal gruplarının az da olsa temsil edilmelerine olanak sağlamaktadır (Şek. 34).

3b dönemi için belirtilmesi gereken bir diğer husus da C. grubu ince açkılı malların da metalik mal gibi kendine özgü formlara sahip olmasıdır. Boyunlu çömleklerden Ç.11'in tamamı Ç.12'nin ise büyük çoğunluğu C.1 kırmızı veya C.2 koyu açkılı ince mal grubu ile üretilmiştir.

3b döneminde Ç.14 dışındaki bütün form tipleri bu dönemde çömlekler içerisinde temsil edilmektedir. Ancak form tiplerinde özellikle 4 grup öne çıkmaktadır. Ç.1 form tipi bir önceki dönem gibi yine en yoğun çömlek tipidir. 244 çömlek içerisinde 68 parça ile tüm buluntuların % 28'ini oluşturmaktadır (Şek. 35). Ancak 2. ve 3. en yoğun grubu ilk defa bu dönemde ortaya çıkan, B.2 klasik metalik mal Ç.9 ve Ç.8 form tipleri oluşturmaktadır (Şek. 35). Tüm çömlekler içerisinde Ç.9'un oranı 48 parça ile % 20, Ç.8'in oranı 36 parça ile % 15'tir. 4. en büyük grubu

bir önceki dönemden itibaren devam eden Ç.3 form tipi oluşturmaktadır. Bu form 27 parça ile % 11 oranında temsil edilmektedir (Şek. 35).

Göltepe'de yoğun oranda temsil edilen B.2 klasik metalik mal çömlekler yüzey malzemesi içerisinde oldukça az oranda temsil edilmektedir (Şek. 49-50). Bu durum belki de metalik malın etkisinin kuzeye doğru azaldığını göstermektedir. Yalnızca 3 yerleşmede Ç.8 ve 9 tiplerine ait örnekler tespit edilmiştir (Tablo 7). Bunun yerine A.1 kırmızı, A.2 kahverengi, A.3 koyu ve C.1 kırmızı açkılı ince mal daha yüksek oranlarda temsil edilmektedir (Şek.49).

Göltepe'nin boynuz kulplu Ç.1 örnekleri İTÇ II'de devam etmektedir. Bu dönemin benzerlerine çalışma alanımız sınırları içerisinde yer alan Acemhöyük'te İTÇ II ve III başlarına tarihlenen XII-X tabakalarında rastlanmaktadır. Bu form tipinin Acemhöyük'te de X. tabakadan sonra, Göltepe ile benzer bir dönemde, ortadan kalktığı gözlemlenmektedir (Kamış 115-116).

Yeni dönemde üretilmeye başlanan B.2 klasik metalik mala ait Ç.7-10 çömlek tiplerinin oldukça geniş bir alana yayıldığı görülmektedir. Bu formların benzerleri, Göltepe'nin 3b dönemi ile paralel bir zaman diliminde, Kilikya'da Tarsus İTÇ II tabakalarında, Konya Ovası yerleşmelerinde ele geçmiştir (Goldman, 1956: fig.247:191, 195; Mellaart, 1963: 228-230, fig.14: 32-38, 16:14, 16-17, 20, 23-25; Güneri, 1989: res.8:2, 9, 12). Acemhöyük ve son yıllarda kazı çalışmalarına başlanan Topak Höyük'te ise en erken bir sonraki dönemde, İTÇ IIIa'ya tarihlenen tabakalarda rastlanmaktadır (Öztan, 1989: 407-414, pl.123:1a, 3, fig.25-29; Şenyurt ve diğerleri, 2014: 69, çiz.4:5-6).

6.1.3.5. Depolama Kapları

Göltepe'deki depolama kaplarının % 62'lik kısmı İTÇ II-Dönem 3b'ye aittir (Şek.25). Bu döneme ait toplam ağız kenarı sayısı 103'tür (Tablo 4). Mal gruplarında, bir önceki dönemde en yoğun grubu oluşturan A.2 kahverengi açkılı malın oranı, D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal lehine değişmiştir. Yeni dönemde % 22'lik orana sahip D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal depolama kaplarında en yoğun üretimi yapılan mal grubu olmuştur (Şek. 36). Bunun en büyük nedeni Dk.12 form tipinin üretimindeki hızlı artıştır. Tamamen D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu

mala özgü bu form tipinin kullanımının artması aynı zamanda üretildiği mal grubunun da oransal artışını sağlamıştır. İkinci en büyük grubu 20'şer parça ile eşit sayıda ele geçen A.2 kahverengi ve A.3 koyu açkılı mallar (% 19) oluşturmaktadır (Şek. 36). Bunun dışında A.1, A.3, A.4, C.1, D.2 ve E.2 mal grupları belli oranlarda temsil edilmektedir (Şek. 36).

İTÇ II-Dönem 3b'nin yoğun buluntuları, hemen hemen tüm depolama kabı form tiplerinin temsil edilmesini sağlamıştır. Bu dönemde yalnızca üretimden kalkan Dk.3 ile İTÇ IIIa'da üretilmeye başlanacak Dk.4 ile Dk.15 form tipleri görülmemektedir (Tablo 8). İTÇ Ib-Dönem 3a'da en yoğun kullanılan 2. tipi oluşturan Dk.11, bu dönemde, % 32'lik oranı ile en fazla tercih edilen form tipi olmuştur (Şek. 37). İTÇ II-Göltepe 3b döneminde oransal olarak en büyük 2. grubu, tamamen D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile üretilen Dk.12 oluşturmaktadır. İlk örnekleri Dönem 3a'da görülen bu form tipinin Dönem 3b'de oranı, Kilikya yerleşmeleri ile paralel olarak, hızlı bir şekilde artmıştır.[66] Bir önceki dönemin en çok kullanılan depolama kabı olan Dk.6'nın ise yeni dönemde kullanımının ilk 2 form tipine göre azaldığı anlaşılmaktadır (Şek. 37). Bu formun oranı Dk.2 ile aynı oranda % 9'dur.

En erken Göltepe 3a'da görülen ve İTÇ II-3b'de devam eden ilginç bir depolama kabı tipi ise ne yazık ki tam profil vermemektedir (Kat. 371-373). Kazılarda ele geçen gövde parçalarından, Dk.2 mika katkılı mala özgü bir kap olduğu anlaşılmaktadır. Kap tipi izlenebildiği kadarıyla, şişkin gövdeli, geniş boyunludur. Gövdeden boyna geçişte profil kırılmaktadır. Gövde üzerinde kabartma olarak yerleştirilmiş yüksek dağ/dalga biçimli tutamaklar genellikle çift olarak şekillendirilmiştir. Çoğu örnekte tutamağın üst oval kısmının ortası oyulmuştur.

İlk defa İTÇ II'de üretilen bir başka form Dk.7 tipidir. Bu formun yakın benzeri Acemhöyük'te İTÇ IIIa'ya tarihlenen X. tabakasında küp mezar olarak kullanılmıştır (Özgüç N., 1993: 518, fig.1a). Bu durum Dk.7'nin bölgede belki de İTÇ II'den başlayarak İTÇ III boyunca kullanıldığını göstermektedir. Bir önceki dönemden itibaren üretilen Dk.12 form tipinin kullanımı Göltepe paralelinde çevre yerleşmelerde de devam etmektedir. Tarsus'da İTÇ II tabakaları ile Mersin Yumuktepe'de, İTÇ II sonu-III'e tarihlenebilecek, Tr X'un alt seviyelerinde benzer

[66] Ayrıntılı bilgi için Dk.12 form tipi başlığına bakınız.

formlar ele geçmiştir (Goldman, 1956: 123, fig.256:284, 286b, 352:287, 285; Garstang, 1953: fig.126:12).

6.1.3.6. Fırın Kapları

İTÇ II-Göltepe 3b'de ele geçen fırın kabı sayısı 47'dir. Bu sayı tüm fırın kaplarının yaklaşık % 65'ine denk gelmektedir. Bir önceki dönemin mal gruplarında herhangi bir değişiklik yoktur. Fk.4 dışındaki tüm fırın kapları E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı ile üretilmiştir. Yeni dönemde Fk.3 form tipinin yoğun üretimi devam etmektedir. Buluntuların yaklaşık % 68'i bu form tipine aittir (Şek. 38). Sonraki en yoğun grubu ise % 17'lik oranla Fk.2 tipi oluşturmaktadır. Bu dönemde ilk defa üretilmeye başlanan Fk.1, Fk.4 ve Fk.5 ise düşük oranlarda temsil edilmektedir (Şek. 38).

İTÇ II-Göltepe 3b'de ilk defa üretilmeye başlanan Fk.1 form tipi, dışındaki formlardan özellikle Fk.2 ve Fk.3'ün Göltepe ile benzer şekilde yoğun üretimi çevre yerleşmelerde de sürmektedir. Yeni üretilmeye başlanan Fk.1 formu da İTÇ II-IIIa'da, geniş yayılım görmüştür. Alacahöyük İTÇ II/Bakır Çağı katlarında, Demircihöyük L ve M evrelerinde ve Konya Ovası yerleşmelerinde benzer tiplere rastlanmıştır (Koşay, 1951: lev.CIV:1; Efe, 1988: tf.38:4; Mellaart, 1963: fig.12.1-3).

6.1.3.7. Fincanlar

Göltepe ele geçen 8 fincandan 5'i İTÇ II-Dönem 3b'ye aittir (Tablo 4). Bu örneklerin tümü F.1 tipine aittir. Tamamı B.2 klasik metalik mal grubuna ait örneklerin benzerleri Acemhöyük'te daha geç bir tarihte, İTÇ IIIa'ya tarihlenen VIII. katta ve Niğde bölgesindeki yerleşmelerde görülmektedir (Öztan, 1989: 413-414 fig.33-34). Yüzey buluntuları içerisinde fincan formuna ait olabilecek herhangi bir parça tespit edilememiştir.

6.1.4. İTÇ IIIa Çanak Çömleği

Kapadokya İTÇ IIIa çanak çömleği bir önceki dönemin devamı niteliğindedir. Mal gruplarında ve formlardaki yoğun çeşitlilik devam etmektedir. Her ne kadar mal gruplarının oransal dağılımlarında ufak değişiklikler olsa da bir önceki döneme göre kayda değer bir fark yoktur. Göltepe'de izlenen bu ufak değişikliklerden biri B.2 klasik metalik malın oranının yaklaşık % 4 azalarak % 19'a inmesidir (Şek. 39). Bu oranla B.2 mal grubu artık en yoğun üretilen ikinci mal grubudur. Yeni dönemde en büyük grubu % 21'lik oranla A.3 koyu açkılı mal grubu oluşturmaktadır. A-grubu açkılı diğer mal gruplarının oranları toplu olarak değerlendirildiğinde tüm dönemlerde olduğu gibi fazladır. Yaklaşık % 10 ile % 6 arasında değişen kırmızı, kahverengi ve devetüyü açkılı mallar % 46'yı bulmaktadır (Şek. 39). Bunun dışında tüm dönemlerde olduğu gibi C.1 kırmızı açkılı ince mal % 11 gibi ciddi bir oranda temsil edilmektedir. Yine özellikle depolama kaplarının üretildiği D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal ile fırın kaplarının üretildiği E.1 taşçık katkılı fırın kabı malı % 8'er oranları ile önceki iki döneme benzer oranlarını korumuşlardır (Şek. 39).

Göltepe'de bir önceki dönemde ilk defa görülen F.1, 2 ve 4 malı ithal örnekler bu dönemde, az sayıda da olsa devam etmektedir. Ayrıca Kestel mezar kazısında ele geçen F.3 Suriye gri malına ait bir Suriye şişesi görece İTÇ IIIa'ya tarihlenmiştir. Bu yeni ithal örnek doğal yollar üzerinde bulunan Göltepe ve Kestel'in Orta Anadolu ile Suriye bağlantılarını kanıtlayan başka bir örnektir.

Göltepe Dönem 2-İTÇ IIIa'da en yoğun iki grubu önceki dönemler gibi kase ve çömlekler oluşturmaktadır. İki grup da sırasıyla % 38 ile % 27 arasında yer kaplamaktadır (Tablo 5). Daha sonra ise bir önceki dönem ile uyumlu olarak depolama kapları (% 18), testiler (% 7), fırın kapları (% 7), fincanlar (% 2) ve şişeler (% 1) gelmektedir (Tablo 5).

6.1.4.1. Kaseler

Göltepe'de İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de ele geçen, profil veren kase sayısı 66'dır. Dönem 2 kaselerinin üretildikleri mal grupları büyük oranda 3b dönemi

ile benzerdir. Ancak bazı mal gruplarının artık kase üretiminde kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Bunlardan biri B.1 yalın metalik mal, diğeri önceki dönemlerde de sınırlı sayıda ele geçen C.3 siyah ağız kenarlı maldır. Genel mal grubu dağılımlarında ise 3b dönemi gibi bu dönemde de A- açkılı mallar ile C- ince mallar öne çıkmaktadır. En büyük grubu tüm buluntuların 1/4'ünü oluşturan A.3 koyu açkılı mal ile üretilen kaseler oluşturmaktadır (Şek.39). Yaklaşık aynı sayıda ele geçen ikinci en büyük grup ise bir önceki dönemde en çok tercih edilen C.1 kırmızı açkılı ince mal olmuştur. Diğer mal gruplarından C.1 kırmızı açkılı mal % 14, A.2 kahverengi açkılı mal % 12 oranında temsil edilmektedir (Şek.39).

Ka.1, 3-4, 10, 12, 15, 22-24 form tiplerinden örnekler bu dönemde ele geçmemiştir (Tablo 8, Şek.41). Ka.6 bardak tipinde kase örnekleri ile Ka.20'nin keskin profilli örnekleri ilk defa görülmektedir. En yoğun üretilen formlar 3b dönemi ile büyük benzerlik taşımaktadır (Şek.41). Sadece, bir önceki dönemin oransal olarak en büyük grubunu oluşturan Ka.16 form tipinin oranı azalarak, Ka.9 ve Ka.5 ile aynı sayıda buluntuların yaklaşık % 14'lük kısmını oluşturmuştur (Şek.41). 3a döneminden itibaren oldukça yoğun olarak üretilen Ka.8 form tipi Dönem 2'de de kullanılmaya devam edilmiştir. Tüm buluntuların yaklaşık % 26'lık kısmını oluşturan Ka.8 bu dönem kaselerinin en büyük grubunu oluşturmaktadır (Şek.41).

İTÇ IIIa-Göltepe 2'de ortaya çıkan ve burada Ka.6 form tipi altında değerlendirdiğimiz F.4 Batı Anadolu kırmızı astarlı mala ait depas türü kap Orta Anadolu ve Kilikya İTÇ III yerleşmelerinde yaygın olarak görülmektedir. Göltepe'de tek örnekler temsil edilen bu tipin benzerleri, Tarsus'un İTÇ III'e tarihlenen tabakalarında ve Kültepe'nin 12 ve 11b tabakalarında ele geçmiştir (Kat.32) (Goldman, 1956: fig.266: 489, 494: Özgüç, 1986: fig.3:18). İlk örnekleri İTÇ II'de görülen Ka.11 form tipi yeni dönemde devam etmektedir. Bu dönemin çağdaş buluntuları bölge sınırlarımız içerisinde yer alan Acemhöyük'de ele geçmiştir (Kamış, 2012: 70-72, lev.40:180).

İTÇ Ib'den itibaren çalışma alanımızda yaygın olarak üretilmiş Ka.8'in ilmik kulplu kaselerinde bu dönemde bazı değişiklikler gözlemlenmektedir. Bu kaselerin ilmik kulpları yeni dönemde biraz daha yükseltilmiştir (Kat.56). Çağdaş birçok yerleşmede aynı form değişiklikleri gözlemlenmektedir. İTÇ III'te Tarsus,

Kuruçay ve Polatlı'da Göltepe benzerleri görülmektedir (Goldman, 1956: fig.354:705; Duru, 1996: lev.131:10; Lloyd ve Gökçe, 1951: 39, fig.8, grup 7: 4, 9).

Göltepe 3a'da ilk örnekleri görülen –S profilli Ka.20 tipi kaselerin hatları yeni dönemle birlikte daha keskin hale gelmektedir. Dışa eğik ve boyundan sonra dik yükselen iki ayrı profile sahip muhtemelen metal taklidi bu kaseler Anadolu'nun birçok İTÇ III merkezinde ele geçmiştir (Kat. 116-117). Tarsus'un İTÇ III tabakalarında, Acemhöyük V. tabakada, Troya IV ve V'te, Beycesultan XII. tabakasında ve Alacahöyük'ün Bakır Çağı/İTÇ II tabakalarında benzer formlara rastlanmaktadır (Blegen, 1951: pl.187: 2-4; 1951: pl.182: 6-10, 251: 7-9;Orthmann, 1963: tf.24: 5/50, 28: 6/05; Goldman, 1956: 137, fig.353: 411; Kamış, 2012: 258, lev.97:404-405; Lloyt ve Mellaart, 1962: 201-203 p.47:7-9; Koşay, 1938: lev.75:25-26). Ayrıca Alacahöyük İTÇ III "H" Mezarında, Göltepe'nin minyatür örneğine oldukça benzer altın bir kasenin ele geçmiştir (Kat. 117) (Koşay, 1951: 60-63, lev.LXXXI:16; Toker, 1992: fig.49:23). Ka.19 tipi bir başka –S profile sahip kasenin minyatür örneklerinin benzerleri ise İTÇ III'de Eskişehir Bölgesin'de Çukurhisar'da ve Orta Anadolu'da Ahlatlıbel'de görülmektedir (Kat. 116) (Efe, 1994: 10, fig.6:17; Orthmann, 1963: tf. 24:5/51, 25:5/65).

6.1.4.2 Testiler

İTÇ IIIa-Göltepe 2'de testilere ait toplam 12 parça ele geçmiştir. Her ne kadar bir önceki dönemin devamı niteliğinde olsa da bazı formların bu dönemde üretilmediği görülmektedir. Te. 2, 3 ve 5 form tipi kullanımdan kalkan örneklerdir (Tablo 8). Ele geçen parçalardan 1'i Te.1, 2'si Te.4, 5'i Te.6, 2'şer tanesi Te.7 ve Te.8 tiplerine aittir.[67]

6.1.4.3. Şişeler

Ş.2 form tipine giren tek örnek Kestel'deki mezar kazısından elde edilmiştir. Suriye şişesi olarak bilinen bu form Yakındoğu'da oldukça geniş bir yayılım

[67] İTÇ IIIa'yı da kapsayan bölgesel karşılaştırmalar, bir önceki dönem testilerinin değerlendirildiği '6.1.3.2 Testiler' başlığında verilmiştir.

göstermiştir. Özellikle Anadolu İTÇ III merkezlerinde ithal örnekleri ve yerel taklitleri görülmektedir. Tarsus, Kültepe ve Acemhöyük İTÇ III tabakalarında ve Gedikli İTÇ III mezarlığında, Kestel benzeri çark yapımı ithal örnekler ele geçmiştir (Kat.152) (Özgüç N., 1957: 68, res.27; Özgüç T., 1986: fig.3:3; Goldman, 1956: 154, fig.268: 615-617; Öztan, 1989: 409, fig.39; Kühne, 1976: abb.C:2-5; Duru, 2010: 62-63, lev.66:6-10, 13-15).

6.1.4.4. Çömlekler

Göltepe'de İTÇ IIIa'ya tarihlenen Dönem 2'de çömleklere ait toplam 46 ağız kenarı parçası ele geçmiştir (Tablo 5). Bu sayıyla İTÇ IIIa çömlekleri tüm çömleklerin yaklaşık % 14'ünü oluşturmaktadır (Şek.22). Bir önceki dönem gibi B.2 klasik metalik mal çömlekler diğer mallara ait örneklere göre baskındır. Bu mal grubunun tüm çömlekler içerisindeki oranı yaklaşık % 37'dir (Şek.42). Yoğun üretimi yapılan diğer iki mal grubundan A.3 koyu açkılı mal % 28, A.4 devetüyü açkılı mal % 13'tür (Şek.42). Bunların dışında, A.1, A.2, C.1, D.1, E2 ve F2 mal grupları düşük oranlarda temsil edilmektedir.

Göltepe İTÇ IIIa-Dönem 2'de Ç.6, 10 ve 14 tipi çömlek formları görülmemektedir. Diğer form tiplerinin oranları İTÇ II-Dönem 3b ile paraleldir. İTÇ Ib'den itibaren çömlekler içinde en büyük grubu oluşturan Ç.1 tipi Dönem 2'de de % 35'lik oranla en büyük çömlek form tipini oluşturmaktadır (Şek.43). B.2 klasik metalik mala özgü üretilen Ç.7-9 çömlekleri de yoğun bir şekilde temsil edilmektedir. Bu 3 çömlek tipinin toplam oranları yaklaşık % 37'dir (Şek.43).

Göltepe İTÇ IIIa çömlekleri genel olarak bir önceki dönemin devamı niteliğindedir. Ancak bazı çömlek formlarında bazı değişiklikler görülmektedir. Örneğin bu yeni dönemde artık boynuz kulplu Ç.1 çömlekleri görülmemektedir. Ayrıca SKÇ'den beri kullanılan Ç.6 da artık üretilmemektedir. Bununla beraber B.2'ye ait çömlek tiplerinin üretiminde bir önceki döneme kıyasla hiçbir fark görülmez.

Göltepe ile benzer şekilde çağdaş çevre yerleşmelerin İTÇ III tabakalarında da B.2 malına ait çömlek formları devam etmektedir. İTÇ III başlarına tarihlenen Acemhöyük X. tabakasında Ç.7 ve 9 form tiplerinin ele geçmesi bu duruma örnek

olarak gösterilebilir (Özgüç N., 1984: 110; Öztan, 1989: 407-414, fig.25-29, pl.123: 1a). Bunun dışında son yıllarda kazı çalışmalarına başlanan Topak Höyük İTÇ III katlarında da Ç.9 form tipine ait parçalar ele geçmiştir (Şenyurt ve diğerleri, 2014: 69, çiz.4:5-6).

Göltepe'de İTÇ Ib'den itibaren görülen Ç.12 formunun geç dönem benzerleri ise Kilikya'da görülmektedir (Kat.229). Tarsus İTÇ III tabakalarında, Mersin Yumuktepe XIb katında bu form benzeri çömlekler ele geçmiştir (Goldman, 1956: 151, fig.276:589; Garstang, 1953: fig.145:5).

6.1.4.5. Depolama Kapları

İTÇ III-Göltepe 2'de ele geçen 31 depolama kabı parçası tüm dönemler içerisinde % 18'lik orana sahiptir. Mal gruplarının oransal dağılımında bir önceki dönemde ortaya çıkan husus bu dönemde için de geçerlidir. D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mala özgü Dk. 12'nin en fazla tercih edilen form tipini oluşturması, bu mal grubunun Dönem 2'de de en büyük grubu oluşturmasına neden olmuştur. Temsil oranı tüm mallar içerisinde % 36'dır (Şek.44-45). Dönem 3a ve 3b sonuçlarına benzer bir başka veri de A.1 kırmızı, A.2 kahverengi, A.3 koyu ve A.4 devetüyü açkılı mal gruplarının oluşturduğu A- grubu malların toplam oranına ilişkindir. Bu dönemde de, eğer tüm açkılı mallar tek bir grup altında toplanır ise tüm mal grupları içerisinde en büyük grubu oluşturmaktadır (Şek.44).

İTÇ IIIa-Dönem 2'de Dk.1-2, 4-6, 12-13 ve 15 form tipleri görülmektedir. Bu formlardan Dk.4 ve Dk.15 İTÇ IIIa'ya özgü form tipleridir. Dk.7-11 ve 14 form tiplerinin ise kullanımdan kalktığı görülmektedir (Tablo 8). Formlar içerisinde Dönem 3a'dan beri yüksek oranda üretimi yapılan Dk. 6 ile daha çok Dönem 3b'de tercih edilen Dk.12 öne çıkmaktadır. Bu formlar tüm depolama kaplarının sırasıyla % 29 ile % 36'sını oluşturmaktadır (Şek.45). Bunun dışında ilk defa bu dönemde ortaya çıkan Dk.15 form tipi % 13 oranla en yoğun 3. grubu temsil etmektedir.

Bu dönemde A.3 koyu-A.2 kahverengi açkılı mal ile üretilmeye başlanan Dk.4'ün benzer örnekleri İTÇ sonlarında Tarsus ve Aphrodisias'da görülmektedir (Goldman, 1956: 158, fig.276: 661; Joukowsky, 1986: fig.427:4). İTÇ I'den itibaren çalışma alanımız ve Kilikya'da üretilen Dk.12 form tipinin benzerleri de Tarsus'un

yanı sıra Aphrodisias Pekmez Trench 1'de ortaya çıkarılmıştır (Joukowsky, 1986: fig.371).

6.1.4.6. Fırın Kapları

İTÇ IIIa-Göltepe Dönem 2'de fırın kaplarına ait yalnızca 13 örnek ele geçmiştir. Bu örneklerden 10'u Fk.3, 3'ü Fk.2 tipine aittir. Diğer fırın kaplarına ait herhangi bir örnek ele geçmemiştir. Bu dönemin fırın kaplarında, üretim açısından önceki dönemlere göre önemli bir fark görülmemektedir. Yalnızca Fk.2'ye ait bazı fırın kaplarında baskı bezemeye rastlanmaktadır. Bu bezemeye sahip fırın kabının benzerleri Tarsus'da, Göltepe ile paralel bir dönemde, İTÇ III'de üretilmiştir (Goldman, 1956: 158, fig.276:667, 365:667).

6.1.4.7. Fincanlar

Göltepe'de ele geçen toplam 8 fincandan 3'ü İTÇ IIIa-Dönem 2'ye aittir. Bunlardan 2'si, F.1, diğeri F.2 tipindedir. B.2 klasik metalik mal ile üretilmiş F.1 fincanları Acemhöyük'ün İTÇ III'e tarihlenen VIII. katında görülmektedir (Öztan, 1989: 413-414, fig.33-34) (Tablo 7). C.1 kırmızı açkılı ince mala ait F.2 tipine benzer fincanlar ise Alacahöyük, Alişar ve Tarsus'un İTÇ III tabakalarında ele geçmiştir (Koşay, 1951: lev.CI:3; Osten, 1937: pl.VIII: b341; Goldman, 1956:141, fig.358:459) (Tablo 7).

6.2. GÖLTEPENİN TABAKALANMASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

İkinci Bölüm'ün '2.1' başlığı altında, Anadolu İTÇ kronolojisine ilişkin sürmekte olan tartışmalar dikkate alınarak genel bir tablo oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında buluntuları değerlendirilen arkeolojik kazısı yapılmış Göltepe yerleşmesinin stratigrafisi ve Anadolu İTÇ kronolojisindeki yeri ise bu bölümde tartışılacaktır.[68]

[68] Çalışmamız kapsamında yüzey malzemesi değerlendirilen yerleşmelerin tarihlendirmeleri, dönemsel analizlerin yapıldığı bir önceki başlıkta ve her bir form tipinin değerlendirildiği 5. Bölüm'de

Göltepe tabakalanmasına geçmeden önce stratigrafinin yorumlanmasını güçleştiren Göltepe'ye özgü bazı özellikler hakkında bilgi vermek doğru olacaktır. Göltepe'de kültürel gelişim, genel olarak bazen dikey veya yatay şekilde bazen de geç tabakaların eski tabakalara ait yapıları tekrar kullanması şeklinde ilerlemiştir. Bu tip bir tabakalanmada iki etkenin önemli rol oynadığı anlaşılmaktadır: a) Göltepe'nin bir madenci yerleşmesi olması, b) ana kayaya oyulan çukur ev yapılarının yerleşmenin ana mimarisini oluşturması.

Birinci etkene ilişkin olarak şunları hatırlamakta fayda olabilir: Bilindiği gibi madencilik faaliyeti tam zamanlı ve uzmanlaşma gerektiren bir üretim tarzını gerektirmektedir (Childe, 2010: 97-98; 1950,77-78; Forbes, 1964: 23-26; Yener 2000: 3). Uzmanlık isteyen bu ve bunun gibi bir üretimin gerçekleşmesi ancak direkt veya dolaylı olarak üretimi destekleyen ve üretilen malı talep eden merkezi bir sistemin varlığına bağlıdır (Nissen, 2004: 56-57). Dolayısıyla merkezi sistemde meydana gelecek en ufak değişiklikler Göltepe gibi bir şekilde bağımlı olan yerleşmelerde hemen etkisini gösterecektir.

Bu durum Göltepe tipindeki yerleşmelerin maden talebindeki azalma ile zaman zaman terkedildiği, sistemin düzeldiği ve üretimin tekrar başladığı dönemlerde ise tekrar yerleşim gördüğü anlamına gelebilir. Göltepe'deki tabakalanmayı bu çerçevede yorumlamak sadece Göltepe stratigrafisinin daha doğru anlaşılmasını sağlamayacak aynı zamanda kültürdeki bölgesel değişimler/kırılmalar hakkında fikir yürütmemizi de sağlayacaktır. Örneğin SKÇ buluntularına sahip Dönem 4 ile İTÇ Ib ile başlayan Dönem 3 arasında böyle bir etkinin izleri olabilir. Her ne kadar Dönem 4 kalıntıları Dönem 3 insanları tarafından tahrip edildiği/kaldırıldığı için sadece dağınık olarak bazı çukur evlerin kilitlenmiş bölümlerinde ya da bazı ana kayaya açılmış çukurlarda izlenebilse de gerek sağlam alanlardan alınan C14 gerekse de göreceli tarihlendirmelerle bu iki dönem arasında yaklaşık altı yüzyıl boşluk olduğu görülmektedir.

Tabakalanmaya ilişkin yorumlarımızı güçleştiren ikinci etken ise Göltepe'nin uzun yıllar tekrar tekrar kullanılmasına imkan veren mimarisi ile ilgilidir. Zamandan ve emekten tasarruf etmek isteyen üretici topluluklar kendilerinden önceki topluluklarca ana kayaya oyulmuş, bölgenin coğrafyası ve iklimi için avantaj

yapılmıştır. Bu yerleşmelerin buluntularından yola çıkılarak yapılmış tarihlendirmeler için ayrıca bkz. Tablo 1 ve Ek 1Katalog.

sağlayan çukur evleri boşaltarak tekrar kullanmışlardır. Bunun ilk örneğini de Dönem 3'de görmekteyiz. Dönem 4'den yaklaşık 6 yüzyıl sonra Göltepe'ye yerleşen Dönem 3 insanları bir önceki yerleşme kalıntılarını, özellikle bazı çukur evleri tekrar kullanmışlardır. Bu durum, Dönem 3 ve 4 buluntularının bazı yerlerde karışık olarak ele geçmesine neden olmuştur. Aynı şekilde Dönem 3 yapılarından bazıları Dönem 2 ve 1 topluluklarınca tamamen veya kısmen boşaltılarak kullanılmıştır.

Yukarıda belirtilen 2 husus dikkate alınarak Göltepe'de İTÇ'ye tarihlenen dönemleri tekrar değerlendirmek yerinde olacaktır. Göltepe'de tespit edilen 4 dönemden 3 ve 2, İTÇ'ye tarihlendirilmektedir. Dönem 3, oldukça uzun bir zaman dilimini, yaklaşık MÖ 2900-2450 yıllarını kapsamaktadır. Dönem 2 ise kabaca İTÇ IIIa'ya MÖ 2450-2200 yıllarına denk gelmektedir. Dönem 3 buluntularının üzerine oturan farklı bir mimariye sahip Dönem 2, kazısı yapılmış çoğu alanda birbirlerinden kolayca ayrılmaktadırlar.

Yaklaşık 450 yıl gibi uzun bir zaman dilimini kapsayan Dönem 3 Anadolu İTÇ kronolojisinde İTÇI b ve II'ye denk gelmektedir. Anlaşılan Dönem 3 insanları, yukarıda ikinci neden olarak belirtilen çukur ev mimarisinin avantajlı özelliklerinden faydalanarak, bu yapıları uzun yıllar kullanmaya devam etmişlerdir. Ancak bu kullanım sırasında bazı yapıların kullanımı daha erken (İTÇ Ib) sona ermiştir. Bazı yapıların içerisinde ise geç dönem dolgularının (İTÇ II) erken dönem dolgularını kapattığı tabakalanmalar meydana gelmiştir (Tablo 2). Bu nedenlerden dolayı çanak çömlek buluntularının incelendiği bu çalışmada Göltepe'nin uzun bir zaman aralığını kapsayan Dönem 3'ü, a ve b olarak ikiye ayrılmıştır. Daha açık bir şekilde, bu ayırımı yapmamızdaki nedenler şu şekilde sıralanabilir:

- Göltepe'nin Dönem 3'e ait bazı dolgularında iki dönemi ayıran dikey tabakalanmanın tespit edilmesi,
- Dönem 3a ile 3b arasında özellikle çanak çömlek buluntularında farlılık/yeniliklerin gözlemlenmesi,[69]
- Bazı kapalı depozitlerin iki evreyi ayıran C14 mutlak tarihlere sahip olması,

[69]İTÇ II-Dönem 3b'de ortaya çıkan yeni mal grupları ve formlarına ilişkin ayrıntılı bilgi, bu bölümde 'Kapadokya İTÇ Çanak Çömleğine İlişkin Değerlendirme' başlığı altında ve 4. ve 5. bölümlerde her bir mal grubu ve form tipinin başlığı altında verilmiştir.

- Göltepe stratigrafisinin, yaklaşık olarak Anadolu İTÇ kronolojisine uygun hale getirilmesi ve böylece buluntuların geniş bir bakış açısı ile değerlendirilmesi,

Göltepe Dönem 3 çanak çömleğinin değerlendirilme aşamasında tüm buluntuların, mal grubu ve form tipileri için yapılanın dışında, dönemsel ayrımının tespitine yönelik mekânsal tasnifi de yapılmıştır. Bu tasnifte her bir parça Tablo 2'de verilen kontekstlerine ayrılmıştır.[70] Dönem 3a'ya ait; Alan A ÇE. 10 Tabanı kal. C14 MÖ 2876-2801, Alan B TY. 1 Enstalasyon 1 kal. C14 MÖ 2870-2795 ve TY 2 Enstalasyon 3 Ç.16 kal. C14 MÖ 2900- 2560 tarihlerine sahiptir. Bu mutlak tarihler ve çanak çömlek üzerinden yapılan göreli tarihler Göltepe 3a dönemini Anadolu İTÇ kronolojisinde İTÇ Ib ile çağdaş değerlendirmemizi sağlamıştır (Şek.8). Benzer şekilde Göltepe Dönem 3b gerek radyo karbon tarihleri gerekse de oldukça çeşitlilik gösteren çanak çömlek üzerinden yapılan göreli tarihlendirme ile İTÇ II ile çağdaş değerlendirilmiştir (Tablo 2, Şek.8).

Dönem 2 ile 3 arasında yukarıda belirtildiği gibi daha kesin bir ayırım izlenmektedir. Bu dönemin yapı katı Dönem 3b'nin çukur evleri üzerine oturmuştur. Kültürel anlamda ise iki dönem arasında önemli bir fark görülememektedir. Yalnızca bazı mal gruplarının oranlarında veya bazı form tiplerinin üretiminde değişiklikler görülmektedir. Bu dönemin bazı mekanlarından alınan mutlak tarihler (kal. C14 MÖ 2490-2200), Göltepe Dönem 2'yi İTÇ IIIa'ile çağdaş değerlendirmemizi sağlamıştır (Tablo 2).

6.3. B-GRUBU ANADOLU METALİK MALIN ÜRETİMİ VE İŞARET ETTİĞİ TOPLUMSAL YAPIYA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Kapadokya'nın güney ve güneybatı bölgelerinde yoğun olarak ele geçen, çalışmamızda B-grubu Anadolu metalik mal olarak değerlendirilen çanak çömlek grubu üretim tekniği, form tipleri ve bezemeleri ile çalışma alanımızdaki diğer mal gruplarından ayrışmaktadır.[71] Mellaart'ın da belirttiği gibi, aslında Anadolu'da İTÇ'ye tarihlenen hiç bir çanak çömlek grubu Anadolu metalik mal kadar kendine

[70] Göltepe kazı başkanı Yener tarafından uygulanan belgeleme yöntemi, mekansal tasnifin oldukça hızlı ve verimli bir şekilde sonuçlanmasını sağlamıştır.
[71] Bu mal grubunun üretim tekniğine ilişkin detaylı bilgiler çalışmamızın '4. Bölümü'nde verilmiştir.

özgü niteliklere sahip değildir (1963: 228). Bu malı çağdaşı diğer mal gruplarından ayıran özellikler genel olarak 4 madde halinde sıralanabilir:

- rafine, pekişmiş kil
- aşamalı, standart ve seri üretim
- keskin profilli kendine has formlar
- yüksek sıcaklıkta fırınlama

Anadolu metalik malın üretiminde, kilin rafine edilmesinden fırınlamaya kadar, belli standartlara uyulduğu çok açık bir şekilde görülmektedir. Bu standartlığın oluşturulabilmesi, ancak üretimin sıkı bir kontrole tabi tutulması ile mümkündür. Bu tarzdaki bir üretim sonucunda hamur, bezeme, fırınlama ve form yönünden birbirine eş kaplar elde edilmiştir. Coğrafi olarak birbirlerine oldukça uzak yerleşmelerde ele geçen bir çok kabın, aynı ustanın elinden çıkmışçasına benzer olması bu standart üretimi kanıtlamaktadır. Böylesine standart üretim belli atölyelerde uzman işi olarak üretilmiş olmalıdır (Mellaart, 1963: 228-229).

Üretimdeki standartlığın işaret ettiği 'uzmanlık ve 'kontrol mekanizması'nın ayrıca yorumlanması gerektiğini düşünmekteyiz. Çanak çömlekte uzmanlaşma, özellikle Göltepe ve Kestel'de kanıtları ortaya çıkarılan, çanak çömlek gibi yine belli aşamaları kapsayan maden üretimi ile birlikte düşünüldüğünde bazı yeni ekonomik, sosyal ve siyasal sistemleri zorunlu kılmaktadır (Yener, 2000: 74; Yener ve diğerleri, 2003: 185-186 Özbal ve Çıtakoğlu, 1994: 177-181). Besin üretimi dışında uzmanlaşma, ancak artı ürün ekonomisine sahip toplumlarca gerçekleştirilebilir (Childe, 2010: 97-98, 124; Nissen, 2004: 56-57, 61-67). Bu da önceki dönemlerden farklı olarak özellikle çiftçilikte yeni teknikleri zorunlu kılmaktadır. Ancak besin üretimindeki verimi arttıracak yeni tekniklerin yanısıra yukarıda belirtilen diğer sınıflar da dahil olmak üzere tüm toplumsal düzeni artı ürün ekonomisine göre organize edecek yeni bir siyasal güce ihtiyaç vardır. Bu yapı, besin ve diğer tüm sınıflarca üretilen ürünlerin toplanması, depolanması ve tekrar dağıtımını kontrol altında tutmuş olmalıdır.

B-grubu çanak çömleklerin standart üretiminde göze çarpan 'kontrol' yukarıda belirtilen siyasal yapının, bu konuda aslında ne denli katı olduğunu

göstermektedir.[72] Kontrol konusuna daha geniş bir bakış açısı kazandırmak için dönemin yüksek değerdeki iki önemli özelliğine değinmekte fayda vardır: Maden ve Doğal Geçitler. Her iki özellik de 'kontrol mekanizması'nın maksimum düzeyde uygulanmasını gerekli kılan unsurlardır. Nasıl ki, Anadolu metalik mala ait kaplar, belli kurallar ve standartlara göre üretiliyorsa, dönemin maden üretimi de benzer kontrollerden geçerek belli standartlarda gerçekleştirilmiş olmalıdır. Her iki uzman sınıfının ürettiği ürünlerin katı kurallarla denetlendiği yüksek bir ihtimaldir. Hem yukarıda belirtilen siyasal sistemin kendi içerisindeki kontrolleri hem de bölgenin güney ile bağlantılarını sağlayan geçitlerin güvenliğinin sağlanması gerekliliği belki de Anadolu'da yukarıda belirtilen zanaatkar sınıfı dışındaki bir uzmanlaşmanın askeri alanda da oluştuğunu göstermektedir.

Çalışma alanımızda kendini B-gurubu mallar ile gösteren, kültürel ayrışma yaklaşık İTÇ II başlarında (MÖ 2750-2700), Anadolu'nun diğer bölgelerinde de (Batı ve Orta) izlenmektedir. Bu dönemde şu an için en iyi çanak çömlekten izlenen, bazı uzmanlarca aynı zamanda siyasal sınırları da gösterdiği düşnülen kültür grupları ortaya çıkmaktadır (Şek.3) (Efe, 2004; 1998; French, 1969: 19-55). Yukarıda genel özelliklerini tanımlamaya çalıştığımız B-grubu mal ile karakterize olan bölgemizdeki yapı da, büyük olasılıkla çalışma alanımız içerisinde bu türdeki bir siyasal ayrışmayı yansıtmaktadır. Ancak gerek bölgedeki maden üretimi gerekse de doğal geçitlerin güvenliği, çalışma alanımızdaki bu yapının Anadolu'daki diğer kültür gruplarından daha katı kontrol mekanizmalarına sahip olduğunu göstermektedir. B-grubu çanak çömlekte gözlenen Anadolu'daki diğer çanak çöleklerden farklı üretim tarzı bu nedenin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

Göltepe ve Kestel kazı ve bölgedeki yüzey araştırması buluntuları ile önceki yıllarda değişik uzmanlarca yapılmış yüzey araştırmalarının sonuçları birlikte değerlendirildiğinde, bu siyasi yapının sınırlarının artık daha net belirlenebileceğini düşünmekteyiz (Mellaart, 1963; Mellink, 1989; Güneri 1989). Buna göre Konya'nın güney doğusu (Ereğli Ovası) ile Niğde'nin güneyi (Bor Ovası ve Orta Torosların

[72] Böyle bir bakış açısı ile B- grubu Anadolu metalik mala ait çoğu kabın kulplarında görülen marka izlerine de bir çözüm sunulabilmektedir. Eğer önerdiğimiz gibi bu mal grubuna ait kaplar belli atölyelerde çömlekçi ustalarınca üretiliyorsa ve bu üretim belli bir güç tarafından katı bir şekilde denetleniyorsa, çömlekler üzerindeki markaların herbirinin çömlekçi ustalarını simgeleyen işaretler olduğu düşünülebilir. Böylece denetlendiğini bilen usta üretimde daha dikkatli olacak, kontrol mekanizması ise daha verimli bir şekilde işletilebilecektir.

kuzeyindeki dağlık alan) bu yapının sınırları içerisinde yer almaktadır (Şek.3). Bu bölgelerde yürütülen yüzey araştırmaları B- grubu Anadolu metalik mala ait çanak çömleğin yoğunluğunu desteklemektedir. Ayrıca çalışmamız kapsamında buluntuları değerlendirilen Göltepe yerleşmesi daha kesin istatistiksel veriler sunmaktadır. İTÇ II'ye ait Göltepe 3b döneminde B.2 klasik metalik mal, tüm buluntuların içinde yaklaşık %23 gibi önemli bir oranda temsil edilmektedir (Şek.29). Yine bir sonraki İTÇ IIIa-Göltepe Dönem 2'de bu oran yaklaşık %19'dur. Bu nedenle bu mal grubunun asıl üretim merkezinin Konya Ereğli ve özellikle Göltepe'nin de içerisinde yer aldığı, Kapadokya'nın güney ve güneybatı bölgeleri olduğu önerilebilir (Şek.3).

B-grubu çanak çömlek ile karakterize olan, yukarıda sınırları ve genel özellikleri tanımlanan siyasi gücün, yine aynı buluntu grubundan yola çıkılarak, çevre bölgeler ile yoğun bir ilişki içerisinde olduğu görülmektedir. Merkez bölgede belli atölyelerce üretildiği düşünülen B- grubuna ait çanak çömlekler Kilikya, Kapadokya'nın kuzey ve doğu kısımları ve hatta Troya'ya kadar ulaşmıştır. Dağıtım, yukarıda belirtildiği gibi yine merkezi güç kontrolünde yapılmış olmalıdır. Ancak yalnız çanak çömleğin ihraç edildiğini düşünmek olasılıkla yanlış bir yaklaşım olacaktır. Çünkü zengin maden yataklarına sahip merkezi yapı, asıl gücünü İTÇ'de talebin arttığı bilinen maden üretiminden almış olmalıdır. Bu noktada Mellink'in Tarsus'daki B-grubu çanak çömlekler için öne sürdüğü görüş önemlidir. Ona göre, bu çanak çömlekler artan maden ticareti ile birlikte Bolkardağ bölgesinden ithal edilmiştir (Mellink, 1989: 322). Mellink'in bu görüşünü eğer doğru olarak kabul edersek bölgemizdeki merkezi yapı kontrolünde üretilen madenin, B-grubu metalik mallar ile birlikte Kilikya'ya, Kapadokya'nın kuzey ve doğusuna, Konya Bölgesi'nin kuzey kısmına ve Batı Anadolu'ya ihraç edilmiş olabileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle söz konusu bölgelerdeki kazılarda ele geçen maden buluntuların bazılarının, yapılacak köken analizlerinin Orta Toroslardaki maden yatakları ile eşleşmesi şaşırtıcı olmayacaktır.

İTÇ'deki toplumsal yapıya ve bölgesel ilişkilere ait detaylı bilgiler veren B-grubu çanak çömleğinin kökenine ilişkin ise ne yazık ki elimizde detaylı bir bilgi mevcut değildir. Böylesine uzmanlık isteyen gelişmiş bir teknikle ve kendine özgü bir şekilde üretimi yapılan bir mal grubunun, aniden ortaya çıkması göç veya istila gibi nedenlere bağlanabilir. Ancak çevre bölgelerde B-grubu mal ile benzerlik

taşıyan veya öncülü olabilecek herhangi bir çanak çömlek türü şuana kadar tespit edilemediğinden, bu tür yorumların yapılabilmesi için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu düşüncesindeyiz. Bunun dışında bu mal grubunun yerel bir çanak çömlek türünden gelişmiş olabileceği ihtimali de yüksektir.

Bu konudaki yapılacak yorumlar, Anadolu metalik mala ait oldukça çeşitli örneğe sahip Göltepe buluntularından yola çıkılarak oluşturulabilir. Bu mal çalışmamızda B.1 ve B.2 olarak iki alt gruba ayrılarak incelenmiştir. B.1 yalın metalik mal Göltepe'de İTÇ Ib'den (yak. MÖ 2900) itibaren görülmektedir. B.2 klasik metalik mal ise Göltepe'de en erken İTÇ II başlarında ortaya çıkmaktadır. Bir önceki mal grubuna göre daha özenli bir üretim söz konusudur. Ancak üretimdeki genel özellikler (aşamalı üretim, peg-type kulp, markalı kulplar) her iki mal grubunda da benzerdir. Bu nedenle daha ince üretime sahip B.2 klasik metalik mal, İTÇ'nin bir önceki evresinden itibaren görülen B.1 yalın metalik maldan türemiş olabilir.

Göltepe'de en erken İTÇ Ib'de görülen B.1 yalın metalik malın üretiminin nasıl başladığı ise daha karmaşıktır. Ancak İTÇ'deki kültürel gelişimi bölgemiz ile paralel olan Tarsus'dan yola çıkılarak bazı öneriler sunulabilir. Tarsus'da İTÇ kültürel bir değişiklikle başlamaktadır. Bu kültürel değişiklik çanak çömlekte taşçık katkılı mal/*red gritty ware* olarak kendini göstermektedir. Mellink, bizim çalışmamızda B.1 olarak nitelediğimiz çanak çömleklerin bazılarını, Tarsus İTÇ Ia'ya ait taşçık katkılı mal/*red gritty ware* grubu içerisinde değerlendirmiştir (Goldman, 1956: 94, 97, 99, 103, fig.237:55, 238:58-60, 239:68, 243:134). Bu nedenle B.1 yalın metalik malın çalışma alanımızda Tarsus ile paralel bir zamanda en azından İTÇ I başlarında (yak. MÖ 3300) da üretiminin yapıldığı söylenebilir. Öncesi için ise kesin bir şeyler söylemek oldukça zordur. Çünkü hem çalışma alanımız hem de yakın çevresine ilişkin MÖ 4700 ile 3300 arasındaki zaman dilimine ait bilgilerimiz yok denecek kadar azdır. Bu nedenle B- grubu Anadolu metalik mal grubu, çalışma alanımızın güney kısmında, uzun bir zaman dilimini kapsayan SKÇ'deki yerel bir çanak çömlek türünden gelişmiş olabileceği ihtimali de vardır. Ancak daha kesin yorumlar bölgede SKÇ'yi hedef alacak arkeolojik araştırmalar sonucunda mümkün olabilecektir.

6.4. GENEL YERLEŞİM TİPLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

İTÇ'de yerleşim tiplerini, büyük oranda çalışmamızın birinci bölümünde genel özelliklerini verdiğimiz, bölgenin jeolojisinin ve coğrafyasının sağladığı avantajlı olanaklar belirlemiştir. Ancak bu yeni dönemde, değişik yerleşim tiplerine imkan sağlayacak bir etken daha ortaya çıkmıştır. Bu etken değişen sosyo-ekonomik yapının zorunlu olarak meydana çıkardığı yeni tipteki bir siyasal organizasyondur. Bu nedenle Birinci Bölüm'de insanın kültürel evrimini etkileyen jeolojik ve coğrafi özelliklerin (hammadde, besin çeşitliliği, doğal çevre) yanına, belki de dış kaynaklı (Mezopotamya-Suriye) olarak gelişen, kültüre ait siyasal örgütlenmeyi de eklemek doğru olacaktır.

Siyasal anlamda yaşanan bu değişiklik, hiç kuşkusuz yine bölgenin jeolojik ve coğrafi özelliklerine bağlı olarak gerçekleşmiştir. Aslında bu iki özellik ile dış etkenler ve bölgenin kültürel birikiminin bir araya gelmesinin, yeni bir örgütlenme biçimini ortaya çıkardığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu yeni model artık, besin üretimine uygun olmayan alanlarda toplumun diğer ihtiyaçlarını karşılayacak yeni yerleşimlerin kurulmasına imkan verecek bir ekonomiye sahiptir.

Yukarda belirtilen tüm hususlar bu dönemin yerleşim tiplerinin yoğunluğunu ve genel karakterini belirlemiştir. Buna göre İTÇ'de Batı Kapadokya Bölgesi'nde 3 değişik tarzda yerleşim tipi görülmektedir:

- Ova yerleşmeleri
- Plato yerleşmeleri
- Dağlık alan yerleşmeleri

Çalışmamızda buluntularını değerlendirdiğimiz 32 (Göltepe dahil) yerleşmeden, 7'si ovada, 18'i platoda, 7'si ise dağlık alanda yer almaktadır (Tablo 1). Çalışmamız kapsamında buluntuları değerlendirilen yerleşmelerden en geniş alana yayılanları ovalarda yer almaktadır (Şek.1 Tablo 1). Bu buluntu alanlarına örnek olarak, Gülağaç güneyi ovada yer alan Büyük Türbetepe (180m), Kültepe (200m), Bekarlar (200<?), Misli Ovasında yer alan Kiledere (160) ve Bor Ovasının kuzeydoğu girişinde yer alan Niğde Höyük (350<?) verilebilir. Bu yerleşmelerin tümü aynı zamanda ovayı sulayan bir akarsuyun kenarında veya yakınında konumlanmıştır.

Plato yerleşmeleri ise bazı istisnalar hariç genel olarak 50 ile 100 m çapındadır. Büyükdeller (150m), Geyral (130m) ve Yoncalı (150m) höyükleri bu ölçülerden daha büyük plato yerleşmeleridir. Hemen hemen tüm plato yerleşmeleri bir akarsu kenarında veya yakınında konumlanmıştır (Şek.1). Birçoğu yakınlarındaki akarsuların oluşturduğu vadilerde veya bölgenin jeolojik hareketleri sırasında oluşmuş çöküntü alanlarına dolan alüvyonlu, sulamaya uygun tarım arazilerine sahiptir. Örneğin Melendiz suyu yakınında yer alan Sıtmatepe ve Toptepe ile Karasu yakınındaki Büyükdeller yerleşmeleri akarsu yataklarının genişleyerek sulu tarıma uygun vadiler oluşturduğu alanlara sahiptir (Şek.11). Melendize akan bir kol yakınında, önceleri bir höyük iken daha sonra üzerine tümülüs inşa edilen Malayır ile Tepesidelikhan ve Sırçantepe yerleşmeleri ise akarsu kolu tarafından doldurulan çöküntü alanları yakınlarında yer almaktadır (Şek.1). Bunun dışında hemen hemen her yerleşme kuru tarımın yapılabileceği alanlara sahiptir.

Birinci Bölüm'de değinildiği gibi başta Hasan, Keçiboyunduran ve Melendiz Dağları olmak üzere çevredeki diğer dağlık alanlarda herhangi bir araştırma yapılmadığından bu alanlardaki İTÇ yerleşim sayısı ve niteliği bilinmemektedir. Ancak benzer dönemlerde ve jeolojik süreçler sonucunda oluşan Erciyes Dağındaki son araştırmalar bu alanlarda yapılacak yeni araştırmaların oldukça önemli bilgiler sağlayacağını göstermektedir (Yener ve diğerleri, 2015).

Çalışmamızda buluntuları değerlendirilen dağlık alanlardaki yerleşmelerin tümü, Niğde ilinin güneyinde, Orta Toros dağlarının kuzeyinde, yüksekliği yaklaşık 1600 ile 2000 metre arasında değişen bir alanda yer almaktadır. Yerleşmelerin tümü akarsuların aşındırdığı bir vadide, çevresine hakim bir tepede veya yamaçta kurulmuştur. Kazı buluntuları değerlendirilen Göltepe haricindeki yerleşmelerin çapları 80 ile 150 metre arasında değişmektedir (Tablo 1). Göltepe yerleşmesi ise yaklaşık 300 m çapında bir alana yayılmıştır.[73] Çoğu yerleşmenin bulunduğu vadi, eğimin genellikle fazla olmasından dolayı genellikle tarıma çok da uygun olmayacak tarzda ince ve dar olarak şekillenmiştir. Dağlık alanların besin üretimine uygun olmamasına rağmen yapılan yüzey araştırmaları İTÇ dönemine tarihlenen yerleşme sayısının arttığını göstermektedir (Yener, 1985; 1990; 2000).

[73] Göltepe yerleşmesinin nispeten geniş alanı 3. Bölümde ayrıntılı olarak açıklandığı gibi yerleşmedeki yatay tabakalanma neticesinde meydana gelmiştir.

Yeni dönemin yerleşim tarzında yaşanan bu değişiklik, İTÇ ile başlayan sosyal, ekonomik ve siyasal alandaki değişiklikler ile yakından ilişkili olmalıdır. Yeni toplumsal mekanizma, artık besin üretimine çok da uygun olmayan alanlarda da, toplumun belli ihtiyaçlarını karşılayan toplulukların oluşmasına imkan vermiştir. Niğde ilinin güneyindeki bu yerleşmelerin bir çoğunda, Göltepe kazılarının da gösterdiği gibi, büyük olasılıkla dağlık alanlarda bulunan madeni tam zamanlı çalışarak işleten uzman topluluklar konaklamaktaydı.

Çalıştığımız bölgede, maden dışında dağlık alanlarda yerleşilmesini sağlamış bir başka etken daha olabilir. Özellikle sadece doğal geçitlerle birbirine bağlanabilen Toros Dağlarının ayırdığı kuzey ve güney arasında, bu dönemde artmaya başlayan ticari ilişkiler, doğal yolların kontrol ve güvenlik sorunlarını ortaya çıkarmış olabilir. Bu nedenle, çalışma alanımızın dağlık kesiminde, iki önemli kültür bölgesi olan Mezopotamya-Kuzey Suriye ile Orta Anadolu'yu birbirine bağlayan Ecemiş fay hattının oluşturduğu doğal geçitte konumlanmış bazı yerleşmelerin, yolların güvenlik ve kontrol işlevlerini sağlamış olabileceği düşünülebilir (Şek.1, 8). Ancak yapılan araştırmaların sadece yüzey araştırması niteliğinde olması nedeniyle çalışmamızda değerlendirilen, yerleşmelerden hangilerinin hangi amaçlarla kurulduğu sorusunun cevabı şu an için verilememektedir.

SONUÇ

Kapadokya bölgesinin yaklaşık MÖ 2900 ile 2200 yılları arasına tarihlenen İTÇ çanak çömleğinin değerlendirildiği bu çalışmada, tez kapsamındaki buluntular mal grubu ve form tiplerine ayrılarak incelenmiştir. Daha sonra mal grubu ve formlara ilişkin dönemsel bir değerlendirme yapılmıştır. Böylece bölgenin belli bir dönemine ilişkin çanak çömlek buluntularının tanımları ve dönemsel gelişimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çanak çömleğin tanımlanması dışında 'Giriş' bölümünde belirtildiği gibi bölgenin, İTÇ'de geçirdiği sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasal dönüşümlerin çanak çömleğe dayalı olarak tanımlanması/belirlenmesi bu çalışmanın ikincil amacıdır. Kuşkusuz bu ikincil amaca ilişkin yapılacak yorumların sağlıklı olması ancak;

- daha geniş bir zaman dilimi,
- çanak çömlek dışındaki diğer arkeolojik buluntular,
- çevre bölgelerde yaşanan kültürel gelişimler,
- bölgenin coğrafi konumu ve jeolojik yapısı,

gibi hususların yapılacak değerlendirmelerde dikkate alınmasına bağlıdır.

Bölgenin İTÇ Ib'den (MÖ 2900) başlayarak, geriye doğru Orta Kalkolitik Çağ'ın sonuna kadarki kültürel gelişimi hakkında bilgilerimiz oldukça sınırlıdır. Orta Kalkolitik Çağ'da Kapadokya'nın batı bölgesinde, Güvercinkayası I-II ile Köşk Höyük I. tabakası önemli bilgiler vermektedir. Dönemin tüm buluntuları, yerleşim alanlarının seçiminde, mimari ve çanak çömlek üretiminde belli standartları olan, ürün depolamaya ve bu ürünü korumaya önem veren, kültürel olarak birbirine bağlı bir toplumsal yapıyı işaret etmektedir (Gülçur, 1999: 199, 203; 2012: 217-219; Öztan, 2002: 56-59; Öztan ve diğerleri, 2009: 315).

Yaklaşık MÖ 5250'de başlayan, dönemi için kompleks bir örgütlenmeye sahip bu kültür, Güvercinkayası I-II ana yapı katları, Köşk Höyük I. ile Mersin Yumuktepe XVI. tabakalarında görülen şiddetli bir yangın ile yaklaşık MÖ 4750-4500 tarihlerinde son bulmaktadır (Gülçur, 2012: 219-220; Öztan, 2002: 56; Garstang, 1953: 134; Caneva ve Köroğlu, 2010: 40). Hem tabakaları tahrip edilen yerleşmelerin coğrafi konumları hem de üst yapı katlarında ele geçen buluntular

(Ubaid benzeri), bu kültürel değişimin kaynağının Güney olması gerektiğini göstermektedir (Gülçur, 2004: 144; 2012: 220).

Eldeki kısıtlı veriler, MÖ 4750-4500'de yaşanan kültürel değişimin nedeni olan Güney kökenli gücün bölgede kalıcı olmadığını göstermektedir. SKÇ'ye ait az sayıdaki buluntu daha çok Orta Kalkolitik Çağ'ın koyu açkılı yerel malzemesi ile benzerlik göstermektedir. Ancak yine de Kapadokya'nın SKÇ kültürleri hakkında şu an için güvenilir bir bilgiye sahip değiliz. Bu nedenle en erken İTÇ Ib'ye tarihlediğimiz Göltepe'nin, bu dönemdeki buluntularının önceki dönemin devamı mı yoksa yeni bir kültüre mi ait olduğuna ilişkin kesin bir yargıya varmak mümkün değildir. Ancak belki Tarsus buluntularından yola çıkılarak, özellikle çalışma alanımızın güneyinde, İTÇ Ia başlarında yeni bir kültürel oluşumun başladığı önerilebilir (Mellink, 1989: 319-320; 1992: 215; Goldman, 1956: 92). Tarsus'da, İTÇ I başlarında meydana gelen yeni kültürel oluşum, kendini en iyi, Göltepe'de de örneklerini gördüğümüz, B.1 yalın metalik mal ile D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal örneklerinde göstermektedir.

Bu noktada başta Mellaart ve daha sonra Mellink'in de paylaştığı, Tarsus taşçık katkılı kırmızı mal/*red gritty ware* ve alt gruplarının karakterize ettiği yeni kültürün kökeninin kuzey bölgesi (Konya ve Niğde güneyi) olduğu, görüşünü dikkate almakta fayda vardır (Mellaart, 1963: 230-236; 1992: 215; 1993: 499-502; Goldman, 1956: fig.237:53-56). Eğer bu görüş doğru ise çalışma alanımızın güneyini de kapsayan bölgede, bizim Göltepe'de en erken İTÇ Ib'de örneklerini gördüğümüz kültür, SKÇ-İTÇ Ia başlarından itibaren gelişmiş olabilir. SKÇ ve İTÇ I'e yönelik yapılacak araştırmalar bu tür yorumların doğru olup olmadığını gösterecektir.

Bölgedeki en keskin kültürel dönüşüm Göltepe'nin İTÇ II'ye tarihlenen 3b döneminde yaşanmıştır. Aslında bu dönemde Anadolu'nun genelinde buluntu çeşitliliği artmakta ve en iyi çanak çömlekten izlenen bölgesel bir ayrışma görülmektedir (Şek.3) (Efe, 2004: 17-21; 1998: 298; French, 1969: 19-55). Bu yoğun çeşitlilikte Anadolu'nun çoğu bölgesinde çanak çömlekte 3 önemli özellik dikkat çekmektedir:

a) her bölgede kendine özgü bir çanak çömlek geleneğinin gelişmesi,

b) yakın veya uzak bölgelerden yoğun miktarda malzeme ithal edilmesi,

c) kırmızı astarlı/açkılı mal üretiminde belirgin bir artış olması,

Her 3 özelliği de, Anadolu'nun, bu döneminde yaşadığı kültürel dönüşümlerin göstergesi olarak değerlendirmek doğru olacaktır. Çanak çömlekte izlediğimiz ayrışma ve kendine özgü bir gelenek oluşturma, aynı zamanda sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasal alanda meydana gelen değişikliklerin tetiklediği, kültürel kimlikte ve maddi kültür kalıntılarında yansımasını bulan bir ayrışmayı ve veya birleşmeyi gösteriyor olabilir (Assmann, 2001: 132-133). Bunun yanında Anadolu'nun tüm bölgelerinde paralel olarak kırmızı açkılı mallardaki artış ve birçok buluntu grubundan, hiç olmadığı kadar yoğun çeşitlilikte ithal örneklerin ele geçmesi bölgelerin birbirinden kopuk olmadığını sürekli bir iletişimin ve mal aktarımının var olduğunu göstermektedir. Yani bölgeler arasında bir ayrışma yanında belli kurallar çerçevesinde, sistemli bir ilişki de oluşmaya başlamıştır.

Anadolu'nun İTÇ II başlarından itibaren gösterdiği bu tablo, çanak çömlek malzemesini değerlendirdiğimiz Kapadokya'nın güneybatı kısmında daha açık bir şekilde izlenmektedir. Bu dönemin başlarında çanak çömlekte yeni mal grupları ve formlar ortaya çıkmaktadır. Bu yeni mal grubu ve formlardan bazıları hem üretim teknikleri hem de yayılımları ile öne çıkmaktadır.

4. Bölüm'de ayrıntılarıyla tanımlanan B.2 klasik metalik mal gerek üretim tarzı gerekse de standart formları ile Anadolu genelinde bu dönem için belki de en farklı ve kendine has çanak çömlek niteliğine sahiptir (Mellaart, 1963: 228).[74] İTÇ II-Göltepe 3b'de yaklaşık % 23 oranla en büyük mal grubunu oluşturmaktadır. Bunun dışında bu dönemde ilk defa Batı Anadolu'dan (F.4 mal grubu), Kapadokya'nın doğu bölgesinden (C.1 mal-Te.4 tipi) ve güneyden (çark üretimi) ithal örnekler karşımıza çıkmaktadır.

Çanak çömlekte yaşanan bu değişimi, yukarıda belirtildiği gibi kültürel bir ayrışmanın sonucu olarak kabul edersek, çalışma alanımızın güney ve güneybatı kısmında, bu ayrışmanın Anadolu'nun diğer bölgelerine göre daha katı bir şekilde yaşandığı söylenebilir. İTÇ II'nin en büyük grubunu oluşturan B.2 klasik metalik mal grubuna ait kaplar, şu an için Anadolu'nun hiçbir bölgesinde örneği olmayan, belli aşamaları kapsayan uzman işi olarak üretilmiş türdedir. Tüm bölgelerdeki buluntuların neredeyse bire bir benzer olması katı standartlara bağlı üretimin büyük

[74] Bu malın standartlaşmış üretim aşamalarına ilişkin ayrıntılı bilgi için '4.2.2. Klasik Metalik Mal' başlığına bkz.

olasılıkla belli atölyelerce gerçekleştirilmiş olduğunu göstermektedir (Mellaart, 1963: 228-229).[75] Hem bu üretim tarzını hem de oldukça geniş bir alanda gösterdiği yayılımı, belki de dönemin başlarında oluşmaya başlamış, üretimi ve dağıtımı organize eden merkezi bir gücün yansıması olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Benzer bir iddia çalışma alanımızda ve Kilikya'da, depolama kaplarının büyük çoğunluğunu oluşturan D.1 taşçık katkılı kırmızı/turuncu mal/ *red gritty ware* içinde söylenebilir. Bu mal grubunun üretiminde de dönemsel veya bölgesel hiçbir fark görülmez.

Böyle bir siyasal organizasyonun niteliğine ilişkin ne yazık ki elimizde detaylı bilgi mevcut değildir. Ancak İTÇ'nin genel özellikleri, çalışma alanımıza komşu bölgelerin buluntuları, alanın jeolojik yapısı ve coğrafi konumu göz önünde bulundurarak bazı yorumlar yapılabilir. Böyle bir yaklaşımda bölgeye özgü iki önemli nedenin kültürel ve siyasal gelişimde rol oynadığı düşünülebilir: 1) dönemin artan maden talebi ve bölgenin çoklu maden yataklarına ev sahipliği yapması, 2) bölgenin güney ile iletişimi sağlayan doğal yollara hakim olması.

Coğrafi konum, bu dönemde artan bölgeler arası ticarette önemli bir avantaj sağlamış olmalıdır. Artan ticaret muhtemelen bölgenin ekonomik seviyesini yükseltmiştir. Bunun dışında artan ticaretin özellikle güney ile iletişimi sağlayan doğal yolların güvenliğini bir sorun haline getirmiş olabilir. Bu nedenle yerel oluşum hakimiyet alanını korumak anlamında bazı güvenlik tedbirlerini almış olmalıdır. Aynı koşulları, hiç kuşkusuz Göltepe benzeri maden üretimi yapan üretici yerleşmelerin varlığı da oluşturmuştur. Bu durum da yukarıda açıkladığımız gibi merkez yapının diğer bölgelerden muhtemelen daha katı olmasını sağlamıştır. Bölgenin belli kurallara göre üretilmiş standart çanak çömleği, şimdilik, kültürel ve belki de siyasal ayrışmanın, izlenebildiği tek buluntu grubudur.

Yukarıda kültürel ve siyasal özellikleri tanımlanan bölgenin sınırları, genel olarak Konya bölgesinin güneydoğusu ile çalışma alanımızın güneyindeki Niğde ilinin dağlık alanlarını kapsamaktaydı (Şek.3) (Mellaart, 1954: 191; 1963: 211; Güneri, 1989: 115; Mellink, 1989: 322). Jeolojik olarak ikiye ayrılan çalışma alanımız, aslında İTÇ II'de kültürel olarak da ayrı gibi gözükmektedir. Çalışma

[75] Bu mal grubu çalışma alanımızın doğusunda Kültepe (Kayseri), batısında Konya bölgesinde, güneyinde Tarsus, Mersin-Yumuktepe ve Kilisetepe'de kuzeyinde Topak Höyük'te (Nevşehir) ele geçmiştir. Yayılıma ilişkin detaylı bilgi için '4.2.2.' numaralı başlığa bkz

alanımızın kuzeyini oluşturan Kapadokya Volkanik Bölgesi'nin/ *Cappadocian Volcanic Province*, ele geçen buluntular göz önünde bulundurulduğunda, yeni oluşan kültür bölgesinin dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar bu bölgeye ilişkin değerlendirmesini yaptığımız buluntular yüzey araştırmalarından elde edilmiş ise de bu bölgenin Orta Anadolu ve Kapadokya'nın doğusu ile yukarıda tanımladığımız çalışma alanımızın güneyi arasında bir tampon bölge olduğu söylenebilir. Çalışma alanımızın kuzeyine ait yüzey malzemesi içerisinde Alişar, Kültepe ve Acemhöyük benzeri buluntuların yanında Göltepe'de yoğun miktarda ele geçen B.2 klasik metalik mala ait kaplar ve özellikle C.1 kırmızı açkılı ince mal ile üretilen Ka.16 kase tipi ele geçmiştir. Bölgeye özgü bu döneme ait karakteristik olabilecek bir çanak çömlek türü ise şu an için tespit edilememiştir. Ancak yeni yapılacak kazılar veya kazısı devam eden Acemhöyük'te erken tabakaların detaylı olarak araştırılması belki de bu bölgeye özgü yeni bir kültürü tanımlayacaktır.

İTÇ II başlarında (yak. MÖ 2700) etkisini özellikle çanak çömlek buluntularında yoğun bir şekilde hissettiren, çalışma alanımızın güneyini de kapsayan kültürel yapı, İTÇ IIIa sonuna (yak. MÖ 2200) kadar devam etmiştir. Bu tarihten sonra ise özellikle mutlak tarihlere sahip olduğumuz Göltepe buluntularından, bu yapının aniden sona erdiği görülmektedir (Yener, 2000: 108-109). Tıpkı Göltepe gibi yapılan yüzey araştırmalarından, yukarıda kabaca sınırları tanımlanan bölgedeki birçok yerleşmenin terk edildiği anlaşılmaktadır (Mellaart, 1963: 236).[76] Bu yıkımın kaynağı şu an için kesin değildir. Mellaart'ın belirttiği gibi bu, dış güçlerin bölgeye göç etmesinden kaynaklanmış olabileceği gibi bölge dışında gelişen yeni siyasal biçimlerin/sistemlerin Anadolu'daki yerel güçlerce benimsenerek uygulanması sonucunda da gerçekleşmiş olabilir.[77] Kaynağı ne olursa olsun, besin üretimi dışında uzmanlaşmaya imkan veren bu yapının çökmesi, Göltepe tarzında merkeze bir şekilde bağımlı üretici yerleşmelerin de terk edilmesine neden olmuştur.

[76] 1960'lı yıllarda Konya Bölgesin'de yüzey araştırması yapan Mellaart, yüze yakın yerleşmenin, İTÇ II sonunda yıkıma uğrayarak terk edildiğini tespit etmiştir (1963: 236). Günümüzde özellikle Göltepe'den elde edilen mutlak tarihlerle, Mellaart'ın bu yıkım için önerdiği İTÇ II sonunun, ufak bir değişiklikle, İTÇ IIIa sonuna alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

[77] Mellaart, Konya bölgesini de içine alan Batı Anadolu ve Kilikya'daki bu yıkımı Luvice konuşan hint-avrupalı toplulukların göçlerine bağlamaktadır (1962a: 406-410, 1963: 236). Efe ise merkezi idareyi ele geçirmek için yapılan mücadelelerin bir sonucu olarak değerlendirmektedir (2004: 21).

KAYNAKÇA

Adriaens, A., Veny, P., Adams, F., Sporken, R., Louette, P., Earl, B. ve diğerleri (1999). Analytical Investigation of Archaeological Powders from Göltepe (Turkey). *Archaeometry 41:*81-89.

Adriaens, A., Yener, K. A., ve Adams, F. (1999). An Analitical Study Using Electron and Ion Microscopy of Thin-walled Crucibles from Göltepe, Turkey. *Journal of Archaeological Science* 26:1069-1073.

Aksaray İli Çevre Durum Raporu. (2012). Aksaray Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.

Aksoy, B. (1998). Prehistoric and Early Historic Pottery of the Bolkardag Mining District. *XXXIV. Uluslararası Assiriyoloji Kongresi [Proceedings of the 34th International Assyriology Congress, July 6-10, 1987, Istanbul]*(ss.565-572).

Alkım, U. B., Alkım, H., ve Bilgi, Ö. (2003). *İkiztepe II. Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci, Dönem Kazıları,* Ankara: TTK.

Assmann, J. (2001). *Kültürel Bellek, Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik,* Çev. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Aydın, F. (2009). Kapadokya Volkanik Kopleksinin Gelişimi ve Volkanizmanın Bölge Üzerindeki Etkileri. *1. Tıbbi Jeoloji Çalıştayı, 30 Ekim-1Kasım 2009* (ss. 10-20). Nevşehir.

Bahar, H. (1997). Doğanhisar, Ilgın, Kadıhanı ve Sarayönü Yüzey Araştırmaları 1995. *AST.* 14(2): 359-374.

Bahar, H., ve Koçak, Ö. (2002). Erken Dönemlerde Konya Karaman Bölgesi Yerleşmeleri I: Ilgın, Kadınhanı, Doğanhisar ve Sarayönü Kesimi . *Anadolu Araştırmaları*. *16*: 35-54.

Bahar, H. ve Koçak, Ö. (2003). Western Links of the Lykaonia Plain in the Chalcolithic and Early Bronze Age. *Anatolia Antiqua*. 21: 21-51.

Balkan-Atlı, N. (2008). Prehistoric Obsidian Mining in Göllü Dağ (Central Anatolia). *Ancient Mining in Anatolia and Eastern Mediterranean* (ss.191-208). Ankara: Atılım University

Balkan-Atlı, N., Slimak, L., Kuhn, S., Açıkgöz, ve F. (2008). Kömürcü-Kaletepe Obsidyen Atölyesi Paleolitik Dönem 2006 Yılı Kazısı. *KST*. 29(2)*:*53-72.

Bıçakçı, E. (2001). Tepecik/Çiftlik Höyüğü (Niğde) Kazısı Işığında Orta Anadolu Tarihöncesi Kültürleri ile ilgili Yeni Bir Değerlendirme. *TÜBA-AR*. 4: 25-41.

Bittel, K. (1942). *Kleinasiatische Studien*. IstMitt. 5

Blegen, C. W. (1950). *Troy 1. General introduction. The first and second settlements.* Princeton: Princeton Univ. Press.

Blegen, C. W. (1951). *Troy 2. The third, fourth, and fifth settlements.* Princeton, Princeton Univ. Press.

Braidwood, J., ve Braidwood, S. (1960). *Excavations in the Plain of Antioch. 1, 1.* Chicago: University of Chicago Press.

Caneva, I., ve Köroğlu, G. (2010). *Yumuktepe Dokuzbin Yıllık Yolculuk.* İstanbul: Ege Yayınları.

Chantre, E. (1898). *Mission En Cappadoce 1893-1894.* Paris.

Childe, G. V. (1998). *Tarihte Neler Oldu.* İstanbul: Alan Yayıncılık.

Childe, G. V. (2010). *Kendini Yaratan İnsan.* İstanbul: Varlık Yayınları.

Cleuziou, S., ve Berthoud, T. (1982). Early Tin in the Ancient Near East. *Expedition.* 25:14–19.

Dönmez, Ş. (2000). *İlk Tunç Çağı II Öncesi Orta Karadeniz Bölgesinin Kültürel Gelişimi (İkiztepe Çanak Çömleği ile Küçük Buluntuları Işığında).* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Drahor, M. (1993). Göltepe Erken Bronz Çağ Höyüğü Arkeojeofizik Araştırması-1991. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. 8: 39-70.

Duru, R. (1996). *Kuruçay Höyük II.* Ankara: TTK

Duru, R. (2010). *Gedikli Karahöyük II.* Ankara: TTK

Easton, D. (1976). *Towards a Chronology for the Anatolian Early Bronze Age*. Ankara: British Institute.

Easton, D. (2002). *Schliemann's Excavations at Troia 1870-1873.* Mainz am Rhein: Von Zabern

Efe, T. (1988). *Demircihüyük. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978, Band III,2 Die Keramik 2C. Die frühbronzezeitliche Keramik der jüngeren Phasen (ab Phase H* . Mainz am Rhein: Von Zabern

Efe, T. (1994). Eskişehir Yöresindeki Bazı Höyüklerde Saptanmış Olan İlk Tunç Çağı'na Geçiş Evresi Çanak Çömleği, *Anadolu Araştırmaları.* 13 :17-41.

Efe, T. (1998). New Concepts on Tarsus Troy Relations at the Beginning of the EB 3 Period. *XXXIV ème Rencontre Assyriologique Internationale* (ss.297-304).

Efe, T. (2004). Kültür Gruplarından Krallıklara: Batı Anadolu'nun Tarihöncesi Kültürel ve Siyasal Gelişim Profili. *Colloquium Anatolicum*. 3: 15-29.

Efe, T., ve Ay, D. Ş. M. (2000). Early Bronze Age I Pottery form Kulluoba near Seyitgazi. *Anatolian Antique*. 8: 1-87.

Efe, T., ve Efe, D. Ş. M. A. (2001) Küllüoba: İç Kuzeybatı Anadolu'da bir İlk Tunç Çağı Kenti; 1996-2000 Yılları Arasında Yapılan Kazı Çalışmalarının Genel Değerlendirmesi, *Tüba-Ar*. 4: 44-78.

Efe, T., İlaslı A., ve Topbaş, A. (1995). Salvage Excavations of the Afyon Archaeological Museum, 1. Kaklık Mevkii. A site transitional to the early bronze age. *Studia Troica.* 5: 358-399.

Esin, U. (1998). Paleolitik'ten İlk Tunç Çağı'nın Sonuna: Tarihöncesi Çağların Kapadokyası. *Kapadokya* (ss. 45-61). İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.

Esin, U. (1999). Copper Objects from the Pre-Pottery Neolithic site of Aşıklı (Kızılkaya Village, Province of Aksaray, Turkey). *The Beginnings of Metallurgy* (ss. 22-30).

Esin, U., ve Harmankaya, S. (1999). Aşıklı. *Neolithic in Turkey, The Cradle of Civilisation* (ss. 115-132). Editors Mehmet Özdoğan and Nezih Başgelen. Istanbul: Arkeoloji ve Sanat.

Esin, U., ve Harmankaya, S. (2007). Aşıklı Höyük. (M. Özdoğan, ve N. Başgelen, Eds.) *Türkiyede Neolitik Dönem* , (ss. 255-272). Istanbul: Arkeoloji ve Sanat.

Esin, U., Gülçur, S., ve Kurar, H. (1998). Aksaray, Nevşehir, Niğde illeri Ortak Yüzey Araştırması. *AST*. 15(2): 233-246.

Esin, U., Gülçur, S., ve Özel, E. (1999). Aksara, Nevşehir, Niğde İlleri 1997 Ortak Yüzey Araştırması. *AST* 16 (2): 187-207.

Ezer, S. (2014). Kultepe-Kanesh in the Early Bronze Age. *Journal of cuneiform studies supplemental series.* 4: 5-24.

Forbes, R.J. (1964). *Studies In Ancient Technology.* VIII. Leiden: E.J. Brill.

Frankfort, H. (1927). *Asia, Europe and the Aegen, and their Earliest Interrelations.* London: Royal Antropological Institute.

French, D. H. (1961). Late Chalcolithic Pottery in Northwest Turkey and the Eagean, *Anatolian Studies*. 21: 99-14.

French, D. H. (1969). *Anatolia and the Aegean in the third Millennium B C.* (Unpublished Doctoral Dissertation). Cambridge University.

French, D. (2005). *Canhasan sites 2, Canhasan I, the pottery*. London: British Institute of Ankara.

Friedman, E. S. (2000). *Technological Style in Early Bronze Age Anatolia: the Interrelationship between Ceramic and Metal Production at Göltepe*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Chicago: University of Chicago.

Garstang, J. (1953). *Prehistoric Mersin: Yümük Tepe in Southern Turkey.* Oxford: Clarendon Press.

Genouillac, H. D. (1926). *Ceramique Cappadocienne: inverntoriee et decrite avec une introduction.* Paris: Musee Du Louvre.

Goldman, H. (1954). The relative chronology of Southeastern Anatolia. *Relative Chronologies in Old World Archaeology* (ss. 69-82). Editor W. Ehrich London: Chicago University Press.

Goldman, H. (1956). *Excavations at Gözlükule,Tarsus.* Princeton.

Grothe, H. (1911). *Meine Vorderasienexpedition 1906-1907.* Leipzig: Verlag von Karl W. Hiersemann.

Gülçur, S. (1995). Aksaray, Niğde ve Nevşehir İlleri 1993 Yüzey Araştırması. *AST*. 12: 191-213.

Gülçur, S. (1997). Aksaray, Nevşehir, Niğde İlleri 1995 Ortak Yüzey Araştırması. *AST*. 14 (2): 401-411.

Gülçur, S. (1999). Aksaray, Nevşehir, Niğde İlleri 1994 Yüzey Araştırmaları. *Anadolu Araştırmaları*. 14: 105-136.

Gülçur, S. (2000). Aksaray, Nevşehir, Niğde İlleri 1998 Yüzey Araştırması. *AST*. 17 (2): 149-162.

Gülçur, S. (2004). Güvercinkayası The Black-Dark Burnished Pottery A General Overview. *Tuba-Ar*. 7: 141-164.

Gülçur, S. (2012). The Chalcolithic Period in Central Anatolia Aksaray-Niğde Region. *Origini , XXIV Nuova Serie.* 5: 213-227.

Güneri, S. (1989). Orta Anadolu Höyükleri, Karaman Ereğli Araştırmaları. *Türk Arkeoloji Dergisi*. 28: 97-144.

Hall, M. ve Steadman, S. (1991). Anatolia and Tin: Another Look. *Journal of Mediterranean Archaeology. 4 (1)*: 77-90.

Huska, A., Powell, W., S. M., Bankoff, H. A. ve diğerleri (2014). Placer Tin Ores from Mt. Cer, West Serbia, and Their Potential Exploitation during the Bronze Age. *Geoarchaeology: An International Journal*. 29 (6) 1–17 .

Joukowsky, M. (1986). *Prehistoric Aphrodisias I-II, An Account of the Excavations and Artifact Studies*, Providence and Louvain-la-Neuve: Institut Superieur d'Archeologie et d'Histoire de l'Art, College Erasme.

Kamış, Y. (2012). *Acemhöyük Erken Tunç Çağı Seramiği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kaptan, E. (1988). Türkiye Madencilik Tarihine Ait Çamardı Celaller Köyü Yöresindeki Buluntular. *Arkeolometri Sonuçları Toplantısı*. 4: 1-16.

Kaptan, E. (1990). Türkiye Madencilik Tarihine Ait Celaller (Niğde) Yöresindeki Sarıtuzla Göltepe Buluntuları. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. 5: 13-32.

Kodan, H. (1989). Archaeological Museum of Kayseri. *Anatolia and the Ancient Near East. Studies in honor of Tahsin Özgüc* (ss. 269-270). Editors N. Özgüç, K. Emre, H. Barthel, M. Mellink. Ankara.

Kontani, R. (1997). *M.Ö. 3. Binin İkinci Yarısı ile 2. Binin İlk Çeyreğinde Seramik Bakımından Orta Anadolu ve Kuzey Suriye İlişkileri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Blimler Enstitüsü.

Korfmann, M. (1994). Troia 1992 Kazı Çalışmaları. *KST.* 15 (1):325-360.

Korfmann, M. (1995). Troia 1993 Kazı Çalışmaları. *KST.* 16 (1):239-262.

Korfmann, M. (1997). Troia 1995 Kazıları. *KST.* 18: 213-229.

Korfmann, M., ve Kromer, B. (1993). Demircihüyük, Beşiktepe, Troia-eine Zwischenbilanz zur Chronologie Dreier Orte in Westanatolien. *Studia Troica*. *3*: 135-171.

Korfmann M., Girgin Ç., Morçöl Ç., ve Kılıç S., (1995). Kumtepe 1993. Bericht über die Rettungsgrabungen. *Studia Troica*. 5: 237-289.

Koşay, H.Z. (1938). *Alacahöyük Hafriyatı 1936.* Ankara: TTK.

Koşay, H. Z. (1947). A Contribution to Central-Anatolian Prehistoric Ceramics. *Artibus Asiae*. 10 (1): 34-42.

Koşay, H.Z. (1951). *Alaca Höyük Kazısı: 1937-1939 daki Çalışmalara ve Keşiflere Ait İlk Rapor.* Ankara: TTK

Koşay, H. Z., ve Akok, M. (1957). *Büyük Güllücek kazısı 1947 ve 1949 daki çalışmalar hakkında ilk rapor; Ausgrabungen von Büyük Güllücek*. Ankara: TTK

Koşay, H. Z., ve Akok, M. (1966). *Alaca Höyük Kazısı: 1940-48 deki çalışmalara ve keşiflere ait ilk rapor; Ausgrabungen von Alaca Höyük : Vorbericht über die Forschungen und Entdeckungen von 1940-1948*. Ankara: TTK

Kühne, H. (1976). *Die Keramik vom Tell Chuēra und ihre Beziehungen zu Funden aus Syrien-Palästina, der Türkei und dem Iraq*. Berlin.

Lehner, J. W. ve Yener, K. A. (2014). Organization and Specialization of Early Mining and Metal Technologies in Anatolia. *Global Archaeometallurgy: Methods and Syntheses* (ss. 529-557). Editoes B. Roberts, ve C.P. Thornton.

Lloyd, S. ve Mellaart, J. (1962). *Beycesultan I. The Chalcolithic and Early Bronze Age Levels.* London: The British Institute of Archaeology at Ankara.

Lloyd, S., ve Gökçe N. (1951). Excavations at Polatlı *Anatolian Studies.* 1: 21- 75.

Mellaart, J. (1954). Preliminary Report on a Survey of Pre-Classical Remains in Southern Turkey. *Anatolian Studies*. 4: 175-240.

Mellaart, J. (1957). Anatolian Chronology In Early And Middle Bronze Age. *7*: 55-88.

Mellaart, J. (1962a). Anatolia: c. 4000-2300 B.C. *The Cambridge Ancient History* (ss. 363-406).

Mellaart, J. (1962b). Anatolia: c. 2300-1750 B.C. *The Cambridge Ancient History* (ss. 681-691).

Mellaart, J. (1963). Early Cultures of the South Anatolian Plateau, II: The Late Chalcolithic and Early Bronze Ages in the Konya Plain. *Anatolian Studies*. 13: 199-236.

Mellink, M. (1965). Anatolian Chronology. *Chronologies in Old World Archaeology* (ss. 101-127). Editor W. Ehrich. Chicago: University of Chicago.

Mellink, M. (1989). Anatolia and Foreign Relations of Tarsus in the Early Bronze Age. *Anatolia and the Near East.Studies in the Honor of Tahsin Özgüç* (ss. 319-332). Editors K. Emre, M.Mellink, B.Hruda, ve N. Özgüç. Ankara.

Mellink, M. (1992). Anatolian Chronology. *Anatolian Chronologies in Old World Archaeology I,* (ss. 207-220). Editor R. W. Ehrich. Chicago.

Mellink, M. (1992). Anatolian Chronology. *Anatolian Chronologies in Old World Archaeology II,* (ss. 171-184.). Editor R. W. Ehrich. Chicago.

Mellink, M. (1993). The Anatolian South Coast in the Early Bronze Age The Cilician Perspective. *Between The Rivers And Over The Mountains Archaeological Anatolica Et Mesopotamica Alba Palmieri Dedicate* (ss. 495-508). Editors M. Frangipane, H. Hauptman, M. Liverani, P. Matthiae ve M.Mellink,Roma.

Muhly, J. D. (1973). *Copper and Tin: The Distribution of Mineral Resources and The Nature of the Metals Trade in the Bronze Age.* Transaction of the Connecticut Academy of Arts 43

Munsell Soil Charts with genuine Munsell color chips. (2010). Munsell Color.

Nevşehir İl Çevre Durum Raporu. (2012). Nevşehir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Nissen, H. J. (2004). *Ana Hatlarıyla Mezopotamya.* Çev. Zühre İlkgelen. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Okay, A. I. (2008). Geology of Turkey: A synopsis. Editör Ü. Yalçın. *Anatolian Metal.* 4: 19-42.

Omura, S. (1991). *Anadolu'da III. Alişar Seramiği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Omura, S. (1998). 1996 Yılı İç Anadolu'da Yürütülen Yüzey Araştırmaları. *AST*. 15 (2): 41-50.

Orthmann, W. (1963). *Die Keramik der frühen Bronzezeit aus Inneranatolien.* Berlin: Gebr. Mann.

Osten, H.H. von der. (1930). Explorations in Hittite Asia Minor, 1929. Chicago: University of Chicago.

Osten, H.H. von der. (1937). *The Alishar Hüyük seasons of 1930-32. Part I-III.* Chicago: University of Chicago Press.

Osten, H.H. von der., ve Schmidt, E. (1930). *The Alishar Hüyük Season of 1927.* Chicago: The University of Chicago.

Özbal, H. (1993). Kestel-Göltepe Kalay İşletmeleri. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. 8: 303-314.

Özbal, H., ve Çıtakoğlu, H. (1994). Kestel Kasiteritinin Bir Ön Çalışma Niteliğinde Olan Zenginleştirme ve Ergitme Deneyleri. *AST* . 9:177-184.

Özbaşaran, M. (2013). Orta Anadolu'nun Neolitikleşme Sürecinde Aşıklı. *Colloquium Anatolicum*. 12: 1-14.

Özdoğan, M. (1996). Pre-Bronze Age Sequence of Central Anatolia: An Alternative Approach. *Vom Halys zum Euphrat* (ss. 185-202). Editors U. Magen, ve M. Rashad. Münster: Ugarit-Verlag.

Özgüç, N. (1947). Kültepe'de Bulunan Hayvan Figürleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 5 (1): 133-137.

Özgüç, N. (1957). Kültepe Kazılarında Bulunan Mermer İdol ve Heykelcikler. *Belleten*. 21 (81):61-70.

Özgüç, N. (1980). Acemhöyük Kazısı 1979 Çalışmaları. *Belleten*. 44: 619-621.

Özgüç, N. (1984). Acemhöyük Kazıları. *KST*. 5: 109-110.

Özgüç, N. (1993). An Early Bronze Age Pot Grave of Childe from Acemhöyük. *Between the Rivers and Over the Mountains: Archaeologica Anatolica et Mesopotamica Alba Palmieri Dedicata* (ss. 517-520). Editors M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani, P. Matthiae ve M. Mellink.

Özgüç, T. (1947). Typical Pottery of the Middle Anatolian "Copper" and "Bronze" Ages (New Finds from Kültepe Near Kayseri). *Artibus Asiae*, 10 (4): 312-323.

Özgüç, T. (1963). Yeni Araştırmalar Işığında Eski Anadolu Arkeolojisi. *Anatolia-Anadolu*. 7: 1-42.

Özgüç, T. (1986). New Observations on the Relationship of Kültepe with southeast Anatolia and North Syria during the third Millennium B.C. *Ancient Anatolia Aspects of Change and Cultural Develeopment. Essays in Honor of Machteld Mellink* (ss. 31-47). Wisconsin.

Özgüç, T., ve Özgüç, N. (1953). *Kültepe Kazısı Raporu 1949.* Ankara: TTK.

Öztan, A. (1989). A group of Early Bronze Age Pottery From the Konya and Niğde Region'. *Anatolia and the Ancient Near East. Studies in honor of Tahsin Özgüc* (ss. 407-418). Editors N. Özgüç, K. Emre, H. Barthel, M. Mellink. Ankara.

Öztan, A. (2002). Köşk Höyük: Anadolu Arkeolojisine Yeni Katkılar. *Tuba-Ar*. *5*: 55-72.

Öztan, A. (2014). 2012 Yılı Acemhöyük Kazıları ve Sonuçları. *KST*. 35: 136-150.

Öztan, A. (2015). 2013 Yılı Acemhöyük Kazıları ve Sonuçları. *KST*. 36 (2): 61-72.

Öztan, A., ve Açıkgöz, F. (2011). 2009 Yılı Köşk Höyük Kazıları. *KST*. 32 (3): 135-147.

Öztan, A., Açıkgöz, F., ve Arbuckle, B. S. (2009). 2007 yılı Köşk Höyük Kazıları. *KST*. 30 (3): 329-342.

Parlar, Ş., Görmüş, M., ve Eren, Y. (2006). Çamardı (Niğde) Çevresinde Paleosen-Eosen Yaşlı Kayaların Stratigrafisi, İri Bentik Foraminifer Sayısal Verileri ve Biyofabriği . *İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Yerbilimleri Dergisi*. 19 (1): 1-25.

Renfrew, C. (1972). *The Emergence of Civilization: The Cyclades and the Aegean in the Third Millennium B. C.* Londra: Methuenve.

Sarı, D. (2007). Küllüoba'da Ele Geçirilen Siyah Ağız Kenarlı Kaselerden *(Black-Topped)* Birkaç Örnek. *Vita/Hayat Belkıs Dinçol ve Ali Dinçol' a Armağan* (ss.647-656). İstanbul: Ege yayınları.

Sarı, D. (2012). İlk Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı'nda Batı Anadolu'nun Kültürel ve Siyasal Gelişimi. *Mimarlar, Arkeologlar, Sanat Tarihçiler, Restoratörler Ortak Platformu.* 7: 112-249

Schmidt, E. F. (1932). *The Alishar Hüyük seasons of 1928 and 1929.* Chicago: University of Chicago Press.

Seeher, J. (1987). *Demircihüyük. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978 Vol.III,I.Die Keramik A. neolitische und chalkolitische Keramik. B. Die frühbronzezeitliche Keramik der alteren Phasen (bis Phase G).* Mainz.

Seton-Williams, M. (1954). Cilician Survey. *Anatolian Studies*. 4: 121-174.

Smolla, G. (1967). *Epochen der Menschlichen Frühzeit.* München: Verlag Karl Alber Freiburg.

Sevin, V. (1998). Tarihsel Coğrafya. *Kapadokya* (ss.45-61). İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.

Spanos, P. (1977). Zur absoluten Chronologieder zweiten Siedlungin Troja. *Zeitschrift für Assyriologie. LXVII* : 85-107.

Steadman, S., Ross, J., McMahon, G., ve Gorny, R. (2008). Excavations on the North-Central Plateau: The Chalcolithic and Early Bronze Age Occupation at Çadır Höyük. *AnatolianStudies*. 58: 47-86.

Summers, G. D. (1991). Chalcolithic Pottery from Kabakulak (Niğde) Collected by Ian Todd. *Anatolian Studies*. 41: 125-131.

Symington, D. (2007). Early Bronze Age Pottery. *Excavations at Kilisetepe, 1994-1998 From Bronze Age to Byzantine in Western Cilicia* 2 (ss. 295-319). Editor D. T. N. Postgate. Ankara: British İnstitute at Ankara.

Şenyurt, Y., Kamış, Y., ve Akçay, A. (2014). Ovaören 2012 Yılı Kazıları. *KST*. 35 (2): 62-80.

Todd, I. (1965). Report of Council of Management and of the Director for 1964. *Anatolian Studies.* 15: 13-14.

Toker, A., (1992). *Museum of Anatolian civilizations: metal vessels*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Toprak, V. (1998). Vent distribution and its relation to regional tectonics, Cappadocian Volcanics. *Journal of Volcanology and Geothermal Research*. 85: 55-67.

Toprak, V., ve Göncüoğlu, M. (1993). Tectonic control on the development of the Neogene-Quaternary Central Anatolian Volcanic Province, Turkey. *Geological Journal*. 28: 357-369.

Toroğlu, E. (2006). *Niğde ili Yerleşimleri ve Lokasyon Planlaması.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Blimler Enstitüsü.

Tuncel, M. (1998). Olusum Çağları: Yanardağların Armağanı. *Kapadokya* (ss. 17-43). Editör M. Sözen. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.

Willies, L. (1992). Report on the 1991 Archaeological Survey of Kestel Tin Mine, Turkey. *Bulletin of the Peak District Mines Historical Society*. 11 (5): 241-247.

Willies, L. (1995). Kestel Tin Mine, Turkey Interim Report 1995. *Bulletin of the Peak District Mines Historical Society*. 12 (5): 1-11.

Yakar, J. (1979). *Troy and Anatolian Early Bronze Age Chronology* (Vol. 29). Ankara: British Institute.

Yakar, J. (1985). *The Later Prehistory of Anatolia:The Late Chalcolithic and Early Bronze Age.* Oxford: British Archaeological Reports (BAR International Series) 268.

Yalçın, Ü. (1998). Der Keulenkopf von Can Hasan Naturwissenschaftliche Untersuchung und neue Interpretation. *Metallurgica Antiqua. Der Anschnitt Beiheft.* 8: 279–289.

Yalçın, Ü. (2000). Frühchalkolitische Metallfunde von Mersin-Yumuktepe: Beginn der Extraktiven Metallurgie?. *TÜBA-AR*. 3: 111-130.

Yener, A. (1985). Bolkardağ, Aladağ ve Keban Madenlerinde 1984 Yılı İncelemeleri. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. I: 93-106.

Yener, A. (1988). Niğde-Çamardı'nda Kalay Buluntuları. *Arkeolometri Sonuçları Toplantısı*. IV: 17-28.

Yener, A. (1990). Arkeometri Projesi; Çamardı 1988 Çalışmaları. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. V: 1-12.

Yener, A. (1992). 1990 Göltepe, Niğde Kazısı. *KST*. XIII (I): 275-290.

Yener, A. (1993). Göltepe Kazısı 1991 Sezonu. *KST*. XIV (I): 231-246.

Yener, A. (1994). Göltepe/Kestel 1992. *KST*. 15 (1): 201-209.

Yener, A. (1995). Göltepe 1993 Kazı Sonuçları. *KST*. 16(1): 177-188.

Yener, A. (1996). 1994 Göltepe Arkeometrik Çalışmalar. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. 11: 91-104.

Yener, A. (1997). Excavations at Kestel Mine, Turkey: The Final Season. *1996-97 Annual Report*: 58-61.

Yener, A. (2000). *Domestication of Metal: The Rise of Complex Metal Industries in Anatolia.* Leiden: Brill.

Yener, K. A. ve Earl, B. (1994). Replication Experiments of Tin Using Crucibles, Göltepe 1992. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. IX: 163-176.

Yener, K. A., ve Goodway, M. (1992). Response to Mark E. Hall and Sharon R. Steadman 'Tin and Anatolia: Another Look'. *Journal of Mediterranean Archaeology.* 5 (1): 77-90.

Yener, K. A., Kulakoğlu ve diğerleri. (2015). The Discovery of New Tin Mines and Production Sites near Kültepe, Ancient Kanesh in Turkey: a Third Millennium BC Highland Production Model. *Antiquity.* 89: 596-612 .

Yener, K. A., ve Özbal, H. (1987). Tin in the Turkish Taurus mountains: the Bolkardag mining district. *Antiquity*. 61: 220-226.

Yener, K. A., Özbal, H., Earl, B., ve Adriaens, A. (2003). The Analyses of Metalliferous Residues, Crucible Fragments, Experimental Smelts, and Ores from Kestel Tin Mine and the Tin Processing Site of Göltepe, Turkey. *Proceedings of the Conference of Ancient Mining and Metallurgy* (ss.181-197). Editor P. Craddock.

Yener, K. A., Özbal, H., Kaptan, E., Pehlivan, N., ve Martha Goodway. (1989). Kestel: An Early Bronze Age Source of Tin Ore in the Taurus Mountains. *Science New Series*. 244 (4901): 200-203.

Yener, K. A., ve Vandiver, B. P. (1993). Replay to J.D. Muhly "Early Bronze Age Tin and the Taurus". *AJA*. 97: 255-264.

Yener, K. A., ve Vandiver, B. P. (1993). Tin Processing at Göltepe, an Early Bronze Age Site in Anatolia. *AJA*. 97: 207-238.

Yıldız, F. K. (2007), *Orta Anadolu Aksaray Yöresi Kültepe, Toptepe, Geyral ve Alayhan Höyükleri Çanak Çömleklerinin İncelenmesi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Blimler Enstitüsü.

Tablo 1: Yüzey Malzemesi Toplanmış Buluntu Alanlarının Genel Niteliği

Adı		Bulunduğu yer	Ölçüler		Dönem
			Çap(m)	Yükseklik(m)	
1	Bekarlar	Ova	200<?	7	İTÇ I-II
2	B.Türbetepe	Ova	180	7	İTÇ I-III
3	K.Türbetepe	Ova	70	6	İTÇ I-II
4	Kültepe	Ova	200	25	İTÇ I-III
5	Taştepe	Ova	?	?	İTÇ II-III
6	Niğde Höyük	Ova	350<?	?	İTÇ II-III
7	Kiledere	Ova	160	?	İTÇ I-III
8	Alayhan	Plato	50	15	İTÇ I-II
9	Bozyer	Plato	100	15	İTÇ II-III
10	Büyük Deller	Plato	150	?	İTÇ II-III
11	Canavarlıtepe	Plato	?	?	İTÇ I
12	Çeltek	Plato	100	7	İTÇ I-II
13	Çeşme	Plato	?	?	İTÇ I-III
14	Çuğunözü	Plato	90	?	İTÇ I-III
15	Geyral	Plato	130	20	İTÇ II-III
16	Kayamahmut	Plato	100	15	İTÇ II-III
17	Malayır	Plato	90	17	İTÇ II-III
18	Sırçantepe	Plato	?	?	İTÇ I-II
19	Sıtmatepe	Plato	100	?	İTÇ II-III
20	Tepesidelikhan	Plato	80	4	İTÇ I-III
21	Toptepe	Plato	85	12	İTÇ I-III
22	Yalman	Plato	100	13	İTÇ II-III
23	Yoncalı	Plato	150	5	İTÇ I-II
24	Zohul	Plato	?	?	İTÇ I-III
25	Karahöyük	Plato	?	?	İTÇ II-III
26	Küçük Çanaktepe	Dağlık Alan	80	?	İTÇ Ib-II
27	Evliyatepe	Dağlık Alan	?	?	İTÇ Ia-II
28	Gümüktepe	Dağlık Alan	150	?	İTÇ II
29	Kapıtaşı	Dağlık Alan	100	?	İTÇ II
30	Klavuz	Dağlık Alan	120	?	İTÇ II-III
31	Kızıl	Dağlık Alan	?	?	İTÇ Ia-III

Kaynak: Gülçur 1997, 1999, Yener, 2000, Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 2: Göltepe Yerleşmesinin Dönemsel Mekan Analizi

Alanlar	Göltepe P4/SKÇ	Göltepe 3a/İTÇIb	Göltepe 3b/İTÇII	Göltepe 2/İTÇIIIa
Alan A	ÇE 1Yanıklı Alan(P3 ile karışık) ÇE 10 Ç22 ÇE 11Taban Dolgusu ve Ç10	ÇE 1 Yanıklı Alan(P3 ile karışık) ÇE 3 Taban, ÇE 5 tamamı ÇE 10 Taban (kal. c14 MÖ 2876-2801), Dolgu, Anneks taban, Ç.3,4,6 ÇE 12 Ç 39	ÇE 1 Yanıklı Alan(P3 ile karışık), Dış Ç 3, Anneks ÇE 2 tamamı ÇE 3 Dolgu ÇE 4 tamamı ÇE 6 tamamı ÇE7 (Ç 8 dışında tümü) ÇE 8 tamamı ÇE 9 tamamı ÇE 10 Ç 26 ÇE 11 Ç 15, 30 ÇE 12	ÇE 7 Ç 9 ÇE 11 Ç 12 Y1 tamamı Y2 tamamı Y3 tamamı Y4 tamamı
Alan B		TY 1 Enselasyon 1 (2870-2795) TY 1 Erken Dolgu TY 2 Enselasyon 3 Ç.16 (2900- 2560) TY 2 Taban Enselasyon 2 taban üzeri dolgu	ÇE 1 Taban ve Dolgu(P2 ve P1 ile karışık) TY 1 Taban, Çukurlar ve Duvar TY 2 Spt-tt44, Dış, Balk temizliği Çevre Duvarı	ÇE 1 Taban ve Dolgu (P3b ile karışık) TY 2 Dolgu (2490-2200)
Alan C-D			ÇE 1 tamamı (2780-2605) ÇE 2 tamamı	ÇE 2 Oda 2 (2500-2200) Y1 tamamı Y2 tamamı
Alan E		ÇE1 Taban, Ç.34	Yol ÇE 1 Geç Dönem Dolgu, Taban Üzeri Dolgu, Ç 4, 6, 7(MÖ 2620-2290), 10 Atık Çukuru (Alt Seviye)	Platform Atık Çukuru(Üst Seviye) Y 1 tamamı

Kaynak: Yener 2000, 1994 Yener ve Vandiver 1993, Göltepe Kazı Arşivi, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 3: İTÇ Ib/Göltepe 3a Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları

Mal Gr.	Genel Formlar												Toplam	
	Kase		Testi		Çömlek		D. Kabı		F. Kabı		Kapak			
	Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde	
A.1	10	%42	1	%4	8	%33	4	%17			1	%4	24	%100
A.2	25	%50			12	%25	12	%25					49	%100
A.3	13	%38	2	%6	15	%44	3	%9			1	%3	34	%100
A.4	9	%64			1	%7	4	%29					14	%100
B.1	3		1										4	
C.1	6	%60			4	%40							10	%100
C.2	2		1										3	
C.3	1												1	
D.1	2	%18			3	%27	6	%55					11	%100
D.2	3						1						4	
E.1									11	%100			11	%100
E.2							2		1		2		5	
Top.	74	%44	5	%3	43	%25	32	%19	12	%7	4	%2	170	%100

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 4: İTÇ II/Göltepe 3b Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları

Mal Gr.	Genel Formlar																Toplam	
	Kase		Testi		Şişe		Çömlek		D. Kabı		F. Kabı		Fincan		Kapak			
	Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde	
A.1	30	%40			1	%1	27	%36	15	%20					2	%3	75	%100
A.2	33	%35	5	%6			36	%38	20	%21							94	%100
A.3	34	%31	1	%1			51	%47	20	%19					2	%2	108	%100
A.4	6	%30					4	%20	9	%45					1	%5	20	%100
B.1	5	%31	11	%69													16	%100
B.2	19	%12	30	%20			101	%65					5	%3			155	%100
C.1	60	%67	10	%11	4	%5	13	%14	3	%3							90	%100
C.2	18	%78	1	%4			4	%18									23	%100
C.3	1																1	
D.1	3	%9			2	%6	5	%15	23	%70							33	%100
D.2	2	%17							10	%83							12	%100
E.1											45	%100					45	%100
E.2	2						2		3		2						9	
F.2							1										1	
F.4	5	%100															5	%100
?	2																2	
Top.	220	%32	58	%8	7	%1	244	%35	103	%15	47	%7	5	%1	5	%1	689	%100

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 5: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları

Mal Gr.	Genel Formlar														Toplam	
	Kase		Testi		Şişe		Çömlek		D. Kabı		F. Kabı		Fincan			
	Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde	
A.1	9	%61			2	%13	2	%13	2	%13					15	%100
A.2	8	%44	1	%6			3	%17	6	%33					18	%100
A.3	17	%47					13	%36	6	%17					36	%100
A.4							6	%60	4	%40					10	%100
B.1			3												3	
B.2	5	%16	7	%22			17	%53					2	%9	31	%100
C.1	16	%80	1	%5			2	%10					1	%5	20	%100
C.2	3														3	
D.1	2	%14					1	%7	11	%79					14	%100
D.2									2						2	
E.1											13	%100			13	%100
E.2	1						1								2	
F.2							1								1	
F.4	3														3	
?	2														2	
Toplam	66	%38	12	%7	2	%1	46	%27	31	%18	13	%7	3	%2	173	%100

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 6: Yüzey Malzemesi Mal Grubu-Ana Form Adet ve Oranları

Mal Gr.	Genel Formlar														Toplam	
	Kase		Testi		Şişe		Çömlek		D. Kabı		F. Kabı		Kapak			
	Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde		Adet/Yüzde	
A.1	31	%63			1	%2	10	%21	7	%14					49	%100
A.2	22	%57	2	%5			11	%28	4	%10					39	%100
A.3	16	%55					6	%21	6	%21			1	%3	29	%100
A.4	5						1		1						7	
B.2			1				3								4	
C.1	26	%70	3	%8	1	%3	7	%19							37	%100
C.2	2						2								4	
C.3	2														2	
D.1	1								2						3	
E.1											6				6	
F.2	1														1	
F.4	1														1	
Top.	107	%59	6	%3	2	%1	40	%22	20	%11	6	%3	1	%1	182	%100

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Ka.1			✖							✖				✖				✖				✖											✖	✖		✖			✖
Ka.2							✖			✖								✖	✖			✖	✖						✖				✖	✖		✖	✖		✖
Ka.3		✖						✖			✖							✖				✖						✖				✖	✖	✖		✖		✖	
Ka.4																																	✖						
Ka.5			✖	✖			✖			✖								✖	✖		✖	✖	✖				✖	✖	✖				✖	✖	✖		✖	✖	✖
Ka.6																																	✖		✖		✖		
Ka.7																			✖									✖					✖	✖	✖		✖	✖	✖
Ka.8		✖		✖		✖			✖		✖	✖							✖				✖	✖					✖			✖	✖	✖		✖	✖		✖
Ka.9				✖				✖	✖							✖			✖										✖			✖	✖	✖		✖	✖		✖

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde										Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Ka.10			✖						✖										✖		✖		✖											✖						✖
Ka.11																																	✖	✖					
Ka.12																	✖																✖	✖					
Ka.13																									✖								✖						
Ka.14																										✖							✖	✖	✖			✖		✖
Ka.15						✖																											✖	✖	✖		✖	✖		✖
Ka.16			✖		✖	✖			✖			✖								✖		✖	✖	✖					✖			✖		✖			✖	✖		✖
Ka.17																																	✖						
Ka.18																		✖															✖			✖	✖		

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																				Nevşehir		Niğde										Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarltepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Ka.19																																	✖						
Ka.20																				✖													✖	✖			✖		
Ka.21																																✖	✖			✖	✖		
Ka.22										✖															✖							✖		✖		✖	✖		
Ka.23																																	✖						
Ka.24																																	✖				✖		✖
Te.1																																	✖						
Te.2														✖					✖														✖			✖			
Te.3																																	✖				✖	✖	

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kaptaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Te.4											✖			✖								✖												✖		✖				
Te.5																																	✖	✖			✖	✖	
Te.6																																✖	✖	✖	✖		✖		✖
Te.7																																	✖						✖
Te.8	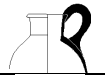																																✖				✖		✖
Ş.1										✖								✖															✖						
Ş.2	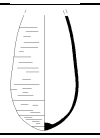																															✖		✖	✖	✖	✖		

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Ç.1						✖				✖									✖				✖		✖				✖				✖	✖	✖		✖	✖		✖
Ç.2	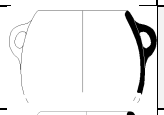						✖			✖									✖														✖	✖						
Ç.3																															✖		✖				✖		
Ç.4	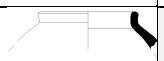								✖	✖																						✖	✖				✖		
Ç.5	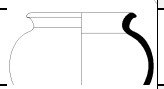												✖	✖					✖				✖						✖				✖	✖				✖		
Ç.6	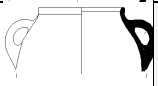																																✖						
Ç.7	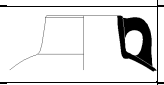																																✖						✖
Ç.8	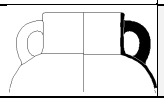				✖												✖																✖	✖				✖		✖

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																				Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Ç.9																											✖					✖	✖	✖			✖		✖
Ç.10																																	✖						✖
Ç.11																			✖														✖						
Ç.12												✖													✖			✖	✖				✖	✖			✖	✖	✖	
Ç.13		✖		✖																			✖		✖			✖						✖					
Ç.14						✖			✖										✖						✖														

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarltepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Dk.1																			✖				✖						✖					✖				✖		
Dk.2																															✖			✖				✖		
Dk.3																																		✖						
Dk.4	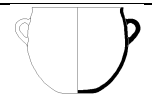																																	✖				✖		
Dk.5																✖		✖																✖				✖		
Dk.6																						✖												✖						

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																				Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Dk.7																										✖							✖	✖				
Dk.8																																	✖					
Dk.9																																	✖					
Dk.10																																	✖					
Dk.11						✖				✖													✖										✖			✖			✖

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																					Nevşehir		Niğde									Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
Dk.12	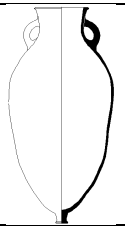								✖										✖														✖	✖				✖	✖	
Dk.13	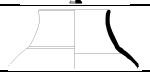	✖						✖	✖																				✖	✖			✖	✖						
Dk.14																																		✖					
Dk.15																			✖					✖										✖						
Fk.1																																		✖					✖
Fk.2										✖																								✖	✖			✖		✖
Fk.3		✖					✖											✖	✖														✖	✖	✖					✖
Fk.4																																		✖					
Fk.5																																		✖					

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 7: Form Tiplerinin Kapadokya ve Çevresinde Yer Alan İTÇ Alanlarındaki Dağılımı

		Aksaray																				Nevşehir		Niğde										Çevre Yerleşmeler					
Tip No		Alayhan	Bekarlar	Bozyer	B. Deller	B.Türbetepe	Canavarlıtepe	Çeltek	Çeşme	Çuğunözü	Geyral	Kayamahmut	K.Türbetepe	Kültepe	Malayır	Sırçantepe	Sıtmatepe	Tepesidelikhan	Toptepe	Yalman	Yoncalı	Zohul	Taştepe	Karahöyük	Evliyatepe	Kapıtaşı	Gümüktepe	Kızıl	Kiledere	Kılavuz	K. Çanaktepe	Niğde Höyük	Kestel	Göltepe	Acemhöyük	Kültepe	Alişar	Tarsus	Yumuktepe	Konya Bölgesi
F.1																																	✖	✖						✖
F.2	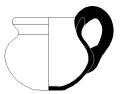																																✖			✖	✖		
Kap.1																												✖					✖	✖					✖

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Ka.1	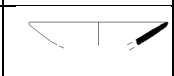	✖?	✖		
Ka.2	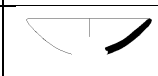		✖	✖	✖
Ka.3	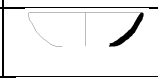			✖	
Ka.4		✖?	✖		
Ka.5	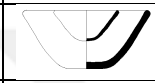	✖?	✖	✖	✖
Ka.6					✖
Ka.7	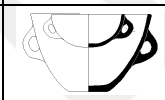		✖	✖	✖
Ka.8	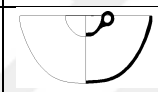	✖?	✖	✖	✖
Ka.9	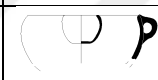	✖?	✖	✖	✖
Ka.10	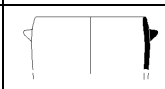	✖	✖	✖	
Ka.11	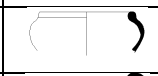			✖	✖
Ka.12	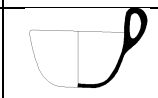		✖	✖	
Ka.13				✖	✖
Ka.14				✖	✖
Ka.15	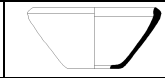			✖	
Ka.16	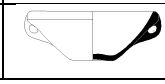		✖	✖	✖

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Ka.17	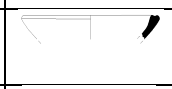			✖	✖
Ka.18		✖?	✖	✖	✖
Ka.19	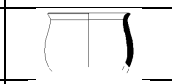		✖	✖	✖
Ka.20	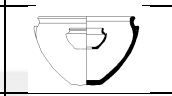		✖		✖
Ka.21		✖			✖?
Ka.22		✖			
Ka.23			✖		
Ka.24	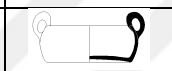			✖	
Te.1		✖?	✖	✖	✖
Te.2	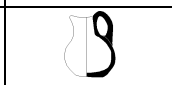		✖	✖	
Te.3	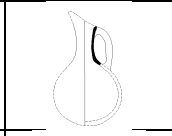		✖	✖	
Te.4	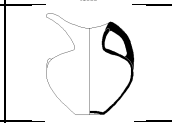			✖	✖
Te.5				✖	
Te.6	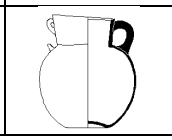			✖	✖

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Te.7	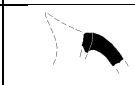			✖	✖
Te.8	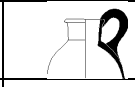			✖	✖
Ş.1				✖	✖
Ş.2	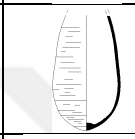				✖
Ç.1	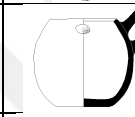	✖?	✖	✖	✖
Ç.2	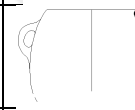	✖?	✖	✖	✖
Ç.3	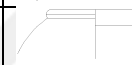		✖	✖	✖
Ç.4	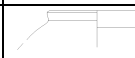		✖	✖	✖
Ç.5	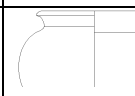		✖	✖	✖
Ç.6	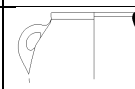	✖?	✖	✖	
Ç.7	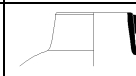			✖	✖
Ç.8	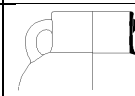			✖	✖
Ç.9	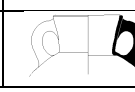			✖	✖

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Ç.10	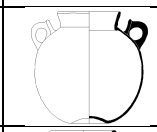			✖	
Ç.11	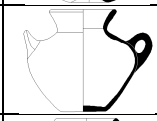			✖	✖
Ç.12	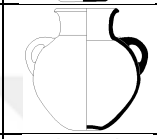		✖	✖	✖
Ç.13			✖	✖	✖
Ç.14	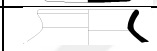		✖	✖	
Dk.1	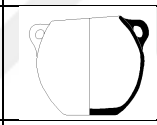	✖?	✖	✖	✖
Dk.2	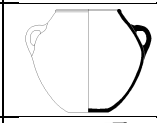		✖	✖	✖
Dk.3	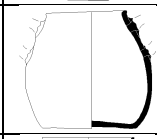		✖		
Dk.4	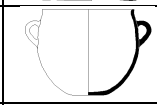				✖
Dk.5	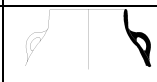		✖	✖	✖
Dk.6			✖	✖	✖
Dk.7	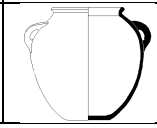			✖	

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Dk.8	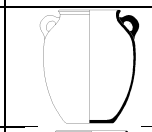			✖	
Dk.9	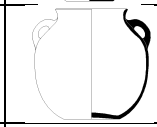		✖	✖	
Dk.10	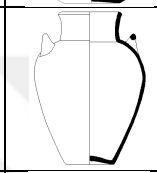		✖	✖	
Dk.11		✖?	✖	✖	
Dk.12	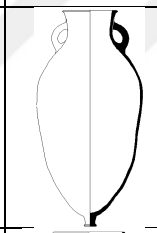		✖	✖	✖
Dk.13	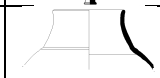	✖?	✖	✖	✖
Dk.14				✖	
Dk.15	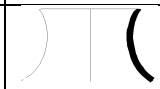				✖
Fk.1				✖	
Fk.2			✖	✖	✖
Fk.3		✖?	✖	✖	✖
Fk.4			✖	✖	

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Tablo 8: Form Tiplerinin Dönemsel Analizi

Tip No	Çizim	İTÇ Ia	İTÇ Ib/Göltepe3a	İTÇ II/Göltepe3b	İTÇ IIIa/Göltepe2
		3300 2900	2700	2450	2200
Fk.5			✖	✖	
F.1				✖	✖
F.2					✖
Kap.1			✖	✖	

Kaynak**:** Düzenleyen A. Hacar.

Şekil 1: Kapadokya ve Yakın Çevresindeki İTÇ Buluntu Alanlarını Gösteren Harita

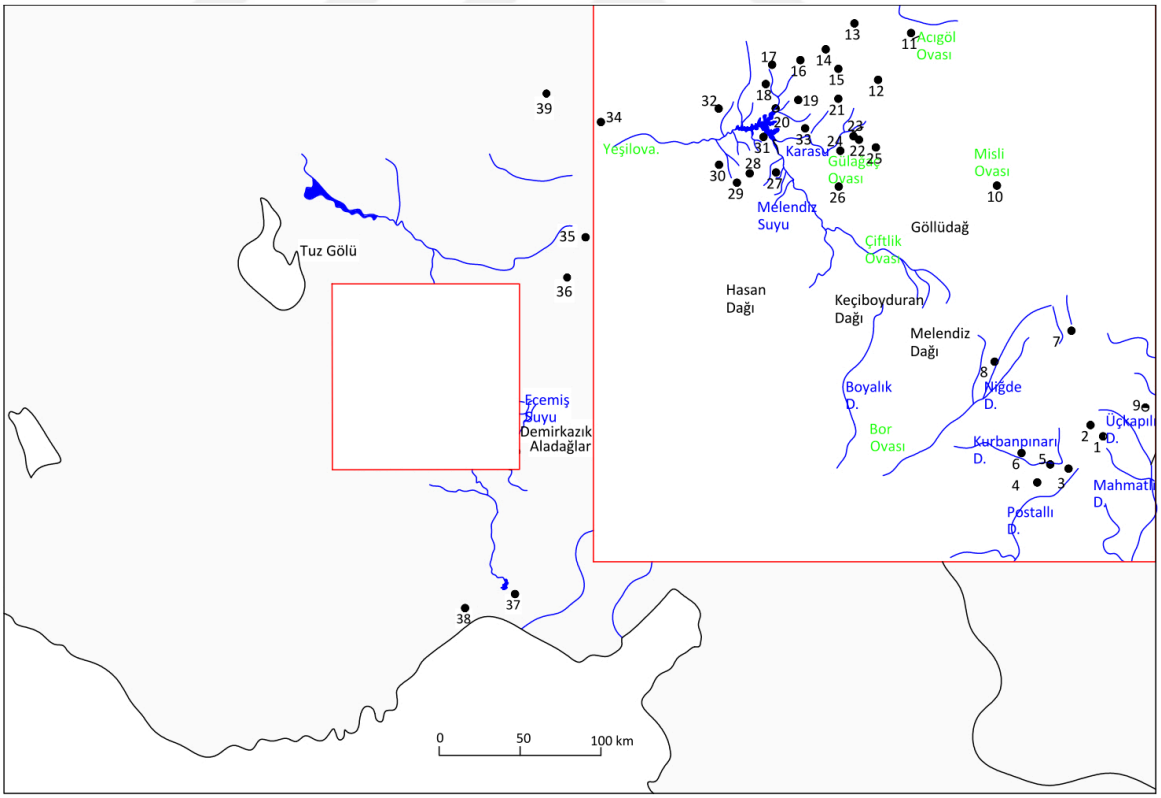

1)Göltepe, 2)Kestel, 3)Kızıl Höyük, 4)Küçük Çanak T., 5)Kılapıtaşı H. 6)Kılavuz H., 7)Gümüktepe, 8)Niğde H., 9)Evliya T., 10)Kiledere, 11)Taştepe, 12)Karahöyük, 13)Yalman, 14)Alayhan, 15)Bozyer, 16)Yoncalı, 17)Sırçantepe, 18)Tepesidelikhan H. 19)Geyral, 20)Malayır T.,21)Kayamahmut, 22)Büyüktepe, 23)Küçüktürbe T., 24)Kültepe(Gülağaç), 25)Bekarlar H., 26)Zohul, 27)Toptepe, 28)Çeşme H., 29)Çeltek H. 30)Canavarlıtepe, 31)Sıtmatepe, 32) Çuğunözü T., 33)Büyükdeller, 34)Acemhöyük, 35)Kültepe, 36)Senirsırtı, 37)Tarsus, 38)Yumuktepe, 39)Alişar

Kaynak**:** Google Earth'den Çizime Aktaran A. Hacar.

Şekil 2: Kapadokya Bölgesi Yer Şekilleri

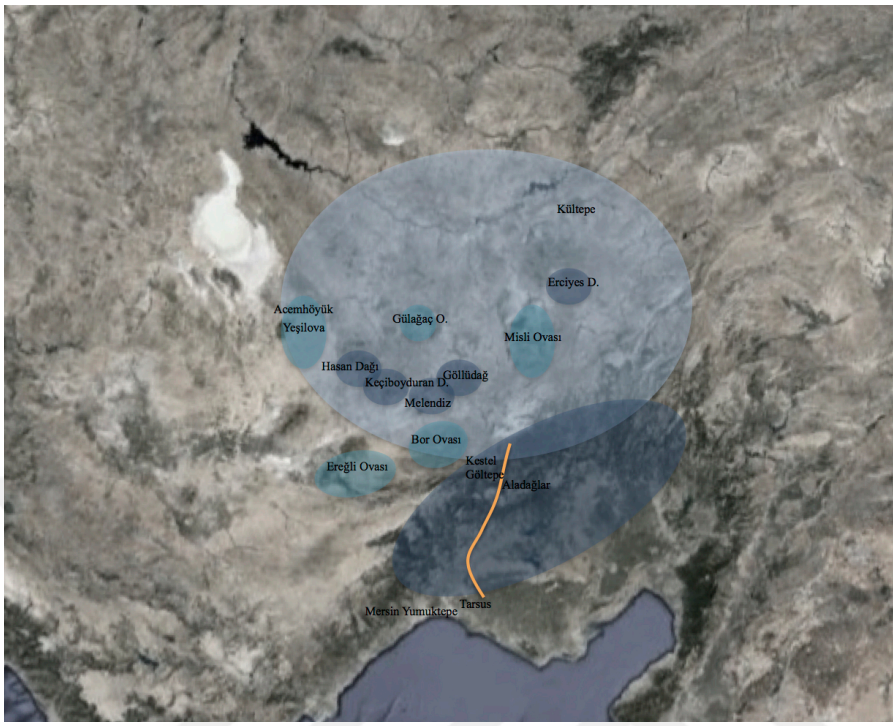

Kaynak**:** Google Earth, 2016; Düzenleyen A. Hacar.

Şekil 3: Anadolu İTÇ II Kültür Grupları ve Kapadokya'nın Yeri

Kaynak**:** French, 1969; Efe, 2004; Google Earth'den Çizime Aktaran A. Hacar.

Şekil 4: Kestel Maden Ocağı Planı

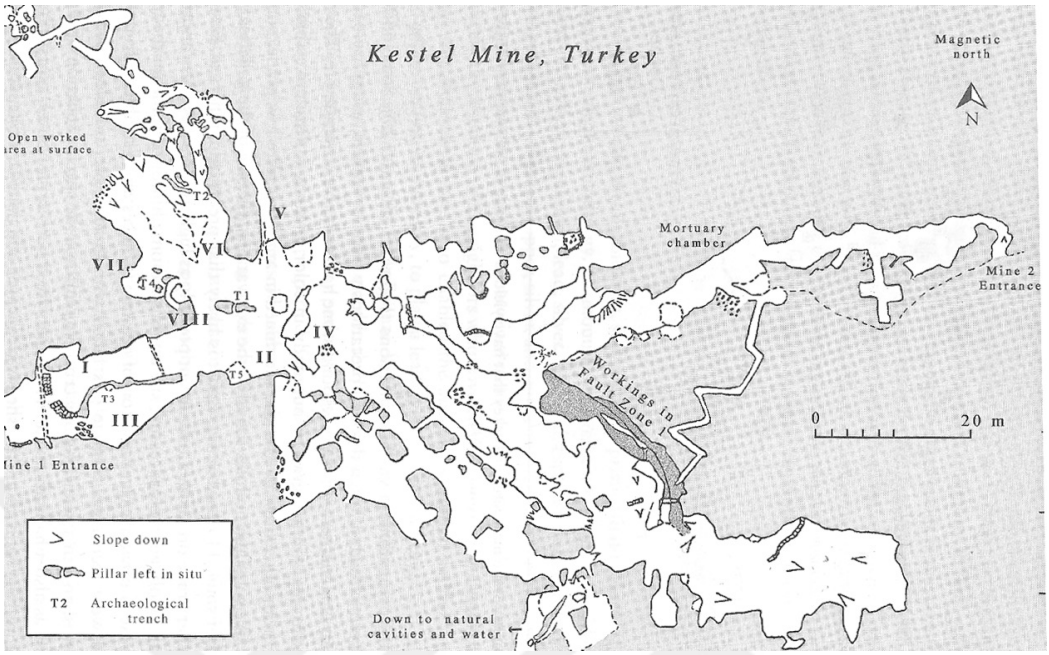

Kaynak**:** Willies, 1995, 4.

Şekil 5: Göltepe Topoğrafya Planına İşlenmiş A-E Alanları

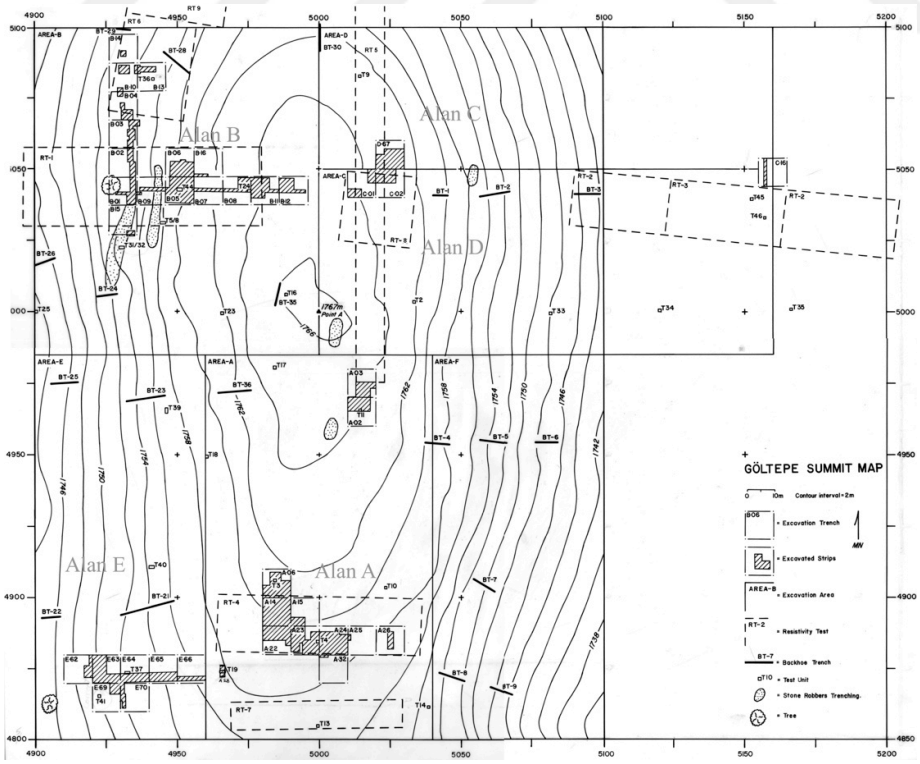

Kaynak**:** Yener 2000, fig. 18.

Şekil 6: Göltepe Mimarisini Karakterize Eden Çukur Evlerden 2 Örnek (Alan A ÇE. 7 ve ÇE. 8'in Planı)

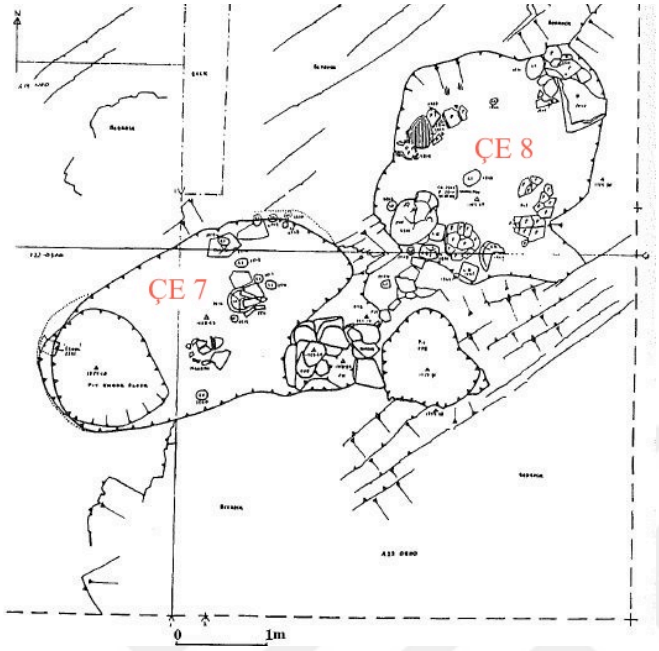

Kaynak**:** Yener 2000, fig. 21.

Şekil 7: Kestel ve Göltepe Kalibre c14 Tarihleri

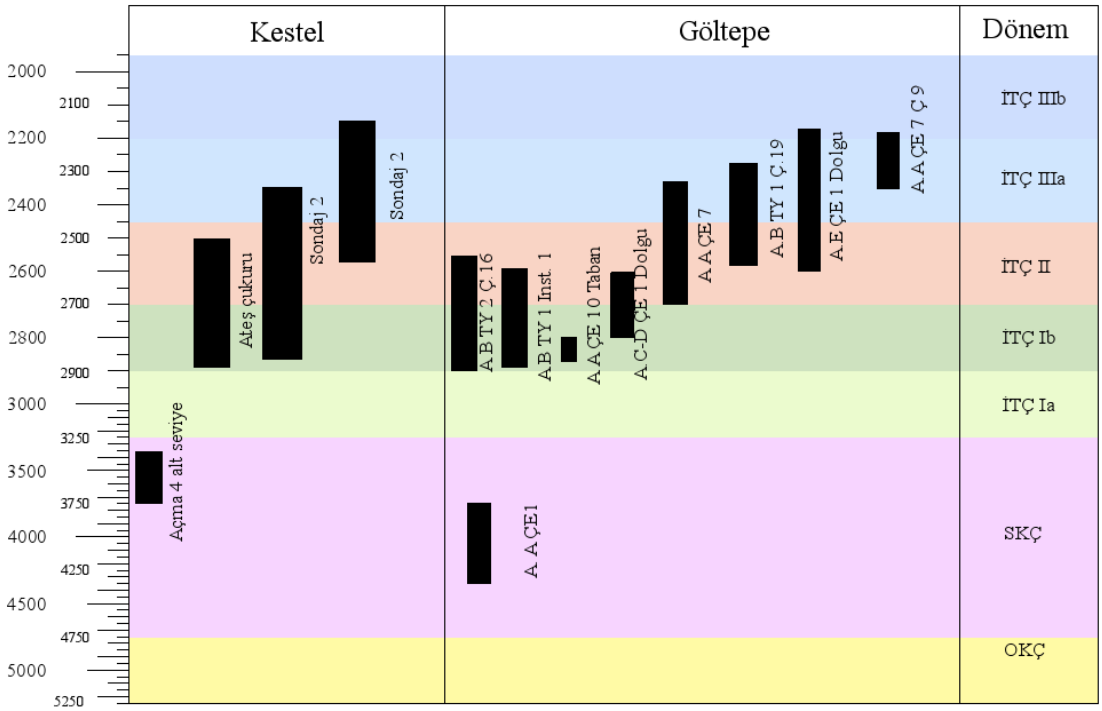

Kaynak**:** Yener 2000, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 8: Anadolu İTÇ Kronoloji

	Göltepe	Tarsus	Troya	Demirci H.	Beycesultan	Küllüoba	Kültepe	Acemh.	Alişar	Çadır H.	Karahöyük	Amuk	Mezopotamya
2000		İTÇ IIIb	III-IV		V			VI					
2100							Karum IV-III		6M			J	Geç Akkad/III.Ur
2200					XII		11	VII		II.a			
2300	2	İTÇ IIIa	Geç I-II	H-Q			12	VIII	7M /12T	II.a	VI	I	Akkad
2400							13	X		II.b			
2500	3b	İTÇ II	Orta Id-j	E-G	XVIII	1	14	XII-XI	8M/13T	II.b	VII	H	E.H. III
2600					XVI		17		11M/14T				E.H. II
2700	3a	İTÇ Ib	Erken Ia-c	D	XVII	2	18		12M	II.c.1		G	
2800					XIX				14M				E.H. I
2900		İTÇ Ia	Kumtepe Ib		XX	3			15M	II.c.2		G	Jemdet Nasr
3000						5			19M				Geç Uruk
3300													

Kaynak**:** Mellink 1992, Yakar 1985, Korfmann ve Kromer 1993, Efe ve Ay 2000, 31-33, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 9: Niğde Aladağlar (Batı Yönünden)

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 10: Ecemiş Fayının Oluşturduğu Doğal Geçidin Kuzey Kısmı

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 11: Melendiz Suyu ve Vadisi

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 12: Kuruçay Deresinin Oluşturduğu Vadi ve Kestel

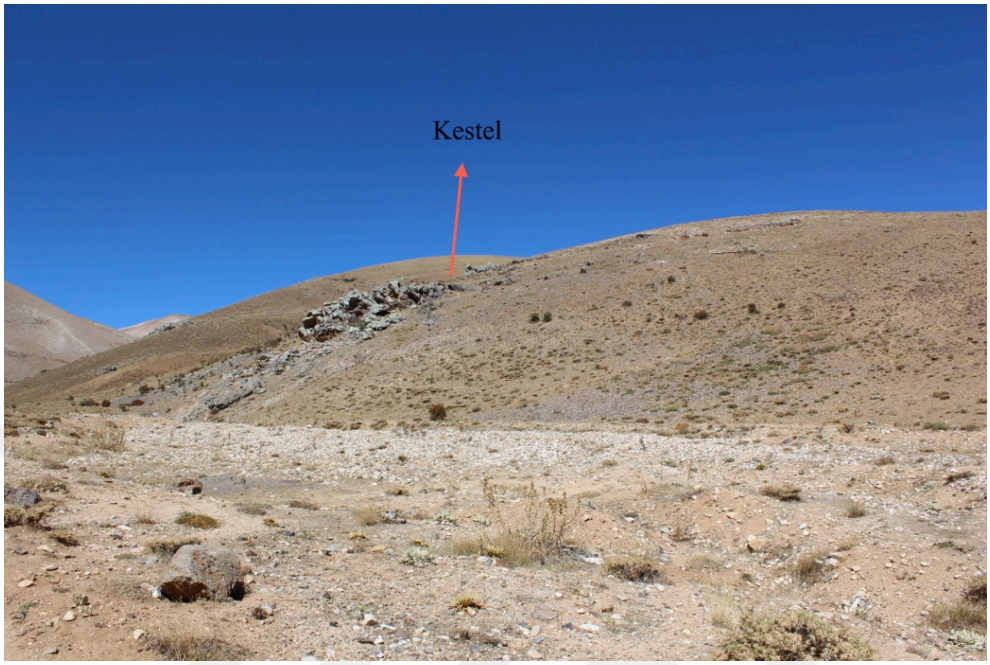

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 13: Kestel Maden Girişindeki Ana Kayaya Oyulmuş 'Çok Çukurlu Sabit Cevher Zenginleştirme Atölyesi'

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 14: Kestel'de Ana Galeriye Açılan Maden Tünelleri

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 15: Kestel Maden Ocağın Üzerinden Göltepe ve Aladağlar

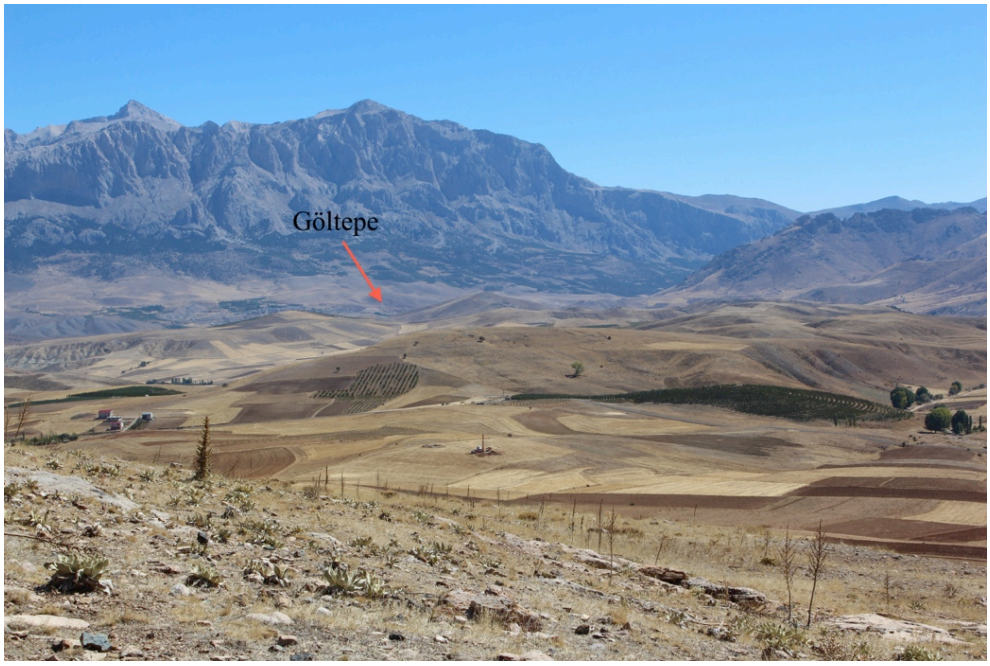

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 16: Göltepe (Batı Yönünden)

Kaynak**:** A. Hacar

Şekil 17: İTÇ Ib/Göltepe 3a Mal Gruplarının Oransal Dağılımı

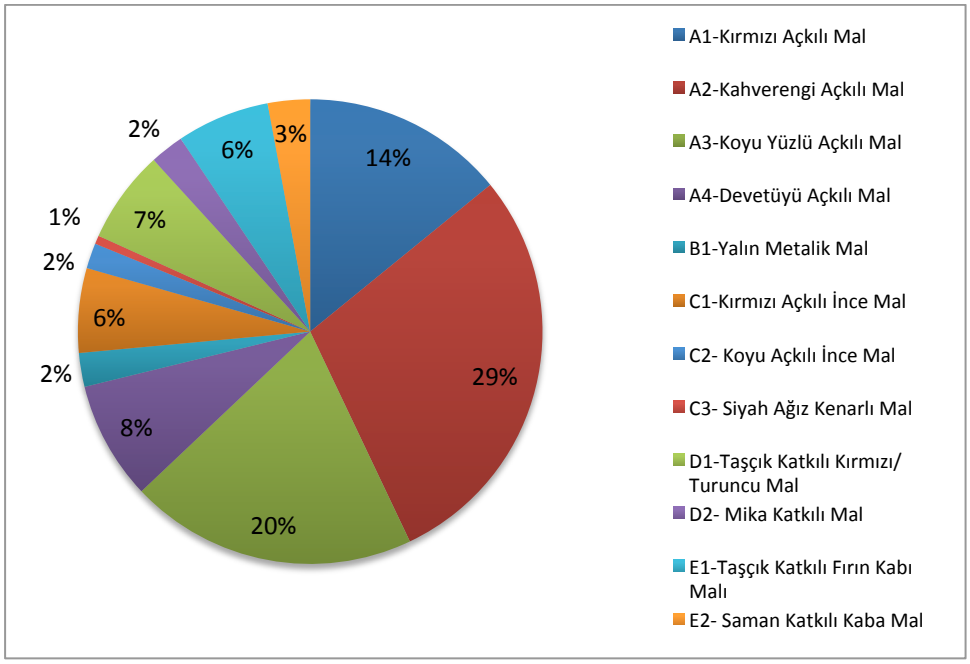

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 18: Göltepe Kaselerinin Dönemsel Oranları

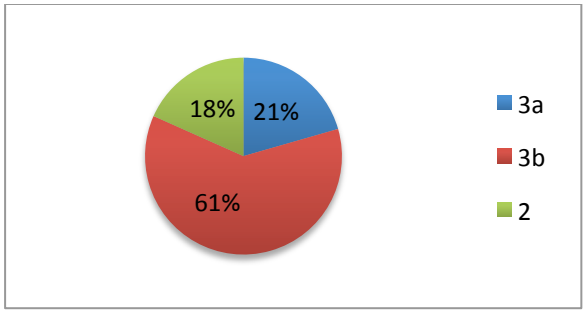

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 19: İTÇ Ib/Göltepe 3a Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları

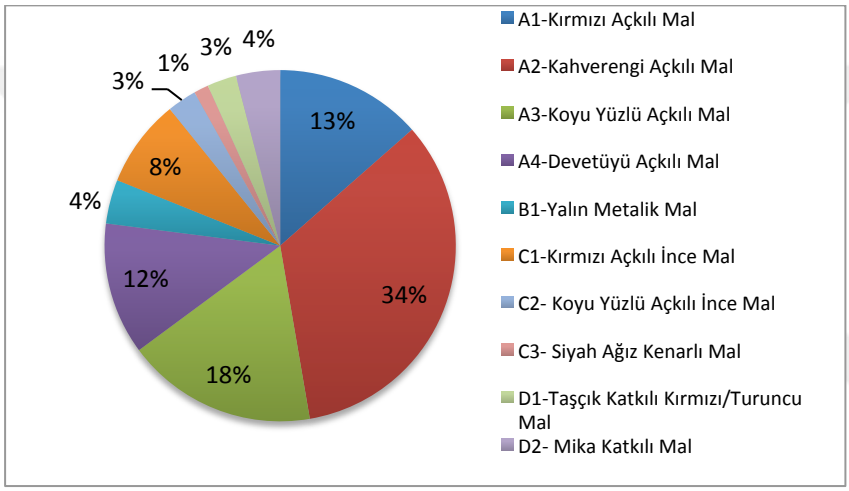

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 20: İTÇ Ib/Göltepe 3a Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı

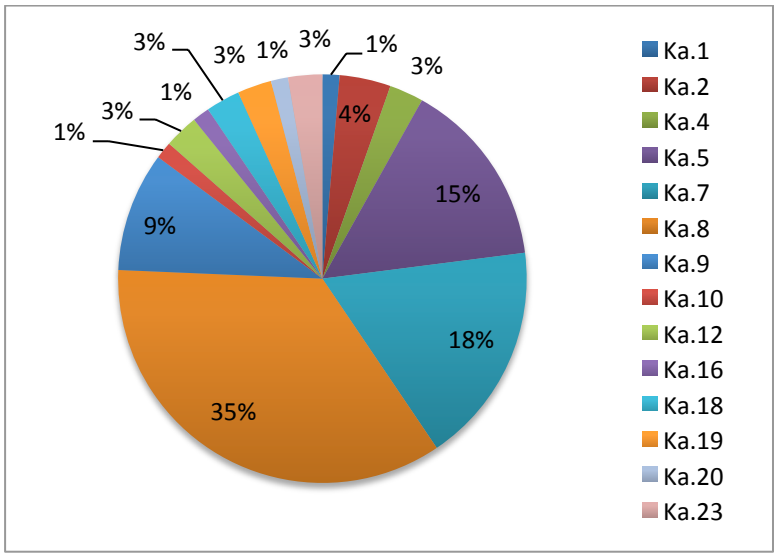

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 21: Göltepe Testilerinin Dönemsel oranları

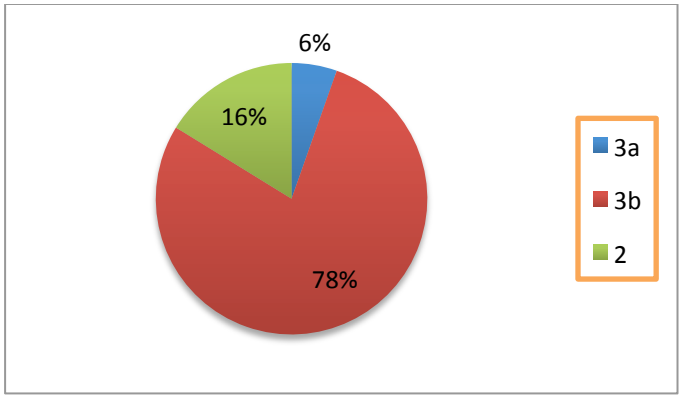

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 22: Göltepe Çömleklerinin Dönemsel Oranları

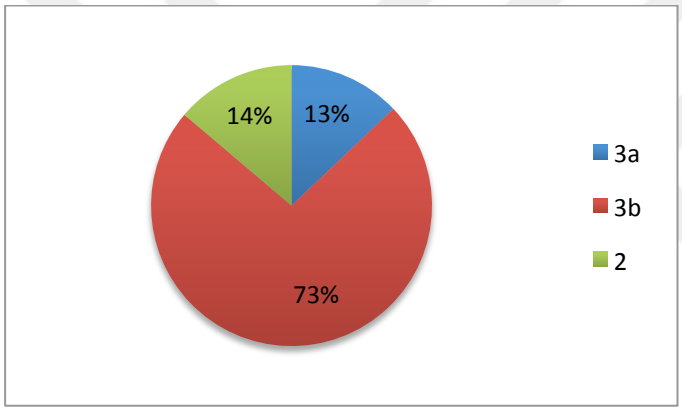

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 23: İTÇ Ib/Göltepe 3a Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları

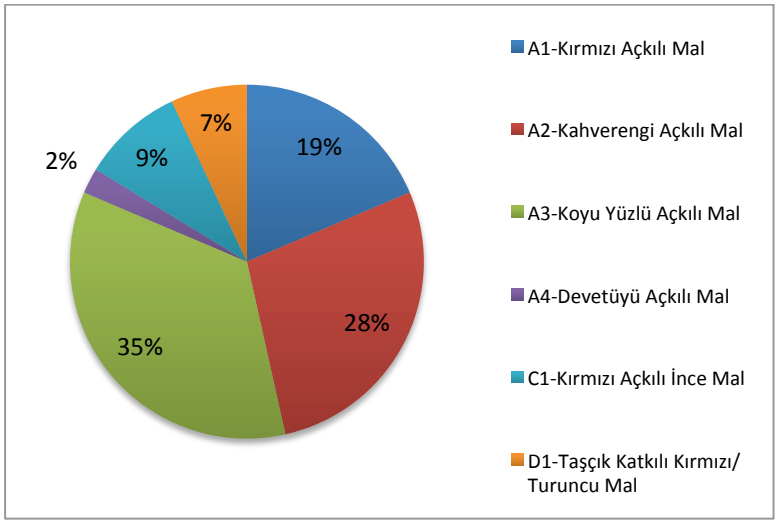

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 24: İTÇ Ib/Göltepe 3a Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı

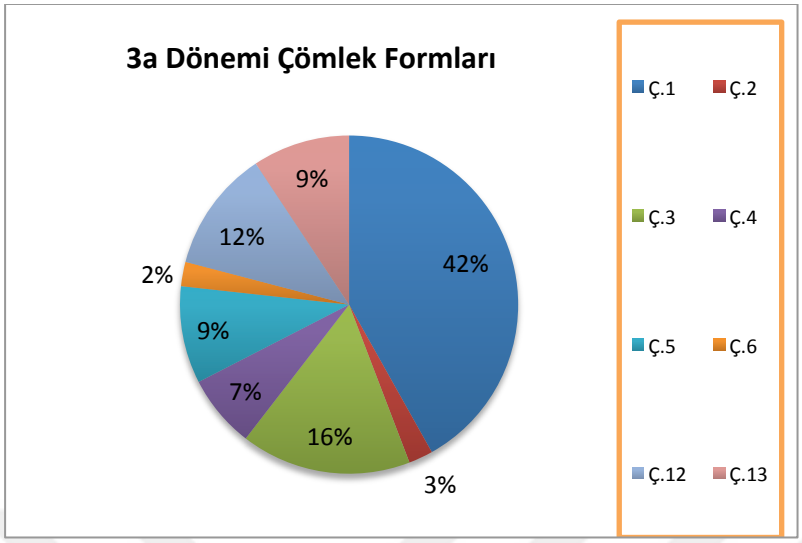

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 25: Göltepe Depolama Kaplarının Dönemsel Oranları

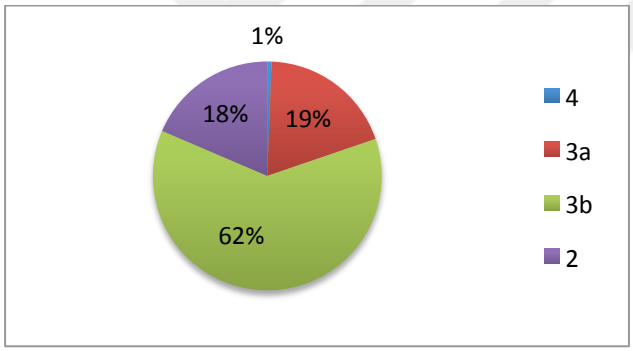

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 26: İTÇ Ib/Göltepe 3a Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları

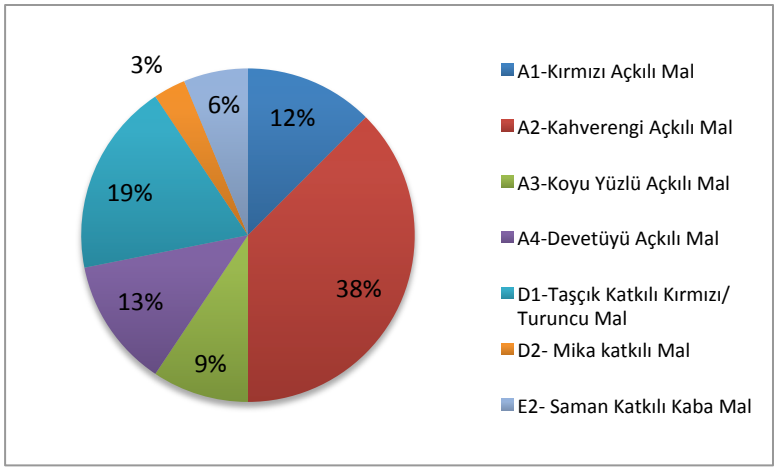

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 27: İTÇ Ib/Göltepe 3a Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı

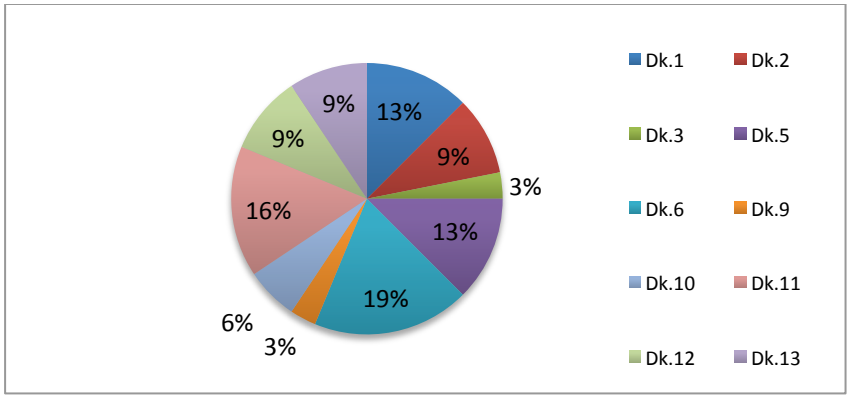

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 28: Göltepe Fırın Kaplarının Dönemsel Oranları

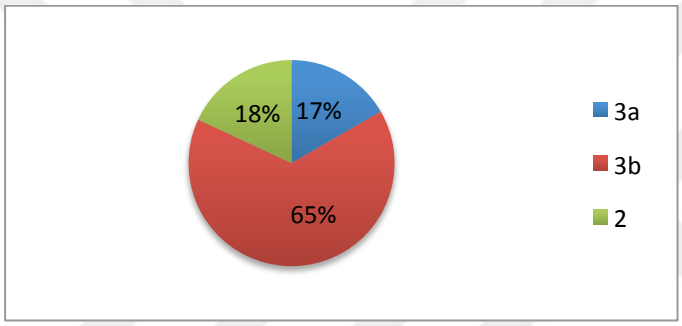

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 29: İTÇ II/Göltepe 3b Mal Gruplarının Oransal Dağılımı

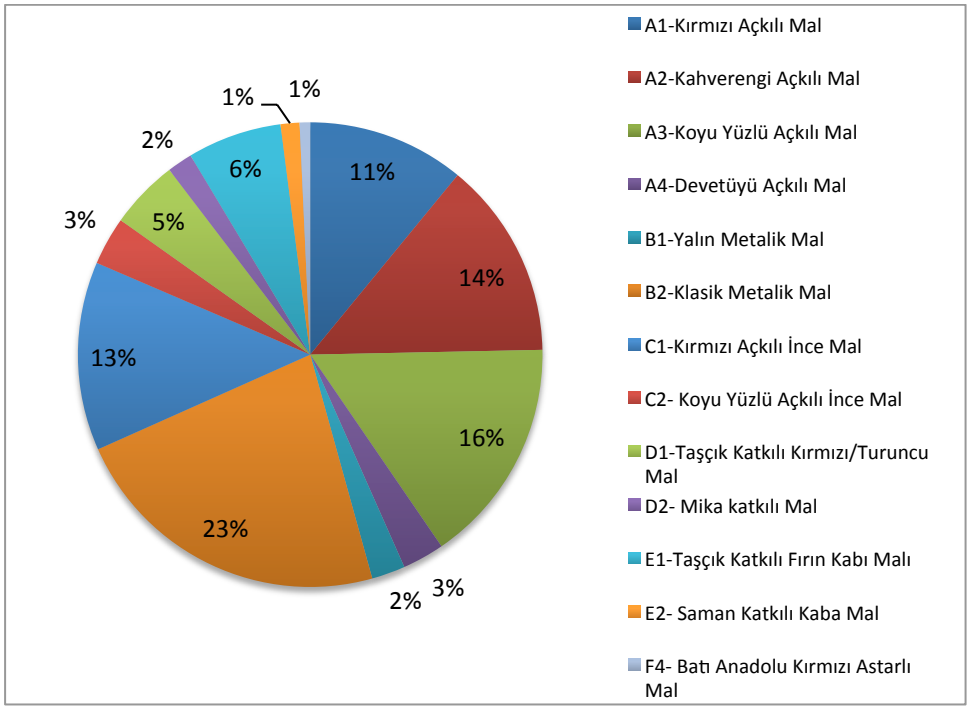

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 30: İTÇ II/Göltepe 3b Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları

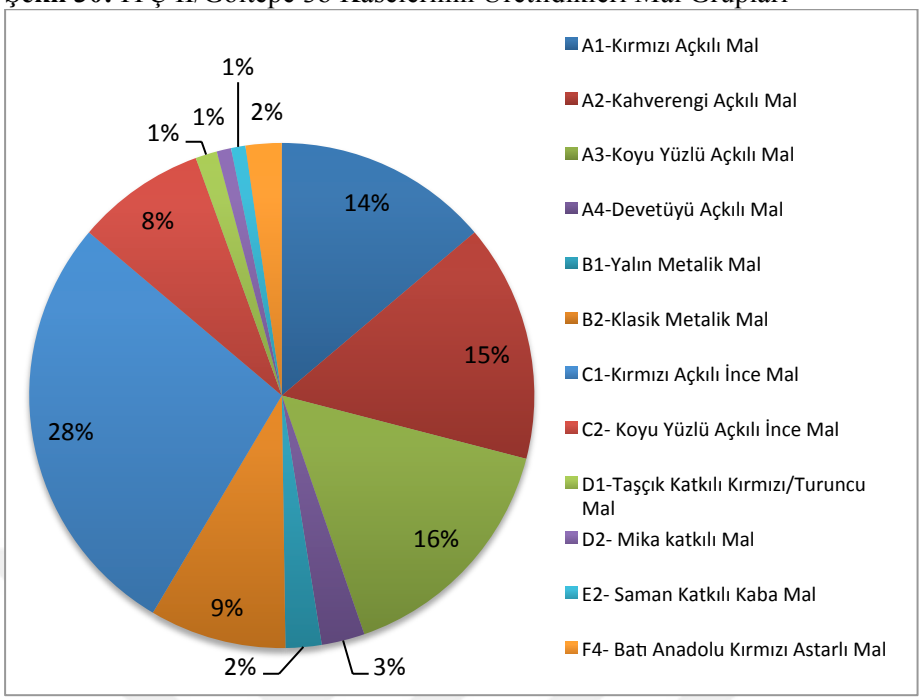

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 31: İTÇ II/Göltepe 3b Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı

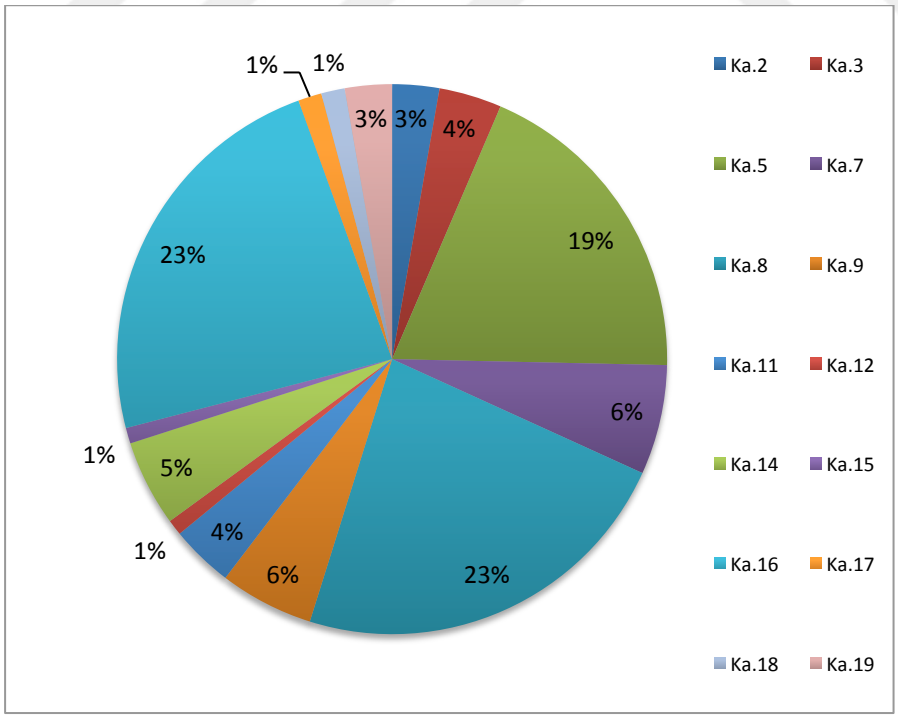

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 32: İTÇ II/Göltepe 3b Testilerinin Üretildikleri Mal Grupları

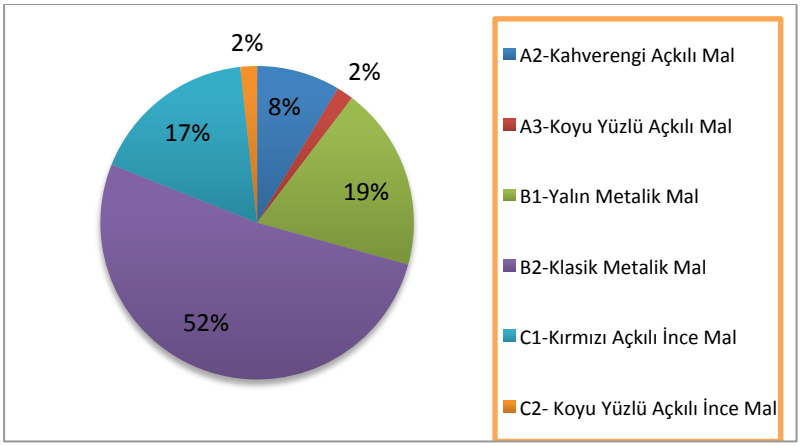

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 33: İTÇ II/Göltepe 3b Testi Tiplerinin Oransal Dağılımı

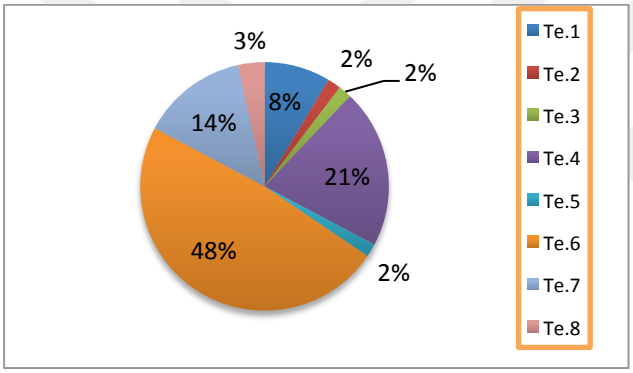

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 34: İTÇ II/Göltepe 3b Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları

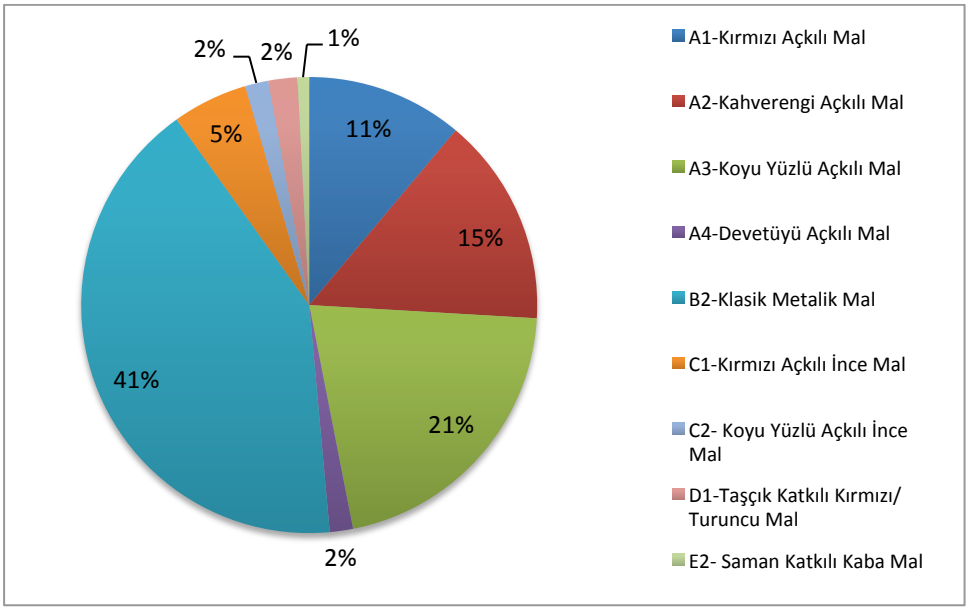

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 35: İTÇ II/Göltepe 3b Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı

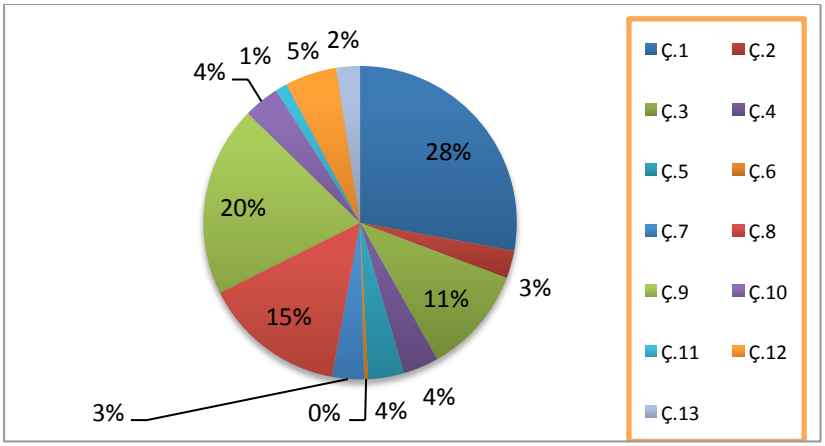

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 36: İTÇ II/Göltepe 3b Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları

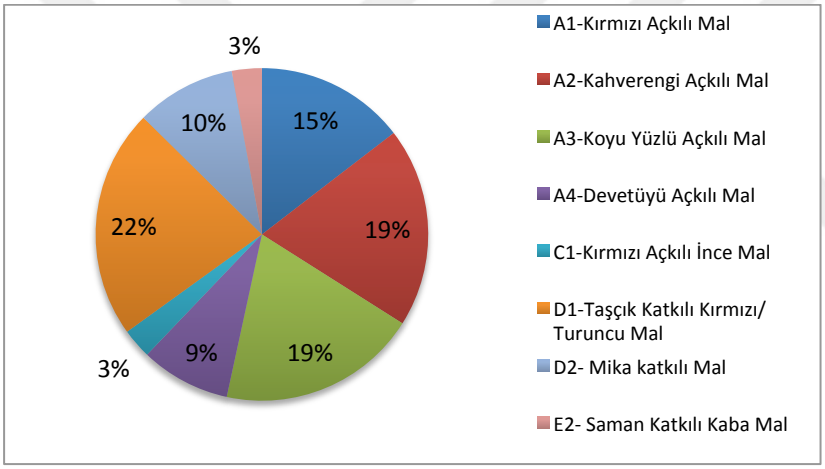

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 37: İTÇ II/Göltepe 3b Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı

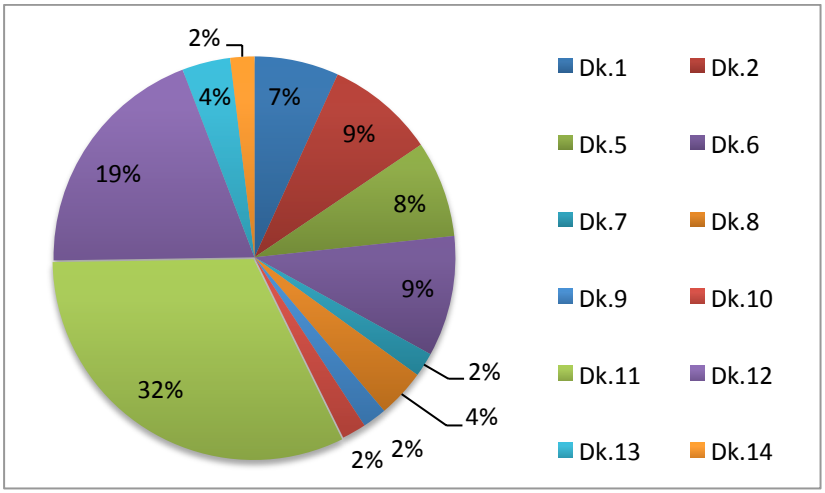

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 38: İTÇ II/Göltepe 3b Fırın Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı

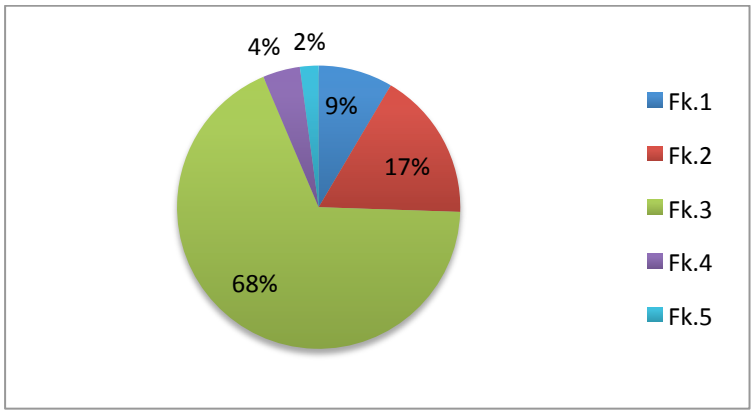

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 39: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Mal Gruplarının Oransal Dağılımı

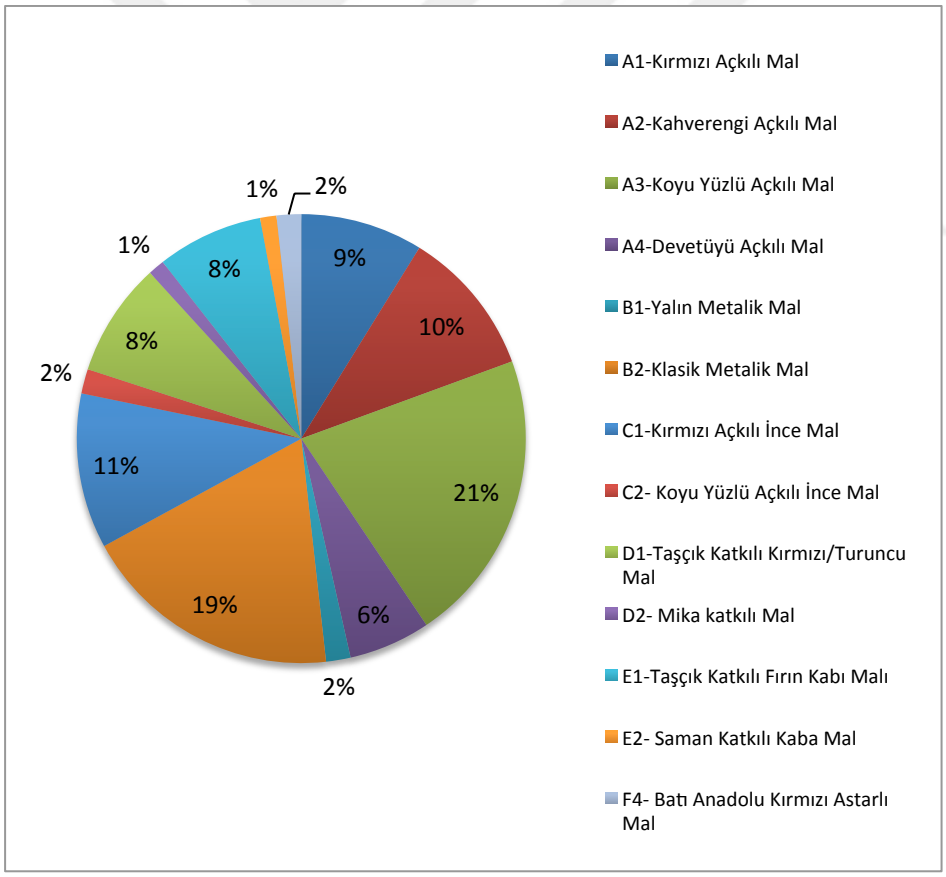

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 40: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları

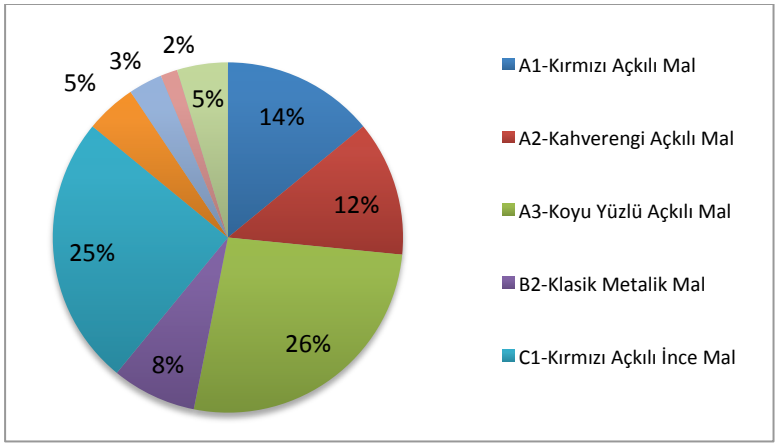

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 41: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı

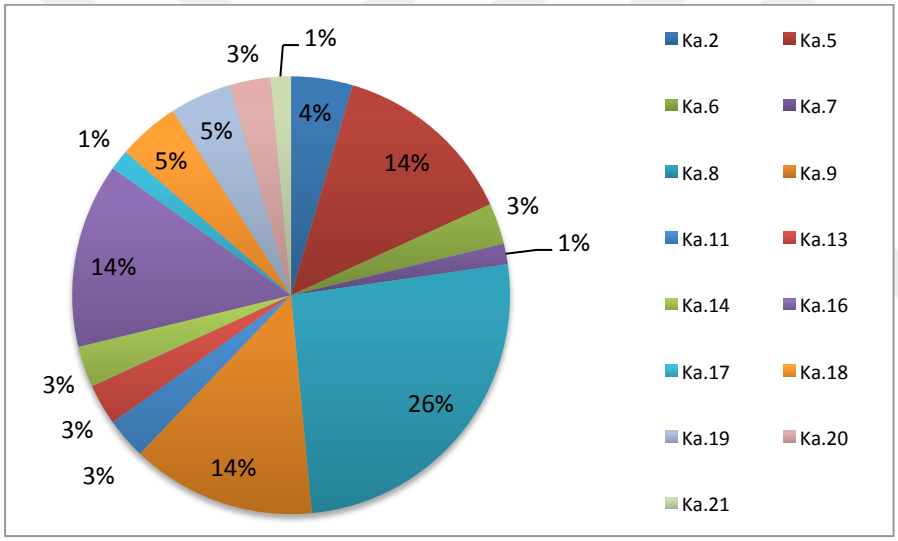

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 42: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları

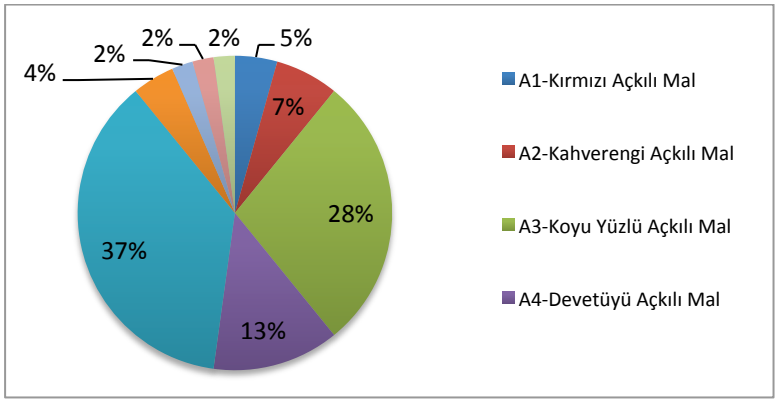

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 43: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı

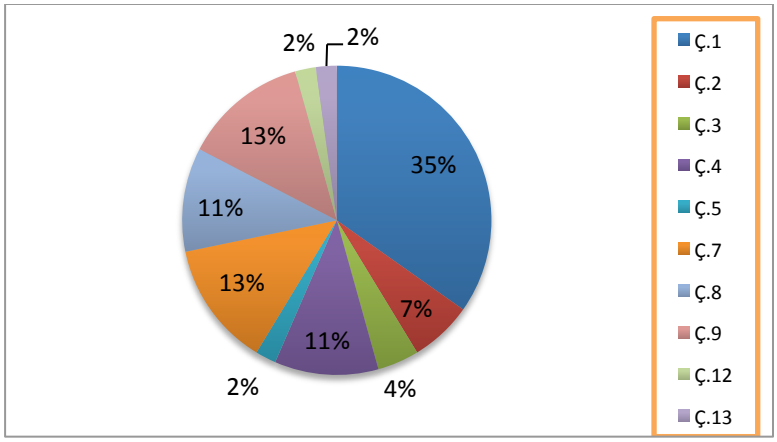

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 44: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları

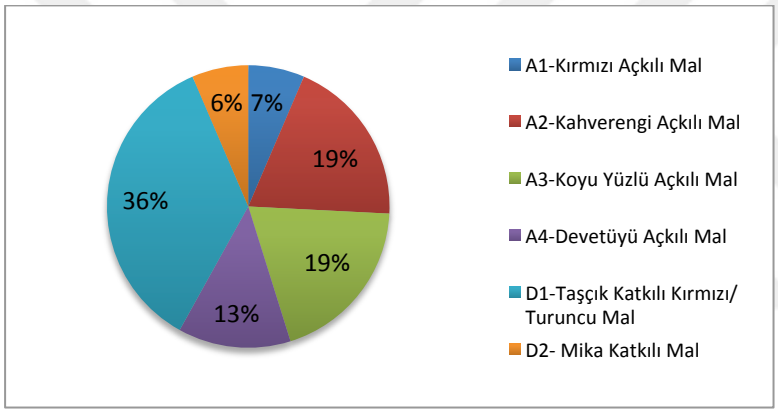

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 45: İTÇ IIIa/Göltepe 2 Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı

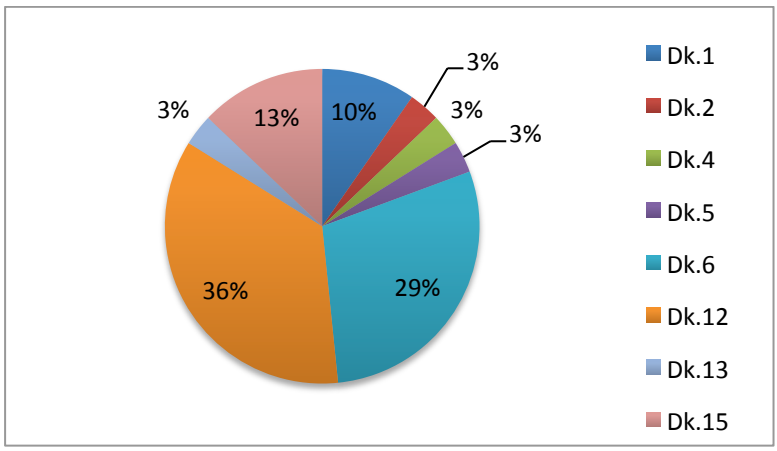

Kaynak**:** Göltepe Kazı Arşivi, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 46: Yüzey Malzemesi Mal Gruplarının Oransal Dağılımı

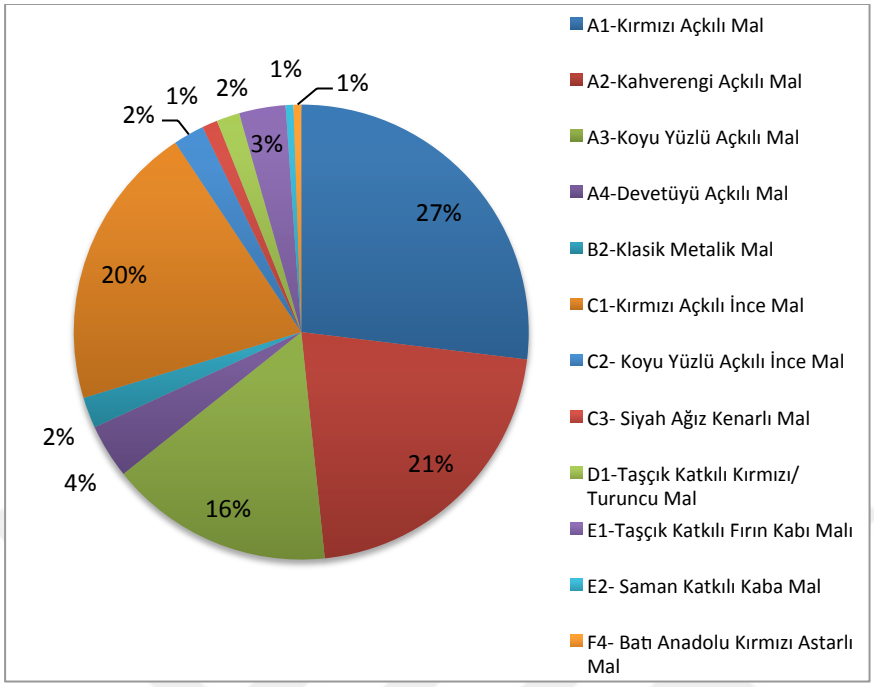

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 47: Yüzey Malzemesi Kaselerinin Üretildikleri Mal Grupları

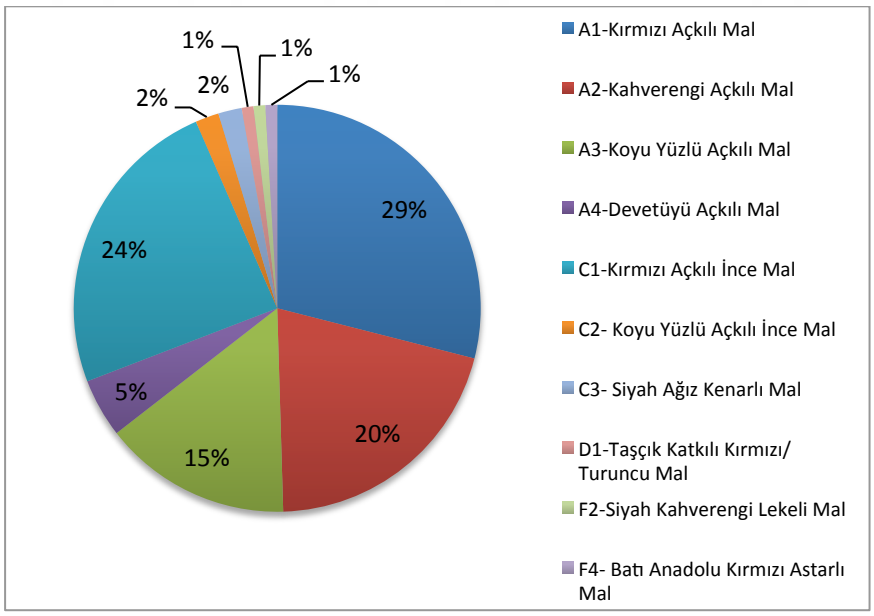

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 48: Yüzey Malzemesi Kase Tiplerinin Oransal Dağılımı

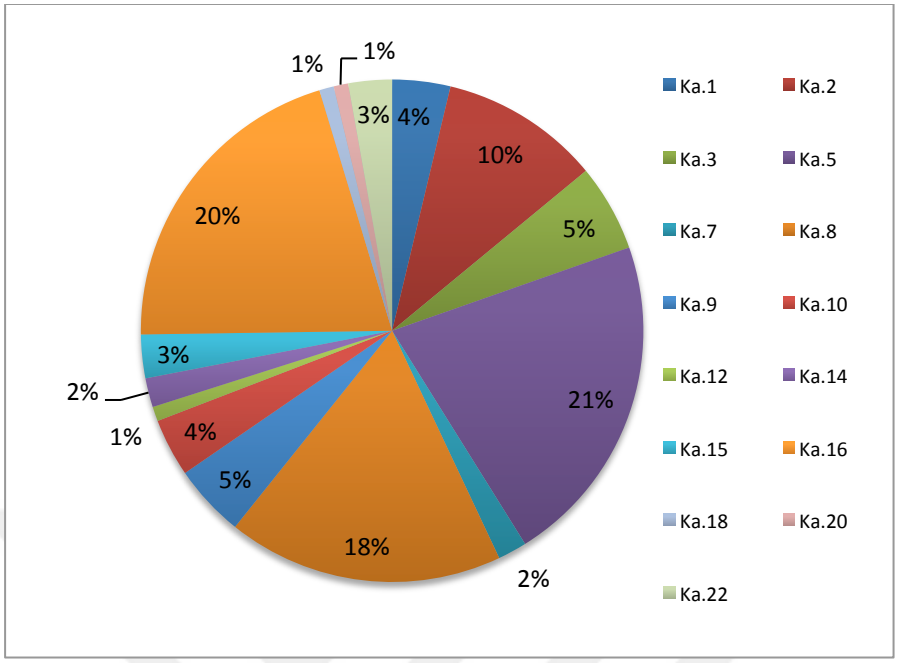

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 49: Yüzey Malzemesi Çömlek Tiplerinin Oransal Dağılımı

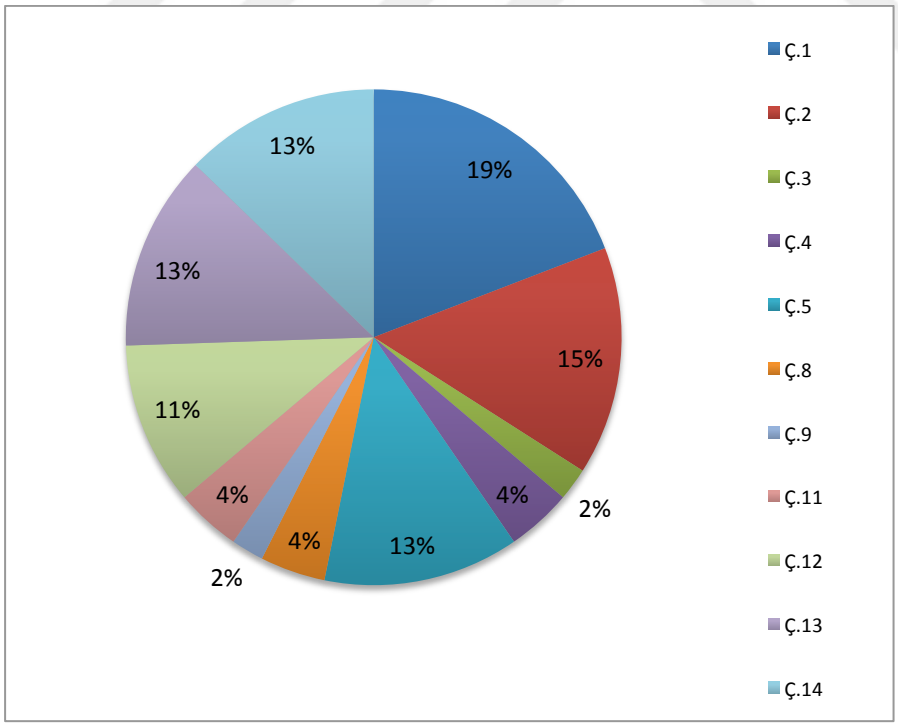

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 50: Yüzey Malzemesi Çömleklerinin Üretildikleri Mal Grupları

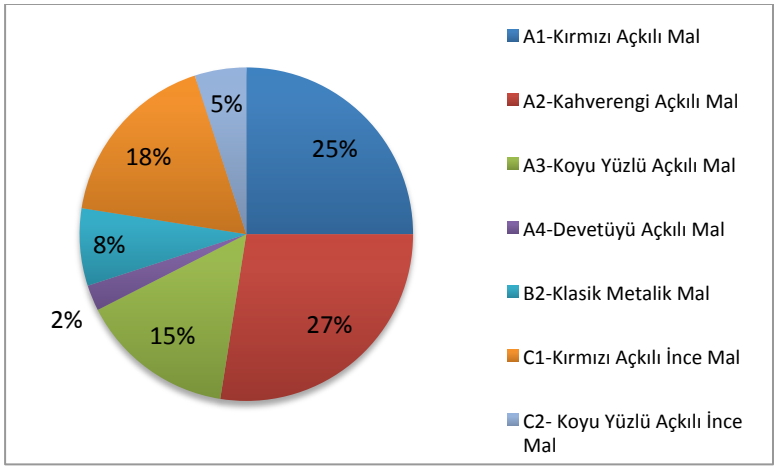

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 51: Yüzey Malzemesi Depolama Kabı Tiplerinin Oransal Dağılımı

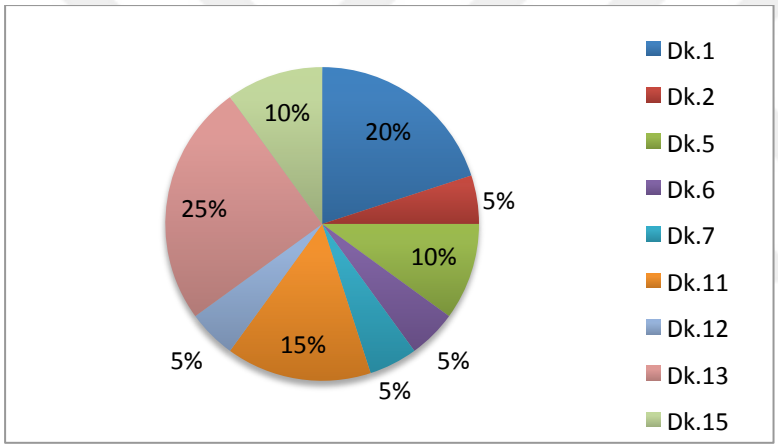

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

Şekil 52: Yüzey Malzemesi Depolama Kaplarının Üretildikleri Mal Grupları

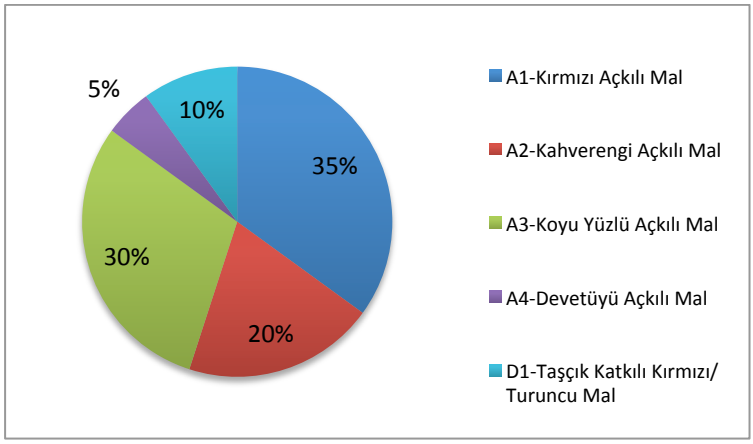

Kaynak**:** Güvercinkayası ve Göltepe Kazı Arşivleri, Yeniden Düzenleyen A. Hacar

EKLER

EK 1: KATALOG[1]

Kat. No.: 1

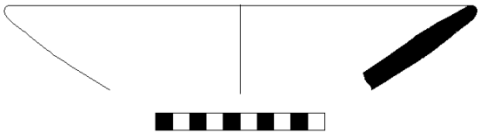

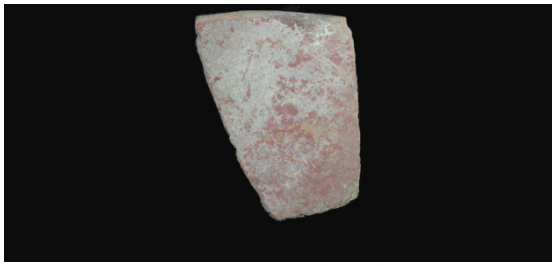

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4383
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: K.1
A.∅: 28 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı turuncu hamur, iç-dış kırmızı (7,5R 4/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib Dönem 3a

Kat. No.: 2

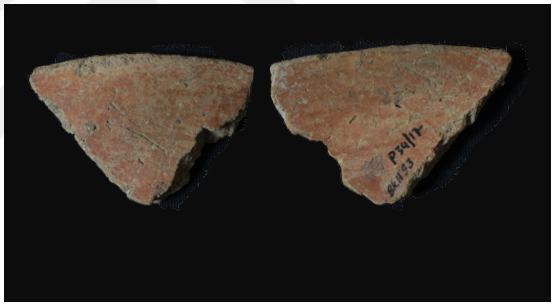

Yerleşme: Bekarlar
Buluntu No: 5.92
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi Ka.1
A.∅: 27 **h:** 3,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı (10R 4/8) astarlı, açkılı
Yayın: Gülçur 1995, şek.3:2
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 3

Yerleşme: Çoğunuzu
Buluntu No: 5.45
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.1
A.∅: 24 **h:** 2,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum, mika ve saman katkılı açık kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı (7,5 R 4/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

[1] Katalog düzenleme esasları ve katalogda kullanılan terimlerin tanımları için 'Giriş' bölümü 'Yöntem' başlığına bkz.

Kat. No.: 4

Yerleşme: Kültepe(Gülağaç)
Buluntu No: 1.11
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.1
A.∅: 20 **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 5

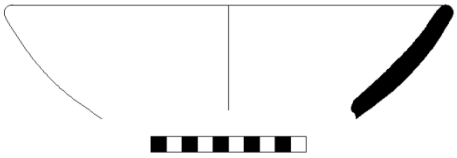

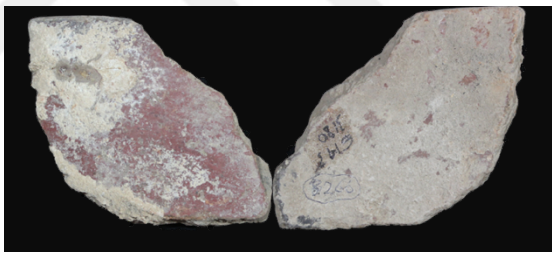

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3180 ç8266
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.2
A.∅: 28 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı orta pekişmiş, siyah özlü turuncu hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (7,5 R 4/8), açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 6

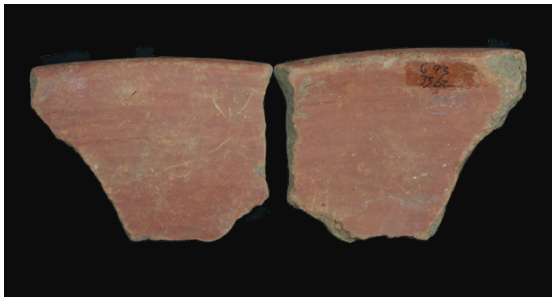

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3562 ç8053
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: F.4
Form Tipi: Ka.2
A.∅: 28 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (7,5 R 5/8), açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 7

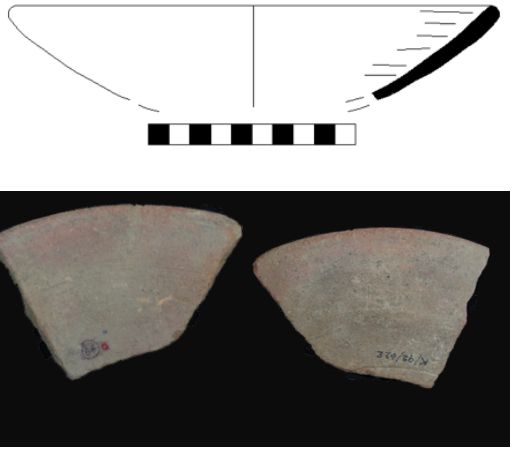

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-622-66
Buluntu Yeri: Kestel
Mal Grubu: F.4
Form Tipi: Ka.2
A.∅:24 **h:** 4,6
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: İnce taşçık, mika ve saman katkılı, pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5 R5/8) astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 8

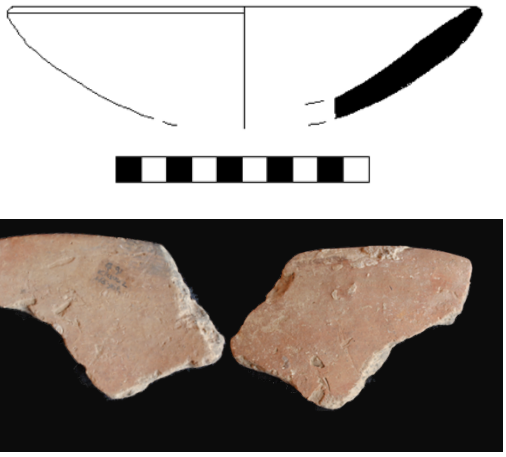

Yerleşme: Kılavuz Höyük
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.2
A.∅:18,5 **h:** 4,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı siyah özlü kahverengi hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkısız
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 9

Yerleşme: Taştepe
Buluntu No:5.62
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.2
A.∅: 24 **h:** 4,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum ve saman katkılı turuncu hamur, iç-dış kırmızımsı kahverengi (2,5YR 5/6) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 10

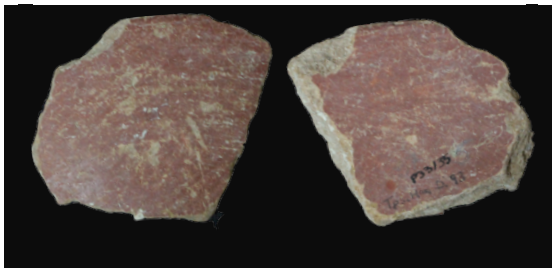

Yerleşme: Tepesidelikhan Höyük
Buluntu No: 2.3
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.2
A.∅: 24 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: Gülçur 1995, şek.5:5
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 11

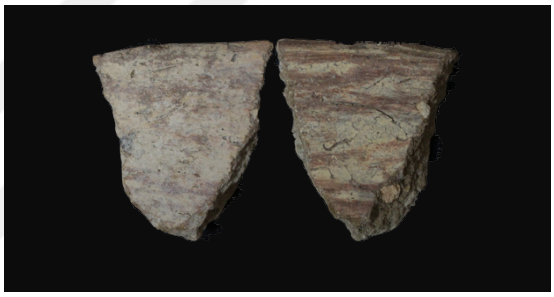

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.14
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: F.2
Form Tipi: Ka.2
A.∅: 21 **h:** 2,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : İri-orta taşçık katkılı gevrek kahverengi hamur, iç-dış krem-kahverengi boya (7,5YR 3/4) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 12

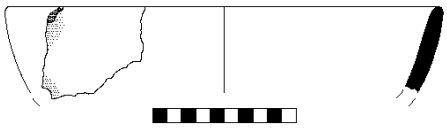

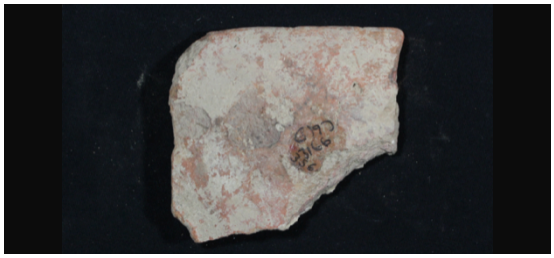

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3166
Buluntu Yeri: Alan E Yol
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.3
A.∅:30 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı pekişmiş kırmızı hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II- Dönem 3b

Kat. No.:13

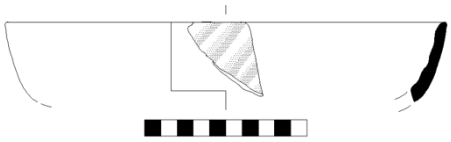

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4245
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.3
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:Ka.3
A.∅:27? **h:** 4,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, dış kendinden astarlı, açkılı içte üretim izleri
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 14

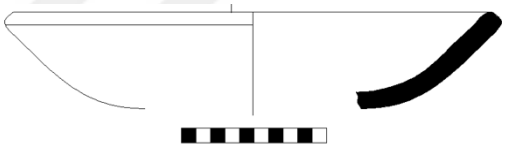

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3802
Buluntu Yeri: Alan A ÇE.4
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.3
A.∅: 33 **h:** 7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.:15

Yerleşme: Kestel
Buluntu No:Ç2-88-AVI-b4-36-391
Buluntu Yeri: Bölüm VI
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.3
A.∅:18 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı, orta pekişmiş, siyah özlü kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.:16

Yerleşme: Alayhan Höyüktepe
Buluntu No: 2.63
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.3
A.∅: 35 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı siyah özlü devetüyü (5YR 7/6)renginde hamur iç-dış kendinden astarlı, yüzey aşındığı için açkılama bilinmiyor
Yayın: -
Tarihleme: İTÇI-II

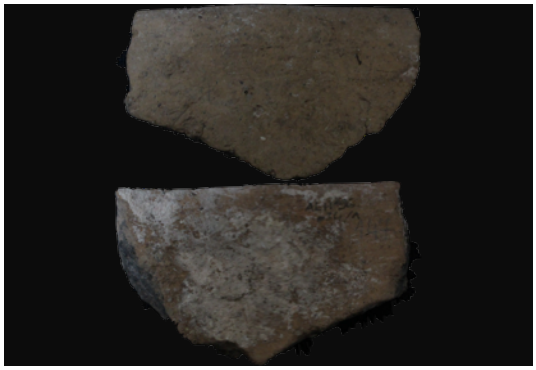

Kat. No.:17

Yerleşme: Geyral
Buluntu No:2.53
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.3
A.∅: 27 **h:** 4,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce mineral ve mika katkılı gri özlü turuncu hamur, iç-dış koyu kırmızı (7,5R 4/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

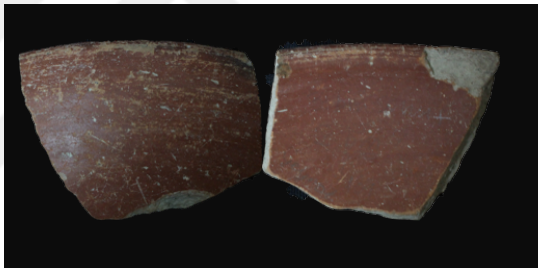

Kat. No.: 18

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No: 5.20
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.3
Form Tipi: Ka.3
A.∅: 32 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, mika ve saman katkılı gevrek yeşilimsi kahverengi hamur, iç siyahımsı kahverengi tonunda, açkılı, dış işlemsiz hamur renginde, içteki koyu renk ağız kenarına taşmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 19

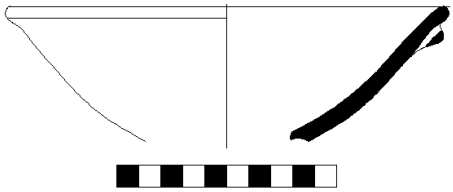

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1484
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt/
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.4
A.∅:20 h: 6,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 20

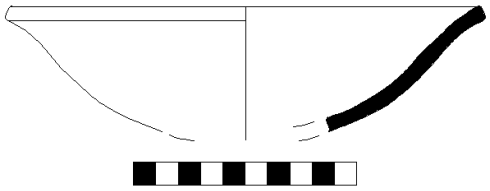

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3574
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt/
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.4
A.∅: 21 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş koyu gri hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 21

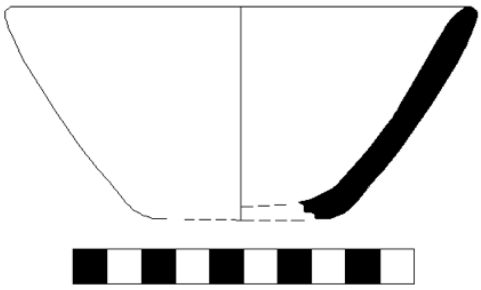

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2146
Buluntu Yeri: Alan B TY 1
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.5
A.∅:13,5 **h:** 6,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı koyu gri, orta pekişmiş hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 22

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1839
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.5
A.∅:28 **h:** 7,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış kendinden (2,5YR 3/1) astarlı, dış parlak, iç mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-Dönem 4

Kat. No.: 23

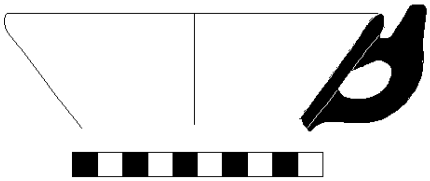

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2355
Buluntu Yeri: ?
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.5
A.∅: 15 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı pekişmiş, gri hamur iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-II-Dönem 3a-b

Kat. No.: 24

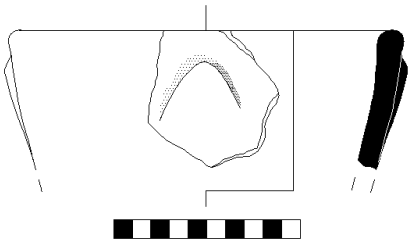

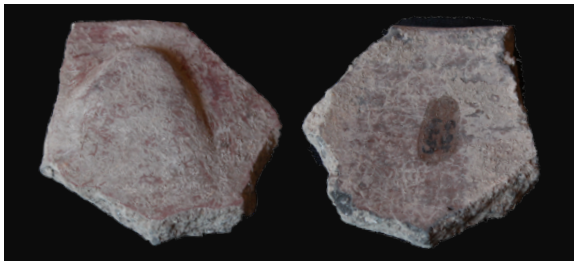

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4259
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.5
A.∅:20 **h:** 7,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta-ince taşçık katkılı orta pekişmiş siyah hamur, iç pişmeden dolayı siyah-kırmızı alacalı, dış şarabi kırmızı (5R 3/8) astarlı, iç-dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 25

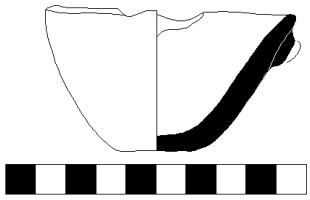

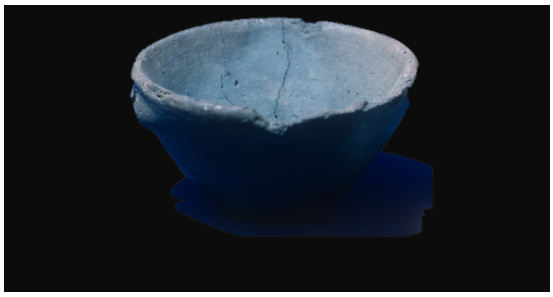

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3609
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.15
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.5
A.∅:8 **h:** 4,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kireç ve kum katkılı, orta pekişmiş siyah hamur iç-dış kendinden astarlı, mat açkılı, pişmeden dolayı yüzey alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 26

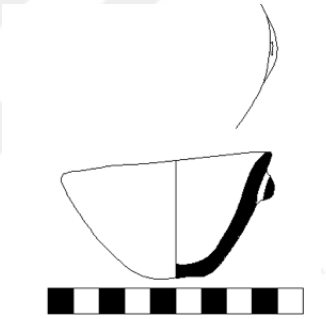

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2855
Buluntu Yeri: Alan B ÇE 1
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ka.5
A.∅: 8 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 27

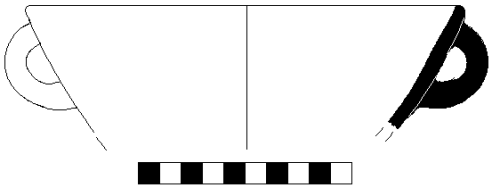

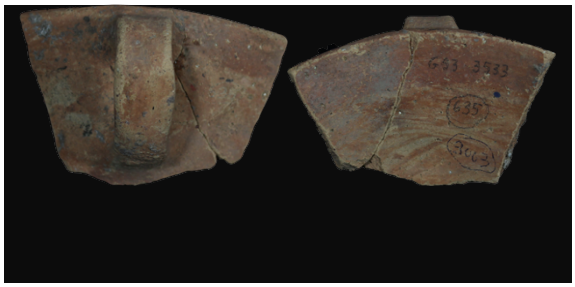

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3533 ç3063
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.5
A.∅: 21 **h:** 7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı, pekişmiş devetüyü (5YR 7/6) renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, iç-dış kahverengi (2,5YR 6/8) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 28

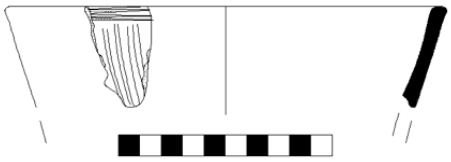

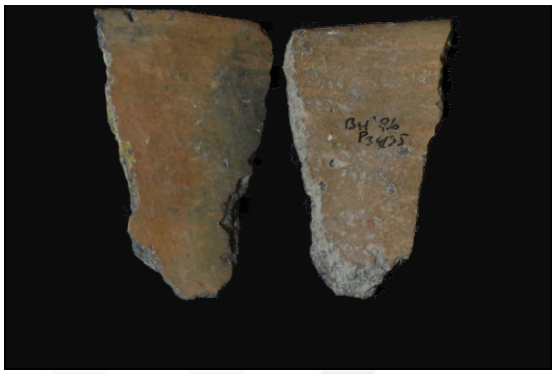

Yerleşme: Bozyer
Buluntu No: 4.79
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi Ka.5
A.∅: 20 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı kahverengi-siyah hamur, iç-dış kendinden (2,5YR 5/6) astarlı, pişmeden dolayı alacalı iç-dış açkılı, dış dikey açkı bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 29

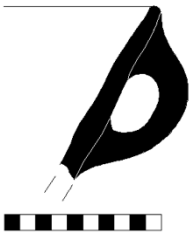

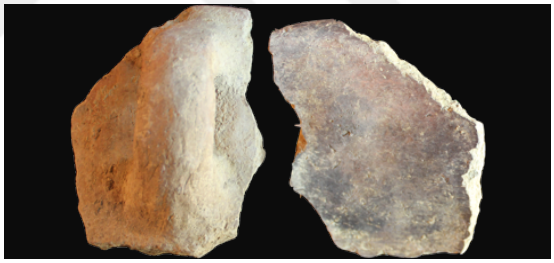

Yerleşme: Gümük Tepe
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.5
A.∅: ? h: 11
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı gri hamur, iç siyah-kahverengi alacalı, dış kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 30

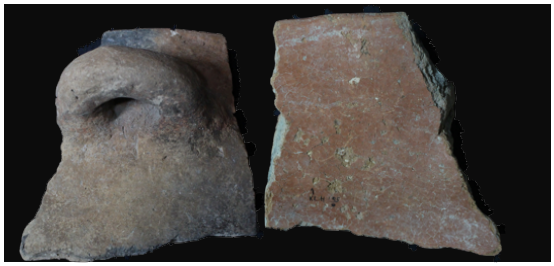

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No: 5.14
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.5
A.∅: 43 **h:** 13
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık mika ve saman katkılı açık turuncu pekişmiş hamur, iç kırmızı astarlı, açkılı, dış sıvazlı, pişmeden dolayı kahverengi siyah tonlarında alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 31

Yerleşme: Canavarlıtepe(Bağlar Mevkii)
Buluntu No:4.41
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: D.4
Form Tipi: Ka.5
A.∅: 31 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta-ince taşçık bitki ve mika katkılı devetüyü renginde hamur, iç-dış sıvazlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-İTÇI

Kat. No.: 32

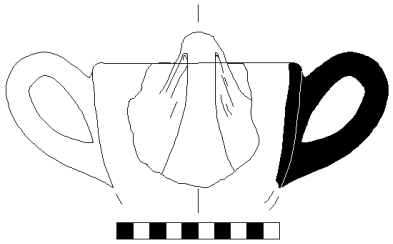

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2577
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Ç. 8
Mal Grubu: F.4
Form Tipi:Ka.6
A.∅: 12.5 **h:** 7,8(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı turuncu (10R6/8) renginde hamur, dış şarabi kırmızı (5R 5/8)astarlı açkılı, iç sıvazlı iç ve dış saman katkı izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 33

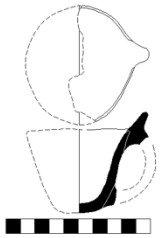

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 644
Buluntu Yeri: Alan A Y.1Dış West
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.6
A.∅:7 **h:** 5,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş siyah hamur, iç-dış pişmeden dolayı siyah-kahverengi alacalı, astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

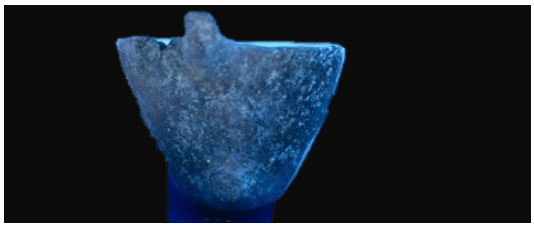

Kat. No.: 34

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3861
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.7
A.∅:18 **h:** 8,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve mika katkılı siyah-açık kahverengi alacalı hamur, iç-dış koyu kırmızımsı kahverengi (7,5R 4/4) -koyu kahverengi tonlarında alacalı, ince kıvamlı astarlı, mat açkılı, astar yer yer aşınmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 35

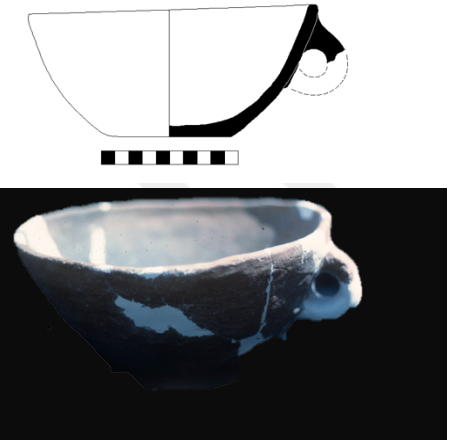

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3859
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Ka.7
A.∅: 20 **h:** 9,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur (2,5YR 7/4) iyi pişmiş, iç-dış yalın
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 36

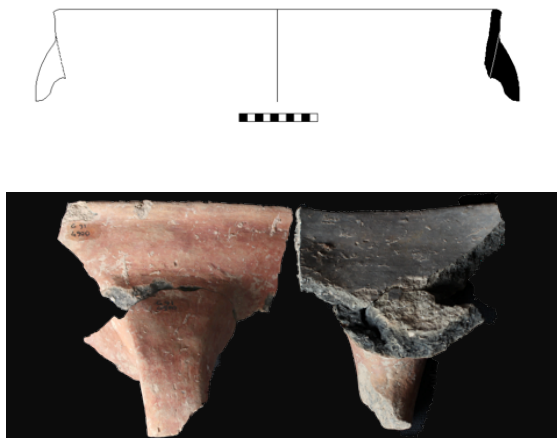

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4900
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ka.7
A.∅: 56? **h:** 9,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç siyah, dış kırmızı(10R 5/8) astarlı, iç-dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 37

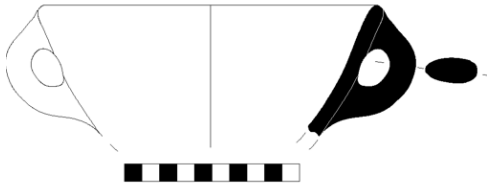

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4135
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban (Anneks)
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ka.7
A.∅: 19? **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve mika katkılı, orta pekişmiş siyah özlü kahverengi hamur, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801(kal.c14)

Kat. No.: 38

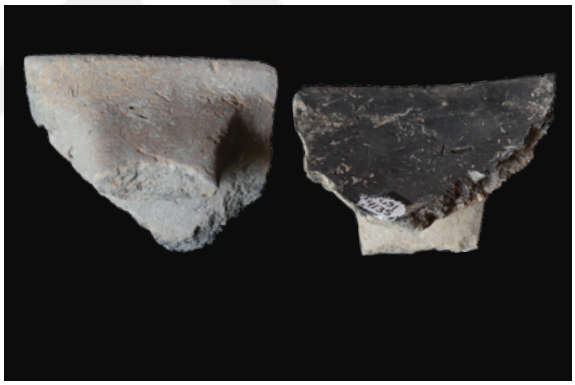

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4135
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban (Anneks)
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ka.7
A.∅:31 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı orta pekişmiş siyah-gri renkte hamur, iç siyah dış devetüyü (5YR 7/4) renginde astarlı, iç-dış hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801(kal.c14)

Kat. No.: 39

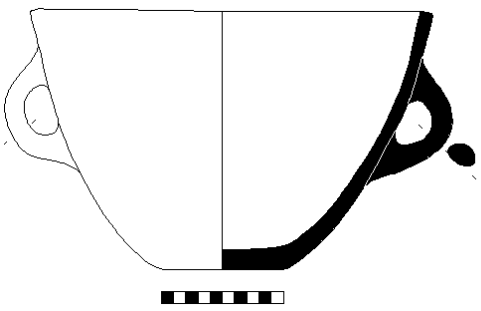

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2837
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 8/
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.7
A.∅: 32,5 **h:** 21
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı-kahverengi tonlarında alacalı, iç-dış astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 40

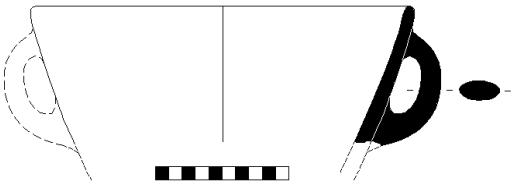

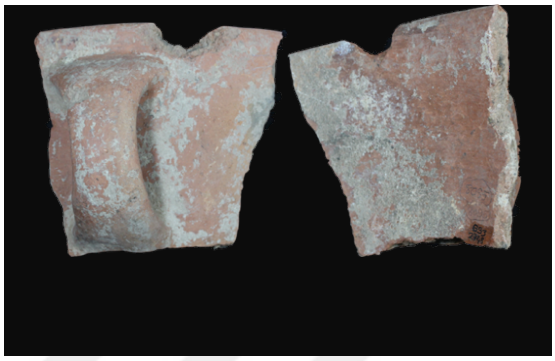

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2748 ç8095
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi:Ka.7
A.∅: 28 **h:** 10,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış açık kırmızı (2,5YR 6/8) astarlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 41

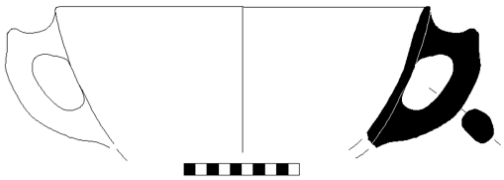

Yerleşme: Kızıl Höyük
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.7
A.∅: 32 **h:** 12
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı gri özlü devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, dış yüzey oldukça kaba şekillendirilmiş
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 42

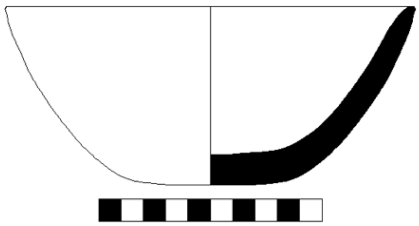

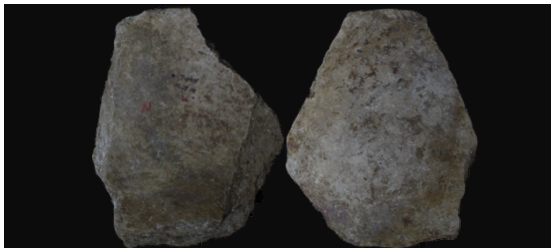

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.18
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.7
A.∅: 18 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış devetüyü astarlı iç mat, dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 43

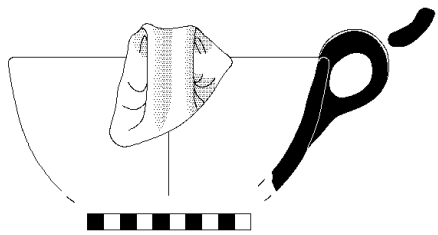

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3856
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 19 **h:** 8,2(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve yoğun mika katkılı siyah-kahverengi hamur, iç-dış siyah-kahverengi-kırmızı tonlarında alacalı yoğun mika katkılı astar, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

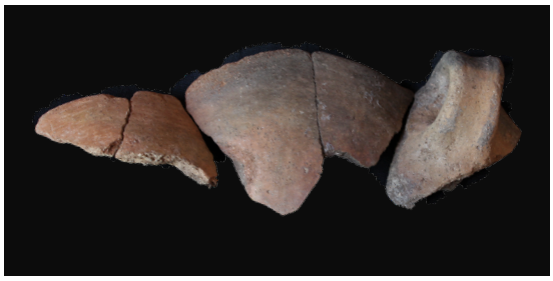

Kat. No.: 44

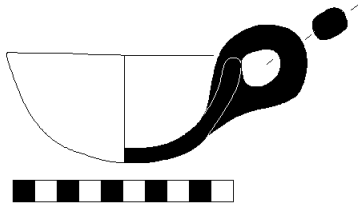

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3854
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ka.8
A.∅:10,5 **h:** 4,9(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve mika katkılı, pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 45

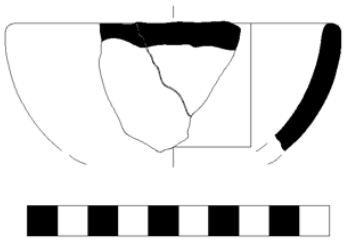

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4135
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban
Mal Grubu: C.3
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 10.5 **h:** 4,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum ve mika katkılı pekimiş kahverengi hamur, mika katkılı astar pişmeden dolayı içte siyah dışta kahverengi (5YR 6/4), içteki siyahlık dışta ağız kenarı boyunca devam etmekte, iç parlak, dış mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal. c14)

Kat. No.: 46

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4097-1
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.4
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 9,5 **h:** 5.1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı pekişmiş siyahımsı kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, iç mat, dış parlak açkılı, açkı vuruşları ile bezeme oluşturulmaya çalışılmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 47

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4097-2
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.4
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 12 **h:** 4,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden(2,5YR 4/4-4/6) astarlı, içte yatay parlak açkı vuruşları ile bezeme oluşturulmaya çalışılmış, dış mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

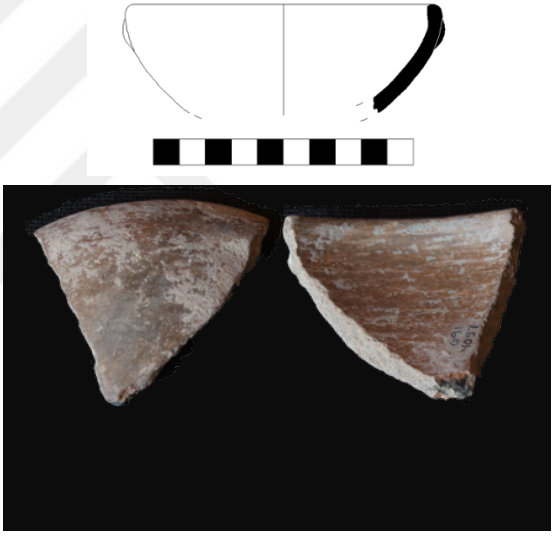

Kat. No.: 48

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4429
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Dış
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 8 **h:** 3.9(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi (5YR 5/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, boya bezemeli
Yayın: Yener, 1993: 244, şek.8
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 49

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:1874
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅:10,8 **h:** 6,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur (2,5YR 7/4) iyi pişmiş, iç-dış yalın
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

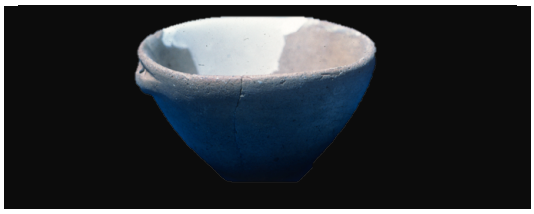

Kat. No.: 50

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4259
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Dış Pit.8
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅:16,5 **h:** 6,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı kahverengi(2,5YR 5/8)-siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, pişmeden dolayı kahverengi-siyah alacalı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

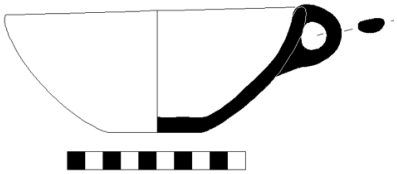

Kat. No.: 51

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3606
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.11
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 9 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi (2,5YR 4/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

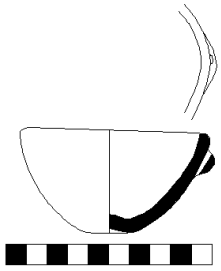

Kat. No.: 52

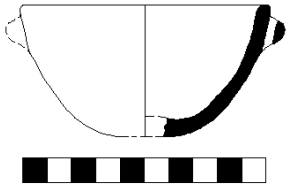

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:2548 ç8171
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Dolgu Taban üzeri
Mal Grubu: C.3
Form Tipi: Ka.8
A.∅:10 **h:** 5,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı gevrek siyah-gri hamur, iç siyah dış koyu gri astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 53

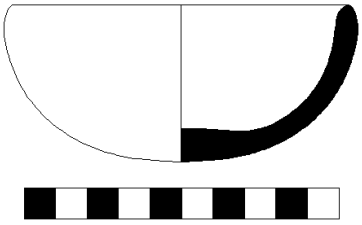

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2736 ç8038
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Dış Ç.11
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 11 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur (2,5YR 7/6) iyi pişmiş, iç kendinden astarlı, açkılı, dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 54

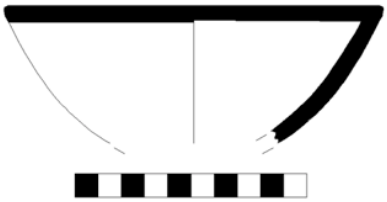

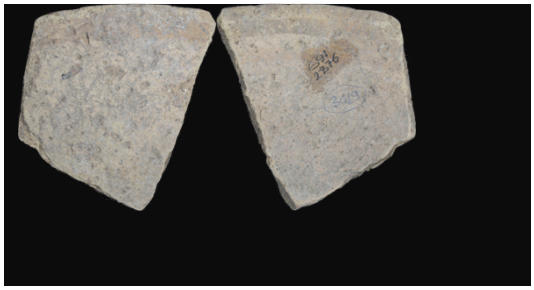

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:2876 ç3019-2
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dış Ç.3
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅:16 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, ağız kenarı koyu kahverengi bant boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 55

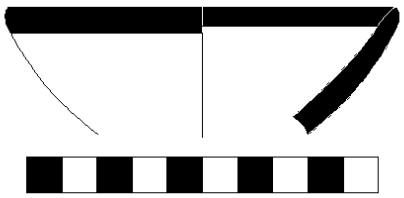

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2295 ç8448
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 11 **h:** 4,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, ağız kenarı kahverengi bant boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 56

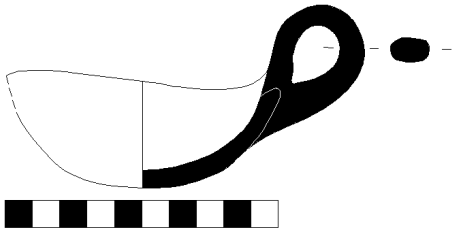

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1074
Buluntu Yeri: Alan A Y.1
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ka.8
A.∅: 10 **h:**3.9(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 57

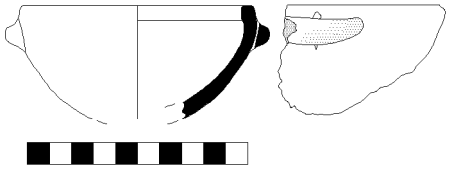

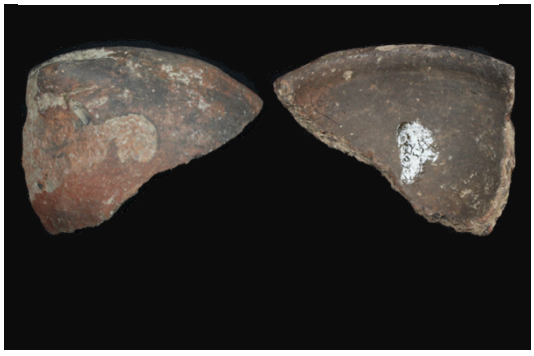

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2703 ç8035
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ka.8
A.∅: 10,5 **h:** 5,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı pekişmiş kahverengi(10R 5-4/6)-siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, pişmeden dolayı yüzey kahverengi-siyah alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 58

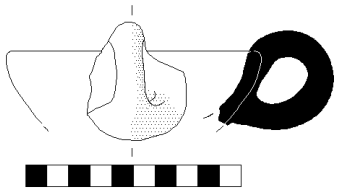

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3493
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.8
A.∅:11.5 **h:** 3,3(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı kahverengi hamur, iç siyah astarlı, dış sıvazlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

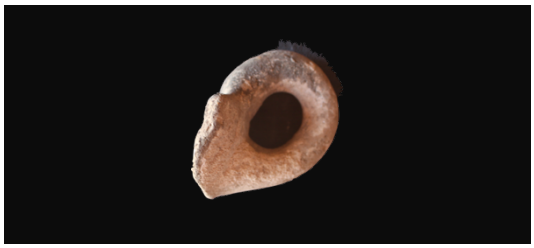

Kat. No.: 59

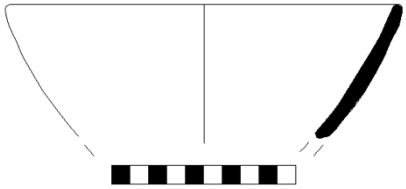

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92/8 327-48
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅:21 **h:** 7,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık, kum ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (2,5YR 7/6) renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, iç açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 60

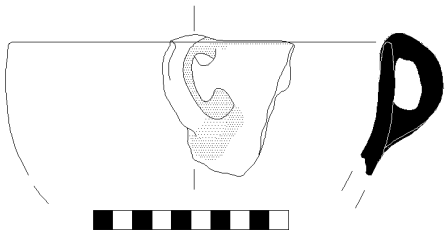

Yerleşme: Alayhan Höyüktepe
Buluntu No: 2.62
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 18,5 **h:** 6,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı siyah hamur iç-dış siyah-kırmızımsı kahverengi (7,5YR 7/6) alacalı astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

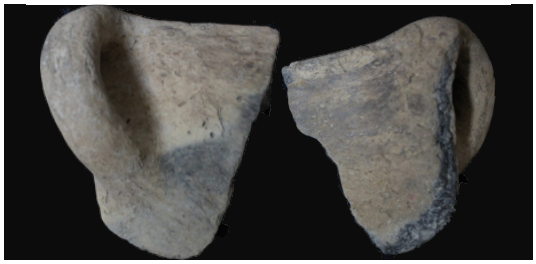

Kat. No.: 61

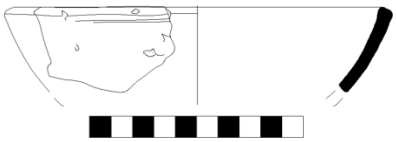

Yerleşme: Büyüktepe
Buluntu No: 4.31
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 17 **h:** 4,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı turuncu pekişmiş hamur, iç-dış kırmızımsı kahverengi(10R 5/6) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

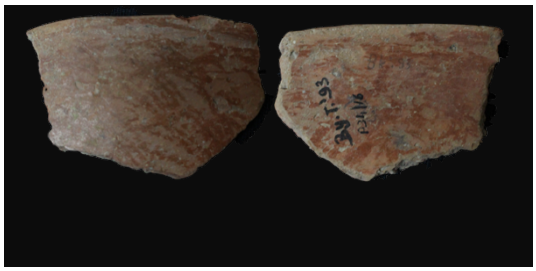

Kat. No.: 62

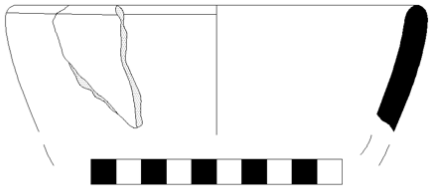

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 3.10
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 16 **h:** 4,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı(10R 5/4) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

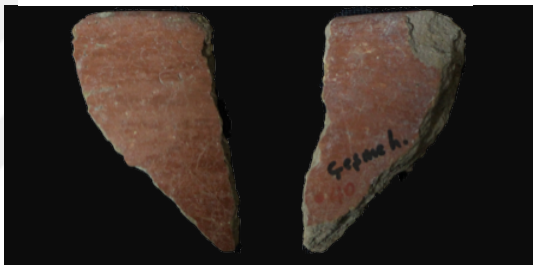

Kat. No.: 63

Yerleşme: Geyral
Buluntu No: 2.55
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 14 **h:** 3,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı bej hamur, iç-dış koyu kırmızı (10R 4/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

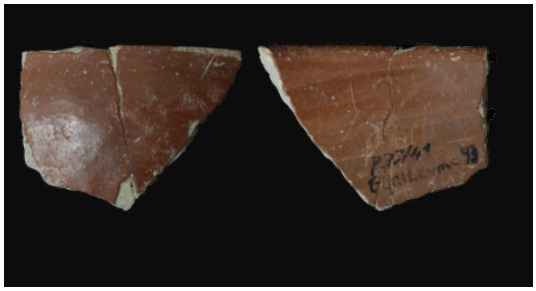

Kat. No.: 64

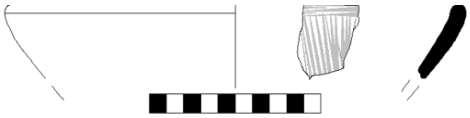

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No:4.1
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 26 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı açık pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış kırmızı(10R 4/8) astarlı, dış yatay açkı izli, iç ağız kenarı altından dibe uzanan dikey açkı izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 65

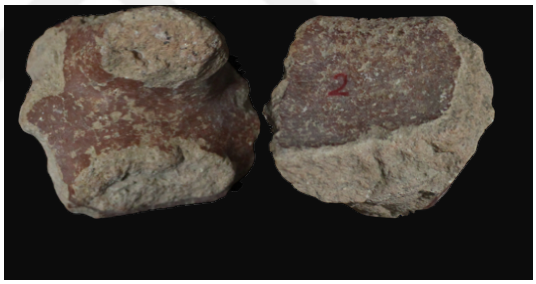

Yerleşme: Tepesidelikhan Höyük (Öresunhan Höyük)
Buluntu No: 4.53
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 12 **h:** 3,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum, mika ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 3/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 66

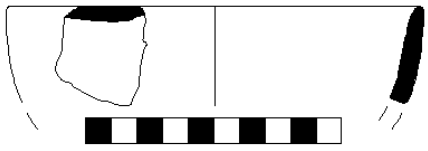

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.70
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.3
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 16 **h:** 3,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı pekişmiş siyah hamur, iç siyah dış devetüyü renginde (5YR6/4) astarlı içteki siyahlık dışta ağız kenarı altına taşmış, iç parlak, dış mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 67

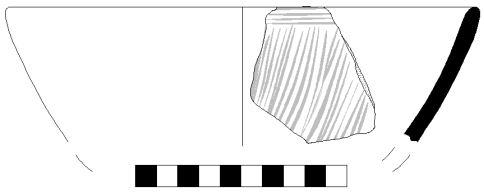

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.69
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ka.8
A.∅: 22 **h:** 6.2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış kızılımsı kahverengi tonlarında (dış:7,5R 2,5/3-2,5/4, iç: 7,5R 3/4-3/6) astarlı, iç-dış açkılı, içte ağız kenarı altından başlayarak dibe uzanan dikey açkı bezeme
Yayın: Yıldız, 2007: şek. 50
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 68

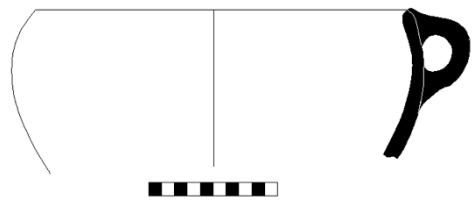

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3836
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Ka.9
A.∅:30 h: 17
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve yoğun mika katkılı orta pekişmiş kahverengi hamur iç-dış astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 69

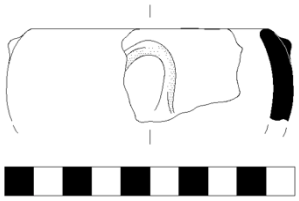

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4335-2
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.22
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.9
A.∅:8 **h:** 3,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık-kireç katkılı orta pekişmiş grimsi kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, hafif açkılı dışta fırça ve katkı malzemesi izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-Dönem 4

Kat. No.: 70

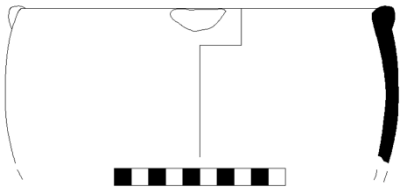

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3859
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.4
Form Tipi:Ka.9
A.∅: 21 **h:** 8,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, mika ve saman katkılı devetüyü(5YR 6/6) renginde hamur, iç-dış sıvazlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 71

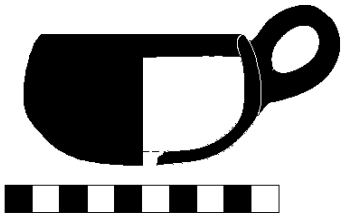

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3287 ç1241
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.15
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:Ka.9
A.∅: 7,5 **h:** 4,7(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi (2,5YR 4/6) hamur, iyi pişmiş, iç kendinden, dış kahverengi (10R 3/3) boya astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 72

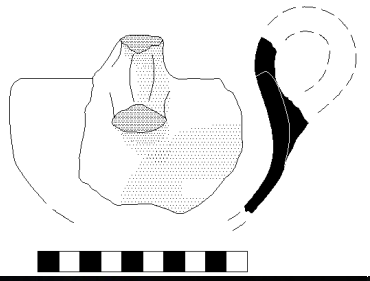

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4820
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 10 **h:** 8.4(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-orta taşçık-kum katkılı, hamur, iç-dış kahverengi(2.5YR 3/6-3/3) astarlı, hafif mat açkılı, dış yüzeyde siyah is izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 73

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4396
Buluntu Yeri: Alan A ÇE 1 Dış
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 15,5 **h:**7.4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

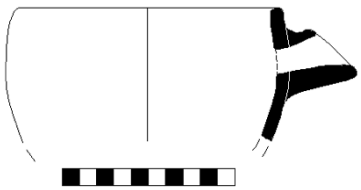

Kat. No.: 74

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 562
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 Taban üzeri dolgu
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 18 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı karbonize olmuş siyahımsı gri hamur, dış astarlı, iç sıvazlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 75

Yerleşme: Çeltek
Buluntu No: 3.21
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 12 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve mika katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı(10R 4/8) astarlı, açkılı, dış dikey açkı izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

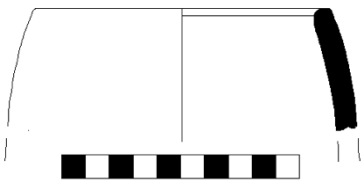

Kat. No.: 76

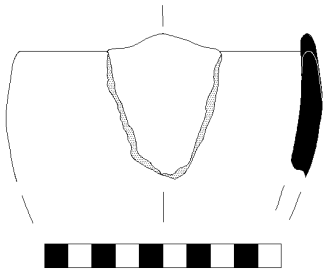

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 3.12
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 12 **h:** 5,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık, kum ve kireç katkılı orta pekişmiş, kahverengi hamur, iç-dış ince kıvamlı kırmızı (10R 6/4) astarlı, mat açkılı, yüzeyde katkılar izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 77

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No: 5.19
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 18 **h:** 5,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum ve mika katkılı gri özlü açık pembemsi gri hamur, iç-dış kendinden(7,5YR 6/3) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 78

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 26
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Dolgu
Mal Grubu: D.1
Form Tipi:Ka.10
A.∅:17 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kireç katkılı pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 79

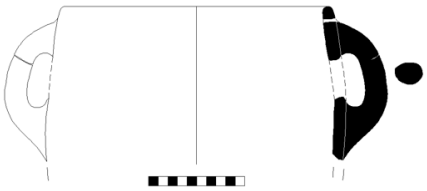

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4269
B Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ka.10
A.∅:27.5 **h:** 16
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık orta pekişmiş açık kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 80

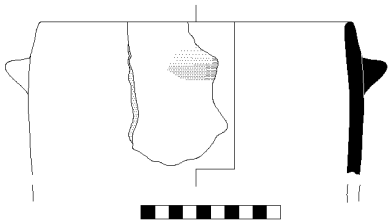

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 4.64
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.10
A.∅: 22 **h:** 10,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum ve saman katkılı siyah-kahverengi(7,5R 6/2-4/1) hamur, iç sıvazlı, dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-İTÇ I

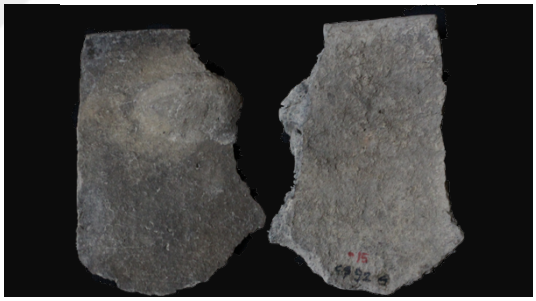

Kat. No.: 81

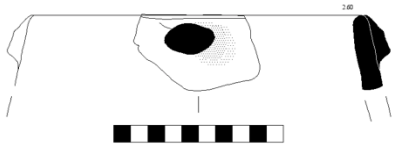

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.60
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.10
A.∅: 20 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

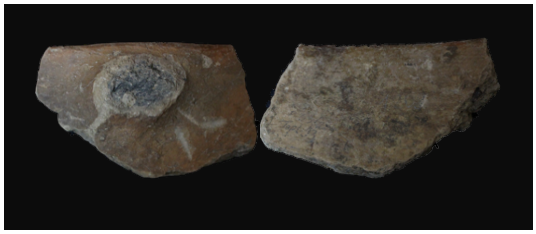

Kat. No.: 82

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2261
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru alt
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.11
A.∅:12,5 **h:** 6,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş turuncu hamur, iç kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

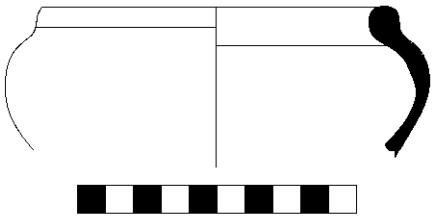

Kat. No.: 83

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2043
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.11
A.∅:10 **h:** 8(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı siyah özlü kahverengi hamur, iç siyah dış kırmızı astarlı dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

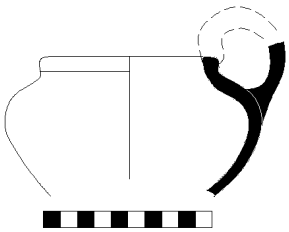

Kat. No.: 84

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3419
Buluntu Yeri: Alan E Y.1
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.11
A.∅: 11 h: 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı koyu kahverengi hamur iç siyah dış koyu kahverengi astarlı dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

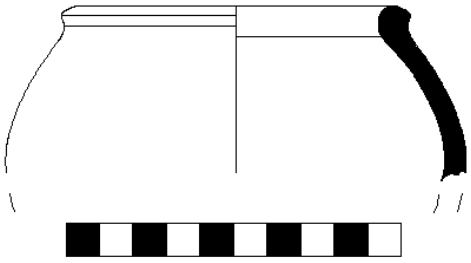

Kat. No.: 85

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3860
Buluntu Yeri: Alan A ÇE.5
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ka.12
A.∅: 20,5 h: 12(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık kum ve saman katkılı devetüyü(5YR 7/6) renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

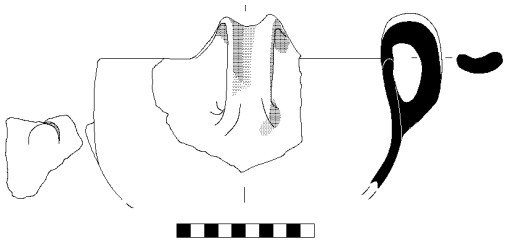

Kat. No.: 86

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4376
Buluntu Yeri: Alan A ÇE 2
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.12
A.∅: ? h: 8(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

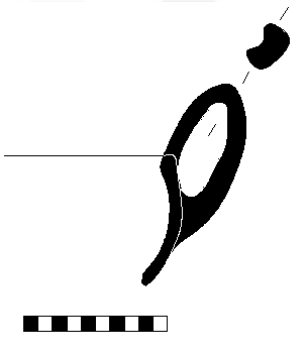

Kat. No.: 87

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3586
Buluntu Yeri: Alan E Yol
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.13
A.∅: 22 h: 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı turuncu hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

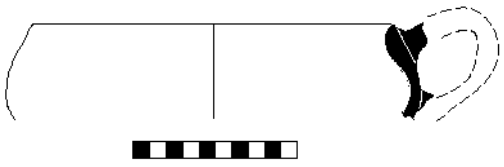

Kat. No.: 88

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2785
Buluntu Yeri: Alan A Y1
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.13
A.∅: 16 h: 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş turuncu hamur, orta pişmiş, iç-dış şarabi kırmızı(7.5R 4/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

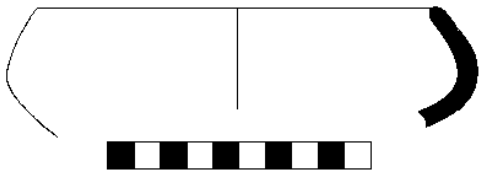

Kat. No.: 89

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2398 ç8370
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: F.4
Form Tipi: Ka.14
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı açık kahverengi (7,5YR 6/6) hamur, iç-dış şarabi kırmızı (5R 5/8)astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

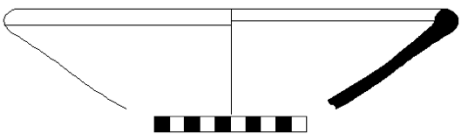

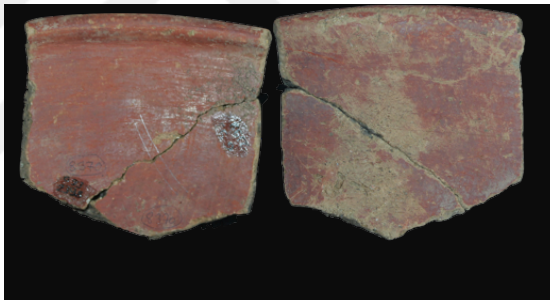

Kat. No.: 90

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2214 ç8073
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ka.14
A.∅: 31 **h:** 9,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 5/8) astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

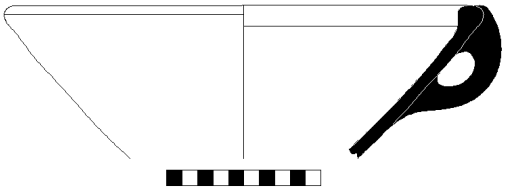

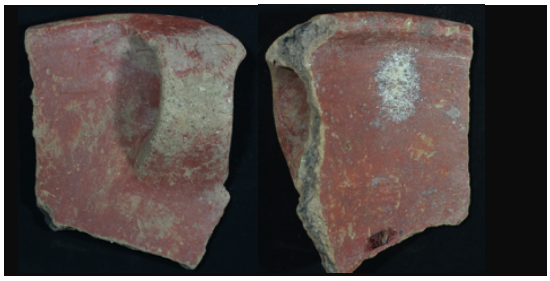

Kat. No.: 91

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3574 ç8207
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.14
A.∅: 32 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş siyah hamur, iç-dış şarabi kırmızı(10R 6/8) astarlı, mat açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

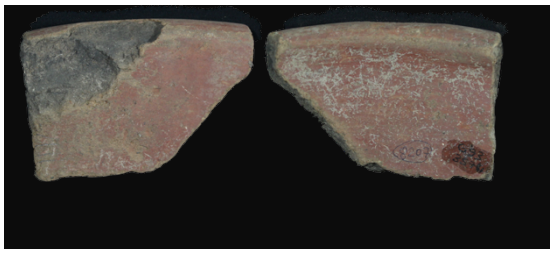

Kat. No.: 92

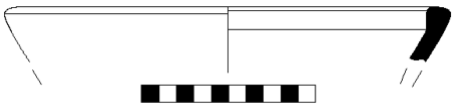

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: Ç2-87-38-161
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.14
A.∅:25 **h:**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı gri özlü turuncu hamur, iç-dış kırmızı astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

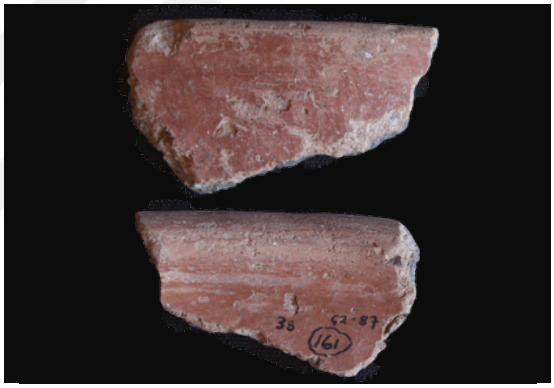

Kat. No.: 93

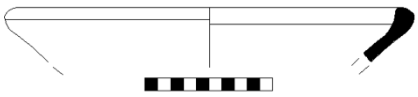

Yerleşme: Kapıtaşı
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.14
A.∅: 32 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı gri hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 94

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1873
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.15
A.∅: 28,5 **h:** 13
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

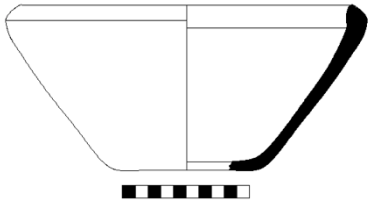

Kat. No.: 95

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:5633-2 ç8347
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Dış Ç.6-8
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ka.15
A.∅: 25 **h:** 9,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş açık kahverengi hamur, iç-dış astarlı, pişmeden dolayı iç siyah dış kırmızı(10R 5/8) renginde parlak açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

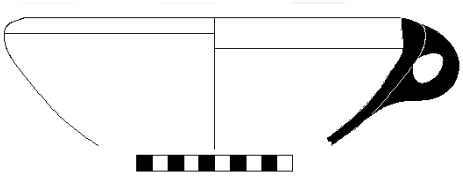

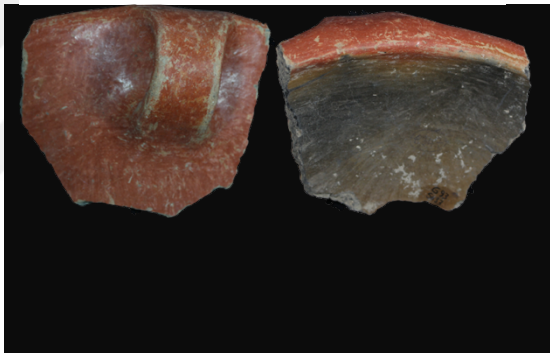

Kat. No.: 96

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K96/T10-T18-99
Buluntu Yeri: T.10
Mal Grubu: : A.1-A.3
Form Tipi: Ka.15
A.∅:25 **h:** 5,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur iç-dış kırmızımsı kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

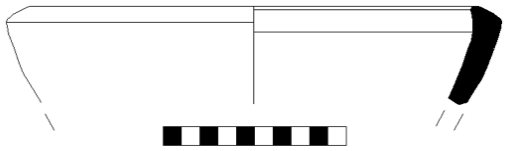

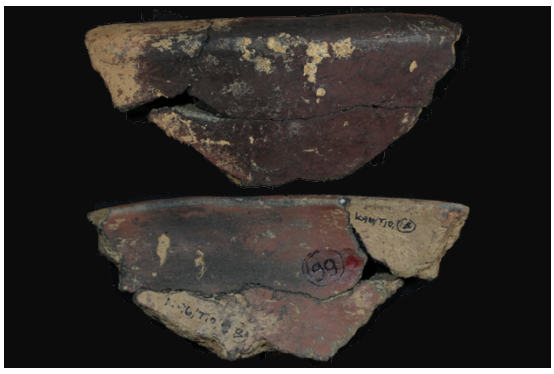

Kat. No.: 97

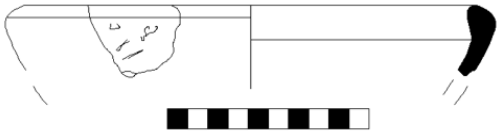

Yerleşme: Büyüktepe
Buluntu No: 4.34
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ka.15
A.∅: 22 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden(5YR 6/6) astarlı, açkılı
Yayın: Gülçur 1995, şek.2:2
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

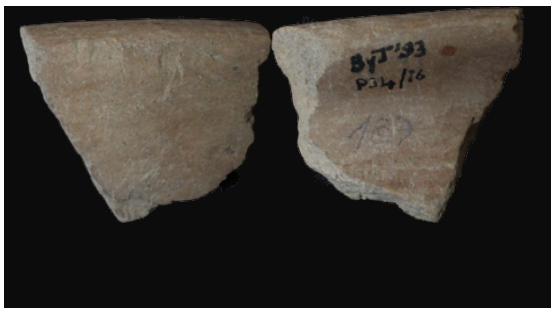

Kat. No.: 98

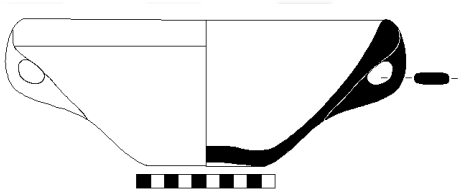

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:2181
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE.1
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:Ka.16
A.∅:26 **h:**10,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış kırmızı (2,5YR 7/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 99

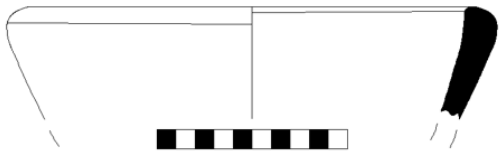

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2724
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Ç.10
Mal Grubu: C.2
Form Tipi:Ka.16
A.∅: 24 **h:** 5,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, siyah-kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, pişmeden dolayı siyah kahverengi alacalı, parlak açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 100

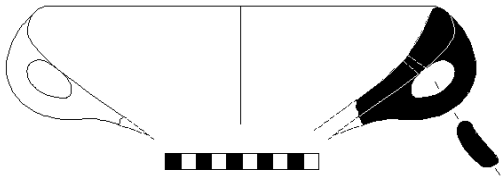

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2748 ç8096
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ka.16
A.∅:26 **h:** 9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı siyah hamur, iyi pişmiş, iç-dış koyu kahverengi (7,5R ¾) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

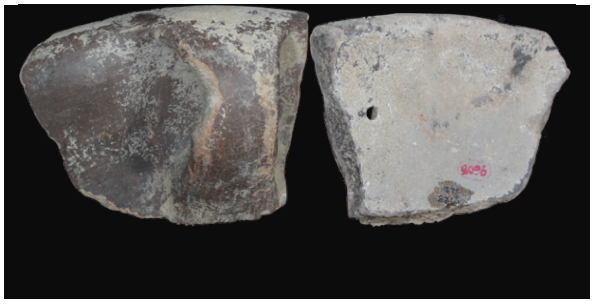

Kat. No.: 101

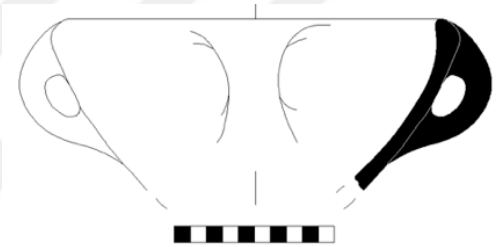

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3729 ç8277
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:Ka.16
A.∅:23,5 **h:** 11
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı(2,5YR 7/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

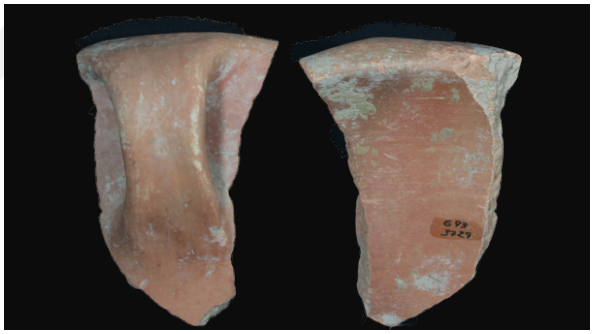

Kat. No.: 102

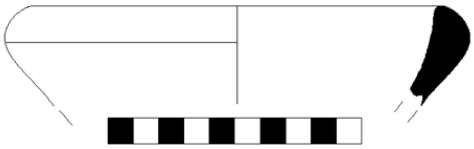

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1480
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:Ka.16
A.∅:16 **h:** 3,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (7.5R5-4/8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 103

Yerleşme: Büyüktepe
Buluntu No: 4.29
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.16
A.∅: 29 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı turuncu pekişmiş hamur iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 4/6) astarlı, parlak açkılı, yüzey aşınmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 104

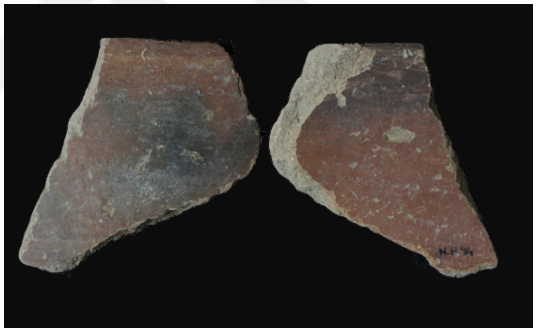

Yerleşme: Niğde Höyük
Buluntu No: 5.80
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.16
A.∅: 31 **h:** 6,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı turuncu hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 4/8) astarlı, pişmeden dolayı yüzey siyah alacalı parlak açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 105

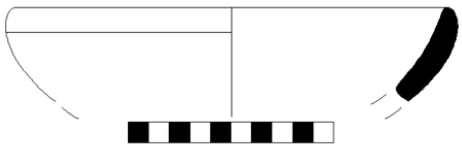

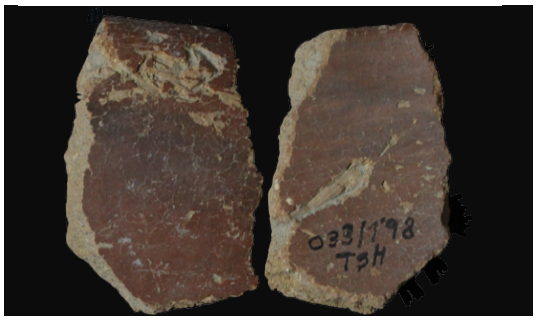

Yerleşme: Taştepe
Buluntu No: 5.9
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.16
A.∅: 21? **h:** 4,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı açık turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 3/6) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 106

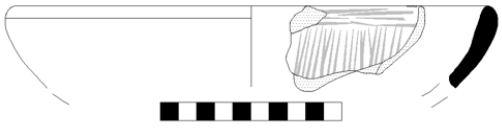

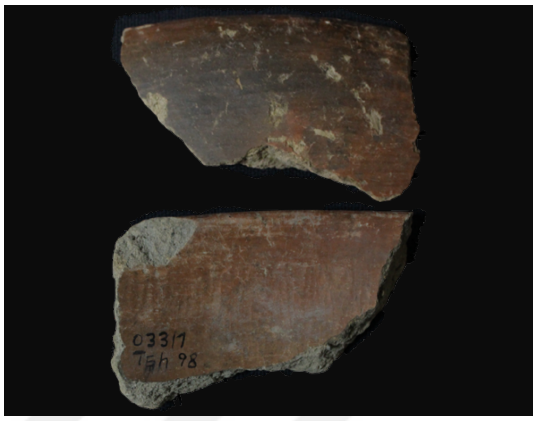

Yerleşme: Taştepe
Buluntu No: 5.4
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.16
A.∅: 26 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı açık kahverengi hamur, iyi pişmiş, dış kahverengi tonlarında alacalı(2,5YR 3/2-3/6), iç kırmızı(10R 4/6) astarlı, dış yatay sert, iç ağız kenarı altından dibe doğru uzanan daha yumuşak açkı izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 107

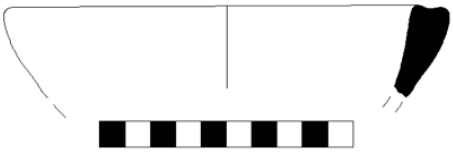

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2347-1
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Taban üzeri dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.17
A.∅: 17 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı kırmızı hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı, parlak açkılı, yüzeyde yoğun tortulanma
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 108

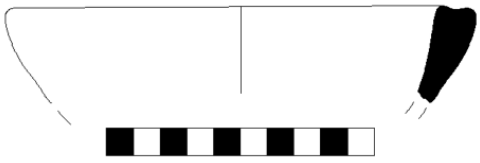

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2347-2
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Taban üzeri dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.17
A.∅:19 **h:** 3,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı kırmızı hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (5R 4/6-8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 109

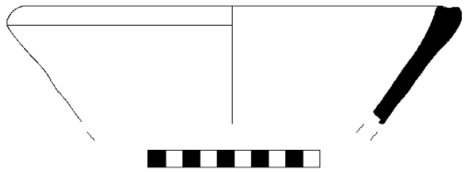

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3689-2
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Dolgu
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ka.17
A.∅: 24 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş siyah-kahverengi hamur, iç-dış astarlı mat açkılı, pişmeden dolayı yüzey koyu kahverengi-kırmızı alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2/MÖ 2490-2200 (kal. c14)

Kat. No.: 110

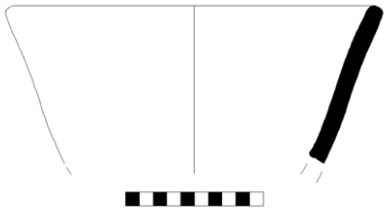

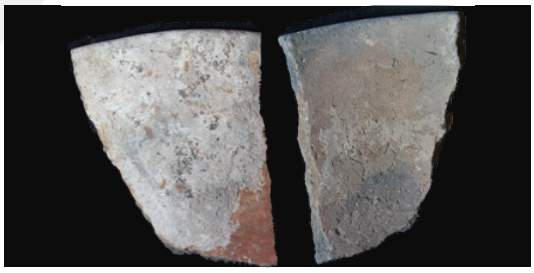

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4479
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 3 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ka.18
A.∅: 26 **h:** 12
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı siyah-kahverengi hamur, iç sıvazlı, dış kırmızı astarlı, parlak açkılı, yoğun tortu kaplı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 111

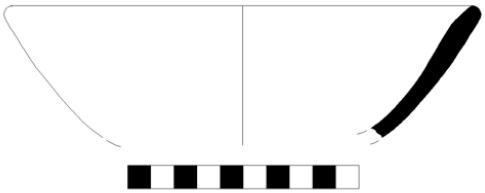

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4093
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:Ka.18
A.∅: 20 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi(10R 4/1) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kahverengi(2,5YR 7(3) astarlı, içte yatay dışta düzensiz izli açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 112

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2360 ç968
Buluntu Yeri: BT 16
Mal Grubu: D.1
Form Tipi
A.∅: 17.5 **h:** :Ka.19
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve mika katkılı, pekişmiş gri özlü kahverengi hamur, iç-dış mika katkılı turuncu (10R 7/6) astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

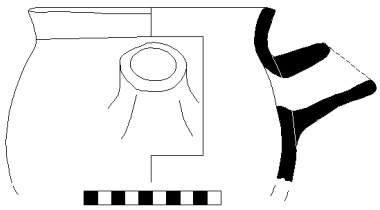

Kat. No.: 113

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4941
Buluntu Yeri: Alan B ÇE.1
Mal Grubu: A.3
Form Tipi:Ka.19
A.∅: 13 **h:** 8,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

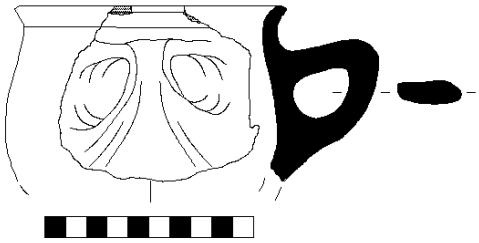

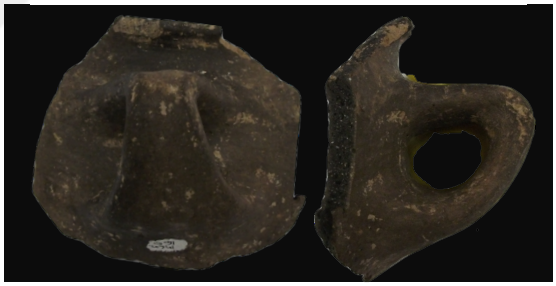

Kat. No.: 114

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3524 ç8440
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru üst
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ka.19
A.∅: 12 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kireç ve kum katkılı pekişmiş siyah-koyu gri hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, pişmeden dolayı alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

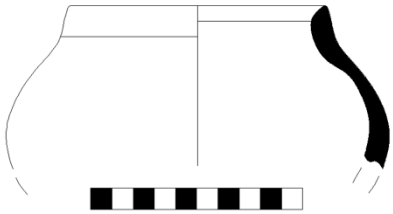

Kat. No.: 115

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3828
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Ka.20
A.∅: 23 **h:** 16,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve yoğun mika katkılı pekişmiş kahverengi hamur iç-dış astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

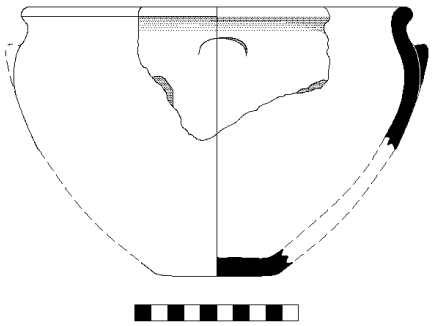

Kat. No.: 116

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4713
Buluntu Yeri: Alan B ÇE.1
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.20
A.∅: 19 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

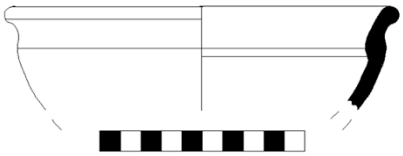

Kat. No.: 117

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2417
Buluntu Yeri: Alan A Y.2
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.20
A.∅: 8 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı(2,5YR 7/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

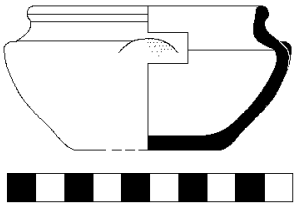

Kat. No.: 118

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3419
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst Seviye
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.21
A.∅:? h: 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

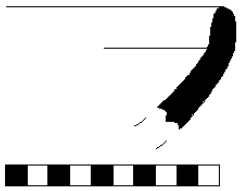

Kat. No.: 119

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92 349
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ka.21
A.∅: 15 **h:** 5,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı, orta pekişmiş siyah özlü kahverengi hamur, iç koyu kahverengi-kırmızı dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I

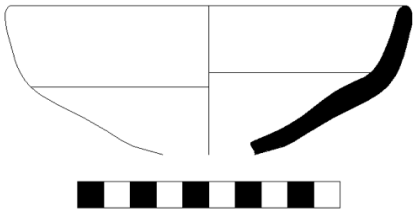

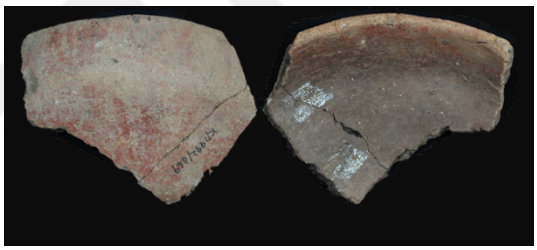

Kat. No.: 120

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K96-137
Buluntu Yeri: T.25
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ka.22
A.∅: 21 **h:** 6,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı, gri özlü devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı (7,5 YR 7/4) hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

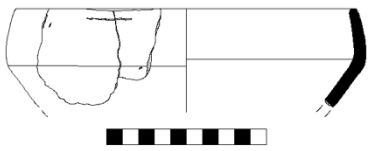

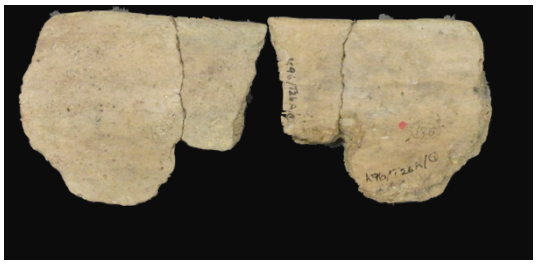

Kat. No.: 121

Yerleşme: Evliya Tepe 5
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ka.22
A.∅: 20 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı gri özlü kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı (2,5 YR 5/4), yatay izli açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

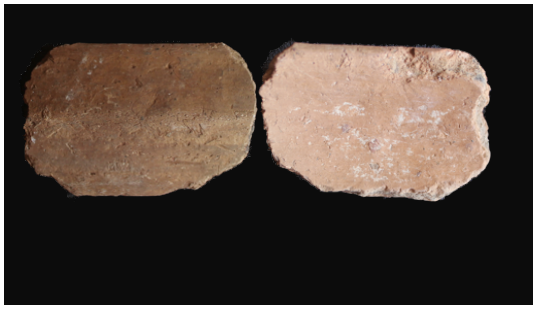

Kat. No.: 122

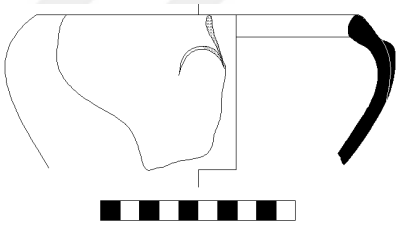

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4483
Buluntu Yeri: Alan A ÇE 3
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.23
A.∅: 16 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 123

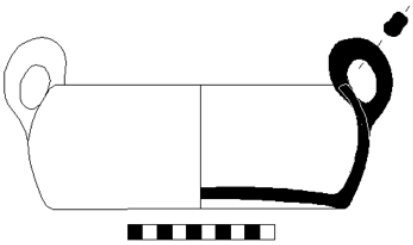

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 693
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 12 üst Dolgu
Mal Grubu: D.1
Form Tipi:Ka.24
A.∅:20 **h:** 8,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş kahverengi-siyah hamur, iç-dış astarsız, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 124

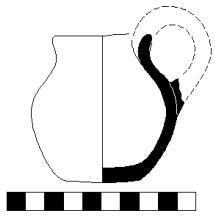

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4128
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.1
A.∅: 5 **h:** 7,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce kireç ve kum katkılı pekişmiş kırmızımsı kahverengi iç-dış işlemsiz, yüzeyde taşçık ve yanan kireç boşlukları
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal. c14)

Kat. No.: 125

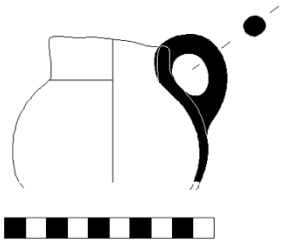

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3012
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Te.1
A.∅:5,5 **h:** 6,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı yeşilimsi kahverengi (7,5YR 5/4) hamur, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kırmızımsı kahverengi (2,5YR 5/6) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 126

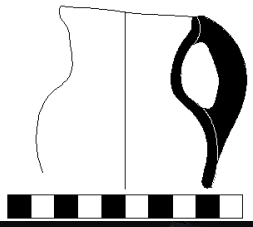

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3013
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Te.1
A.∅: 5.8 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı gevrek, koyu kahverengi-gri hamur, iç –dış astarsız, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 127

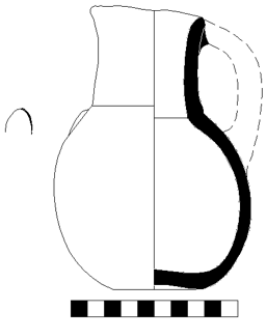

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1795
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Te.2
A.∅: 6,5 **h:** 17
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı siyah-kahverengi hamur, iç boyun hizasına kadar, dış tümüyle kendinden astarlı açkılı, yüzey pişmeden dolayı siyah kahverengi alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a (kal. C14 2876-2801)

Kat. No.: 128

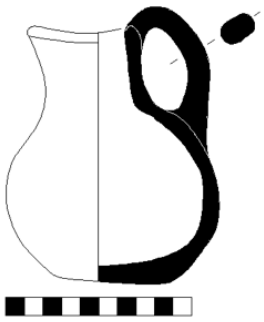

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4583
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 12 Thermal 2
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Te.2
A.∅: 5,3 **h:** 13,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı kahverengi (2,5YR 5/8) hamur, iç boyun hizasına kadar, dış tümüyle kendinden astarlı hafif açkılı, yüzeyde katkı izleri
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 129

Yerleşme: Kültepe(Gülağaç)
Buluntu No: 1.10
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Te.2
A.∅: 9? **h:** 3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun saman katkılı gri özlü açık kahverengi hamur, yüzey oldukça aşınmış yer yer kahverengi astar ve açkı izleri izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

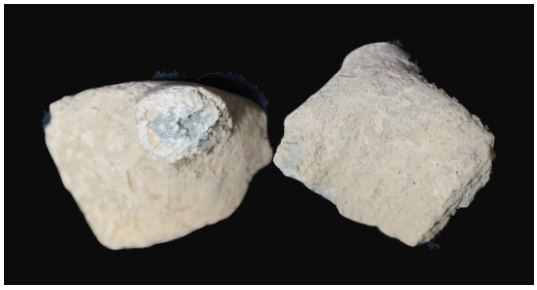

Kat. No.: 130

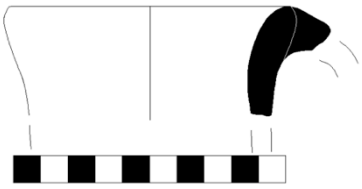

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.74
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Te.2
A.∅: 10 **h:** 4.1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı gri özlü kahverengi hamur, iç-dış kahverengi-gri alacalı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

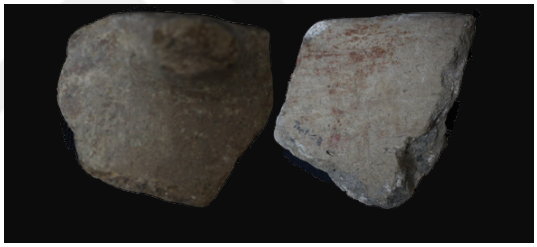

Kat. No.: 131

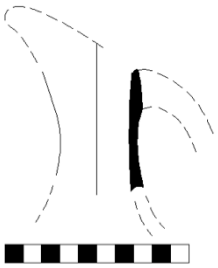

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2007
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Te.3
A.∅: 7? **h:** 7,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı, pekişmiş koyu kahverengi (2.5YR 3/2) hamur, iç-dış astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a/MÖ 2900-2500 (kal. c14)

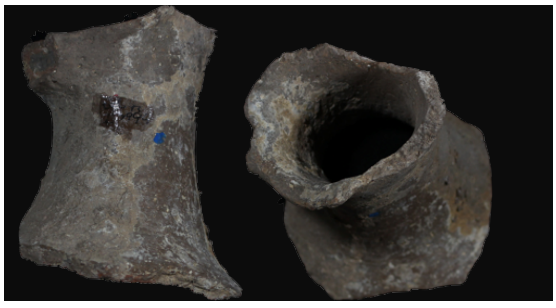

Kat. No.: 132

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2180
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Te.3
A.∅:7? **h:** 9,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş turuncu (2.5YR 6/8) renginde hamur, iç-dış astarlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 133

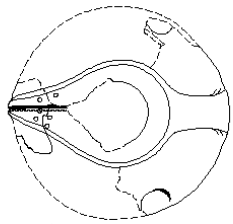

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3006 3024
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban Dolgusu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Te.4
A.∅: 14,5 **h:** 23
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı devetüyü (5YR 7/6) renginde hamur, iç boyun hizasına kadar, dış tamamen kırmızı (2,5YR 5/6-8) astarlı, parlak açkılı, akıtacakta tamir delikleri
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 134

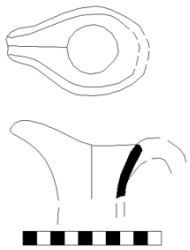

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 409
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Te.4
A.∅:9 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı kırmızı hamur, iç-dış kendinden astarlı parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 135

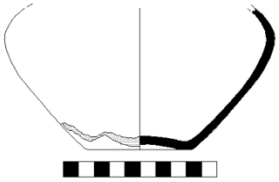

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3006 3024-4
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban Dolgusu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Te.4
D.∅: 6,8 **h:** 9,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı kırmızımsı kahverengi (10R 4/6) hamur, iç işlemsiz dış kendinden astarlı, parlak açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 136

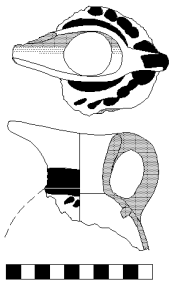

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:1217
Buluntu Yeri: Alan B Oval Duvar Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.4
A.∅: 7,7 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, dışta mor renkte (7,5R 3/3) boya bezeme, içte yüksek sıcaklıktaki fırınlamadan dolayı eriyen kil damlaları görülmekte
Yayın: Friedman, 2000: 65, fig.3.2
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 137

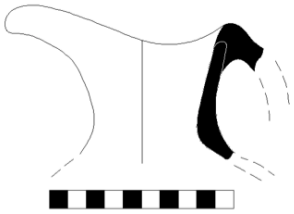

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2262 ç846
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Te.4
A.∅: 12,5 **h:** 6,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı turuncu (2,5YR 7/6) renginde hamur, iç-dış kırmızı (10R 5/6) astarlı, parlak açkılı, dış dikey açkı bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 138

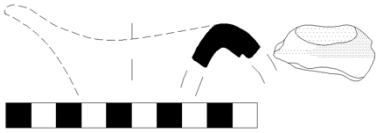

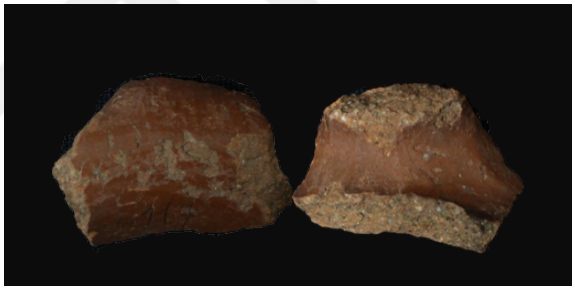

Yerleşme: Geyral
Buluntu No: 2.54
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:T.4
A.∅: ? **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı, kahverengi(10R 5/8) hamur, iç-dış koyu kırmızı (10R 4/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 139

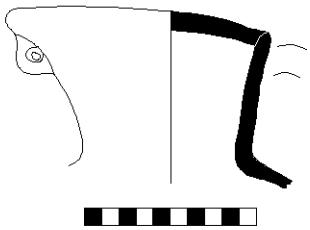

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3595
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.5
A.∅: 15 h:10
Üretim Tekniği: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Tanım:
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 140

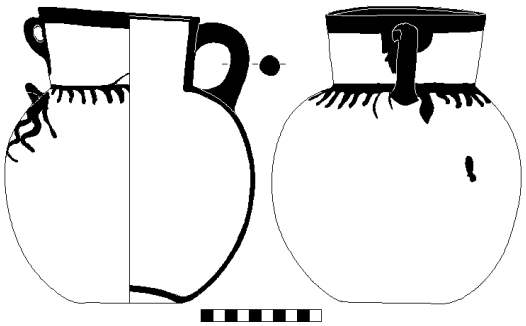

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2839
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 8 Taban Dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅: 13,3 **h:** 24
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde(5YR 6/6) hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı, dış koyu kahverengi boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 141

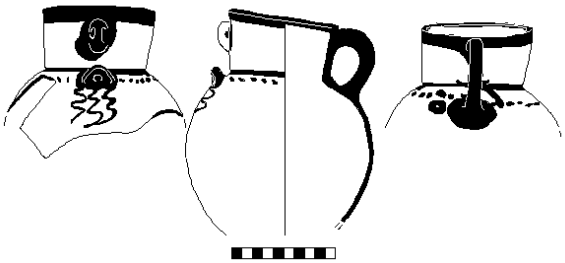

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5619
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅:10 **h:** 21
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kırmızı(10R 5/8) renkte hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı, dış mor (7,5R 4/3) renkte boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 142

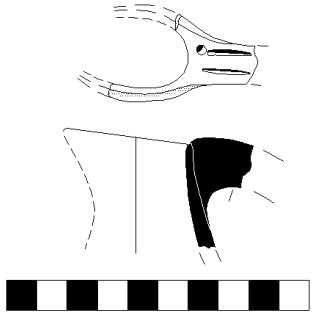

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3420
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi:Te.7
A.∅: 4,5 h: 3,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince kireç ve kum katkılı pekişmiş turuncu hamur, iç-dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 143

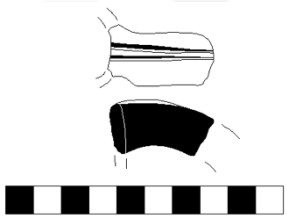

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3708
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Ç.4
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.7
A.∅: ? **h:** 2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : İnce-çok ince kireç ve kum katkılı pekişmiş turuncu hamur, dış kahverengi boyalı, açkısız
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 144

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3161
Buluntu Yeri: Alan E Trackway Yüzey
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.7
A.∅: ? **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık ve kireç katkılı turuncu renkte hamur, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 145

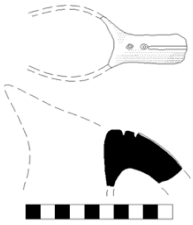

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2707
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 Dış Dolgu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.7
A.∅:6 **h: 5,5**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık ve kireç pekişmiş turuncu (2,5YR 7/8) hamur, iç–dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 146

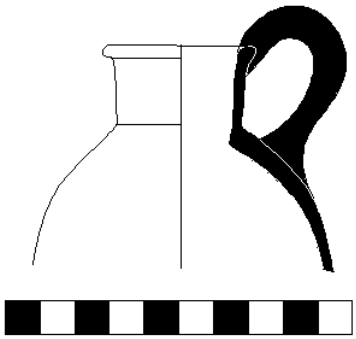

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4455
Buluntu Yeri: Alan A ÇE.3 Taban Dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.8
A.∅: 4,2 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde(5YR 6/6) hamur, iyi pişmiş, iç, boyun altına kadar, dış tümüyle kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 147

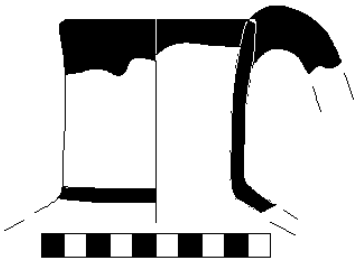

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3550 ç8179
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru üst
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.8
A.∅: 8,5 **h:** 8,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş, devetüyü renginde(7,5YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, açkılı, ağız kenarında kahverengi boya bant
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

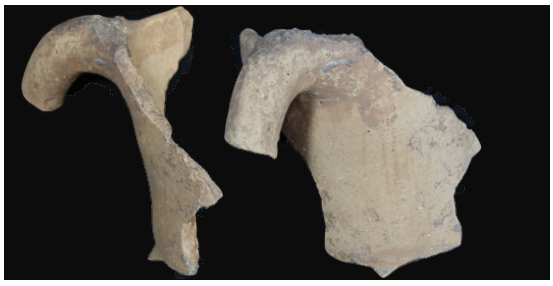

Kat. No.: 148

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3550
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.8
A.∅: 7 **h:** 2,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kırmızı(10R 6/8) hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı, dış yüzeyde mor renkte(7,5R 4/4) boya
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

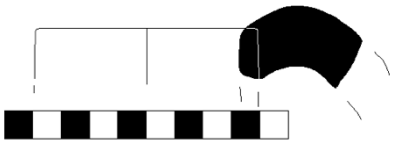

Kat. No.: 149

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3385 ç8024
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ş.1
A.∅: 5,5 **h:** 4,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık katkılı orta pekişmiş açık kahverengi hamur iç-dış şarabi kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

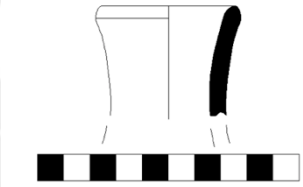

Kat. No.: 150

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3172 ç427
Buluntu Yeri: Alan E Y.1 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ş.1
A.∅: 5,9 **h:** 5.8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık katkılı orta pekişmiş, siyah özlü, açık kahverengi hamur iç-dış kendinde astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

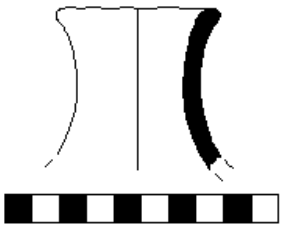

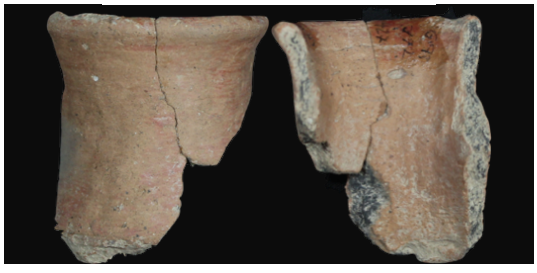

Kat. No.: 151

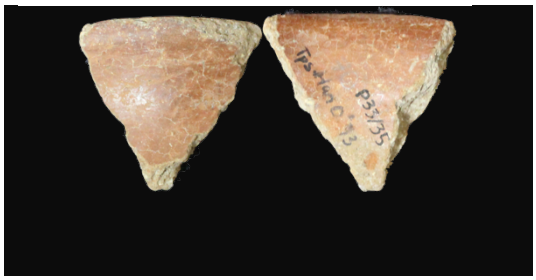

Yerleşme: Tepesidelikhan Höyük (Öresunhan Höyük)
Buluntu No: 2.1
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:Ş.1
A.∅: 6 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızımsı kahverengi astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 152

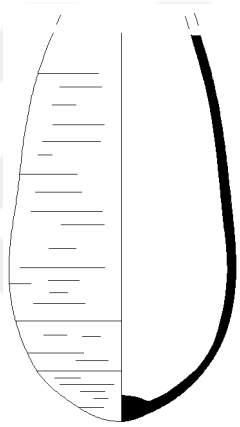

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: 109
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: F.3
Form Tipi: Ş.2
A.∅:- h: 74
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı, pekişmiş gri hamur, kendinden astarlı
Yayın: Yener 1995, Çiz. 3a
Tarihleme: İTÇ III

Kat. No.: 153

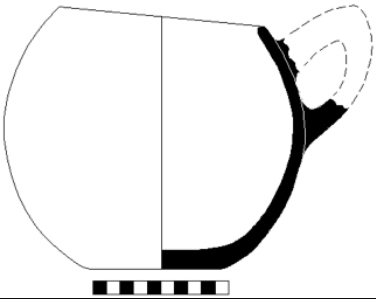

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2523
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅:15 **h:** 18,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış sıvazlı, dış parlak iç mat açkılı, yüzey siyah-kahverengi alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 154

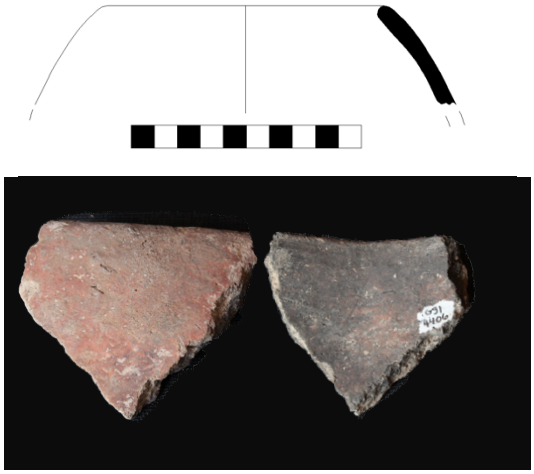

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4406
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Dış Alan
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.1
A.∅:12 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık katkılı orta pekişmiş siyah hamur iç siyah-kırmızı alacalı, dış kırmızı astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 155

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4119
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 15 **h:** 6,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı, orta pekişmiş siyah hamur, iç siyah dış kahverengi-siyah astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal.c14)

Kat. No.: 156

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2547
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.1
A.∅:11,5 **h:** 15
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş kahverengi (2,5YR 4/6)-siyah hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı pişmeden dolayı kahverengi-siyah alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 157

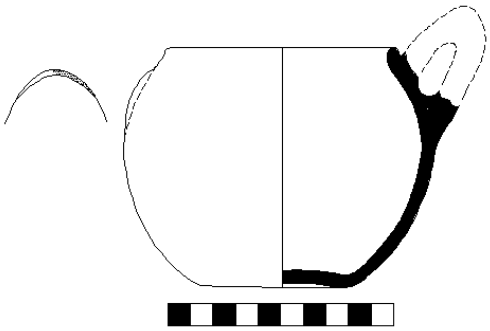

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2377
Buluntu Yeri: BT35
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.1
A.∅:10 **h:** 10,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş kırmızımsı kahverengi (10R 3/4-4/6) hamur, iç-dış sıvazlı, parlak açkılı pişmeden dolayı yüzey alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-II-Dönem 3a-b

Kat. No.: 158

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3009 ç552
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban Dolgusu
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅:- h: 17
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah-koyu kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarsız, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 159

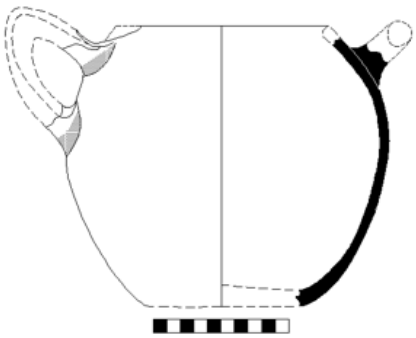

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2127
Buluntu Yeri: Alan B TY. 1 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅:15,5 **h:** 20,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış sıvazlı, dış parlak iç mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 160

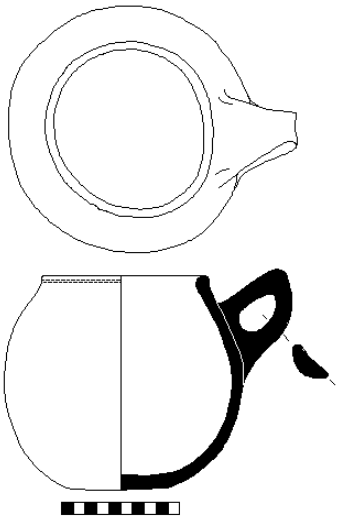

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:2126
Buluntu Yeri: Alan B TY. 1 Taban
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 13,5 **h:** 18,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah-koyu kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, dış parlak, iç mat açkılı, yüzey alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 161

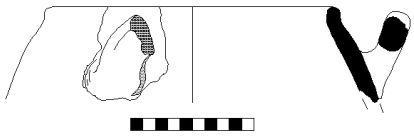

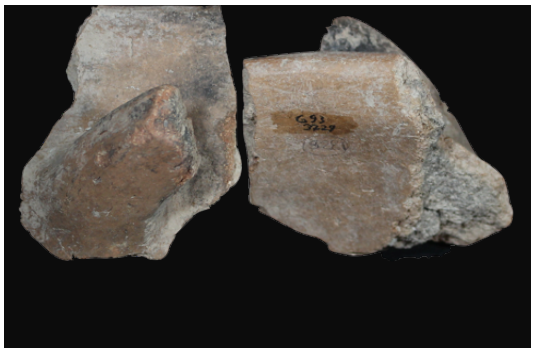

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3729 ç8281
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.1
A.∅:23,5 **h:** 7,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş gri özlü kahverengi (5YR 5/6) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 162

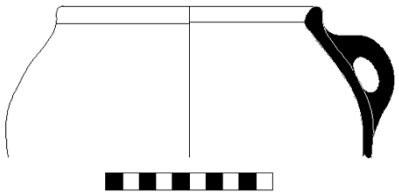

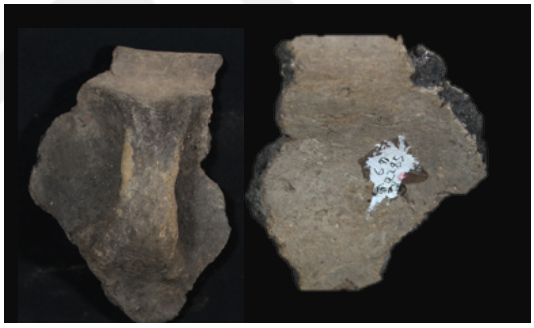

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2285 ç1067
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 16 **h:** 15
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı gevrek siyah özlü kahverengi hamur, iç-dış koyu kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 163

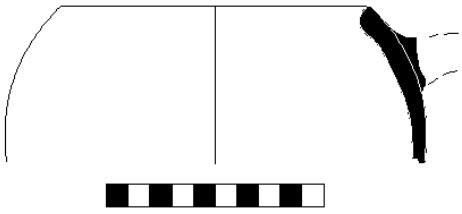

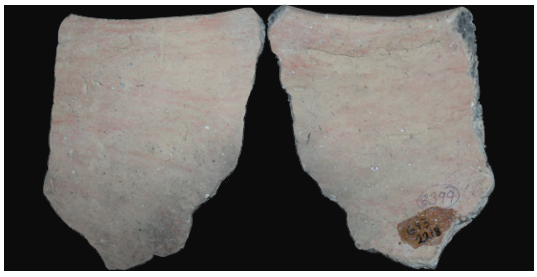

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2218 ç8399
Buluntu Yeri: Alan E ÇE.1
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 13 **h:** 7,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, orta pekişmiş siyah hamur, iç-dış kırmızı astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

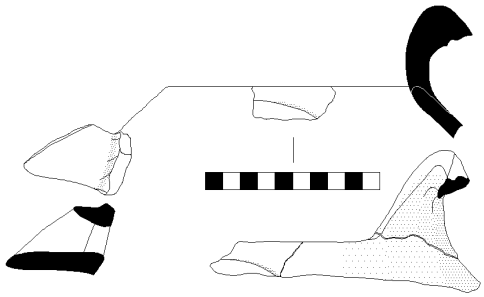

Kat. No.: 164

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3756
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 O. 3-4 Dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 14 **h:** 3,5(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı siyah özlü kırmızı hamur, iç-dış şarabi kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 165

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-2-1171-
Buluntu Yeri: Mezar Odası
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 18 **h:** 6,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

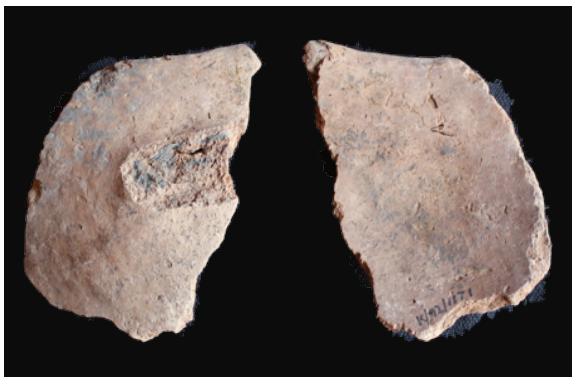

Kat. No.: 166

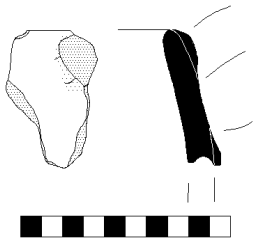

Yerleşme: Çuğunözü
Buluntu No: 5.42
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.1
A.∅: ? **h:** 6,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum ve mika katkılı gri özlü kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 167

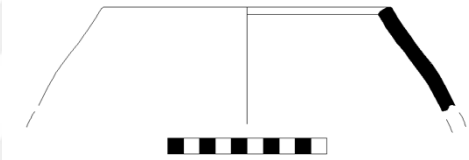

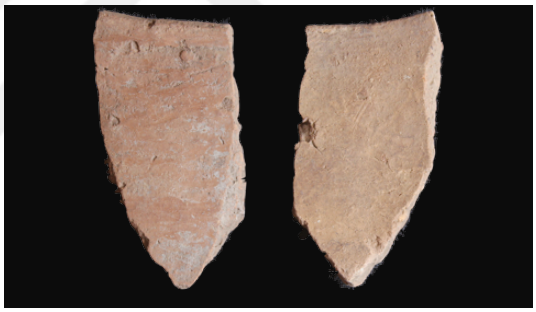

Yerleşme: Evliya Tepe 5
Buluntu No:
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.1
A.∅: 18 **h:** 6,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı kahverengi hamur, iç sıvazlı, dış kendinden(5YR 6/4) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 168

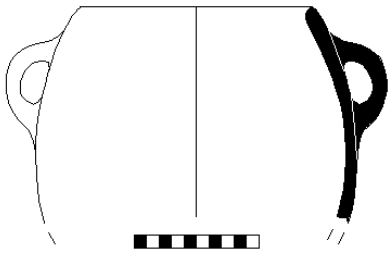

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3287
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Ç.15
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.2
A.∅:19 **h:** 17
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 169

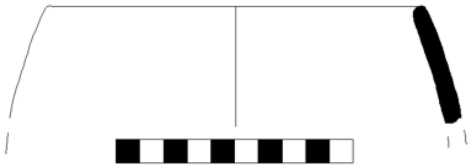

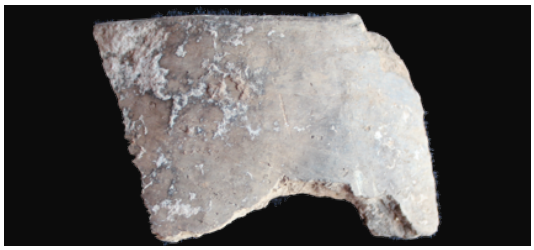

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2597
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.2
A.∅: 15.5 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı pişmeden dolayı gri-siyah kahverengi tonlarında hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 170

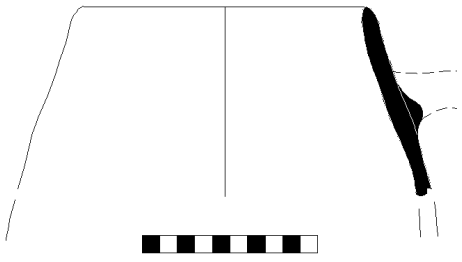

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1881
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Ç.8
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.2
A.∅:16 **h:** 9,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık kahverengi tonlarında hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 171

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-2-ST5-640
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Ç.2
A.∅: 24 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah özlü devetüyü(7,5YR 6/4) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 172

Yerleşme: Çuğunözü
Buluntu No: 4.9
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.2
A.∅: 23 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı kahverengi hamur, iç-dış kahverengi (2,5YR 4/3) astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 173

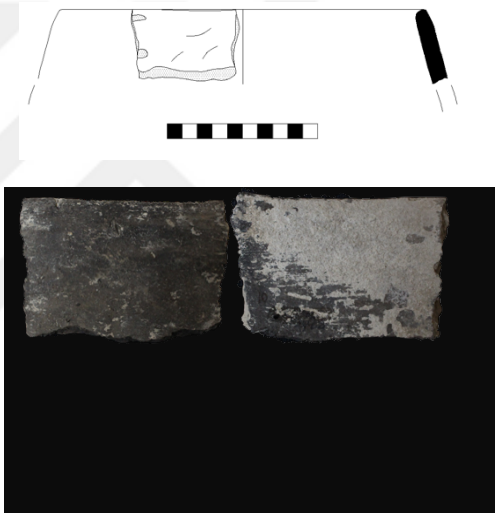

Yerleşme: Canavarlıtepe(Bağlar Mevkii)
Buluntu No:4.42
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.2
A.∅:24 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı siyah(karbonize) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-İTÇI

Kat. No.: 174

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5670
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Ç.16
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.3
A.∅:17 **h:** 7,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kireç katkılı, orta pekişmiş, siyah hamur dış kırmızı (10R 5/8) astarlı mat açkılı, iç işlemsiz, yüzeyde yanan kireç katkı boşlukları
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2880-2590 (kal. c14)

Kat. No.: 175

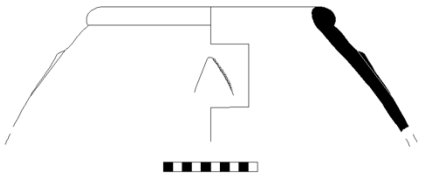

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4317
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Ç.6 Z.
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.3
A.∅:23 **h:** 13,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, pişmeden dolayı iç siyah, dış kırmızı(10R 5/8) astarlı, iç-dış parlak açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 176

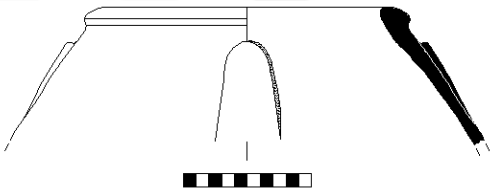

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5627 5606
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.3
A.∅: 23 **h:** 12
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık ve kum katkılı hamur pişmeden dolayı cidar ortasından başlayarak içe doğru siyah, dışa doğru turuncu, iç işlemsiz, dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 177

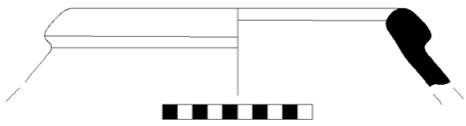

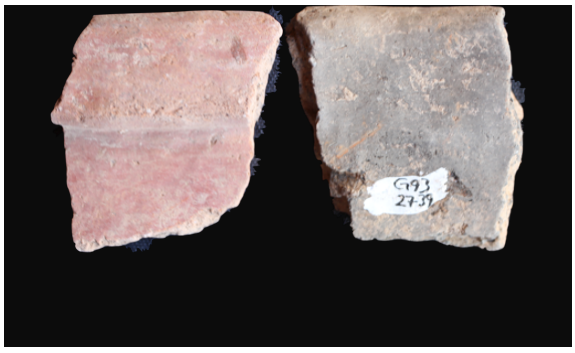

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2739
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.3
A.∅: 22 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık katkılı, hamur pişmeden dolayı cidar ortasından başlayarak içe doğru siyah, dış turuncu, dış şarabi kırmızı parlak açkılı, iç pişmeden dolayı siyah renkte, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 178

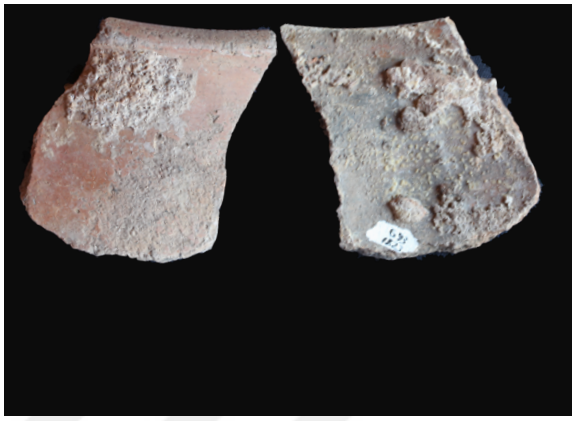

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1823
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Taban üzeri dolgu
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.4
A.∅:30 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş kahverengi (2,5YR 5/8)-siyah hamur, iç sıvazlı, dış kendinden astarlı açkılı, pişmeden dolayı dış kahverengi iç siyah
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 179

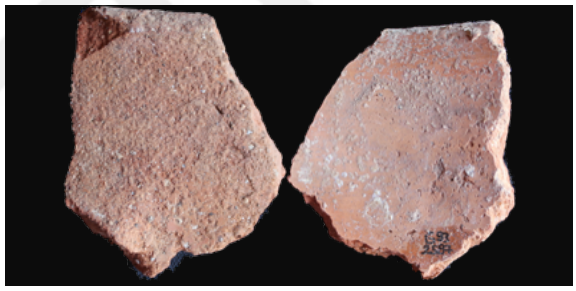

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2597
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.4
A.∅:23 **h:** 6,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun iri-orta taşçık katkılı turuncu gevrek hamur iç-dış kendinden astarlı, iç açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 180

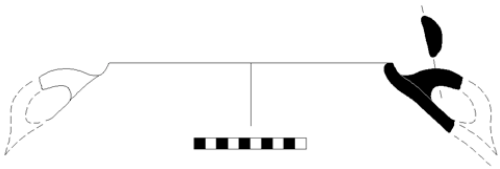

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4058
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.4
A.∅:25 **h:** 6,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı, orta pekişmiş turuncu hamur, iç ağız kenarı altına kadar dış tamamen kendinden astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 181

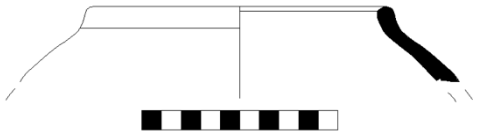

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4148
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 taban üzeri dolgu
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.4
A.∅: 15 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı siyah hamur, iç-dış astarsız kahverengi, dış açkılı saman izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 182

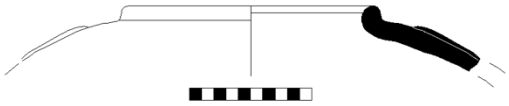

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2845
Buluntu Yeri: Alan E Y.1 Çevre Duvarı 2
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.4
A.∅:20 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı turuncu hamur iç-dış yüzey oldukça aşındığı için yüzey işlemi bilinmiyor
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 183

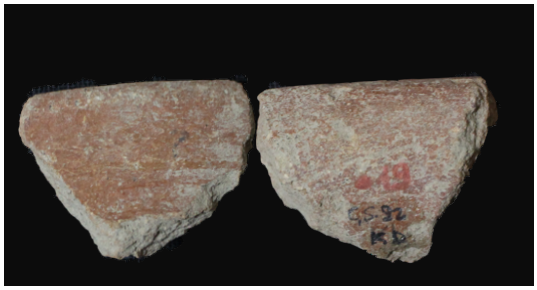

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 4.22
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.4
A.∅: 22 **h:** 3,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı(10R 6/4) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 184

Yerleşme: Çuğunözü
Buluntu No: 5.50
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.4
A.∅: 15 **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum, mika ve saman katkılı açık kahverengi hamur, iç kırmızımsı kahverengi- kırmızı alacalı, dış kırmızı (10R 5/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 185

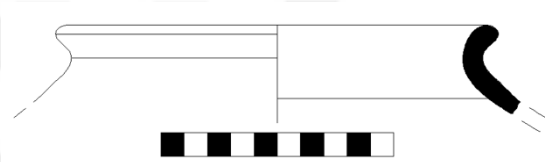

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4838
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.5
A.∅: 18 **h:** 4,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık-kum katkılı, turuncu, pekişmiş hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 186

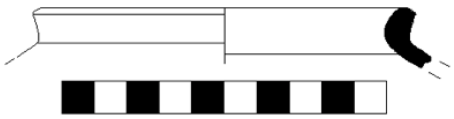

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4978
Buluntu Yeri: Alan B Çevre Duvarı
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.5
A.∅: 11 **h:** 2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı hamur, orta derecede pişmiş, iç-dış yüzeyde aşınma
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 187

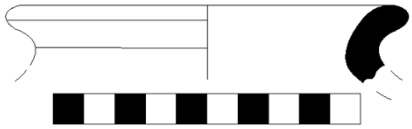

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2739
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: C.1
Form TipiÇ.5
A.∅:13 **h:** 3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı, orta pekişmiş kırmızı(2,5YR 7/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 188

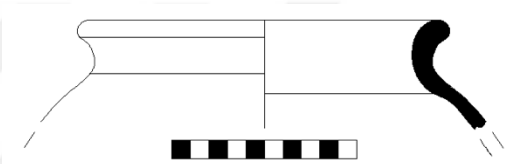

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3574 ç8210
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.5
A.∅: 20 **h:** 5,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş kırmızı hamur, iç boyun hizasına kadar, dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

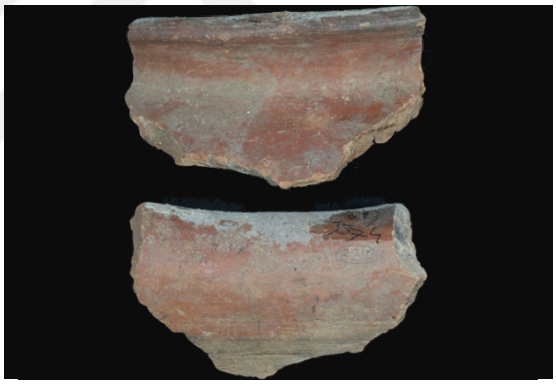

Kat. No.: 189

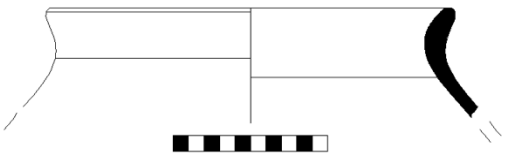

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4870 ç3029
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Dolgu
Mal Grubu: F.2
Form Tipi: Ç.5
A.∅: 26 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı orta pekişmiş kahverengi (7,5YR 6/6) hamur, iç kendinden, dış siyah-kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2/MÖ 2490-2200 (kal. c14)

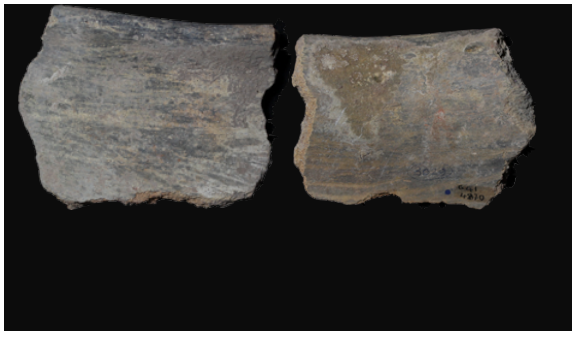

Kat. No.: 190

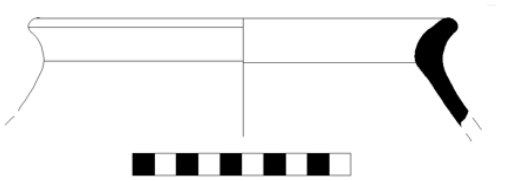

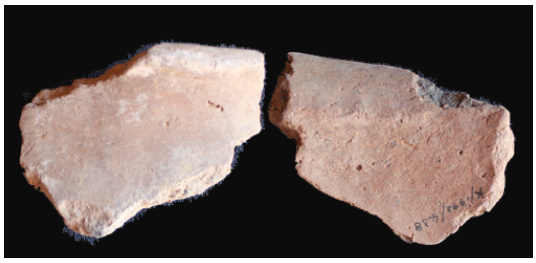

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-4-9-3-438
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ç.5
A.∅:19 **h:** 4,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım:: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah hamur, iç-dış kırmızımsı kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 191

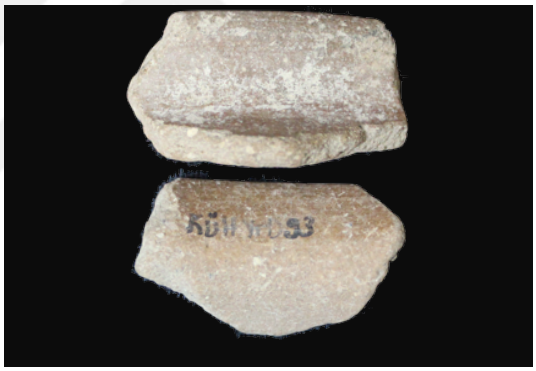

Yerleşme: Kültepe(Gülağaç)
Buluntu No: 1.7
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.2
Form Tipi:Ç.5
A.∅: 16 **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce mineral katkılı açık kahverengi pekişmiş hamur, iç-dış kahverengi(2,5YR 3/3-4/3) astarlı, sert açkılamadan dolayı iç-dış yüzeyde çatlamalar oluşmuş
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 192

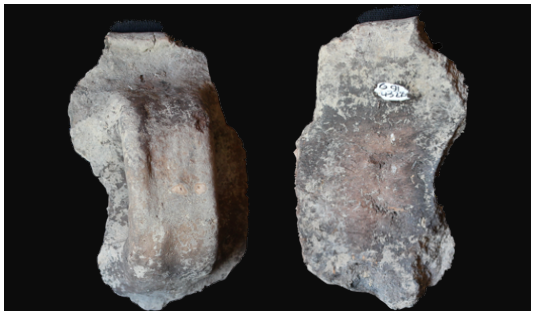

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4328
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.22
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Ç.6
A.∅:32 **h:** 12,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve mika katkılı siyah-kahverengi hamur, iç-dış sıvazlı, pişmeden dolayı yüzey renkleri kahverengi-siyah alacalı
Yayın: -
Tarihleme: SKÇ-Dönem 4

Kat. No.: 193

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3701
Buluntu Yeri: Alan E Yol
Mal Grubu: E.2
Form Tipi: Ç.6
A.∅:18 **h:** 14
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri taşçık, kum ve saman katkılı siyah-gri hamur, iç-dış sıvazlı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

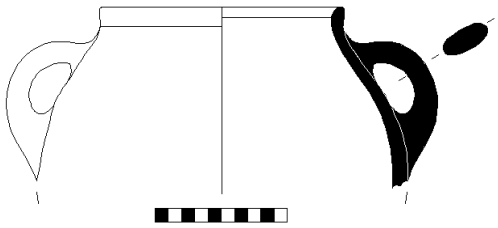

Kat. No.: 194

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2727
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Ç.11
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.7
A.∅:7 **h:** 5,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, dış komple, iç ağız kenarı boyunca koyu kahverengi boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 195

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2467
Buluntu Yeri: Alan E ÇE 1
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.7
A.∅: 10 **h:** 7.7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı boyun boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 196

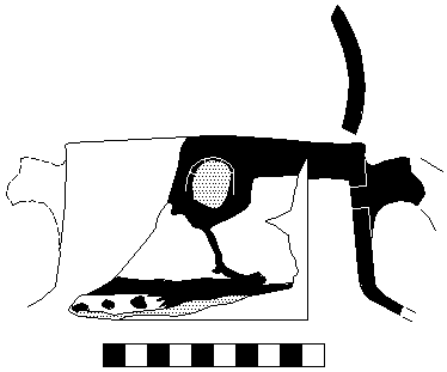

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3189
Buluntu Yeri: Alan E Yol
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.7
A.∅: 13,5 **h:** 8.3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, ağız kenarı ve boyun bant boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 197

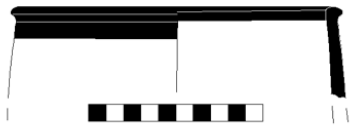

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2355
Buluntu Yeri: Test
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.7
A.∅:18 **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, ağız kenarı mor (7,5R 3/3-3/4) bant boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 198

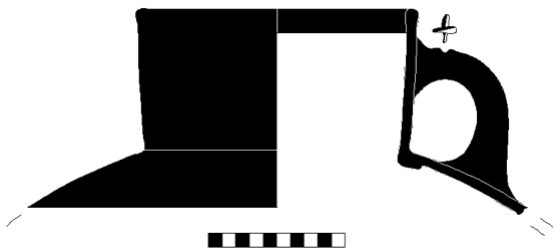

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4269-2 ç3010
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Dış Ç.8
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅: 20 **h:** 14,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden ve koyu kahverengi boya astarlı, açkılı, boyun gövde birleşiminde kil izi
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 199

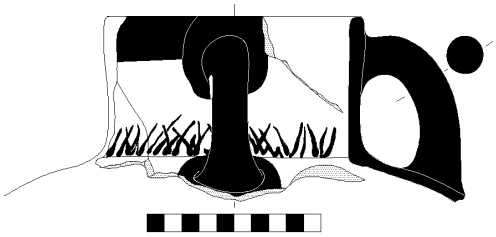

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3924
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dış Ç.5
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅: 14,5 **h:** 10,5
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü(5YR 7/6) renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, dış boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 200

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2295 ç8449
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅: 12 **h:** 7,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5YR 7/6) renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca kırmızımsı kahverengi (10 R 4/3) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 201

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2452
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8?
A.∅:- h: 6,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, dış dikey açkı bezemeli, gövde-boyun birleşimi çentik izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 202

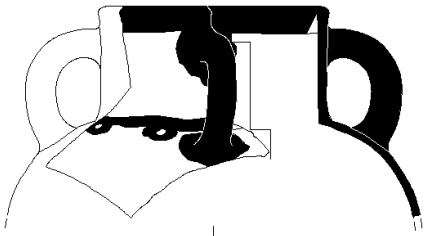

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:2515
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅:16 h: 15,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı ağız kenarı ve boyun koyu kahverengi (2,5YR 3/3) bant boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 203

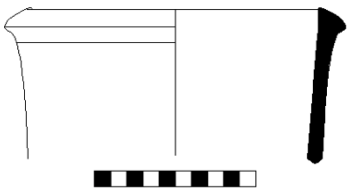

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3741 ç8172
Buluntu Yeri: Alan E Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅: 20 **h:** 9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 204

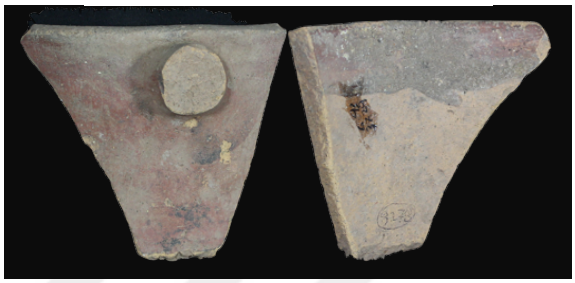

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3729 ç8278
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅:14,5 **h:** 7,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca mor renkte (7,5R 4/3) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 205

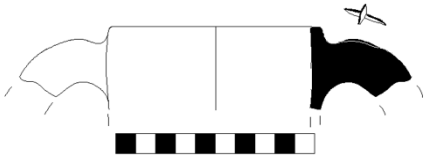

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2398
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅:10 **h:** 4,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu(2,5YR 7/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 206

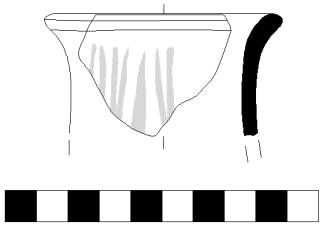

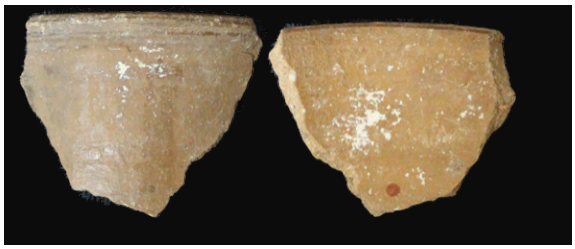

Yerleşme: Büyük Deller
Buluntu No: 1.1
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:Ç.8
A.∅: 7 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı iç açkısız, dış dikey açkı vuruşları ile oluşturulmuş bezemeye sahip
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 207

Yerleşme: Sıtma Tepesi
Buluntu No: 2.31
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.8
A.∅: 16 **h:** 3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı devetüyü renginde (5YR 6/4) hamur, iç-dış kendinden astarlı, dışta tüm yüzey içte ağız kenarına paralel mor renkte (7,5R 3/3) bant boyalı, kırık kulp peg-type tekniğinde gövde içerisine sokulmuş
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 208

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5523ç8225-8220
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Ç.16
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 24 **h:** 13
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı devetüyü renginde (5YR 6/4) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca mor renkte (7,5R 3/3) boyalı, kırık cidardan peg-type kulp rahatça izlenebilmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 209

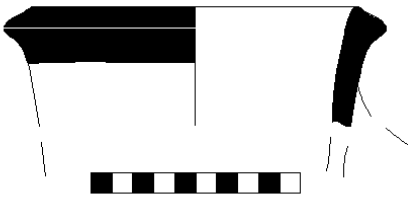

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1932
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 18 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı dışta mor renkte (7,5R 3/3) bant boya,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 210

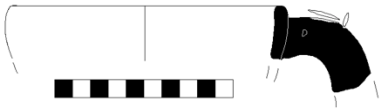

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2312
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:15 **h:** 4.9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu (2,5YR 7/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 211

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4008
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:17 **h:** 5,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş açık kahverengi (7.5 YR 6/3) hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, içte ve dışta ağız kenarı boyunca koyu kahverengi bant boya bezemeli dışta, gelişi güzel zikzak şeklinde açkı bezeme, içte fırça izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 212

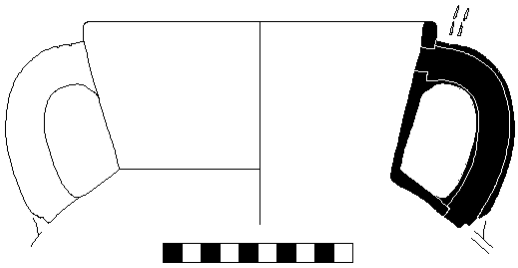

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4058
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:18 **h:** 11,5
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar, dış tamamen astarlı yer yer açkılı iki kulp da benzer biçimli markalı, kulplardaki üretim tekniği çok rahat izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 213

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4067
B Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:13.5 **h:** 7,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu(2.5 YR 6/8) hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, dıştaki kahverengi boya içte ağız kenarına taşmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

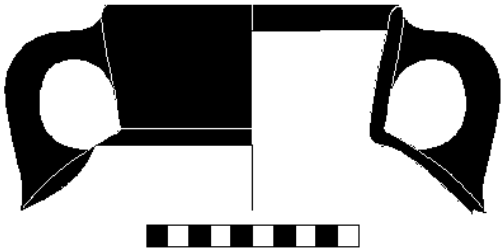

Kat. No.: 214

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4269-1 ç3009
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Dış Ç.8
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 14 **h:** 9,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar, dış tamamen astarlı, hafif açkılı, dış tamamen iç ağız kenarı boyunca boyalı, boyun-gövde birleşimi çok iyi kapatılmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 215

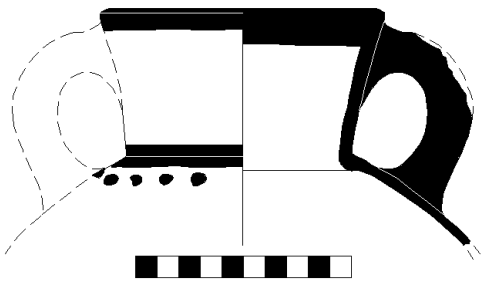

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3287
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Ç.15
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:13 **h:** 11
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iç boyun altına kadar, dış tamamen astarlı, açkılı, boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 216

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2876 ç3017
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dış Ç.3
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 18 **h:** 11,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar, dış tamamen astarlı, hafif açkılı, ağız kenarı bant boyalı, kulplardaki üretim tekniği çok rahat izlenebilmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 217

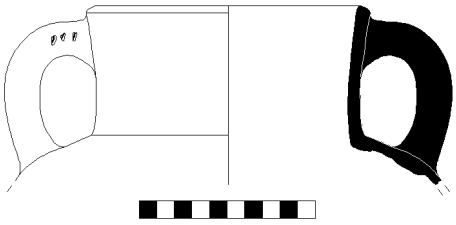

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2876 ç3018-2
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dış Ç.3
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:16 **h:** 10,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 218

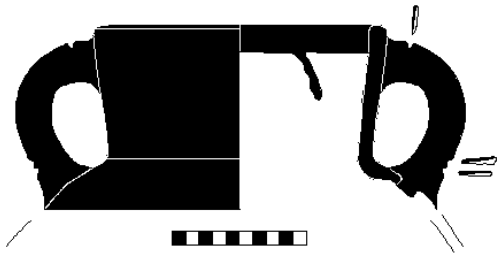

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4813 ç3016
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 21 **h:** 13,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar, dış tamamen kendinden astarlı, hafif açkılı, dış tamamen iç ağız kenarı boyunca kırmızımsı kahverengi boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 219

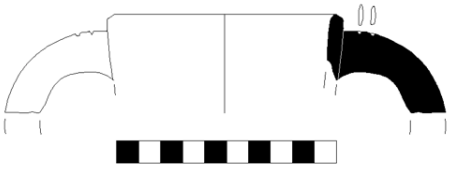

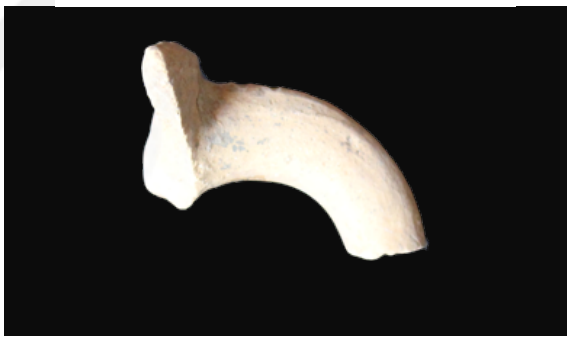

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4840
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:10,5 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş, devetüyü (5YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı kulp ve ağız kenarı kahverengi boyalı, kulp üzerinde marka
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 220

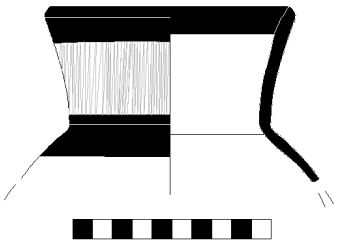

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3543 ç8236
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 12 **h:** 8,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı ağız kenarı ve boyundaki bant boya arası dikey açkı bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 221

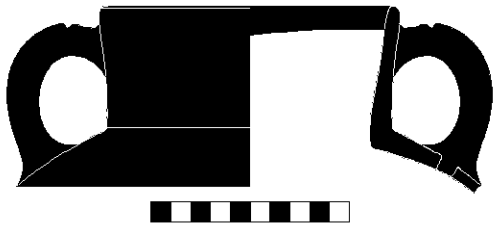

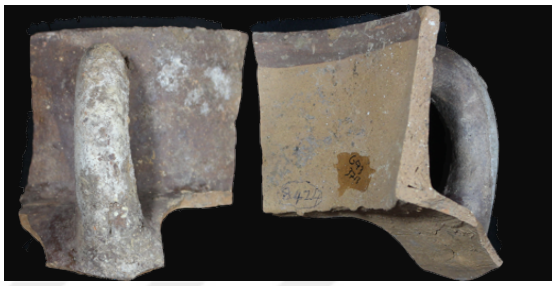

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3713 ç8424
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 15 **h:** 9,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü (5 YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç boyun altına kadar dış tamamen kendinden astarlı, dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca (bant) mor renkte (7,5R 4/3) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 222

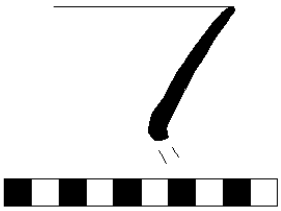

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92 1214 ç60
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅:? **h:** 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca şarabi kırmızı (7,5R 5/8) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 223

Yerleşme: Kestel
Buluntu No:K91-1-62-88
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:Ç.9
A.∅:15 **h:** 11
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 224

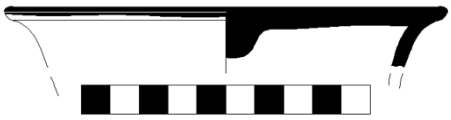

Yerleşme: Kızıl Höyük
Buluntu No:
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.9
A.∅: 15 **h:** 2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce mineral katkılı koyu kahverengi(7.5YR 5/2) hamur, iç-dış kendinden astarlı, ağız kenarında daha koyu kahverengi(7.5YR 3/2) boya ile bant bezeme var
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 225

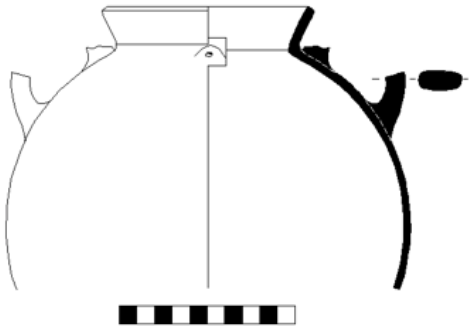

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 409-424
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Yanıklı Alan
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.10
A.∅:11,5 **h:** 16
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 226

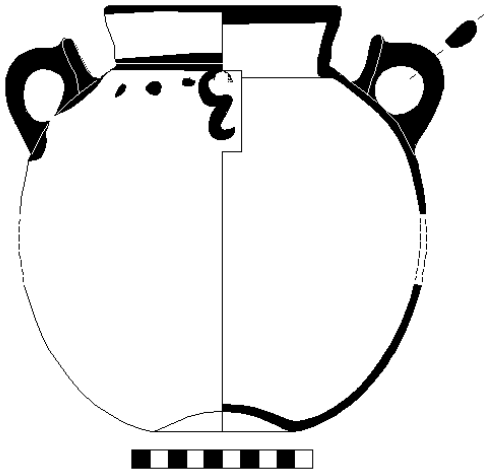

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5629
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.10
A.∅:13 **h:** 23,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, dış boya bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 227

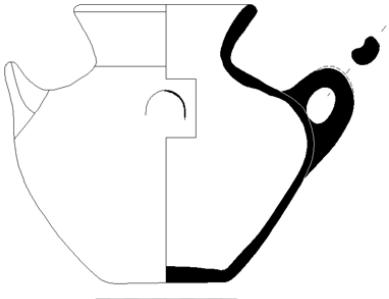

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5606
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.11
A.∅:13 **h:** 20
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kırmızı hamur, iyi pişmiş, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (5R 4/6-8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 228

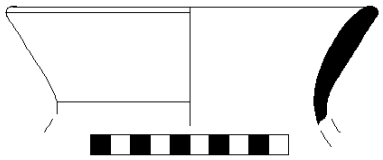

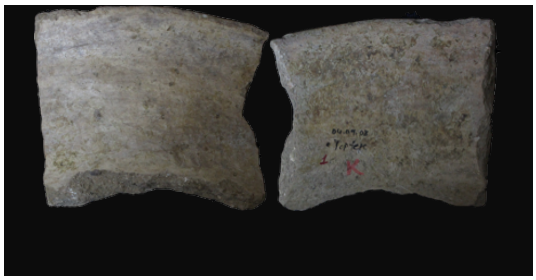

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.29
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ç.11
A.∅: 18 **h:**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış krem astarlı, iç mat dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 229

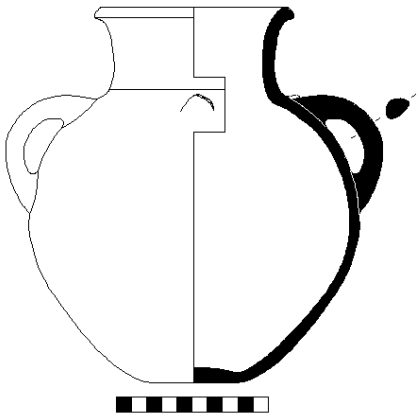

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:5606
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 13 **h:** 24,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kahverengi astarlı (5YR 5/8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 230

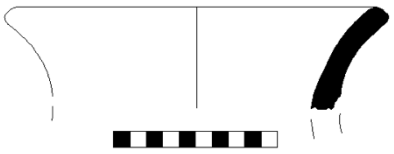

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4141
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban (Anneks)
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 22 **h:** 6,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık ve mika katkılı, pekişmiş turuncu hamur, iç-dış kendinden mika katkılı astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal.c14)

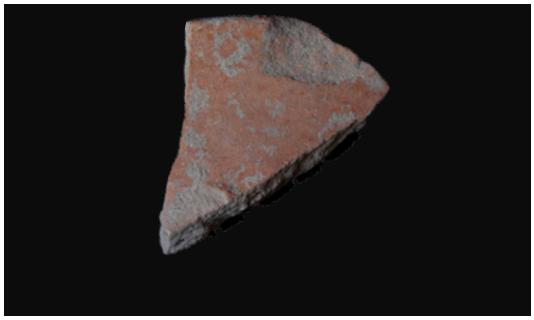

Kat. No.: 231

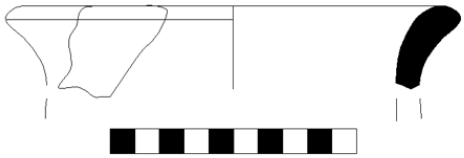

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4409
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2 taban
Mal Grubu: F.2
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 18,5 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, mika ve kum katkılı gevrek kahverengi (7,5YR 4/6) hamur, iç-dış gri-koyu kahverengi (7,5YR 3/4) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

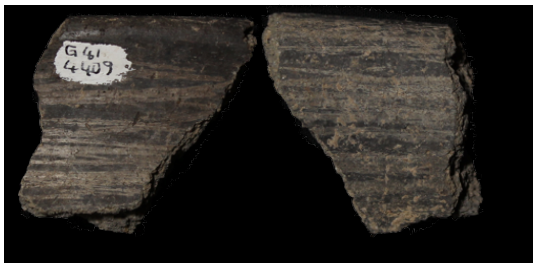

Kat. No.: 232

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4052
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.12
A.∅:28 **h:** 6,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve mika katkılı, gri özlü, kahverengi(7.5R 6/6) hamur, iç-dış kendinden mika katkılı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 233

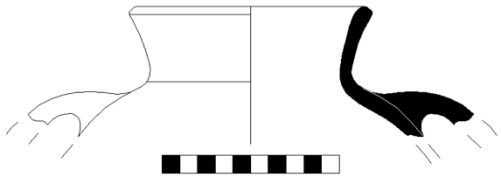

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3616 ç290
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.15
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 15 **h:** 7,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kırmızı (2,5YR 4/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 234

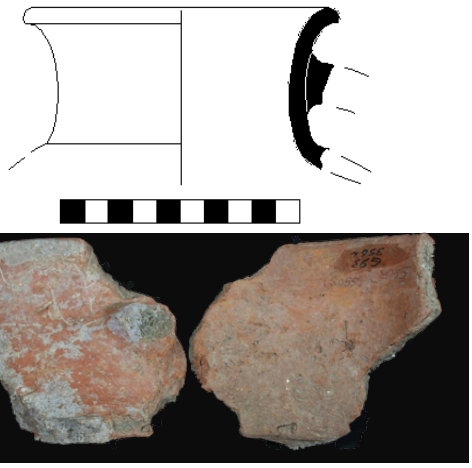

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3562 ç8054
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 13 **h:** 6,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık, kum ve kireç katkılı, pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iç işlemsiz dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 235

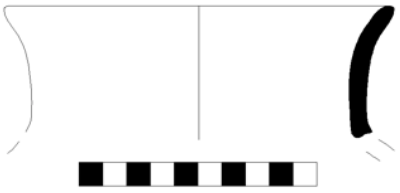

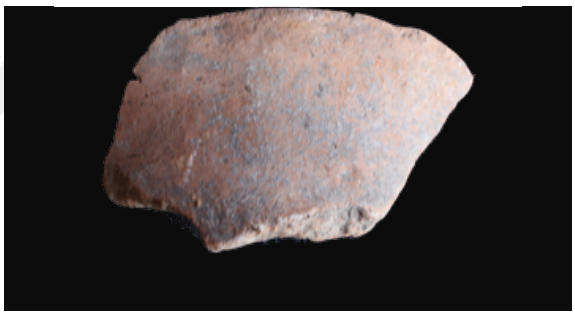

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5642
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.1 üst dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 16 **h:** 5,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve mika katkılı turuncu hamur, iç-dış mika katkılı açık kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 236

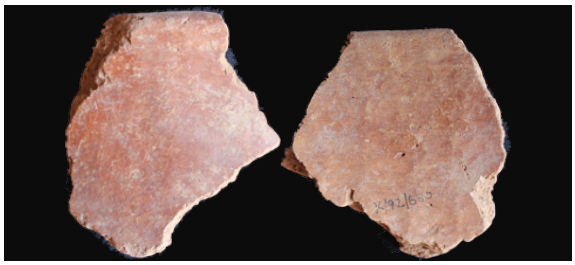

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-680
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Ç.12
A.∅: 22 **h:** 8,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı kırmızı hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 237
Yerleşme: Kayamahmut
Buluntu No: 5.84
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi:Ç.12
A.∅: 18 **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı siyah özlü turuncu hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 3/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

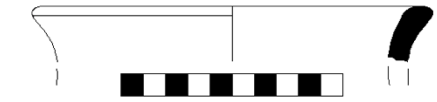

Kat. No.: 238

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No: 5.21
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.12
A.∅: 8 **h:** 6,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık, kum ve mika katkılı kahverengi hamur, iç boyun hizasına kadar, dış tamamen kırmızımsı kahverengi(10R 3/4) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

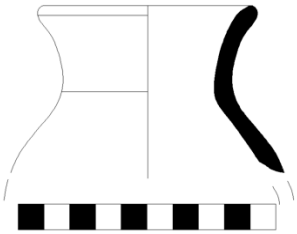

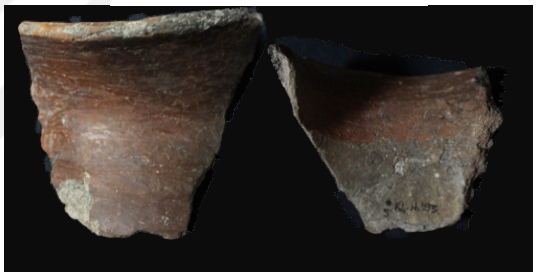

Kat. No.: 239

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4409
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.13
A.∅: 19,5 **h:** 42
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık, kum ve kireç katkılı, pekişmiş kahverengi hamur, iç işlemsiz dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

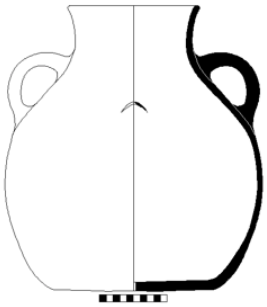

Kat. No.: 240

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4403
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.13
A.∅: 10,7 **h:** 6,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık kum ve kireç katkılı, orta pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iç-dış işlemsiz, dış oluk ve baskı bezemeli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

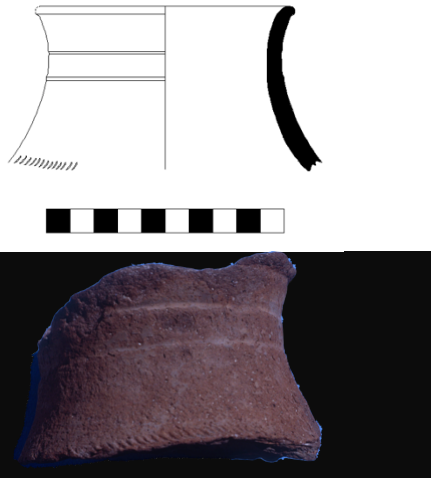

Kat. No.: 241

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3995
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Ç.13
A.∅:15.6 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı koyu gri hamur, iç-dış sıvazlı, hafif mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

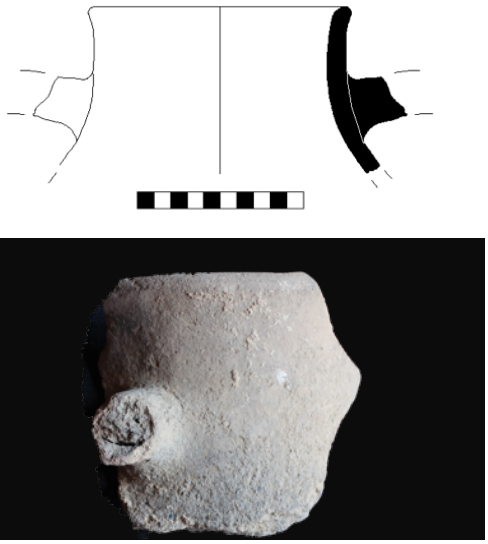

Kat. No.: 242

Yerleşme: Bozyer
Buluntu No: 4.81
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi Ç.13
A.∅:19 **h:** 9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı(7,5R 4/8) astarlı, dış parlak, iç mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 243

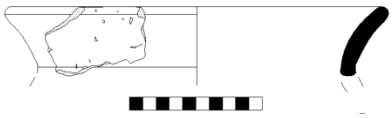

Yerleşme: Büyüktepe
Buluntu No: 4.36
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi:Ç.14
A.∅: 28 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık mika ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden (2,5YR 4/6-3/4) astarlı, parlak açkılı,
Yayın: (Gülçur 1995, şek.2:4)
Tarihleme: İTÇ I-II

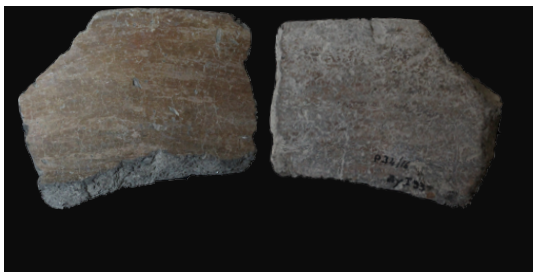

Kat. No.: 244

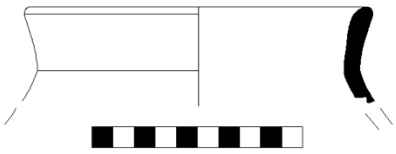

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 3.9
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Ç.14
A.∅: 16 **h:** 4,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kırmızı (2,5YR 6/6) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

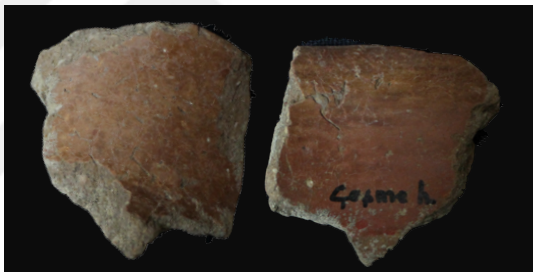

Kat. No.: 245

Yerleşme: Evliya Tepe 5
Buluntu No:
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Ç.14
A.∅:27 **h:** 7,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı pekişmiş siyah özlü kahverengi hamur, iç kendinden, dış şarabi kırmızı astarlı, açkılı, içte ağız kenarı boyunca is izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

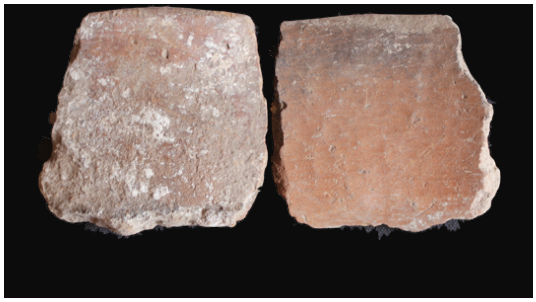

Kat. No.: 246

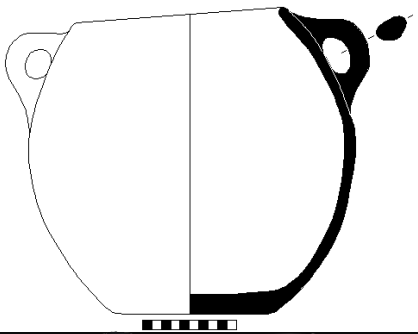

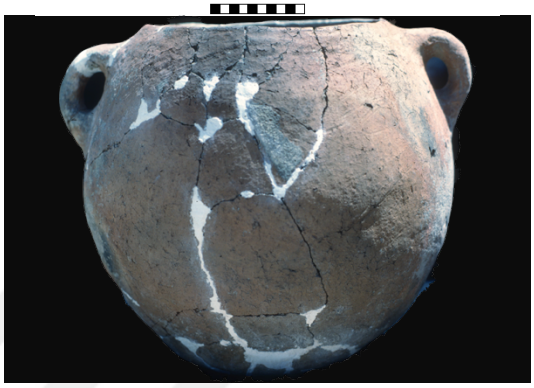

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3873
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: E.2
Form Tipi: Dk.1
A.∅: 22,3 **h:** 32
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta kıyılmış saman ve taşçık katkılı, devetüyü renginde (5YR 6/4), gevrek hamur, iç işlemsiz dış sıvazlı, yüzeyden katkı malzemesi izlenebiliyor
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 247

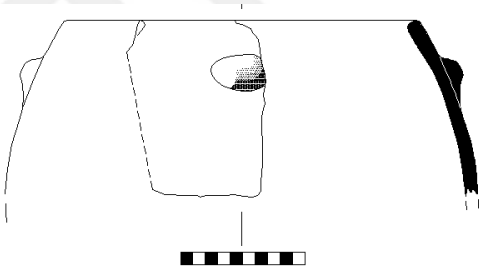

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3869
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.1
A.∅: 28 **h:** 14,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve mika katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 248

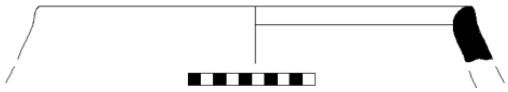

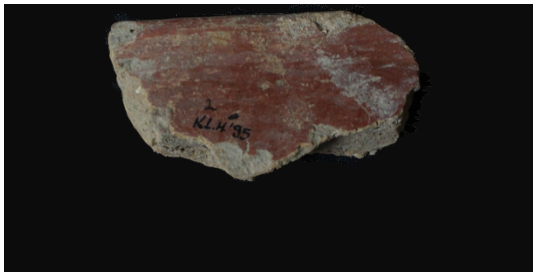

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No: 5.16
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Dk.1
A.∅: 34 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık mika ve saman katkılı gri özlü açık turuncu hamur, iç-dış kırmızı(7,5R 3/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 249

Yerleşme: Taştepe
Buluntu No: 5.54
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.1
A.∅: 32 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı gri özlü kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, pişmeden dolayı yüzey kahverengi-siyah alacalı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

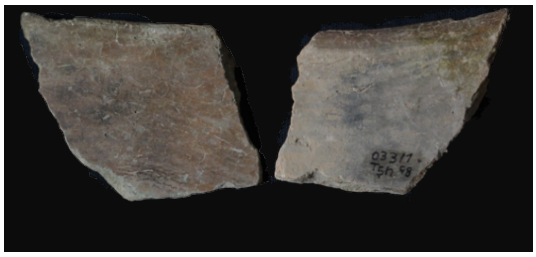

Kat. No.: 250

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.10
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.1
A.∅: 47 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı gri hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

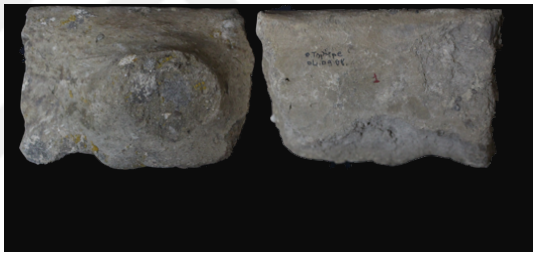

Kat. No.: 251

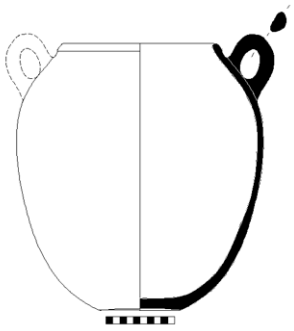

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4479-2
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 3 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.2
A.∅:22 **h:** 39
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık kum ve kireç katkılı, orta pekişmiş turuncu (2,5YR 6/8)-kahverengi hamur, iç-dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 252

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4430
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Taban üzeri Dolgu
Mal Grubu: A.1-A.3
Form Tipi: Dk.2
A.∅: 27 **h:** 41
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş siyah-kahverengi hamur, dış astarlı, pişmeden dolayı siyah-kahverengi-kırmızı renginde, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

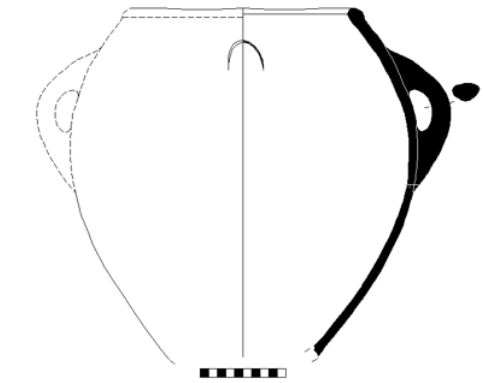

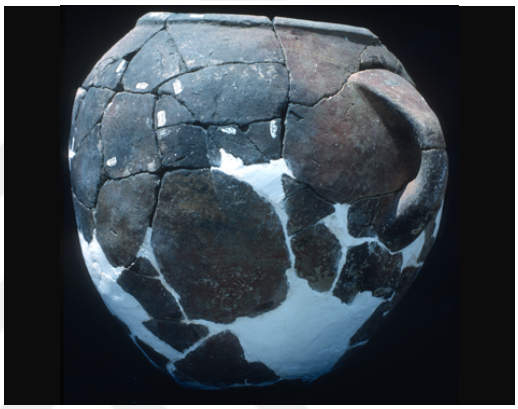

Kat. No.: 253

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2099, 2093, 2098
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 2 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.2
A.∅: 23,3 **h:** 38,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş siyah-kahverengi hamur, dış astarlı, pişmeden dolayı yüzeyler siyah-kahverengi-kırmızı renginde dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

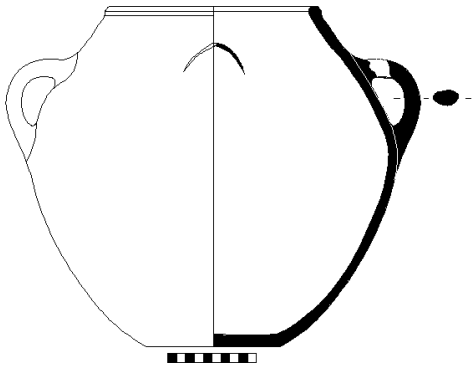

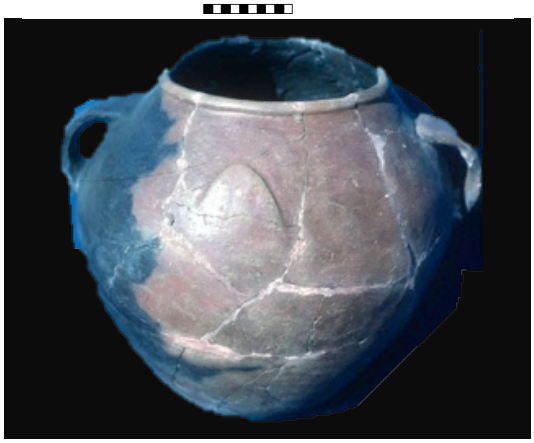

Kat. No.: 254

Yerleşme: Küçük Çanak Tepe
Buluntu No:
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.2
A.∅:31 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı kırmızı hamur, iç-dış astarlı, açkısız, yüzeyden katkılar izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 255

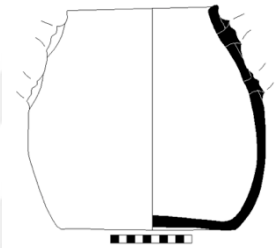

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2524
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.3
A.∅:18 **h:** 27
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı devetüyü (5YR 6/6) renginde hamur, iç-dış sıvazlı, dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 256

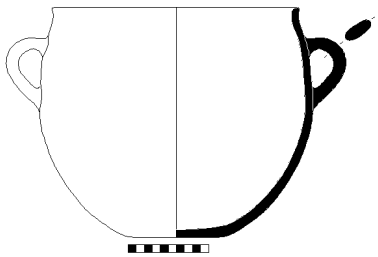

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1568
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dolgu
Mal Grubu: A.3-A.2
Form Tipi: Dk.4
A.∅: 30 **h:** 28,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı pekişmiş siyah-kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, dış mat açkılı pişmeden dolayı siyah-kahverengi alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 257

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3819
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Dolgu
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.5
A.∅: 30 **h:** 19,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

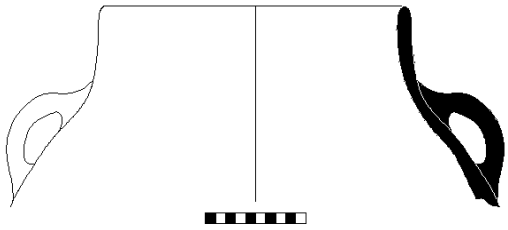

Kat. No.: 258

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4141
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.5
A.∅: 22 **h:** 5,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah(iç)-turuncu(dış) renkte hamur, iç sıvazlı dış şarabi kırmızı boya astarlı (7.5R 4/6), açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal.c14)

Kat. No.: 259
Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4606
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 12 thermal 1
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.5
A.∅:16 **h:** 26
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı devetüyü (5YR 7/6) renginde, orta pekişmiş hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 260

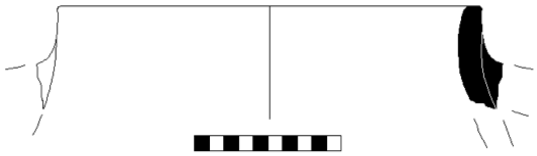

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2727
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Ç.11
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.5
A.∅:28 **h:** 6,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı pekişmiş koyu gri hamur, iç-dış siyah astarlı(10 YR 2/1-2,5YR 2,5/1), iç mat dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

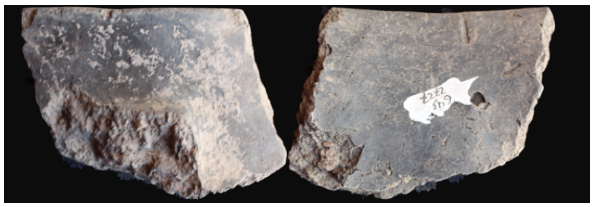

Kat. No.: 261

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2159
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 2 Taban Dolgusu
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.5
A.∅:22,5 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı orta pekişmiş hamur pişmeden dolayı cidar ortasından başlayarak içe doğru siyah, dışa doğru turuncu, dış şarabi kırmızı astarlı, parlak açkılı, iç sıvazlı mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

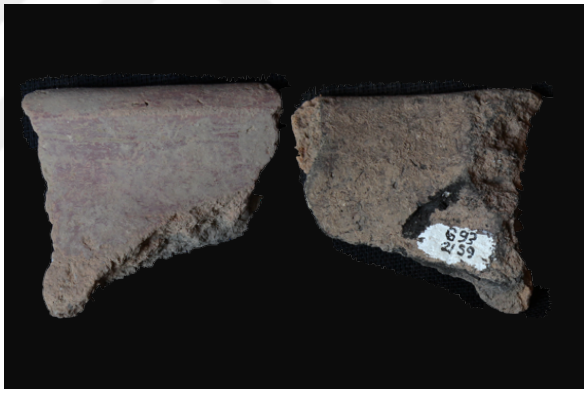

Kat. No.: 262

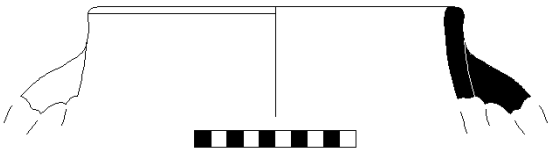

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92-4-9-3-401
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.5
A.∅:22 **h:** 6,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı gevrek siyah hamur, iç düzeltili-dış kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

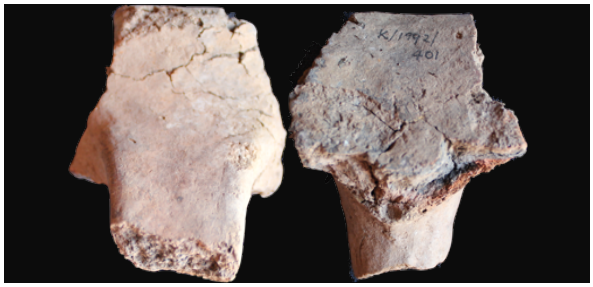

Kat. No.: 263

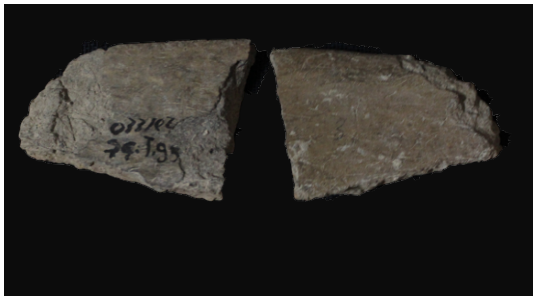

Yerleşme: Sırçantepe
Buluntu No: 5.68
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.5
A.∅: 26 **h:** 3,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, mika ve saman katkılı, gri özlü kahverengi hamur, iç-dış koyu kahverengi (7.5YR 5/2) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 264

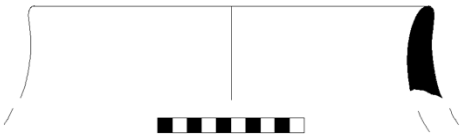

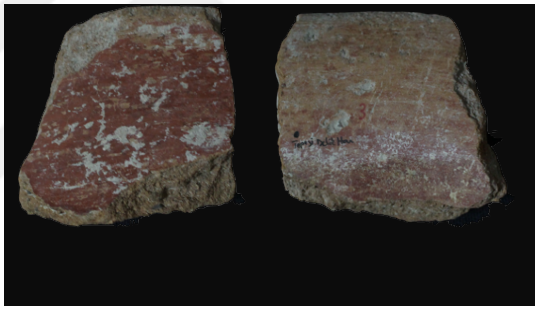

Yerleşme: Tepesidelikhan Höyük (Öresunhan Höyük)
Buluntu No: 4.56
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.5
A.∅: 28 **h:** 6,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta-ince taşçık, kum ve mika katkılı kahverengi hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 3/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 265

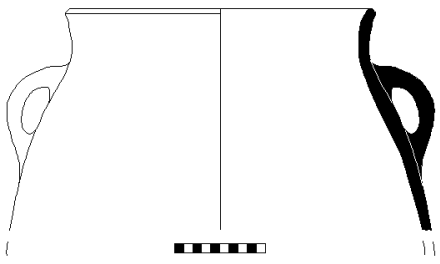

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3817
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Dolgu
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.6
A.∅:33 **h:** 24
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı turuncu hamur, iç-dış mika katkılı devetüyü renginde astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 266

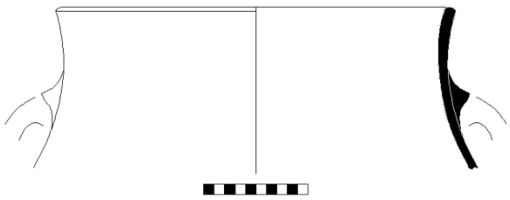

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3835
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.2?
Form Tipi: Dk.6
A.∅:38 **h:** 16
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı orta pekişmiş, kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 267

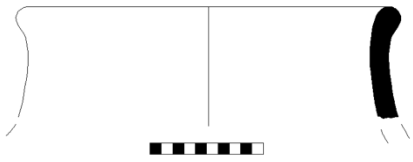

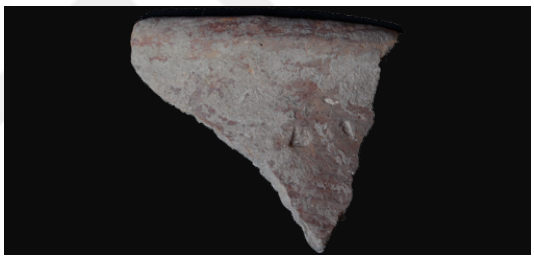

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4097
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.4
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.6
A.∅:32 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı siyah özlü turuncu hamur, iç sıvazlı, dış şarabi kırmızı boya astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 268

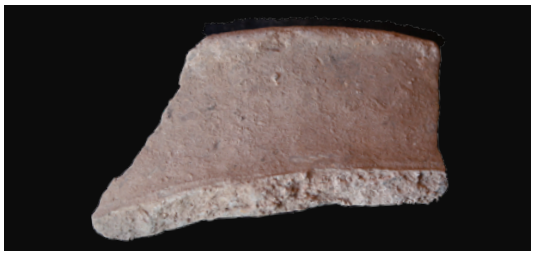

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4242
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Ç.6
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.6
A.∅:30 **h:** 6,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kireç katkılı pekişmiş gri (7,5YR 4/1) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 269

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1831
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Ç.30
Mal Grubu: E.2
Form Tipi: Dk.6
A.∅:35? **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı gevrek gri özlü turuncu hamur, iç-dış sıvazlı, yüzeyde yoğun saman ve taşçık katkı izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 270

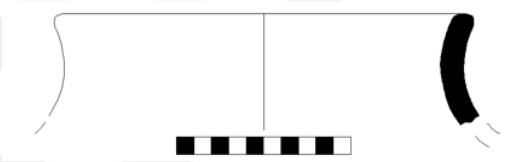

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2163
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 O. 2 Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.6
A.∅:23,5 **h:** 6,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 271

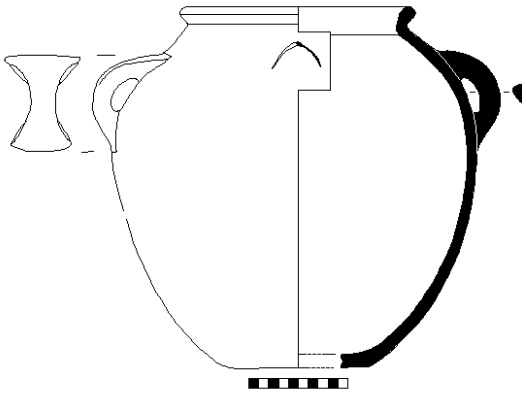

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4392
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.7
A.∅:22 **h:** 36,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- taşçık katkılı, turuncu hamur iç işlemsiz, dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 272

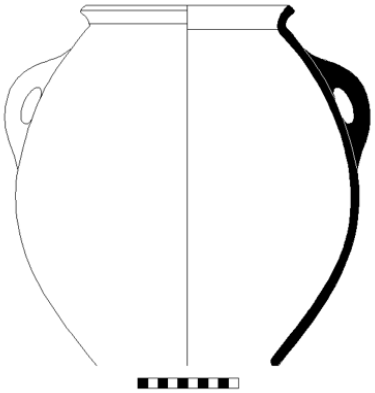

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4405
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.7
A.∅:21 **h:** 37,8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç boyun altına kadar, dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 273

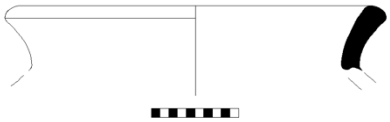

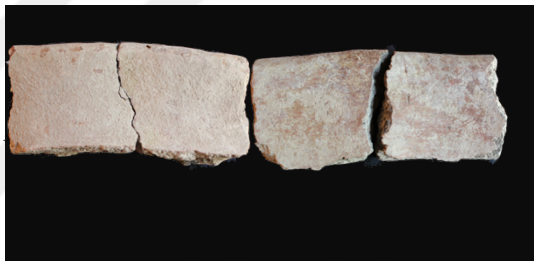

Yerleşme: Gümük Tepe
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.7
A.∅: 42 **h:** 7,5
Tanım: İri-orta taşçık katkılı gri hamur, iç-dış kahverengi astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 274

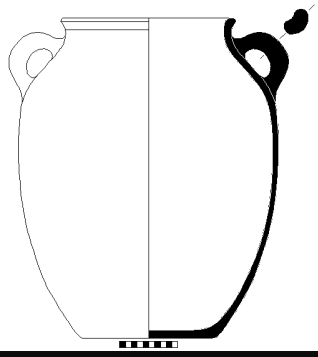

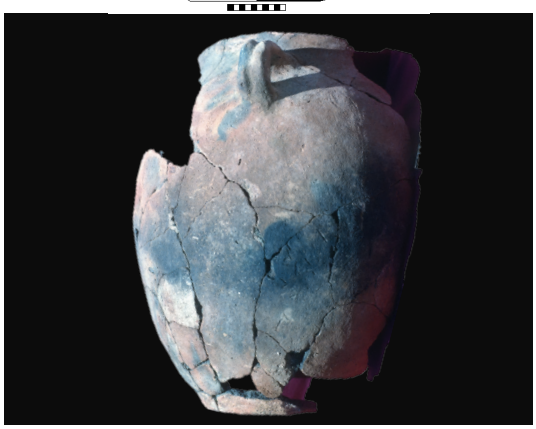

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2515
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.8
A.∅:30 **h:** 55
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı, kahverengi hamur, dış kendinden astarlı, açkılı, pişmeden dolayı kahverengi-siyah alacalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 275

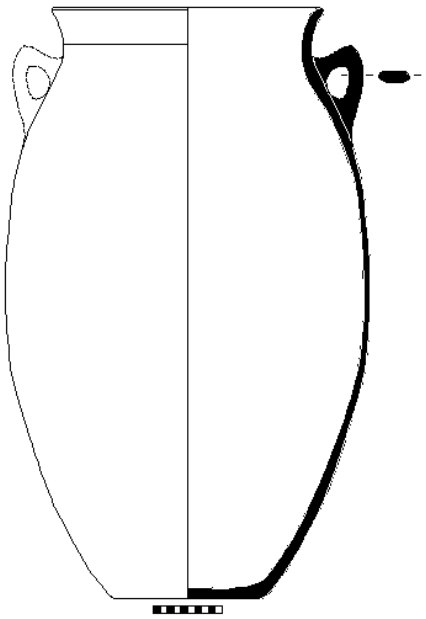

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2534
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Dolgu
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.8
A.∅:40 **h:** 84,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş siyah-kahverengi hamur, dış kendinden astarlı, pişmeden dolayı yüzeyler kahverengi-kırmızı renginde, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 276

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4269
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Dk.8
A.∅:32 **h:** 7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı, gri hamur, iç-dış devetüyü renginde astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 277

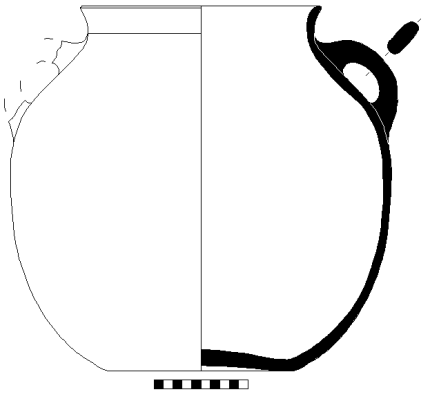

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3428
Buluntu Yeri: Alan E ÇE.1 Ç.34
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.9
A.∅:25,5 **h:** 38,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur, iç boyun altına kadar dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3b

Kat. No.: 278

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1480
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.9
A.∅:32 **h:** 7,6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kum katkılı, pekişmiş kırmızı hamur, iç-dış şarabi kırmızı (7,5R 5/8) astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

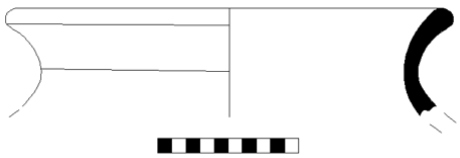

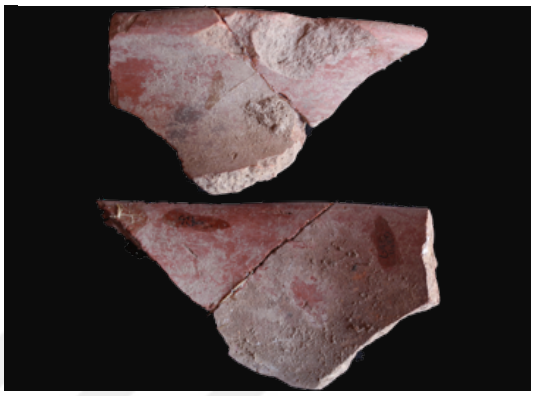

Kat. No.: 279

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2841
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 8 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.10
A.∅:23,5 **h:** 63
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık, kum ve kireç katkılı, pekişmiş kırmızı (10R 6/8) hamur, iç-dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

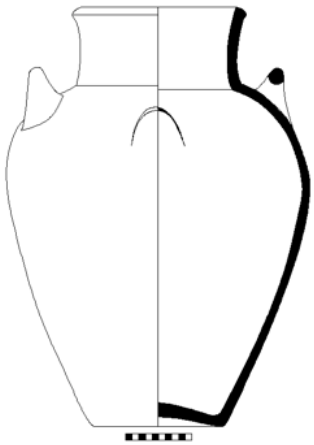

Kat. No.: 280

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2364
Buluntu Yeri: Bt 36
Mal Grubu: A.2
Form Tipi Dk.11
A.∅:20 **h:** 58,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı, pekişmiş açık kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

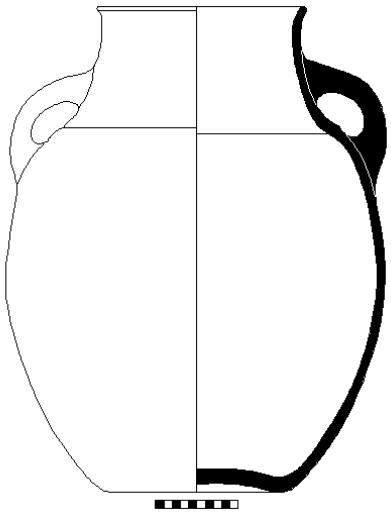

Kat. No.: 281

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3843
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 5 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi Dk.11
A.∅:16 **h:** 21
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve yoğun mika katkılı, kahverengi gevrek hamur, aşındığı için yüzey işlemleri hakkında bilgi yok
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

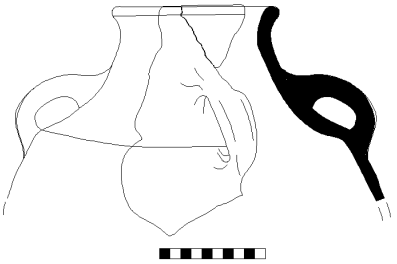

Kat. No.: 282

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4302
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 dolgu
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.11
A.∅:26 **h:**11
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı, pekişmiş açık kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 283

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2591
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 8 Taban üzeri
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.11
A.∅:24 **h:** 13,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık katkılı siyah özlü kahverengi hamur, iç kendinden dış açık kahverengi siyah alacalı astarlı, dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

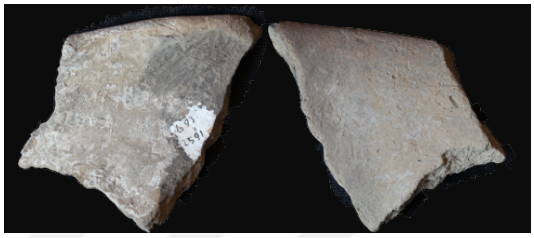

Kat. No.: 284

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4259
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.11
A.∅:37 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı, pekişmiş gri hamur, iç-dış gri- kahverengi tonlarında alacalı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 285

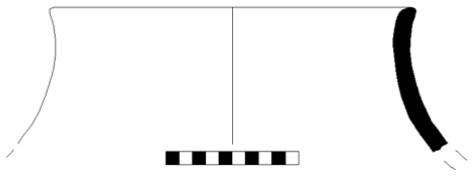

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4026
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.4
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.11
A.∅:27 **h:** 10,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta- ince taşçık ve mika katkılı, pekişmiş turuncu hamur, dış astarlı mat açkılı, iç düzeltili, katkı çukurları izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 286

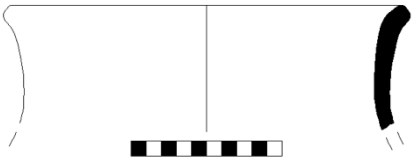

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2803
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.11
A.∅: 26 **h:** 8,3
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı kahverengi-siyah hamur, pişmeden dolayı iç ağız kenarı altından itibaren siyah, dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 287

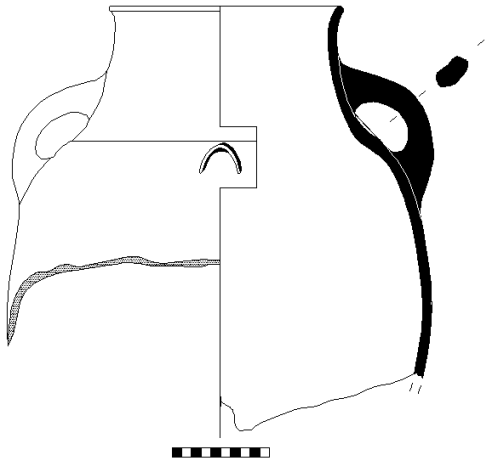

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3411
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Dış Ç.6
Mal Grubu: A.4
Form Tipi Dk.11
A.∅:24 **h:** 44
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı orta pekişmiş devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı, dış açkılı, is izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

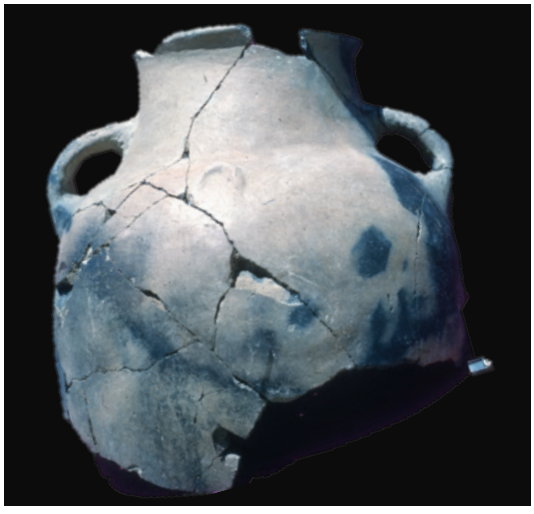

Kat. No.: 288

Yerleşme: Büyüktepe
Buluntu No: 4.39
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi:Dk.11
A.∅: 24 **h:** 3,4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı turuncu hamur, iç-dış kırmızı (7,5R 3/8) astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 289

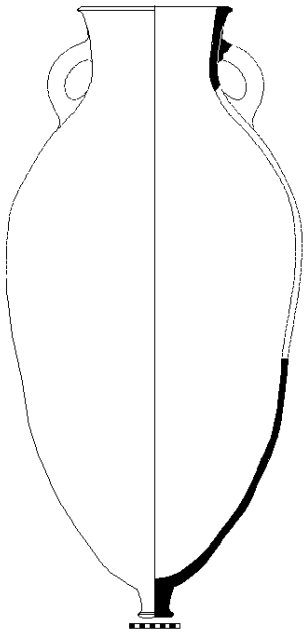

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4298
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.10
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅:30,5 **h:** 120,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı, iyi pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 290

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2659
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Taban Üzeri
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅:? **h:** 5,8
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil/*Coiling*
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, içte fitil/*coiling* izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 291

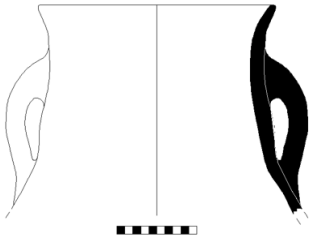

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2380 ç989-4
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 Ç.16
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅: 30 **h:** 26
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (2,5YR Y/8) hamur, iç-dış astarlı, dış hafif açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.:292

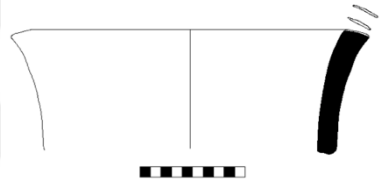

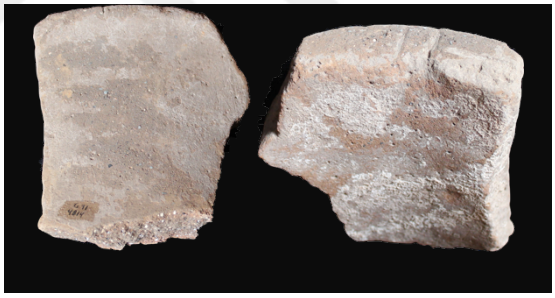

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4814
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅: 30 **h:** 11
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: Orta taşçık, kum ve kireç katkılı orta pekişmiş turuncu hamur, iç-dış sıvazlı iç ve dış yüzey fitil/*coiling* izli, dudak üzerinde çizi tekniği ile oluşturulmuş marka
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 293

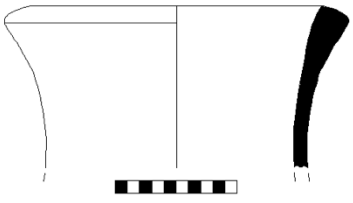

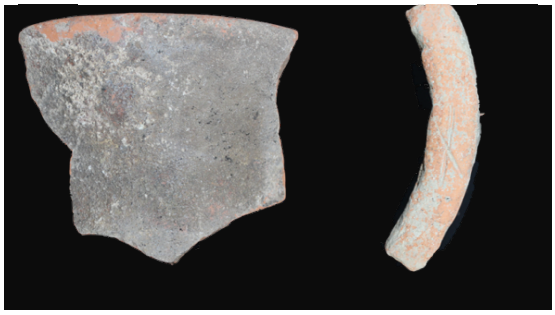

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2748 ç8094
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban Dolgusu
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅: 28 **h:** 13
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı, iyi pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 294

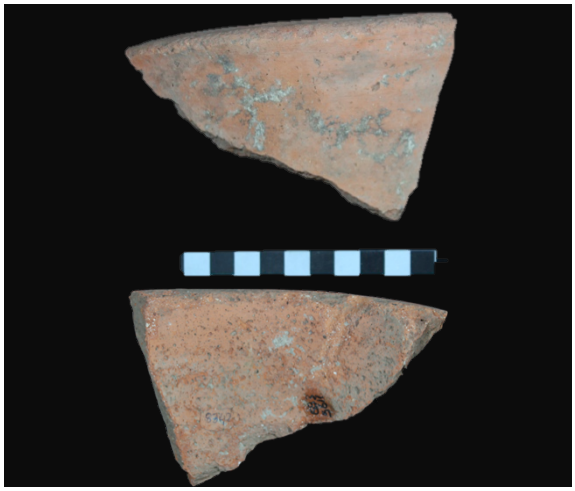

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5611 ç8342
Buluntu Yeri: Alan C-D Y.2 Taban
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅:- h: 9
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: İnce taşçık, kum ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, içte fitil/*coiling* izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 295

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2843
Buluntu Yeri: Alan E Y.1
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
D.∅:5.5D.**h:**3.8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış yüzey işlemi bilinmiyor
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 296

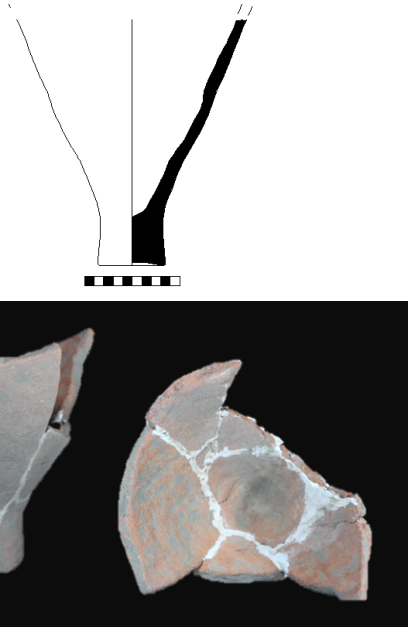

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 921
Buluntu Yeri: Test 9
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
D.∅: 7 **h:** 25,8
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: Orta-ince taşçık ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç düzeltili, dış kendinden astarlı, hafif açkılı, içte fitil/*coiling* izi
Yayın: - 10R 6/8
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3a-2

Kat. No.: 297

Yerleşme: Kestel
Buluntu No:-
Buluntu Yeri: -
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅:- h: 4
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı, pekişmiş turuncu (10R 6/8) hamur, iç-dış kendinden astarlı, hafif açkılı, içte fitil/*coiling* izi
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 298

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.79
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu D.1
Form Tipi: Dk.12
A.∅: 18 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı kahverengi hamur, iç şarabi kırmızı(7,5R 4/6) dış siyah astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 299

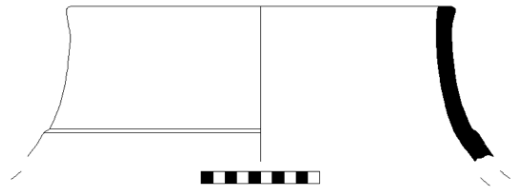

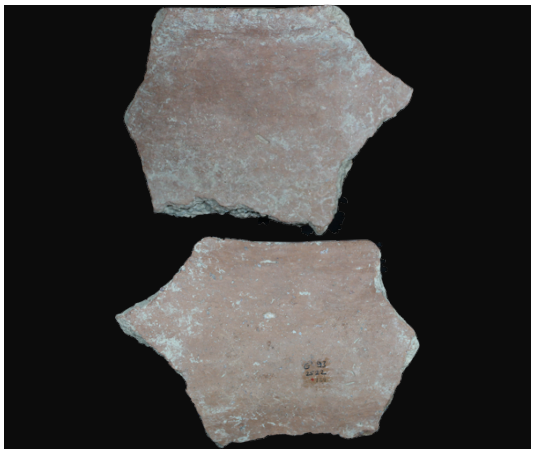

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2522 ç129
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.13
A.∅:32 **h:** 13
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık, kireç ve mika katkılı orta pekişmiş kahverengi (2,5YR 5/6) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 300

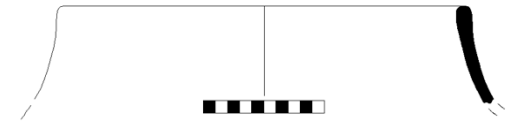

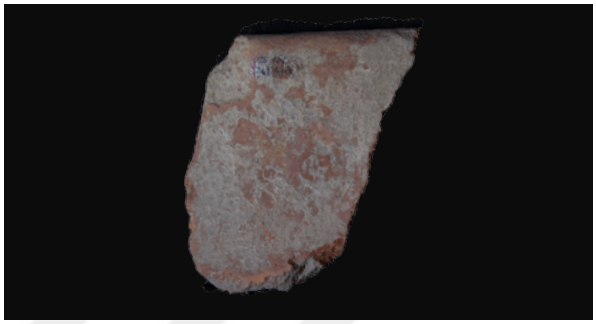

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4141-2
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban (Anneks)
Mal Grubu: D.1
Form Tipi: Dk.13
A.∅:33 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı, gevrek kırmızımsı kahverengi hamur, iç-dış kendinden astarlı, parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal.c14

Kat. No.: 301

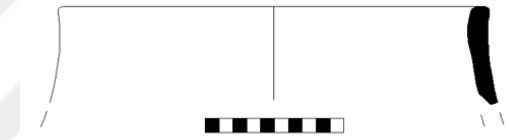

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2231
Buluntu Yeri: Alan B TY. 1Dış
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Dk.13
A.∅:30 **h:** 6,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve mika katkılı pekişmiş turuncu(10R 6/8) hamur iç-dış yoğun mika katkılı kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 302

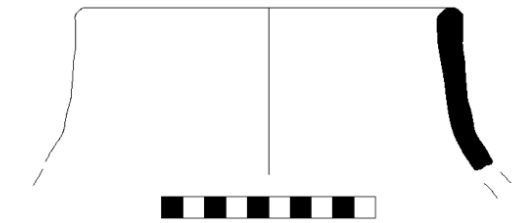

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2747
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban üzeri
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.13
A.∅:17.5 **h:** 9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : İri-orta taşçık katkılı gevrek siyah özlü kırmızı hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)
Kat. No.: 303

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2822
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Dk.13
A.∅:15 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : İnce taşçık ve kum katkılı turuncu hamur, iç-dış şarabi kırmızı (7.5R 5/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

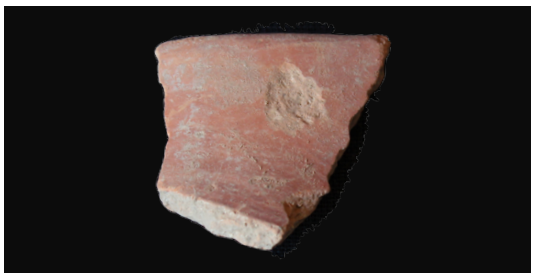

Kat. No.: 304

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K96-8-124
Buluntu Yeri: T.25
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.13
A.∅:16,5 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve kum katkılı siyah hamur iç-dış kırmızı astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 305

Yerleşme: Alayhan Höyüktepe
Buluntu No: 2.64
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.13
A.∅: 28 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı kahverengi (2,5YR 4/4) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 306

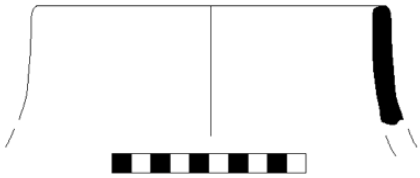

Yerleşme: Çeşme
Buluntu No: 4.61
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.13
A.∅: 18 **h:** 6
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık, kum ve saman katkılı kahverengi (5YR 4/6) hamur, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

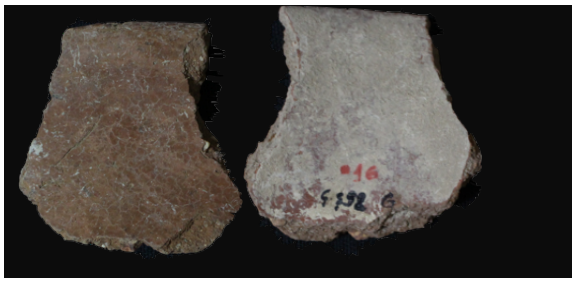

Kat. No.: 307

Yerleşme: Çuğunözü
Buluntu No: 5.47
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Dk.13
A.∅: 34 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık kum ve saman katkılı kahverengi hamur, iç-dış kendinden (7,5YR 7/3) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

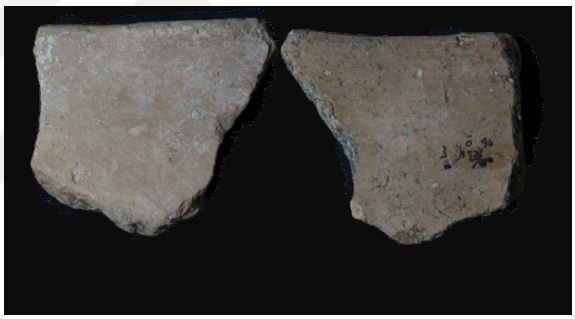

Kat. No.: 308

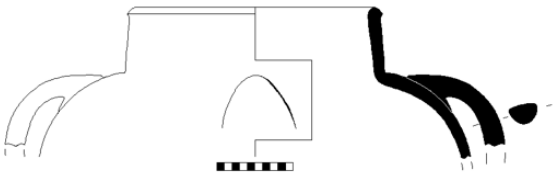

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4409
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 2 Taban
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Dk.14
A.∅: 31,5 **h:** 19,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kırmızı hamur, iyi pişmiş, iç-dış kırmızı astarlı (10R 5/8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 309

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4379
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 taban üzeri dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Dk.14
A.∅:26 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce kum ve saman katkılı, siyah-gri özlü turuncu hamur, dış koyu iç daha açık kırmızı(10R4/6-4/8) astarlı, dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 310

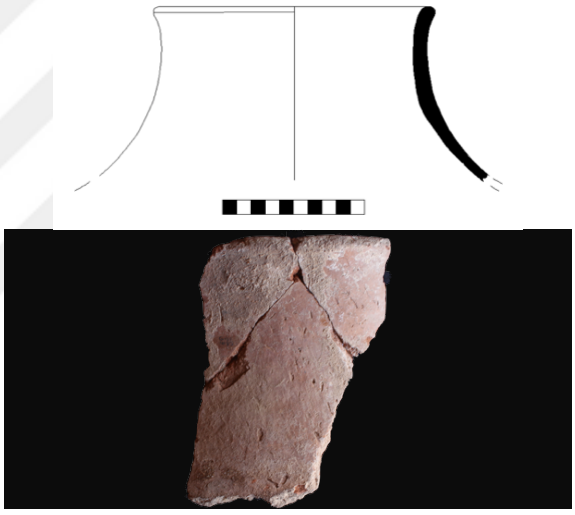

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4195
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 O. 3
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Dk.15
A.∅:24 **h:** 20
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve mika katkılı, kahverengi hamur, iç sıvazlı dış kendinden astarlı, açkılı

Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 311

Yerleşme: Karahöyük
Buluntu No: 4.18
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Dk.15
A.∅: 22 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve saman katkılı turuncu hamur, iç-dış şarabi kırmızı(7,5R 4/8) astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-III

Kat. No.: 312

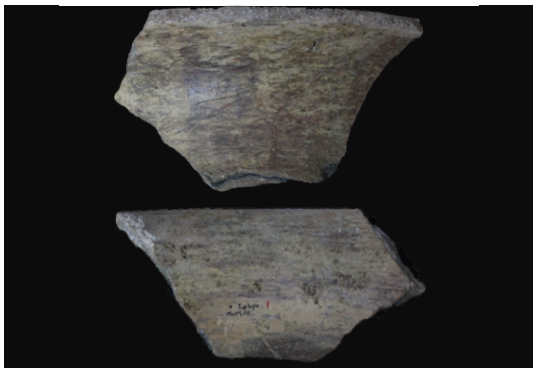

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.16-1
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu A.2
Form Tipi: Dk.15
A.∅: 24 **h:** 9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı orta pekişmiş siyah özlü kahverengi (2,5YR 3/4) hamur, iç-dış devetüyü kızıl kahverengi alacalı astarlı iç mat dış parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-III

Kat. No.: 313

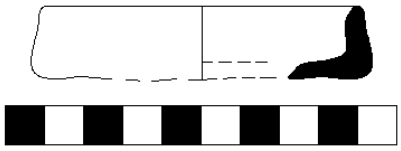

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1586
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Taban Dolgusu
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.1
A.∅: 8 **h:** 1,9
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek kahverengi hamur, dış işlemsiz iç sıvazlı ve açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 314

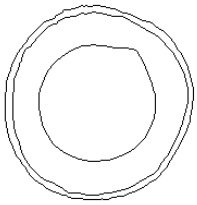

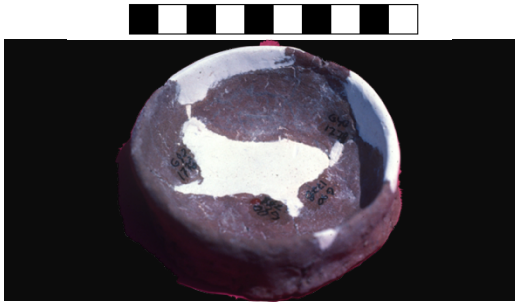

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1778
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Taban Dolgusu
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.1
A.∅: 6 **h:** 2,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık ve kireç katkılı gevrek kahverengi (2,5YR 4/6) hamur, dış işlemsiz, iç sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 315

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2636
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.2
A.∅: 21 **h:** 8
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek kahverengi (5 YR 5/6) hamur, dış işlemsiz, oldukça kaba, iç sıvazlı ve açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 316

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3865
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Yüzey
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.2?
A.∅:- h:-
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: El Yapımı-Fitil
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek kahverengi (5 YR 5/6) hamur, dış baskı bezemeli, iç sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 317

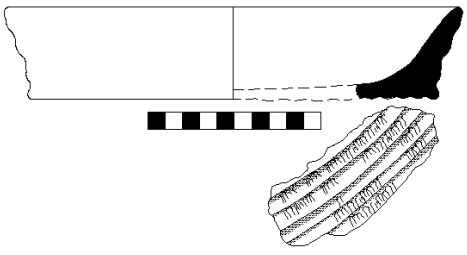

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5000
Buluntu Yeri: Alan E Platform/Dönem 2
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.2
A.∅: 26 **h:** 5,3
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek kahverengi (5 YR 5/6) hamur, dış işlemsiz dip baskı bezemeli, iç sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 318

Yerleşme: Çuğunözü
Buluntu No: 4.7
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.2
A.∅: 20 **h:** 6,2
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil
Tanım: Yoğun taşçık ve saman katkılı kahverengi-siyah hamur, iç astarlı açkılı, dış dip hariç sıvazlı açkılı, dip işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II

Kat. No.: 319

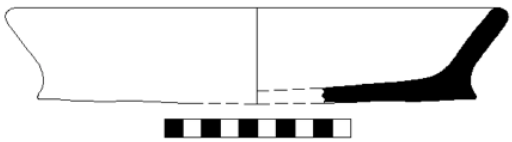

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3617
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Ç.15
Mal Grubu:: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅:26 **h:** 5,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık katkılı, orta pekişmiş siyah özlü kahverengi hamur, iç kendinden astarlı açkılı, dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 320

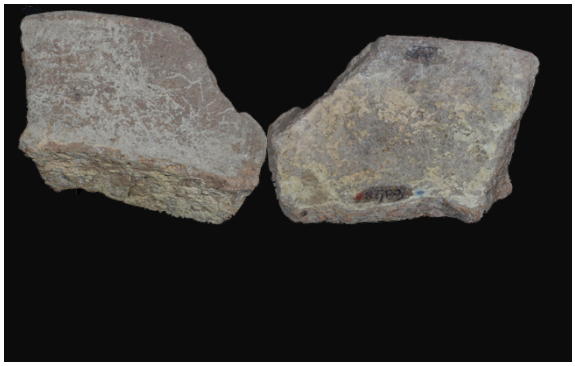

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4941 ç8489
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dış Ç.5
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅: 29 **h:** 5,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı, orta pekişmiş kahverengi (5 YR 5/6) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 321

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:4158
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 O.2 Dolgusu
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅:50 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek siyah-gri hamur, içe yapılan astar dışta ağız kenarına da uygulanmış, dışta herhangi bir işlem yapılmamış, düzeltili
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 322

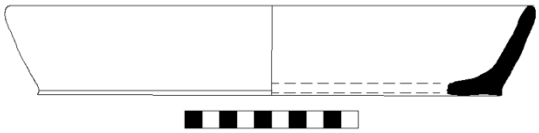

Yerleşme: Kestel
Buluntu No: K92 487 ç21
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅: 30 **h:** 5.1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı orta pekişmiş kahverengi (5 YR 5/4) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

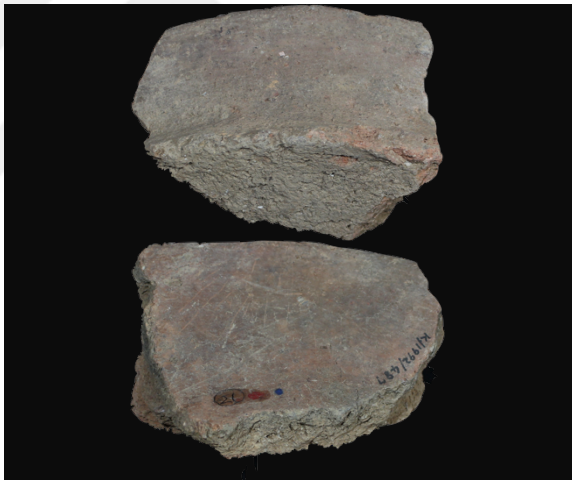

Kat. No.: 323

Yerleşme: Alayhan Höyüktepe
Buluntu No: 2.66
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅: 28 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve saman katkılı siyah özlü kahverengi hamur, iç sıvazlı, açkılı, dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Kat. No.: 324

Yerleşme: Toptepe
Buluntu No: 2.24
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.3
A.∅: 26 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık ve saman katkılı devetüyü renginde hamur, iç kendinden astarlı, açkılı, dış sıvazlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

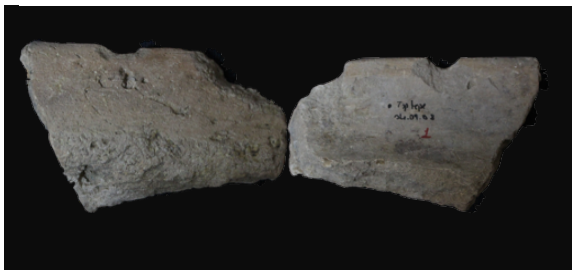

Kat. No.: 325

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1798
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Taban
Mal Grubu: E.2
Form Tipi: Fk.4
A.∅:35 **h:** 11
Üretim Tekniği: El Yapımı-Fitil/*Coiling*
Tanım: Yoğun saman ve daha az oranda taşçık katkılı siyah-kahverengi (2,5 YR 2,5/1-3/2)hamur, iç sıvazlı açkılı, dış yüzeyde kabaca yapılmış sıvazlama izleri
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a MÖ 2876-2801 (kal.c14)

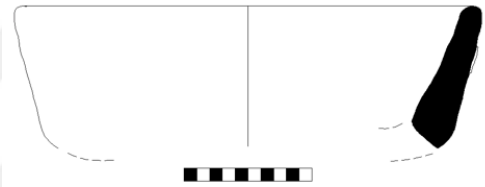

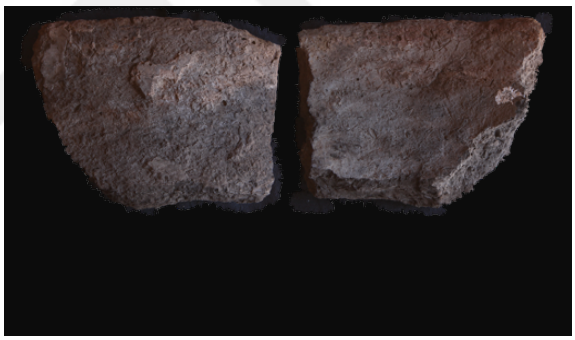

Kat. No.: 326

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1781
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Taban Dolgusu
Mal Grubu: E.2
Form Tipi: Fk.4
A.∅:50 **h:** 10
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun saman ve daha az oranda taşçık katkılı siyah-kahverengi hamur, iç astarsız hafif açkılı, dışta işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

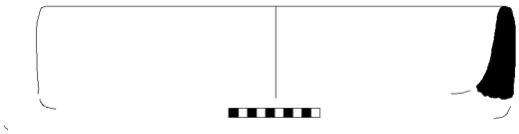

Kat. No.: 327

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4251
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.10
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.5
A.∅:35 **h:-**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı, orta pekişmiş siyah özlü kahverengi hamur, iç sıvazlı açkılı, dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

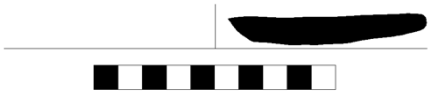

Kat. No.: 328

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4108
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10 Ç.6
Mal Grubu: E.1
Form Tipi: Fk.5
A.∅:29 **h:-**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve saman katkılı, orta pekişmiş kahverengi (2,5YR 5/6) hamur, iç sıvazlı açkılı, dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

Kat. No.: 329

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3286
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.15
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:F.1
A.∅:6 **h:** 6,2(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş koyu (5YR 4/4) renk hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı

Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

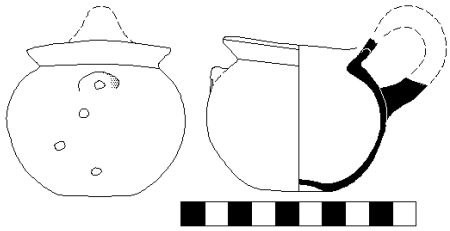

Kat. No.: 330

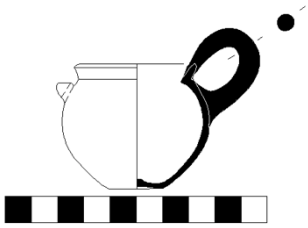

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5625
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:F.1
A.∅:4,5 **h:** 4,7 (kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş koyu (2,5YR 5/4) renk hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 331

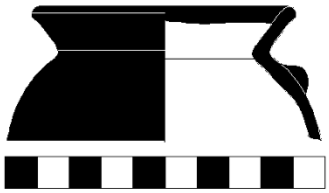

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2272 ç1049
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:F.1
A.∅: 8 **h:** 4,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, dış tümüyle iç ağız kenarı boyunca koyu kahverengi boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 332

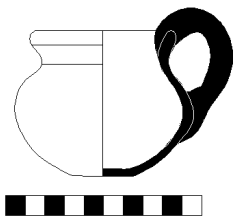

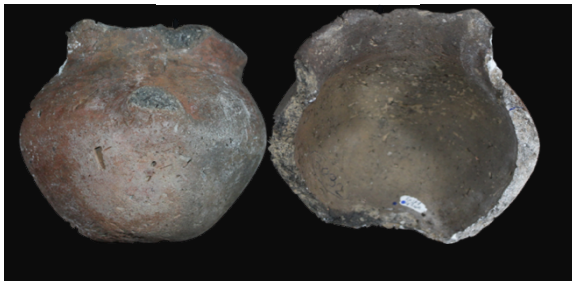

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4146 ç3032
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 Taban Dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: F.2
A.∅: 7 **h:** 7,3(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı, orta pekişmiş kahverengi hamur, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kırmızı (2,5YR 4/8) astarlı, dış açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 333

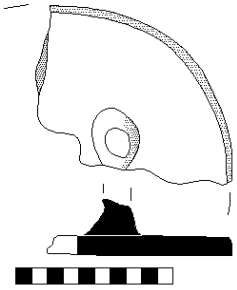

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4238
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10
Mal Grubu: A.3
Form Tipi: Kap.1
A.∅: 20 h:-
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah-gri hamur, iç-dış düzeltili, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a

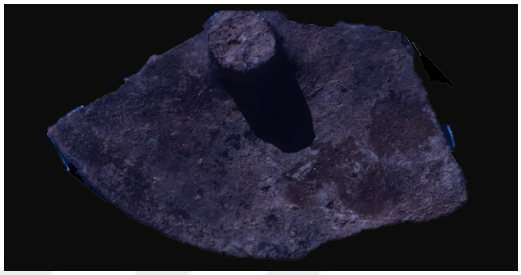

Kat. No.: 334

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3925
Buluntu Yeri: Alan B ÇE.1
Mal Grubu: A.4
Form Tipi: Kap.1
A.∅: 25 **h:-**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iç-dış kendinden astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 335

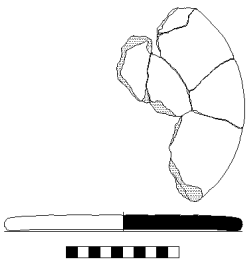

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2296
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: A.1
Form Tipi: Kap.1
A.∅: 21 **h:-**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Yoğun orta taşçık katkılı gevrek siyah-gri hamur, iç-dış kırmızı astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

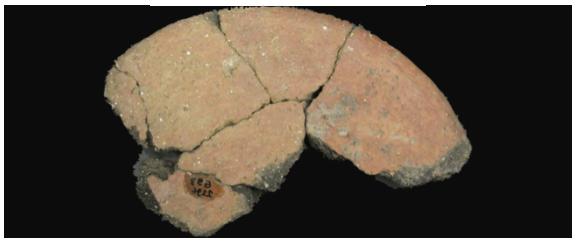

Kat. No.: 336

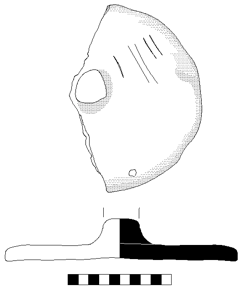

Yerleşme: Kilelere
Buluntu No: 5.26
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: A.3
Form Tipi :Kap.1
A.∅:22.5 **h:-**
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık ve saman katkılı kahverengi hamur iç-dış sıvazlı, dış hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ I-II

Minyatür Kaplar

Kat. No.: 337

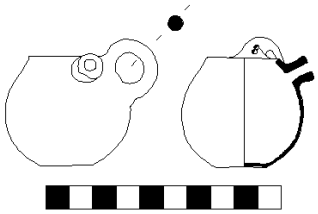

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4346
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.9
A.∅:3 **h:** 4,5(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 338

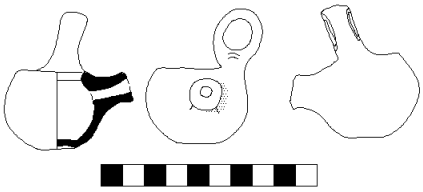

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2307
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ka.9
A.∅: 31 **h:** 3,8(kulpsuz)
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı, kulp ve dış yüzey siyah boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 339

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4217 ç3025
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Ç.12
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ka.19
A.∅: 7 **h:** 4,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kum katkılı pekişmiş kırmızı hamur, iyi pişmiş, iç-dış şarabi kırmızı astarlı (7,5R 5/8), parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 340

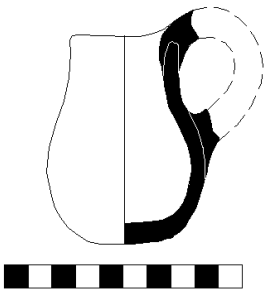

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 660
Buluntu Yeri: Alan A Y.2
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Te.2
A.∅:4 **h:** 8,7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : Orta taşçık ve kum katkılı kahverengi hamur dış yüzey kendinden astarlı mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 341

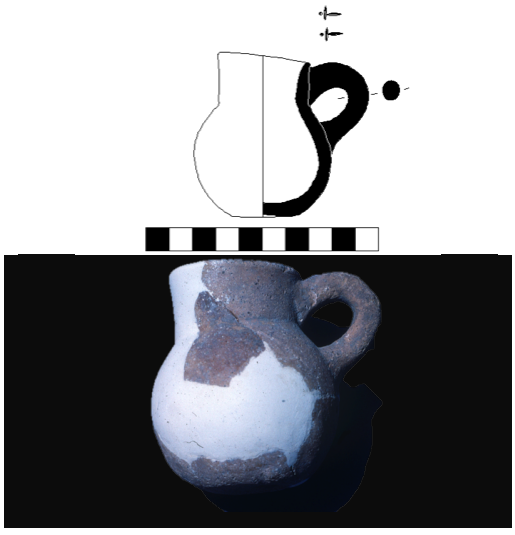

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4357
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Taban üzeri Dolgu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.6
A.∅:3,7 **h:** 7
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, yüzeyde katkı ve yanan kireç boşlukları izlenebilmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ Ib-Dönem 3a?

Kat. No.: 342

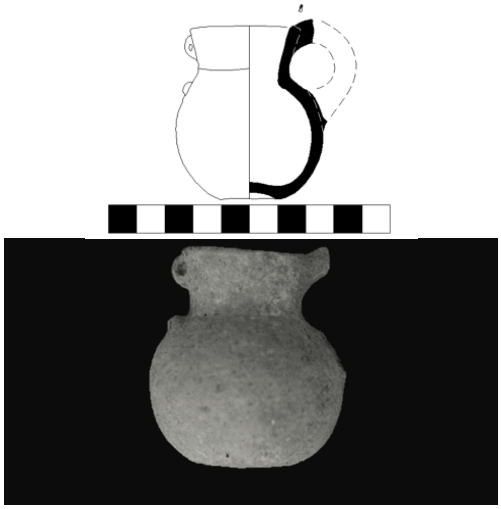

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 438
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 1 Yanıklı Alan
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅:3,8 **h:** 6,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kendinden astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b?

Kat. No.: 343

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4067
B Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.6
A.∅:6 **h:** 2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, dış kahverengi boyalı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 344

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3607
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 11 Dış Ç.15
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅:3,3 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık katkılı pekişmiş kahverengi-gri hamur, iyi pişmiş, iç-dış işlemsiz,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 345

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 5629
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅:3 **h:** 6,1
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş koyu kırmızı(10R 4/8) hamur, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 346

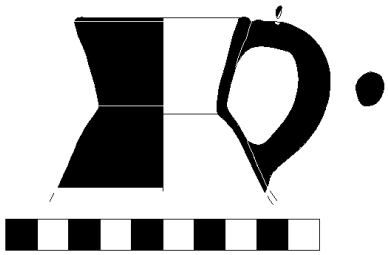

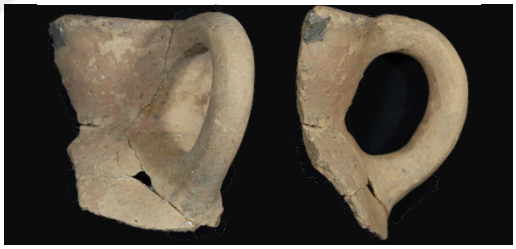

Yerleşme: Kestel
Buluntu No:-
Buluntu Yeri:
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Te.6
A.∅:5.6 **h:** 5,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç boyun hizasına kadar dış tümüyle kırmızı (10R 6/8) astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kulplar

Kat. No.: 347

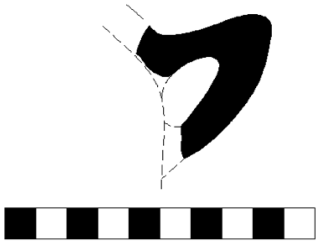

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3533
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst
Mal Grubu: A.3
Form Tipi
A.∅:-h: 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah özlü kahverengi hamur yüzey grimsi kahverengi tonlarında, astarsız, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 348

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3747 3693
Buluntu Yeri: Alan E Platform Üst Dolgu
Mal Grubu: A.3
Form Tipi
A.∅:- h: 5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı siyah özlü kahverengi hamur yüzey grimsi kahverengi tonlarında, astarsız, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 349

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4821
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: A.2
Form Tipi: Gövde içerisine sokularak tutturulmuş iki kulp
A.∅: h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri-orta taşçık ve kum katkılı siyah özlü kahverengi hamur dış yüzey kendinden astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 350

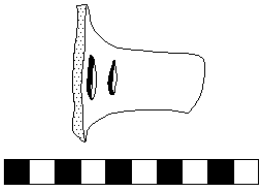

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3713
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu (2,5YR 7/8) hamur iyi pişmiş, yüzey astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 351

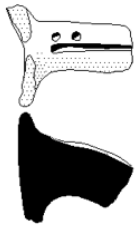

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2363
Buluntu Yeri: Test
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.7? Markalı Kulp
A.∅: h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı turuncu (2,5YR 7/8) renkte pekişmiş hamur, iç–dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 352

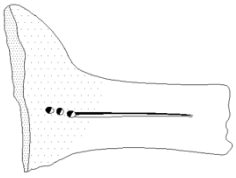

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2431
Buluntu Yeri: Alan A Y.2 Ç.14
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık katkılı pekişmiş devetüyü (2,5YR 7/4) renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış astarlı, hafif açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 353

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3409
Buluntu Yeri: Alan E Trackway Yüzey
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve kireç katkılı gri özlü turuncu hamur, iç-dış kendinden (2.5 YR 6/8) astarlı, açkısız, dışta yer yer kahverengi boya izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 354

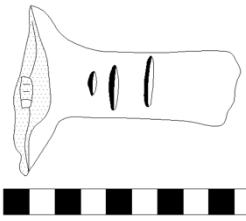

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2398
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Te.7? Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu (2,5YR 7/6) hamur, iç–dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 355

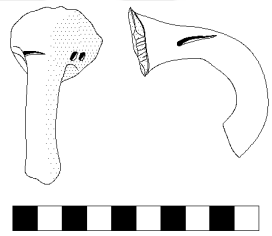

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3580
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.1
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:

Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur (2,5YR 7/4) iyi pişmiş, iç-dış yalın
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 356

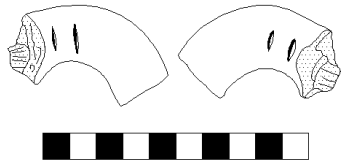

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1859
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 8 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, yüzey astarlı ve koyu kahverengi boyalı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

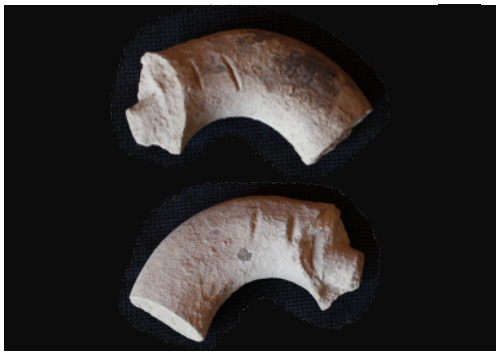

Kat. No.: 357

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4052
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 taban dolgusu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, astarlı ve kahverengi boyalı, markalı kulp,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 358

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4820
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: B.2
Form Tipi:
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz ve sıyrık izli, dış kırmızı(2.5 YR 5/8) astarlı açkılı, yatay kulp ile gövdenin birleşeceği yüzey sıyrık izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 359

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4838
Buluntu Yeri: Alan B TY. 2 (SPT-TT44)
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, kulp iskeleti oluşturulduktan sonra etrafı ek kil tabakası ile kaplanmış
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 360

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3722
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Deliksiz Yatay Tutamak
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 361

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4926 ç8615
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 362

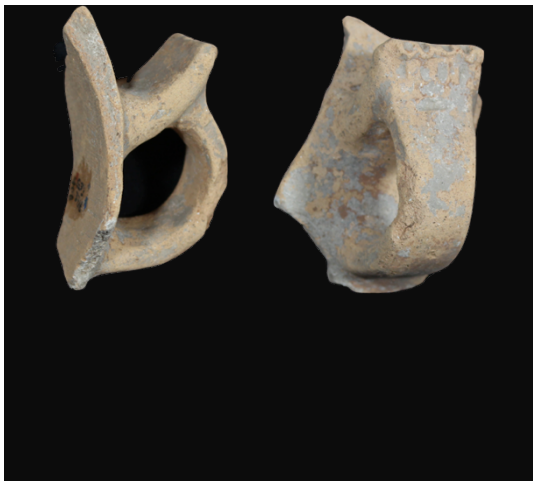

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3716 408
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.10? Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 363

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3343 ç1243
Buluntu Yeri: Alan B TY. 1 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, dış kendinden astarlı, açkılı, iç işlemsiz sıyırma ve *peg-type* kulp izli, dış boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 364

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3180 ç8267
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Ç.10? Markalı Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, yüzey kendinden astarlı, açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 365

Yerleşme: Kiledere
Buluntu No:5.27
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, dış kendinden astarlı, açkılı, iç astarsız peg-type kulp izli, kulp üzeri boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 366

Yerleşme: Kültepe(Gülağaç)
Buluntu No: 1.6
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Markalı Kulp
A.∅:h
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, tüm yüzey kahverengi(5YR 6/4-7/4) boyalı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 367

Yerleşme: Malayır Tümülüsü
Buluntu No: 4.68
Buluntu Yeri: Yüzey
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Kulp
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı devetüyü renginde hamur, yüzey kahverengi boyalı, peg-type izlenebilmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa

Kat. No.: 368

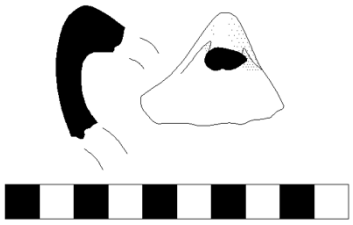

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2597
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Ç.1 Emzikli Kap Kulbu
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık, kum ve kireç katkılı kırmızı hamur, iç-dış kendinden astarlı(10R 5/8), parlak açkılı, açkıda çatlamalar izleniyor
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 369

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2324
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 7 Dolgu
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ç.1 Emzikli Kap Kulbu
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık ve kireç katkılı siyah hamur iç-dış kendinden astarlı parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 370

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3886
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Ç.5
Mal Grubu: C.1
Form Tipi: Yarım ay biçimli kabartma tutamaklı gövde parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce-çok ince taşçık katkılı, pekişmiş kırmızı(10R 4/8) hamur, iç aşınmış, şarabi kırmızı (7.5R 4/8) astarlı parlak açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 371

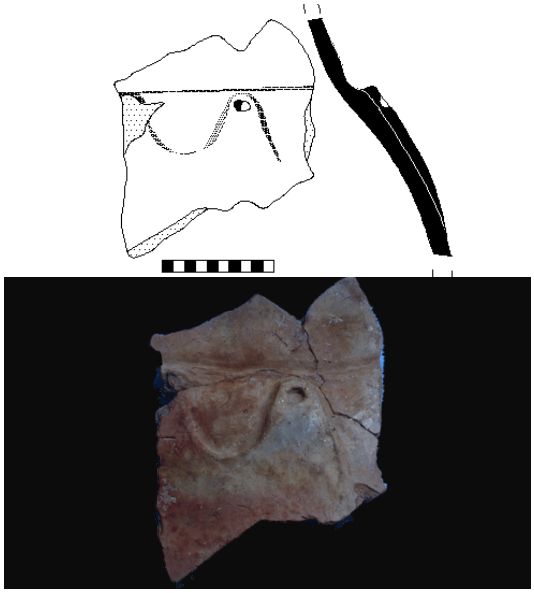

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4498
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 4 Dolgu
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Dk.11 veya 16? dağ/dalga biçimli kabartma tutamaklı gövde parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta-ince taşçık ve yoğun mika katkılı orta pekişmiş kahverengi(2,5YR 5/8) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı, yüzeyde parlayan mika efekti
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 372

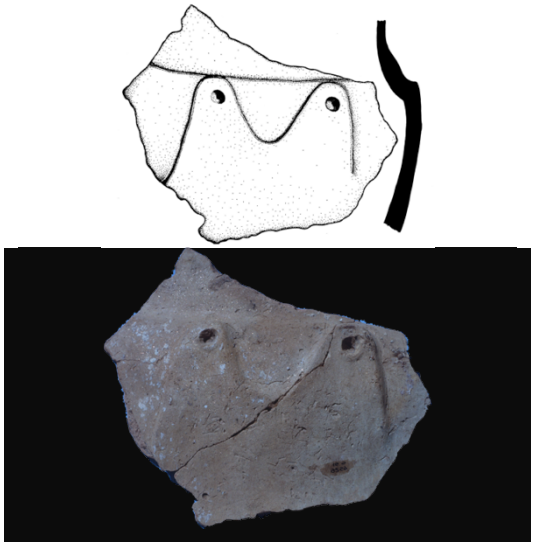

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4526
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 12 Thermal 3
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Dk.11 veya 16? dağ/dalga biçimli kabartma tutamaklı gövde parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İnce taşçık ve yoğun mika katkılı orta pekişmiş kahverengi(5YR 5/4) hamur iç-dış sıvazlı, açkılı, yüzeyde parlayan mika efekti
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 373

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2921
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 Thermal 1
Mal Grubu: D.2
Form Tipi: Dk.11 veya 16? dağ/dalga biçimli kabartma tutamaklı gövde parçası
A.∅:h:
Tanım: İnce taşçık ve yoğun mika katkılı orta pekişmiş kahverengi(5YR 5/4) hamur, iç-dış sıvazlı, açkılı, yüzeyde parlayan mika efekti
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Dip ve Gövde Parçaları

Kat. No.: 374

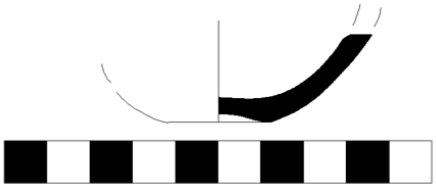

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2803
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ompholos Dipli Kase
D.∅:2.3 **h:** 3,2
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık, saman ve mika katkılı siyah hamur, iç-dış kendinden (2.5 YR 2.5/2) astarlı, mat açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 375

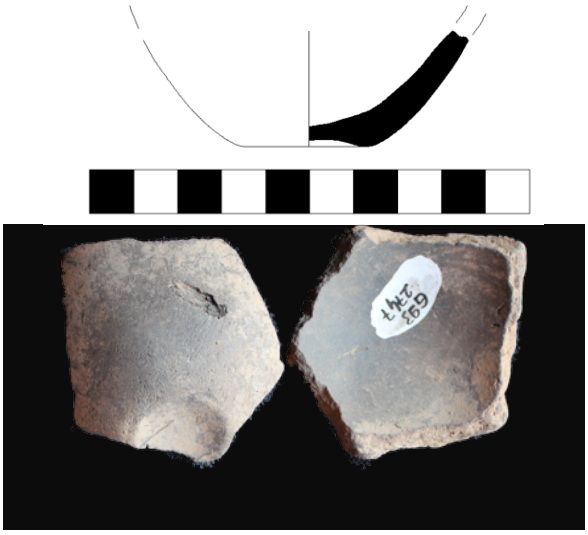

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 2747
Buluntu Yeri: Alan C-D ÇE. 1 Taban üzeri
Mal Grubu: C.2
Form Tipi: Ompholos Dipli Kase
D.∅:2.7 **h:** 3,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: : Çok ince taşçık, saman ve mika katkılı siyah hamur, iç-dış kendinden astarlı, mat açkılı,
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b/MÖ 2780-2605 (kal. c14)

Kat. No.: 376

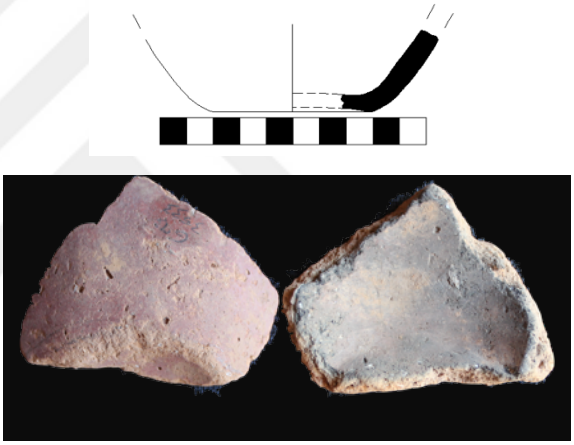

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3533
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst
Mal Grubu: F.4
Form Tipi: Kase Dip Parçası?
D.∅:6 **h:** 4,5
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Orta taşçık katkılı turuncu hamur dış şarabi kırmızı (5R 5/8) astarlı açkılı, iç siyah renkte sıvazlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 377

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No:3011
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Taban
Mal Grubu: E.2
Form Tipi:?
D.∅:44 **h:** 4
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: İri kıyılmış saman katkılı, devetüyü renginde (5YR 6/8), gevrek hamur, iç işlemsiz dış sıvazlı, yüzeyden katkı malzemesi izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 378

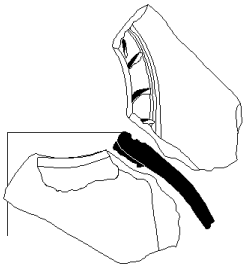

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3722
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
B.∅:7 **h:** 3,7
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü(7.5YR 7/6) hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz, dış kendinden astarlı mat açkılı, kahverengi(10R 5/8) boyalı, gövde-boyun birleşimi negatif çentik izli, negatif izlerin dış çevresinde düzeltme fırça izli, içte gövdenin altına taşan ek düzeltme kili
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 379

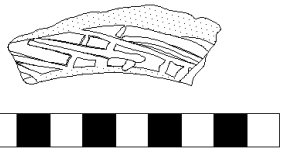

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3381
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Alt
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş kahverengi hamur, iyi pişmiş, gövde-boyun birleşimi negatif çentik izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 380

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4313
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Ç.6 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renkte hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, dış mat açkılı gövde ile birleşim yerinde pozitif çentik izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 381

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4311
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Ç.6 Dolgu
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renkte hamur, iyi pişmiş, iç-dış kendinden astarlı, dış mat açkılı gövde ile birleşim yeri pozitif çentik izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 382

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4269-5
B Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz düzeltme izli, dış kendinden astarlı mat açkılı, negatif çentik izli, iç kısımda boyun kısmından taşan özenle şekillendirilmiş ek kil
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 383

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4269-4
B Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.8
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde-Boyun Birleşimi
A.∅: h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz dış kahverengi boya astarlı, mat açkılı, gövdenin iç kısmında boyun kısmından taşan düzeltme ek kil izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 384

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4320-4
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 6 Ç.6 Taban
Mal Grubu: B.2
Form Tipi
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş devetüyü renginde hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz ve sıyrık izli, dış kahverengi boya astarlı açkılı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 385

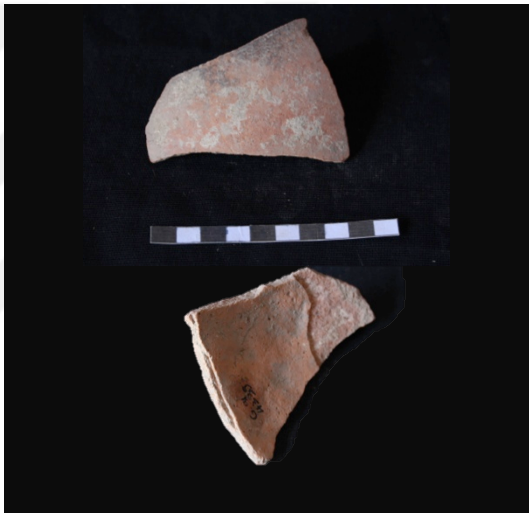

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 4335
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 10
Mal Grubu: B.2
Form Tipi: Gövde Parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: El Yapımı
Tanım: Çok ince taşçık ve kireç katkılı pekişmiş turuncu hamur, iyi pişmiş, iç işlemsiz dış kendinden astarlı, hafif açkılı, içte ayrışan ek kil izlenmekte
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 386

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3708
Buluntu Yeri: Alan E ÇE. 1 Ç.4
Mal Grubu: F.1
Form Tipi: Gövde Parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: Çok ince mineral katkılı pekişmiş krem (10YR 8/2) hamur, çark yapımı iyi pişmiş, iç-dış işlemsiz
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b

Kat. No.: 387

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3081
Buluntu Yeri: Alan B ÇE. 1 taban dolgusu
Mal Grubu: F.1
Form Tipi: Gövde Parçası
G.∅:9 **h:**
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: Çok ince mineral katkılı pekişmiş, krem(7,5 YR 7/6) renginde hamur, iyi pişmiş, çok ince kendinden astarlı
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-IIIa-Dönem 3b-2

Kat. No.: 388

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 3524
Buluntu Yeri: Alan E Atık Çukuru Üst
Mal Grubu: F.1
Form Tipi: Gövde Parçası
A.∅:h:
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: Çok ince mineral katkılı, pekişmiş krem hamur, dışta çarkta yapılmış birbirine paralel oluk/tarak bezeme
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ IIIa-Dönem 2

Kat. No.: 389

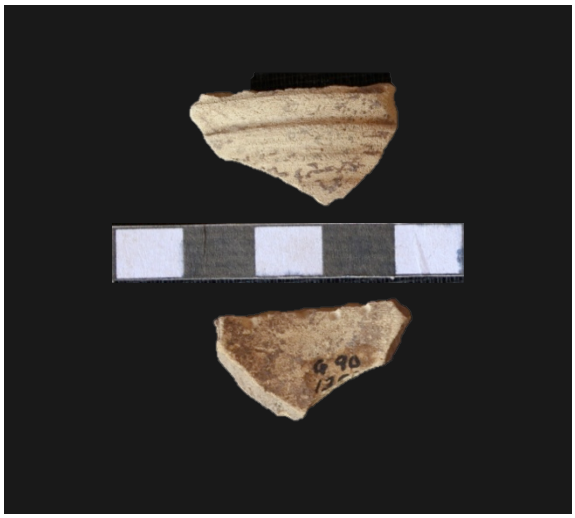

Yerleşme: Göltepe
Buluntu No: 1399
Buluntu Yeri: Alan A ÇE. 9 Ç.2
Mal Grubu: F.1
Form Tipi: Gövde Parçası
A.∅: h: 1.8
Üretim Tekniği: Çark üretimi
Tanım: Çok ince mineral katkılı pekişmiş krem (10YR 8/4) hamur, dışta yatay paralel oluk bezemeli, içte ve dışta kahverengi boya izli
Yayın: -
Tarihleme: İTÇ II-Dönem 3b